



RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE
STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

UITSPRAKEN WERKJAAR 2017
STUDIEBETWISTINGEN DEEL 3

Inhoud

[Zitting van 9 juni 2017](#)

rolnummer 2017/139

rolnummer 2017/144

[Zitting van 16 juni 2017](#)

rolnummer 2017/147

[Zitting van 7 juli 2017](#)

rolnummer 2017/153

rolnummer 2017/157

rolnummer 2017/166

[Zitting van 31 juli 2017](#)

rolnummer 2017/173

rolnummer 2017/180

rolnummer 2017/181

[Zitting van 9 augustus 2017](#)

rolnummer 2017/187

rolnummer 2017/196

rolnummer 2017/198

rolnummer 2017/202

rolnummer 2017/203

[Zitting van 11 augustus 2017](#)

rolnummer 2017/184

rolnummer 2017/185

rolnummer 2017/188

rolnummer 2016/210_211

[Zitting van 16 augustus 2017](#)

rolnummer 2017/223

rolnummer 2017/224

rolnummer 2017/225

[**Zitting van 21 augustus 2017**](#)

rolnummer 2017/199

rolnummer 2017/201

rolnummer 2017/206

rolnummer 2017/208

rolnummer 2017/209

rolnummer 2017/214

[**Zitting van 23 augustus 2017**](#)

rolnummer 2017/213

rolnummer 2017/220

rolnummer 2017/226

rolnummer 2017/227

rolnummer 2017/229

[**Zitting van 28 augustus 2017**](#)

rolnummer 2017/197

rolnummer 2017/216

rolnummer 2017/243

Zitting van 9 juni 2017

Arrest nr. 3.652 van 13 juni 2017 in de zaak 2017/139

In zake: Sigourney WILLEMSSENS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 10 mei 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 26 april 2017 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk en gegrond werd verklaard, en waarbij de opleiding wordt verzocht om een nieuw presentatiemoment te organiseren.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 9 juni 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Manon Lafere, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Wim Van Caeneghem en mevrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Muzisch werken 5-6’ komt verzoekende partij een examencijfer van 7/20. Zij wordt niet gedelibereerd.

Verzoekende partij stelde op datum van 19 september 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 september 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de evaluatie conform de bepalingen van de ECTS-fiche 2015-2016 voor dit opleidingsonderdeel is gebeurd, dat het cursusmateriaal uit een reader van verschillende documenten bestaat, dat dit materiaal ter beschikking staat op Blackboard, dat op de studiewijzer die op Blackboard stond werd vermeld dat deze betrekking had op academiejaar 2014-2015 en dat de student nooit specifiek aan de lectoren heeft gesigneerd dat ze geen of onvoldoende materiaal ter beschikking had. Ze benadrukt dat het opleidingsonderdeel Muzisch werken geen op zich staand opleidingsonderdeel is, maar deel uitmaakt van een verticale leerlijn en dus doorheen de opleiding verder bouwt op competenties die tijdens de voorgaande jaren in diverse andere opleidingsonderdelen werden ontwikkeld. De interne beroepscommissie is ook van oordeel dat in dit opleidingsonderdeel andere competenties dan tijdens de stage worden getoetst (nl. onder andere inzichten over het muzische schema, het muzisch handelen en functioneren), zodat het slagen voor andere opleidingsonderdelen van hetzelfde opleidingsjaar geen garantie biedt op slagen voor Muzisch Werken 5-6.

Verder merkt de interne beroepscommissie op dat de toelichting over de opdracht/begeleiding duidelijk is en dat de opdracht tijdig werd gecommuniceerd via Blackboard. De interne beroepscommissie stipt aan dat de lectoren op 7 juli 2016 een infomoment hebben georganiseerd als voorbereiding op de tweede examenperiode. De betrokken studente was hierop evenwel niet aanwezig, terwijl dit haar de mogelijkheid had gegeven om gerichter bepaalde werkpunten bij te sturen en feedback te vragen. Volgens de interne beroepscommissie was er bovendien voldoende ruimte tot het stellen van vragen tijdens de contactmomenten van dit opleidingsonderdeel tijdens het academiejaar. Daarnaast stelt de interne beroepscommissie ook dat er voorbeelden aan studenten werden gegeven en dat er workshops werden gepland, waaraan de studente slechts één keer heeft deelgenomen, hoewel

de data van deze momenten op voorhand werden gecommuniceerd. De interne beroepscommissie stelt nog vast dat de student op geen enkel ogenblik heeft gevraagd om extra begeleiding te voorzien.

Vervolgens wijst de interne beroepscommissie erop dat de opdracht steeds wordt uitgevoerd in kleuterscholen, waar per definitie een diversiteit is in leeftijd en er dus ook peuters in de klas kunnen zitten. Ze stelt vast dat de opleiding niettemin in januari 2016 per mail aan de studenten specifieke richtlijnen heeft verspreid met betrekking tot de uitvoering van de opdracht bij peuters en jonge kleuters. Deze informatie werd overigens ook op Blackboard vermeld. De interne beroepscommissie is daarnaast van oordeel dat er voldoende bronnenmateriaal door de lectoren werd aangeleverd. Zo werd tijdens de coaching- en begeleidingsmomenten uitvoerig gebruik gemaakt en verwezen naar o.a. het handboek van [K.C.]. De interne beroepscommissie wijst er ook nog op dat de lectoren haar map toch digitaal hebben bekeken, ondanks het feit dat zij geen schriftelijke weerslag van haar map heeft afgegeven. Volgens haar werd de inhoud van de USB-stick bij afgifte ook onmiddellijk gekopieerd en bleek deze toen reeds onvolledig, zodat het argument met betrekking tot de ‘gewijzigde’ USB-stick niet kan worden aanvaard. Tenslotte stipt de interne beroepsinstantie aan dat uit het dossier blijkt dat er consequent op mails van betrokken studenten werd geantwoord door de titularis, behalve uiteraard tijdens de vakantieperiode.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van – zo blijkt uit het dossier – 28 september 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 oktober 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.413 van 14 december 2016 in de zaak 2016/525 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“De Raad leest in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel “Muzisch werken 5-6” dat de evaluatie in de tweede examenperiode geschiedt door middel van een projectopdracht (100%). Hierbij geeft de ECTS-fiche de toelichting dat een mondeling examen plaatsvindt (15%/student).

Eerst in de studiefiche voor het academiejaar 2016-2017 voegt verwerende partij eraan toe dat het een presentatie en een bevraging betreft. Tevens wordt pas in 2016-2017 toegevoegd

dat de mondelinge presentatie wordt ondersteund met (audio)visueel en schriftelijk materiaal. Er is pas in deze laatste studiefiche opgenomen dat daarenboven sprake moet zijn van gerichtheid op de leerdoelen en de leerinhoud op niveau 3 en de attitudes.

De Raad betreurt het gebrek aan eenduidigheid van de ECTS-fiche, waarvan ook verwerende partij zich bewust lijkt, blijkens de wijzigingen aan de studiefiche (zie: ECTS-fiche 2016-2017). De Raad verwijst hierbij naar het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij, met name naar art. 15.1, waarin vermeld staat dat de examenvormen worden meegedeeld via de ECTS-fiche.

De Raad moet evenwel vaststellen dat de evaluatie verder wordt toegelicht in het document “Opgave muzisch werken met de kleuters”. Het document is de student ter beschikking gesteld. De Raad kan aldus bijvoorbeeld niet aannemen dat het voor verzoekster onduidelijk was dat zij haar presentatie diende te ondersteunen met audiovisueel materiaal. Aan de hand van de stukken van het dossier kan de Raad, niettegenstaande het gebrek aan eenduidigheid in de ECTS-fiche, niet vaststellen dat verzoekster onvoldoende geïnformeerd zou zijn geweest over de wijze waarop zij geëvalueerd zou worden tijdens de tweede examenzittijd. Dit belet niet dat de Raad met klem wijst op het belang de evaluatiewijze met zorg te omschrijven in de studiefiche. Ten overvloede geeft de Raad tevens mee verrast te zijn door het feit dat verzoekster een map dient voor te bereiden en af te geven bij het begin van de presentatie, nu hier slechts in een beperkt aantal gevallen rekening mee wordt gehouden.

Wat dit betreft, kan de Raad in de beslissing van de interne beroepsinstantie, waarbij de aan verzoekster toegekende score wordt bevestigd, geen onregelmatigheid aantreffen noch vaststellen dat de beslissing onvoldoende gemotiveerd is of blijk zou geven van onredelijkheid. De Raad stelt vast dat verwerende partij in de beslissing op intern beroep de door verzoekster – in plaats van een map – aangegeven “USB-stick” bedoelt. De Raad leest dat de interne beroepsinstantie overweegt dat het argument van verzoekster met betrekking tot de gewijzigde USB-stick niet kan worden aanvaard en dat de inhoud van de USB-stick bij afgifte onmiddellijk is gekopieerd en toen reeds onvolledig bleek. Ook wat de met betrekking tot de USB-stick door verzoekster aangehaalde elementen betreft, acht de Raad de motiveringsplicht niet geschonden. De Raad stipt hierbij aan in het dossier geen elementen aan te treffen die het aannemelijk maken dat door verwerende partij wijzigingen zijn aangebracht aan de inhoud van de USB-stick.

De Raad stelt tevens vast dat, in overeenstemming met het beoordelingskader, in casu rekening diende te worden gehouden met de inhoud van de map/USB-stick. De Raad leest in

het voormalde document “Opgave muzisch werken met de kleuters”: “De map die afgegeven wordt, wordt enkel bij studenten die een cijfer tussen 8/20 en 10/20 hebben ingekken en dit kan het eindcijfer in positieve of negatieve zin beïnvloeden (met een maximum van 2 punten).”.

In casu behaalde verzoekende partij voorafgaande aan de correctie een score van 8,5 op 20. Uit de beslissing van de interne beroepsinstantie volgt dat de map toch digitaal is bekeken door de lectoren, ondanks het feit dat verzoekster geen papieren versie van de map heeft afgegeven. Voor het overige is het voor de Raad, op basis van de aangevochtenen beslissing, niet duidelijk geconcretiseerd hoe en om welke redenen, in het licht van de beoogde eindcompetenties, de digitale “map” – behoudens de overweging dat zij niet volledig was – op de eindevaluatie heeft gewogen.

De Raad stelt daarenboven vast dat de interne beroepscommissie vaststelt dat de ECTS-fiche is nageleefd bij de evaluatie. De Raad treft in de aangevochtenen beslissing echter geen enkele verwijzing aan naar elementen die toelaten vast te stellen welke met het opleidingsonderdeel beoogde eindcompetenties verzoekster niet heeft bereikt en waarom.

De Raad kan vanuit dit oogpunt niet vaststellen dat de aan verzoekster toegekende score afdoende is gemotiveerd. Op basis van de loutere vermelding dat de interne beroepsinstantie heeft vastgesteld dat de evaluatie conform de bepalingen van de ECTS-fiche 2015-2016 is gebeurd, kan de Raad niet aannemen dat verzoekster door de interne beroepsinstantie voldoende inzicht is gegeven in de redenen waarom de interne beroepsinstantie de door haar bij dit intern beroepsorgaan aangevochten score heeft bevestigd. Wat dit betreft, is de Raad van oordeel dat de interne beroepsinstantie de materiële motiveringsverplichting heeft geschonden. De Raad kan aldus niet vaststellen of de beslissing de score van verzoekster te bevestigen, rechtmatig is en niet de grenzen van de redelijkheid te buiten gaat.

Wat de overeenstemming van de beoordeling met de leerdoelen uit de ECTS-fiche betreft, tast de Raad op basis van de aangevochtenen beslissing in het duister. Zo kan de Raad niet uitmaken waarom de interne beroepsinstantie stelt dat de beoordeling overeenkomstig de studiefiche heeft plaatsgevonden, hetgeen naar het oordeel van de Raad ook inhoudt dat de in de studiefiche opgenomen eindcompetenties ook vertaald zijn in de totstandkoming van het door de interne beroepsinstantie bevestigde resultaat van de evaluatie. De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie weliswaar dat in het OLOD andere competenties worden getoetst dan tijdens de stage en zij verwijst hierbij onder andere naar inzichten over het muzische schema, het muzisch handelen en functioneren. Evenwel laat de beroepsinstantie

na deze competenties in verband te brengen met de in de studiefiche vermelde eindcompetenties. Evenmin geeft de aangevochten beslissing aan waarom en in welke mate deze competenties niet zijn bereikt om aldus de aan verzoekster toegekende score te verduidelijken. De Raad treft in het dossier weliswaar een beoordelingsschema aan, doch ziet niet in de beslissing of en welke elementen eruit de interne beroepsinstantie in zijn overwegingen integreert, noch hoe deze instantie door integratie in haar beslissing van elementen eruit de bevestiging van de aan verzoekster toegekende score verduidelijkt.

De Raad stelt met verzoekster vast dat het in de ECTS-fiche vermelde studiemateriaal een cursus betreft die verplicht aan te kopen is voor 3 euro. In weerwil van de ECTS-fiche is via het elektronisch leerplatform gratis leermateriaal ter beschikking gesteld van de studenten. Deze benadering heeft het de student geenszins bemoeilijkt de met het opleidingsonderdeel beoogde eindcompetenties te bereiken. De Raad kan dan ook niet beslissen dat de evaluatie van verzoekster, door de andere wijze waarop het leermateriaal ter beschikking is gesteld, niet langer een valide meting van de door haar bereikte competenties zou toelaten en in die zin de rechtmatigheid van de beoordeling zou aantasten. Vanuit dit oogpunt kan de Raad het evenmin aanmerken als een vorm van gebrekige begeleiding van de student. Dat de terbeschikkingstelling van het studiemateriaal in deze omstandigheden afwijkt van de in de ECTS-fiche voorziene wijze, kan de Raad evenmin doen besluiten dat het hieromtrent ontwikkelde motief in de beslissing van de interne beroepsinstantie in rechte niet ter verantwoording van de aangevochten handeling in aanmerking kan worden genomen. De Raad leest in het beoordelingsformulier weliswaar beoordelingscriteria waarvan op het eerste gezicht niet gesteld lijkt te worden dat zij afwijken van de eindcompetenties in de studiefiche, minstens niet derwijze dat een aan de hand ervan gemaakte beoordeling onrechtmatig zou zijn, doch tast, ook vanuit deze invalshoek, op basis van de aangevochten beslissing in het duister over de vraag waarom de interne beroepsinstantie overweegt dat de beoordeling conform de ECTS-fiche is verlopen.

Wat de via de elektronische leeromgeving ter beschikking gestelde ‘studiewijzer’ betreft, stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie overweegt dat op de frontpagina duidelijk vermeld is dat deze betrekking had op het academiejaar 2014-2015. Het is de Raad op basis van de aangevochten beslissing evenwel niet duidelijk wat het statuut van de studiewijzer was, nu hij wel in de elektronische leeromgeving van het opleidingsonderdeel “Muzisch werken 5-6” was opgenomen, en er geen andere studiewijzer was voorzien. Het is de Raad dan ook niet duidelijk of het niet langer de bedoeling was dat studenten bij de voorbereiding van hun werk met deze studiegids rekening zouden houden en – indien niet – of elders op het leerplatform ermee overeenkomstige actuele soortgelijke actuele informatie was opgenomen.

De Raad leest in de aangevochten beslissing dat de opdracht waartoe de aangevochten evaluatiebeslissing aanleiding heeft gegeven steeds wordt uitgevoerd in kleuterscholen, waar per definitie steeds een diversiteit is in leeftijd en er dus ook peuters in de klas kunnen zitten. Tevens merkt de interne beroepsinstantie op dat de opleiding niettemin in januari 2016 per mail aan de studenten specifieke richtlijnen heeft verspreid met betrekking tot de uitvoering van de opdracht bij peuters en jonge kleuters en dat deze informatie ook op Blackboard is vermeld. Rekening houdend met het feit dat het document dat de opdracht verduidelijkt (“Opgave muzisch werken met de kleuters”) uitdrukkelijk vermeldt dat de opdracht tijdens de eindstage bij voorkeur in een derde (of tweede) kleuterklas wordt uitgevoerd, is het de Raad, bij gebrek aan verdere overwegingen in de aangevochten beslissing, niet voldoende duidelijk in hoeverre het feit dat de opdracht geconcipieerd is voor kleuters de mate waarin verzoekster het bereiken van de beoogde eindcompetenties heeft aangetoond negatief kan hebben beïnvloed.

Ten overvloede merkt de Raad op dat hij op het eerste gezicht niet kan vaststellen dat verwerende partij haar beslissing, in zoverre zij betrekking heeft op de begeleiding van verzoekster tijdens de tweede examenkans, niet afdoende zou hebben gemotiveerd.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.413 van 14 december 2016 in de zaak 2016/525 heeft de interne beroepsinstantie op 23 december 2016 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie heeft het dossier – in het licht van het arrest van de Raad – opnieuw ter hand genomen, en heeft de score, aan de hand van de leerdoelen en de beoordelingscriteria vermeld in de ECTS-fiche, opnieuw beoordeeld. Zij verwijst naar DLR 1, DLR 2, DLR 5 en DLR 8, waarvoor verzoekster respectievelijk een score van 19/50, 19/50, 14/30 en 0/20 behaalde. De interne beroepscommissie geeft per DLR schematisch de toetsingscriteria, de score alsook de motivering voor de beoordeling weer. Zij stelt dat bij de optelling van al deze deelscores de totaalscore 72/200 wordt, zodat – met een correcte afronding – terecht een cijfer van 7/20 werd toegekend.

Vervolgens verduidelijkt de interne beroepscommissie dat de studiewijzers gebruikt kunnen worden om de studenten een leidraad te bieden bij de doelen, leerinhouden, leeractiviteiten en evaluatievormen van een opleidingsonderdeel. Ze stipt aan dat lectoren niet verplicht zijn om een studiewijzer ter beschikking te stellen van de studenten. Indien ze dat wel doen, vermelden de lectoren dit in de ECTS-fiche. De interne beroepscommissie stelt vast dat de

ECTS-fiche Muzisch werken 5-6 van het academiejaar 2015-2016 geen melding maakt van een studiewijzer en dat de studiewijzer die op het elektronische leerplatform Blackboard te vinden was, de studiewijzer van het vorige academiejaar was. Ze stelt dat de lectoren nooit naar dit document hebben verwezen, vermits ze in het academiejaar 2015-2016 geen gebruik maakten van een studiewijzer. Volgens de interne beroepscommissie werd gedurende het academiejaar 2015-2016 wel soortgelijke actuele informatie aan de studenten bezorgd, met name: (1) de opdrachtfiche, (2) de evaluatieformulieren die alle studenten vooraf kregen en (3) een lesvoorbereiding, ter illustratie en inspiratie (bezorgd aan alle studenten die een onvoldoende behaalden tijdens de eerste examenkans).

Daarna wijst de interne beroepscommissie op een bericht van 8 januari 2016 op het elektronisch platform dat voor alle studenten die stage lopen bij jongere kleuters of peuters verduidelijkt wat er van hen wordt verwacht. In dit bericht worden tevens aanwijzingen gegeven op welke manier deze studenten hun eindcompetenties met betrekking tot dit opleidingsonderdeel kunnen aantonen. De interne beroepscommissie stelt vast dat de criteria waarop de student werd beoordeeld niet anders zijn voor een situatie met kleuters of voor peuters. Ze merkt op dat de studente voor haar stage geslaagd was en dat de beoordeling die hier ter discussie staat niet “rechtstreeks” was, maar indirect – via een presentatie over het uitgevoerde project. Volgens haar wordt de factor kleuters/peuters daarbij uitgeschakeld. De interne beroepscommissie benadrukt dat de studente op dezelfde wijze werd beoordeeld als alle andere studenten in deze situatie, en dat de opleiding na de eerste examenkans extra feedback- en remediëring heeft aangeboden, waarvan de studente geen gebruik heeft gemaakt.

De interne beroepscommissie stelt aldus opnieuw vast dat de evaluatie conform de bepalingen van de ECTS-fiche 2015-2016 voor dit betrokken opleidingsonderdeel is gebeurd. Zij ziet ook geen redenen om de score te herzien.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 23 december 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 29 december 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Naar aanleiding van deze procedure deelde verwerende partij – na door de Raad te zijn gevraagd haar administratief dossier neer te leggen, vermits dit niet binnen de vooropgestelde termijn was gebeurd – aan de Raad mee dat zij de bestreden beslissing heeft ingetrokken en dat de interne beroepscommissie een nieuwe beslissing heeft genomen.

De Raad heeft kennis genomen van deze intrekking en heeft het beroep in de zaak 2017/009 onontvankelijk verklaard bij gebrek aan voorwerp bij arrest nr. 3.505 van 25 januari 2017.

De nieuwe beslissing van de interne beroepscommissie dateert van 12 januari 2017. Zij benadrukt dat zij het dossier – in het licht van het arrest van de Raad – opnieuw ter hand heeft genomen, en zij heeft de score, aan de hand van de leerdoelen en de beoordelingscriteria vermeld in de ECTS-fiche, opnieuw beoordeeld. Zij merkt op dat zij reeds op 23 december 2016 een nieuwe beslissing had genomen, maar bij de behandeling van het extern beroep hiertegen is gebleken dat er een materiële vergissing is geslopen in de berekening. Daarom is de interne beroepscommissie opnieuw samengekomen en heeft ze beslist haar beslissing van 23 december 2016 integraal in te trekken en een nieuwe beslissing te nemen.

Vervolgens verwijst de interne beroepscommissie naar DLR 1, DLR 2, DLR 5 en DLR 8, waarvoor verzoekster respectievelijk een score van 34/100, 19/40, 14/30 en 5/20 behaalde. De interne beroepscommissie geeft per DLR schematisch de toetsingscriteria, de score alsook de motivering voor de beoordeling weer. Zij stelt dat bij de optelling van al deze deelscores de totaalscore 72/190 wordt, zodat – met een correcte afronding – een cijfer van 7,57/20 of 8/20 moet worden toegekend.

Daarna verduidelijkt de interne beroepscommissie dat de studiewijzers gebruikt kunnen worden om de studenten een leidraad te bieden bij de doelen, leerinhouden, leeractiviteiten en evaluatievormen van een opleidingsonderdeel. Ze stipt aan dat lectoren niet verplicht zijn om een studiewijzer ter beschikking te stellen van de studenten. Indien ze dat wel doen, vermelden de lectoren dit in de ECTS-fiche. De interne beroepscommissie stelt vast dat de ECTS-fiche Muzisch werken 5-6 van het academiejaar 2015-2016 geen melding maakt van een studiewijzer en dat de studiewijzer die op het elektronische leerplatform Blackboard te vinden was, de studiewijzer van het vorige academiejaar was. Ze stelt dat de lectoren nooit naar dit document hebben verwezen, vermits ze in het academiejaar 2015-2016 geen gebruik maakten van een studiewijzer. Volgens de interne beroepscommissie werd gedurende het academiejaar 2015-2016 wel soortgelijke actuele informatie aan de studenten bezorgd, met

name: (1) de opdrachtfiche, (2) de evaluatieformulieren die alle studenten vooraf kregen en (3) een lesvoorbereiding, ter illustratie en inspiratie (bezorgd aan alle studenten die een onvoldoende behaalden tijdens de eerste examenkans).

Verder wijst de interne beroepscommissie op een bericht van 8 januari 2016 op het elektronisch platform dat voor alle studenten die stage lopen bij jongere kleuters of peuters verduidelijkt wat er van hen wordt verwacht. In dit bericht worden tevens aanwijzingen gegeven op welke manier deze studenten hun eindcompetenties met betrekking tot dit opleidingsonderdeel kunnen aantonen. De interne beroepscommissie stelt vast dat de criteria waarop de student werd beoordeeld niet anders zijn voor een situatie met kleuters of voor peuters. Ze merkt op dat de studente voor haar stage geslaagd was en dat de beoordeling die hier ter discussie staat niet “rechtstreeks” was, maar indirect – via een presentatie over het uitgevoerde project. Volgens haar wordt de factor kleuters/peuters daarbij uitgeschakeld. De interne beroepscommissie benadrukt dat de studente op dezelfde wijze werd beoordeeld als alle andere studenten in deze situatie, en dat de opleiding na de eerste examenkans extra feedback en remediëring heeft aangeboden, waarvan de studente geen gebruik heeft gemaakt.

De interne beroepscommissie stelt aldus opnieuw vast dat de evaluatie conform de bepalingen van de ECTS-fiche 2015-2016 voor dit betrokken opleidingsonderdeel is gebeurd. Zij beslist om de studente een score van 8/20 toe te kennen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 17 januari 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 24 januari 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.577 van 28 maart 2017 in de zaak 2017/035 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“(...) De Raad treft in de aangevochten beslissing – behoudens de overweging dat de Raad van oordeel is dat er in het dossier geen elementen kunnen worden aangetroffen die het aannemelijk zouden maken dat de opleiding wijzigingen zou hebben aangebracht aan de USB-stick van de studente – geen enkele verwijzing aan naar de map/USB van verzoekende partij, in welke zin ook.

In het arrest dat aan de nieuwe, voor de Raad aangevochten, beslissing van de interne beroepsinstantie ten grondslag ligt, overwoog de Raad hetgeen volgt:

“*In casu behaalde verzoekende partij voorafgaande aan de correctie een score van 8,5 op 20. Uit de beslissing van de interne beroepsinstantie volgt dat de map toch digitaal is bekeken door de lectoren, ondanks het feit dat verzoekster geen papieren versie van de map heeft afgegeven. Voor het overige is het voor de Raad, op basis van de aangevochten beslissing, niet duidelijk geconcretiseerd hoe en om welke redenen, in het licht van de beoogde eindcompetenties, de digitale “map” – behoudens de overweging dat zij niet volledig was – op de eindevaluatie heeft gewogen”.*

De Raad moet vaststellen dat de aangehaalde onduidelijkheid in de huidige beslissing niet is weggenomen.

Nochtans wijst de Raad op het document “Opgave muzisch werken met de kleuters”. Daarin schrijft verwerende partij dat de student naar aanleiding van de presentatie een “map” maakt. Deze map wordt afgegeven. Enkel bij studenten die een cijfer tussen 8/20 en 10/20 hebben, wordt deze map ingekijken en kan dit het eindcijfer beïnvloeden in positieve of negatieve zin (met een maximum van twee punten).

Al deze elementen samen genomen blijft het voor de Raad ook in de nieuwe beslissing en de eraan gegeven motivering allerminst onduidelijk hoe verwerende partij is omgegaan met de beoordelingsregels die zij zichzelf heeft opgelegd (zie het aangehaalde document “Opgave muzisch werken met de kleuters”). De Raad vindt in de beslissing van verwerende partij geen indicatie dat aan zijn eerder arrest gevolg is gegeven. Evenmin ziet de Raad hoe verwerende partij bij de totstandkoming van de eindscore van verzoekende partij – die op 8 op 20 werd vastgesteld – de map het eindcijfer van verzoekende partij al dan niet heeft laten beïnvloeden, t.t.z. dat verwerende partij de map heeft ingekijken en op basis van haar vaststellingen eventueel de score heeft aangepast en waarom (niet).

In het licht van de bewoordingen van het eerdere arrest van de Raad kan de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij dan ook niet standhouden en dient zij te worden vernietigd.

Ten overvloede stipt de Raad aan dat hij in zijn eerdere beslissing overwoog niet te kunnen aannemen dat verzoekende partij voldoende inzicht was gegeven in de redenen waarom de interne beroepsinstantie de door verzoekende partij bij het intern beroepsorgaan

aangevochten score heeft bevestigd. De Raad achtte de materiële motiveringsplicht geschonden. De Raad overwoog tevens in het duister te tasten wat de overeenstemming van de beoordeling met de leerdoelen uit de ECTS-fiche betreft. Hij heeft evenmin kunnen vaststellen dat de in de studiefiche opgenomen eindcompetenties vertaald zijn in de totstandkoming van het door de interne beroepsinstantie bevestigde resultaat van de evaluatie.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie in de huidige beslissing de aantekeningen aangebracht op het beoordelingsformulier van 12 september 2016 goeddeels heeft overgenomen in een tabel die deel uitmaakt van de aangevochten beslissing.

De Raad stelt tevens vast dat de interne beroepsinstantie, zonder verdere toelichting, uit de tekst “eindcompetenties”, zoals opgenomen in de ECTS-fiche, DLR’s of domeinspecifieke leerresultaten afzondert. Deze worden opgesplitst in “(deel)leerdoelen”, waaraan de interne beroepsinstantie, zonder hieromtrent verdere verduidelijking te verschaffen, toetscriteria verbindt. Elk van deze toetscriteria voorziet de interne beroepscommissie van een score op 10. Ter verantwoording van deze scores herneemt de interne beroepsinstantie in essentie de opmerkingen die zijn opgenomen in het document “Muzisch werken 5 + 6: muzisch project met kleuters (peuters) (semester 6) – Mondelinge presentatie met bewijsmateriaal en toelichting over het muzisch handelen en de didactische aspecten van de activiteiten uitgevoerd met kleuters (peuters)”.

Zo leest de Raad bijvoorbeeld het volgende in de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie:

“DLR 1 is opgesplitst in drie (deel)leerdoelen, met name (a) ‘Didactisch werken/benut muzische ontwikkelingskansen in interactie met kleuters’ enerzijds, en anderzijds een ‘Rijke leef- en leeromgeving creëren’, opgesplitst in (b) ‘kiest een authentieke impressie ter voorbereiding van het muzisch werken’ en (c) ‘kiest leermiddelen en past ze aan of maakt er zelf in functie van muzische vorming bij kleuters’.

De Raad merkt op dat de voor DLR 1 bepaalde “toetscriteria” in essentie overeenkomen met de concretisering van de beoogde “individuele vaardigheden” die in het initiële scoreformulier het bereiken van de beoogde “leerdoelen” moeten waarborgen. In het initiële scoreformulier lijken de eindcompetenties die de student moet bereiken dan ook veeleer de vet gedrukte beoogde individuele vaardigheden. Deze beoogde competenties dragen er op hun beurt toe bij dat de opleiding waarborgt dat de “DLR’s” in voldoende mate worden bereikt.

Ten overvloede stipt de Raad dan ook aan in de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie geen klarheid aan te treffen omtrent de concretisering van de “eindcompetenties”, zoals deze moeten blijken uit de ECTS-fiche, die de student met het opleidingsonderdeel “Muzisch werken 5-6” moet bereiken. Hierbij komt nog dat de Raad moet vaststellen dat de “EK’s” die hij aantreft in het initiële scoreformulier en die ook in de ECTS-fiche terug lijken te komen, door de interne beroepsinstantie niet onmiddellijk lijken te worden verbonden met de “leerdoelen”.

De Raad stipt, eveneens ten overvloede, aan niet onmiddellijk in te zien waarom de interne beroepsinstantie niet alle elementen uit de ECTS-fiche in de evaluatietafel lijkt te hebben overgenomen en hier in elk geval geen informatie over heeft verschafft (bijv. bij DLR 1: “zet multimedia functioneel in tijdens de verschillende fasen van het muzisch proces”).

Ten overvloede stelt de Raad vast in de beslissing van de interne beroepsinstantie geen toelichting te ontwaren bij de keuze elk van de toetsingscriteria te scoren op 10 en bij de “weging” van de diverse DLR’s bij de berekening van de eindscore, die een onmiskbaar gevolg is van het aantal weerhouden toetsingscriteria. Hierbij komt dat de Raad – ten overvloede en prima facie – moet vaststellen dat, zonder verdere toelichting, “toetscriteria” en dus scores een toegenomen gewicht krijgen door hen aan meerdere “DLR’s” te verbinden. Dit springt in het bijzonder in het oog nu de interne beroepsinstantie een totaal ander scoringssysteem lijkt te hebben gehanteerd dan het scoringssysteem dat blijkt uit het in het dossier opgenomen scoreformulier.

Ten overvloede leest de Raad in de beoordeling door de interne beroepsinstantie eveneens dat de wijze waarop “attitudes” in de beoordeling zijn betrokken verschillend is van de wijze die uit het initiële scoreformulier blijkt. De Raad stelt immers vast dat elementen die het al dan niet bereikt hebben van de beoogde attitudes uitdrukken, als “toetsingscriteria” zijn gescoord. Zo is “levenslang leren” bijvoorbeeld middels “DLR 5” voor 10 van 190 te behalen punten in de beoordeling meegenomen in het criterium “De student stelt zich leergierig, betrokken en nieuwsgierig op”. Voor de Raad is het trouwens evenmin duidelijk in hoeverre de overige criteria onder “DLR 5” toelaten te bepalen of de beoogde attitude (“levenslang leren”) in voldoende mate aanwezig is. Over de selectie van de aangehaalde elementen om attitudes te meten verschafft de beslissing van de interne beroepsinstantie evenmin toelichting. In het initiële scoreformulier kan het onvoldoende bereikt hebben van de beoogde attitudes dan weer tot een aftrek van maximum 25% leiden. De Raad stipt hierbij ook aan dat bij de beoordeling van “DLR 8” door de interne beroepsinstantie, zonder verdere toelichting, “criteria” zijn gehanteerd die bijna letterlijk overeenstemmen met deze die in het initieel scoreformulier aan

“DLR 1”/“DLR 2” zijn verbonden. Tenslotte merkt de Raad op niet onmiddellijk in te zien hoe de interne beroepsinstantie, tegen de achtergrond van de ECTS-fiche, de in het initiële scoreformulier vermelde “taaldoelen” bij de beoordeling heeft betrokken.

De Raad kan in het licht van hetgeen voorafgaat en tegen de achtergrond van de overwegingen van zijn eerdere arrest, waarmee verwerende partij werd verzocht rekening te houden bij het nemen van een nieuwe beslissing, niet tot het besluit komen dat de nieuwe beslissing kan standhouden. Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

Aangezien de overige middelonderdelen niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden, worden zij hier niet verder behandeld.”.

De Raad heeft in zijn arrest tevens enkele overwegingen opgenomen betreffende het nemen van een nieuwe beslissing door de interne beroepsinstantie:

“De Raad houdt, vanuit zijn zorg om een spoedige en definitieve beslechting van het geschil dat aan de procedure voor de Raad ten grondslag ligt, verwerende partij bij het nemen van een nieuwe beslissing nog een aantal overwegingen voor. Deze zijn ook ingegeven door het feit dat verzoekende partij reeds geruime tijd in het buitenland verblijft en te kennen heeft gegeven haar verblijf in het buitenland nog aanzienlijke tijd te willen voortzetten.

Indien de interne beroepsinstantie van oordeel is dat de nieuwe beslissing, rekening houdend met de hierboven door de Raad ontwikkelde overwegingen, door een nieuwe beoordeling van het werk, m.i.v. de eerlijds door verzoekende partij afgegeven USB/map, van verzoekende partij voorafgegaan dient te worden, dan zal verwerende partij, in het belang van een definitieve beslechting van het geschil, deze beoordeling laten plaatsvinden in het licht van de in de ECTS-fiche geformuleerde eindcompetenties door evenveel, doch andere, beoordelaars als er beoordelaars hebben deelgenomen aan de initiële evaluatie van verzoekende partij. Verwerende partij waakt erover dat in hoofde van de beoordelaars geen enkele vorm van afhankelijkheid of partijdigheid hun evaluatie van de eindcompetenties van verzoekende partij kan beïnvloeden. Tevens waakt verwerende partij erover beoordelaars te gebruiken die over de nodige deskundigheid beschikken om de door verzoekende partij bereikte eindcompetenties te beoordelen. Hiertoe zal verwerende partij desgevallend beroep doen op beoordelaars die een soortgelijk opleidingsonderdeel verzorgen in een soortgelijke opleiding aan een andere Vlaamse hoger onderwijsinstelling. De plaats en het tijdstip van de herbeoordeling zal vastgelegd worden door verwerende partij in overleg met verzoekende partij, waarbij enerzijds een spoedige beslechting van het geschil voor ogen zal worden gehouden en

anderzijds verzoekende partij de kans geboden zal worden zich te organiseren op een nieuwe beoordeling van haar werk.

De Raad heeft evenwel begrip voor het feit dat de organisatie desgevallend bemoeilijkt kan worden door het feit dat verzoekende partij, zoals tijdens de hoorzitting is gebleken, langdurig in het buitenland verblijft. Verwerende partij kan ertoe beslissen de presentatie via een vorm van videoconferencing te laten verlopen. Zo verwerende partij echter van oordeel is dat – indien zij ervoor zou kiezen de nieuwe beslissing door een nieuwe presentatie te laten voorafgaan – de presentatie in fysieke aanwezigheid van verzoekende partij dient plaats te vinden, zal zij, weliswaar binnen een door verzoekende partij voorgestelde tijdspanne van twee weken (buiten periodes waarin de diensten van verwerende partij gesloten zijn) een evaluatiemoment bepalen.

De Raad herinnert er hierbij aan dat de nieuwe beoordeling desgevallend het in het kader van de tweede examenkans ter beoordeling voorgelegde werk aan een nieuwe evaluatie zal onderwerpen. Dit betekent dat zij noch de map, noch de ondersteunende presentatie e.d.m. zal wijzigen met het oog op de nieuwe evaluatie.

Aangezien de Raad ook acht slaat op de chronologie van het dossier en op het belang van beide partijen bij een definitieve beslechting van het geschil, doch aangezien de Raad tevens in overweging neemt dat verzoekende partij inmiddels voor haar opleiding geslaagd is verklaard en niet langer in België maar in Japan verblijft, oordeelt de Raad dat verwerende partij vóór 13 april 2017 dient te beslissen of een nieuwe presentatie zich opdringt. Deze beslissing brengt zij binnen de daarop volgende week ter kennis van verzoekende partij.

Indien een nieuwe presentatie met fysieke aanwezigheid van verzoekende partij zich opdringt, zal verzoekende partij binnen de week na kennisgeving van deze beslissing de tijdspanne van twee weken aanduiden waarin zij zich hiertoe ter beschikking kan houden. Deze tijdspanne moet zich situeren vóór 15 juni 2017. Binnen de week nadat de nieuwe evaluatie desgevallend plaatsvond, dient verwerende partij een nieuwe beoordelingsbeslissing te treffen en een score toe te kennen aan verzoekende partij.

Indien verwerende partij kiest voor een nieuwe presentatie d.m.v. videoconferencing, dan bepaalt zij, in overleg met verzoekende partij, het tijdstip hiervoor. Het tijdstip moet zich desgevallend situeren binnen een periode van vier weken, volgend op de beslissing tot een nieuwe presentatie. De nieuwe beoordelingsbeslissing volgt binnen de week op de bedoelde videoconferentie.

Indien verwerende partij de beslissing treft dat een nieuwe presentatie zich niet opdringt, zal zij uiterlijk op 2 mei 2017 een nieuwe beoordelingsbeslissing treffen en een score toe kennen aan verzoekende partij.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.577 van 28 maart 2017 in de zaak 2017/035 heeft de interne beroepsinstantie op 26 april 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie benadrukt dat zij het dossier – in het licht van het arrest van de Raad – opnieuw ter hand heeft genomen, en zij heeft de score, aan de hand van de leerdoelen en de beoordelingscriteria vermeld in de ECTS-fiche, opnieuw beoordeeld. Zij merkt op dat zij reeds op 23 december 2016 een nieuwe beslissing had genomen, maar bij de behandeling van het extern beroep hiertegen is gebleken dat er een materiële vergissing is geslopen in de berekening. Daarom is de interne beroepscommissie opnieuw samengekomen en heeft ze beslist haar beslissing van 23 december 2016 integraal in te trekken en een nieuwe beslissing te nemen.

Vervolgens verwijst de interne beroepscommissie naar DLR 1, DLR 2, DLR 5 en DLR 8, waarvoor verzoekster respectievelijk een score van 34/100, 19/40, 14/30 en 5/20 behaalde. De interne beroepscommissie geeft per DLR schematisch de toetsingscriteria, de score alsook de motivering voor de beoordeling weer. Zij stelt dat bij de optelling van al deze deelscores de totaalscore 72/190 wordt, zodat – met een correcte afronding – een cijfer van 7,57/20 of 8/20 moet worden toegekend.

Daarna verduidelijkt de interne beroepscommissie dat de studiewijzers gebruikt kunnen worden om de studenten een leidraad te bieden bij de doelen, leerinhouden, leeractiviteiten en evaluatievormen van een opleidingsonderdeel. Ze stipt aan dat lectoren niet verplicht zijn om een studiewijzer ter beschikking te stellen van de studenten. Indien ze dat wel doen, vermelden de lectoren dit in de ECTS-fiche. De interne beroepscommissie stelt vast dat de ECTS-fiche Muzisch werken 5-6 van het academiejaar 2015-2016 geen melding maakt van een studiewijzer en dat de studiewijzer die op het elektronische leerplatform Blackboard te vinden was, de studiewijzer van het vorige academiejaar was. Ze stelt dat de lectoren nooit naar dit document hebben verwezen, vermits ze in het academiejaar 2015-2016 geen gebruik maakten van een studiewijzer. Volgens de interne beroepscommissie werd gedurende het academiejaar 2015-2016 wel soortgelijke actuele informatie aan de studenten bezorgd, met

name: (1) de opdrachtfiche, (2) de evaluatieformulieren die alle studenten vooraf kregen en (3) een lesvoorbereiding, ter illustratie en inspiratie (bezorgd aan alle studenten die een onvoldoende behaalden tijdens de eerste examenkans).

Verder wijst de interne beroepscommissie op een bericht van 8 januari 2016 op het elektronisch platform dat voor alle studenten die stage lopen bij jongere kleuters of peuters verduidelijkt wat er van hen wordt verwacht. In dit bericht worden tevens aanwijzingen gegeven op welke manier deze studenten hun eindcompetenties met betrekking tot dit opleidingsonderdeel kunnen aantonen. De interne beroepscommissie stelt vast dat de criteria waarop de student werd beoordeeld niet anders zijn voor een situatie met kleuters of voor peuters. Ze merkt op dat de studente voor haar stage geslaagd was en dat de beoordeling die hier ter discussie staat niet “rechtstreeks” was, maar indirect – via een presentatie over het uitgevoerde project. Volgens haar wordt de factor kleuters/peuters daarbij uitgeschakeld. De interne beroepscommissie benadrukt dat de studente op dezelfde wijze werd beoordeeld als alle andere studenten in deze situatie, en dat de opleiding na de eerste examenkans extra feedback en remediëring heeft aangeboden, waarvan de studente geen gebruik heeft gemaakt.

De interne beroepscommissie stelt aldus opnieuw vast dat de evaluatie conform de bepalingen van de ECTS-fiche 2015-2016 voor dit betrokken opleidingsonderdeel is gebeurd.

Zij verwijst daarna naar het arrest van de Raad en verduidelijkt dat het niet mogelijk was eerder samen te komen, gelet op de tussengekomen paasvakantie. De interne beroepscommissie stelt dat de voorwaarden die door de Raad worden opgelegd haar geen andere keuze laat dan haar nieuwe beslissing te laten voorafgaan door een nieuwe beoordeling van het werk van de studente, met inbegrip van de beoordeling van de eertijds door de studente afgegeven USB/map. Ze benadrukt dat deze beoordeling, zoals opgelegd door de Raad, zal plaatsvinden in het licht van de in de ECTS-fiche geformuleerde eindcompetenties door evenveel, doch andere, beoordelaars als er beoordelaars hebben deelgenomen aan de initiële evaluatie van de studente.

De interne beroepscommissie stipt aan dat de hogeschool niet over de noodzakelijke apparatuur beschikt om dit via een videoconferentie vlekkeloos te laten verlopen en, in ieder geval, gelet op de vele betwistingen die door de studente worden opgeworpen en het wantrouwen dat blijkbaar is ontstaan, de leden van de interne beroepscommissie elke

mogelijke discussie en misinterpretatie willen uitsluiten. Zij merkt ook op dat bij een presentatie via videoconferentie niet dezelfde controle kan worden uitgeoefend als bij het afnemen van een ‘normaal’ examen, wat wel kon gebeuren bij de andere studenten die de presentatie in dezelfde ruimte als de docenten moesten voorbrengen, wat mogelijk een ongelijkheid creëert. Daarom is het aangewezen dat deze nieuwe beoordeling ter plaatse, in de lokalen van de hogeschool, kan gebeuren.

De interne beroepscommissie wijst erop dat het aldus aan de studente toekomt om, zoals opgelegd door de Raad, binnen de week na kennisgeving van deze beslissing de tijdspanne van twee weken aan te duiden waarin zij zich hiertoe ter beschikking kan houden. Deze tijdspanne moet zich, conform het arrest van de Raad situeren vóór 15 juni 2017. Na deze nieuwe presentatie zal de interne beroepscommissie de nieuwe score vastleggen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 4 mei 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 10 mei 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid - bevoegdheid van de Raad

Standpunt van partijen

Verwerende partij geeft in haar *antwoordnota* vooreerst de verschillende studievoortgangsbeslissingen weer die het voorwerp kunnen uitmaken van een beroep bij de Raad. Zij stelt vast dat de Raad in zijn arrest verwerende partij meerdere oplossingen geeft voor het gerezen probleem. Ofwel dringt een nieuwe presentatie zich niet op en dient het bevoegde orgaan een nieuwe beslissing te nemen, rekening houdende met de overwegingen van de Raad. Ofwel dringt een nieuwe presentatie met fysieke aanwezigheid zich wel op en dient de studente een week na de kennisgeving een tijdspanne van twee weken aan te duiden waarin zij zich ter beschikking kan houden. Verwerende partij merkt op dat de Raad een nieuwe presentatie via een videoconferentie suggereert, maar de Raad legt hieromtrent geen enkele verplichting op.

Verwerende partij stelt dat de interne beroepscommissie heeft besloten dat een nieuwe presentatie met fysieke aanwezigheid zich opdringt. Volgens haar is dit geen studievoortgangsbeslissing zoals gedefinieerd in de Codex Hoger Onderwijs en is de Raad dus niet bevoegd.

In haar *wederantwoordnota* verwijst verzoekster naar arrest nr. 3.638 van 26 mei 2017 van de Raad. Zij stelt dat zij de redelijkheid, de voorwaarden en modaliteiten van de nieuwe examenkans betwist. Volgens haar blijkt uit de aangehaalde rechtspraak dat er *in casu* geen twijfel kan bestaan over de bevoegdheid van de Raad, temeer daar het net ook gaat over de correcte uitvoering van reeds eerder door de Raad opgelegde verplichtingen.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat het beroep de beslissing van 26 april 2017 van verwerende partij tot voorwerp heeft. De beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij, volgend op het arrest nr. 3.577 van de Raad van 28 maart 2017 bevat het verzoek aan de opleiding om een nieuw presentatiemoment te organiseren. Hierbij zullen, zo bepaalt de interne beroepsinstantie, overeenkomstig de richtlijnen in voormeld arrest, de leerdoelen uit de ECTS-fiche en de eindcompetenties die in de studiewijzer geformuleerd zijn op de juiste wijze worden gekoppeld. Tevens zal hierbij rekening worden gehouden met de eertijds door verzoekende partij afgegeven USB/map. Tevens bepaalt de interne beroepsinstantie dat de beoordeling zal plaatsvinden in het licht van de in de ECTS-fiche geformuleerde eindcompetenties door evenveel, doch andere, beoordelaars als er beoordelaars hebben deelgenomen aan de initiële evaluatie van de student. De interne beroepsinstantie bepaalt dat de datum voor de nieuwe presentatie, zoals opgelegd door de Raad, zal worden vastgelegd in overleg met de student, die binnen de week na kennisgeving van de beslissing (die het voorwerp van huidig beroep vormt) de tijdspanne van twee weken zal aanduiden waarin verzoekende partij zich hiertoe ter beschikking kan houden. Tevens bepaalt de interne beroepsinstantie dat deze tijdspanne zich, conform het arrest nr. 3.577 van de Raad van 28 maart 2017, vóór 15 juni 2017 moet situeren.

Niettegenstaande de beslissing van de interne beroepsinstantie aanduidt dat er beroep tegen kan worden aangetekend bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, onderzoekt de Raad vooreerst of het beroep tegen de beslissing binnen de bevoegdheid van de Raad valt.

Naar het oordeel van de Raad kan de beslissing niet als een “studievoortgangsbeslissing”, als omschreven in art. I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs, worden beschouwd. Evenmin valt de aangevochten beslissing anderszins binnen de in art. II.285 Codex Hoger Onderwijs bedoelde bevoegdheid van de Raad. De Raad slaat hierbij acht op het feit dat de aangevochten beslissing, in tegenstelling tot de situatie die aanleiding heeft gegeven tot arrest nr. 3.638 van 26 mei 2017, die werd genomen in navolging van de door de Raad uitgesproken vernietiging bij arrest nr. 3.577 van 28 maart 2017, de modaliteiten van een herevaluatie betreft. De modaliteiten waartoe is besloten en die bovendien in overeenstemming zijn met het reeds genoemde arrest van de Raad, zijn niet van die aard dat zij als een onontkoombare voorafname op de beoordeling van de competenties van de verzoekende partij kunnen worden aangemerkt.

De beslissing is naar het oordeel van de Raad geen studievoortgangsbeslissing die zich binnen de bevoegdheid van de Raad situeert.

De Raad kan, op grond van art. II.292, § 1, 2°, a) Codex Hoger Onderwijs, een nieuwe examenbeslissing – zoals in het arrest nr. 3.577 van 28 maart 2017 – afhankelijk maken van de organisatie van een nieuw examen(onderdeel) en de termijn en materiële voorwaarden bepalen waaronder deze organisatie kan gebeuren.

Indien een instelling een beslissing mocht nemen die deze voorwaarden niet in acht neemt, wat *in casu* evenwel *prima facie* niet het geval is, betekent dit nog niet dat de betrokken beslissing als een studievoortgangsbeslissing die zich binnen de bevoegdheid van de Raad situeert, kan worden gekwalificeerd.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 juni 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter
bijgestaan door
Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.660 van 16 juni 2017 in de zaak 2017/144

In zake: Evy RAES
Woonplaats kiezend te 2100 Deurne
Schotensesteenweg 105

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 mei 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 mei 2017 waarbij aan verzoekster een score van 9/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproject Fotografie’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 9 juni 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Wim Van Caeneghem en vrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding ‘Master in de beeldende kunsten’.

Voor het opleidingsonderdeel “Masterproject Fotografie” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat de student enkel uit artistieke promotoren kan kiezen, en dat de door haar voorgestelde persoon daar niet toe behoorde. Ze benadrukt dat een andere keuze niet mogelijk was, vermits er dit academiejaar slechts twee artistieke promotoren ter beschikking waren. De interne beroepsinstantie stelt vervolgens dat uit het dossier blijkt dat er verschillende begeleidingsmomenten zijn georganiseerd, waarop de student evenwel vaak niet aanwezig was. Zo bleef ze afwezig op een aantal verplichte ateliers, een lezing, een presentatie en twee studiereizen. Volgens de interne beroepsinstantie wordt de bewering dat de docenten onbereikbaar waren of voorrang zouden hebben gegeven aan hun internationale projecten tegengesproken door de neergelegde kalender met geplande afspraken. Daarnaast benadrukt de interne beroepsinstantie dat er op 15/12 masterpresentaties waren voor de hele groep studenten en het voltallige docentenkorps, waar ook feedback werd gegeven; dat er op 21/04 een pre-jury was waar feedback werd gegeven door externe juryleden en dat er op 26/04 een nabesprekking was van dit pre-jurymoment.

Verder stelt de interne beroepsinstantie dat op toonmomenten alle praktijkdocenten aanwezig zijn, maar dat het ‘toonmoment’ waarnaar de student verwijst een tentoonstelling betreft die ze op eigen initiatief heeft opgezet. Ze merkt ook op dat de verplaatsing van de werken van de student werd ingegeven door het gegeven dat de ruimte erg klein was en de student niet aanwezig was op het moment waarop de docent met alle studenten had afgesproken om samen naar de exposuiting te gaan en er de werken op te stellen. De student bleek reeds op voorhand haar werken geïnstalleerd te hebben, zonder rekening te houden met de andere studenten.

De interne beroepsinstantie is ook van oordeel dat voor het overige, de feitelijke beweringen van de student met betrekking tot vooringenomenheid en/of negatieve beoordelingen niet worden aangetoond, tegengesproken worden door het dossier en ontkend worden door de

docenten. Ze merkt op dat volgens de docenten de student niet openstaat voor adviezen en richtlijnen.

Volgens de interne beroepsinstantie blijkt uit het dossier dat de artistieke jury wel degelijk heeft geoordeeld over alle vooropgestelde competenties. Zo wordt ingegaan op de locatie en op het ‘Wunderkammer-effect’. De jury stelde dat er zeker sprake is van ondersteunend onderzoek, maar dit wordt onvoldoende artistiek verwerkt tot een persoonlijk standpunt en het geheel blijft beperkt tot een louter illustratief resultaat. Ze is ook van oordeel dat het werk niet goed communiceert en dat er sprake is van een conceptuele verwarring tussen een aantal uitgangspunten. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de jury de experimenten met materialen en technieken zeker heeft geapprecieerd, maar dat deze onvoldoende zijn doorgedreven om te resulteren in sterke beelden. De interne beroepsinstantie stelt vast dat uit het dossier blijkt dat de interne en externe jury tot dezelfde conclusie zijn gekomen en dezelfde punten hebben toegekend. Ze verduidelijkt tenslotte dat de interne jury, in het bijzonder na grondige evaluatie van het gevolgde traject gedurende de afgelopen twee jaar, tot de conclusie kwam dat de student de omschakeling van het commerciële opdrachtgerichte veld naar een autonome artistieke praktijk, wat de kern is van wat een master in de beeldende kunst/fotografie beoogt, niet heeft gemaakt.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.057 van 14 september 2016 in de zaak 2016/233 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“Verzoekende partij vecht de beslissing van de interne beroepsinstantie waarbij haar score voor het opleidingsonderdeel “Masterproject fotografie” (30 studiepunten) wordt gehandhaafd, aan.

In eerste instantie werpt verzoekende partij op dat de artikelen 6, 7 en 8 van het juryreglement zijn geschonden. Overeenkomstig artikel 6 van het Juryreglement worden voor het opleidingsonderdeel Masterproject naast de interne juryleden ook externe juryleden uitgenodigd. Tevens vermeldt het artikel dat de beoordeling van de externe juryleden voor

50% en deze van de interne juryleden eveneens voor 50% meetelt. Artikel 6 bepaalt daarnaast dat elke groep bij de beoordeling te werk gaat zoals bij de bachelorbeoordeling.

De Raad kan op het juryblad vaststellen dat het document “Jury_MASTERS_Fotografie_15_16 – JURYBLAD EINDEVALUATIE – niet voor studenten!” (hierna: “Juryblad eindevaluatie”), waarin de evaluatie van het werk van verzoekende partij is weergegeven en commentaar is opgenomen (boven de tabel leest de Raad: “Jury eindevaluatie overzicht commentaren + akkoord juryleden”) in de kolommen “algemeen commentaar”, “masterproject fotografie” en “ondersteunend onderzoek fotografie”, door zowel interne als externe juryleden op 17 juni 2016 is ondertekend voor akkoord.

Aldus blijkt het betrokken document door zowel de interne als de externe juryleden gedragen. De Raad kan op basis van dit formulier evenwel niet vaststellen of de beoordeling van de externe juryleden voor 50% en deze van de interne juryleden eveneens voor 50% meetelt. Dat alle juryleden bij de totstandkoming van de evaluatie betrokken zijn, betekent immers nog niet dat de beoordeling van elk van de twee “groepen” (interne jury enerzijds en externe jury anderzijds) voor 50% meetelt.

De antwoordnota geeft aan dat zowel de interne jury als de externe jury verzoekende partij hebben beoordeeld en dat zij na beraadslaging beide tot dezelfde evaluatie kwamen. De Raad stelt vast dat de interne en externe juryleden tot een gezamenlijke score kwamen. De Raad stelt vast dat het oordeel van de jury volgens artikel 7 van het juryreglement wordt uitgedrukt in commentaar- of adviesvorm en in punten in gehele getallen op 20. De Raad sluit niet uit dat beide groepen ook initieel dezelfde score in gedachten hadden of dat beide groepen in een beraadslaging, waarin het gewicht van hun beider stem een 50%-aandeel vertegenwoordigde, tot deze score gekomen zijn, doch vindt hiervoor geen indicatie in het dossier. Dat alle juryleden de evaluatie voor akkoord ondertekenden, betekent nog niet dat de beoordeling van de externe juryleden voor 50% en de beoordeling van de interne juryleden voor 50% heeft meegeteld. De stem van of de evaluatie door één van beider kan zwaarder hebben doorgewogen in de totstandkoming van het eindresultaat dan de evaluatie van de andere.

De Raad ziet op het document met de eindevaluatie van de jury wel een quitering van 9 op 20 staan, maar kan niet vaststellen of en hoe dit examencijfer door het samenspel van de beoordelingen door de interne en externe jury, zoals beoogd in artikel 6 van het juryreglement, tot stand is gekomen. Op basis van het dossier tast de Raad ter zake in het duister. Bijgevolg kan hij uit de motivering van de beslissing onvoldoende afleiden dat het vermelde artikel uit het juryreglement is nageleefd.

Verwerende partij wijst de Raad ook op een “eindevaluatie” die de feedback van de (beide) jury(’s) samenbrengt. Het komt de Raad voor als een samenvattend document, dat teruggaat op het document “Juryblad Eindevaluatie” van 17 juni 2016. De Raad kan moeilijk vaststellen van wie het niet-ondertekende document “Feedback eindevaluatie” precies uitgaat. Hoewel het document verwijst naar de datum van de jurypresentatie (MA, 17/06/2016) is het voor de Raad niet duidelijk of dit document op deze dag is opgesteld en indien niet, wanneer wel. Evenmin kan de Raad aan de hand van dit document vaststellen of het aangehaalde artikel 6 van het juryreglement is nageleefd. Uit niets in het document blijkt aan welke “groep” welke elementen in de evaluatie zijn toe te schrijven, nog daargelaten welk gewicht de evaluatie – die trouwens in geen van de documenten aan een (nog daargelaten in een cijfer uitgedrukt) eendoordeel van de beide respectieve groepen verbonden is – van elk van de groepen heeft gehad.

De interne beroepsbeslissing stelt dat uit de toelichting in het dossier blijkt dat de interne en de externe juryleden na beraadslaging tot dezelfde conclusie zijn gekomen en identieke punten hebben toegekend. Niettegenstaande deze stelling is het de Raad bij lezing van het dossier niet duidelijk of de beoordeling van de “interne” en de “externe” juryleden elk voor 50% heeft meegeteld voor de beoordeling van het “Masterproject” en of, conform art. 6, b van het juryreglement, binnen elke groep een beoordeling heeft plaatsgevonden. Het aangehaalde artikel bepaalt immers:

“b. Master:

- Voor de beoordeling van het opleidingsonderdeel ‘Masterproject’ worden naast de interne juryleden ook externe juryleden uitgenodigd. De beoordeling van de externe juryleden telt voor 50% mee en die van de interne juryleden voor 50%. Binnen elke groep gaat men te werk zoals bij de bachelorbeoordeling.”.

Wat dit betreft, herneemt de Raad het document “Feedback eindevaluatie” dat enkel opmerkingen betreffende het “Masterproject Fotografie” bevat. Bij “Algemene commentaar” en “Ondersteunend onderzoek Fotografie” treft de Raad geen opmerkingen aan. De Raad leest meer bepaald het volgende in dit document, dat goeddeels wordt hernomen in de aangevochten beslissing:

“De locatie biedt geen meerwaarde aan het project. De betekenis en context van het kasteel worden genegeerd. De projectie op het plafond overtuigt niet – de beeldkeuze lijkt arbitrair en inwisselbaar, het aanwezige daglicht vertroebelt de projectie en de beelden zijn niet erg zichtbaar.

Het ‘Wunderkammer’-effect blijkt steken in een versnipperd geheel. Er is zeker sprake van ondersteunend onderzoek maar dit wordt onvoldoende artistiek verwerkt tot een persoonlijk standpunt en het geheel blijft steken in een louter illustratief resultaat.AF9

Het werk communiceert niet goed: de installatie heeft uitleg nodig want visueel komt het niet over. Welke plaats krijgt de toeschouwer in deze ‘wunderkammer’?

Er is sprake van conceptuele verwarring tussen een aantal uitgangspunten: wil de fotografe de perceptie aanreiken die patiënten met dementie ervaren, of is het eerder de bedoeling om een scala van technieken waarbij de grenzen van fotografie verkend worden, te presenteren? De experimenten met materialen en technieken worden zeker geapprecieerd, maar zijn onvoldoende doorgedreven om te resulteren in sterke beelden, het geheel blijft steken in een opeenstapeling van studies en tests.”.

In het document “Juryblad Eindevaluatie”, waar de interne beroepsbeslissing bovendien niet naar verwijst en dat eerst tijdens de procedure voor de Raad wordt bijgebracht, treft de Raad in de kolom “Masterproject Fotografie” de volgende opmerkingen aan:

- “problematisch
- is dit masterwaardig ?
- de ATTITUDE is problematisch
- verouderde taal
- geen proces afgelegd
- er zit iets geforceerd in
- weinig gevoeligheid
- Het werkt gaat te letterlijk om met de problematiek v. dementie
- Het werk communiceert niet.”

Niettegenstaande bepaalde overeenkomsten tussen beide documenten is het de Raad niet onmiddellijk duidelijk of het document “Feedback eindevaluatie”, waarvan de Raad niet kan uitmaken van wie het precies uitgaat, de feedback van beide jury’s louter samenbrengt.

De Raad neemt ook kennis van de in het document “Juryblad Eindevaluatie” vermelde opmerkingen in de kolom “Algemene commentaar”. De Raad leest het volgende:

“<WUNDERKAMMER>

Jury begrijpt het werk niet. De bezoeker heeft geen plaats. Wat ze wil vertellen overtuigt visueel niet.

ROOKMACHINE geslaagd (DIMENSIE/DEMENTIE)

INSTALLATIE heeft uitleg nodig – geplooide Textielprints-/Communicatieprobleem.

Ze heeft geen keuze gemaakt – ‘special effects’ – niet genereus/wat gun je de toeschouwer”.

Tevens leest de Raad in de kolom “Ondersteunend onderzoek Fotografie”, dat trouwens betrekking lijkt te hebben op een afzonderlijke opleidingsonderdeel (15 studiepunten) waarvoor verzoekende partij een creditbewijs behaalde (13 op 20):

“(...) Is te veel verlaten waardoor lijnen en aanknopingspunten (kapstokken) verdwijnen”.

Ook indien deze opmerkingen in overweging worden genomen blijft het onduidelijk hoe zij zich precies verhouden tot het document “Feedback Eindevaluatie”.

Bovendien is het voor de Raad evenmin duidelijk hoe de opmerkingen in de beide hierboven aangehaalde documenten zich verhouden tot de eindcompetenties die met het opleidingsonderdeel worden beoogd. De Raad brengt de eindcompetenties, zoals vermeld in de ECTS-fiche, hieronder in herinnering. Zij luiden als volgt:

“De student(e)

- maakt een bewuste keuze uit verworven artistieke inzichten en vaardigheden en past deze toe in het autonome onderzoeksproject – verwezenlijkt een eindproject: de masterproef*
- kan een artistiek project concipiëren, organiseren, documenteren, presenteren en argumenteren voor deskundigen uit het werkveld*
- ontwikkelt inzichten in diverse verschijningsvormen van de beeldcultuur*
- beschikt over een brede kennis en gefundeerd inzicht in de traditionele en actuele (audiovisuele) kunsten*
- is vaktechnisch, theoretisch en inzichtelijk voorbereid om als kunstenaar, vormgever, leraar of deskundige het werkveld te betreden.*

Het bereikte gespecialiseerde niveau wordt gewaardeerd door het culturele werkveld en het bredere publiek.

Na de opleiding is de student voorbereid om als autonoom kunstenaar aan de slag te gaan. Velen kiezen ook voor toegepaste fotografie (architectuurfotografie, mode, documentaire of journalistieke opdrachten...). Een aantal van onze studenten komt ook in het onderwijs terecht en geeft les in kunsthistoria's, het deeltijds of hoger kunsonderwijs.”.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie dat uit het dossier blijkt dat de artistieke jury over alle vooropgestelde competenties heeft geoordeeld. Het is de Raad op basis van de evaluatiedocumenten niet mogelijk vast te stellen of dit het geval is. Evenmin kan de Raad uit deze documenten afleiden welke eindcompetenties door verzoekende partij niet zijn bereikt en waarom zulks het geval is. De Raad merkt wat dit betreft nochtans op dat in het juryverslag de in de ECTS-fiche beoogde eindcompetenties van het opleidingsonderdeel als referentiekader wordt gebruikt. Ten overvloede merkt de Raad op dat ook de scores die

verzoekende partij voor de andere opgenomen opleidingsonderdelen, waaronder de “masterclasses”, de relevantie van de verduidelijking van het onvoldoende behaald hebben van de beoogde eindcompetenties kunnen illustreren. Het is de Raad op basis van de dossiergegevens allerminst mogelijk vast te stellen dat aan deze in artikel 7 van het juryreglement vervatte verplichting is voldaan. Ook wat dit betreft, kan verwerende partij niet volstaan met de in de interne beroepsbeslissing opgenomen overweging dat uit het dossier blijkt dat de artistieke jury wel degelijk over alle vooropgestelde competenties heeft geoordeeld. Hierbij is het voor de Raad niet duidelijk of de artistieke jury de interne dan wel de externe juryleden, of beide groepen betreft. De onduidelijkheid voor de Raad situeert zich tegen de achtergrond van artikel 1 van het juryreglement. Dit artikel bepaalt dat de interne leden van de jury personeelsleden zijn die belast zijn met onderwijsactiviteiten aan de betrokken student of belast met onderwijsactiviteiten binnen de betreffende afstudeerrichting en/of keuzediscipline. De externe leden zijn personen – al dan niet in dienst van de verwerende partij – die omwille van hun expertise in het werkveld in staat zijn de domeinspecifieke competenties van de studenten te beoordelen. Het onderscheid strookt met de ratio van artikel 6 van het juryreglement. Het laat de mogelijkheid open dat beide jury's een verschillende beoordeling zouden kunnen formuleren en dan vervolgens tot een gezamenlijk eindcijfer komen. Bij de totstandkoming van het eindcijfer weegt het oordeel van elk van de jury's gelijk door.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie tevens dat, in het bijzonder na grondige evaluatie van het gevolgde traject gedurende de afgelopen twee jaar, de interne jury tot de conclusie kwam dat de student de omschakeling niet gemaakt heeft van het commercieel opdrachtgerichte veld naar een autonome artistieke praktijk, wat de kern is van wat de master in de beeldende kunst/fotografie beoogt.

De Raad ziet niet hoe de door de interne beroepsinstantie aangehaalde algemene conclusie van de interne jury terug te voeren is op de zich in het dossier bevindende evaluatieliedocumenten. Deze overweging spruit klaarblijkelijk voort uit het document “Toelichting op verzoekschrift [verzoekende partij] – beroep interne beroepscommissie inzake de studievoortgangsbeslissing”. De Raad tast in het duister over het ontstaan en de context van de evaluatie en de conclusie waartoe zij leidde. Evenmin ziet de Raad hoe deze overweging zich tot de te bereiken eindcompetenties verhoudt. Bovendien ziet de Raad, bij gebrek aan toelichting, niet in hoeverre een “evaluatie van het gevolgde traject gedurende de afgelopen twee jaar” de evaluatie van het Masterproefproject schraagt, in het bijzonder in zoverre de evaluatie betrekking heeft op een vorig academiejaar, waarin verzoekende partij het opleidingsonderdeel waarop de betwisting betrekking heeft overigens niet heeft gevuld.

Het document verwijst in dit verband naar het voordeel van de twijfel dat bij de eindpresentatie van het schakeljaar van verzoekende partij aan verzoekster is gegeven betreffende de vraag of er sprake was van een geslaagde omschakeling van een professionele naar een academische bachelorgraad, welk voordeel de interne jury verzoekster bij de masterpresentatie niet heeft gegeven.

Tenslotte blijkt voor de Raad niet uit het dossier hoe de in de ECTS-fiche bedoelde toon-/controlemomenten, die plaatsvinden tijdens het academiejaar, overeenkomstig deze ECTS-fiche in de quoteringen zijn meegenomen. Daarenboven treft de Raad in het dossier geen enkel stuk aan dat verwijst naar de toonmomenten en de tussentijdse evaluaties die bij die gelegenheid zouden hebben plaatsgevonden.

Ten overvloede merkt de Raad op evenmin uit het dossier te kunnen afleiden waar de overweging van de interne beroepsinstantie dat de student, naar het oordeel van de docenten, niet open staat voor adviezen en richtlijnen, maar steeds haar eigen weg wenst te bewandelen, op terug te voeren is. Nergens wordt precies aangegeven welke adviezen en richtlijnen verstrekt zijn en vervolgens genegeerd werden. Evenmin is het duidelijk in hoeverre deze inschatting tot de handhaving van de eindevaluatie door de interne beroepsinstantie heeft bijgedragen.

De Raad slaat tenslotte acht op het door verwerende partij bijgebrachte document “Toelichting op verzoekschrift [verzoekende partij] – beroep interne beroepscommissie inzake de studievoortgangsbeslissing”, waarvan het de Raad niet duidelijk is van wie het uitgaat, wanneer het is opgesteld en hoe het in de beslissing van de interne beroepsinstantie is geïntegreerd. De Raad treft er daarenboven, in de beschrijving van de totstandkoming van het resultaat (bij “3) Vanuit deze evaluatiecriteria kunnen wij stellen dat de studente [verzoekende partij] niet aan alle criteria heeft voldaan.”, en dan meer bepaald bij het eerste punt van deze beschrijving: “Artistieke kwaliteit (creativiteit + authenticiteit)”), geen afdoend antwoord in aan op de onduidelijkheden waarmee hij geconfronteerd wordt betreffende de inbreng van de beide jurygroepen – intern en extern – in de totstandkoming van de eindbeoordeling. Uit deze beschrijving schijnt het de Raad minstens toe dat het zwaartepunt van de beoordeling, in strijd met de uitdrukkelijke tekst van het juryreglement, bij de externe juryleden ligt. De Raad leest er immers: “drie professionele actoren uit het werkveld hebben – los van enige beïnvloeding of vermeende vooringenomenheid van het docentenkorps – de eindpresentatie van [verzoekende partij] een onvoldoende als eindbeoordeling gegeven”. In elk geval vindt de Raad er geen indicatie dat het beoordelingsproces in overeenstemming is met het juryreglement. Wat de evaluatie van verzoekende partij in het licht van de

eindcompetenties, geformuleerd in de ECTS-fiche betreft, stelt de Raad wel vast dat de structuur van het document hiernaar verwijst en dat wordt toegelicht waarom verzoekende partij de betrokken competenties niet zou hebben bereikt. De Raad is echter van oordeel dat de door de juryleden ondertekende evaluatie en het samenvattende verslag de basis van de evaluatie vormen en dat het niet duidelijk is hoe de toelichting op het verzoekschrift zich hiermee verhoudt en in het bijzonder hierop terug te voeren is. Het is de Raad op basis van het betreffende stuk dan ook een raadsel of de in het niet identificeerbare document geformuleerde uitlatingen een weergave vormen van de elementen die de interne en externe juryleden tot hun (respectievelijke) beoordeling hebben gevoerd en door hen gedragen zijn, dan wel veeleer de persoonlijke reflecties van een anoniem gegriefd jurylid. Bovendien brengt het document geen klaarheid in betwiste punten als de rol van de toonmomenten in de beoordeling en bevat het ook elementen die niet onmiddellijk met de jurybeoordeling van het eindwerk van verzoekende partij in verband zijn te brengen.

De voorgaande overwegingen brengen de Raad tot het besluit dat de motivering van de aangevochten beslissing niet stand houdt. De motivering laat de Raad immers niet toe vast te stellen dat de aangevochten beslissing niet kennelijk onredelijk is. Evenmin kan de Raad op basis van de motivering de door verzoekende partij aangehaalde schendingen van de regelgeving, in het bijzonder van het juryreglement van verwerende partij, beoordelen.

Het middel is gegrond.

De overige middelen kunnen niet tot een verdere vernietiging leiden en dienen bijgevolg niet te worden onderzocht.

Rekening houdend met art. II.292, § 1, 2° Codex Hoger Onderwijs, met het belang van beide partijen bij een spoedige en definitieve afwikkeling van de aan de basis van de procedure voor de Raad liggende betwisting betreffende de studievoortgangsbeslissing met betrekking tot het “Masterproject Fotografie” in het licht van de start van het nieuwe academiejaar, met de overwegingen die de Raad tot een vernietiging hebben gebracht en om iedere mogelijke vooringenomenheid bij de beoordeling te vermijden, vraagt de Raad verwerende partij om, voorafgaand aan het nemen van een nieuwe beslissing, het werk van verzoekende partij aan een nieuwe beoordeling (conform haar juryreglement) door een anders samengestelde examenjury te onderwerpen.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.057 van 14 september 2016 in de zaak 2016/233 heeft de interne beroepsinstantie op 20 september 2016 een nieuwe beslissing genomen, waarbij zij aan de opleiding de opdracht geeft om, in overleg met de studente, een nieuw jurymoment met een anders samengestelde jury vast te leggen voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproject Fotografie’, en vervolgens een nieuwe gemotiveerde beslissing te nemen vóór 15 oktober 2016.

Op 5 oktober 2016 heeft het nieuw jurymoment plaatsgevonden en op 6 oktober 2016 ontvangt verzoekster bij schrijven een nieuw rapport. Zij behaalt een examencijfer van 8/20 voor het ‘Masterproject Fotografie’.

Bij aangetekend schrijven van 17 oktober 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.481 van 11 januari 2017 in de zaak 2016/573 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“De Raad stelt vast dat de aan verzoekende partij meegedeelde beslissingen zich beperken tot de beslissing van de interne beroepscommissie van 20 september 2016 houdende een “opdracht” aan de opleiding en de mededeling van een examenresultaat op 6 oktober 2016, dat werd vastgesteld na het nieuwe presentatiemoment van 5 oktober 2016.

Hoewel verzoekende partij in de brief van 6 oktober 2016 tevens werd meegedeeld dat de beslissing van de interne beroepscommissie haar diezelfde dag, met name op 6 oktober 2016, zou worden toegestuurd, is van dergelijke beslissing, behoudens indien het deze van 20 september 2016 zou betreffen, geen spoor aan te treffen in het dossier voor de Raad.

Uit een e-mail van 12 oktober 2016 van het diensthoofd administratie en organisatie leidt de Raad af dat de mededeling op de brief van 6 oktober 2016 waarmee verzoekende partij het puntenblad is toegestuurd op een vergissing berustte en dat geen zending meer zou volgen.

De Raad dient het verzoek dan ook te beoordelen in het loutere licht van het aan verzoekende partij bezorgde puntenblad. Andere elementen die de score verduidelijken zijn aan verzoekende partij niet bezorgd. Dat verzoekende partij in de aangehaalde e-mail is meegedeeld dat zij de feedback met betrekking tot het nieuwe jurymoment dat tot de

aangevochten score leidde na afspraak kon gaan inzien, voert de Raad niet tot een andere vaststelling.

De Raad merkt op dat verwerende partij weliswaar elementen aandraagt betreffende de nieuwe beoordeling en de motivering ervan, doch de Raad treft hiervan geen enkel spoor aan in de aangevochten beslissing. De Raad oordeelt dat toelichting bij de beslissing in het kader van de procedure voor de Raad niet van aard is een eventueel motiveringsgebrek in de procedure te verhelpen.

Op basis van de aan verzoekende partij meegedeelde beslissing tast de Raad dan ook volkomen in het duister met betrekking tot de wijze waarop (behoudens na de organisatie van een nieuw jurymoment) zij tot stand is gekomen en de motieven die ertoe hebben geleid. De Raad is bijgevolg in de onmogelijkheid vast te stellen dat het gezag van gewijsde van de beslissing van 14 september 2016 is gerespecteerd in de nieuwe beslissing. Evenmin kan de Raad vaststellen dat de beslissing niet kennelijk onredelijk en in overeenstemming met de toepasselijke regelgeving is.

In het licht van de opmerkingen in het verzoekschrift betreffende de nieuwe examenjury vindt de Raad het treffend in het dossier geen spoor te kunnen aantreffen van het overleg waaromtrent de Raad in het arrest van 14 september 2016 verzocht. De Raad beval – in het licht van de elementen die hem tot zijn beslissing van 14 september 2016 hebben gebracht – immers om, rekening houdend met de overwegingen van de Raad en in overleg met verzoekende partij, een datum en de modaliteiten te bepalen van een nieuw presentatiemoment, voorafgaand aan de door het bevoegde orgaan te treffen nieuwe beslissing betreffende de score voor “Masterproject Fotografie”.

Hoewel de Raad in zijn beslissing van 14 september 2016 wees op het belang te verduidelijken in hoeverre de scoretoekenning toelaat de evaluatie van het werk van verzoekende partij te koppelen aan de met het opleidingsonderdeel beoogde eindcompetenties (blijkens de ECTS-fiche), dient de Raad – in het licht van de opmerkingen van verzoekende partij over de verhouding tussen de beoordeling van haar werk en de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel – vast te stellen dat de verwerende partij zich in haar beslissing beperkt tot het toekennen van een cijfer, zonder enige verdere toelichting. Dat verzoekende partij de kans is geboden feedback te krijgen en met name het juryverslag kon inkijken, brengt de Raad in casu niet tot een andere conclusie. Het is voor de Raad immers onduidelijk hoe de inhoud van dit verslag in de aangevochten beslissing is geïntegreerd.

De Raad ziet in casu niet hoe sprake kan zijn van een beslissing waarvan de motivering toelaat vast te stellen dat zij een, in functie van de beoogde eindcompetenties, redelijke evaluatie in zich draagt. Tevens acht de Raad het een raadsel hoe hij aan de hand van de jurybeslissing van 5 oktober 2016 kan beoordelen of deze beslissing in overeenstemming is met zijn arrest van 14 september 2016. In het bijzonder kan de Raad niet vaststellen of bij het nemen van de nieuwe beslissing gevolg is gegeven aan het verzoek rekening te houden met de overwegingen uit voornoemd arrest. Wat het zonder meer toekennen van een cijfer aan verzoekende partij betreft, ordeelt de Raad dat dit te meer klemt nu verzoekende partij bij de herbeoordeling van haar werk wordt geacht in mindere mate de opleidingsdoelstellingen te hebben bereikt. Verzoekende partij kreeg initieel 9 op 20 en de nieuwe score luidt nu 8 op 20.

De Raad is dan ook van oordeel dat de aangevochten beslissing niet in overeenstemming met zijn beslissing van 14 september 2016 tot stand is gekomen. Minstens is het voor de Raad niet mogelijk, op basis van de loutere toekenning van een cijfer aan verzoekende partij, vast te stellen dat deze beslissing volledig conform is met de initiële vernietigingsbeslissing.

In het onmiddellijke verlengde van de opmerkingen van verzoekende partij betreffende de jurysamenstelling merkt de Raad ook op dat uit de beslissing niet blijkt dat bij de beoordeling de bepalingen van het Juryreglement (inonderheid de artikelen 6 en 7) zijn nageleefd. De Raad herinnert er in deze context aan deze opmerking ook in zijn overwegingen in het arrest van 14 september 2016 ten aanzien van de initiële evaluatie van het masterproject van verzoekende partij te hebben geïntegreerd.

De Raad stelt vast dat de antwoordnota van verwerende partij hieromtrent het volgende overweegt: “Deze jury heeft de masterproef van de studente volledig opnieuw beoordeeld en kwam unaniem tot hetzelfde resultaat van 8/20. Alle juryleden hebben de vaststelling van het resultaat en de motivering ondertekend.”. De Raad stelt vast dat alle juryleden het document “Jury eindevaluatie overzicht commentaren + akkoord juryleden” van 5 oktober 2016 hebben ondertekend. De Raad stelt wat dit betreft geen wezenlijk verschil vast met het op 16 juni 2016 door alle juryleden ondertekende document “Jury eindevaluatie overzicht commentaren + akkoord juryleden”. Op basis van de stukken van het dossier kan de Raad bijgevolg niet anders dan vaststellen dat het hem nog steeds niet duidelijk is waaruit moet blijken dat bij de beoordeling het juryreglement is nageleefd. Het document laat de Raad niet toe vast te stellen dat bij de nieuwe beslissing met de overwegingen hieromtrent in het arrest van 14 september 2016 rekening is gehouden en aldus het gezag van gewijde van de beslissing in acht is genomen.

Ten overvloede leest de Raad in het onderwijs- en examenreglement weliswaar dat het examencijfer definitief wordt vastgesteld door de verantwoordelijke voor het opleidingsonderdeel, maar hij ziet er tegelijk dat indien het beroep ontvankelijk en gegrond wordt verklaard, de interne beroepscommissie in de plaats van de betrokken verantwoordelijke voor het opleidingsonderdeel, examencommissie, toelatingscommissie of examentuchtcommissie een nieuwe beslissing neemt.

De Raad kan in het dossier echter geen elementen aantreffen waaruit blijkt dat de interne beroepscommissie de in haar beslissing van 20 september 2016 bedoelde gemotiveerde beslissing van de opleiding, na de samenstelling door deze opleiding van een nieuwe jury in overleg met de student, als instantie met “volheid van bevoegdheid” tot de hare heeft gemaakt door deze te bekrachtigen of in een beslissing van haar op enigerlei wijze te integreren. De Raad ziet bijgevolg niet dat de beslissing om een score van 8/20 aan verzoekende partij toe te kennen, uitgaat van het hiervoor bevoegde orgaan van verwerende partij.

Al deze elementen in acht genomen is de Raad genoodzaakt de bestreden beslissing te vernietigen.

De Raad gelast het bevoegde orgaan van verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen. Het instellingsbestuur zal, conform art. II.292 Codex Hoger Onderwijs, een nieuwe beslissing nemen in overeenstemming met de dragende redenen die hebben geleid tot de uitspraken van de Raad.

De Raad slaat tevens acht op art. II.292, § 1, 2° Codex Hoger Onderwijs. Hij leest er dat de behandeling van het verzoekschrift door de Raad kan leiden tot

“2° de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen studievoortgangsbeslissing, in welk geval de Raad het bestuur kan bevelen een nieuwe beslissing te nemen, onder door de Raad te stellen voorwaarden. Deze voorwaarden kunnen inhouden dat:

- a) een nieuwe examen(tucht)beslissing afhankelijk wordt gemaakt van de organisatie van een nieuw examen of een onderdeel daarvan. De Raad kan de termijn en de materiële voorwaarden bepalen waaronder deze organisatie moet gebeuren;*
- b) een nieuwe beslissing houdende toekenning van een bewijs van bekwaamheid in voorkomend geval afhankelijk wordt gemaakt van de organisatie van een nieuw bekwaamheidsonderzoek of een onderdeel daarvan. De Raad kan de termijn en de materiële voorwaarden bepalen waaronder deze organisatie moet gebeuren,*
- c) welbepaalde onregelmatige of onredelijke motieven bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing niet worden betrokken;*
- d) welbepaalde regelmatige en redelijke motieven bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing kennelijk in ogenschouw moeten worden genomen.”.*

De Raad slaat tevens acht op de historiek van de betwisting die tot de huidige procedure voor de Raad heeft geleid en met name de duurtijd van het geschil, zodat de Raad van oordeel is dat een zo spoedig mogelijk definitief einde van het geschil in het belang van beide partijen zich opdringt.

Tevens slaat de Raad acht op het feit dat het werk van verzoekende partij door een nieuw samengestelde jury is beoordeeld en dat het minstens onduidelijk blijft in hoeverre hiermee tegemoet is gekomen aan de door de Raad in het arrest van 14 september 2016 en in het huidige arrest geuite bekommernissen. Daarenboven kan de Raad niet heen om het wantrouwen dat in de relatie tussen verwerende partij en verzoekster is gesloten. De Raad herinnert hierbij aan het reeds in het arrest van 14 september 2016 aangehaalde belang om iedere mogelijke vooringenomenheid bij de jury te vermijden.

Tevens slaat de Raad acht op het belang van de naleving van de toepasselijke bepalingen uit het juryreglement.

Om die reden beveelt de Raad verwerende partij de nieuwe beoordeling van het Masterproject van verzoekende partij door het hiertoe bevoegde orgaan van verwerende partij te laten voorafgaan door een nieuwe presentatie van het werk door verzoekende partij aan een nieuw samengestelde jury.

Verwerende partij zal bij de samenstelling van de jury waarborgen dat geen enkele vooringenomenheid de beoordeling kan beïnvloeden noch dat hiertoe in redelijkheid de schijn zou kunnen ontstaan. Bij de samenstelling van de jury zal erover gewaakt worden dat de deskundige juryleden voldoende affiniteit hebben met de doelstellingen van het “masterproject”, de betrokken discipline en het werk van verzoekende partij, om op ernstige wijze te beoordelen in welke mate verzoekende partij de eindcompetenties van het “masterproject” heeft behaald. De jury zal worden samengesteld in overleg met verzoekende partij.

Bij de totstandkoming van de score moet de naleving van het juryreglement, in het bijzonder wat de respectievelijke bijdrage van de interne en de externe jury tot de totstandkoming van de evaluatie betreft, worden gewaarborgd en deze naleving moet in de beslissing tot uitdrukking komen.

Indien de verwerende instantie geen nieuwe jury kan samenstellen met interne leden waaraan geen enkele schijn van vooringenomenheid kan kleven en die de nodige deskundigheid en

affiniteit aan de dag kunnen leggen om het werk te beoordelen, kan de verwerende partij de interne jury samenstellen met personeelsleden uit andere instellingen, belast met onderwijsactiviteiten in een opleiding in hetzelfde competentiedomein als de door verzoekende partij gevolgde opleiding.

De nieuwe externe leden dienen omwille van hun expertise in staat te zijn de domeinexpertise van verzoekende partij te beoordelen. Zij dienen in het werkveld actief te zijn en zullen niet aan de verwerende partij gebonden zijn en evenmin mag in hun hoofde van enige, zelfs schijnbare, vooringenomenheid sprake kunnen zijn.

Aangezien de presentatie van het eindwerk reeds voor de tweede keer moet worden overgedaan zal bij het vastleggen van hetgeen aangeleverd moet worden door verzoekende partij en het bepalen van de datum maximaal overleg worden gewaarborgd.

Het middel is gegrond.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.481 van 11 januari 2017 in de zaak 2016/573 heeft de interne beroepsinstantie op 13 februari 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie stelt vast dat op 2 februari 2017 een – in overleg met de studente – nieuw samengestelde jury is samengekomen. Volgens haar werd aan alle formaliteiten voldaan. Ze merkt op dat, om het correct verloop van de jurering te waarborgen, er bovendien een neutrale waarnemer werd ingeschakeld. De interne beroepscommissie herneemt vervolgens het juryverslag. Zij stelt vast dat de nieuwe jurering conform de door de Raad opgelegde richtlijnen is verlopen, en dat de beoordeling door een volstrekt objectieve jury is gebeurd, met een duidelijke motivering die verwijst naar de beoogde eindcompetenties. De interne beroepscommissie is van oordeel dat zij niet anders kan dan het oordeel van de jury te onderschrijven en te bekrachtigen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 14 februari 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 februari 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.584 van 4 april 2017 in de zaak 2017/060 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“(...) De Raad is van oordeel dat verwerende partij terecht het belang van de permanente evaluatie aanstipt. Ter zake leest de Raad in de ECTS-fiche dat toon- en controlesmomenten tijdens het academiejaar in de quoteringen worden meegenomen. In het verzoekschrift leest de Raad dat verzoekende partij nergens in de aangevochten beslissing kon lezen dat over haar (groei)proces is geoordeeld, terwijl zij aangeeft dat het belang van dit aspect van de evaluatie door de Raad tijdens de hoorzitting van 11 januari 2017 is opgemerkt.

De Raad kan in de aangevochten beslissing en de motieven ervan, zoals reeds in een eerder arrest aangestipt, niet afleiden hoe met dit aspect van de in de ECTS-fiche voorziene toetsing rekening is gehouden. Niets uit de beslissing van het interne beroepsorgaan wijst erop dat met deze verplichting uit de ECTS-fiche rekening is gehouden bij het bepalen van de score die aan verzoekende partij is toegekend. De Raad leest in het juryverslag weliswaar dat de student getuigt van werklust en inzet en een ruim vooronderzoek realiseerde, maar ziet niet in hoe deze loutere vermelding er blijk kan van geven dat aan de in de ECTS-fiche voorziene toetsingswijze is voldaan. Dit laat de Raad niet toe vast te stellen welke controlesmomenten/toonmomenten tijdens het academiejaar hebben plaatsgevonden en hoe zij mee zijn opgenomen in de quoteringen. Hierbij wezen opgemerkt dat uit de formulering van het luik “Toetsing” in de ECTS-fiche blijkt dat de “jurybeoordeling” (academiejaar – jurybeoordeling permanent (permanente evaluatie) – 100%) niet het toonmoment/controlesmoment is waarnaar de volgende passage in de ECTS-fiche verwijst :

*“- toon/controlesmomenten tijdens het academiejaar
(worden mee opgenomen in de quoteringen)”.*

In die zin kan de Raad niet anders dan vaststellen dat de beslissing vanuit dit oogpunt niet regelmatig is, met name niet in overeenstemming met de studiefiche voor het betrokken opleidingsonderdeel.(...)”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.584 van 4 april 2017 in de zaak 2017/060 heeft de interne beroepsinstantie op 8 mei 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie stelt vast dat op 2 februari 2017 een – in overleg met de studente – nieuw samengestelde jury is samengekomen. Volgens haar werd aan alle formaliteiten voldaan. Ze merkt op dat, om het correct verloop van de jurering te waarborgen, er bovendien een neutrale waarnemer werd ingeschakeld. De interne beroepscommissie

herneemt vervolgens het juryverslag. Zij stelt vast dat de nieuwe jurering conform de door de Raad opgelegde richtlijnen is verlopen, en dat de beoordeling door een volstrekt objectieve jury is gebeurd, met een duidelijke motivering die verwijst naar de beoogde eindcompetenties.

Verder stelt de interne beroepscommissie uit de nauwkeurige oplijsting van alle pedagogische activiteiten in het kader van de permanente evaluatie van de masters fotografie, opgesteld door de bevoegde docent, vast dat de student op verschillende van deze activiteiten afwezig was. Het gaat meer bepaald om de masterclass van 22 september 2015, een verplicht atelier van 1 december 2015, de studiereis naar Boedapest in maart 2016 en een verplicht atelier op 19 april 2016. De interne beroepscommissie verwijst ook naar de transcriptie van de feedback van de juryleden, die werd opgemaakt naar aanleiding van de prejury op 21 april 2016. Deze feedback werd aan de studenten voorgelezen. Zij merkt op dat hierin wordt gewezen op een aantal concrete kritieken: het gebrek aan een coherente scenografie (er wordt bij haar aangedrongen om hulp in te roepen voor dit luik), het ontbreken van een onderbouwde visie op het printen op stof, het bereiden van soep (zonder dit in een performance-context te kaderen), het proces dat wordt gearchiveerd in fichebakken, maar niet wordt getoond, enz. De interne beroepscommissie stelt vast dat deze commentaren in dezelfde lijn liggen als de bemerkingen welke tijdens de jurybeoordeling werden opgeworpen, zo onder meer de koppeling tussen de voorstudie en het artistieke eindresultaat, het gebrek aan toelichting door de student, de nood om keuzes te maken, enzovoort.

Daarenboven stelt de interne beroepscommissie vast dat de student tijdens verschillende controle- en toonmomenten afwezig was. Zij stelt dat de studente als tussentijdse quotering naar aanleiding van de controle- en toonmomenten tijdens het jaar een 9/20 heeft gekregen en destijds ook als eindscore een 9/20 heeft gekregen. De interne beroepscommissie is van oordeel dat, rekening houdend met de vaststellingen dewelke tijdens deze controle- en toonmomenten konden worden gedaan, in hoofde van de student ook tijdens het academiejaar niet kon worden vastgesteld dat zij de vereiste competenties bereikte. Op basis van deze vaststellingen kan volgens de interne beroepscommissie geen hogere score dan 9/20 worden toegekend.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 10 mei 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 mei 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster merkt vooreerst op dat de interne beroepsbeslissing werd genomen op 8 mei 2017, zijnde bijna drie weken na de in het arrest opgelegde datum van 20 april 2017. Zij vindt dit van weinig respect naar de studenten toe getuigen. Waar de interne beroepscommissie aanhaalde dat verzoekster op verschillende activiteiten afwezig was, benadrukt verzoekster dat zij wel degelijk aanwezig was op de lezing van 22 september 2015 (waarvoor zij als bewijs een foto toevoegt) alsook op het atelier van 1 december 2015. Verzoekster bevestigt dat zij niet aanwezig was op de studiereis, waaraan zij tijdens haar premaster reeds had deelgenomen, omdat zij een verplichte eindpresentatie had voor een ander vak. Zij had de docenten hiervan op de hoogte gebracht. Verzoekster wijst erop dat bovendien nooit werd gecommuniceerd dat het een verplichte studiereis was. Zij bevestigt ook dat zij niet aanwezig was op de extra bijeenkomst voor de prejury op 19 april 2016 omdat zij moest werken. Verzoekster voegt als bijlage ook een volledig overzicht van haar aanwezigheden toe, die zij op basis van e-mails en haar agenda heeft samengesteld.

Verder wijst verzoekster erop dat er nooit punten worden gegeven doorheen het jaar. Volgens haar is het punt van 9/20 voor de permanente evaluatie gefabriceerd omdat het verwerende partij beter uitkomt. Zij stelt dat de permanente evaluatie uit meerdere cijfers dient te bestaan,

die het proces van de student beoordeelden. Volgens haar waren er voldoende mogelijkheden hiertoe. Zij verwijst ook naar een gesprek met docent [J.P.], die zijn verbazing uitte omtrent het feit dat er doorheen het academiejaar geen punten werden toegekend. Verzoekster stelt tevens vast dat er geen rekening werd gehouden met de enthousiaste reacties van de docenten doorheen het jaar. Ze merkt nog op dat het gegeven punt van 9/20 in fel contrast staat met de punten 17/20 en 18/20 die behaald werden tijdens de masterclasses.

Verzoekster stelt ten slotte dat zij, nadat de Raad tijdens de hoorzitting van 15 maart 2017 het advies aan de partijen gaf om samen naar een oplossing te zoeken, de aanwezige vertegenwoordigers heeft aangesproken, waarbij de juriste [L.M.] aangaf dat de docenten alles ontkennen. Zij heeft bovendien al eerder inspanningen gedaan om alternatieve oplossingen te zoeken via de toenmalige directrice [S.S.] en de algemene directrice [P.D.G.], maar volgens haar blijft verwerende partij vasthouden aan leugens en slechte wil. Verzoekster merkt nog op dat er momenteel verschillende interne veranderingen worden doorgevoerd: de ECTS-fiches worden herschreven, docenten krijgen vorming in het geven van feedback, ...

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij voorafgaandelijk op dat verzoekster enkele overtuigingsstukken bij haar verzoekschrift voegt die in de Engelse taal zijn opgesteld. Volgens verwerende partij kan de Raad geen rekening houden met anderstalige stukken en dienen zij uit de debatten te worden geweerd.

Zij stipt ook aan dat de Raad in zijn arrest nr. 3.584 de vorige beslissing van de interne beroepscommissie omstandig en minutieus heeft getoetst aan het toepasselijk regelgevend kader. De Raad komt tot het besluit dat geen onregelmatigheid (meer) kon worden vastgesteld, behoudens hoe rekening zou zijn gehouden met de permanente evaluatie in het licht van de ECTS-fiche. Verwerende partij benadrukt dat de prestaties van verzoekende partij reeds door twee volkomen anders samengestelde jury's zijn beoordeeld geworden en stelt dat het herhaaldelijk aantekenen van hoger beroep bij de Raad op de beslissing "an sich" van de jury geen invloed kan en mag hebben.

Wat de "on"tijdigheid van de beslissing van de interne beroepscommissie betreft, wijst verwerende partij erop dat de Codex Hoger Onderwijs, noch enige andere wettelijke bepaling deze laattijdigheid sanctioneert. Ze verduidelijkt dat het materieel onmogelijk was om de door de Raad vastgestelde termijn te eerbiedigen, omwille van de sluiting tijdens de paasvakantie

en de afwezigheid van de voorzitter van de interne beroepscommissie. Verwerende partij merkt op dat de belangen van verzoekster niet geschonden zijn door de laattijdigheid.

Verder stelt verwerende partij vast dat de bestreden beslissing quasi volkomen gelijk is aan de beslissing van de interne beroepscommissie van 13 februari 2017, behoudens daar waar ze gevolg geeft aan het arrest van de Raad. Volgens haar motiveerde de interne beroepscommissie haar nieuwe beslissing zeer uitvoerig in het kader van de bezwaren van de Raad.

Waar verzoekende partij stelt dat de interne beroepscommissie ten onrechte aanhaalde dat zij op verschillende activiteiten niet aanwezig was, merkt verwerende partij op dat de interne beroepscommissie noodzakelijkerwijze moet voortgaan op de informatie die haar wordt verstrekt door het departement. Indien er zich een materiële vergissing zou hebben voorgedaan binnen het departement, wordt die hernomen door de interne beroepscommissie, vermits de interne beroepscommissie niet in de mogelijkheid is om na te gaan of die informatie correct is. Volgens verwerende partij zou het overigens, zelfs indien er materiële fouten zouden zijn gemaakt, niet voldoende zijn om te stellen dat de beslissing van de interne beroepscommissie onvoldoende gemotiveerd zou zijn. De interne beroepsbeslissing verwijst immers uitgebreid naar de samenhang tussen de bevindingen van de prejury en de bevindingen van de jury.

Vervolgens merkt verwerende partij op dat de ECTS-fiche “permanente evaluatie” voorziet, maar nergens wordt gesteld dat telkens punten gegeven zouden moeten worden. Volgens haar kan een permanente evaluatie derhalve uitmonden in een globaal getal. Verwerende partij is ook van oordeel dat de stelling van verzoekster dat de score van 9/20 in contrast staat met hogere evaluaties en andere opleidingsonderdelen niet relevant is. Ook de verwijzing van verzoekster naar opmerkingen van de heer [P.], mevrouw [M.] en mevrouw [D.G.] zijn volgens verwerende partij op zich niet relevant voor de beoordeling van het opleidingsonderdeel. Deze beweerde opmerkingen zijn bovendien niet aangetoond.

In haar *wederantwoordnota* wijst verzoekster er vooreerst op dat de Engelstalige overtuigingsstukken waarnaar verwerende partij verwijst, e-mails zijn van de docenten. Zij benadrukt dat de Engelse taal de voertaal is voor de communicatie tussen studenten en docenten. Zij stelt overigens vast dat verwerende partij geen enkel stuk heeft aangevoerd

waaruit blijkt dat zij duidelijke verwachtingen en verplichtingen heeft gecommuniceerd naar de studenten.

Zij stipt ook aan dat zij niet meer hoopt op het behalen van een diploma. Het verzoekschrift focust zich op de inbreuken en herhaalde leugens die worden ingezet door de verwerende partij, vermits deze houding kansen van (toekomstige) studenten ontneemt.

Omtrent de “on”tijdigheid van de beslissing van de interne beroepscommissie, merkt verzoekster op dat, indien verwerende partij effectief begrip wilde tonen, zij op zijn minst enige vorm van communicatie had kunnen laten plaatsvinden over de laattijdige beslissing.

Verder stelt verzoekster vast dat in de bestreden beslissing uitdrukkelijk wordt verwezen naar slechts één toon- en controlemoment, namelijk de prejury van 21 april 2016. Volgens haar verwijst de ECTS-fiche duidelijk naar meerdere momenten, waarmee geen rekening werd gehouden in de beoordeling. Ze stelt dat een permanente evaluatie een volledig academiejaar dient te ontsluiten.

Ze merkt ook op dat de interne beroepscommissie een controlerende rol heeft, waarbij ook kritische vragen gesteld moeten worden. Ze benadrukt dat de afwezigheden, zoals die op 1 december 2015, reeds werden weerlegd in de nota die zij heeft ingediend n.a.v. dossier nr. 2016/233. Volgens haar kan er bovendien geen sprake zijn van een “materiële vergissing”. De interne beroepscommissie moet zich baseren op aanwezigheidslijsten en officiële documenten. Vermits deze niet als bewijsstuk worden bijgebracht, wijst dit volgens verzoekster op de afwezigheid van deze nodige stukken, die een correcte beoordeling van de permanente evaluatie in de weg staan.

Verzoekster stipt aan dat het mogelijk is dat de permanente evaluatie niet in punten wordt uitgedrukt. Ze stelt vast dat de invulling van de permanente evaluatie niet omschreven staat in de ECTS-fiche. Ze wijst erop dat verwerende partij nu, achteraf, ook niet kan bepalen hoe dit tot stand dient te komen.

Wat het contrast tussen de score van 9/20 van de masterproef en de hogere evaluaties van de andere opleidingsonderdelen, zoals de masterclasses, waarvoor verzoekster scores van 17/20 en 18/20 behaalde, betreft, verwijst verzoekster naar de uitspraak van de Raad tijdens de

hoorzitting van 12 september 2016 en de vermelding hiervan in arrest nr. 3.057 in de zaak 2016/233.

Zij verduidelijkt ten slotte dat de mondelinge uitspraken van [J.P.], [L.M.] en [P.D.G.] plaatsvonden tijdens persoonlijke gesprekken. Volgens haar is de kennisgeving ervan relevant omdat dit de gang van zaken en verwachtingen binnen verwerende partij weergeeft.

Beoordeling

Wat de voorafgaande opmerking van verwerende partij omtrent de Engelstalige overtuigingsstukken van verzoekster betreft, stelt de Raad vast dat desbetreffende stukken niet noodzakelijk zijn voor de beslechting van het geschil. Bij de beoordeling van het verzoek slaat de Raad er geen acht op, zodat over de eventuele vertaling ervan geen uitspraak dient te worden gedaan.

De Raad leest dat verzoekende partij aanvoert dat er nooit punten zijn gegeven doorheen het jaar. Zij vraagt zich af hoe de interne beroepscommissie in de aangevochten beslissing een oordeel kan vellen over een permanente evaluatie die slechts een korte tekst van de prejury omvat. Verzoekende partij vraagt zich tevens af waarom er plots een punt van 9 op 20 opduikt voor de permanente evaluatie.

De Raad stelt vooreerst vast dat verwerende partij in de aangevochten beslissing stelt “*dat de studente als tussentijdse quatering naar aanleiding van de controle- en toonmomenten tijdens het jaar een 9/20 heeft gekregen*”.

Evenwel treft de Raad in het dossier geen elementen aan die deze overweging van verwerende partij ondersteunen. Bij navraag hieromtrent bij verwerende partij – voor aanvang van de zitting – verduidelijkt zij evenmin uit welk dossierstuk de tussentijdse quatering waarnaar de interne beroepscommissie verwijst, mag blijken. Bovendien verklaart verwerende partij tijdens de hoorzitting dat, anders dan uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt, tijdens het academiejaar geen cijfermatige beoordeling aan verzoekende partij is gegeven. Verwerende partij verduidelijkt dat de interne beroepscommissie op basis van de haar voorgelegde stukken heeft geoordeeld dat het werk van verzoekende partij tijdens het academiejaar ook met een score van 9/20 zou zijn gequoteerd, en dat deze beoordeling – die

tijdens het academiejaar niet in een specifiek cijfer is uitgedrukt – op deze manier werd meegenomen in de eindbeoordeling door de interne beroepscommissie.

Deze toelichting kan tevens in de interne beroepsbeslissing worden gelezen, daar waar de interne beroepscommissie overweegt dat “*rekening houdend met de vaststellingen dewelke tijdens deze controle- en toonmomenten konden worden gedaan, (...) in hoofde van de student ook tijdens het academiejaar niet kon worden vastgesteld dat zij de vereiste competenties bereikte en ook op basis van deze vaststellingen geen hogere score dan 9 op 20 kan worden toegekend.*”.

De Raad stelt dus vast dat de cijfermatige tussentijdse beoordeling waarvan de beslissing van de interne beroepsinstantie gewag maakt, zoals verwerende partij ter zitting aangeeft, niet vorhanden is. De Raad betreurt dit, aangezien de verwerende partij deze tussentijdse score nochtans een wezenlijke rol tobedeelt in de motivering van de aangevochten beslissing van de interne beroepscommissie.

De interne beroepsinstantie lijkt wel overeenstemming met de ECTS-fiche na te streven door permanente evaluatie bij de beoordeling te betrekken, te weten de toon- en controlemomenten.

Het is voor de Raad echter op basis van de voorliggende beslissing van de interne beroepsinstantie, noch op basis van de ECTS-fiche of enig ander dossierstuk, duidelijk wat de verwachtingen ten aanzien van de studenten in het kader van de tussentijdse evaluatie waren. Evenmin kan de Raad vaststellen of de studenten van deze verwachtingen enigszins op de hoogte waren. Zo is het de Raad niet duidelijk welke elementen uit de permanente evaluatie precies in de eindscore worden meegenomen. Gaat het veeleer om inzet, dan wel progressie, of wordt tijdens de toon- en controlemomenten acht geslagen op de hele waaier aan eindcompetenties die in de ECTS-fiche worden vermeld?

Daarenboven stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie haar conclusie ook heeft gebaseerd op de afwezigheid van verzoekende partij tijdens pedagogische activiteiten in het kader van de permanente evaluatie. Het overzicht van deze pedagogische activiteiten werd door verwerende partij toegevoegd als stuk 8 in het administratief dossier. Het betreft een door de docent opgestelde kalender, waarbij hij bij sommige activiteiten de afwezigheid van

verzoekende partij heeft aangeduid. Uit dit stuk, noch uit enig ander dossierstuk, blijkt naar het oordeel van de Raad welke van deze activiteiten als de in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlesmomenten moeten worden beschouwd. Ook na verwerende partij hieromtrent om verduidelijking te hebben verzocht tijdens de hoorzitting, blijkt niet dat de door de interne beroepscommissie aangehaalde activiteiten waarop verzoekende partij afwezig was (bijv. een studiereis naar Hongarije) in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlesmomenten betroffen.

Bovendien ziet de Raad in het dossier geen aanwijzingen voor het feit dat de studenten ervan op de hoogte zouden zijn gebracht welke van de in de kalender aangehaalde pedagogische activiteiten de in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlesmomenten zouden zijn geweest. Daarenboven leert het dossier niet – zoals hierboven reeds werd aangehaald – wat de te beoordelen verwachtingen tijdens deze activiteiten zouden zijn geweest en hoe de studenten hieromtrent inzicht is verschaft.

De Raad betreurt eveneens de onduidelijkheid en verwarring die uit de stukken blijkt met betrekking tot de al dan niet afwezigheid van verzoekende partij op een aantal van de door de interne beroepsinstantie ter ondersteuning van de doorwerking van de permanente evaluatie op de eindbeoordeling aangestipte pedagogische activiteiten. Temeer nu de aan- of afwezigheid op de bedoelde activiteiten in de eindbeoordeling is meegenomen, zoals blijkt uit de beslissing van de interne beroepsinstantie, vindt de Raad het onzorgvuldig dat uit het dossier geen duidelijkheid blijkt over de registratie van de studenten tijdens de pedagogische activiteiten die de verwerende partij relevant acht voor de eindbeoordeling. Ook de hoorzitting brengt de Raad terzake geen duidelijkheid.

De voorgaande overwegingen in acht genomen, is de Raad van oordeel dat het onzorgvuldig is de in de beslissing van de interne beroepsinstantie – al dan niet vermeende – afwezigheden in het raam van de permanente evaluatie bij de bepaling van de eindscore mee te nemen. Tevens is de Raad van oordeel dat deze activiteiten, rekening houdend met de argumenten aangehaald in de aangevochtenen beslissing en de stukken van het dossier, niet in redelijkheid als toon- en controlesmomenten mogen worden aangemerkt, temeer vermits niet blijkt dat aan de studenten werd gecommuniceerd dat het toon- en controlesmomenten betroffen.

Zoals reeds vermeld, haalde verwerende partij tijdens de hoorzitting aan dat er geen tussentijdse quatering in de strikte zin van het woord is gegeven. Er is met andere woorden

geen sprake, anders dan de beslissing van de interne beroepsinstantie vermeldt, van een tussentijdse evaluatie van 9 op 20. Daarentegen is de tussentijdse evaluatie meegenomen bij de totstandkoming van de eindscore van 9 op 20. De interne beroepsinstantie stelt dat ook tijdens het academiejaar niet is gebleken dat verzoekende partij de vereiste competenties heeft bereikt en dat zij daardoor ook op basis van deze vaststellingen geen hogere score dan 9 op 20 kan krijgen.

De Raad dient bijgevolg – rekening houdend met het feit dat verzoekende partij in het verzoekschrift onder meer de vraag stelt hoe de interne beroepscommissie een oordeel kan vellen over een permanente evaluatie op basis van slechts een korte tekst met betrekking tot de prejury – te onderzoeken of de overwegingen van de interne beroepsinstantie, die *de facto* vaststelt dat de tussentijds beoordeelde prestaties ook hoogstens 9 op 20 vertegenwoordigen, de beslissing kunnen dragen.

De Raad is zich bij deze beoordeling bewust van de beoordelingsruimte waarover hij beschikt en treedt dan ook niet in de plaats van de bevoegde beoordelaars binnen de hoger onderwijsinstelling. De Raad onderzoekt of de beslissing in overeenstemming is met de toepasselijke regelgeving, en of zij niet kennelijk onredelijk is.

Wat deze tussentijdse evaluatie betreft, verwijst de interne beroepscommissie naar “*de transcriptie van de feedback van de juryleden, naar aanleiding van voormelde prejury op 21 april 2016, dewelke aan de studenten werd voorgelezen*”. Het door verwerende partij ter zake bijgebrachte stuk lijkt een e-mail, uitgaande van [G.G.], doorgestuurd op 7 juni 2017 door [E.U.] aan [L.M.] en [G.B.]. De inhoud ervan is omzeggens letterlijk hernomen in de beslissing van de interne beroepscommissie. De niet-datederde e-mail bevat voor het overige enkel de inleiding, die stelt dat het een transcriptie betreft van de feedback die de juryleden geven naar aanleiding van de prejury. Tevens bevat hij de naam en functie van de juryleden en de mededeling dat het verslag aan de studenten werd voorgelezen na de prejury. Ter zitting legt verwerende partij een kopie van de handgeschreven nota’s neer op basis waarvan de e-mail werd opgesteld. Verwerende partij verduidelijkt ter zitting dat deze nota’s vlak na de prejury door de docent [G..G.], die geen deel uitmaakte van de prejury, zijn gemaakt. De Raad merkt op zelf niet te kunnen nagaan van wie de nota’s uitgaan, noch wanneer deze werden opgesteld, vermits op de kopie van de handgeschreven nota’s enkel de commentaar zelf is vermeld.

De transcriptie van de feedback is hét document waarop de interne beroepsinstantie de permanente evaluatie inhoudelijk baseert. Voor de interne beroepsinstantie geeft het document in voldoende mate blijk van de beoordeling tijdens in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlesmomenten.

De Raad beschouwt, zoals hieronder toegelicht, het document evenwel als een feedbackdocument en niet als een evaluatiedocument. Daarbij komt dat het, zoals reeds aangehaald werd in de overwegingen van de Raad, niet duidelijk is welke criteria tijdens de toon- en controlesmomenten, die worden meegenomen in de eindbeoordeling, zijn getoetst. Zo criteria zijn bepaald, is evenmin duidelijk of zij de studenten bekend waren. Zelfs indien duidelijk mocht zijn welke criteria zijn getoetst, kan de Raad niet vaststellen hoe het document de elementen die vlak na de prejury door de docent in het document zijn opgenomen in verband brengt met de competenties die tijdens de toon- en controlesmomenten worden gemeten om vervolgens in de eindbeoordeling te worden meegenomen.

De Raad ziet het document niet als een document dat een, weliswaar niet-cijfermatige, evaluatie in zich draagt. Zo vermeldt de docent in zijn e-mail zelf dat die “een transcriptie van de feedback die de juryleden geven naar aanleiding van de prejury” bevat. Hij spreekt zelf aldus duidelijk van feedback, en niet van een evaluatie. De Raad leest in de transcriptie bovendien verschillende suggesties uitgaande van de juryleden (bijv. *“Hierbij wordt [geopperd] om er een performance van te maken in plaats van de soep zelf te laten zien.”*). De Raad ziet daarenboven niet in hoe de commentaren van de leden van de prejury de beslissing kunnen dragen dat verzoekende partij als tussentijdse quotering naar aanleiding van de controle- en toonmomenten tijdens het jaar een 9/20 heeft gekregen en dat de interne beroepscommissie van oordeel is dat in hoofde van de student ook tijdens het academiejaar niet kon worden vastgesteld dat zij de vereiste competenties bereikte en ook op basis van deze score geen hogere score dan 9 op 20 kan worden toegekend, zodat een eindscore van 9 op 20 gerechtvaardigd is. De Raad houdt bij zijn gevolgtrekking rekening met zijn reeds aangestipte beperkte bevoegdheidsruimte. Zijn conclusie zou daarenboven niet wijzigen indien de commentaren van de leden van de prejury reeds als tussentijdse evaluatie zouden kunnen worden aangemerkt. De Raad herinnert eraan dergelijke draagwijdte niet te kunnen toekennen aan de genoemde commentaren.

De Raad haalde hierboven reeds aan in het duister te tasten betreffende de verwachtingen in het kader van de tussentijdse evaluaties. Zelfs zo de Raad ervan uit dient te gaan dat bij de tussentijdse evaluatie de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel als graadmeter gelden, dient de Raad vast te stellen dat de opmerkingen bezwaarlijk een appreciatie bevatten van het werk van verzoekende partij en dat de koppeling met de eindcompetenties niet tot uitdrukking komt.

De erin vermelde valkuilen die verzoekende partij dient te vermijden, de suggesties die erin zijn vervat en de vragen die erin zijn gesteld, kunnen de door de interne beroepscommissie genomen beslissing in redelijkheid niet dragen.

De Raad wijst hierbij op het feit dat de transcriptie in zijn globaliteit niet als evaluatie/waardeoordeel van het op de prejury getoonde kan worden aangemerkt. De Raad leest weliswaar dat de interne beroepscommissie in de aangevochtenen beslissing overweegt dat ook in de transcriptie van de tussentijdse evaluatie op een aantal concrete kritieken wordt gewezen, met name onder meer het gebrek aan coherente scenografie, waarbij er bij verzoekende partij wordt aangedrongen om hulp in te roepen voor dit luik. De Raad leest in de transcriptie evenwel enkel: “*Misschien is het interessant om met iemand samen te werken: een scenografie opbouwen.*”. Het is de Raad in het geheel niet duidelijk hoe de interne beroepsinstantie in deze zinsnede de door haar aangehaalde concrete kritiek kan lezen.

Tevens ziet de interne beroepsinstantie in de transcriptie een concrete kritiek betreffende het ontbreken van een onderbouwde visie op het printen op stof en het bereiden van soep (zonder dit in een performance-context te kaderen). De Raad, zich bewust van het tussentijdse karakter van de evaluatie die volgens verwerende partij uit het transcript moet blijken, leest in de transcriptie wat dit betreft: “*De manier waarop ze prints op stof gaat afdrukken kan snel kitscherig worden. De keuze om op stof te werken moet uit een idee voortkomen anders wordt het een gimmick. Evi stelt voorop dat ze een traditionele fotografie wil maken. Onderzoek naar het medium is intrinsiek in alle goede fotografie, dit mag niet uitgespeeld worden als één van de kwaliteiten. Zo is er bijvoorbeeld het idee om soep van foto's te maken. Hierbij wordt [geopperd] om er een performance van te maken in plaats van de soep zelf te laten zien.*”.

Ook hier ziet de Raad niet hoe het transcript als een concrete kritiek, zoals vermeld door de interne beroepsinstantie, kan worden gelezen. Een laatste concrete kritiek waarop volgens de interne beroepsinstantie wordt gewezen in de transcriptie betreft het proces dat wordt

gearchiveerd in fichebakken, maar niet wordt getoond. De Raad leest hieromtrent in de transcriptie slechts: “*Fichebakje voelt aan als haar veilige plek: dit kan hermetisch worden, ze moet het wel ‘presenteren’*”.

De beslissing van de interne beroepsinstantie is, zoals uit bovenstaande overwegingen blijkt, niet in overeenstemming met het in de ECTS-fiche bepaalde beoordelingskader wat de evaluatie ter gelegenheid van de toon- en controlesmomenten betreft. Nog de bewoordingen van de beslissing, noch de bijgebrachte dossierstukken laten de Raad toe anderszins te beslissen.

In de marge van zijn beoordeling stipt de Raad, weliswaar ten overvloede, het belang aan van het opleidingsonderdeel, waarvan de evaluatie tot de betwisting voor de Raad heeft geleid, in het mastercurriculum. De evaluatie ervan is cruciaal voor de vraag of verzoekende partij een masterdiploma, m.a.w. een eindgraad, kan verkrijgen. De relevantie van een zorgvuldige beoordeling spreekt dan ook voor zich. Een evaluatie die grondig verschilt van het globale profiel van een student illustreert bij uitstek het belang van deze zorgvuldigheid.

Het middelonderdeel is gegrond. Aangezien de overige middelonderdelen niet tot een ruimere vernietiging kunnen voeren worden zij niet verder beoordeeld.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van 8 mei 2017.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 3 juli 2017 een nieuwe beslissing, rekening houdend met de hierboven vermelde overwegingen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 juni 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Melissa Thijs **Bertel De Groote**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 16 juni 2017

Arrest nr. 3.655 van 16 juni 2017 in de zaak 2017/147

In zake: xxx

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN woonplaats kiezend te 3000
Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 mei 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 mei 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij met betrekking tot het examencijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Old and New Testament Exegesis: John’ ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 16 juni 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Toon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is tijdens het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding bachelor of Theology and Religious Studies. Voor het opleidingsonderdeel ‘Old and New Testament Exegesis: John’ behaalt verzoekster een examencijfer van 13/20.

Op 21 februari 2017 tekent verzoekster tegen die examenbeslissing een (Engelstalig) bewarend intern beroep aan, dat vervolgens wordt bevestigd op 26 februari 2017.

Op 2 maart 2017 beslist de interne beroepsinstantie om het intern beroep ongegrond te verklaren.

Bij arrest nr. 3.608 van 24 april 2017 vernietigt de Raad deze beslissing. Een tweede middel, steunend op een motiveringsgebrek, wordt daarbij gegrond bevonden.

De interne beroepsinstantie herneemt daarop haar besluitvorming, en verwijt het intern beroep op 5 mei 2017 opnieuw als ongegrond:

“(...)

In this new appeal procedure I will examine and concentrate on this latter aspect of your appeal. In order to avoid all possible misunderstanding, I asked you on April 28 to send me your arguments why you considered that this examination environment had a disadvantageous effect on your individual oral presentation. Hence, in this decision I will also take into account your reaction of April 30.

Based on the motivation letter you sent me on February 21 and on the additional letter you sent me on February 26, it appears that the main point you wanted to issue was the fact that you considered that the evaluation of this exam relied on the written preparation and not on your oral presentation. In your letter of February 21 you mentioned:

“The basis for my appeal is that I believe there was a reliance rather on the written part rather than the oral examination part. I did not write a detailed written answer though Professor [V.B.] requested that at the beginning of the exam, because i) the oral examination should only rely on the oral presentation, and ii) the examination environment, I did not wish to stay seated for more than two hours, the American student who was very anxious and criticizing the USA, gave me quite a lot of anxiety in turn since he was pulling his hair and scratching himself. I have taken examinations in the past, and I understand that many students have examination anxiety.”

In your letter of February 26 you explained further:

“I stand by my original complaint dated on February 21, 2017, whereby Professor [V.B.] relied on the written preparation of the examination rather than on my oral presentation, furthermore, the testing environment was distressing, related directly to

the understanding that the written presentation was relied upon; by these factors Professor [V.B.] did not recall that I had fulfilled his testing criteria.”

and

“I assert that the written preparation was utilized for scoring the oral examination, as the feedback being at times untrue (i.e. following the ECTS), claims that I did not use examples which I did orally rather than on paper, and furthermore, the claim that my answers were both good and basic are nonsensical. My answers can either be good or basic, but not both at the same time. The answers I provided focused on the course materials, and if the written preparation was used to score my oral examination, of course they appeared basic, as I did not use 1-3 hours of preparation as did the other students who sat in the preparation for an unlimited period of time. I did not write much on the written preparation as the environment did not permit me to do so (i.e. American with severe examination anxiety) and by the token that the written preparation for oral examinations is essentially useless.”

Based on these letters and based on my notes of our Skype meeting of March 2, it appears that you made the remarks regarding your fellow student merely in order to assert your claim that the written preparation, which you considered to be the basis of your assessment, was not a representative picture of your actual performance during this exam. Since in my decision of March 8, I already confirmed that the assessment was done based on your oral presentation and not on this written preparation I considered at the moment I took this decision that your remarks regarding that other student were irrelevant.

Only in your petition to the ‘Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen’ did you assert I did not address this remark in my decision. In this petition you mentioned:

My secondary premise relates to the use of the written preparation degrading my mark because of the stressful environment for the student who should have received accommodations for his mental health condition.

Proof 1: I failed to write a consistent and lengthy explanation for my examination because an American student with severe anxiety and symptoms (breathing deeply, stomping, scratching himself, pulling his hair), caused me significant distress.

The Vice Rector failed to address this in the internal appeal. This student, part of common knowledge, since most students at KU Leuven have a lack of privacy, know that this student has accommodations not to sit and attend the two-hour lectures. It follows reasonably then that this student would have equal issues with an exam lasting for him two hours rather than 35-45 minutes. This student should have had examination accommodations, rather than cause significant anxiety. I feel that it is also perhaps the case that the professor relied on the written preparation.

In order to avoid any possible misunderstanding about the way your remarks about that ‘American student’ should be understood I sent you an e-mail on April 28. In this e-mail, and in case you considered that this examination environment had a disadvantageous effect on your individual oral presentation, I asked you to give me clear evidence about that. You responded on April 30.

In this e-mail you particularly explained your personal choice of sitting next to the ‘American student’ during the preparation of your exam, by eliminating the possibility of sitting next to one of the other students. You mentioned that this ‘American student’ acted “in a way that was not of normal person” and referred to the fact that he was pulling his hair, biting his lip, breathing heavily and whispering to himself. You also explained that you were upset by the answers and comments which were given by that other student during the oral examination. You had gone to the oral examination right after the anxious student had left. You stated that because of the stress which had been caused by that other student, you might have spoken too fast and your answer might have been less consistent than supposed. In your opinion prof. [V.B.] might have been disgruntled by the answers of the previous student. You also repeated your accusation that during this exam some students committed fraud.

I do not see the relevancy of these comments for your actual performance during the oral exam. It appears that your personal feelings towards your fellow students are based on potential reactions of them, rather than on factual incidents which actually took place during the exam. Even if, due to some of your personal preferences, sitting next to the ‘American student’ while preparing your exam was the only possible option, this does not mean that the evaluation itself during the oral exam was not done properly. The terminology you used in order to describe the behavior of that other student (“pulling his hair, biting his lip, breathing heavily and whispering to himself”) was not such that these circumstances could indicate a clear disturbance of the exam, nor do I find these descriptions sufficient to proof that there was an unusual disturbance in the classroom that made it impossible to prepare for the exam. If, in spite of this, you considered that the distress caused by his behavior prevented you from taking a normal exam, you should have mentioned these circumstances during the oral exam to prof. [V.B.], or better yet, beforehand during the written preparation itself, so that alternative preparation modalities could have been considered. You did not do so. Furthermore, the time schedule you mentioned in your e-mail of April 30, clearly indicates that you took the exam after ‘the American student’. This means that certainly during and after the exam of that other student you had the chance to prepare your exam without any disturbance.

You indicate that you chose to take the oral exam immediately after the American student since a search for alternate seating was pointless, but you fail to proof why alternate seating was still indispensable for your preparation after the American student had left, nor do you provide any evidence that the behavior of other students present in the room would seriously affect your preparation, other than in purely hypothetical or abstract terms. Once again, if you seriously thought that preparation for the exam, or the exam itself was impossible under the circumstances at that time, you should have indicated this at a moment when practical changes were still possible. The fact that during the exam of the ‘American student’ you decided to focus on the answers of that other student, rather than on the preparation of your exam, remains your personal choice. In your e-mail of April 30, you mentioned that as a consequence of your irritation about ‘the American student’ you might have spoken too fast and that your answer might have been less consistent than supposed. However, already in my letter of March 8 I sent you the feedback I received from prof. [V.B.] indicating that a higher grade would only have been possible if in your answers to both questions you would have included other relevant aspects of the course. The presumed fact that you might have spoken too fast during the exam or the fact that your answer was insufficiently

consistent was not part of this criticism. You mention in your e-mail that you wanted to take the exam before the American student, but did not do so because of fear that he might push you and your papers would fall to floor. Besides the fact that this situation is once again purely hypothetical, I must conclude that there is no proof that the fact that the American student took his exam before you, influenced the grading of your exam. Regarding your accusations towards other students I would like to remind you that in its decision the ‘Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen’ clearly decided that since an exam is not organized on a competitive basis, any remark concerning the supposed improper advantages which other students would have gained during this exam, is considered to be irrelevant. Finally, your statement that the assessment of prof. [V.B.] might have been influenced by the answers and reactions of the preceding student remains purely hypothetical. In your reactions you did not include any precise evidence which could confirm this allegation.

In my letter of March 8, I already stated that prof. [V.B.] could clearly indicate the shortcomings in your answers and hence could motivate why a higher grade could not be awarded. I also stated that the exam was organized as an oral examination with written preparation and took place in an objective and transparent manner. Based on the above mentioned additional information I see no reason to assume that the alleged circumstances of this exam had a disadvantageous effect on your individual oral presentation.

As to the other objections raised in your previous appeal procedure, I refer to the decisions and motivation in my previous decision of March 8, which I expressly confirm and take anew for the reasons expressed in that decision of March 8. I would like to point out that your arguments against that decision, apart from the specific points answered above, have been found invalid in the judgement 3.608 of the ‘Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen’. My decision of March 8 is therefore enclosed with the present decision.

Therefore I decide that the grade you obtained for this exam (13/20) will remain unchanged. The internal appeal procedure is herewith closed.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

De verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Ten gronde

De Raad herhaalt wat de beoordeling van de middelen betreft de opmerking die hij reeds maakte in het arrest nr. 3.608 van 24 april 2017: de procedure voor de Raad verloopt in het Nederlands, ten gevolge van de taalregeling in België, waarvan de Raad gehouden is toepassing te maken (cf. R.Stvb. 29 oktober 2015, nr. 2.537; R.Stvb. 1 december 2015, nr. 2.659; R.Stvb. 17 december 2015, nr. 2.735).

Verzoekster lijkt uit dat arrest geen lering te hebben getrokken. Samen met verwerende partij moet – andermaal – worden vastgesteld dat het verzoekschrift en de wederantwoordnota van verzoekende partij formeel gezien weliswaar in het Nederlands zijn opgesteld – men begrijpe: het verzoekschrift en de wederantwoordnota bevatten woorden uit het Nederlands – maar dat de tekst, mogelijk omwille van het gebruik van een vertaalprogramma, op verschillende plaatsen coherentie mist en zich soms moeilijk tot niet laat begrijpen.

In deze omstandigheden zal verzoekende partij ook in de huidige procedure moeten verdragen dat de middelen worden behandeld zoals verwerende partij ze heeft menen te kunnen begrijpen.

Daar de grieven van verzoekster onder meer steunen op de wijze waarop de interne beroepsinstantie het – Engelstalig – intern beroep heeft begrepen of alleszins heeft weergegeven in de – eveneens Engelstalige – bestreden beslissing, zal de Raad waar nodig de betrokken Engelse termen gebruiken.

Enig middel

In een enig middel beroeft verzoekster zich op de motiveringsplicht en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat zij, in tegenstelling tot wat de bestreden beslissing weergeeft, niet “upset” was door de antwoorden van een andere student, maar dat diens zenuwachtig gedrag haar schriftelijke voorbereiding beïnvloedde, en vervolgens ook haar gedrag (tijdens het mondelinge gedeelte van het examen). Verzoekster stelt er zeker van te

zijn dat haar antwoorden volledig waren, maar dat zij omwille van angst van de medestudent niettemin geen ‘100% vertrouwen uitstraalde’ waardoor zij sneller dan normaal kan hebben gesproken en ook niet volledig rechtop zat.

Wat de (in het intern beroep aangehaalde) examenfraude betreft, stelt verzoekster dat zij daarnaar heeft verwezen om aan te tonen dat er een gebrek aan integriteit en gemis aan controle is en dat zij niet weet hoe examenfraude aan te geven, maar dat zij die opmerking niet langer handhaaft in de huidige procedure.

Vervolgens gaat verzoekster in op wat (volgens haar nummering) in de paragrafen 9 en 10 van de bestreden beslissing is uiteengezet. Verzoekster herneemt de redenen waarom bij de schriftelijke voorbereiding van het examen niet naast één van de andere studenten wenste te gaan zitten, en aldus terechtkwam naast de “anxious American student”. Zij stelt dat haar mondeling examen niet beter of slechter zou zijn geweest indien zij meer voorbereidingstijd had gehad. Verzoekster meent wel dat wanneer de docent is voortgegaan op de schriftelijke voorbereiding, moet worden aangestipt dat die voorbereiding inhoudelijk onvolledig was. In de geschetste omstandigheden kon verzoekster zich evenwel niet beter voorbereiden. Verdere voorbereiding was, nog steeds volgens verzoekster, niet mogelijk omdat zij reeds meer dan een uur in het examenlokaal aanwezig was en zij niet langer gezeten kon blijven. Verzoekster zet ook uiteen dat zij goede redenen had om te vrezen dat de voormalde Amerikaanse student haar zou duwen.

De stelling dat een hoger examencijfer enkel mogelijk was indien bijkomende elementen werden vermeld, kan naar oordeel van verzoekster niet afdoende worden bewezen: zij stelt dat zij alle referenties heeft opgegeven en dat de docent geen coherente notities maakte.

Ten aanzien van de overwegingen in de paragrafen 11 tot 13 werpt verzoekster tegen dat de interne beroepsinstantie geen nieuw onderzoek heeft gevoerd naar de wijze waarop de andere student verzoeksters examen heeft beïnvloed en dat de bestaande elementen waarop de beslissing ter zake steunt, tendentieus zijn (“biased”).

Verder stelt verzoekster dat haar opmerkingen ten onrechte als ‘hypothetisch’ werden afgedaan. Zij ziet bewijs voor haar stelling in het feit dat zij in de examenzittijd van juni 2016 geen enkel probleem heeft ondervonden doordat zij toen niet in de buurt zat van een student met een onzichtbare aandoening die onvoldoende ondersteund werd, en stipt aan dat de ‘Amerikaanse student’ haar wel degelijk heeft geduwd. Verzoekster stelt zich de vraag hoe zij een getuigenverklaring zou kunnen bijbrengen en stelt dat verwerende partij haar niet toelaat

c.q. in staat stelt om het Belgisch rechtssysteem te begrijpen. Ten slotte zet verzoekster uiteen dat zij zich niet bewust was van het feit dat zij tijdens het examen had kunnen vragen om andere praktische schikkingen, omdat zij meende dat enkel de ombud daarover kan worden aangesproken.

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij als volgt:

“In de eerdere interne beslissing werden de opmerkingen die de student maakte ten aanzien van haar medestudent parafraserend beschreven met de term “upset”. De student betwist dat deze term een correcte weergave zou zijn van wat zij vermeld heeft. De Merriam-Webster Dictionary (<https://www.merriam-webster.com/dictionary/upset>) vermeldt als één van de mogelijke definities van de term “upset” “*to trouble mentally or emotionally*”. In haar e-mail van 30 april vermeldde de student zelf “*I was directly affected by the anxious student who caused me distress ...*” en verder “*... I had felt sickened by the stress...*”. In haar huidig verzoekschrift vermeldt ze “*... but that this anxious demeanour affected my written preparation, and furthermore my demeanour ...*”. Op basis waarvan de student meent dat ze verkeerd begrepen werd door het gebruik van het woord “upset” is dan ook niet duidelijk. Los van deze semantische discussie moet ik bovendien vaststellen dat deze opmerking van de student de essentie van de eerdere motivering van het examenresultaat niet weerlegt. Via mijn mail van 28 april werd zij gevraagd om specifiek aan te geven hoe het gedrag van deze andere student haar prestaties op het mondelinge examen beïnvloed hadden. In haar huidig verzoekschrift verwijst ze echter op de eerste plaats opnieuw naar haar schriftelijke voorbereiding (“*...affected my written preparation...*”). Zij stelt wel dat dit ook algemene gevolgen zou gehad hebben (“*...and furthermore my demeanour...*”), maar laat na om hiervoor concrete feiten te vermelden. Wat de concrete gevolgen voor het mondeling gedeelte betreft, beperkt ze zich tot de veronderstelling dat ze te snel zou gesproken hebben en dat ze onvoldoende overtuigend zou zijn overgekomen omdat ze niet volledig rechtop zat. Op basis van de motivering die eerder tijdens de interne beroepsprocedure werd opgevraagd, blijkt echter dat de toekenning van het examenpunt duidelijk op basis van een aantal inhoudelijke afwegingen gebeurde. Een hoger punt had enkel kunnen worden toegekend, indien ze ook andere elementen in haar antwoord betrokken had (i.c. deel 8 en deel 11 van de cursus bij vraag 1 en het precieze onderscheid tussen de interpretatie van Rudolf Bultmann en Ernst Käsemann met betrekking tot het vers 14 in de proloog van het vierde evangelie en deel 9 van de cursus bij vraag 2). Het veronderstelde feit dat zij te snel of niet voldoende overtuigend zou hebben gesproken maakt op geen enkele manier deel uit van deze feedback.

De student herhaalt haar overwegingen die er uiteindelijk toe geleid hebben dat ze tijdens de schriftelijke voorbereiding naast “the American student” is gaan zitten en start een discussie over wat had moeten begrepen worden bij de voorwaardelijke zin (in haar e-mail van 30 april – zie bijlage 4) “*Should I have tried to go before this anxious American, I believe he would have pushed me...*”. Zelfs indien hieruit moet worden begrepen dat het haar bedoeling was om vóór deze Amerikaanse student examen af te leggen, deze Amerikaanse student vervolgens achter haar rug zou zijn doorgeglipt en zij ervan overtuigd was dat – indien zij erin zou slagen om sneller dan deze Amerikaanse student naar het bureau van prof. [V.B.] te lopen – deze student haar zou geduwd hebben (reden waarom zij gewoon opnieuw is gaan zitten), (i) blijft dat stuk

van haar argumentering nog steeds hypothetisch (zoals de voorwaardelijke wijs in de grammatica ook correct aangeeft), en (ii) blijft de relevantie van deze opmerkingen voor het mondeling examen onduidelijk. Nog op basis van de eerdere motivering die tijdens het interne beroep werd opgevraagd, noch op basis van de termen waarin zijzelf het gedrag van deze andere student beschrijft (“*pulling his hair, biting his lip, breathing heavily, whispering to himself*”), noch op basis van de bijkomende reactie van de student van 30 april (zie bijlage 4) heb ik, als interne beroepsinstantie, enige indicatie dat dit examen werkelijk verstoord zou geweest zijn door het gedrag van deze student. Dit was ook de kern van de motivering van de bestreden beslissing; de andere opmerkingen werden slechts als nevenopmerking gemaakt: “*besides the fact that this situation is once again purely hypothetical*, I must conclude that there is no proof that the fact that the American student took this exam before you, influenced the grading of your exam”. Ook het feit dat haar studiemateriaal op de grond viel toen zij weer ging zitten, is niet ongewoon in een klaslokaal, en leidt er niet toe dat het examenverloop verstoord zou zijn geweest. Ook de praktische omstandigheden waarin dit examen is doorgegaan, bieden op dit vlak enige tegenindicatie. Het examen werd immers georganiseerd in een vrij groot seminarielokaal, met een totale capaciteit van 58 studenten. Gezien het beperkt aantal studenten dat tegelijkertijd aanwezig was op het examen ‘A05A9A - Old and New Testament Exegesis: John’, betekent dit dat zelfs als twee studenten in dezelfde rij plaatsnamen, zij niet automatisch vlak naast elkaar zaten. Het voorwaardelijk karakter van de zin (“*I believed he would have pushed me*”) wijst ook duidelijk op het feit dat er tijdens dit examen geen sprake geweest is van effectief fysiek geweld. Indien de student toch van mening was dat het gedrag van deze medestudent voor haar dermate stresserend was, had zij tijdens de voorbereiding of tijdens het examen zelf, prof. [V.B.] hiervan op de hoogte kunnen brengen. Ze heeft dit echter niet gedaan.

In tegenstelling tot wat de student vermeldt, is het bovendien niet zo dat het eerdere arrest 3.608 van uw Raad zou vereisen dat alle aspecten van het beroep opnieuw zouden beoordeeld worden. Uw Raad stelde eerder vast dat er geen discussie bestaan over het mondeling karakter van het examen, dat gezien de observaties van de examinator het toegekende examenpunt ook niet als onredelijk kan worden beschouwd en dat opmerkingen ten aanzien van het examenverloop van andere studenten in deze procedure niet als een gegrond middel kunnen worden beschouwd. De focus van deze nieuwe beroepsprocedure was dan ook enkel om na te gaan in welke mate het gedrag van deze andere student (“the American student”) dermate storend was dat kon verondersteld worden dat dit gedrag een ongunstig effect zou gehad hebben op het functioneren van de student tijdens het examen. Nog in haar reactie van 30 april, noch in haar nieuw verzoekschrift bij uw Raad verwijst de student naar concrete omstandigheden die zich zouden hebben voorgedaan tijdens het mondelinge examen. Op basis van het eerdere beroepsdossier is geen enkele indicatie dat deze student via zijn gedrag het examen “A05A9A – Old and New Testament Exegesis: John” zou hebben verstoord. Indien de student toch van mening was dat het gedrag van deze student tijdens de voorbereiding voor haar dermate stresserend was dat zij hierdoor niet de kans kreeg op een objectieve beoordeling had zij dit tijdens de voorbereiding of het effectieve examen kunnen melden, hetgeen ze echter niet gedaan heeft.”

Verzoekende partij doet in haar *wederantwoordnota* gelden dat zij haar grieven handhaaft. Zij herhaalt dat de impact van het gedrag van de ‘Amerikaanse student’ op haar

welbevinden onvoldoende is onderzocht en dat haar opmerkingen ter zake wel degelijk als een klacht moeten worden beschouwd. Voor zover er wel een onderzoek is geweest, is dit volgens verzoekster niet onbevooroordeld verlopen.

De bijkomende gegevens met betrekking tot de organisatie van het examen noemt verzoekster nutteloos, aangezien die regels in het Nederlands zijn opgesteld en verzoekster die taal niet machtig is. Verzoekster stelt ten slotte nog dat vragen omtrent examenfraude, pesten of geweld onbeantwoord bleven.

Beoordeling

Wat de kwalificatie betreft van het gedrag van de medestudent en het effect daarvan op verzoekster, citeert de bestreden beslissing verzoeksters intern beroep waarin sprake is van “anxious” gedrag in hoofde van de medestudent en “a lot of anxiety” bij verzoekster als gevolg daarvan. Dit laatste werd in het voorgaande beroep van verzoekster door haar ook omschreven als “significant distress”. In ogenschouw nemend wat verzoekster omtrent de concrete omstandigheden verder heeft uiteengezet in haar e-mail aan de interne beroepsinstantie van 30 april 2017, is de Raad van oordeel dat het standpunt van verwerende partij kan worden bijgevallen. De interne beroepsinstantie bevat een voldoende accurate weergave van verzoeksters grieven, en heeft die op dit punt ook afdoende beantwoord.

De redenen waarom de antwoorden van verzoekster voldoende werden geacht, maar geen aanleiding gaven tot een hogere quotering, zijn uiteengezet in de beslissing op intern beroep van 8 maart 2017, die weliswaar *in globo* door de Raad werd vernietigd, maar waarvan de tekst opnieuw aan de thans bestreden beslissing is gehecht ter motivering van dit aspect van het beroep. Deze motieven maken aldus deel uit van de bestreden beslissing. Op grond van die bestreden beslissing kan niet worden besloten dat de attitude of enig ongemakkelijk gedrag in hoofde van verzoekster een invloed heeft gehad op de quotering, die integendeel wordt verantwoord aan de hand van louter inhoudelijke aspecten van de gegeven antwoorden.

In wat verzoekster ten aanzien van paragrafen 9 en 10 van de bestreden beslissing uiteenzet, leest de Raad geen overtuigende kritiek die zou kunnen leiden tot de onregelmatigheid van het examenverloop, de initiële examenbeslissing of de thans bestreden beslissing. Incidenten die in relatie tot de ‘Amerikaanse student’ zouden hebben

plaatsgevonden blijven onbewezen, en wat zich volgens verzoekster aan andere problematische omstandigheden had kunnen voordoen, is louter hypothetisch. Verzoeksters relaas omtrent haar plaats in het examenlokaal wordt in de bestreden beslissing als niet relevant beschouwd voor de totstandkoming van het examencijfer, dat is gesteund op de mondelinge toelichting en niet op de schriftelijke voorbereiding. Verzoekster toont niet aan dat die conclusie onjuist of onredelijk zou zijn.

Wat de beweerde volledigheid van het antwoord aangaat, is de Raad van oordeel dat het toegekende examencijfer op grond van de elementen in het dossier afdoende is onderbouwd en dat – zeker bij gebrek aan concrete weerlegging door verzoekster – ook voldoende is aangegeven welke aspecten ter sprake hadden moeten zijn gebracht – maar door verzoekster onbesproken zijn gebleven – om op een hoger examencijfer aanspraak te kunnen maken.

Betreffende het door de interne beroepsinstantie gevoerde onderzoek, is de Raad van oordeel dat afdoende werd nagegaan welke feitelijke beweringen van verzoekster als bewezen *c.q.* relevant kunnen worden beschouwd. Het valt aan verzoekster toe om het bewijs te leveren van haar kritiek dat de interne beroepsinstantie zich bij dat onderzoek vooringenomen of tendentieus zou hebben opgesteld. Dat bewijs levert verzoekster niet, en de Raad ziet er in het voorliggende dossier evenmin spontaan enige indicatie van. Wat door de interne beroepsinstantie als ‘hypothetisch’ wordt beschouwd, steunt – gelet op onder meer de voorwaardelijke wijs waarmee verzoekster zelf een en ander uiteenzet – evenmin op een apart onjuiste feitenvinding. Door aan de stelling dat verzoekster in een vorig academiejaar geen problemen heeft ondervonden het oorzakelijk verband te verbinden dat dit het gevolg was van het destijds niet aanwezig zijn van studenten met een ‘aandoening’, steunt verzoekster op een causaliteit die de Raad niet overtuigt.

Dat verzoekster niet vertrouwd is met het Belgisch rechtssysteem met betrekking tot het voorbrengen van bewijs en getuigenverklaringen, wordt – voor zover relevant – door verzoekster zelf tegengesproken, minstens sterk genuanceerd. In haar e-mail van 30 april 2017 aan de interne beroepsinstantie stelt verzoekster immers dat inzake het concrete bewijs van de ‘anxiety’ zij geen andere getuigen heeft dan de andere studenten die op het examen aanwezig waren, en dat zij haar ervaringen onmiddellijk na het examen niet kan documenteren. Verzoekster blijkt zich derhalve wel voldoende bewust te zijn geweest van de

te bewijzen feiten en de mogelijke vormen die dat bewijs zou kunnen aannemen (bv. getuigenverklaringen).

Ten slotte kan de verwerende partij worden bijgevallen in haar standpunt omtrent het gemis aan opmerkingen over de omstandigheden tijdens het examen zelf. In redelijkheid kan worden verwacht dat een student die meent tijdens het examen te worden geconfronteerd met feitelijke omstandigheden zoals verzoekster ze hier schetst en die de examenkansen ongunstig beïnvloeden, daaromtrent een opmerking maakt. Het loutere feit dat een boek of een schriftelijke voorbereiding van een tafel of bank valt, kan niet worden beschouwd als een voorval dat het verdere verloop van het examen kan beïnvloeden.

De veronderstelling dat een opmerking ter zake enkel aan de ombud zou kunnen worden geformuleerd kan niet overtuigen, nu de ombud in principe niet bij het examen aanwezig is en bijgevolg ook niet kan ingrijpen in de concrete omstandigheden.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 juni 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Daniël Cuypers bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 7 juli 2017

Arrest nr. 3.677 van 13 juli 2017 in de zaak 2017/153

In zake: Kristof JACOBS
Woonplaats kiezend te 3001 Heverlee
Armand-Thiérylaan 21, bus 0201

Tegen: VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Alain François en advocaat Allan Magerotte
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 mei 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 22 mei 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 7 juli 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Allan Magerotte, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in het voorbereidingsprogramma tot de Master of Laws in de rechten, alsook in de opleiding Master of Laws in de rechten.

Voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” dient verzoekende partij een aanvraag tot vrijstelling in. Bij beslissing van 14 november 2016 werd deze geweigerd.

Verzoekende partij stelde op datum van 18 november 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 14 december 2016 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

Tegen deze beslissing stelde verzoekende partij beroep in bij de Raad. Bij arrest nr. 3.510 van 27 januari 2017 in de zaak 2016/698 heeft de Raad geoordeeld dat het intern beroep terecht onontvankelijk werd verklaard wegens de niet-ondertekening ervan. De Raad merkte evenwel op dat uit artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet volgt dat de beroepstermijn voor een voor beroep vatbare beslissing slechts begint te lopen wanneer op die beslissing of de individuele kennisgeving ervan de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten voor het beroep correct zijn vermeld. De Raad wees erop dat de vervaltermijn sinds 1 oktober 2016 zeven kalenderdagen betreft, die ingaat de dag na die van de kennisgeving van de studievoortgangsbeslissing. Vermits de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten niet op regelmatige wijze aan verzoeker ter kennis zijn gebracht, heeft dit overeenkomstig artikel 35 Openbaarheidsdecreet tot gevolg dat de termijn om het intern beroep in te stellen pas begint te lopen vier maanden na de kennisgeving van de beslissing.

Verzoekende partij stelde vervolgens, op datum van 28 februari 2017, opnieuw intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 9 maart 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde vooreerst dat zij de student op 3 maart 2017 per e-mail heeft uitgenodigd voor de zitting van 7 maart 2017. Bij e-mail van 6 maart 2017 heeft de student aan de faculteit laten weten dat hij wegens ziekte zijn hoorrecht momenteel niet kan benutten en hij vraagt naar aanleiding hiervan wat de mogelijkheden zijn. Bij e-mail van 6 maart 2017 heeft de administratief secretaris van de faculteit Recht en Criminologie de student laten weten dat zijn aanwezigheid niet verplicht is. Indien hij nog iets wil toevoegen

aan zijn verzoekschrift, kan dit, gelet op de omstandigheden, schriftelijk per e-mail gemeld worden vóór dinsdag 7 maart om 16u. De student heeft vervolgens bij e-mail van 7 maart 2017 het volgende gerepliceerd:

“Mevrouw,

Ik ben in ziekteverlof, als ik [in] staat zou zijn om het geheel op mail te zetten zou ik ook kunnen komen ter plaatse. Dus bij deze kan ik dan nu momenteel niet om dit te doen en kan ik dus ook geen gebruik maken van mijn hoorrecht.

Het is trouwens niet vervangbaar met een mailtje te sturen. Ik kan op mijn hoorzitting ook vragen beantwoorden of duiding geven bij vragen die de commissieleden hebben.

Dus bij deze zou ik een alternatieve oplossing willen verzoeken voor dit geheel. Het werd mij ook pas ter kennis gebracht donderdagavond en waarvan ik pas in het weekend kennisname [heb] genomen. Van het gegeven dat er dinsdag een commissie werd samengesteld.

Dus ik zou een plausibel alternatief willen verzoeken? ”.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat er geen alternatieve oplossing dient gezocht te worden, zoals student verzoekt, aangezien student voldoende in de gelegenheid is geweest om zijn argumenten in het raam van het intern beroep te doen gelden.

Verder verwijst de interne beroepscommissie naar artikel 80 van het Onderwijs- en examenreglement, waarin de beoordelingscriteria voor de toekenning van een vrijstelling worden bepaald. Zij stelt vast dat de student in zijn verzoekschrift aanhaalt dat hij “van mening is dat een credit voor dit vak wel op zijn plaats is door de eerder behaalde kwalificaties.”. De interne beroepscommissie is van oordeel dat de student geen argumenten aanhaalt waaruit zou moeten blijken dat de beoordelingscriteria waarop een vrijstelling moet worden toegekend, miskend zouden zijn. Ten slotte merkt de interne beroepscommissie op dat er in het Onderwijs- en examenreglement geen termijn is opgenomen waarbinnen de beslissing aan de student moet worden overgemaakt. Volgens haar is bovendien geenszins aangetoond dat de beslissing buiten redelijke termijn is bezorgd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 9 maart 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 16 maart 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.622 van 8 mei 2017 in de zaak 2017/097 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen (voetnoten weggelaten):

“(...) Uit het verzoekschrift kan de Raad afleiden dat verzoeker verder de schending inroeft van de motiveringsverplichting, in samenleving met het redelijkheidsbeginsel, bij het nemen van de negatieve vrijstellingsbeslissing van verwerende partij. In fine klaagt verzoeker erover dat zowel uit de initiële aanvraag als uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat zijn aanvraag met toegevoegde stukken (zie stuk 2 van verwerende partij) niet ten gronde is onderzocht en dat niet afdoende inhoudelijk onderbouwd is waarom hem een vrijstelling wordt geweigerd. Daarnaast roept verzoeker ook de schending in van zijn recht om gehoord te worden tijdens het verloop van de interne beroepsprocedure.

Ook met betrekking tot deze studievoortgangsbeslissingen stelt de Raad dat hij zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van de vrijstelling niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij en dat hij enkel mag nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In het kader van deze vrijstellingsbeslissingen benadrukt de Raad dat de instelling voor ogen moet houden dat de decreetgever het streven naar de uitbouw van een meer open hoger onderwijs, via onder meer het in aanmerking nemen van eerder verworven competenties en kwalificaties, als doelstelling heeft gesteld. In die geest moet als principe worden vooropgesteld dat elke competentieverwerving officieel gevaloriseerd moet kunnen worden.

Bij de beoordeling van geschillen omtrent vrijstellingen acht de Raad een goede motivering van groot belang. De motivering moet grondig zijn, idealiter per opleidingsonderdeel, en moet specifiek ingaan op het voorliggende dossier van iedere individuele aanvrager. In principe kunnen standaarduitdrukkingen of stijlformuleringen niet volstaan. Zeker wanneer een student een intern beroep instelt tegen een initiële weigeringsbeslissing kan dus een individuele en voldoende diepgaande analyse verwacht worden van de ingediende aanvraag. Een beslissing tot weigering van een vrijstelling kan steun vinden in verschillende gronden, zoals de omvang, het niveau en de inhoud van de kwalificatie. Een kwalificatie moet ook formeel en authentiek zijn, en ook het actueel karakter van de verworven leerresultaten/competenties kan een criterium zijn bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid. In eerste instantie is het belangrijk dat wordt nagegaan of er substantiële verschillen zijn in de aangegeven leerdoelen c.q. eindcompetenties van de te vergelijken opleidingsonderdelen.

In casu ligt de concrete vraag voor of een eerder verworven kwalificatie die als niet voldoende actueel wordt beschouwd ipso facto en an sich kan leiden tot een afwijzing van een vrijstelling.

De Raad stelt vast dat verzoeker een vrijstelling aanvraagt voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”. De initiële aanvraag werd door verzoeker correct ingediend, met toevoeging van het diplomasupplement waarin de slaagcijfers en de inhoudelijke doelstellingen van de verschillende opleidingsonderdelen op basis waarvan verzoeker een vrijstelling vraagt werden opgegeven (zie stuk 2 van verwerende partij). Dit werd ook ter zitting bevestigd. Deze opleidingsonderdelen lijken alleszins prima facie inhoudelijk gelijkenissen te hebben met het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”.

Het aanvraagdossier werd vervolgens als negatief afgewezen met aanduiding van de rubriek “Het creditbewijs werd te lang geleden (> 5 jaar) behaald”, zonder enige verdere duiding. Verder werden ook geen andere weigeringsgronden opgegeven. De Raad stelt verder vast dat verzoeker zijn intern verzoekschrift zeer beknopt heeft opgesteld, met verwijzing naar zijn aanvraag en neergelegde stukken. Verzoeker geeft ook aan een verdere toelichting te willen geven en te willen antwoorden op eventuele vragen (zie stuk 4 van verwerende partij). De interne beroepsinstantie heeft geoordeeld dat:

“De interne beroepsinstantie is van oordeel dat er geen alternatieve oplossing dient gezocht te worden, zoals student verzoekt, aangezien student voldoende in de gelegenheid is geweest om zijn argumenten in het raam van het intern beroep te doen gelden.

(...)

De commissie stelt vast dat op grond van artikel 80 van het Onderwijs- en examenreglement de beoordelingscriteria voor de toekenning van een vrijstelling worden bepaald:

“Artikel 80 (beoordelingscriteria)

§1. Bij de toekenning van een vrijstelling wordt nagegaan in welke mate er voldoende overeenstemming is qua doelstellingen, inhoud en leerresultaten van het opleidingsonderdeel waarvoor men de vrijstelling aanvraagt en het opleidingsonderdeel op basis waarvan men de vrijstelling aanvraagt.

§2. De beslissingen tot toekenning of weigering van een vrijstelling moeten afdoende gemotiveerd worden. Een loutere motivatie op basis van de titel en de studieomvang van het opleidingsonderdeel is niet afdoende voor de toekenning of weigering van een vrijstelling.”

In het verzoekschrift van student kan de interne beroepscommissie lezen dat hij “van mening is dat een credit voor dit vak wel op zijn plaats is door de eerder behaalde kwalificaties.”. De interne beroepscommissie stelt vast dat student geen argumenten aanhaalt in zijn bezwaarschrift waaruit zou moeten blijken dat de beoordelingscriteria waarop een vrijstelling moet worden toegekend, zouden miskend zijn.

(...)

De commissie stelt vast dat er geen termijn in het Onderwijs- en examenreglement is opgenomen waarbinnen de beslissing dient overgemaakt te worden aan student. Bovendien is geenszins aangetoond dat de beslissing buiten redelijke termijn is bezorgd.”.

De Raad wijst op de decretale en reglementaire context waarbinnen een vrijstellingsbeslissing moet worden genomen:

(1) De decretale (Codex Hoger Onderwijs) context luidt als volgt :

“**Art. II.242.** §1. In het licht van de noodzakelijke vergelijkbaarheid van de reglementen inzake vrijstellingen leggen de associaties in een reglement algemene voorschriften vast voor het verlenen van vrijstellingen.

De voorschriften zijn een nadere uitwerking van de volgende algemene beginselen:

1° de toekenningsvoorwaarden op grond van de inhoudelijke aansluiting tussen het betrokken opleidingsonderdeel, of het deel ervan, en de geattesteerde EVK's en/of EVC's;

2° de inspraakregeling voor de student;

3° de draagwijdte van de motiveringsverplichting in hoofde van het instellingsbestuur;

4° de basisbeginselen inzake de interne beroepsprocedure, bedoeld in artikel II.283, eerste lid.
De beroepsprocedure is gericht op mediatie.

§2. Het instellingsbestuur werkt de nadere regelen inzake het verlenen van vrijstellingen uit in het onderwijs- en examenreglement, rekening houdend met de voorschriften die opgenomen zijn in het vrijstellingsreglement van de associatie. Bij wijze van overgangsmaatregel blijven de bestaande reglementen van de instellingen inzake vrijstelling van toepassing tot de goedkeuring van het reglement van de associatie zoals bepaald in paragraaf 1. Die laatste bepalingen gelden niet voor het bestuur van een instelling die niet tot een associatie behoort.

§3. Bij het nemen van een beslissing inzake het verlenen van vrijstellingen op grond van een buitenlands diploma of buitenlandse studieperiode past het instellingsbestuur de bepalingen en de principes van het Verdrag van de Raad van Europa en de Unesco betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese Regio, opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997, goedgekeurd bij decreet van 15 december 2006 en geratificeerd op 22 juli 2009 toe voor zover het land van herkomst het verdrag ook heeft geratificeerd.”.

Het decreet gaat ook uit van de onbeperkte geldigheid van een creditbewijs (zie artikel II. 225 van de Codex Hoger Onderwijs).

(2) Het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij bepaalt als volgt:

“Artikel 79 (gronden op basis waarvan een vrijstelling kan worden aangevraagd)

Een vrijstelling kan worden verleend op basis van de volgende gronden:

- een creditbewijs of diploma uitgereikt door de eigen instelling of een andere instelling voor hoger onderwijs;
- een bewijs van bekwaamheid uitgereikt door een validerende instantie;

- een EVK, ander dan creditbewijs of diploma, dat voldoet aan de definitie van de Codex Hoger Onderwijs.

Artikel 80 (beoordelingscriteria)

§1. Bij de toekenning van een vrijstelling wordt nagegaan in welke mate er voldoende overeenstemming is qua doelstellingen, inhoud en leerresultaten van het opleidingsonderdeel waarvoor men de vrijstelling aanvraagt en het opleidingsonderdeel op basis waarvan men de vrijstelling aanvraagt.

§2. De beslissingen tot toekenning of weigering van een vrijstelling moeten afdoende gemotiveerd worden. Een loutere motivatie op basis van de titel en de studieomvang van het opleidingsonderdeel is niet afdoende voor de toekenning of weigering van een vrijstelling.

Artikel 81 (omvang van de vrijstelling)

§1. De vrijstelling kan geheel of gedeeltelijk zijn. Indien een gehele vrijstelling niet mogelijk is, dient steeds te worden nagegaan in welke mate een deelvrijstelling mogelijk is.

§2. De omvang van een vrijstelling wordt uitgedrukt in gehele ECTS-credits.

§3. Indien een gedeeltelijke vrijstelling wordt toegekend, wordt in de beslissing expliciet aangegeven voor welke delen de student een vrijstelling heeft gekregen en voor welke delen hij nog een examen dient af te leggen. Hierbij wordt eveneens aangegeven hoe het examencijfer tot stand zal komen.

Artikel 82 (geldigheidsduur)

Een creditbewijs, een bewijs van bekwaamheid of een ander EVK is onbeperkt geldig.”

(3) In de Lissabonconventie, waarnaar – zoals hoger vermeld – in artikel II.242 van de Codex Hoger Onderwijs wordt verwezen, worden de (ook voor deze zaak) relevante principes opgenomen die richtinggevend zijn bij de behandeling en beoordeling van individuele vrijstellingsdossiers die leiden tot een verkorting van de studieduur.

De Raad gaat hierna onderzoeken in hoeverre de door de interne beroepsinstantie genomen vrijstellingsbeslissing afdoende werd gemotiveerd in het licht de hoger aangegeven contouren. De Raad ziet niet in waarom de principes van de Lissabonconventie, die – op basis van het hoger geciteerde artikel II.242, §3 van de Codex Hoger Onderwijs – van toepassing zijn op beslissingen inzake het verlenen van vrijstellingen op grond van een buitenlands diploma of buitenlandse studieperiode, niet in even grote mate zouden gelden bij de beoordeling van aanvragen tot vrijstellingen op grond van kwalificaties die een student reeds heeft verworven in een andere universiteit in Vlaanderen en die hij ter validatie wenst voor te leggen, om op die manier een inkorting van het voorgeschreven studieprogramma te bekomen.

De Raad stelt vast dat uit de voor deze zaak relevante voorschriften en aanbevelingen blijkt dat (1) er ten minste een gedeelde verantwoordelijkheid bestaat wat het samenstellen van het dossier betreft, waarbij initieel de aanvrager een duidelijk dossier moet indienen, maar de eindverantwoordelijkheid inzake informatievergaring bij de beoordeleende instantie ligt en (2) het aan de beoordeleende instantie – in casu de verwerende partij – is om een substantieel verschil aan te tonen.

De Raad stelt ook vast dat verwerende partij zelf in haar OER stipuleert, en meer bepaald in artikel 80 van het OER, dat er moet worden nagegaan in welke mate er voldoende overeenstemming is wat de doelstellingen, de inhoud en de leerresultaten van het opleidingsonderdeel betreft. Artikel 80 van het OER vermeldt tevens dat een voldoende motivering is vereist, waarbij een loutere motivering op basis van de titel en de studieomvang van het opleidingsonderdeel niet afdoende is voor de toekenning of weigering van een vrijstelling.

De Raad stelt vast dat uit de door verzoeker geformuleerde grief voldoende duidelijk blijkt dat hij niet akkoord is met de eenvoudige afwijzing van zijn vrijstellingsaanvraag op basis van de aankruising ‘te lang geleden behaald’. Verzoeker vindt tevens dat de interne beroepsinstantie voor een verder onderzoek in voldoende mate kennis kon nemen van zijn initiële aanvraag, met het toegevoegde diplomasupplement waarin ook de doelstellingen van de verworven kwalificaties werden vermeld.

Uit niets blijkt echter dat door de interne beroepsinstantie enig verder onderzoek is gevoerd naar de inhoud van de verworven competenties (die prima facie wel gelijklopend zijn) en naar het nog voldoende actueel karakter van de door verzoeker reeds verworven competenties. Een eenvoudige afwijzing van een intern beroep tegen een vrijstellingsbeslissing en de loutere bevestiging van de initiële weigering omdat het intern beroepsschrift niet voldoende inhoudelijk aan zou geven waarom er wel degelijk sprake is van een actueel en gelijkwaardig EVK, acht de Raad – tegen de achtergrond van de belangrijke draagwijdte van de motiveringsverplichting van de beoordeleende instantie in het kader van deze vrijstellingsbeslissingen – zoals blijkt uit het decreet en de van toepassing zijnde aanbevelingen en voorschriften van de Lissabonconventie en uit de eigen reglementering van verwerende partij, niet voldoende gemotiveerd en niet redelijk.

Dit knelt des te meer gezien verzoeker omwille van een overmachtssituatie geen gebruik heeft kunnen maken van zijn aangeboden fysieke hoorzitting (zoals geldt op basis van het OER van

verwerende partij) om verdere duiding te geven bij zijn dossier. Verzoeker heeft evenmin een alternatief gekregen om op een latere datum, na zijn ziekte, bijkomend schriftelijk te antwoorden op vragen of om aanvullende stukken en toelichting aan te leveren. Zoals wordt aanbevolen in het kader van de Lissabonconventie ligt de eindverantwoordelijkheid omtrent het aantonen dat een aanvraag niet voldoet bij de beoordelende instantie.

De Raad is verder van oordeel dat uit het feit dat de EVK's van enkele jaren geleden dateren niet ipso facto en an sich volgt dat twee kwalificaties niet voldoende gelijkwaardig zijn om tot een vrijstelling te leiden. Een beslissing tot weigering van een vrijstelling die in hoofdzaak gesteund wordt op zulke grond, zonder enige verdere duiding – in casu van het niet actueel karakter binnen de inhoudelijke context van de verworven leerresultaten – is niet afdoende gemotiveerd. Zoals wordt aanbevolen in het kader van de Lissabonconventie, is het aan de beoordelende instantie om een substantieel verschil aan te tonen en is een beslissing onvoldoende gemotiveerd ingeval een aanvraag enkel wordt afgewezen op basis van het actueel karakter zonder verdere onderbouwing of duiding binnen de context.

De beslissing om geen vrijstelling toe te kennen is in casu niet afdoende onderzocht, zodat de beslissing als onvoldoende gemotiveerd en onredelijk voorkomt. De bevoegde instantie zal, indien zij van oordeel is dat de vrijstelling niet kan worden toegestaan, grondig moeten uitleggen – zo nodig op basis van nadere toelichting van verzoeker – waarom, niettegenstaande de op het eerste gezicht inhoudelijke gelijkenissen, geen vrijstelling kan worden verleend.

Het middel is gegrond in de aangeven mate. De overige middelonderdelen dienen niet verder te worden onderzocht gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.622 van 8 mei 2017 in de zaak 2017/097 heeft de interne beroepsinstantie op 24 mei 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student in zijn aanvraag tot vrijstelling voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” verwijst naar volgende opleidingsonderdelen, waarvoor hij credits heeft verworven aan de KU Leuven: “Corporate Financial Reporting” (2010-2011), “Management Accounting” (2009-2010), “Corporate Finance” (2010-2011), “Fiscal Law” (volgens het diplomasupplement “Fiscal law and law on collective labour agreements” – 2008-2009) en “Introduction to Financial Accounting” (2006-2007). De interne beroepsinstantie merkt op dat de student hierbij geen opleidingsonderdeelfiches voegt,

ofschoon hij credits voor deze opleidingsonderdelen jaren geleden aan een andere instelling heeft behaald. Zij wijst erop dat de student deze fiches evenmin bij zijn beroepsschrift voegt, noch licht hij toe welke de relevantie zou zijn van de door hem aangehaalde opleidingsonderdelen. De interne beroepsinstantie stelt zich dan ook vragen bij de volledigheid van het dossier, maar ziet zich, in het licht van het arrest nr. 3.622 genoodzaakt om verder onderzoek te voeren.

De interne beroepsinstantie stelt dat uit de toelichting van de docent blijkt dat slechts één van de door de student aangehaalde opleidingsonderdelen qua vakinhoud in enige mate gelijkenissen vertoont met het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”, waarvoor de student een vrijstelling beoogt. Volgens haar kan echter ook voor het opleidingsonderdeel “Fiscal law and law on collective labour agreements” geen afdoende overeenstemming qua doelstellingen, inhoud en leerresultaten worden aangenomen met het VUB-opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”. De interne beroepsinstantie verwijst naar de opleidingsonderdeelfiche en wijst erop dat “Ondernemingsfiscaliteit” enerzijds tot doel heeft om grondig in te gaan op het fiscaal regime van binnenlandse vennootschappen en anderzijds om de basisbegrippen van de btw uiteen te zetten. Ze citeert eveneens de leerresultaten.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student in academiejaar 2008-2009 een credit heeft behaald voor “Fiscal law and law on collective labour agreements”. Bovendien heeft dit opleidingsonderdeel slechts deels betrekking op het fiscaal recht. De interne beroepsinstantie besluit dat er ook voor “Fiscal law and law on collective labour agreements” *in globo* geen afdoende overeenstemming kan worden weerhouden met het VUB-opleidingsonderdeel, terwijl zelfs waar er in beperkte mate sprake zou kunnen zijn van enige overeenstemming, de leerstof, de doelstellingen en leerresultaten in tussentijd dermate geëvolueerd zijn dat ook om die reden geen vrijstelling kan worden toegekend. De interne beroepsinstantie sluit zich hiervoor aan bij de toelichting door de docent, die erop wijst dat voor wat betreft de evolutie van de vakinhoud sedert academiejaar 2008-2009, er zich aanzienlijke wijzigingen hebben voorgedaan op het vlak van het onderdeel BTW én op het vlak van het onderdeel vennootschapsbelasting. De interne beroepsinstantie benadrukt dat ook voor deze component geen afdoende overeenstemming kan worden weerhouden, minstens zijn de in 2008-2009 verworven competenties niet meer voldoende actueel in het licht van het voormelde.

Daarnaast wijst de interne beroepsinstantie erop dat voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” bepaalde inschrijvingsvereisten opgenomen zijn, die wijzen op het belang van de voorkennis dewelke noodzakelijk is om de leerresultaten van dit opleidingsonderdeel te kunnen verwerven. Zo moet de student “*alvorens hij een inschrijving kan nemen op ‘Ondernemingsfiscaliteit’, ingeschreven zijn in de Master Rechten en geslaagd zijn op ‘vennootschapsrecht’ en ‘boekhoud en jaarrekeningenrecht’ (...)*”. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student het opleidingsonderdeel “vennootschapsrecht” pas huidig academiejaar 2016-2017 opneemt en de competenties hieraan verbonden nog moet verwerven.

Vervolgens herhaalt de interne beroepsinstantie, voor zoveel als nodig, dat het tweede middel uit het beroepsschrift, inzake het tijdsverloop tot de kennisgeving van de beslissing tot weigering van de vrijstelling niet kan worden aangenomen. In het OER 2016-2017 is geen termijn opgenomen waarbinnen de beslissing dient te worden overgemaakt aan de student, noch wordt aangetoond dat de beslissing buiten redelijke termijn werd bezorgd. Ze wijst erop dat de student dit motief ook niet betwistte in zijn verzoekschrift tot extern beroep.

De interne beroepsinstantie stipt ten slotte nog aan dat de student tijdens de interne beroepsprocedure zijn rechten heeft kunnen doen gelden, maar dat hij er zelf voor verantwoordelijk is dat hij, nadat de zitting eerst op zijn uitdrukkelijk verzoek werd vastgesteld op een andere datum en hij zijn aanwezigheid bevestigd had, niet aanwezig was op de zitting op maandag 22 mei 2017 om 15u30 in lokaal 4B302. De interne beroepsinstantie heeft in respect voor het hoorrecht van de student afdoende gewacht, alvorens de beraadslaging aan te vatten en het lokaal vervolgens te verlaten en af te sluiten. Volgens haar strekt het de student overigens geenszins tot eer dat hij zich 50 minuten na aanvang van de zitting, op een onbehouwen wijze tot de administratief secretaris heeft gewend, en beweringen uitte als zou hij zich omstreeks 15u20-15u30 tot het vakgroepsecretariaat (zijnde niet eens het algemeen secretariaat van de faculteit) hebben gewend, terwijl navraag leert dat dit niet eens het geval was.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 24 mei 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 30 mei 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op de schending van het hoorrecht.

Standpunt van partijen

Verzoeker merkt op dat hij het recht heeft om gehoord te worden. Hij stelt dat hierbij één en ander is misgelopen, waardoor hij zijn hoorrecht niet heeft kunnen uitoefenen. Hij verwijst hiervoor naar bijgevoegd mailverkeer, waarop pas in de beroepsbeslissing werd geantwoord.

Verwerende partij stipt in haar *antwoordnota* aan dat verzoeker per e-mail van 15 mei 2017 in kennis werd gesteld van het houden van de zitting van de interne beroepsinstantie op 17 mei 2017, alsook van zijn recht om gehoord te worden. Verzoeker liet per e-mail van 16 mei 2017 weten dat het voor hem onmogelijk was om zich op dit beweerdelijk “*kort bestek*” vrij te maken. Verwerende partij merkt op dat het geenszins ongebruikelijk is dat een zitting in het kader van een intern beroep op korte termijn wordt georganiseerd, waarbij rekening moet worden gehouden met de beschikbaarheid van de diverse leden van de beroepsinstantie. Volgens haar mag van verzoeker worden verwacht dat hij, in de mate van het mogelijke, de nodige inspanningen levert om aanwezig te zijn op de vooropgestelde datum.

Verwerende partij stelt dat zij zich, hoewel verzoeker zich op geen enkele overmacht beriep, niettemin inschikkelijk heeft opgesteld. Zij heeft per e-mail van 17 mei 2017 immers aan verzoeker meegedeeld dat de zitting van de interne beroepsinstantie werd verschoven naar 22

mei 2017. Verzoeker heeft op 19 mei 2017 per e-mail bevestigd aanwezig te zullen zijn op deze zitting.

Verwerende partij wijst erop dat de Raad reeds heeft geoordeeld dat een kennisgeving van de zitting per e-mail vier dagen voor de bijeenkomst van de examencommissie in overeenstemming is met het beginsel van de hoorplicht. *In casu* werd verzoeker vijf dagen op voorhand in kennis gesteld van de verschuiving, op diens eigen verzoek, van de zitting van de interne beroepsinstantie. Vervolgens benadrukt verwerende partij dat het recht om te worden gehoord, zoals voorzien in artikel 153, §2 OER, zich ertoe beperkt dat verzoeker op nuttige wijze zijn standpunt naar voren moet hebben kunnen brengen. Volgens haar heeft verzoeker zijn argumenten wel degelijk naar voor kunnen brengen. Verzoeker heeft immers een gemotiveerd verzoekschrift ingediend bij de beroepsinstantie, waarin hij zijn argumenten uiteenzet. Verwerende partij ziet niet goed in welke bijkomende mondelinge toelichting verzoeker nog naar voren zou wensen te brengen. Ze merkt op dat verzoeker zijn argumenten heeft herhaald en amper heeft aangevuld ter gelegenheid van zijn extern beroep bij de Raad.

Verder stelt verwerende partij dat de beroepsinstantie wel degelijk rekening heeft gehouden met het feit dat verzoeker niet aanwezig kon zijn op de zitting. Zij heeft de zitting immers verschoven naar 22 mei 2017. Volgens verwerende partij kan het feit dat verzoeker niet kwam opdagen op de betrokken zitting van de interne beroepsinstantie onmogelijk aan haar worden verweten. Waar verzoeker zich beroept op twee e-mails van 22 mei 2017 (verstuurd om respectievelijk 16u17 en 16u40), wijst verwerende partij erop dat de beroepsinstantie wel degelijk aanwezig was op het afgesproken uur van de zitting. Zij heeft bovendien gewacht alvorens de beraadslagingen aan te vatten en het lokaal af te sluiten. Volgens verwerende partij leert navraag bij het bedoelde secretariaat overigens dat de bewering van verzoeker als zou hij zich tussen 15u20 en 15u30 tot het vakgroepsecretariaat hebben gewend, niet klopt. Zij benadrukt dat zij niet kan instaan voor de gevolgen van het nalatig optreden van verzoeker.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker de beweringen van verwerende partij dat hij zelfs niet zou zijn opgedaagd, te betreuren. Hij heeft immers duidelijk de administratieve staf van het secretariaat alsook de decaan gesproken omtrent de zitting en de lokaalkwestie. Verzoeker merkt op dat de data van de zittingen in een zeer kort bestek werden gestipuleerd, die voor een werkstudent niet haalbaar zijn om aan te voldoen. Hij vindt ook dat ervoor het hoorrecht

werd weggecijferd door het stellen dat argumenten ook per e-mail zouden kunnen worden meegedeeld. Volgens hem betreft het een hoorrecht, geen mailrecht.

Beoordeling

De Raad onderzoekt vooreerst de grief van verzoeker wat de schending van zijn hoorrecht betreft.

De Raad is van oordeel dat de argumenten van verzoeker niet overtuigen. Zoals blijkt uit het bijgevoegde mailverkeer (zie verzoekschrift), heeft verzoeker de kans gekregen om fysiek op de zitting gehoord te worden. De eerder vastgestelde datum van 17 mei 2017 werd op zijn verzoek uitgesteld tot 22 mei 2017 om 15.30 uur in lokaal 4B302. Dit betreft een redelijke termijn en laat ook een werkstudent toe om zijn aanwezigheid te plannen. Verzoeker heeft zijn aanwezigheid op deze zitting bovendien vooraf bevestigd. De bewering van verzoeker dat in het betreffende lokaal niemand aanwezig was en er geen hoorzitting heeft plaats gehad op het betreffende uur wordt op geen enkele wijze aangetoond. De Raad is verder van oordeel dat verzoeker ook in de loop van de procedure in voldoende mate de kans heeft gehad om zijn dossier aan de hand van stukken te staven en om zijn argumenten op een nuttige wijze te formuleren. Verzoeker heeft bovendien de kans gehad om zijn dossier ook fysiek toe te lichten. Het feit dat hij niet aanwezig was op de zitting waarop hij explicet zijn aanwezigheid voordien heeft bevestigd, kan niet aan verweerde worden verweten. Verzoeker brengt ook geen bewezen overmachtssituatie aan om deze afwezigheid te verschonen. De bewering dat in het betreffende lokaal er geen zitting plaatshad, is niet bewezen en komt de Raad ook niet geloofwaardig over.

Het middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat men hem verwijt geen overwegingen aan te brengen, maar volgens hem zijn deze in het aller begin reeds aangebracht. Hij vraagt een vrijstelling op basis van eerdere

kwalificaties. Volgens hem moet men bij de vrijstellingsaanvraag alle documentatie hebben meegegeven, anders wordt de vrijstellingsaanvraag niet behandeld. Verzoeker stelt dat, vermits zijn aanvraag werd behandeld, hij alle dienende stukken ter kennis had gebracht.

Verzoeker merkt verder op dat hij niet in kennis wordt gesteld van de officiële gemotiveerde weigeringsbeslissing van destijds van de prof die het opleidingsonderdeel doceert. Hij vindt ook dat men in het algemeen vaag blijft over de wijzigingen die zich in het vakdomein hebben voorgedaan en dat men niet dieper ingaat op waarom de behaalde credits en kennis niet genoeg zouden zijn om het huidig vak meester te zijn. Verzoeker vraagt zich bovendien af of men dezelfde criteria van evaluatie van het credit hanteert voor studenten die de opleiding toegepaste economische wetenschappen aan de VUB zelf hebben gevolgd. Verzoeker wenst ook dat alle gemotiveerde en gedateerde weigeringsbeslissingen van de gevraagde credits worden overgemaakt. Volgens hem vormen deze immers de basis van de beslissingen.

Daarnaast verwijst verzoeker naar de vakinhoud van het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” en wijst erop dat hij in de opleiding toegepaste economische wetenschappen meerdere vakken heeft gekregen die de basisgegevens van BTW hebben bijgebracht. Hij stipt tevens aan dat hij jaren accountant is geweest bij een multinational, zodat de basisbeginselen van BTW en Venootschapsrecht hem welbekend zijn. Volgens hem kan dit bovendien verwacht worden als men een master in toegepaste economische wetenschappen heeft behaald. Verzoeker verwijst nog naar twee opleidingsonderdelen van KU Leuven, met name: “Fiscaal en arbeidsovereenkomstenrecht” en “Bedrijfsfinanciering” (2008-2009). Hij stelt dat hij in de loop van de procedure nog andere kan aanhalen, maar dat hij deze nog niet heeft meegedeeld om het verzoekschrift niet te lang te maken.

Verwerende partij stelt in haar *antwoordnota* dat de beroepsinstantie, na te hebben verwezen naar de relevante bepalingen van het OER inzake de toekenning van een vrijstelling, de door verzoeker ingeroepen verworven competenties en het actueel karakter ervan grondig heeft onderzocht, waarbij zij een inhoudelijke afweging heeft gemaakt tussen, enerzijds, de inhoudelijke doelstellingen en competenties van het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” – waarvoor een vrijstellingsaanvraag werd ingediend – en, anderzijds, vijf opleidingsonderdelen waarvoor verzoeker creditbewijzen verwierf tijdens de academiejaren 2006-2007 t.e.m. 2010-2011.

Verwerende partij wijst erop dat de beroepsinstantie uit de inhoudsomschrijving heeft vastgesteld, nadat zij hierover advies had ingewonnen bij de docent voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”, dat er geen inhoudelijke overeenkomst met “Ondernemingsfiscaliteit” kon worden weerhouden voor de volgende opleidingsonderdelen: “Corporate Finance”, “Management Accounting”, “Introduction to financial accounting” en “Corporate financial reporting”. Verwerende partij benadrukt dat de inhoud van deze opleidingsonderdelen betrekking heeft op boekhoudkundige en financieel-theoretische inzichten, maar niet op het fiscaal recht, laat staan op de bijzondere aspecten inzake de vennootschapsbelasting en de BTW die van toepassing is op ondernemingen.

Verwerende partij merkt op dat de beroepsinstantie besloot dat slechts één opleidingsonderdeel qua inhoud enige mate van gelijkenis kon vertonen met “Ondernemingsfiscaliteit”, met name het opleidingsonderdeel “Fiscal law and law on collective labour agreements”. Zij wijst erop dat de beroepsinstantie bij nader onderzoek evenwel tot de vaststelling is gekomen dat ook dat opleidingsonderdeel qua doelstellingen, inhoud en leerresultaten onvoldoende gelijkenissen vertoonde om in aanmerking te komen voor de toekenning van een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”.

Zo heeft het ingeroepen opleidingsonderdeel slechts deels betrekking op fiscaal recht. Daarnaast heeft het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” tot doel een grondige kennis te geven van de Belgische vennootschapsbelasting. Verwerende partij stipt ook aan dat, zelfs daar waar er in beperkte mate sprake zou kunnen zijn van enige overeenstemming, de credits werden behaald in academiejaar 2008-2009 en de leerstof, de doelstellingen en de leerresultaten zowel wat het onderdeel BTW als wat het onderdeel vennootschapsbelasting betreft in de tussentijd bijgevolg dermate zijn geëvolueerd dat er geen vrijstelling meer kan worden toegekend, laat staan een deelvrijstelling.

Verwerende partij stelt dat de beroepsinstantie uitvoerig heeft gemotiveerd waarom de verworven competenties niet langer actueel zijn. Zij wijst er ook op dat de verworven competenties, in het licht van de duidelijke leerresultaten van het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”, niet toelaten een (inhoudelijke) overeenstemming voor vrijstelling te weerhouden. Verwerende partij merkt op dat de interne beroepsinstantie er ten slotte op wijst dat, op basis van de inschrijvingsvereisten voor het opleidingsonderdeel

“Ondernemingsfiscaliteit”, vereist is dat een student geslaagd moet zijn voor, o.a., het opleidingsonderdeel “Vennootschapsrecht”, terwijl verzoeker dit opleidingsonderdeel pas het tweede semester van het academiejaar 2016-2017 zal opnemen. Volgens verwerende partij blijkt hieruit dat verzoeker de nodige competenties (nog) niet heeft verworven en zodoende (nog) niet over de nodige voorkennis beschikt die vereist is om het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” op te nemen, laat staan er een vrijstelling voor te vragen.

In zijn *wederantwoordnota* vraagt verzoeker nogmaals om de initiële beslissingen die het gevolg waren van vrijstellingsaanvragen mede te delen, zodat er geen misverstanden zouden zijn over de vrijstellingen in het verleden en deze van dit jaar. Het gaat om alle vrijstellingsaanvragen die werden ingediend, met in het bijzonder de aanvraag van de vrijstelling voor “Ondernemingsfiscaliteit”.

Verzoeker stelt vast dat de bestreden beslissing van 24 mei 2017 melding geeft van argumenten om de vrijstelling niet goed te keuren, maar geeft geen concrete documentatie van de titularis van dit vak, die ook origineel werd belast met de evaluatie van de vrijstellingsaanvraag. Verzoeker wijst erop dat de bestuurder kennis dient te krijgen van de motivatie van de beslissing. Hij stelt dat men vaag blijft over hoe de wijzigingen in de wetgeving directe relevantie hebben met het vak in kwestie.

Beoordeling

Verzoeker herhaalt zijn initiële grief. Hij acht de motivering van de nieuwe beslissing van de interne beroepsinstantie waarbij hem opnieuw de vrijstelling werd geweigerd voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” niet afdoende en onredelijk. Het betreft zeer vage argumenten en nergens in de motivering is terug te vinden welke argumenten de docent initieel heeft geformuleerd ten aanzien van zijn vrijstellingsaanvraag. Dit middel betreft *in fine* de vraag of de interne beroepsinstantie het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest nr. 3.622 van 8 mei 2017 in de zaak 2017/097, waarin de Raad de draagwijdte van de motiveringsverplichting in het kader van vrijstellingsdossiers heeft gedefinieerd, al dan niet heeft geschonden.

De Raad stelde in zijn eerder arrest onder meer dat (voetnoten weggelaten):

“De Raad is verder van oordeel dat uit het feit dat de EVK’s van enkele jaren geleden dateren niet ipso facto en an sich volgt dat twee kwalificaties niet voldoende gelijkwaardig zijn om tot een

vrijstelling te leiden. Een beslissing tot weigering van een vrijstelling die in hoofdzaak gesteund wordt op zulke grond, zonder enige verdere duiding – in casu van het niet actueel karakter binnen de inhoudelijke context van de verworven leerresultaten – is niet afdoende gemotiveerd. Zoals wordt aanbevolen in het kader van de Lissabonconventie is het aan de beoordelende instantie om een substantieel verschil aan te tonen en is een beslissing onvoldoende gemotiveerd ingeval een aanvraag enkel wordt afgewezen op basis van het actueel karakter zonder verdere onderbouwing of duiding binnen de context.

De Raad herhaalt vooreerst dat hij, ook met betrekking tot deze studievoortgangsbeslissingen, zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van een vrijstelling niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij en dat hij enkel mag nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Bij de beoordeling van geschillen omtrent vrijstellingen acht de Raad een goede motivering van groot belang. De motivering moet specifiek ingaan op het voorliggende dossier van iedere individuele aanvrager. In principe kunnen standaarduitdrukkingen of stijlformuleringen niet volstaan. Zeker wanneer een student een intern beroep instelt tegen een initiële weigeringsbeslissing kan dus een individuele analyse verwacht worden van de ingediende aanvraag. Een beslissing tot weigering van een vrijstelling kan steun vinden in verschillende gronden, zoals de omvang, het niveau en de inhoud van de kwalificatie. Een kwalificatie moet ook formeel en authentiek zijn, en ook het actueel karakter van de verworven leerresultaten/competenties kan een criterium zijn bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid. In eerste instantie is het belangrijk dat wordt nagegaan of er substantiële verschillen zijn in de aangegeven leerdoelen *c.q.* eindcompetenties van de te vergelijken opleidingsonderdelen.

De Raad onderzoekt hierna in hoeverre de interne beroepsbeslissing voldoet aan deze contouren en in hoeverre verwerende partij gevolg heeft gegeven aan het eerdere arrest nr. 3.622 van de Raad.

De Raad stelt vooreerst vast dat de interne beroepsinstantie op basis van artikel 153 van het OER (stuk 11 van verwerende partij) met volheid van bevoegdheid een beslissing op intern beroep neemt. De interne beroepsinstantie kan na onderzoek tot een nieuwe gemotiveerde

beslissing komen die in de plaats treedt van de initieel genomen vrijstelling beslissing. De grief van verzoeker dat hij nog steeds geen inzage heeft gekregen in de beslissing van de docent/titularis bij het indienen van de aanvraag raakt niet aan de interne beroepsbeslissing. In deze beslissing wordt aangegeven dat de interne beroepsinstantie, bij het onderzoek van de aanvraag, de docent om zijn standpunt heeft gevraagd. Vervolgens heeft de interne beroepsinstantie, die met volheid van bevoegdheid beslist, zelf een motivering – op basis van de toelichting van de docent – in de interne beroepsbeslissing opgenomen. Deze laatste beslissing is de enige die momenteel nog in de rechtsorde standhoudt. Het is de motivering van de interne beroepsinstantie in deze laatste beslissing die de Raad dient te onderzoeken.

De Raad stelt verder vast dat uit de beslissing blijkt dat de interne beroepsinstantie de inhoud van de verworven competenties en het actueel karakter ervan grondig heeft onderzocht. Verwerende partij heeft in eerste instantie vastgesteld dat er geen inhoudelijke overeenkomst met “Ondernemingsfiscaliteit” kon worden weerhouden voor vier opleidingsonderdelen (“Corporate Finance”; “Management Accounting”; “Introduction to financial accounting” en “Corporate financial reporting”) omdat de inhoud ervan betrekking heeft op boekhoudkundige en financieel-theoretische inzichten, maar niet op het fiscaal recht, en meer bepaald op de bijzondere aspecten inzake de vennootschapsbelasting en de BTW die van toepassing is op ondernemingen.

De Raad stelt op basis van de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” (zie stuk 17 van verwerende partij) vast dat zowel wat de inschrijvingsvereisten, de inhoud en doelstellingen van de onderdelen, het studiemateriaal en de competenties betreft, als wat de wijze waarop het betreffende opleidingsonderdeel wordt beoordeeld, betreft, in het bijzonder de aandacht gaat naar de fiscaal-juridische context en de regelgeving *an sich*, waaronder de evolutie, de algemene beginselen, de basisbegrippen. In het bijzonder moeten studenten deze wetgeving kunnen analyseren, waarbij ook veel aandacht gaat naar het vlot kunnen hanteren en toepassen van de wetboeken.

Prima facie zijn dat inderdaad aspecten die in mindere mate aan bod komen in een eerder op management en financiën gerichte opleiding als de opleiding Toegepaste Economische Wetenschappen die verzoeker heeft gevolgd. Uit het dossier blijkt niet dat dit wel het geval is. Zo leest de Raad dit – onder meer – niet in de specifiek in het extern beroepsschrift

aangehaalde doelstellingen voor het opleidingsonderdeel ‘Bedrijffsfinanciering’ waarop verzoeker duidt.

De Raad is van oordeel dat de motivering op dit punt afdoende is.

Voor één opleidingsonderdeel, met name: “Fiscal law and law on collective labour agreements” stelde de interne beroepsinstantie wel inhoudelijk een gelijkenis vast met het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”, maar deze is onvoldoende omdat het opleidingsonderdeel “Fiscal law and law on collective labour agreements” slechts deels betrekking heeft op fiscaal recht.

De interne beroepsinstantie benadrukt dat het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” tot doel heeft een ‘grondige’ kennis te verwerven van de Belgische vennootschapsbelasting en zij was van oordeel dat, gezien deze credits werden behaald in academiejaar 2008-2009, de leerstof, de doelstellingen en de leerresultaten zowel voor het onderdeel BTW als voor het onderdeel vennootschapsbelasting in de tussentijd dermate zijn geëvolueerd dat er geen vrijstelling meer kan worden toegekend en evenmin een deelvrijstelling.

De Raad stelt op basis van het dossier vast dat de beroepsinstantie (zie stuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** van de verwerende partij) op zeer gedetailleerde wijze aangeeft welke aspecten intussen zijn gewijzigd:

“Voor het onderdeel BTW is dit meer bepaald het geval voor wat betreft de bepaling van de plaats van de verrichtingen, en het tijdstip van verschuldigd worden van de btw. Andere kleine wijzigingen hebben onder meer betrekking op de vrijstellingen. Overeenkomstig de opleidingsonderdeelfiche gaat de aandacht nochtans in het bijzonder uit naar zo onder meer de plaats van de belastbare handelingen en de verschuldigdheid van de BTW. De wijzigingen hebben zodoende betrekking op fundamentele onderdelen uit van de inhoud van deze component.

Op het vlak van wijzigingen in de vennootschapsbelasting zijn er een ganse resem kleinere en minder kleine wijzigingen die in hun geheel genomen zeker niet als verwaarloosbaar kunnen worden bestempeld. De wijzigingen die sedert het academiejaar 2008-09 hebben plaatsgevonden, hebben onder meer betrekking op de fiscale definitie van een KMO-vennootschap, de RV, de liquidatie en verkrijgingsbonus, de liquidatiereserve en de bijzondere liquidatiereserve, landbouwsubsidies, intercommunales, meerwaarden op aandelen, de tax shelter, de rechtspraak i.v.m. beroepskosten, voordelen van alle aard, de bedrijfsvoorheffing, individuele pensioentoezeggingen, aftrekbaarheid van interessen, de ‘thin-cap’-regeling, de

fairness tax, betalingen aan belastingparadijzen, meerdere wijzigingen aan de DBI-wetgeving, de aftrek voor innovatie-inkomsten, wijzigingen aan de aftrek voor risicokapitaal (en de overdraagbaarheid ervan), de investeringsaftrek en de afzonderlijke aanslag voor niet bewezen kosten.”.

De bewering van verzoeker in dit verband dat men te vaag blijft over de relevantie van de wijzigingen in de regelgeving op de te kennen leerstof volgt de Raad niet in het licht van deze motivering.

De interne beroepsinstantie stelde bovendien dat men, na het volgen van het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit”, in staat moet zijn de evolutie in de regelgeving te beschrijven en te verklaren, de noodzakelijke vaardigheden moet bezitten voor het opsporen en gebruiken van de fiscale wetgeving, feitelijke gebeurtenissen naar een fiscaal-juridische context moet kunnen vertalen en er de correcte fiscale wetgeving op toepassen. De interne beroepsinstantie acht de verworven competenties van verzoeker niet afdoende om deze leerresultaten te halen.

Zoals de Raad hoger heeft gesteld blijken deze vooropgestelde leerresultaten duidelijk uit de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” en blijkt uit het dossier geen overeenstemming op het vlak van deze fiscaal-juridische context met de opleidingsonderdelen waarop de aanvraag werd gebaseerd.

De interne beroepsinstantie stelt tot slot dat verzoeker nog niet geslaagd is voor het opleidingsonderdeel “Vennootschapsrecht” dat hij pas het tweede semester van het academiejaar 2016-2017 zal opnemen. Verzoeker beschikt derhalve nog niet over deze kennis om het opleidingsonderdeel “Ondernemingsfiscaliteit” succesvol af te leggen en kan er dus ook geen vrijstelling voor vragen. Verzoeker stelt in dit verband dat hij in zijn opleiding TEW en zijn ervaring als accountant wel degelijk een ruime ervaring over de basisbeginselen van de BTW en het vennootschapsrecht heeft opgedaan.

De Raad verwijst wat de opleiding TEW betreft naar het hoger gestelde gebrek aan juridische invalshoek. De Raad stelt verder vast dat verzoeker van de eerder verworven competenties in een beroepscontext geen bewijs heeft voorgelegd aan de interne beroepsinstantie, zodat deze niet kan verweten worden hiermee geen rekening te hebben gehouden.

Verzoeker stelt tot slot dat niet werd onderzocht in hoeverre een deelvrijstelling mogelijk is. De Raad stelt op basis van het dossier vast dat verzoeker ‘credits’ heeft gevraagd, maar niet specifiek heeft aangevraagd om ook een ‘deelvrijstelling’ te onderzoeken. Hij heeft daartoe wel het recht en in voorkomend geval dient de interne beroepsinstantie dit te onderzoeken. De Raad stelt bovendien vast dat de interne beroepsinstantie van oordeel was dat, gezien de sterke evolutie op diverse aspecten van de fiscale wetgeving, er ook geen sprake kan zijn van een deelvrijstelling.

De interne beroepsinstantie geeft, naar het oordeel van de Raad, een uitgebreide inhoudelijke motivering waarom ze de vrijstelling niet toestaat en wijst in het kader van het actueel karakter in voldoende mate op gewijzigde onderdelen van de fiscale wetgeving, die – naar het oordeel van de Raad – wel relevant overkomen.

De Raad acht het binnen de grenzen van zijn bevoegdheid niet kennelijk onredelijk om *in casu*, op basis van het doorgevoerde onderzoek, dat uit de motivering blijkt, deze vrijstelling niet toe te kennen.

Er is, naar het oordeel van de Raad, een voldoende substantieel verschil op basis van diverse elementen inzake de doelstellingen van het betreffende opleidingsonderdeel aangetoond en bovendien werd het niet langer actueel karakter geduid binnen zijn inhoudelijke context door concrete voorbeelden aan te geven.

In het voorliggend dossier vindt de Raad geen voldoende inhoudelijk onderbouwd argument om de inhoudelijke analyse van de interne beroepsinstantie als kennelijk onredelijk te beschouwen. De weigering van de interne beroepsinstantie om de vrijstelling toe te kennen is afdoende gemotiveerd en niet kennelijk onredelijk.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 juli 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jan Geens bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.679 van 13 juli 2017 in de zaak 2017/157

In zake: Piet DE LAENDER
Woonplaats kiezend te 9300 Aalst
Kreupelveldstraat 55

Tegen: UNIVERSITEIT GENT
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Sint-Pietersnieuwstraat 25

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 juni 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 10 september 2015 waarbij verzoeker zich niet meer kon herinschrijven voor dezelfde opleiding en tevens niet meer kon herinschrijven aan de UGent en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 mei 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 7 juli 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabien Lust, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

De verzoeker is sinds het academiejaar 2012-2013 ingeschreven bij verwerende partij.

In het academiejaar 2012-2013 was verzoeker ingeschreven het gemeenschappelijk gedeelte van de bachelor in de economische wetenschappen, in de toegepaste economische wetenschappen en handelingenieur. Hij slaagde voor 5 van de 60 opgenomen studiepunten en kreeg vervolgens een bindende voorwaarde opgelegd: hij diende het daaropvolgende

studiejaar binnen dezelfde opleiding te slagen voor minstens de helft van de opgenomen studiepunten, zoniet kon hij niet opnieuw inschrijven voor deze opleiding.

In het academiejaar 2013-2014 was verzoeker ingeschreven voor de opleiding ‘Bachelor in de handelswetenschappen’. Hij slaagde voor 9 van de 54 opgenomen studiepunten. Gezien verzoeker een andere richting volgde, had dit geen onmiddellijk uitsluitend gevolg wat de studievoortgang betreft. Wel kreeg verzoeker opnieuw een bindende voorwaarde opgelegd, namelijk dat hij het daaropvolgende studiejaar binnen dezelfde opleiding diende te slagen voor minstens de helft van de opgenomen studiepunten, zoniet kon hij niet opnieuw inschrijven voor deze opleiding.

In het academiejaar 2014-2015 was verzoeker opnieuw ingeschreven voor de opleiding ‘Bachelor in de handelswetenschappen’. Hij slaagde voor 12 van de 54 studiepunten. Daardoor voldeed verzoeker niet aan de opgelegde bindende voorwaarde en werd hij niet meer toegelaten om in te schrijven voor dezelfde opleiding. Gezien hij de afgelopen drie academiejaren ook niet slaagde voor minstens een derde van de opgenomen studiepunten, werd verzoeker ook meegedeeld dat hij zich niet meer kon inschrijven bij verwerende partij. Dit alles gebeurde via vermelding op het puntenbriefje dat op 10 september 2015 aan verzoeker werd bekendgemaakt.

Verzoeker stelde op datum van 19 mei 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 mei 2017 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat uit een vergelijking van het aantal verworven studiepunten met het aantal opgenomen studiepunten blijkt dat verzoeker aan de Universiteit Gent zeer weinig studievoortgang heeft geboekt en dat de norm die het OER hanteert voor de beoordeling van de vraag of uit de gegevens van het dossier manifest blijkt dat het opleggen van bindende voorwaarden geen positief resultaat zal opleveren, werd overschreden. De beroepsinstantie neemt kennis van de persoonlijke omstandigheden die verzoeker in het beroepsschrift aanvoert ter rechtvaardiging van het gebrek aan studievoortgang en onderkent dat die omstandigheden problemen kunnen veroorzaakt hebben bij de studies. De aangebrachte omstandigheden worden evenwel niet door enig concreet bewijst ondersteund. Verzoeker beschikt momenteel echter niet meer over leerkrediet, waardoor hij gezien artikel

11 §1 van het OER zich niet meer aan de Universiteit Gent kan inschrijven. Dit wordt nog versterkt door het feit dat verzoeker zich voor het eerste modeltraject van een bacheloropleiding wenst in te schrijven. Zelfs indien het leerkrediet van verzoeker met 10 studiepunten wordt aangezuiverd in 2017-2018, dan nog beschikt hij over onvoldoende leerkrediet om de studies in het eerste modeltraject van de bacheloropleiding aan te vatten.

Het intern beroep wordt om die redenen ongegrond verklaard. De weigering tot inschrijving wordt bekrachtigd.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 8 juni 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 juni 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. De antwoordnota van verwerende partij

In de procedurekalender die op 22 juni 2017 aan partijen is overgemaakt, is de uiterste datum voor de neerlegging van de antwoordnota bepaald op 26 juni 2017.

Met een e-mail van 27 juni 2017 om 13u28 heeft verwerende partij een antwoordnota overgemaakt.

Artikel II.302, §3, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een buiten de gestelde termijn aan de Raad overgemaakte nota uit de verdere procedure wordt geweerd. Het betreft een bindend voorschrift ten aanzien waarvan de Raad niet over een appreciatiebevoegdheid beschikt.

De antwoordnota van verwerende partij wordt uit de debatten geweerd.

B. Tijdigheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt ter zitting dat het intern beroep kennelijk laattijdig is ingesteld en dat het dus onontvankelijk is, met als gevolg dat ook het extern beroep onontvankelijk is. Het feit dat de interne beroepsinstantie een laattijdig intern beroep toch ten gronde heeft behandeld, kan die laattijdigheid niet dekken en evenmin de bevoegdheid van de beroepsinstantie doen herleven. Het extern beroep is onontvankelijk.

Beoordeling

De Raad treedt verwerende partij bij. De Raad stelt vast dat de beroepsmogelijkheden niet correct werden vermeld op de initiële beslissing van 10 september 2015. Het puntenbriefje spreekt immers van ‘proclamatie’ i.p.v. kennisname. Ingevolge artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet neemt de beroepstermijn derhalve pas een aanvang vier maanden na kennisgeving van de beslissing. Het intern beroep, ingesteld op 19 mei 2017, moest aldus onontvankelijk verklaard worden wegens laattijdigheid. Conform de eerdere rechtspraak van de Raad (zie arrest nr. 3.389 van 9 december 2016 in de zaak 2016/594) is huidig extern beroep bijgevolg ook onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 juli 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jan Geens bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.678 van 13 juli 2017 in de zaak 2017/166

In zake: Jolien VAN DE WOESTIJNE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: KAREL DE GROTE HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Peeters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 juni 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 1 juni 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk en deels gegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 7 juli 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, advocaat Christophe Vangeel, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Hilde Minnen, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: lager onderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 2F” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20. Vermits de bindende voorwaarde die tijdens academiejaar 2015-2016 werd opgelegd, niet werd nageleefd, wordt tevens beslist dat verzoekende partij zich vanaf volgend academiejaar gedurende drie academiejaren niet meer mag inschrijven voor dezelfde opleiding.

Verzoekende partij stelde op datum van 2 maart 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 20 maart 2017 werd het intern beroep ontvankelijk en deels gegrond verklaard.

De interne beroepscommissie erkent dat er zich tijdens de loop van de stage een probleem van feedback en opvolging door de mentor heeft voorgedaan. Zij stelt vast dat enerzijds, er te weinig feedbackmomenten zijn geweest met de mentor tijdens de zelfstandige stage en, anderzijds, dat de leertrajectbegeleider pas op het einde van de stage zijn observatiemoment heeft vastgelegd. Op het moment dat de student de feedback kreeg, bleek de tijd te kort om hierop nog te remediëren.

De interne beroepscommissie wijst erop dat de student erkent dat zij haar leertrajectbegeleider niet op de hoogte heeft gebracht van het gebrek aan feedback door de mentor. Ze merkt op dat, indien dit wel het geval was geweest, de leertrajectbegeleider hierop had kunnen interveniëren en de observatie van de zelfstandige stage had kunnen vervroegen. De interne beroepscommissie stelt ook vast dat de student eveneens erkent dat er nog werkpunten zijn waar zij, met de feedback die uiteindelijk werd gegeven, mee aan de slag kan gaan.

De interne beroepscommissie is van oordeel dat geen hogere score kan worden gegeven op basis van de gegevens in het dossier. Zij meent wel dat de maatregel van studievoortgangsbewaking die werd opgelegd, moet worden opgeheven om de student in staat te stellen de stage alsnog te kunnen aanvatten om zo te bewijzen dat ze over de vereiste competenties beschikt. De stage kan ten vroegste volgend academiejaar worden uitgevoerd.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 24 maart 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 31 maart 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.638 van 26 mei 2017 in de zaak 2017/110 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“1. De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In casu betwist verzoekster de score van 9/20 op het opleidingsonderdeel “Praktijk 2F”. Zoals gebruikelijk bij stagebeoordelingen verloopt het beoordelingsproces complex, omdat er meerdere actoren betrokken worden: de stagementor van de plaats waar de student de stage volbrengt en een stagebegeleider/supervisor van de hoger onderwijsinstelling. Dit is ook in voorliggend dossier het geval.

De grief van verzoekster betreft in fine het feit dat de interne beroepsinstantie zelf, in het licht van de vastgestelde en erkende gebreken in de begeleiding, niet grondig heeft onderzocht of het toegekende cijfer van 9/20 kan standhouden op basis van het voorliggende stagedossier en in welke mate - in geval zij van oordeel is dat een remediering nodig is - de bijschaving nog kan gebeuren tijdens het huidige academiejaar via een alternatieve opdracht.

De Raad moet vooreerst verwerende partij bittreden wat het behalen van goede scores voor andere opleidingsonderdelen betreft. In se staat dit los van de beoordeling van voorliggend stage-opleidingsonderdeel, waarvan de prestaties op hun eigen merites worden beoordeeld en afgetoetst worden binnen het geëigende competentiekader van het specifieke stage-opleidingsonderdeel.

2. De Raad stelt vast dat verzoekster in haar intern beroepschrift zeer concrete grieven formuleert die enerzijds het gebrek aan begeleiding aankaarten en anderzijds ook de redelijkheid en correctheid van de stagebeoordeling betreffen (zie stuk 17 van verwerende partij).

De Raad stelt ook vast dat de interne beroepsinstantie als volgt beslist:

“De interne beroepscommissie erkent dat er zich tijdens de loop van de stage een probleem van feedback en opvolging door de mentor heeft voorgedaan. Enerzijds stelt de commissie vast dat er te weinig feedbackmomenten zijn geweest met de mentor tijdens de zelfstandige stage. Anderzijds is er tevens de vaststelling dat de leertrajectbegeleider pas op het einde van de stage zijn observatiemoment heeft vastgelegd. Op het moment dat de student de feedback kreeg, bleek de tijd te kort om hierop nog te remediëren.

De student erkent dat zij haar leertrajectbegeleider niet op de hoogte bracht van het gebrek aan feedback door de mentor. Indien dit wel het geval was geweest, had de leertrajectbegeleider hierop kunnen interveniëren en de observatie van zelfstandige stage vervroegen.

De student erkent eveneens dat er nog werkpunten zijn waar zij, met de feedback die uiteindelijk werd gegeven, mee aan de slag kan gaan.

De beroepscommissie is van oordeel dat geen hogere score kan gegeven worden op basis van de gegevens die in het dossier zitten. Zij meent wel dat de maatregel van studievoortgangsbewaking die werd opgelegd moet worden opgeheven om de student in staat te stellen de stage alsnog te kunnen aanvatten om zo te bewijzen dat ze over de vereiste competenties beschikt.

De stage kan ten vroegste volgend academiejaar worden uitgevoerd.

...”

3. De Raad verwijst naar zijn vaste rechtspraak wat de draagwijdte van de motiveringsverplichting betreft in het kader van een stage.

Voor examens die eerder naar competenties en vaardigheden toetsen – zoals in casu een praktijkstage - wordt een onder woorden gebrachte motivering verwacht die de toegekende quatering afdoende kan duiden en die aan de student toelaat kennis te

nemen van de beoordeling omtrent het al dan niet bereikt hebben van de vooropgezette competenties.

De intensiteit van de motivering kan verschillen naargelang de aard van het dossier. Een beoordeling die zeer beperkt is en in algemene en vage termen is opgesteld, volstaat niet in het licht van de motiveringsplicht, temeer als uit niets blijkt dat de onderwijsinstelling efficiënt remediërend is opgetreden ten aanzien van de problemen van de student tijdens de stage.¹

In casu oordeelt de interne beroepsinstantie met volheid van bevoegdheid in hoeverre de toekenning van het cijfer van 9/20 op basis van het dossier kan standhouden.

De in algemene bewoordingen geformuleerde beslissing gaat voornamelijk in op de gebreken in de begeleiding, welke worden erkend, en gaat verder niet concreet in op de correctheid van de toekenning van een cijfer van 9/20 an sich op basis van het voorliggend stagedossier. Hieruit blijkt onvoldoende of het neergelegde stagedossier daadwerkelijk door de interne beroepsinstantie werd onderzocht. Ook blijkt niet in hoeverre concreet werd onderzocht of de mogelijkheid om nog te remediëren op basis van een schriftelijk verslag een impact heeft gehad op het niet verwerven van bepaalde competenties. Ook de interne beroepsinstantie stelde dat deze kans door de laattijdige feedback er te laat is gekomen.

4. Evenmin werd voldoende onderzocht - in het licht van de gebreken die in de begeleiding vorhanden waren en erkend werden - of een verlenging van een stage tijdens een derde examenperiode die verzoekster eventueel kan worden toegestaan , niet een gepaste oplossing kan bieden. Daarbij is een organisatie van deze derde examenperiode tijdens dit academiejaar ook een aspect dat moet worden meegenomen en in casu concreet moet worden bekeken. Uit de hoger geciteerde bepaling II. 223 Codex Hoger Onderwijs blijkt dat het niet toestaan van een tweede examenkans een uitzondering betreft op dit recht van de student en derhalve op een gedegen wijze door de verwerende partij gemotiveerd moet worden. De praktische onmogelijkheid om een bepaalde stage nog tijdens het zomerreces te organiseren is een voorbeeld daarvan. Dit geldt echter niet automatisch voor elke soort stage of praktijkopdracht en niet noodzakelijk in elke omstandigheid.

¹ R.Stvb. 9 augustus 2013, nr. 2013/104.

De Raad begrijpt dat een volledige onderwijsstage niet georganiseerd kan worden tijdens de zomermaanden. In voorkomend geval heeft verzoekster haar stage reeds volledig afgelegd met verlenging en werd een ‘zelfstandige’ stage toegestaan. In casu ligt er een stagedossier voor waaruit - aldus de beroepscommissie - blijkt dat verzoekster prima facie nipt (een cijfer van 9/20) niet geslaagd kan worden verklaard, omdat enkele competenties nog niet volledig op punt zijn. In het licht van het hoger geciteerde artikel II.223 van de Codex Hoger Onderwijs, waarin het recht op een tweede examenkans explicet decretaal wordt ingeschreven, lijkt het de Raad noodzakelijk om - ingeval een stagebeslissing wordt onderzocht en erkend wordt dat er gebreken zijn in de begeleiding waardoor verzoekster niet tijdig kon remediëren (zie interne beroepsbeslissing) - ook de mogelijkheid van een alternatieve opdracht nog tijdens het lopende academiejaar grondig te onderzoeken en te motiveren.

In het licht van de gebrekkige feedback door de mentor en de schriftelijke opvolging en begeleiding van verzoekster die niet conform de stagegids zijn verlopen, wat ook erkend wordt door verwerende partij, lijkt de zeer summiere bevestiging van het initieel toegekende cijfer van 9/20 en het beperkte onderzoek naar een alternatieve aanvullende praktijktaak de Raad niet afdoende. Het feit dat in de antwoordnota neergelegd tijdens de externe beroepsprocedure door verwerende partij verder wordt ingegaan op bepaalde aspecten, kan het gebrek aan onderzoek en motivering van de interne beroepsinstantie als bevoegd orgaan niet herstellen.

De Raad is van oordeel dat uit de beslissing niet blijkt dat deze stagebeslissing door de interne beroepsinstantie afdoende diepgaand is onderzocht en gemotiveerd. (...)"

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.638 van 26 mei 2017 in de zaak 2017/110 heeft de interne beroepsinstantie op 1 juni 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie erkent dat er zich tijdens de loop van de stage een probleem van feedback en opvolging door de mentor heeft voorgedaan. Zij stelt vast dat enerzijds, er te weinig feedbackmomenten zijn geweest met de mentor tijdens de zelfstandige stage en, anderzijds, dat de leertrajectbegeleider pas op het einde van de stage zijn observatiemoment heeft vastgelegd.

De interne beroepscommissie wijst erop dat de student erkent dat zij haar leertrajectbegeleider niet op de hoogte heeft gebracht van het gebrek aan feedback door de mentor. Ze merkt op dat, indien dit wel het geval was geweest, de leertrajectbegeleider hierop had kunnen interveniëren en de observatie van de zelfstandige stage had kunnen vervroegen. De interne beroepscommissie stelt ook vast dat de student eveneens erkent dat er nog werkpunten zijn waar zij, met de feedback die uiteindelijk werd gegeven, mee aan de slag kan gaan.

De interne beroepscommissie merkt op dat de student een onvoldoende behaalt op basiscompetentie 2, omdat zij een onvoldoende behaalt op 2.2.4 en 2.2.9. De student behaalt eveneens een onvoldoende op basiscompetentie 4, omdat zij een onvoldoende behaalt op 2.4.3. De interne beroepscommissie wijst erop dat, om een voldoende te krijgen voor deze basiscompetenties, het vereist is om te slagen voor al de subcompetenties. Ze benadrukt dat, indien de student op twee of meer rubrieken of basiscompetenties het niveau ‘voldoende’ niet haalt, dit tot een globale beoordeling ‘onvoldoende’ leidt. Op basis hiervan is het cijfer 9/20 voor het opleidingsonderdeel stage verantwoord.

De interne beroepscommissie meent wel dat de maatregel van studievoortgangsbewaking die werd opgelegd, moet worden opgeheven om de student in staat te stellen de stage alsnog te kunnen aanvatten om zo te bewijzen dat ze over de vereiste competenties beschikt. Ze stelt vast dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen van oordeel is dat zij had moeten onderzoeken of een alternatieve opdracht tijdens het lopende academiejaar mogelijk is. De interne beroepscommissie wijst erop dat de basiscompetenties 2 en 4 (de student als opvoeder en de student als organisator) enkel kunnen worden geëvalueerd in een klassituatie, zodat een alternatieve opdracht geen mogelijkheid is om deze basiscompetenties afdoende te toetsen. De stage kan ten vroegste volgend academiejaar worden uitgevoerd.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 9 juni 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 16 juni 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekster beroept zich in een eerste middel op een schending van het motiverings-, het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel wat het toegekende cijfer betreft.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de bestreden beslissing niet ingaat of geen antwoord geeft op de verschillende elementen die reeds in het intern beroepsschrift werden opgeworpen, noch wordt er rekening gehouden met de gebrekkige begeleiding. Verzoekster stipt bijvoorbeeld aan dat in de oorspronkelijke beoordeling van de leertrajectbegeleider te lezen valt dat zij kordaat concrete en duidelijke afspraken maakt, doch dat zij niettemin een onvoldoende krijgt voor subcompetentie 2.2.9 “de stagiair formuleert duidelijke regels en afspraken”. Verzoekster meent ook dat men in de bestreden beslissing soms nog steeds algemene, vage termen gebruikt. Waar verwerende partij aanhaalt dat de toegekende score van 9 op 20 wordt gerechtvaardigd door de professionele gebreken, zoals unaniem door beide stagementoren en de leertrajectbegeleider vastgesteld, wijst verzoekster er ten slotte op dat haar mentor van het eerste leerjaar haar geen enkele onvoldoende heeft gegeven, hoogstens enkele aandachtspunten.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat verzoekster voorbij gaat aan de nochtans duidelijke bewoordingen van de bestreden beslissing wanneer zij stelt dat de gebrekkige begeleiding niet in de bestreden beslissing werd verdisconteerd. Zij benadrukt dat verzoekster haar leertrajectbegeleider per e-mail van 14 januari 2017 in kennis stelde van het “beoordelingsformulier inloop zelfstandige stage”, zoals ingevuld door de mentor, vrouw [S.]. Op uitnodiging van verzoekster, bracht de leertrajectbegeleider reeds op 16 januari 2017 een bezoek en werd na de les wiskunde, in samenspraak met de stagementor en verzoekster, de beslissing genomen om verzoekster de week nadien zelfstandig voor de klas te laten staan. Volgens verwerende partij werd aldus voldaan aan de voorwaarden van evaluatie en overleg, hoewel er geen nieuwe evaluatie werd neergepend door vrouw [S.].

Verwerende partij wijst er vervolgens op dat de werkpunten van verzoekster bij aanvang van het opleidingsonderdeel “Praktijk 2F” quasi exact overeenstemmen met de kritiekpunten die in de eindverslagen door de stagementor en de leertrajectbegeleider worden geuit. Volgens haar blijkt uit de weekreflectieverslagen van verzoekster ook dat zij zich wel degelijk bewust was van haar professionele tekortkomingen. Verwerende partij stelt dat het niet slagen voor “Praktijk 2F” niet aan het gebrek aan een schriftelijke evaluatie na de tweede inloopweek kan worden geweten.

Verder stipt verwerende partij aan dat de interne beroepscommissie de correctheid van het cijfer 9/20 op basis van het voorliggend stagedossier heeft beoordeeld. Ze merkt op dat het op zich helemaal niet abnormaal is dat de ene tussentijdse beoordeling niet hetzelfde inhoudt als de andere. Zo is het perfect mogelijk dat, wat als ‘goed’ wordt beoordeeld in een eerste fase, in een tweede fase slechts ‘voldoende’ is, of dat een ‘voldoende’ afglijdt naar een ‘onvoldoende’. Verwerende partij benadrukt dat het niet is omdat verzoekster zegt dat werkpunten haar bekend zijn en zij daaraan heeft gewerkt, dat zij om die enkele reden dan daarvoor een voldoende moet halen.

Daarnaast wijst verwerende partij erop dat er een gemotiveerd beoordelingsproces heeft plaatsgevonden, waarbij zowel door de mentor als door de leertrajectbegeleider uitgebreide beoordelingen werden opgemaakt. Ze stelt dat de interne beroepscommissie bij het opnieuw nakijken van het gehele stagedossier heeft vastgesteld dat verschillende basiscompetenties een onvoldoende scoren. Verwerende partij benadrukt dat het niet is omdat verzoekster het daarmee niet eens is, dat de beslissing daarom niet goed is gemotiveerd. Bovendien gaat het hier overeenkomstig de stagegids om basiscompetenties, waarop voldoende moet worden gescoord om te kunnen slagen.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat verwerende partij het doel van de administratieve procedure, met name verzoekster in staat stellen de motivering achter haar tekort te begrijpen, mistent door motieven te herhalen die reeds in een vorige procedure werden weerlegd. Verzoekster merkt vervolgens op dat verwerende partij niet in de mogelijkheid is om de redelijkheid van het cijfer 9/20 te motiveren, vermits de interne beroepscommissie geen aanvullende motivering kan geven. Volgens haar dient het cijfer dan

ook te worden omgevormd tot een slaagcijfer, minstens moet verwerende partij verzoekster haar recht op een tweede examenkans kunnen laten uitoefenen.

Waar verwerende partij aanhaalt dat het op zich niet abnormaal is dat de ene tussentijdse beoordeling niet hetzelfde inhoudt als de andere, verwijst verzoekster naar de vaste rechtspraak die stelt dat er een zwaardere motiveringsplicht op de onderwijsinstelling rust wanneer de beoordeling van een mondeling examen of stage, zoals *in casu*, wordt betwist. Verzoekster wijst er ten slotte op dat van een zorgvuldig handelende onderwijsinstelling kan worden verwacht dat uit de uiteindelijke beoordeling van de leertrajectbegeleider zou moeten blijken waarop het cijfer van 9/20 wordt gebaseerd. Volgens haar is het niet de bedoeling dat men alle gemaakte verslagen moet uitpluizen om nadien de totale beoordeling zelf in elkaar te puzzelen.

Beoordeling

Verzoekster formuleert opnieuw een aantal concrete grieven betreffende de niet afdoende motivering van de interne beroepsbeslissing die in opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.638 van 26 mei 2017 in de zaak 2017/110 werd genomen. Ze vermeldt meer bepaald: (1) te vage en algemene motivering; (2) het niet beantwoorden van alle door verzoekster geformuleerde vragen vb. tegenstrijdigheid tussen verklaringen over het kordaat optreden; (3) het toevoegen van nieuwe elementen; (4) geen verklaring geven voor de gebrekkige feedback.

In zijn eerder arrest heeft de Raad gesteld dat uit de beslissing van de interne beroepsinstantie onvoldoende bleek dat zij op basis van het stagedossier grondig heeft onderzocht in hoeverre de beoordeling van 9/20 kon standhouden. De Raad heeft niet geoordeeld dat de motivering *an sich* onregelmatig was, maar wel gesteld dat de motivering niet volledig en duidelijk genoeg was.

De Raad benadrukt dat de interne beroepsinstantie conform artikel 4.4.4.1. van het OER (zie stuk 19 van verwerende partij) met volheid van bevoegdheid beslist. De interne beroepsinstantie kan na een onderzoek tot een nieuwe gemotiveerde beslissing komen die in de plaats treedt van haar eerdere beslissing en de initieel genomen vrijstellingsbeslissing. Zij heeft derhalve wel de bevoegdheid om op basis van een eigen onderzoek bijkomende argumenten op te nemen om haar beslissing te schrageren, voor zover deze gebaseerd zijn op

het stagedossier waarvan de inhoud aan verzoekster bekend is. De interne beroepsinstantie kan het cijfer ook herzien.

Een niet afdoende motivering – zoals *in casu* is vastgesteld in het vernietigingsarrest nr. 3.638 – kan worden hersteld en aangevuld met een meer precieze en duidelijke duiding op basis van het bestaande stagedossier. De interne beroepsinstantie dient geen antwoord te geven op alle concrete vragen en bemerkingen van de student, maar zij moet wel de fundamentele bezwaren van verzoekster in de besluitvorming betrekken en voldoende dragende motieven formuleren die haar beslissing kunnen schragen.

In casu stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie het stagedossier heeft onderzocht en dat zij tot de bevinding is gekomen dat verzoekster op twee basiscompetenties (de leraar als opvoeder en de leraar als organisator) geen voldoende heeft behaald. De interne beroepsinstantie steunt zich hierbij op de verslagen van de mentoren en de stagebegeleider alsook op de reflectieverslagen van de student.

De Raad acht deze motivering duidelijk en deze vindt ook voldoende steun in de bijgevoegde documenten uit het stagedossier. Daaruit blijkt immers dat er ten aanzien van verzoekster meerdere aandachtspunten zijn geformuleerd die betrekking hebben op de onvoldoendes voor de twee startcompetenties (opvoeder en organisator) en dat deze zowel aan bod komen in de verslagen van de stagementor en van de studietrajectbegeleider als in de zelfreflectieverslagen van de studente (zie stukken 6 tot 14 en 16 van verwerende partij):

- Zorg ervoor dat je de leerstof goed vastzet bij de kinderen. Herhaling en verwoording door de kinderen is heel belangrijk!*
- Denk steeds aan reflecteren en afronden van een les.*
- Bekijk heel goed de methode of vraag nog even na hoe je de leerstof het beste aanleert. Bevraag goed de methode om oefeningen op te lossen zodat je het goed aanbrengt.*
- Let erop dat je sneller tot de kern van de les komt zodat er voldoende oefenkansen zijn voor de kinderen.*
- Denk aan differentiëren. Je schrijft dit soms in je LV maar je past het niet altijd toe (~ mini-klas) Tip: Gebruik concreet materiaal bij zwakke rekenaars.*
- Durf kordater op te treden. Denk er ook aan dat het volledig stil is als je een opdracht uitlegt. Sommige kinderen blijven verder praten. Eis stilte.”*

(zie stuk 10 van verwerende partij: beoordelingsformulier stagementor).

“Als je in je voorbereiding te weinig aandacht besteedt aan organisatie dan heeft dat gevolgen voor de begeleiding van de leer- en ontwikkelingsprocessen en uiteraard op de organisatie. Als je niet kordaat én consequent optreedt dan heeft dat gevolgen voor opvoeder en ook organisatie.”

(zie stuk 11 van verwerende partij: verslag lesbezoek studietrajectbegeleider).

“...

- De leerlingen meer laten verwoorden en herhalen
- Zwakke leerlingen voldoende begeleiden
- Kordaat optreden
- Differentiatie.

... ”

(zie stuk 16 van verwerende partij: reflectieverslag verzoekster van 13/01/2017)

De eindconclusie en motivering van de leertrajectbegeleider lijkt in het licht hiervan zeker stand te houden en voldoende onderbouwd (zie stuk 14 van verwerende partij):

“Cijfer: **9**

Motivatie

Op de laatste stagedag heb je niet kunnen aantonen dat je zelfstandig voor een klas kan staan, onder andere door niet consequent om te gaan met gemaakte afspraken, door een beperkt klasoverzicht te hebben en door binnen lesfasen eenzelfde methodiek veel (in de ogen van de leerlingen eindeloos) te herhalen.

Kwaliteiten:

- Voorbereidingen
- Materiaal
- Mondelinge en schriftelijke taal
- Toepassen van verschillende werkvormen
- Luisterend oor voor de leerlingen.
- Verbeteren van werkblaadjes, huistaken en werkboeken

Aandachtspunten:

- Zorgen dat de leerstof goed vast zit. Meer laten herhalen en verwoorden door de leerlingen.

- *Sneller tot de kern komen*
- *Kordaat en consequent optreden, klasoverzicht*
- *Boeiend houden door voldoende afwisseling*
- *Expressie*
- *Contact met het schoolteam”*

De beslissing van de interne beroepsinstantie bevestigt deze vaststellingen (zie stukken 20 en 21 van verwerende partij):

“Basiscompetentie 2: De student als opvoeder

De student scoort op subcompetenties 2.2.4 en 2.2.9 onvoldoende.

2.2.4 : De stagiair treedt kordaat op.

2.2.9 : De stagiair formuleert duidelijke regels en afspraken.

De student start het proces goed en tracht kordaat op te treden en afspraken te maken.

De student gaat echter niet consequent om met deze afspraken en volgt deze afspraken niet kordaat op. Daardoor verliest de student gezag en volgen de leerlingen bij een volgend incident de afspraken niet op.

Om een voldoende te krijgen voor deze basiscompetentie is het vereist om te slagen voor al de subcompetenties. Het zijn als het ware minimumeisen.

De student behaalt een onvoldoende op 2.2.4 en 2.2.9 en dus ook een onvoldoende op de basiscompetentie 2.

Basiscompetentie 4 : De student als organisator

De student scoort op subcompetentie 2.4.3 onvoldoende

2.4.3 : De stagiair heeft een globaal klasoverzicht.

De student heeft een beperkt beeld van wat er allemaal gebeurt in de klas. Ook in de eerste stage in het eerste leerjaar was dit al een werk punt. Daar liep de praktische organisatie minder vlot waardoor de student ook gemakkelijk het overzicht op de klas verloor.

Om een voldoende te krijgen voor deze basiscompetentie is het vereist om te slagen voor al de subcompetenties. Het zijn als het ware minimumeisen.

De student behaalt een onvoldoende op 2.4.3 en dus een onvoldoende op de basiscompetentie 4.

Indien de student op 2 of meer rubrieken of basiscompetenties het niveau voldoende niet haalt, leidt dit tot een globale beoordeling onvoldoende.

Het cijfer 9/20 voor het opleidingsonderdeel stage is op basis van bovenstaande verantwoord.”

De Raad is van oordeel dat deze motivering consequent is opgebouwd, duidelijk is en voldoende steun vindt in het onderliggende stagedossier. Bovendien is het niet kennelijk onredelijk dat een conform de stagegids (zie stuk 9 van verwerende partij) en de ECTS-fiche (zie stuk 1 van verwerende partij) tot stand gekomen beoordeling – wanneer blijkt dat deze een tekort aangeeft op twee basiscompetenties – vervolgens leidt tot een cijfer van 9/20, wat *in casu* aan verzoekster is toegekend. Verzoekster heeft ongetwijfeld veel kwaliteiten – wat ook uit het stagedossier blijkt – maar de meermaals vermelde aandachtspunten op twee basiscompetenties verantwoorden in voldoende mate dat er nog geen credit werd toegekend voor deze eindstage.

Wat tot slot de gebrekkige begeleiding tijdens de zelfstandige stage betreft, wijst de Raad op zijn vaste rechtspraak, die stelt dat een begeleiding die niet optimaal verloopt *an sich* nog niet voldoende is om een examenbeslissing als niet correct of onredelijk te beschouwen. In voorliggend dossier zijn langs beide zijden fouten gemaakt. Verzoekster heeft nooit melding gemaakt van het feit dat de mentor onvoldoende begeleiding heeft gegeven. Verwerende partij heeft pas op het einde van de stage een observatiemoment georganiseerd vanuit de hogeschool. Er ontbreekt een schriftelijk verslag van de tweede inloopweek. Uit het stagedossier blijkt wel dat er overleg en feedback heeft plaatsgevonden en dat verzoekster op de hoogte was van de werkpunten waaraan ze diende te werken om te kunnen slagen (zie stukken 6, 12 en 16 van verwerende partij). In het licht van het feit dat het bovendien om een ‘zelfstandige’ eindstage ging waar de begeleiding minder intensief kan zijn, kunnen deze gebreken *in casu* niet leiden tot een vernietiging van het correct toegekende cijfer van 9/20.

Het middel in zijn verschillende onderdelen is niet gegrond.

B. Tweede middel

Verzoekster beroept zich in een tweede middel op een schending van het zorgvuldigheids-, het motiverings- en het redelijkheidsbeginsel wat het onderzoek naar een alternatieve opdracht betreft.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat er geen sprake is van een grondig onderzoek naar een alternatieve opdracht, zoals de Raad heeft opgelegd, vermits verwerende partij in slechts één zin poneert dat een alternatieve opdracht buiten een klascontext niet mogelijk is. Volgens haar zouden er wel degelijk mogelijkheden uit de bus zijn gekomen, wanneer verwerende partij enige inspanning zou hebben gedaan om een alternatieve opdracht te bedenken en te organiseren. Ze erkent dat een alternatieve opdracht voor het einde van het tweede semester misschien niet meer mogelijk is in dit stadium van het academiejaar, maar ze wijst erop dat een stage of alternatieve taak/opdracht nog steeds kan worden georganiseerd in het kader van de tweede zit.

Verzoekster stelt vast dat, volgens verwerende partij, de competenties van opvoeder en organisator nog getoetst moeten worden. Ze merkt op dat er verschillende mogelijkheden bestaan om deze tijdens de tweede zitperiode te testen. Zo kan zij tijdens een zomerkamp aantonen dat zij over deze competenties beschikt. Waar verwerende partij aanhaalt dat beide basiscompetenties enkel kunnen worden geëvalueerd in een klassituatie, wijst verzoekster erop dat dit competenties lijken die men ook in andere situaties dient toe te passen (bijvoorbeeld monitoren die kamperen begeleiden of aan speelpleinwerking doen). Verzoekster benadrukt dat de lessen lager onderwijs reeds op 1 september aanvangen, zodat zij ook tijdens haar tweede zitperiode les kan geven in het lager onderwijs.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat in de bestreden beslissing duidelijk wordt gesteld dat het hier gaat om basiscompetenties, met name o.m. het behoud van klasoverzicht en kordaat optreden. Volgens haar kunnen deze competenties niet worden beoordeeld aan de hand van een theoretisch werk, maar kunnen ze enkel in een reële klassituatie worden geëvalueerd. Kamperen of speelpleinwerking zijn geen klassituatie en vinden bovendien plaats in een totaal andere context dan in een klas, waar tegelijkertijd ook een leerproces plaatsvindt. Verwerende partij stipt bijkomend aan dat er in de periode van sluiting van de hogeschool van half juli tot half augustus 2017 geen enkele begeleiding kan worden voorzien en dat dit ook moeilijk is tijdens de examenperiode die daarop volgt, terwijl verzoekster nu juist kritiek uitte over haar begeleiding.

Verwerende partij wijst erop dat zij er niet op uit is de zaak te vertragen, maar zij wil op gepaste wijze nagaan of verzoekster voldoet aan de essentiële basiscompetenties. Het gaat hier immers om minimale vereisten waaraan een leerkracht moet voldoen om volwaardig voor een klas te kunnen staan en die ook van overheidswege worden opgevolgd. Verwerende partij stelt dat wanneer in de ECTS-fiche is voorzien dat hiervoor geen tweede examenkans mogelijk is, dit is omdat de student moet worden beoordeeld in de juiste context. Volgens haar kan de naleving van de beoordelingswijze, zoals opgenomen in de desbetreffende ECTS-fiche, dan ook niet zomaar terzijde worden geschoven, enkel en alleen om een beoordeling sneller te laten verlopen voor één student.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat er geen grondige reden kan bestaan dat haar leerprocesbegeleider het te druk zou hebben tijdens de tweede zit periode. Volgens verzoekster kan verwerende partij overigens geen gegronde reden voorleggen waarom zij geen recht op een tweede examenkans krijgt. Zij wijst erop dat de Raad reeds eerder heeft geoordeeld dat het opleggen van een extra stage tijdens de vakantieperiode wel een mogelijkheid is, en zij meent dat deze rechtspraak *in casu* parallel kan worden toegepast. Volgens verzoekster staat niets eraan in de weg dat zij in de eerste weken van september nog een korte stage loopt in een klas, of zelfs tijdens de zomer in een internationale school of elders.

Beoordeling

De Raad verwijst vooreerst naar zijn eerder arrest nr. 3.638 van 26 mei 2017 wat de schending van dit middel betreft:

“Evenmin werd voldoende onderzocht - in het licht van de gebreken die in de begeleiding vorhanden waren en erkend werden - of een verlenging van een stage tijdens een derde examenperiode die verzoekster eventueel kan worden toegestaan, niet een gepaste oplossing kan bieden. Daarbij is een organisatie van deze derde examenperiode tijdens dit academiejaar ook een aspect dat moet worden meegenomen en in casu concreet moet worden bekeken. Uit de hoger geciteerde bepaling II. 223 Codex Hoger Onderwijs blijkt dat het niet toestaan van een tweede examenkans een uitzondering betreft op dit recht van de student en derhalve op een gedegen wijze door de verwerende partij gemotiveerd moet worden. De praktische onmogelijkheid om een bepaalde stage nog tijdens het zomerreces te organiseren is een voorbeeld daarvan.

Dit geldt echter niet automatisch voor elke soort stage of praktijkopdracht en niet noodzakelijk in elke omstandigheid.”

De Raad onderzoekt hierna in hoeverre de huidige motivering van de interne beroepsinstantie wat het onderzoek naar de organisatie van de stage in het kader van een tweede examenkans betreft binnen de contouren van zijn eerder genomen arrest afdoende is en of derhalve het gezag van gewijsde van zijn eerder arrest werd gerespecteerd.

De Raad stelt vast dat uit de beslissing op intern beroep blijkt dat verwerende partij de mogelijkheid effectief heeft onderzocht, maar dat zij van oordeel was dat een onderwijsstage in het kader van een tweede examenkans niet op een kwaliteitsvolle manier kon worden georganiseerd.

Verwerende partij brengt in dat verband volgende argumenten aan:

- De niet behaalde competenties hebben specifiek betrekking op de organisatie van de klas en het opvoedend aspect binnen deze context. Deze basiscompetenties (bv. kordaat optreden en het klasoverzicht behouden) kunnen enkel getoetst worden in een klassikale omgeving en niet binnen een andere context (bv. speelpleinwerking), en zij kunnen bovendien niet vervangen worden door een theoretisch werk.
- De noodzaak om een goede begeleiding te organiseren die verzoekster in staat moet stellen de overblijvende werkpunten op een gepaste wijze te remediëren.

De Raad is binnen de grenzen van zijn bevoegdheid van oordeel dat deze motivering afdoende is. Naar het oordeel van de Raad is het feit dat *in casu* aan verzoekster geen uitzondering wordt toegestaan op het gestelde in de ECTS-fiche dat een tweede examenkans niet kan worden georganiseerd niet onredelijk.

Het belang om deze ontbrekende basiscompetenties bij verzoekster in een klassikale context te toetsen, acht de Raad een valabel argument. De mogelijkheden voor het organiseren van een onderwijsstage in de zomermaanden zijn inderdaad beperkt. Er bestaan zomerscholen, maar dat maakt de organisatie van een dergelijke onderwijsstage, ingeval dit voor de hogeschool ongebruikelijk is, nog niet evident binnen het korte tijdsbestek. In het licht van de competenties waaraan verzoekster nog dient te werken, lijkt het de Raad belangrijk dat dit gedeelte van de stage op een kwaliteitsvolle wijze wordt voorbereid en georganiseerd met een gepaste begeleiding.

In ondergeschikte orde vraagt verzoekster dat, indien de Raad de bestreden beslissing opnieuw zou vernietigen, en verwerende partij vervolgens het cijfer van 9/20 opnieuw zou bevestigen en geen alternatieve opdracht zou toestaan aan verzoekster, zij dan haar stage volgend academiejaar zou mogen hernemen in het eerste semester en dat de te hernemen stage beperkt zou worden tot de zelfstandige stage. Verzoekster vraagt dus dat men de stage in het eerste leerjaar die tevens deel uitmaakt van het opleidingsonderdeel, maar die zij reeds met succes heeft beëindigd, zou laten vallen.

In dit verband wenst de Raad ten overvloede te benadrukken dat de hogeronderwijsinstellingen een belangrijke verantwoordelijkheid dragen om studenten een traject aan te bieden waarbij zij geen nodeloze en kostbare tijd verliezen. De Raad merkt hierbij op dat verzoekster enkel nog dit stageopleidingsonderdeel dient af te werken en dat zij voor de stage in het eerste leerjaar reeds een goede beoordeling heeft gekregen (zie stukken 7 en 8 van verwerende partij).

De Raad dringt er bij verwerende partij op aan om, in overleg met verzoekster, een geïndividualiseerd traject uit te tekenen, waarbij het voor haar mogelijk moet zijn om de ontbrekende competenties verder te verwerven en deze aan te tonen binnen het eerste semester van het volgende academiejaar. Zo zou ze nog in januari kunnen afstuderen. In het licht van voorliggend dossier moet dit een haalbare kaart zijn. De terechte bezwaren die verwerende partij heeft geformuleerd met betrekking tot de organisatie van deze onderwijsstage tijdens de derde examenperiode in de zomermaanden, gelden in het eerste semester van het volgende academiejaar niet.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 juli 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 31 juli 2017

Arrest nr. 3.681 van 31 juli 2017 in de zaak 2017/173

In zake: Tori VANMUYSEWINKEL
 woonplaats kiezend te 1500 Halle
 Nijvelsesteenweg 729/1

tegen:

ODISEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 26 juni 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 22 juni 2017.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 31 juli 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven bij verwerende partij in de bacheloropleiding ‘lerarenopleiding secundair onderwijs’.

De proclamatie van de examencijfers vindt plaats op 22 juni 2017.

Verzoekster lijkt – voor zover wordt voortgegaan op het verzoekschrift dat bij de Raad werd ingediend – niet te kunnen instemmen met de examencijfers van 9/20 voor zowel het opleidingsonderdeel ‘Aardrijkskunde: didactische stage III-1’ als het opleidingsonderdeel ‘Project algemene vakken: didactische stage III-1’.

Verzoekster heeft een intern beroep ingesteld; beide partijen zijn het erover eens dat de interne beroepsinstantie over dat beroep nog geen uitspraak had gedaan op het ogenblik dat het beroep bij de Raad werd ingesteld.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep. Zij doet gelden dat bij de Raad slechts een beroep tegen een examenbeslissing kan worden ingesteld wanneer de student voorafgaandelijk het intern beroep heeft uitgeput, wat te dezen (nog) niet het geval is.

Het is een stelling die verzoekster niet tegenspreekt.

Beoordeling

Artikel II.285, §1 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de Raad uitspraak doet over beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen na uitputting van de interne beroepsprocedure zoals bedoeld in de artikelen II.283 en II.284 van voormelde codex.

Wanneer de verzoekende partij dit intern beroep niet heeft uitgeput, daargelaten de hier niet van toepassing zijnde bepalingen van artikel II.292, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, is een bij de Raad ingesteld beroep voorbarig en onontvankelijk.

Verzoekende partij geeft in haar verzoekschrift zelf te kennen dat zij het huidige beroep heeft ingesteld zonder de uitspraak van de interne beroepsinstantie af te wachten. In het licht van het bovenstaande volstaat deze vaststelling om het beroep onontvankelijk te verklaren.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 31 juli 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jean Goossens bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.682 van 31 juli 2017 in de zaak 2017/180

In zake: Emre DEMIRSATAN
woonplaats kiezend te 3582 Beringen
Dwarsstraat 17

tegen:

PXL HOGESCHOOL
met zetel te 3500 Hasselt
Elfde-Liniestraat 24

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 juni 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 30 juni 2017.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 31 juli 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven bij verwerende partij in de bacheloropleiding ‘Toegepaste Informatica’.

De proclamatie van de examencijfers vindt plaats op 30 juni 2017.

IV. Ontvankelijkheid - afstand

Met een e-mail van 8 juli 2017 meldt verzoekende partij aan de Raad dat zij de huidige procedure wil “annuleren” omdat de interne beroepsprocedure nog lopende is.

De Raad beschouwt dit als een afstand van het beroep, en ziet geen reden om die afstand niet toe te staan.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand van het geding vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 31 juli 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jean Goossens bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.683 van 31 juli 2017 in de zaak 2017/181

In zake: Ine TRIPPAS
 woonplaats kiezend te 3500 Hasselt
 Oude Kuringerstraat 85/4

tegen:

PROVINCIAAL INSTITUUT VERPLEEGKUNDE HASSELT
met zetel te 3500 Hasselt
Kunstlaan 1

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de deliberatiebeslissing van 29 juni 2017.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 31 juli 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekster is in het schooljaar 2016-2017 ingeschreven aan het Provinciaal Instituut Verpleegkunde Hasselt, in een opleiding het niveau hoger beroepsonderwijs (HBO-5).

Verzoekster wordt niet geslaagd verklaard voor de module Verpleegkunde 1.

De proclamatie van vindt plaats op 29 juni 2017.

IV. Ontvankelijkheid - afstand

Met een e-mail van 10 juli 2017 deelt verzoekster aan de Raad mee dat het verzoekschrift mag worden “geannuleerd”.

De Raad beschouwt dit als een afstand van het beroep, en ziet geen reden om die afstand niet toe te staan.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand van het geding vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 31 juli 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bijzitter
Marleen Verreth	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 9 augustus 2017

Arrest nr. 3.725 van 22 augustus 2017 in de zaak 2017/187

In zake: Laura TEIRLINCK
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Peter Milde
kantoor houdend te 3000 Leuven
Blijde Inkomststraat 108/1
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: LUCA SCHOOL OF ARTS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Marc Stommels
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 220 bus 14
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 9 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Peter Milde, die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij en advocaat Jan Fransen, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding “Master in de beeldende kunsten”.

Voor het opleidingsonderdeel “Masterproef Grafisch Ontwerp” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 3 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster wijst op een goede studievoortgang en op goede cijfers voor de overige opleidingsonderdelen van het masterjaar. De beroepsinstantie feliciteert verzoekster met deze goede cijfers, maar moet ook opmerken dat ze geen invloed kunnen hebben op de beoordeling zelf van de masterproef, vermits dit een apart opleidingsonderdeel vormt, met eigen doelstellingen en te behalen competenties, temeer daar de masterproef een praktijkgericht opleidingsonderdeel is in tegenstelling tot de overige opleidingsonderdelen waarvan verzoekster de positieve resultaten aanhaalt.

De beroepsinstantie heeft verder genoteerd dat de toewijzing van de eerste promotor, [C.D.], op correcte wijze is gebeurd en dat verzoekster het initieel wel eens was met deze toewijzing. Dat de verzoekster in de loop van het eerste semester ervarade dat de promotor te weinig affiniteit had met haar werk, omdat de promotor niet lesgeeft in de richting Grafisch Ontwerp (maar in Textiel), is een gegeven waar de andere docenten en het begeleidende team, evenals de promotor zelf begrip voor toonden, waardoor zij er ook mee instemden voor het tweede semester twee nieuwe promotoren-begeleiders aan te stellen vanuit het eigen vakdomein. Volgens de beroepsinstantie getuigt deze remediëring zowel voor verzoekster als voor de opleidingsverantwoordelijken van een degelijke inzet om het project van verzoekster alle kansen van slagen te gunnen.

De door verzoekster beweerde gebrekkelege begeleiding door de eerste promotor kan evenwel niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat zij recht zou hebben op een gunstigere quatering. De beroepsinstantie is van oordeel dat de ongunstige quatering na het eerste semester, die voor 7/27 meetelt in het geheel, niet in die

mate doorweegt dat verzoekster geen kans van slagen meer had voor het gehele opleidingsonderdeel.

De beroepsinstantie merkt tenslotte op dat het punt 8/20 van de tussentijdse jury werd gegeven door 2 juryleden, niet alleen door de promotor zelf, zoals door verzoekster verkeerdelijk wordt beweerd.

Verzoekster is tevens van mening dat zij nooit enige negatieve feedback gekregen heeft omrent de inhoud of de stand van zaken van haar werk. In de loop van de laatste maanden kreeg zij zelfs de indruk tijdens de feedback dat haar project erg positief evolueerde.

De beroepsinstantie is van oordeel dat het feit dat de promotoren feedback op een positieve en constructieve manier geven ter aanmoediging van de studenten, een masterstudent niet zou mogen beletten dat de boodschap toch voldoende duidelijk overkomt. Van masterstudenten mag verwacht worden dat zij aan de slag gaan met de opmerkingen die tijdens de feedback gegeven worden en dat ze die weten te verwerken in hun werk.

Tevens is de beroepsinstantie van oordeel dat het feit dat de promotoren inzetten op een positieve en constructieve feedback, daarom niet hoeft uit te sluiten dat verzoekster op de eindjury toch niet de nodige competenties behaalt. Het opleidingsonderdeel wordt immers niet beoordeeld in een systeem van permanente evaluatie, doch het is een jury die conform de ECTS-fiche op basis van een jurypresentatie de resultaten vastlegt.

Tenslotte stelt de beroepsinstantie vast dat de evaluatie conform de ECTS-fiche en het juryreglement is gebeurd. De resultaten van de tussenjury (8/20) kennen een gewicht van 7/27 en die van de eindjury (9,3/20) van 20/27. De samenstelling van de jury is ook conform het juryreglement en bestaat uit 3 interne juryleden van het promotorenteam, waaronder de promotor en de copromotor, en 3 externe juryleden. Zij geven allen een punt op 20; het punt van de eindjury is het gemiddelde van deze 6 quoteringen en wordt niet afgerond omdat tussentijdse afrondingen een vertekend beeld zouden geven. Samen met het punt (en het puntengewicht) van de tussentijdse jury, stelt de beroepsinstantie vast dat het eindpunt 9/20 bedraagt; het eindpunt is op een correcte manier samengevoegd en afgerond.

De beroepsinstantie moet vervolgens tegenspreken dat de externe jury verzoekster een voldoende zou gegeven hebben; twee externe juryleden gaven een 9 en slechts één jurylid gaf een voldoende met 12/20. Bovendien wordt het gehele punt voor de eindjury bepaald door alle 6 juryleden samen, waarvan er 5 van de 6 juryleden een onvoldoende toekenden.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 3 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt dat de vordering van verzoekster als volgt luidt:

“Verzoekster vordert dan ook om huidig verzoekschrift ontvankelijk en gegrond te verklaren.

Derhalve hervormend de beslissing van de Interne Beroepscommissie opnieuw rechtdoende.

Voor recht te horen zeggen dat er effectief afdoende redenen zijn voor een heroverweging van de jurybeslissing en de studente alsnog een voldoende toe te kennen.”

Volgens verwerende partij vraagt verzoekster niet de nietigverklaring van de beslissing, en evenmin dat aan verwerende partij een heroverweging wordt opgelegd. Wat verzoekster wél vraagt, valt niet binnen de bevoegdheid van de Raad. De Raad heeft herhaaldelijk verzoekende partijen herinnerd aan zijn taak, er op wijzend dat het beroep bij de Raad geen nieuwe beoordeling van het examen is, noch een mogelijkheid om een strenge maar correcte beslissing aan te vechten.

Beoordeling

Wat de appreciatiebevoegdheid van de Raad betreft, wordt verwezen naar de bespreking van de middelen ten gronde.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op haar studievoortgang.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat haar studievoortgang en het eraan gekoppelde cijferbeeld een juiste weerspiegeling geeft van haar kunnen. Tijdens de voorafgaandelijke examenperiodes in de bachelorjaren is verzoekster steeds geslaagd in de eerste examenzittijd, wat wijst op een zeer grote studiemotivatie. Ook in alle andere examenonderdelen van het masterjaar is verzoekster geslaagd met een gemiddelde van 13,85/20. Dit gegeven werd trouwend erkend door de beroepsinstantie, welke haar op een vrij cynische wijze feliciteerde voor het behaalde resultaat.

Verwerende partij verwijst in haar *antwoordnota* naar hoe de beroepsinstantie over de studievoortgang van verzoekster heeft geoordeeld. De masterproef en de jurybeoordeling vormen een essentieel deel van de opleiding, zoals ook blijkt uit de ECTS-fiche. Art. II. 58 §6 van de Codex Hoger Onderwijs erkent dit bijzonder belang van de masterproef. Verzoekster heeft inderdaad goede resultaten behaald, zoals blijkt uit stuk 1d. Op haar masterscriptie – het andere studieonderdeel met veel studiepunten (10) – haalde zij echter nipt voldoende met 10/20 en op de masterproef (27 studiepunten) behaalt zij een onvoldoende. Op kleine, meer theoretische vakken kan verzoekster misschien wel goed scoren, maar haar onvoldoende heeft betrekking op een artistiek werk waarbij zij kennis dient toe te passen en ook een doordachte kunstzinnige uiting moet verwezenlijken. Dit is niet gelukt. Dit komt ook overeen met wat de jury vaststelt bij de beoordeling van de masterproef. De andere vakken worden dan ook minder relevant, wanneer dergelijke vaststelling in een kunstenopleiding wordt gemaakt. Overeenkomstig artikel 91 van het OER zijn geen toleranties inzetbaar in de masteropleidingen.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekende partij dat het examenresultaat werd besproken met verzoekster en haar begeleiders op 26 juni 2017. Tijdens dit onderhoud werd er geen enkel document getoond. Tijdens dit gesprek werd voornamelijk de nadruk gelegd op de grotere kwaliteit van de opleiding ‘Grafisch Ontwerp’ in Gent en dit in tegenstelling tot

dezelfde richting in Brussel, alsook het gevoel dat verzoekster zou kunnen hebben dat haar punten gemanipuleerd werden door de interne jury om tot een globale onvoldoende te komen.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op de begeleiding voor het vak onderdeel ‘Jury’.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij bewust gekozen heeft om haar masterjaar aan te vangen bij Luca School of Arts in Gent. Haar bachelorstudies beeldende kunsten (in grafisch ontwerp) had zij aangevat een beëindigd aan de Luca School of Arts in Brussel. Haar keuze voor Gent gebeurde op basis van haar persoonlijk project dat volgens verzoekster beter tot zijn recht zou komen in de aangeboden masteropleiding te Gent. Het betrof derhalve een inhoudelijke en zeer gemotiveerde keuze.

Bij de keuze van de begeleider voor het vak onderdeel ‘Jury’ werd haar mevrouw [C.D.] toegewezen. Deze begeleider geeft les in de richting Textiel en had weinig tot geen affiniteit met het project waarmee verzoekster bezig was. Mevrouw [D.] was bovendien zeer moeilijk bereikbaar en vaak gebeurde het dat zij niet verscheen op een gemaakte afspraak of deze op het laatste moment annuleerde. Verzoekster verwijst naar voorbeelden van het mailverkeer dienaangaande in bijlage.

Dit maakte dat bij het einde van het eerste semester de vooruitgang in het vak onderdeel ‘Jury’ onvoldoende was. Dit werd besproken met andere docenten en het begeleidende team van de master (o.l.v. [J.P.], coördinator van de master in de Beeldende Kunsten) die erkenden dat mevrouw [D.] niet de geschikte persoon was als begeleidster voor het project van verzoekster. Zij werd bij aanvang van het tweede semester vervangen door twee begeleiders die wel lesgeven in de opleiding Grafisch Ontwerp. Aan verzoekster werd trouwens de vraag gesteld zelf op zoek te gaan naar begeleiders en desbetreffend docenten aan te spreken. Het is evenwel mevrouw [D.] die verzoekster punten heeft gegeven op het einde van het eerste semester en dit spijts de voorgaanden.

Na de wissel kwam het project van verzoekster goed op gang. Vanaf dat moment werd er bij elke tussentijdse evaluatie of bespreking door de begeleiders nooit enige negatieve feedback gegeven omtrent de inhoud of de stand van zaken van het werk van verzoekster. Zij was dan ook in de veronderstelling dat het project inhoudelijk voldeed aan de vooropgestelde normen. In de loop van de laatste maanden kreeg verzoekster zelfs de indruk op basis van hun commentaar dat haar project erg positief evolueerde. Op geen enkel moment hebben de nieuwe begeleiders laten horen dat het project de verkeerde kant op ging. Integendeel, verzoekster werd steeds positiever naarmate de jurybeoordeling dichterbij kwam. Nadien werd aan verzoekster meegedeeld dat de afwezigheid van negatieve feedback net de bedoeling heeft om de student maximaal te motiveren. Verzoekster werd derhalve misleid, nu zij er mocht van uitgaan dat haar project in de afwezigheid van negatieve feedback wel degelijk de goedkeuring zou dragen van de begeleiders.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij vooreerst naar hoe de interne beroepsinstantie hierover heeft geoordeeld. Verzoekster legt de nadruk op begeleiding en op feedback, waarbij zij negeert dat zij een masterproef aflegt. De nadruk ligt dan op het zelfstandig functioneren. Art. II.58 §5 van de Codex Hoger Onderwijs geeft de definitie en doelstellingen van een masteropleiding weer. In art. I.3 van de Codex wordt de ‘masterproef’ gedefinieerd. Het vereiste niveau van begeleiding is volgens verwerende partij aan verzoekster geboden.

Verzoekster verwijst wat betreft de begeleiding naar problemen met haar eerste promotor. Blijkbaar gaat het hier over twee afspraken die verplaatst zijn (maar wel zijn doorgegaan) en een derde beweerde ‘afspraak’ waar de promotor niets van afwist. Meer gegevens over een ‘gebrek’ aan begeleiding brengt verzoekster niet aan. De bestreden beslissing spreekt dan ook terecht van een *beweerde* gebrekkelijke begeleiding door de eerste promotor. Verzoekster wordt bovendien niet enkel begeleid door de eerste promotor, maar ook door het begeleidingsteam en de docenten. In bijlage twee van haar beroepschrift (stuk 1e) vermeldt verzoekster e-mailverkeer met de eerste promotor, waarin ook te lezen valt:

“Ik heb me aangesloten bij de groep van [P.V.] en [R.S.]. Daar ben ik al vaker op feedback gegaan en zij waren ook aanwezig op de tussentijdse jury en zijn dus op de hoogte van mijn werk.”

In huidig beroepschrift geeft verzoekster aan ook terecht te kunnen bij “andere docenten en het begeleidende team van de master (o.l.v. [J.P.], coördinator van de master in de Beeldende Kunsten)”. Verzoekster toont dan ook geen enkel gebrek in de begeleiding aan, ook niet van haar promotor, waarover het enige concrete dat verzoekster kan stellen is dat zij “weinig tot geen affiniteit met het project waarmee verzoekster bezig was” had. Dit moet blijkbaar afgeleid worden uit het feit dat de promotor afkomstig is uit de richting Textiel. Enig concreet probleem met de inhoud van de begeleiding kan verzoekster niet aanduiden. Wel is het zo dat verzoekster twee nieuwe promotoren werden toegewezen, in de eerste plaats omdat zij daar zelf nadrukkelijk om verzocht en anderzijds om extra begeleiding te bieden na haar ondermaatse tussentijdse prestatie. Verzoekster stelt nog:

“Het is evenwel mevrouw [D.] welke mij punten gegeven heeft op het einde van het eerste semester en dit spijts de voorgaanden.”

Mevrouw [D.] was één van de twee juryleden die samen de tussentijdse jury hebben gevormd. Uit geen enkel element blijkt dat de promotor een verkeerde inschatting heeft gemaakt bij de tussentijdse jury. Deze inschatting komt trouwens overeen met die van de eindjury. Er is geen enkele reden waarom mevrouw [D.] verzoekster niet correct zou kunnen evalueren en verzoekster spreekt de evaluatie ook niet inhoudelijk tegen. Met de begeleiding in het tweede deel heeft verzoekster blijkbaar geen probleem, terwijl deze promotoren net de vaststellingen uit de tussentijdse evaluatie bevestigen. Verzoekster beweert wel dat zij zoveel positieve feedback kreeg dat zij misleid werd in de gedachte dat haar project de goedkeuring van de begeleiders wegdroeg. Dit is een eigen interpretatie van verzoekster. Verwerende partij verwijst naar de beoordeling van de interne beroepsinstantie hieromtrent. Er werd steeds constructief getracht verzoekster te motiveren en te begeleiden, maar deze opbouwende kritiek bleef nog steeds kritiek op haar artistieke benadering en kennis. Nooit werd verzoekster de indruk verschaft dat zij sowieso een voldoende zou halen. Hierbij herinnert verwerende partij aan de rechtspraak van de Raad inzake begeleiding. *In casu* zijn er geen uitzonderlijke omstandigheden en gebeurt het evalueren bovendien ook met bijzondere aandacht voor het eindresultaat.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat, spijts wat beweerd wordt door verwerende partij, er geen sprake was van verplaatsing van afspraken, doch eenvoudigweg afspraken welke door de begeleider – mevrouw [D.] – niet gerespecteerd werden (een vijftal). Tevens was mevrouw [D.] niet in staat om op inhoudelijk vlak een zinvolle begeleiding te geven.

Aan verzoekster werd overigens de vraag gesteld zelf op zoek te gaan naar begeleiders en desbetreffend docenten aan te spreken. Verzoekster verwijst naar de e-mail van de heer [J.P.] welke aan haar mededeelt: ‘*ken jij iemand die je zou kunnen begeleiden*’. Uit de tussenkomsten van de heer [J.P.] blijkt duidelijk dat het hele masterteam het eens was over de falende begeleiding, dat de begeleiding volkomen ondermaats was en dat verzoekster – tegen het huisreglement in – een andere begeleider kreeg. Door de begeleidingswissel heeft verzoekster kostbare tijd verloren. De wissel gebeurde eind februari, terwijl het project in de maand mei moet worden ingediend. Thans moet vastgesteld worden dat deze amateuristische omkadering geminimaliseerd en zelfs gebagatelliseerd wordt. De falende begeleiding wordt geminimaliseerd, daar waar mevrouw [D.] op het gebied van het correct naleven van de afspraken en de inhoudelijke begeleiding manifest tekort is geschoten. De loutere bewering vanwege verwerende partij dat er slechts sprake is van ‘weinig tot geen affiniteit met het project’, wat net aantoont dat er een gebrek aan begeleiding zou zijn geweest, is volgens verzoekster een manifaste aanfluiting van de feiten. Ook de gratuite bewering dat aan verzoekster ‘het vereiste niveau van begeleiding werd geboden’ wordt door geen enkel objectief element gedragen.

Verzoekster stelt dat zij thans in de nota van verwerende partij moet lezen dat zij een eigen interpretatie heeft gegeven aan de feedback. Niets is minder waar. Tot in den treure hebben de begeleiders herhaald dat er uitsluitend positieve feedback wordt gegeven om de student te stimuleren. Dit werd zelfs nog bevestigd op het officiële feedbackmoment dd. 26 juni 2017. Verzoekster moet vaststellen dat zij misleid werd. Zij stelt zich dan ook terdege vragen bij de pedagogische methode van de begeleiders. Verzoekster is een intelligente jongedame en kan duidelijk het onderscheid maken tussen een positieve en een omklede negatieve boodschap. Bovendien stelt zich in deze context duidelijk de vraag welke het nut is van de begeleiding, zo deze slechts beoogt om de studenten geen kritische, waarheidsgetrouwe of genuanceerde boodschap mee te geven. Andermaal verwijst verwerende partij naar een gratuite bewering, wanneer zij in haar nota stelt: ‘Nooit werd verzoekster de indruk verschaft dat zij sowieso een voldoende zou halen’. Dit is volgens verzoekster pertinent ontwaar. Zij is reeds jarenlang kunststudent en weet hoe feedback gegeven wordt en wat het betekent. Het is dan ook hallucinant te moeten vaststellen dat zij in de fout zou zijn gegaan, terwijl de begeleiders weigeren duidelijke taal te spreken. Verzoekster dient bovendien vast te stellen dat van de

wekelijkse overlegmomenten geen schriftelijke weerslag bestaat, zodat de beweringen van de begeleiders niet gestaafd kunnen worden.

Door verwerende partij wordt in haar antwoordnota verwezen naar de Codex Hoger Onderwijs om aan te geven dat zelfstandig functioneren belangrijk en essentieel is. Deze bewering is uiteraard correct, doch dit geeft verwerende partij geen vrijgeleide om ondermaatse begeleiding te geven, welke tenslotte aanleiding gaf tot de vervanging van de begeleider.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroept op de afwezigheid van motivering bij de beoordeling van het examenonderdeel ‘Jury’.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vast dat bij de eindbeoordeling van het vak onderdeel ‘Jury’ de externe leden haar een voldoende gaven (30 op 60 voor de drie externe juryleden samen). Hiermee bevestigen de externe juryleden dat zij menen dat verzoekster wel degelijk voldoet aan de gestelde normen. De docenten die haar begeleiden, waren goed op de hoogte van de moeilijkheden tijdens he eerste semester en toch gaven enkel zij verzoekster een onvoldoende. Deze beoordeling is volgens verzoekster bijzonder vreemd, aangezien zij als begeleiders net tijdens de voorbereiding en uitwerking van het vak onderdeel jury betrokken waren en nooit enige opmerkingen konden formuleren. Het gegeven cijfer van de interne jury, waaromtrent verzoekster geen geschreven motivering ontving, kan derhalve beschouwd worden als een bevestiging van de zwakke begeleiding.

Verzoekster behaalde voor het vak onderdeel ‘Jury’ een totaalscore van 56/120 of 9,33/20. Vanaf 9,5 wordt afgerond naar 10 en dus is er een tekort van 0,17 op amper één onderdeel. Dit zou impliceren dat verzoekster dit jaar geen masterdiploma Grafisch Ontwerp behaalt en genoodzaakt is, spijts haar overigens meer dan voldoende studieresultaten, het jaar over te doen. Tijdens een onderhoud met de begeleiders [S.] en [V.] op 26 juni 2017 bevestigden deze aan verzoekster dat haar project wel degelijk positieve elementen bevat en dat zij proberen positief te blijven om het beste uit de student te halen. Indien het project niet zou voldoen aan de verwachtingen zou er immers een 8 of een lager cijfer gegeven zijn.

Verwerende partij stelt in haar *antwoordnota* dat het derde middel in strijd is met de gegevens van het dossier. Stukken 2 en 3, de juryverslagen, zijn uitgebreid gemotiveerd én gekend aan verzoekster. Verwerende partij verwijst naar de beoordeling hierover door de interne beroepsinstantie. De evaluatieform van het opleidingsonderdeel is een examen tijdens de examenperiode onder de vorm van een praktijkexamen. Volgens de ECTS-fiche zijn er twee onderscheiden beoordelingsmomenten waar de student naartoe moet werken. Bij beide beoordelingsmomenten worden de competenties van de student beoordeeld volgens de eindcompetenties van het studieonderdeel. Deze beoordeling wordt veruitwendigd in een beoordelingsfiche waarop elke eindcompetentie apart vermeld en beoordeeld wordt. De tussentijdse jury bestaat uit twee juryleden (niet enkel de promotor): mevrouw [D.] en de heer [P.], bijgestaan door een waarnemend lid. De eindjury bestaat uit zes leden, waarvan drie extern aan de opleiding. Volgens verwerende partij komt het commentaar van de tussentijdse jury blijkbaar overeen met de beoordeling van verzoekster, die in huidig beroepschrift zelf stelt: “Dit maakte dat bij het einde van de eerste semester de vooruitgang in het vak onderdeel jury onvoldoende was”.

De eindjury heeft naast de beoordeling van de competenties ook een duidelijke commentaar gegeven. Verzoekster kent deze beoordeling, maar beweert enkel de daaronder verschafte punten te kennen. Verzoekster verwijt in een vierde middel aan de beroepsinstantie een mathematische benadering, maar past een dergelijke benadering zelf toe om de gegevens van het dossier volstrekt misplaatst te representeren. Zij stelt dat zij van de externe juryleden een voldoende heeft gekregen, namelijk ‘30/60’. Twee van de drie externe juryleden beoordeelden de masterproef als onvoldoende en gaven 9/20. De derde gaf 12/20. De twee promotoren en de copromotor gaven haar eveneens een onvoldoende, respectievelijk 9/20, 9/20 en 8/20. Dit ligt in lijn met de tussentijdse jury, waarbij beide leden een 8/20 gaven. De beroepsinstantie stelt dan ook terecht vast dat de evaluatie conform de ECTS-fiche en het juryreglement is gebeurd en niet kennelijk onredelijk is.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat het oordeel van de externe jury de zienswijze van de buitenstanders uit het werkfeld weerspiegelt, die beslist hebben om verzoekster een voldoende te geven.

Verder stelt verzoekster dat *voor het eerst in de huidige stand van de procedure* de juryverslagen aan verzoekster worden meegedeeld. Deze stukken werden voorafgaandelijk nooit overgemaakt. Zij werden evenmin met verzoekster besproken tijdens het officiële feedbackmoment op 26 juni 2017. De afwezigheid van de motivering werd reeds aangebracht tijdens de interne procedure, waarbij er thans een document wordt bijgebracht (stuk 2 verwerende partij), als motivering voor het examenonderdeel ‘Jury’.

Verzoekster merkt op dat dit document naar *vorm* bijzonder vreemd is. Er wordt gebruik gemaakt van blauwe en zwarte inkt. De quotering werd blijkbaar ingevuld door een andere persoon dan de beoordeling en commentaar van de jury. Het document wordt alleen ondertekend door de coördinator en een waarnemend lid, doch niet door alle juryleden. Verzoekster kan zich derhalve niet van de indruk ontdoen dat dit document *post factum* werd opgesteld, louter en alleen om te dienen in de huidige procedure. Bij gebreke aan handtekening vanwege de andere juryleden moet het document dan ook als nietig worden beschouwd, nu er geen enkele garantie is dat dit document overeenstemt met de zienswijze van alle juryleden.

Naar de *inhoud* roept het document bijzonder veel vragen op. Van de 12 parameters krijgt verzoekster op 11 parameters ‘onvoldoende’ (er zijn slechts drie quoteringen mogelijk: goed, net voldoende of onvoldoende). Deze beoordeling stemt evenwel niet overeen met de cijfermatige beoordeling. Het behalen van 11 onvoldoendes kan nooit leiden tot een cijfer van 9,33. Ook de commentaar van de jury stemt niet overeen met het behaalde cijfer. Uit deze beoordeling blijkt dat verzoekster manifest onbekwaam is en dat haar masterproject op geen enkele wijze overeenstemt met wat voorop wordt gesteld. Andermaal wordt dit niet gereflecteerd in de cijfermatige beoordeling. Wie niets kan, kan bezwaarlijk 9,33/20 halen. Het juryverslag vermeldt een onvoldoende qua maturiteit, nieuwsgierigheid en verdieping. Dit wordt expliciet tegengesproken door de resultaten op andere onderdelen die eveneens peilen naar verdieping, maturiteit en nieuwsgierigheid. Uit de vakken welke verzoekster opnam, blijkt da tegenstrijdigheid met de jurycommentaar. Zo behaalde verzoekster 14/20 voor het vakonderdeel ‘Mastersessie’, gegeven door de ex-decaan [P.D.]. Dit vak behelst een permanente beoordeling en bespreking van het masterproject. Ook voor de vakken ‘Techniekfilosofie’ en ‘Kunstfilosofie’ behaalde verzoekster zeer hoge quoteringen. Deze vakken vereisen inhoudelijk inzicht en analytisch kunnen. Dit staat duidelijk diametraal met de bevindingen en de commentaar van de jury bij de evaluatie.

Ook de zinsnede in de commentaar ‘wat ook de begeleidende docenten herhaaldelijk hebben opgemerkt’ past niet in deze context. De commentaar van de jury dient immers een inhoudelijke evaluatie te zijn van het getoonde eindwerk op de jury. De jury dient op een gedetailleerde wijze te motiveren waarom een student niet de competenties van het atelier heeft gehaald. Er moet omschreven worden welke constateringen de doorslag gaven bij de evaluatie van de jury. Ook hieraan wordt volgens verzoekster niet voldaan. Volgens de korte commentaar kan verzoekster immers niets. Verzoekster kan zich derhalve niet van de indruk ontdoen dat het document werd opgesteld om een voldoende die niet te verantwoorden was, alsnog te willen verantwoorden. Elk genuanceerd verslag en bijhorende quotering van het getoonde eindwerk ontbreekt.

Verzoekster stelt dat een cijfer van 9,33/20 op louter mathematische wijze nooit gehaald kan worden. Het is immers niet mogelijk om op 11 van de 12 parameters een voldoende te krijgen en toch een 9,33/20 te behalen. Verzoekster stelt dat er door het geven van een 9 gerude twijfel wordt uitgedrukt. Tevens is het gebruikelijk dat de begeleiders de kandidaten steunen in de communicatie met de externe juryleden. Hier hebben zij net het tegendeel gedaan en de positieve beoordeling van de externe jury van tafel geveegd.

D. Vierde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vierde middel beroept op de mathematische benadering van de interne beroepscommissie.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de interne beroepsinstantie voormelde argumenten niet weerhouden heeft en louter mathematisch heeft geoordeeld. Zij verwijst naar de ECTS-fiche. De interne beroepsinstantie heeft derhalve geen rekening gehouden met het feit dat verzoekster initieel begeleid werd door mevrouw [K.D.], docente afdeling Textiel in plaats van Grafisch Ontwerp. Dit had tot gevolg dat de begeleiding ondermaats was, afspraken meermaals vergeten werden en zij inhoudelijk geen fundamentele bijstand kon verlenen. Het sprak dan ook voor zich dat deze begeleider na de kerstperiode opzij werd geschoven door het masterteam onder leiding van de heer [J.P.].

Dienaangaande moet uiteraard onderlijnd worden dat de externe jury, die geen weet had van de ondermaatse begeleiding, uiteindelijk oordeelde dat het eindwerk wel degelijk voldoende was. In de motivering schrijft de interne beroepsinstantie duidelijk en ondubbelzinnig dat drie externe juryleden een 12, 9 en 9 gaven, wat uiteraard 30/60 uitmaakt en derhalve een voldoende is. Dit thans betwisten door de punten opnieuw op te delen, geeft blijk van kwade trouw en negeert de feiten. Verzoekster was wel degelijk geslaagd voor de externe jury.

In deze context is het volgens verzoekster trouwens onbegrijpelijk dat de positieve feedback van de docenten-begeleiders moet begrepen worden als negatieve feedback en dus betekent dat het uitgevoerde project niet de juiste richting uitgaat. Men kan immers in de beslissing van de interne beroepsinstantie lezen dat de positieve en constructieve opmerkingen niet mogen beletten dat de boodschap overkomt. Desbetreffende wordt er niet gespecificeerd over welke boodschap het zou moeten gaan, daar waar deze nooit verder geformuleerd werd. Zelfs tot op vandaag wordt er nergens geformuleerd wat er precies onvoldoende was aan het vak onderdeel ‘Juryr’. In ieder geval moet worden vastgesteld dat de interne beroepsinstantie de goede resultaten of de integriteit van alle andere vakken zonder betekenis laat en dit tevens wanneer verzoekster slechts één tekort heeft en daardoor 9,33 behaalt.

Wanneer in de beslissing gesteld wordt dat de interne beroepsinstantie verzoekster feliciteert met de goede cijfers, dan kan dit moeilijk anders dan blijk geven van cynisme daar waar verder geen enkel respect wordt getoond voor de inzet en de prestatie van verzoekster die gedurende drie jaar lang bijzonder goed presteerde zonder ooit enig herexamen te hebben gehad en ook in het Masterjaar alles vlekkeloos afrondde en zelfs van de externe jury voldoende kreeg. Wanneer tenslotte moet worden vastgesteld dat er aan verzoekster *in casu* een 9/20 gegeven wordt door de interne jury, dan betekent dit dat er gerede twijfel was. Indien het vak onderdeel ‘Jury’ dermate onvoldoende zou zijn, zou men in ieder geval een 8 of een lager cijfer toebedeeld hebben. Door verzoekster een 9 toe te kennen, is het uiteraard wenselijk dat de gehele studiecarrière van verzoekster in beeld wordt gebracht en dat men derhalve ook dient te kijken naar alle andere cijfers. De twijfel die docenten geven door een 9/20 toe te kennen, noopt dan ook de examencommissie om te kijken naar andere cijfers dan de interne beroepsinstantie geweigerd heeft te doen. Er werd louter geopteerd om mathematisch op te tellen en niet te kijken naar de studievoortgang van verzoekster.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat dit middel niets meer is dan een herhaling van de voorgaanden, waarbij genegeerd wordt:

- Dat de bestreden beslissing een antwoord biedt op alle argumenten van verzoekster en dus allerminst een louter mathematische benadering kan zijn;
- Dat indien verzoekster met cijfers wil goochen, de repliek vanzelfsprekend ook cijfermatig is;
- Dat er niet zoiets is als een “externe jury”, maar wel een jury van interne en externe leden, waarbij vijf van de zes leden de masterproef van verzoekster als onvoldoende hebben beoordeeld.

Waarom een 9/20 betekent dat er “gerede twijfel” was, is werkelijk een raadsel voor verwerende partij. Door een 9/20 toe te kennen, wordt aangegeven dat de student in onvoldoende mate de doelstellingen van het opleidingsonderdeel heeft bereikt.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat er slechts in de huidige stand van de procedure voor het eerst wordt geformuleerd wat er precies onvoldoende was aan het vak onderdeel ‘Jury’. Dit laattijdig toevoegen en de formulering ervan doet ernstige twijfels ontstaan. Nog bij de bespreking op 26 juni 2017, noch tijdens de interne procedure werd er enig gewag gemaakt van het bestaan van dit document. Verzoekster stelt zich de vraag of dit verslag een genuanceerd en gedetailleerd rapport van het eindwerk is. De geschreven tekst in dit document is immers zo negatief dat men zou vermoeden dat verzoekster een 5 of 6 op 20 zou behalen. Aangezien een 9,33 werd gegeven, moet besloten worden dat het eindwerk veel beter was dan het verslag doet vermoeden.

Verzoekster stelt dat er louter geopteerd werd om mathematisch op te tellen en niet te kijken naar de studievoortgang van verzoekster, meer bepaald de behaalde resultaten in de drie bachelorjaren, de prima cijfers in de master, alsook de voldoende die de externe jury op het vak onderdeel ‘Jury’ gaf. Voor de beoordeling werd duidelijk *post factum* een document opgesteld om alsnog te kunnen dienen, waarbij een al te negatief oordeel wordt geformuleerd dat geenszins overeenstemt met de 9,33/20 welke verzoekster van de jury kreeg. Aan dit document kan noch een waarde, noch een gevolg worden gegeven.

De initiële beslissing is volgens verzoekster gestoeld op een document dat gecreëerd werd en derhalve niet kan dienen als basis voor de eindbeoordeling. De bestreden beslissing werd

volgens verzoekster niet op regelmatige wijze genomen. Bovendien is deze kennelijk onredelijk, nu verzoekster manifest heeft aangetoond dat:

- Een ontoelaatbare begeleiding van verzoekster aanleiding gaf tot problemen;
- De aangeduide begeleider vervangen diende te worden;
- De nieuwe begeleiders verzoekster uitsluitend positieve commentaar hebben gegeven, waardoor zij misleid werd;
- Verzoekster een onbesproken parcours heeft afgelegd in de drie bachelorjaren;
- Verzoekster hoge cijfers behaalde in de master op alle onderdelen, behoudens de jury;
- Verzoekster een voldoende behaalt vanwege de drie externe juryleden.

Beoordeling van de middelen samen

1. De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoekster niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

2. De Raad stelt vooreerst vast dat verzoekster meermaals in het kader van haar argumentatie wijst op het goede studietraject dat ze reeds heeft afgelegd (het volgen van het modeltraject met telkens een slagen tijdens de eerste zittijd en een gemiddeld cijfer van bijna 14/20). De Raad is van oordeel dat een student uit de credits die hij in vorige academiejaren of voor andere opleidingsonderdelen verwierf geen vermoeden kan putten dat hij ook op nakomende opleidingsonderdelen goed zou moeten scoren. *In casu* dient de masterproef dus op eigen merites te worden beoordeeld en is het *an sich* niet kennelijk onredelijk om verzoekster, die wel reeds met goed gevolg alle opleidingsonderdelen van een traject heeft afgelegd, als onvoldoende te quoteren op de masterproef.

Vanzelfsprekend geeft het afgelegde traject wel een beeld van de opleidingscompetenties die een student reeds heeft verworven en geeft dit aan welke attitude een student heeft. Dit zal in het kader van een deliberatiebeslissing aan de orde zijn, maar in het kader van de beoordeling van een specifiek cijfer voor een opleidingsonderdeel dienen de verworven competenties binnen het specifieke leerresultatenkader van het betreffende opleidingsonderdeel te worden getoetst en is er geen sprake van een compensatie door in de context van andere

opleidingsonderdelen aangetoonde competenties. Dit door verzoekster ingeroepen middel is niet gegrond.

3. De belangrijkste grief van verzoekster betreft *in fine* het feit dat zij door de onzorgvuldige begeleiding van haar masterproef de kans niet heeft gekregen om op een gedegen manier aan te tonen dat ze de competenties verbonden aan het betreffende opleidingsonderdeel heeft verworven. Meer specifiek wijst verzoekster op de achterstand die ze heeft opgelopen in de eerste semesterperiode om haar proces met gunstig gevolg te kunnen doorlopen, gezien de promotor tijdens het eerste semester op inhoudelijk vlak niet betrokken was bij het project en ook niet beschikbaar was om verzoekster op een gedegen manier te ondersteunen. Verzoekster stelt dan ook de betrouwbaarheid van de tot stand gekomen beoordeling in vraag.

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden, een middel dat gebaseerd is op (beweerdelijk) gebrekkige feedback en begeleiding er niet *ipso facto* toe leidt dat een negatieve evaluatie moet worden omgebogen in een positieve(re) evaluatie. Uitzonderlijke omstandigheden zijn die omstandigheden die ertoe leiden dat een meer dan gerede twijfel wordt gezaaid over de betrouwbaarheid van de beoordeling. Uitzonderlijk omstandigheden doen zich onder meer voor in die gevallen dat de student verstoken blijft van essentiële feedback, zodat hij niet afdoende de kans krijgt om aan te tonen dat hij de beoogde competenties kan verwerven of om tekortkomingen tijdig te remediëren.

Het geven van feedback balanceert op een dunne lijn tussen enerzijds afdoende begeleiding en sturing van de student en anderzijds de student voldoende ruimte geven om aan te tonen dat hij de beoogde competenties zelfstandig bereikt heeft. Zeker in het kader van een masterproef, waar het zelfstandig bereiken van competenties voorop wordt gesteld, moet een promotor niet tot in detail duidelijk maken wat van een student wordt verwacht of wat er verkeerd is. Wel dient de promotor de noodzakelijke inhoudelijk en deskundige ondersteuning te bieden om een student in staat te stellen een goed werkstuk af te leveren dat aan de doelstellingen beantwoordt.

Het is binnen dit kader dat de Raad de voorliggende beslissing zal toetsen.

4. De Raad komt in dit verband op basis van het dossier tot de volgende vaststellingen en overwegingen:

(1) Verzoekster heeft een bewuste inhoudelijke keuze gemaakt om haar masteropleiding op een andere locatie van de instelling, in Gent, te volgen. Zij was in de betreffende faculteit derhalve nieuw.

(2) Ter begeleiding van haar project werd verzoekster als promotor mevrouw [C.D.] toegewezen. Deze begeleider was inhoudelijk verbonden aan de afdeling 'Textiel' en niet aan de afdeling 'Grafisch ontwerp' waar verzoekster een masteropleiding volgde. Uit het dossier blijkt dat ook de verwerende partij niet ontkent dat de promotor inhoudelijk geen directe betrokkenheid heeft. Ter zitting wordt bevestigd dat het eerder ongebruikelijk is om geen promotor vanuit de specialisatie 'Grafisch ontwerp' zelf toe te wijzen. De ECTS-fiche (stuk 5 van verweerde) bepaalt dat de onderwijsinstelling op verschillende wijzen ondersteuning voor de studenten biedt, onder meer inhoudelijke begeleiding door het team van promotoren.

(3) Uit het dossier (zie stuk 1e van verweerde) blijkt dat het niet evident was voor verzoekster om een overleg met de aangestelde promotor vast te leggen, gezien haar drukke agenda.

(4) Uit het dossier blijkt dat verzoekster zelf noodgedwongen reeds in het eerste semester pogingen heeft ondernomen om voor de inhoudelijke ondersteuning aan te sluiten bij een ander promotorenteam.

(5) Verzoekster heeft zelf vervolgens uitdrukkelijk gevraagd om naar het tweede semester toe een andere ondersteuning te krijgen, gezien het gebrek aan inhoudelijke inbreng die zij van haar promotor kreeg. Uit het dossier (toegevoegde mailverkeer - zie stuk 1e van verweerde) blijkt dat verwerende partij dit niet ontkent en dan ook bereid was het verzoek toe te staan om, tegen de gebruikelijke reglementaire voorschriften in, naar het tweede semester toe van promotor te wijzigen. Ook de eerste aangeduide promotor stelt dat zij begrip heeft voor de vraag van verzoekster en erkent dat dit een goede beslissing is, gezien zij de nodige inhoudelijke ondersteuning kan gebruiken vermits de opleiding Grafisch ontwerp in Gent en in Brussel - waar verzoekster de bacheloropleiding heeft gevolgd - ver uit elkaar ligt. Aan verzoekster werd wel gevraagd om zelf op zoek te gaan naar een geschikte promotor voor het tweede semester. Er kan niet ontkend worden dat verzoekster hierdoor mogelijk drie nuttige maanden verliest om haar proces te vervolmaken of alleszins een achterstand heeft opgelopen.

(6) Verzoekster werd voor het eerste deelopleidingsonderdeel ‘tussentijdse jury’ beoordeeld door de eerste promotor en het andere lid van het promotorenteam in de jury (de copromotor geeft geen cijfer), wat conform de voorschriften is (zie stuk 4 van verweerde). Zij kreeg slechts een cijfer van 8/20 toegekend voor het proces dat ze reeds had doorlopen.

De Raad maakt in dat verband de overweging in hoeverre een inhoudelijk niet betrokken en niet beschikbare docent een goede inschatting kan maken van het door verzoekster reeds afgelegde proces. De beslissing van de interne beroepsinstantie brengt op dat punt geen duidelijkheid.

(7) Tijdens het tweede semester, dat aanving in februari, sloot verzoekster aan bij een nieuw promotorenteam, waar zij op regelmatige basis een overlegmoment heeft gehad over de vorderingen die ze maakte. Verzoekster heeft van deze ondersteuning een positief aanvoelen, wat zij ook bevestigt ter zitting. Zij stelt wel dat ze op geen enkel ogenblik werd gewezen op het feit dat haar project essentiële tekortkomingen vertoonde, maar dat zij in hoofdzaak positieve feedback heeft ontvangen. Verwerende partij ontkent dit niet.

Noch van deze overlegmomenten, noch op basis van e-mailverkeer is er enige neerslag terug te vinden in het dossier van de wijze waarop het ondersteuningsproces is verlopen. Verwerende partij ontkent niet dat er in hoofdzaak opbouwende commentaar is gegeven tijdens de overlegmomenten, maar stelt dat van een masterstudent kan verwacht worden dat zij kritiek wel degelijk opvangt en noodzakelijke werkpunten detecteert. De Raad kan derhalve op basis van het dossier niet toetsen in hoeverre verzoekster tijdens het tweede semester op voldoende wijze in staat is gesteld om haar opgelopen achterstand te remediëren (zie stuk 6 van verweerde - geen schriftelijke neerslag tussentijdse feedback tweede semester).

(8) De Raad stelt vast dat de totstandkoming van het cijfer wel conform de voorschriften van de ECTS-fiche en het juryreglement is gebeurd (zie stukken 4 en 5 van verweerde).

Er werden twee afzonderlijke deelopleidingsonderdelen beoordeeld met een cijfer op 20. Het betreft dus telkens een definitief cijfer dat wordt toegekend en dat automatisch wordt opgeteld volgens de aangeduide verdeelsleutel

Het cijfer dat op het eerste onderdeel wordt gegeven, ligt dus definitief vast en daar kan niet meer aan geremедieerd worden. Een student die zeer slecht scoort op dit gedeelte zal dus mogelijk in problemen komen. Voor verzoekster was er een duidelijk tekort van 8/20 dat, gezien het relatief beperkte gewicht in het geheel (7/27), wel nog kan leiden tot een totaal

geslaagd op het gehele opleidingsonderdeel, maar niettemin wel reeds een duidelijke definitieve impact heeft op het eindresultaat.

De Raad stelt vast dat het evaluatiedocument conform het juryreglement door de coördinator is opgesteld en ondertekend samen met de waarnemer. Met verzoekster moet de Raad verder vaststellen dat uit de beperkt ingevulde evaluatiedocumenten (zie stukken 2 en 3 van verweerde) blijkt dat uit de uitermate streng uitgeschreven, in algemene termen geformuleerde motivering een discrepancie blijkt wat de inhoudelijke beoordeling van de competenties van verzoekster betreft (op alle clusters werd minstens één onvoldoende aangekruist en de uitgeschreven inhoudelijke motivering was eerder ondermaats). De door de coördinator uitgeschreven motivering luidt:

“Artistiek onvoldoende qua onderzoeksingesteldheid, nieuwsgierigheid, verdieping, maturiteit en vooral autonomie. Idee van de seismograaf had verder ontwikkeld moeten worden, wat ook de begeleidende docenten herhaaldelijk opgemerkt hebben.

Nodige technische en typografische kennis (evident voor een master) is quasi onbestaande en het ontbreken hiervan belet haar in de verdere afwerking/uitvoering van haar masterproject. Nuttige (grafische) referenties ontbreken, beeldregie en beeldkeuze zijn zwak.”

De Raad volgt verweerde wat betreft het feit dat bij de eindbeoordeling de quotering van elk jurylid meetelt voor 1/6 in het cijfer. Formeel is er dus niet echt sprake van een opsplitsing ‘interne’ vs. ‘externe’ jury. Niettemin blijkt uit de afzonderlijk toegekende cijfermatige scores een nipt onvoldoende van de drie interne juryleden (9/9/8 op 20) en gemiddeld een nipt geslaagd van de drie externe juryleden (9/9/12 op 20).

De Raad merkt op dat voor deze ondermaatse schriftelijke beoordeling geen toetsing mogelijk is op basis van het concreet dossier dat voorligt. Evenmin blijkt uit het dossier in welke mate verzoekster tijdens het verloop van het tweede semester concreet werd gewezen op deze tekortkomingen (vb. het verdiepen van een onderwerp, het aanvullen van referenties...) en de nodige inhoudelijke ondersteuning heeft ontvangen om deze tekortkomingen te remediëren tijdens het tweede semester.

5. De Raad is van oordeel dat, in het licht van het beperkte dossier ter onderbouwing van het inhoudelijk begeleidingsproces - waar in het bijzonder tijdens het eerste semester een duidelijk gebrek blijkt door alleen al het feit dat de promotor (welke ook als promotor de

hoofdverantwoordelijke was voor de toekenning van de score) over geen inhoudelijke expertise beschikte wat het onderzoeksproject betreft - en het beperkte, zeer algemeen inhoudelijk onderbouwde evaluatiedossier van de masterproef (zonder enige concrete aanwijzingen op basis waarvan voor de twee deelopleidingsonderdelen tot deze inhoudelijk beoordeling is gekomen), de beslissing van de interne beroepsinstantie met de huidige motivering niet kan standhouden. Op basis van voorliggend dossier kan de Raad geen gedegen marginale toetsing uitvoeren om na te gaan of de voorliggende examenbeslissing binnen de grenzen van het redelijkheidsbeginsel ligt.

Ingeval de onderwijsinstelling van oordeel is dat toegekende beoordeling, ondanks het alleszins *prima facie* gebrekke gebeleidingsproces, wél een correcte weergave betreft van de bereikte competenties van verzoekster en verzoekster niet in aanmerking komt voor een credit en zij wel degelijk inhoudelijk de noodzakelijke ondersteuning heeft gekregen om deze doelstellingen te kunnen bereiken, dient zij dit grondiger te motiveren en meer concreet te staven.

Het feit dat de ECTS-fiche bepaalt dat *in casu* voor het betreffende opleidingsonderdeel geen tweede examenkans mogelijk is, weerhoudt de interne beroepsinstantie - die met volheid van bevoegdheid een nieuwe beslissing op intern beroep neemt (artikel 104 van het OER - zie stuk 8 van verweerde) – niet om gezien de specifieke context te beslissen dat in voorkomend geval verzoekster de kans wordt gegeven om haar masterproef nog inhoudelijk bij te sturen, zodat ze huidig academiejaar nog in de mogelijkheid wordt gesteld om haar competenties aan te tonen en in voorkomend geval kan afstuderen. De Raad vraagt dat de onderwijsinstelling in voorkomend geval deze examenkans zo organiseert dat verzoekster hiertoe beroep kan doen op de nodige inhoudelijke ondersteuning, waarbij meer concreet wordt geduid op welke punten haar masterproef dient bijgewerkt te worden. De presentatie van het nieuwe project voor een conform het juryreglement samengestelde jury kan plaats hebben op een in overleg tussen beide partijen bepaalde datum.

De Raad is van oordeel dat in het licht van het huidig voorliggend dossier onder meer op die wijze aan verzoekster een gedegen rechtsherstel kan worden geboden, wat haar toekomt, gezien de onzorgvuldigheid waarmee deze beoordeling tot stand is gekomen.

Het middel is gegronde in de aangegeven mate.

De overige middelen dienen in de huidige stand van het geding niet verder onderzocht te worden, omdat ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2017.

2. De bevoegde instantie van verwerende partij zal, rekening houdend met de hogervermelde overwegingen, uiterlijk tegen 1 september 2017 een nieuwe beslissing nemen. In voorkomend geval wordt in overleg met verzoekster een nieuwe datum bepaald voor de presentatie van het masterproject.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.691 van 9 augustus 2017 in de zaak 2017/196

In zake: Lies DE NYN
 Woonplaats kiezend te 2800 Mechelen
 Vrijgeweidestraat 31

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Tom Peeters
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Mechelsesteenweg 27
 Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 10 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 juni 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 9 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de interieurvormgeving’.

Voor het opleidingsonderdeel “Ontwerpen 2” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 22 juni 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 30 juni 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie stelt dat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden, een middel dat gebaseerd is op (beweerdelijk) gebrekkige feedback en begeleiding er niet toe leidt dat een negatieve evaluatie moet worden omgebogen in een positieve(re) evaluatie. De interne beroepscommissie stelt vast dat de student wel degelijk begeleiding heeft gekregen. Volgens haar maakt het feit dat er op het laatste begeleidingsmoment (drie dagen voor het jurymoment) nog opmerkingen worden gemaakt, geen uitzonderlijke omstandigheid uit waarbij de student verstoken blijft van essentiële informatie om aan te kunnen tonen dat ze de beoogde competenties heeft behaald. Verder benadrukt de opleiding dat er aanvullende ondersteuning wordt aangeboden (28 sessies). De student was slechts éénmaal aanwezig voor de technische begeleiding. De interne beroepscommissie is van oordeel dat het middel dat de student opwerpt zeer algemeen is, zonder *in concreto* duidelijk te maken op welke manier ze verstoken bleef van essentiële informatie om aan te kunnen tonen dat ze de beoogde competenties heeft behaald.

Vervolgens merkt de interne beroepscommissie op, waar de student aanhaalt dat ze de opdracht volledig zelf heeft volbracht, dat studenten niet in een concurrentiële positie staan t.o.v. elkaar en dat er enkel rekening wordt gehouden met de prestaties van de student, van het concept, het ontwerpproces tot de uiteindelijke realisatie van een prototype. Een eventuele beweerdelijke meer gunstige behandeling van een andere student heeft bovendien in beginsel niet tot gevolg dat de student benadeeld werd of aanspraak kan maken op een hogere quatering.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 6 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 10 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoeksters verzoekschrift niet is ondertekend.

Het beroep wordt ambtshalve onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 9 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.692 van 9 augustus 2017 in de zaak 2017/198

In zake: Stijn VERBRAECKEN
Woonplaats kiezend te 2560 Nijlen
Grobbendonkseweg 29

Tegen: THOMAS MORE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Peeters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 9 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk deel 2’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 3 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat het schriftelijk beroep werd ingediend zonder argumentatie. Tijdens de mondelinge toelichting gaf verzoeker volgende argumenten:

1. De syntheseverslagen van mentoren bevatten andere bemerkingen dan de lesbeoordelingen (“lesfeedback”), opgemaakt door dezelfde mentoren;
2. Verzoeker is niet akkoord met de beoordeling door docenten en mentoren met betrekking tot zijn tempo, het gebruik van actualiteit, de structuur van de lessen en het bordschema;
3. Verzoeker meent dat de sfeer op de stageschool niet optimaal was omdat van te weinig respect voor leerlingen voor stagestudenten en een nakende verhuis;
4. Verzoeker geeft toe dat zijn voorlaatste les van de laatste stageperiode slecht was, maar wijt dit aan het feit dat de mentor zijn lesvoorbereiding niet had nagelezen. Verzoeker erkent tevens dat de mentor niet verplicht is om dit te doen, maar dat zij al meermaals feedback had gegeven op lesvoorbereidingen om hem te helpen.

Met betrekking tot het eerste argument meent de interne beroepsinstantie dat de stage uit drie perioden bestond, met telkens een syntheseverslag. De syntheseverslagen van de mentoren geven een globaal beeld van de competenties van de student in de betrokken periode. Het is een volwaardig onderdeel van de feedback aan de student. Het is dus mogelijk dat niet elke bemerking in elke lesfeedback wordt hernoemd. Dit betekent niet dat de feedback in het “syntheseverslag” ongegrond is.

Inzake het tweede argument gaat de interne beroepsinstantie uit van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de docenten. Verzoeker brengt geen overtuigende argumenten aan om dit vermoeden te betwisten.

Wat het derde argument betreft, ziet de interne beroepsinstantie geen verband tussen de sfeer op de stageschool en de beoordeling van de competenties van verzoeker.

Tenslotte erkent verzoeker dat zijn voorlaatste les niet voldoende was. De interne beroepsinstantie meent dat de student zeker op het einde van de stage moet aantonen dat hij over voldoende competenties beschikt. Blijkbaar was dit hier niet het geval.

Het resultaat voor “Praktijk deel 2” blijft aldus behouden.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 6 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 12 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Afstand

Bij aangetekend schrijven van 28 juli 2017 deelt verzoeker het volgende mee aan de Raad en aan verwerende partij:

“*Geachte leden van de Raad*

Als student aan de Thomas More Hogeschool te Vorselaar zend ik u dit schrijven.

Bij deze wil ik afstand doen van het beroep dat ik aantekende op 12 juli 2017.

Een kopie van dit schrijven zend ik eveneens aan advocaat Tom Peeters.

Met de meeste hoogachting

Stijn Verbraecken”

De Raad beschouwt de kennisgeving van verzoeker als een afstand van beroep.

Er zijn geen redenen om die afstand niet toe te staan.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 9 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangegetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.693 van 9 augustus 2017 in de zaak 2017/202

In zake: Jesse THOMAS
 Woonplaats kiezend te 2060 Antwerpen
 Geulincxstraat 24

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Tom Peeters
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Mechelsesteenweg 27
 Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 9 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste psychologie’.

Voor het opleidingsonderdeel “Exploratiestage” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 7 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2017 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepscommissie stelt dat het intern beroep laattijdig werd ingediend. Volgens haar liep de termijn af op 06/07/2017, terwijl ze de mail van de student op 7 juli 2017 heeft ontvangen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 7 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 14 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoekers verzoekschrift niet is ondertekend.

Het beroep wordt ambtshalve onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 9 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.724 van 22 augustus 2017 in de zaak 2017/203

In zake: xxx

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Peeters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Basisstage”, de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “PAV-stage” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 9 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, mevrouw x, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs.

Voor het opleidingsonderdeel “Basisstage” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20. Voor het opleidingsonderdeel “PAV-stage” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 6 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

Wat de basisstage betreft, merkt de interne beroepscommissie op dat de docent bij de eindbeoordeling nagaat of er op het einde van de stage geen essentiële tekorten meer zijn op één van de nagestreefde competentieclusters. Zij stelt vast dat de studente op de laatste stage een onvoldoende behaalt op cluster 1, een nipt onvoldoende op cluster 3 en 4 en een sterk onvoldoende op cluster 7. De interne beroepscommissie stipt aan dat de studente in haar verzoekschrift zelf duidelijk aangeeft wat de betekenis van de kleurcodes is. Volgens haar kan er geen sprake zijn van onduidelijkheid of willekeur. De interne beroepscommissie wijst er ook op dat studenten niet in een concurrentiële positie staan ten aanzien van elkaar, en dat een eventuele meer gunstige behandeling van een andere student niet tot gevolg heeft dat de student werd benadeeld of aanspraak kan maken op een hogere quotering.

Verder benadrukt de interne beroepscommissie dat de opleiding in de cluster ‘organiseren’ nagaat of de student de stage vlot en flexibel organiseert, lesvoorbereidingen op tijd bezorgt, de map tijdig en volledig indient en de planning op tijd post. Ze merkt op dat de sterk onvoldoende voor deze cluster wordt gemotiveerd door verscheidene elementen. De interne beroepscommissie stipt bovendien aan dat er wel degelijk diverse werkpunten staan in het tussentijdse beoordelingsformulier van de derde en laatste stageperiode. Zij wijst ook op het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid dat aan de hoedanigheid van examinator kleeft. Volgens haar is het feit dat docenten onderling overleggen geen overtuigend bewijs om te twijfelen aan de deskundigheid en objectiviteit.

Tenslotte merkt de interne beroepscommissie op, wat de basisstage betreft, dat de onvoldoendes worden gestaafd door de lesbegeleidingsformulieren en de algemene beoordelingen. De examinatoren beoordelen tijdens deze stage de vooropgestelde competenties voor een student in fase 2. De interne beroepscommissie stelt vast dat het globaal prestatieniveau niet voldoet op vier van de acht competentieclusters. Zij stipt ook aan dat de negatieve elementen uit de beoordelingen van de mentoren voldoende aangeven dat verschillende competenties niet behaald worden. Volgens haar is het niet omdat de positieve elementen uit de beoordelingen van de mentoren onvoldoende zouden terugkomen in de eindbeoordeling, dat deze eindbeoordeling niet afdoende gemotiveerd is.

Wat de PAV-stage betreft, worden vooreerst enkele middelen – die niet de beoordeling door de examinatoren betwisten – afgewezen als ongegrond. De interne beroepscommissie stelt dat deeltijds onderwijs een correcte onderwijsvorm is voor een PAV-stage. Ze merkt op dat de lesbegeleidingsformulieren van de mentoren en de bezoekende docent voldoende werkpunten aangeven die een negatieve beoordeling kunnen verantwoorden. Volgens haar is het niet omdat de positieve elementen uit de lesbegeleidingsformulieren onvoldoende zouden terugkomen in de algemene beoordeling dat deze algemene beoordeling niet afdoende gemotiveerd is. De interne beroepscommissie twijfelt ook niet aan de objectiviteit en de deskundigheid van de betrokken mentor en ziet evenmin een argument om deze in twijfel te trekken.

Verder stelt de interne beroepscommissie dat de cluster ‘organiseren’ tevens werd beoordeeld door de docent. Volgens haar zijn er voldoende beschrijvingen van een tekort om een onvoldoende voor deze cluster te verrechtvaardigen. De interne beroepscommissie stipt tevens aan dat de score nipt onvoldoende voor taalvaardigheid overeen komt met de feedback van de mentoren. De interne beroepscommissie stelt vast dat per cluster die als (niet) onvoldoende werd beoordeeld (zijnde cluster 1: lesvoorbereidingen, cluster 2: inhoudelijk competent handelen, cluster 4: taal, cluster 7: organiseren en cluster 8: reflecteren) verschillende opmerkingen aanwezig zijn in de lesbegeleidingsformulieren, in de algemene beoordeling en in de beoordeling door de docent. De interne beroepscommissie besluit dat het cijfer het niveau impliceert. Ze stelt dat de motivering voor het cijfer omstandig is gemotiveerd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 7 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 14 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – voorwerp van het beroep

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt dat het extern beroep onontvankelijk is in de mate waarin het is gericht tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017. Zij wijst erop dat die beslissing na het intern beroep wordt vervangen door de beslissing van de interne beroepscommissie, zodat enkel nog tegen deze laatste beslissing een extern beroep mogelijk blijft.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekende partij op dat de oorspronkelijke beslissing door de examencommissie werd bevestigd, zodat men deze onmogelijk kan loskoppelen van elkaar. Vermits beide beslissingen met elkaar zijn verweven, vecht zij beiden aan. Ze benadrukt dat ze sowieso een verzoek kan instellen bij de Raad voor een examenbeslissing. Zij heeft immers correct de interne procedure gevolgd.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Basisstage” (eerste bestreden beslissing), tegen de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “PAV-stage” (tweede bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard (derde bestreden beslissing).

Uit artikel 96, §3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste en tweede bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de derde bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het hoorrecht.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij op woensdag 5 juli 2017 een intern beroep heeft ingesteld. Dit gebeurde per e-mail, om 21u36. Om 21u48 kreeg zij een e-mail waarbij zij wordt uitgenodigd haar standpunt de dag nadien (om 14u) mondeling te komen toelichten. Verzoekster is verontwaardigd omdat de beroepscommissie het haar onmogelijk heeft gemaakt om aanwezig te zijn en om haar standpunt mondeling toe te lichten. Volgens haar is het hoorrecht evenwel een fundamenteel recht en was toelichting *in casu* noodzakelijk, gezien de aard van de opleidingsonderdelen waarvan de beslissingen worden betwist, met name stage. Verzoekster stelt dat ze in haar verzoekschrift niet is ingegaan op details, wat de beroepscommissie wel heeft gedaan in haar beslissing. Indien zij aanwezig was, had zij deze argumenten kunnen counteren.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat de data voor de bekendmaking van de examenuitslagen en de opvolging van eventuele interne beroepen in principe op voorhand vastliggen, rekening houdend met de decretaal voorgeschreven termijnen. Ze benadrukt dat een strak tijdsschema daarbij normaal in het belang is van de studenten zelf, die aldus op korte termijn kunnen beschikken over een definitief oordeel.

Verwerende partij wijst erop dat, vermits de beoordelingsformulieren al weken vooraf gekend waren, verzoekster wist dat zij niet zou slagen voor de genoemde opleidingsonderdelen. Ze erkent dat dit niet belette dat verzoekster nog na de proclamaties bijkomende toelichting kon vragen en die, blijkens de door haar voorgelegde stukken, ook gekregen heeft. Verwerende partij stelt vast dat verzoekster pas op de laatste dag en slechts om 21u36 een intern beroep heeft ingediend, wat – volgens verwerende partij – leidt tot een verstrakking van het tijdsschema door toedoen van verzoekster zelf.

Verwerende partij benadrukt verder dat, overeenkomstig artikel 96, §3 van het OER, de argumentatie die in het beroepsschrift wordt vermeld, in principe de basis is voor het intern beroep. Zij merkt op dat de student wordt gehoord wanneer die er uitdrukkelijk zelf om verzoekt. Verwerende partij stelt dat verzoekster op geen van de mails heeft gereageerd met de melding dat zij de zitting van 6 juli 2017 absoluut wou bijwonen en dat deze datum voor haar onmogelijk was. Volgens verwerende partij was er dan ook geen enkele reden om de zaak niet te behandelen op het geplande ogenblik. Verwerende partij stipt ten slotte aan dat verzoekster niet aangeeft welke elementen zij niet heeft kunnen toelichten, ondanks een gedetailleerd beroepsschrift van 16 pagina's en 11 bijlagen.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat de data voor de opvolging van eventuele interne beroepen nergens in het examenreglement staan vermeld. Ze werden haar ook niet meegedeeld. Verzoekster is dan ook van mening dat het haar onmogelijk werd gemaakt de zitting bij te wonen.

Verzoekster merkt verder op dat zij nog niet beschikte over de tussentijdse beoordeling van periode 3 van de basisstage en de eindbeoordeling van de PAV-stage. Zij stelt dat, zelfs indien deze documenten haar al bekend waren gemaakt, zij nog niet had kunnen voorspellen dat ze voor de stages niet geslaagd zou zijn.

Waar verwerende partij aanhaalt dat verzoekster het strak tijdsschema aan zichzelf te wijten heeft, wijst verzoekster erop dat zij niet op de hoogte werd gebracht van een mogelijke interne beroepsprocedure en van de termijnen. Zij vindt dat een loutere verwijzing naar de beroepsmogelijkheden in het onderwijs- en examenreglement niet volstaat. Verzoekster stipt tevens aan dat zij pas de vierde dag na de bekendmaking van de resultaten feedback kon krijgen, zodat zij nog maar drie dagen had om haar verzoekschrift op te stellen om de deadline te kunnen halen.

Verder stelt verzoekster dat zij niet de kans heeft gehad om te vragen om gehoord te worden, vermits zij de e-mails heeft gelezen op het moment dat haar verzoek werd behandeld. Zij is van mening dat een mondelinge toelichting cruciaal was, aangezien het gaat om twee stages van in totaal bijna 64 uur. Bij vragen of opmerkingen had zij immers meteen kunnen reageren.

Beoordeling

De Raad benadrukt vooraf dat verzoekster het volste recht heeft om pas de laatste dag van de interne beroepstermijn haar beroepsschrift in te dienen. Verzoekster heeft dat ook tijdig en volgens de voorgeschreven procedure gedaan.

De Raad stelt vast dat verzoekende partij zowel via het onderwijs- en examenreglement als via de kennisgeving van de examenresultaten, waarop de beroepsmodaliteiten staan vermeld, werd gewezen op de termijnen en de interne proceduremogelijkheid. Wat de grief van verzoekster betreft dat zij in de interne procedure vervolgens onvoldoende de kans heeft gekregen om ook mondeling haar argumenten te kunnen toelichten, moet de Raad verwerende partij bijtreden. De rechten van verdediging eisen in principe niet dat een student ook fysiek wordt gehoord in het kader van een beroepsprocedure, tenzij de reglementering van de verwerende partij dit uitdrukkelijk zou voorschrijven als een verplichting, *quod non in casu*.

In casu bepaalt artikel 96, §3, derde lid OER wel als volgt in dit verband:

“De beroepsinstantie hoort de student op diens verzoek en vraagt informatie aan alle betrokken partijen.”

In casu heeft verzoekster wel beroep gedaan op de mogelijkheid vooraf van een inzage in haar examen en feedback. Op 3 juli 2017 heeft zij immers een gesprek gehad met de heer [P.]. De stageverantwoordelijke, mevrouw [G.], was niet aanwezig. De Raad stelt vast dat verzoekster in haar verzoekschrift (zie stuk 1 van verzoekster) niet expliciet heeft gevraagd om gehoord te

worden in uitvoering van de vermelde bepaling in het OER, maar wel heeft gesteld dat zij bereid was verder haar verzoek mondeling toe te lichten. In §16 van haar intern beroepsschrift geeft zij als volgt aan: “*Studente verzoekt alsook in het licht van deze argumenten en [andere] eventueel aan te halen tijdens een gesprek (gestaafd door documenten) (...)*”.

De Raad stelt ook vast dat verzoekster niettemin door de interne beroepsinstantie werd uitgenodigd om weliswaar reeds de dag nadien om 14.00 uur aanwezig te zijn op de hoorzitting. De Raad heeft begrip voor het feit dat verwerende partij een strikt organisatieschema vooropstelt. *In casu* heeft dit wel tot gevolg dat de hoorzitting daags na het indienen van het beroepsschrift plaats heeft.

Mede in het licht van het feit dat verzoekster niet explicet heeft gevraagd om gehoord te worden en ook niet heeft gereageerd – na het toezenden van twee e-mailberichten met de vastlegging van de zitting – om een andere datum te vragen, acht de Raad deze handelswijze, welke conform de reglementering is gebeurd, *an sich* niet onredelijk. De Raad stelt ook vast dat verzoekster via een zeer uitgebreid schriftelijk dossier zowel in de interne beroepsprocedure als in de externe beroepsprocedure naar behoren haar dossier heeft kunnen staven en op een nuttige wijze beargumenteren. De rechten van verdediging zijn hier niet geschonden.

Het middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich, wat de basisstage betreft, in een tweede middel beroeft op de schending van het motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vooreerst dat de stage niet toeneemt in complexiteit, maar enkel qua omvang. Volgens haar wordt nergens in de evaluatiecriteria een onderscheid qua complexiteit gemaakt tussen de drie stageperiodes. Verzoekster verwijst tevens naar de stagewiki, waarin wordt uitgelegd dat het laattijdig indienen van lesvoorbereidingen en het niet of onvolledig indienen van een stagemap niet kan leiden tot een sterk onvoldoende dan wel tot een (niet) onvoldoende. Dit kan enkel leiden tot een onvoldoende in de eindbeoordeling voor de

basisstage indien blijkt dat er sprake is van een patroon. Verzoekster stelt dat er geen sprake is van een lakse werkhouding, maar zij heeft het erg moeilijk gehad door een overlijden in de familie. De stagementor had hier begrip voor, maar kon niet anders dan een sterk onvoldoende aanduiden. Volgens verzoekster mocht zij voor de tussentijdse beoordeling van periode 3 geen sterk onvoldoende krijgen voor organiseren, gelet op de evaluatiecriteria. Ze benadrukt ook dat ze in periode 1 en 2 geslaagd was voor deze cluster.

Vervolgens stipt verzoekster aan dat de beroepscommissie een vertekend, negatief beeld geeft van haar communicatie met de mentoren. Eens zij de stage had aangevangen, heeft zij vlot gecommuniceerd met beide stagementoren. Verzoekster benadrukt dat zij voor organiseren enkel voldoendes en sterk voldoendes heeft gekregen met betrekking tot vijf evaluatiecriteria. Zij merkt op dat de evaluatiecommissie een globaal niveau van functioneren moet bepalen, en hieraan een bijhorend eindcijfer moet koppelen. Volgens haar moet de eindbeoordeling nagaan of de student doorheen de verschillende stageactiviteiten kan bewijzen dat hij de vereiste competenties in verschillende contexten in voldoende mate beheerst. Ze benadrukt dat zowel periode 1 als periode 2 (22 uur stage) kleurcode groen hadden.

Verzoekster stelt dat, hoewel men een globaal niveau van functioneren moet bepalen en de drie periodes in ogenschouw moet nemen, het formulier ‘Eindbeoordeling basisstage’ geen kolom voorziet voor een globaal prestatieniveau. Volgens verzoekster ontbreekt in de interne beroepsbeslissing ook een algemene beoordeling. Zij merkt op dat zij in haar intern beroepsschrift heeft aangehaald dat de kleurcode rood voor de derde stageperiode niet strookt met haar globaal prestatieniveau voor die periode en met de algemene beoordelingen, ingevuld door beide stagementoren. Zo krijgt ze van de dossierverantwoordelijke, die één les heeft bezocht, een onvoldoende score voor vier van de acht competentieclusters, terwijl de mentoren haar hiervoor positief hadden beoordeeld. Volgens verzoekster brengt deze score het vermoeden van objectiviteit dat kleeft aan de hoedanigheid van de examinator aan het wankelen, gelet op de positieve algemene beoordelingen van de mentoren.

Verder stelt verzoekster dat er geen “essentiële tekorten” zijn. De evaluatiecriteria bepalen niet dat zij geen tekorten mag halen, maar dat ze geen essentiële tekorten mag halen. Vermits dit niet verder wordt verduidelijkt, mag verzoekster aannemen dat een essentieel tekort gelijk staat aan een sterk onvoldoende. Volgens verzoekster is geen enkel tekort in de tussentijdse beoordeling van periode 3 correct, en is voor de competentiecluster ‘organiseren’ de sterk

onvoldoende onterecht. Zij kon bijgevolg hooguit een (niet) onvoldoende krijgen. Zij heeft dan ook geen essentiële tekorten behaald in haar laatste stageperiode. Verzoekster wijst er ook op dat zij uit de evaluatiecriteria niet kan opmaken welke de gevolgen zijn van de kleurcodes indien je deze krijgt in periode 3.

Verzoekster merkt bovenblijfend op dat een andere studente, met kleurcodes groen – oranje – oranje voor de drie stageperiodes, geslaagd is voor de basisstage. Volgens verzoekster zou deze studente ook gebuisd moeten zijn voor het opleidingsonderdeel indien men uit de evaluatiecriteria moet kunnen concluderen dat van groen naar niet groen gaan, inhoudt dat men niet kan slagen. Verzoekster is van mening dat haar afkomst en cultuur (Marokkaans) alsook haar religie (moslima) het onderscheid hebben gemaakt in de wijze waarop de eindbeoordelingen in de basisstage werden gedaan.

Waar de beroepscommissie ten slotte vermeldt dat verzoekster het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van de examinator aan het wankelen moet brengen door middel van duidelijke en overtuigende elementen, stelt verzoekster dat zij dit heel duidelijk heeft aangegeven. Zij is immers in de algemene beoordelingen van de twee mentoren van de derde stageperiode voor alle competentieclusters geslaagd, terwijl de dossierverantwoordelijke haar voor vier van de acht competentieclusters als niet geslaagd beoordeelt.

Verzoekster benadrukt dat de docente die het eindbeoordelingsformulier voor periode 3 heeft ingevuld slechts één les heeft bijgewoond. Verzoekster vindt dat de docente weigert de algemene beoordelingsformulieren in acht te nemen. Bovendien baseert zij zich op haar gevoelens en op een leugen van een collega, alsook op taken die geen direct verband hebben met de stages. Zo staat in de eindbeoordeling voor periode 3 onder meer dat verzoekster onbeleefd was tegen de stagecoördinatrice.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat in de ECTS-fiche duidelijk is voorzien dat de student zijn bekwaamheid moet bewijzen ten aanzien van alle voorziene stageactiviteiten en dat de stage als onvoldoende kan worden beoordeeld wanneer niet alle voorziene stageactiviteiten worden gerealiseerd. Verwerende partij benadrukt dat het niet zo is dat, omdat verzoekster positieve elementen weet aan te halen die niet worden betwist, daarmee de negatieve elementen verdwijnen of per definitie tot een globale positieve beoordeling zouden moeten worden omgebogen.

Verwerende partij merkt vervolgens op dat het niet zo is dat, omdat verzoekster bij één of meerdere tussentijdse beoordelingen een beoordeling “groen” krijgt, dit daarom de volgende periode ook automatisch tot een beoordeling “groen” moet leiden. Ze benadrukt dat een tussentijdse “groen” geen werkpunten uitsluit, die trouwens door verzoekster zelf ook worden erkend. *In casu* was de laatste stageperiode slecht, en leidde dit tot een beoordeling “rood”. Verwerende partij merkt op dat de laatste stageperiode veel omvangrijker was. Volgens haar wijst de grotere omvang ervan op een toename inzake complexiteit. De stage betreft bovendien een procesevaluatie, zodat naar het einde een hoger niveau van de student vereist mag worden.

Waar verzoekster een vergelijking maakt met andere studenten, stelt verwerende partij dat de interne beroepscommissie terecht heeft gesteld dat de studenten niet in een concurrentiële positie staan ten aanzien van elkaar. Ze stipt aan dat de interne beroepscommissie niet heeft erkend dat andere studenten effectief zouden zijn bevoordeeld, maar enkel heeft gesteld dat dit op zich niet relevant is voor de beoordeling van verzoekster zelf. Verwerende partij benadrukt dat het beoordelingsproces van een stage een complex gebeuren is, dat tot stand komt op basis van een veelheid van beoordelingen van vele factoren, ook tussentijds. Een ongelijke beoordeling kan niet worden afgeleid op basis van de eindkleur alleen die andere studenten zouden hebben verkregen.

Verder wijst verwerende partij erop dat het eindoordeel wordt gegeven door de docenten, die daarbij rekening houden met het oordeel van de mentoren, maar die het oordeel van de mentoren niet blind moeten volgen of altijd tot hetzelfde oordeel moeten komen als de mentoren. Verwerende partij stelt dat er *in casu* geen sprake is van fundamentele tegenstrijdigheden tussen het oordeel van de mentoren en het oordeel van de docenten. Ook de mentoren geven, naast positieve elementen, ook werkpunten en tekorten, en dus ook onvoldoendes. Volgens haar hebben de docenten zelf hun oordeel gemotiveerd en onderbouwd, wat op zich niet wordt betwist.

Waar verzoekster de deskundigheid en objectiviteit van de docent in vraag stelt, merkt verwerende partij op dat het niet zo is omdat een docent opmerkingen vanwege een mentor en/of stagecoördinator in de beoordeling vermeldt, dat de docent om die reden niet meer objectief zou zijn. Verwerende partij benadrukt dat zowel mentoren als docenten niet hebben

nagelaten om ook de positieve elementen te vermelden. Volgens verwerende partij kan het niet de bedoeling zijn dat er bij een niet-geslaagde student alleen maar negatieve elementen vermeld zouden mogen worden opdat een negatieve beoordeling stand zou kunnen houden.

Ten slotte stelt verwerende partij vast dat de bewering van verzoekster dat zij werd gediscrimineerd op basis van “etniciteit, huidskleur, nationaliteit en ras” niet in het intern beroep werd opgeworpen, zodat een dergelijk middel in het kader van het extern beroep onontvankelijk is. Volgens verwerende partij is het bovendien niets meer dan een gratuite bewering die op geen enkele wijze wordt gestaafd.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat indien de positieve elementen niet worden betwist, zij een positieve beoordeling moet krijgen. Volgens haar zijn er meer positieve dan negatieve elementen in haar lesbegeleidingsformulieren en algemene beoordelingen. Ze stipt aan dat de laatste basisstage niet slecht was en dat de vakdocente deze onterecht heeft gekwalificeerd als “slecht”. Ze benadrukt dat ze tweemaal code groen had, zodat het moeilijk wordt om nog verder te evolueren. Verzoekster vindt het bovendien niet onredelijk van haar om te geloven dat als je tweemaal code groen krijgt, je bij een tegenvaller – wat *in casu* – niet het geval was, alsnog geslaagd kunt zijn voor de stage. De stagewiki geeft immers enkel uitleg bij de code wanneer je deze krijgt in de eerste periode. Nergens wordt aangegeven welke punten (of puntenmarge) bij een groene/oranje/rode kleurcode horen. Daarnaast blijft verzoekster van mening dat de code rood onterecht was. Ze merkt op dat een grote omvang niet automatisch meer complexiteit van de stage betekent. Zo heeft zij tijdens de drie periodes les gegeven.

Waar verwerende partij te kennen geeft dat een studente gunstiger beoordeeld kan worden tegenover (een) andere(n), wijst verzoekster erop dat dit kan leiden tot discriminatie. Zij stipt aan dat het feit dat er ongeschreven maatregelen bestaan die toelaten dat bepaalde studenten een gunstige behandeling kunnen krijgen, ervoor zorgt dat studenten zich gaan gedragen als concurrenten. Volgens haar kan verwerende partij hoe dan ook niet garanderen dat zij een eerlijke behandeling heeft gekregen.

Verzoekster stelt verder vast dat de docenten de mentoren volgen waar zij werkpunten hebben geformuleerd, maar zij volgen de mentoren niet waar zij haar positief tot zeer positief hebben beoordeeld. Zij merkt op dat de vakdocenten het hoofddoel helemaal uit het oog verliezen,

namelijk de eerste stage-ervaringen opdoen in het lesgeven, zodat de student zijn uitdieping- en ingroeistage kan starten in een volgend jaar. Verzoekster benadrukt dat geen les perfect kan worden gegeven. Volgens haar kunnen meerdere omstandigheden ertoe leiden dat een les al dan niet als geslaagd kan worden bestempeld. Ze stelt dat hiermee geen rekening werd gehouden. Ook het feit dat zij zich in een leerproces bevindt, wordt genegeerd.

Verzoekster meent ten slotte dat zij gediscrimineerd werd. Volgens verwerende partij kan dit middel niet als ontvankelijk worden beschouwd in het kader van een extern beroep. Verzoekster benadrukt dat zij reeds in het intern beroep het feit dat studenten anders worden behandeld heeft gehekeld. Zij stipt aan dat zij de vrijheid heeft genomen om alle criteria van discriminatie te vermelden, zonder ze op één hoop te gooien, omdat zij nu eenmaal een andere etniciteit, huidskleur, nationaliteit en ras heeft. Verzoekster merkt op dat zij niet moet bewijzen dat zij werd gediscrimineerd. Volgens haar is het aan verwerende partij om te bewijzen dat er *in casu* geen sprake is van discriminatie.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoekster niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In casu betwist verzoekster de score van 8/20 op het opleidingsonderdeel “Basisstage”. Meer specifiek gaat het over de basisstage die wordt opgedeeld in drie stageperiodes van 10, 12 en 18 lessen. De bezwaren van verzoekster betreffen in het bijzonder de laatste periode van 18 lesuren waarop zij een code ‘rood’ heeft behaald. Voor de eerste twee periodes behaalde zij een code ‘groen’.

Zoals gebruikelijk bij stagebeoordelingen verloopt het beoordelingsproces complex omdat er meerdere actoren bij betrokken worden: de stagementor van de plaats waar de student de stage volbrengt en een docent/dossierverantwoordelijke van de hoger onderwijsinstelling. Dit is ook in voorliggend dossier het geval.

In casu leest de Raad in de ECTS-fiche (zie stuk 4 van verwerende partij) dat het eindcijfer wordt bepaald op basis van het generieke beoordelingsinstrument waarbij wordt nagegaan of de student doorheen de verschillende stageactiviteiten heeft bewezen dat hij de vereiste competenties in de verschillende contexten in voldoende mate beheerst. In de Stagewiki (zie stuk 3 van verzoekende partij) wordt benadrukt dat het niet voldoen aan afspraken omtrent het indienen van de stagemap of lesvoorbereidingen kan leiden tot een onvoldoende in de eindevaluatie voor het opleidingsonderdeel, wanneer uit de eindbeoordeling blijkt dat het geen eenmalige tekortkoming betreft. Er wordt ook expliciet de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid in kaart gebracht. Naast een niveaubepaling per competentiecluster wordt per stageperiode een kleurcode (groen, oranje of rood) toegekend. Deze codes geven aan of al dan niet een succesvol verloop van de stage kan verwacht worden mits blijvende inzet.

De stagebeoordeling in de ECTS-fiche (zie stuk 4 van verwerende partij) stelt ook voorop dat de bekwaamheid ten aanzien van alle voorziene stageactiviteiten (observaties, lesstage, reflectiesessies, lesvoorbereidingen en indienen van stagemappen, ...) moet worden bewezen en dat een stage als onvoldoende kan worden beoordeeld als niet alle voorziene stageactiviteiten worden gerealiseerd. In die zin besliste de interne beroepsinstantie dat er essentiële tekorten zijn op meerdere competentieclusters. Zij stelde vast dat de studente op de laatste stage een onvoldoende behaalt op cluster 1, een nipt onvoldoende op cluster 3 en 4 en een sterk onvoldoende op cluster 7.

De Raad stelt verder vast dat de hiernavolgende concrete evaluatiedocumenten van verzoekende partij in het kader van de basisstage werden opgesteld door de betrokken partijen (student, docent, stagementor) en in het neergelegde stagedossier zijn opgenomen. Naast alle lesvoorbereidingen en lesbegeleidingsformulieren in het kader van de lesopvolging (zie stuk 6 van verwerende partij) zijn de volgende evaluatiedocumenten (zie stuk 7 van verwerende partij) toegevoegd:

- *Eindbeoordeling basisstage*
- *Tussentijdse beoordeling basisstage november*
- *Tussentijdse beoordeling basisstage februari*
- *Algemene beoordeling didactische stage Nederlands februari*
- *Algemene beoordeling didactische stage Engels februari*
- *Algemene beoordeling didactische stage Nederlands november*
- *Algemene beoordeling didactische stage Engels november februari*

De Raad is van oordeel dat de organisatie van de stage *prima facie* correct volgens de Stagewiki is verlopen en dat alle vereiste documenten deel uitmaken van het stagedossier.

De Raad onderzoekt hierna een voor een de middelonderdelen betreffende de inhoudelijke beoordeling van de stage van verzoekster en komt tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen. Verzoekster klaagt over het onevenwichtige van de negatieve eindbeoordeling waarbij onvoldoende rekening is gehouden met alle positieve elementen die werden aangehaald in het dossier en het feit dat er ook tegenstrijdigheden zijn in de beoordelingen door de verschillende actoren (discrepantie in de beoordelingen die voorliggen van de mentoren enerzijds en van de docenten anderzijds).

Zoals hoger gesteld zijn bij een stage doorgaans verschillende actoren betrokken die de evaluatieverslagen opstellen. Het is niet onregelmatig of onredelijk dat de beoordeling in beginsel uitgaat van de docenten verbonden aan de hogeschool – zoals *in casu* – en niet van de mentoren, en dat de docent daarvoor eigen vaststellingen en ijkpunten hanteert. De eindbeoordeling moet wel steun vinden in alle verslagen, zowel van de docenten als van de stagementoren, en deze verslagen moeten evenwichtig zijn en zowel zwakke als sterke punten van de student bevatten. Het dossier waarop de eindbeoordeling is gebaseerd moet bijgevolg afdoende stukken bevatten, zoals de beoordelingen van stagebezoeken en de verslagen van mentoren, evaluatie- en feedbackverslagen.

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat de beoordeling van een stage geen rekenkundig gemiddelde hoeft te zijn van de beoordeelde competenties. Zelfs een tekort op één eindcompetentie kan een tekort op het geheel verantwoorden. De toegekende score moet wel voldoende steun vinden in het onderliggende stagedossier. Het feit dat een stagebeoordeling geen rekenkundig gemiddelde is van de competenties, impliceert ook dat er niet noodzakelijk cijfermatige deelscores moeten worden toegekend op de tussentijdse beoordelingsformulieren. Het volstaat dat uit een algemeen eindbeoordelingsverslag en het onderliggende stagedossier blijkt welke determinerende motivering aan de hand van het integraal toegepaste beoordelingskader aan de grondslag ligt van het totale stageresultaat. De beoordelingswijze moet voldoende transparant zijn, zodat het mogelijk is om op basis van die gegevens te beoordelen of de examenbeslissing afdoende grondslag vindt in de onderliggende verslagen.

Het is binnen dit kader dat de Raad voorliggend stagedossier in beschouwing neemt. De Raad stelt vooreerst – zoals hoger weergegeven – vast dat van het stageverloop en de stage-evaluatie een zeer uitgebreid en, conform de stagegids, volledig dossier voorligt. *In casu* stelt de Raad vast dat verzoekster op de laatste stage een onvoldoende behaalt op cluster 1, een nipt onvoldoende op cluster 3 en 4 en een sterk onvoldoende op cluster 7. Zowel in de lesbegeleidingsformulieren als in het tussentijdse en algemene beoordelingsverslag worden zowel door de mentoren als de docenten positieve en eerder negatieve elementen of werkpunten aangegeven.

Wat de cluster ‘organisatie’ betreft, leest de Raad in het dossier diverse werkpunten in het tussentijdse beoordelingsformulier van de derde en laatste stageperiode, zoals ook door de verwerende partij wordt gesteld (zie stuk 7 van verwerende partij). De Raad verwijst ook naar stuk 6 (e en f) van verwerende partij en stelt vast dat op de lesbegeleidingsformulieren voor het vak Engels doorgaans vermeld staat dat verzoekster de lesvoorbereiding niet vooraf heeft bezorgd en dat er zaken ontbreken, zoals het bordschema en de oplossingen. Wat het vak Nederlands betreft, zijn de commentaren op dit vlak beter, maar wordt nog steeds opgemerkt dat de lesvoorbereiding geen twee dagen op voorhand is bezorgd en dat er typfouten staan en ook zaken ontbreken vb. niet alle materiaal, geen bijlagen, ... In de meeste formulieren worden er opmerkingen gemaakt wat betreft: het tempo (te traag); het correct taalgebruik (gebruik van werkwoordvormen, tweeklanken, lidwoorden, stellen van open vragen); de stemintonatie; de timing; de participatie van de kinderen; een onduidelijke schrijfopdracht; het duidelijk doelen vooropstellen; het opvolgen van de resultaten van de kinderen (niet alle kinderen beheersen de leerstof); ...

Bij de tussentijdse beoordeling van de basisstage behaalt verzoekster reeds een sterk onvoldoende op competentiecluster 7: een inadequate organisatorische en administratieve aanpak. In de commentaar wordt deze evaluatie ook concreet geduid en wordt opgemerkt dat hierdoor belangrijke leerkansen worden gemist (zie stuk 7 van verwerende partij).

De Raad is van oordeel dat verzoekende partij tijdens de laatste stageperiode van 18 uren op consequente wijze werd geconfronteerd met bepaalde tekortkomingen. De stage wordt beoordeeld over de gehele stageperiode, wat impliceert dat in geval overwegend in de laatste stageperiode tekortkomingen worden vastgesteld, dit tot een onvoldoende op de

eindbeoordeling voor de gehele stage – waar alle stageactiviteiten in beschouwing worden genomen – kan leiden.

Bovendien geven de evaluatiecriteria aan dat *an sich* het niet tijdig en correct indienen van lesvoorbereidingen reeds kunnen leiden tot het niet toekennen van een credit, wat verzoekster – zoals uit de hoger geciteerde verslagen van de mentoren, maar ook uit alle andere verslagen doorheen de gehele stage blijkt – op regelmatige basis heeft gedaan.

Daarnaast blijkt verzoekster meerdere werkpunten te hebben op het vlak van taalvaardigheid. Zoals hoger weergegeven, wordt in de evaluatiecriteria extra belang gehecht aan het aspect taalvaardigheid in het kader van deze opleiding leraar Nederlands en Engels. Het correct communiceren naar leerlingen toe en een correcte schrijfstijl wordt beoordeeld binnen het kader wat van een leerkracht Nederlands en Engels in het educatief taaljargon kan worden verwacht. Zo is het niet onredelijk dat verwerende partij in het kader van de redactie van reflectieverslagen, lesanalyses en lesvoorbereidingen specifieke eisen voor het taalgebruik stelt, in vergelijking met wat geldt in het reguliere dagelijkse taalgebruik bv. tussen studenten waar bepaalde begrippen zoals ‘knallen’ en ‘op ‘t gemakske’ eerder gebruikelijk taaljargon zijn. Bovendien is hier niet het specifiek woordgebruik van een bepaalde term aan de orde, maar gaat het over een educatief verantwoorde schrijfstijl welke onvoldoende uit de gehele redactie van de verslaggeving van verzoekster blijkt.

Ook op het vlak van didactiek, flexibiliteit en communiceren worden er meerdere werkpunten geformuleerd zowel op de tussentijdse beoordeling en de eindbeoordeling van de stage als in de vermelde begeleidingsformulieren.

Verzoekster heeft ongetwijfeld veel sterke punten, die ook ruimschoots aan bod komen in de verslagen. In het licht van voorliggend dossier lijkt de Raad echter de toekenning van een cijfer van 8/20 mogelijk een strenge quatering, maar niet kennelijk onredelijk.

Verzoekster tracht in haar verzoekschrift en wederantwoordnota meerdere concrete voorbeelden aan te geven waaruit tegenstrijdigheid moet blijken vanuit haar eigen ervaring. Deze argumenten overtuigen echter niet in het licht van de verslagen van de diverse actoren die de Raad in het dossier kan lezen. Het feit dat verzoekster zelf het aanvoelen heeft dat de tekortkomingen niet essentieel zijn en dat haar prestaties voldoende zijn, maakt de beslissing

van de beoordelende docenten en de interne beroepsinstantie op dit vlak niet incorrect en onredelijk.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Verzoekster klaagt ook over de transparantie en de toepassing van de gehanteerde evaluatiecriteria:

- (1) dat zij op de tussentijdse beoordelingen van de eerste twee periodes een code groen heeft behaald, waarmee onvoldoende rekening wordt gehouden;
- (2) dat er geen duidelijkheid wordt gegeven over de waarde van de kleurcodes, in het bijzonder de code rood tijdens de laatste stageperiode en de link naar de eindbeoordeling van de stage die heeft geleid tot een onvoldoende van 8/20.

Verzoekster klaagt erover dat zij niet naar behoren is geïnformeerd over de evaluatiecriteria en in het bijzonder het belang van de kleurcodes. Ook dit middelonderdeel kan de Raad niet overtuigen. De Raad stelt vast dat in de Stagewiki – voor alle studenten beschikbaar bij aanvang van het academiejaar – duiding wordt gegeven bij de verschillende codes (zie stuk 3 van verzoekende partij). Deze duiding is naar het oordeel van de Raad voldoende transparant. Hieruit blijkt dat deze codes geen definitieve beoordeling betreffen, maar wel een inschatting over het mogelijk slagen van een student ingeval naar een volgende periode toe eenzelfde inzet en vooruitgang wordt geboekt.

De Raad begrijpt de teleurstelling van verzoekster, die voor de eerste twee periodes van 22 uren in die zin een positief signaal heeft gekregen en uiteindelijk voor de laatste periode van 18 uren een code ‘rood’ krijgt. De Raad stelt echter vast dat voor bijna de helft van de stage – qua omvang in uren – een code ‘rood’ werd aangegeven.

Deze kleurcodes drukken bovendien enkel een verwachting uit en moeten in samenhang met de uitgeschreven commentaren en toegekende scores worden gelezen. *An sich* houden zij geen beoordeling van de gehele stage in. In voorliggend dossier werd de evaluatie in de onderliggende verslagen niet cijfermatig uitgedrukt, zodat de algemene eindbeoordeling ook geen mathematische optelling van de deelscores van de drie periodes kan inhouden. In deze context is de Raad van oordeel dat de sprong van een kwalitatieve beoordeling naar een kwantitatieve (cijfermatige) eindbeoordeling expliciet en afdoende moet worden verantwoord

in het eindverslag. *In casu* leest de Raad in het tussentijdse en algemene beoordelingsverslag naast aanduiding van het bereikte niveau (gaande van SO, O, NO, V, G tot ZG, zijnde van sterk onvoldoende, onvoldoende, nipt onvoldoende, voldoende, goed tot zeer goed) een duidelijke motivering met zowel positieve punten als tekortkomingen van de niet bereikte competenties. De Raad leest onder meer:

Competentiecluster 1: Lesvoorbereiding maken (onvoldoende)

“Ondanks de vrij droge onderwerpen toch creatief aangepakt. Werkvormen niet altijd zo mooi verdeeld over de lessen waardoor sommige lessen minder activerend of creatief waren. Doelstellingen niet altijd bereikt. (...) Beginsituatie klopt niet. (...) Bijlagen zitten niet bij elke les. (...) Lesstructuur is vrij duidelijk, maar er is niet altijd een correcte aanduiding van lesfasen. (...)”.

Competentiecluster 7: Organiseren (sterk onvoldoende)

“Past zich snel aan en is zelfstandig. (...) Lang geen mailcontact met mentor, zelfs na herhaaldelijk te mailen. (...) Geen handtekening op het formulier logistieke activiteiten. Verslag bezoekende docent vrouw [T.] niet aanwezig. (...) Bijsturing was af en toe nodig, maar door geen lesvoorbereidingen te kunnen inkijken op voorhand was dit niet mogelijk. Hierdoor zijn belangrijke leerkansen gemist.”

Op het tussentijds beoordelingsverslag wordt als advies wat het globaal niveau van functioneren betreft, de code ‘rood’ gegeven. Daarbij wordt wel aangestipt dat verzoekster in het algemeen een natuurlijke flair heeft en de capaciteiten als leerkracht bezit.

De op het eindverslag weergegeven kleurcodes, niveauraanduiding en toelichting zijn conform de vermelde werkpunten in de begeleidingsformulieren en de tussentijdse beoordeling opgesteld.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Verzoekster formuleert tot slot enkele grieven die de partijdigheid bij de toekenning van de beoordeling en het gelijkheidsbeginsel betreffen. Vooreerst stelt zij dat zij in vergelijking met andere studenten strenger werd beoordeeld op basis van de aangeduide kleurcodes.

Studenten staan niet in een concurrentiële positie ten opzichte van elkaar en examens in het hoger onderwijs zijn niet vergelijkend van aard, zodat studenten zich in beginsel niet op het gelijkheidsbeginsel kunnen beroepen om aan de hand van een beoordeling die een andere student te beurt is gevallen, zelf een gunstigere beoordeling af te dwingen. Dit is vaste

rechtspraak van de Raad. Dit impliceert echter niet dat het gelijkheidsbeginsel volledig buiten spel wordt gezet: als de beoordelingsgrondslag voor studenten weinig of niet verschilt en er toch een verschillende beoordeling wordt toegekend, moet dit concreet gemotiveerd kunnen worden.

In casu stelt de Raad vast dat verwerende partij motiveert waarom deze evaluatiedossiers op basis van de aangeduide kleurcodes *an sich* niet kunnen worden vergeleken. Deze duiding lijkt de Raad ook plausibel. Een student met kleurcodes ‘groen, oranje, oranje’ voor de drie stageperiodes, en een student met driemaal code ‘rood’ zijn verschillende beoordelingen, die tot een verschillend cijfer kunnen leiden. Bovendien moeten deze codes – zoals reeds hoger gesteld – niet op zichzelf staand worden beoordeeld, maar in de context van alle verslagen en niveauaanduiding met commentaren worden bekeken. De Raad stelt ook vast dat er geen aanwijzingen in het dossier zijn om te stellen dat verzoekster niet correct of strenger is beoordeeld. Het toegekende cijfer vindt – zoals hoger gesteld – voldoende grond in de neergelegde stageverslagen.

Verzoekster stelt ook specifiek de deskundigheid en objectiviteit van de docent in vraag. Tot slot werpt zij op dat zij gediscrimineerd werd op basis van etniciteit, huidskleur, nationaliteit en ras. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat aan een docent een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit kleeft. Het bewijs leveren dat het vermoeden van objectiviteit van de evaluator weerlegt, is niet eenvoudig. De Raad kan in voorliggende verslagen alleszins geen duidelijke elementen vinden die een persoonlijke negatieve houding van de mentor of van de docent ten aanzien van verzoekster aantonen. Verzoekster werpt op dat de stagecoördinatrice hier een belangrijk aandeel in heeft gehad. Zij stelt dat het feit dat er hier en daar positieve elementen worden vermeld door de vakdocenten – die overigens geenszins hebben kunnen leiden tot “geslaagd” – niet automatisch betekent dat de vakdocenten deskundig en objectief te werk zijn gegaan. Integendeel, verzoekster is van mening dat vakdocenten goed genoeg weten dat zij geen volledig negatieve beoordeling kunnen geven, omdat dit de beoordeling makkelijker ongeloofwaardig maakt. Verder brengt verzoekster geen concreet feit aan ter staving van haar bewering. Dit argument komt de Raad niet overtuigend over.

Wat de ernstige aantijging van discriminatie op grond van etniciteit, huidskleur, nationaliteit en ras betreft, moet de Raad met verwerende partij vaststellen dat verzoekster dit middel niet

specifiek heeft opgeworpen in het intern beroepsschrift, zodat de interne beroepsinstantie zich op dit punt niet heeft kunnen verdedigen. Verzoekster spreekt in haar beroepsschrift over willekeur en de niet-objectiviteit van de examenbeslissing zonder over een discriminatie specifiek op grond van etniciteit, huidskleur, nationaliteit en ras te spreken. Dit middel is nieuw opgeworpen in het kader van het extern beroepsschrift voor de Raad en derhalve niet ontvankelijk.

De ingeroepen middelonderdelen zijn niet gegrond.

De Raad concludeert dat het niet onduidelijk is waarom verzoekster nog geen credit heeft verdiend, gezien de vastgestelde tekortkomingen, die bovendien diverse competenties betreffen en ook door verzoekster niet overtuigend worden weerlegd. Het eindcijfer van 8/20 is regelmatig tot stand gekomen en lijkt niet onredelijk en vindt voldoende steun in de onderliggende stageverslagen en commentaren.

Een stage is een leerproces en de beoordeling komt tot stand op basis van het hele stagedossier. Verzoekster heeft zeker sterke capaciteiten om een goede leerkracht te worden, wat ook duidelijk blijkt uit het stagedossier en uit de aantekeningen van zowel de stagementor als de docent, maar haalt momenteel over de hele stageperiode nog niet het vereiste niveau om een volgende fase in de stage aan te vatten.

De Raad is, binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid, van oordeel dat op basis van voorliggend dossier het niet kennelijk onredelijk is om verzoekster als niet geslaagd te beschouwen voor het opleidingsonderdeel “Basisstage”.

Het tweede middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich, wat de PAV-stage betreft, in een derde middel beroept op de schending van het motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster wijst er vooreerst op dat de argumenten die door de interne beroepscommissie worden afgewezen als ongegrond omdat ze niet de beoordeling door de examinatoren

betwisten, belangrijk zijn omdat ze de omstandigheden van het opleidingsonderdeel “Verruimingsstage” voor haar zwaarder hebben gemaakt. Verzoekster mocht in eerste instantie haar verruimingsstage niet doen van de stagecoördinatrice en zij diende haar aanvraag voor het departementshoofd te gaan bepleiten. Vermits een andere studente, in dezelfde onderwijsituatie, met hetzelfde onderwijstraject en met dezelfde onderwijsvakkencombinatie dit zonder problemen mocht, is er volgens verzoekster duidelijk sprake van discriminatie. Verzoekster stelt dat er ook een negatieve sfeer is ontstaan nadat zij heeft doorgedreven om haar verruimingsstage te kunnen doen, waardoor zij onterecht wordt beschouwd als “moeilijk” en “onbeleefd”.

Verder stelt verzoekster dat er ook gediscrimineerd is op basis van de onderwijsvakkencombinatie. Zo moesten de studenten die voor hun verruimingsstage een ‘PAV-stage’ dienden te doen, 24 uur stage lopen, terwijl voor de studenten die hiervoor een ‘CLIL-stage’ dienden te doen, het aantal stage-uren niet werd bepaald. Daarnaast mocht verzoekster geen voorkeursschool opgeven, kreeg zij geen school toegewezen op redelijke afstand van haar woonplaats en werd zij naar een school gestuurd die normaal geen stagiairs meer aanneemt van Thomas More omwille van enkele rampzalige ervaringen en waarvan de directeur PAV-docent was. Verzoekster erkent dat deze argumenten de beoordeling niet kunnen betwisten, maar zij hebben de PAV-stage voor haar wel zwaarder gemaakt in vergelijking met andere studenten.

Verzoekster merkt op dat één van de drie stagementoren voor de PAV-stage plagiaat heeft gepleegd in haar PAV-bundel. Verzoekster mag zich dan ook terecht vragen stellen bij de wijze waarop deze mentor haar heeft beoordeeld. Zo wordt verzoekster na verloop van tijd geviseerd voor haar Nederlands. Het zou niet toereikend genoeg zijn voor iemand die Nederlands wil geven. Verzoekster benadrukt dat haar driejarige opleiding voor Nederlands reeds achter de rug is, en dat haar Nederlands voor de drie periodes goed was. Ze erkent dat het lidwoordgebruik niet altijd juist is, maar ze wijst erop dat de mentoren een positieve evolutie zagen, die de beroepscommissie en de vakdocent naast zich neerleggen. Volgens verzoekster zeggen de opmerkingen rond het gebruik van moeilijke woorden, de intonatie en het spreektempo niets over het al dan niet correcte taalgebruik.

Verzoekster stelt dat zij haar PAV-stage in het deeltijds onderwijs moest lopen, waardoor haar stage zwaarder was. Volgens haar zal de moeilijkheidsgraad van de stage overigens afhangen

van het soort onderwijsvorm. Zij had een moeilijke doelgroep door de taalachterstanden en niveauverschillen binnen dezelfde klasgroepen. Volgens haar werd zij strenger beoordeeld in haar manier van communiceren, juist omdat deze doelgroep moeite heeft met de Nederlandse taal.

Vervolgens stipt verzoekster aan dat de lesbegeleidingsformulieren van de mentoren een succesvol verloop van haar stagetraject voorspelden. De algemene beoordeling was daarentegen compleet het tegenovergestelde van wat in de lesbegeleidingsformulieren werd vermeld. Verzoekster was dan ook verontwaardigd door deze plotse ommekieer. Verzoekster stelt dat de beroepscommissie bovendien zelf toegeeft dat de positieve elementen uit de lesbegeleidingsformulieren onvoldoende zouden terugkomen in de algemene beoordelingen. Volgens haar is er ook sprake van onregelmatigheden binnen de algemene beoordeling zelf.

Verzoekster stelt vast dat de docente voor de competentiecluster organiseren terecht een onvoldoende heeft gegeven. Dit neemt echter niet weg dat de docente enkel de negatieve elementen (die overigens onwaar zijn) uit de algemene beoordeling haalt en de positieve elementen (geslaagd voor organiseren) negeert. Verzoekster benadrukt dat een onvoldoende voor de competentiecluster organiseren nog geen onvoldoende kan geven voor het volledige opleidingsonderdeel.

Vervolgens stelt verzoekster dat de ‘onvoldoendes’ en de ‘niet onvoldoendes’ gebaseerd zijn op de algemene beoordeling, en niet op de lesbegeleidingsformulieren. Verzoekster vindt dan ook dat de beroepscommissie haar argumenten niet grondig heeft behandeld, vermits zij in haar verzoekschrift reeds had aangegeven dat de algemene beoordeling niet strookt met de lesbegeleidingsformulieren (waar zij voor alle clusters geslaagd was). Volgens verzoekster is het onrechtvaardig en onprofessioneel om een studente doorheen haar stages te laten denken dat ze goed bezig is om daarna in een algemene beoordeling het tegenovergestelde te gaan beweren. Verzoekster merkt bovendien op dat de docente en de mentoren zichzelf constant tegenspreken.

Wat cluster 8 ‘Reflecteren en innoveren” betreft, merkt verzoekster op dat zij hiervoor een niet onvoldoende behaalt, hoewel zij volgens de mentoren steeds openstond voor feedback en er deels aan heeft gewerkt. Vermits het voornamelijk om stemgebruik gaat (een opmerking die verzoekster zelf heeft gemaakt), is het onredelijk om te verwachten dat zij dit werkpunkt

volledig kan wegwerken tegen het einde van haar PAV-stage. Verzoekster wijst er nog op dat de docente van de PAV-stage tevens bezochende docente was tijdens de basisstage van periode 3. Zij stelt ten slotte dat de docente van de PAV-stage heeft nagelaten om haar feedback te geven over de beoordeling ‘niet-geslaagd’, zodat zij haar ook geen gerichte vragen kon stellen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat in de ECTS-fiche duidelijk staat vermeld dat de student zijn bekwaamheid moet bewijzen ten aanzien van alle voorziene stageactiviteiten en dat de stage als onvoldoende kan worden beoordeeld wanneer niet alle voorziene stageactiviteiten worden gerealiseerd. Zij herhaalt haar opmerkingen van de basisstage hieromtrent, alsook omtrent de beweerde discrepanties tussen mentoren en docent en omtrent hun objectiviteit.

Wat de omstandigheden bij de totstandkoming van de stage betreft, benadrukt verwerende partij dat deze argumenten niet werden aanvaard omdat zij geen betrekking hebben op de beoordeling vanwege de docenten. Zij stelt dat de beweringen van verzoekster dat de studenten die voor hun verruimingsstage een CLIL-stage moesten doen, het veel minder zwaar hadden, volkomen tegenstrijdig zijn met wat verzoekster in het kader van het intern beroep had voorgehouden. Verwerende partij merkt op dat verzoekster erop werd gewezen dat de stageplaats werd toegewezen en niet door de studenten zelf wordt gezocht.

Waar verzoekster ook met betrekking tot de PAV-stage aan haar begeleiders een discriminatie op grond van etniciteit, huidskleur, religie en ras gaat verwijten, herneemt verwerende partij dezelfde tegenwerpingen als bij de basisstage.

Verwerende partij benadrukt ten slotte dat in het kader van de PAV-stage de mondelinge en schriftelijke communicatie van verzoekster al in het begin als werk punt werd aangeduid, en niet pas “na verloop van tijd”, zoals verzoekster aanhaalt. Zij wijst erop dat het niet is omdat verzoekster voor de opleiding Nederlands zelf slaagt, zij daarom automatisch ook volledig en correct taalgebruik hanteert tijdens de stage. Het gaat overigens om meer dan alleen maar correct taalgebruik, maar ook over gepast taalgebruik (gebruik van moeilijke woorden, intonatie, spreektempo, enz.).

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat zij geenszins selectief is geweest in haar wijze van argументeren, maar door in te gaan op details die de interne beroepscommissie

heeft aangehaald, lijkt het alsof zij selectief te werk is gegaan. Zij merkt op dat de reflectieverslagen niet werden gequoteerd, doch deze worden nu tegen haar gebruikt om alsnog de indruk te geven dat haar Nederlands tijdens de stagelessen ontoereikend zou zijn.

Vervolgens wijst verzoekster erop dat de omstandigheden bij de totstandkoming van de stage deze hebben verzwaaid. Ze stelt dat ze haar argumenten had kunnen staven indien zij de gesprekken met de betrokken docenten, mentoren, ... had opgenomen. Zij heeft dit echter niet gedaan omdat er sprake is van een vertrouwensrelatie. Het is bovendien ook verboden door het onderwijs- en examenreglement. Verzoekster merkt ten slotte op dat het feit dat zij nu denkt anders te zijn behandeld het gevolg is van oneerlijk gedrag van verwerende partij ten aanzien van haar persoon, in vergelijking met andere studenten.

Beoordeling

Verzoekster klaagt vooreerst over de keuze van de stageplaats en de moeilijke totstandkoming van de stage. Zij stelt dat deze specifieke stageplaats heeft geleid tot een verzwarening van haar verruimingsstage.

Wat de omstandigheden bij de totstandkoming van de stage betreft, leest de Raad in het dossier dat verwerende partij inderdaad niet geneigd was om een inschrijving voor dit opleidingsonderdeel toe te staan. Verzoekster heeft sterk moeten aandringen en is uiteindelijk kunnen starten. De Raad begrijpt de terughoudendheid van verwerende partij, gezien verzoekster reeds een zwaar beladen – naar omvang en naar inhoud – studieprogramma had opgenomen. Hieruit kan in geen geval *an sich* worden afgeleid dat verwerende partij verzoekster wou viseren of onbillijk wou behandelen. Verzoekster brengt verder geen concrete feiten of overtuigende argumenten aan.

De Raad begrijpt dat verzoekster vanuit haar oogpunt niet de meeste ideale stageplaats kreeg toegewezen qua onderwijsvorm (deeltijds onderwijs) en doelgroep. Wel blijkt uit het dossier dat deze stageplaats behoort tot de reglementair bepaalde stageplaatsen zoals opgenomen in de Stagewiki (zie stuk 10 van verzoekende partij), waar wordt bepaald dat een PAV-stage wat de onderwijsvorm betreft (deeltijds onderwijs) kan plaatsvinden. De toewijzing van de stageplaats door de verwerende partij zelf is bovendien gebeurd zoals gebruikelijk door de hogeschool. De late toewijzing van de stageplaats in de loop van het academiejaar maakt dat de keuze van stageplaatsen eerder beperkt is en er niet specifiek opvolging kan worden

gegeven aan de voorkeur van de student. De Raad heeft daar begrip voor. Uit het neergelegde correct ingevulde stagedossier blijkt niet dat in deze stageplaats geen geschikte stageopleiding mogelijk is. De bewering van verzoekster dat deze stageschool niet langer als geschikt wordt beschouwd door de hogeschool om stages te laten plaatshebben mist feitelijke grondslag. Het argument van verzoekster dat zij noodgedwongen naar Mechelen diende te komen om haar stage te volbrengen (waar ook de hogeschool is gevestigd en waar zij haar opleiding volgt) terwijl zij in Antwerpen woont, overtuigt de Raad niet.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

De Raad stelt verder vast dat verzoekster ten aanzien van de beoordeling van de PAV- stage, waarop zij een score van 7/20 heeft behaald, in grote mate dezelfde bezwaren formuleert als zij heeft gedaan ten aanzien van de beoordeling van de basisstage. Wat het globale appreciatiekader van deze stagebeoordeling betreft, verwijst de Raad naar het geformuleerde bij het tweede middel.

De Raad onderzoekt verder de concrete grieven die verzoekster binnen deze context formuleert. Wat de inhoudelijke beoordeling van deze stage betreft, klaagt verzoekster de tegenstrijdigheid aan tussen de inhoud van de lesbegeleidingsformulieren en de algemene beoordeling. In het bijzonder werpt zij op dat deze beoordeling niet objectief is en dat zij na verloop van tijd voor haar Nederlands geviseerd werd, terwijl zij reeds slaagde voor de driejarige opleiding voor Nederlands. Zij herhaalt ook dat er in deze stage sprake is van discriminatie ten aanzien van haar persoon.

De Raad stelt in eerste instantie vast dat ook voor deze stage een volledig en grondig ingevuld stagedossier (het algemeen beoordelingsverslag PAV-stage van de bezoekende docente, het beoordelingsverslag PAV-stage van de mentoren en de lesbegeleidingsformulieren PAV-stage (zie stukken 7 a en b van verwerende partij)) voorhanden is, wat erop wijst dat de stage *prima facie* reglementair en correct is verlopen en dat de stage-evaluatie volgens de voorgeschreven regels tot stand gekomen.

De Raad stelt vast dat zowel de mentoren (in de lesbegeleidingsformulieren) als de docenten (in het beoordelingsverslag) wijzen op slordigheden en schrijffouten in de lesvoorbereidingen en in de stagebundel. Meermaals wordt ook gewezen op een incorrect gebruik van lidwoorden

en op het feit dat in de lesvoorbereidingen taalfouten werden gemaakt. De Raad stelt ook vast dat er bij de competentieclusters ‘organiseren’ en ‘reflecteren en innoveren’ meerdere werkpunten ten aanzien van verzoekster zijn geformuleerd en dit zowel in de begeleidingsformulieren als in de globale beoordeling van de PAV-stage.

De Raad stelt vast dat in de beslissing van de interne beroepsinstantie voor de niet bereikte competentieclusters (1, 2, 4, 7 en 8) een aantal voorbeelden worden geciteerd uit de begeleidingsformulieren en de algemene beoordelingsformulieren die wijzen op tekortkomingen (zie stuk 2 van verwerende partij). Zo wordt door de mentoren bij de competentiecluster ‘organiseren’ in de lesbegeleidingsformulieren aangegeven dat de bijlage ontbreekt in de stagemap, dat er materiaal ontbreekt en dat de lesvoorbereiding laattijdig werd ingediend. Daarnaast worden ook opmerkingen geformuleerd wat intonatie, spreektempo en het gebruik van moeilijke woorden enz. betreft.

In het eindbeoordelingsverslag PAV van de docente (zie stuk 7a van verwerende partij) worden de niveaubepalingen van onvoldoende en nipt onvoldoende voor de competentieclusters 1, 2, 4, 7 en 8 geduid met concrete tekortkomingen en wordt ook gewezen op de commentaar (positieve en negatieve) van de mentoren. Daarbij wordt bovendien geduid wanneer dit wijst op een tekortcoming wat de doelstelling betreft. Zo wordt aangegeven dat de mentoren de lesvoorbereidingen wel grondig uitgewerkt vinden, maar de docent is van oordeel dat er geen duidelijke structuur aanwezig is en dat de werkform ook beter aangegeven kan worden.

De Raad verwijst naar wat eerder is gesteld bij de bespreking van het tweede middel. Het is niet onregelmatig of onredelijk dat de beoordeling in beginsel uitgaat van de docenten verbonden aan de hogeschool – zoals *in casu* – en niet van de mentoren, en dat de docent daarvoor eigen vaststellingen en ijkpunten hanteert. De eindbeoordeling moet wel steun vinden in alle verslagen, zowel van de docenten als van de stagementoren, en deze verslagen moeten evenwichtig zijn en zowel zwakke als sterke punten van de student bevatten. Het dossier waarop de eindbeoordeling is gebaseerd moet bijgevolg afdoende stukken bevatten, zoals de beoordelingen van stagebezoeken en de verslagen van mentoren, evaluatie- en feedbackverslagen. Het volstaat dat uit een algemeen eindbeoordelingsverslag en het onderliggende stagedossier blijkt welke determinerende motivering aan de hand van het integraal toegepaste beoordelingskader aan de grondslag ligt van het totale stageresultaat. De

beoordelingswijze moet voldoende transparant zijn, zodat het mogelijk is om op basis van die gegevens te beoordelen of de examenbeslissing afdoende grondslag vindt in de onderliggende verslagen. De Raad is van oordeel dat dit *in casu* voor de beoordeling van de PAV- stage het geval is.

Verder is de Raad ook in het kader van deze stage van oordeel dat verzoekster er niet in slaagt om het vermoeden van objectiviteit van de evaluator te weerleggen. De Raad kan in voorliggende verslagen geen duidelijke elementen vinden die een persoonlijke negatieve houding van de mentor of van de docent ten aanzien van verzoekster aantonen. Verzoekster wijst op de vertrouwensrelatie die ze heeft ten aanzien van docenten en mentoren, waarvan nu misbruik wordt gemaakt. Dit argument komt de Raad niet overtuigend over en verder slaagt verzoekster er niet in om concrete feiten ter staving aan te brengen.

Wat het middelonderdeel betreft waarbij verzoekster stelt dat er sprake is van discriminatie ten aanzien van haar persoon, wijst de Raad op zijn oordeel bij het tweede middel. Dit middel is nieuw opgeworpen in het kader van het extern beroepsschrift voor de Raad en derhalve niet ontvankelijk.

De Raad is van oordeel dat het eindcijfer van 7/20 regelmatig tot stand is gekomen en niet onredelijk is, alsook voldoende steun vindt in de onderliggende stageverslagen. De Raad is, binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid, van oordeel dat het op basis van voorliggend dossier niet kennelijk onredelijk is om verzoekster als niet geslaagd te beschouwen voor het betreffende opleidingsonderdeel.

Het derde middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter
Marleen Verreth bijzitter
bijgestaan door
Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 11 augustus 2017

Arrest nr. 3.700 van 11 augustus 2017 in de zaak 2017/184

In zake: Elizabeth DADAK
Woonplaats kiezend te 1083 Ganshoren
Vital Riethuisenlaan 51

Tegen: SINT-PIETERSCOLLEGE JETTE
Woonplaats kiezend te 1090 Jette
Léon Theodorstraat 167

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de deliberatiebeslissing van 3 juli 2017 waarbij de beslissing om een C-attest toe te kennen werd bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 11 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekende partij is ingeschreven in het eerste jaar van de derde graad van het secundair onderwijs, studierichting Economie-Moderne Talen.

Op 3 juli 2017 heeft de delibererende klassenraad de beslissing om aan verzoekende partij een C-attest toe te kennen bevestigd.

Dit is de bestreden beslissing.

Bij aangetekend schrijven van 7 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, of voorliggend beroepschrift ingesteld tegen een beslissing genomen door “het Sint-Pieterscollege Jette” binnen zijn bevoegdheid valt.

Uit het samenlezen van de artikelen II.285 en II.291 Codex Hoger Onderwijs en uit de algemene doelstelling van de betreffende Codex en meer bepaald het hoofdstuk III van titel V “De rechtspositie en medezeggenschap van de student” volgt dat de Raad enkel bevoegd is om kennis te nemen van beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen betreffende het hoger onderwijs, ingesteld door studenten of daarmee gelijkgestelden. Uit het toepassingsgebied en het begrippenkader in de artikelen I.2., I.3,59° en 69° van de Codex Hoger Onderwijs volgt bovendien dat enkel beslissingen van hogescholen en universiteiten en de erkende instellingen voor het post-initieel hoger onderwijs een studievoortgangsbeslissing zijn.

Aangezien het voorliggend beroep klaarblijkelijk gericht is tegen een examenbeslissing van een school van het voltijds secundair onderwijs, een onderwijsinstelling die niet onder het systeem van rechtsbescherming van de Codex Hoger Onderwijs valt, is de Raad niet bevoegd.

Het bij de Raad ingestelde beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 11 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.701 van 11 augustus 2017 in de zaak 2017/185

In zake: Mariza MEDEIROS
Woonplaats kiezend te 2300 Turnhout
Lokerenstraat 151, bus 005

Tegen: HORITO CVO
Woonplaats kiezend te 2300 Turnhout
de Merodelei 220

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de directeur van 5 juli 2017.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 11 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is ingeschreven in een centrum voor volwassenenonderwijs.

Op 5 juli 2017 heeft de directeur een beslissing genomen omtrent het bezwaar dat verzoekende partij heeft ingediend tegen de beslissing van de evaluatiecommissie betreffende de modules Elektrochemie, Spectroscopie en Eindwerk.

Dit is de bestreden beslissing.

Bij aangetekend schrijven van 7 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, of voorliggend beroepschrift ingesteld tegen een beslissing genomen door “CVO Horito” binnen zijn bevoegdheid valt.

Uit het samenlezen van de artikelen II.285 en II.291 Codex Hoger Onderwijs en uit de algemene doelstelling van de betreffende Codex en meer bepaald het hoofdstuk III van titel V “De rechtspositie en medezeggenschap van de student” volgt dat de Raad enkel bevoegd is om kennis te nemen van beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen betreffende het hoger onderwijs, ingesteld door studenten of daarmee gelijkgestelden. Uit het toepassingsgebied en het begrippenkader in de artikelen I.2., I.3,59° en 69° van de Codex Hoger Onderwijs volgt bovendien dat enkel beslissingen van hogescholen en universiteiten en de erkende instellingen voor het post-initieel hoger onderwijs een studievoortgangsbeslissing zijn.

Aangezien het voorliggend beroep klaarblijkelijk gericht is tegen een examenbeslissing van een centrum voor volwassenenonderwijs, een onderwijsinstelling die niet onder het systeem van rechtsbescherming van de Codex Hoger Onderwijs valt, is de Raad niet bevoegd.

Het bij de Raad ingestelde beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 11 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Jan Geens bijzitter

Jean Goossens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.702 van 11 augustus 2017 in de zaak 2017/188

In zake: xxx

Tegen: SINT-PIETERSCOLLEGE JETTE
Woonplaats kiezend te 1090 Jette
Léon Theodorstraat 167

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 6 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de deliberatiebeslissing van 3 juli 2017 waarbij de beslissing om een C-attest toe te kennen werd bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 11 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekende partij is ingeschreven in het eerste jaar van de derde graad van het secundair onderwijs, studierichting Economie-Moderne Talen.

Op 3 juli 2017 heeft de delibererende klassenraad de beslissing om aan verzoekende partij een C-attest toe te kennen bevestigd.

Dit is de bestreden beslissing.

Bij aangetekend schrijven van 6 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, of voorliggend beroepschrift ingesteld tegen een beslissing genomen door “het Sint-Pieterscollege Jette” binnen zijn bevoegdheid valt.

Uit het samenlezen van de artikelen II.285 en II.291 Codex Hoger Onderwijs en uit de algemene doelstelling van de betreffende Codex en meer bepaald het hoofdstuk III van titel V “De rechtspositie en medezeggenschap van de student” volgt dat de Raad enkel bevoegd is om kennis te nemen van beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen betreffende het hoger onderwijs, ingesteld door studenten of daarmee gelijkgestelden. Uit het toepassingsgebied en het begrippenkader in de artikelen I.2., I.3,59° en 69° van de Codex Hoger Onderwijs volgt bovendien dat enkel beslissingen van hogescholen en universiteiten en de erkende instellingen voor het post-initieel hoger onderwijs een studievoortgangsbeslissing zijn.

Aangezien het voorliggend beroep klaarblijkelijk gericht is tegen een examenbeslissing van een school van het voltijds secundair onderwijs, een onderwijsinstelling die niet onder het systeem van rechtsbescherming van de Codex Hoger Onderwijs valt, is de Raad niet bevoegd.

Het bij de Raad ingestelde beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 11 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.704 van 16 augustus 2017 in de zaak 2017/210 en 2017/211

In zake: Lauranne PARMENTIER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Van den Keybus
kantoor houdend te 1150 Brussel
Tervurenlaan 270
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: KAREL DE GROTE HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Peeters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij betreffende de opleidingsonderdelen “Budgetteren” en “Cost Accounting” onontvankelijk wordt verklaard, en het intern beroep van verzoekende partij betreffende het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 11 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Hilde Van den Keybus, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Omwille van de nauwe samenhang tussen de verzoekschriften met rolnummer 2017/210 en 2017/211, heeft de Raad de behandeling ervan met het oog op een goede rechtsbedeling ambtshalve samengevoegd.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het bedrijfsmanagement: accountancy – fiscaliteit”.

Voor het opleidingsonderdeel “Budgetteren” en “Cost Accounting” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20. Voor het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 26 juni 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 5 juli 2017 werd het intern beroep deels onontvankelijk en deels ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie beslist vooreerst het intern beroep dat werd ingesteld tegen het eindresultaat voor de opleidingsonderdelen “Budgetteren” en “Cost Accounting” onontvankelijk te verklaren. Deze twee resultaten werden in januari 2017 behaald, waarna intern beroep werd ingesteld. Dit werd afgewezen als onontvankelijk wegens laattijdigheid. Het beroep bij de Raad dat hiertegen werd ingesteld, werd eveneens verworpen.

Verder verduidelijkt de interne beroepscommissie dat het opleidingsonderdeel “Indirecte Belastingen” is onderverdeeld in twee deelopleidingsonderdelen, nl. “Fiscale Topics” en “Registratie- en Erfbelasting”.

Wat het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics” betreft, blijkt dat de studente een correctie verzoekt van het gegeven punt voor vraag 1, 3.1, 3.3, 5.1, 5.2a en 5.2b. De interne beroepscommissie stelt dat de docent in de vraagstelling bij vraag 1 duidelijk aangaf dat het volstond dat de studenten ja of nee vermeldden. De studente gaf de correcte vermeldingen, maar gaf tevens een motivering die volstrekt fout was. De interne beroepscommissie is van mening dat de studente, door bijkomende foutieve informatie te schrijven, hoewel niet nodig,

heeft laten zien dat zij een foutieve redenering heeft gevolgd om tot het antwoord te komen, waardoor geen punten kunnen worden toegekend.

Verder merkt de interne beroepscommissie op dat het antwoord op, en de berekening die de studente maakte bij vraag 3.1 foutief zijn. Bij vraag 3.3 geeft de studente niet aan dat artikel 320 W.Venn. van toepassing is, en blijken zowel de berekening, het resultaat van de berekening als het uiteindelijke antwoord fout te zijn. De interne beroepscommissie stipt aan dat de student bij vraag 5.1 foutief antwoordt dat een bijzondere aanslag wel mogelijk is, terwijl dit niet het geval is. Ze verwijst hiervoor naar artikel 223 WIB. Ten slotte stelt de interne beroepscommissie dat op vragen 5.2a en 5.2b verschillende beginselen van toepassing zijn, waarbij per fout beginsel dat wordt vermeld 0,5 punt wordt afgetrokken. Volgens haar is dit deelopleidingsonderdeel correct beoordeeld.

Wat het deelopleidingsonderdeel “Registratie- en Erfbelasting” betreft, blijkt dat de studente een correctie verzoekt van het gegeven punt voor vraag 1, 2a, 2c, 2d, 3b en 3c. De interne beroepscommissie merkt bij vraag 1 op dat de ‘langst leef al clausule’ een clausule is die men terugvindt in huwelijksovereenkomsten. Dit is geen correct antwoord, aangezien werd gevraagd naar de wijze van bescherming bij ongehuwde partners. Daarnaast werd voor het subantwoord testament een half punt toegekend, maar de gevallen die de studente hieraan koppelde zijn niet geheel correct.

De interne beroepscommissie stelt verder dat het bij vraag 2a erom gaat dat studenten weten dat het om onafhankelijke rechtshandelingen gaat en dat er twee evenredige registratiebelastingen zullen worden geheven. Vermits slechts één onderdeel werd weergegeven, heeft de studente niet aangetoond dat het om twee onafhankelijke rechtshandelingen gaat en worden er dus geen punten toegekend. De interne beroepscommissie stelt vast dat de studente bij vragen 2c en 2d foutieve antwoorden geeft, wat leidt tot respectievelijk een score van 0,5/1 en 0/1.

Voor vraag 3b wijst de interne beroepscommissie erop dat uit de vraagstelling kon worden afgeleid dat het ging om een onroerend goed. Zij benadrukt dat de studente in geval van twijfel duidelijk moet laten blijken dat het verschillende tarief gekend is voor verhuring met of zonder hoofdverblijf. De studente geeft echter enkel een opsomming van verschillende mogelijkheden, zonder aan te halen wanneer het evenredig recht van toepassing is, zodat zij

een half punt heeft gekregen. Bij vraag 3c, ten slotte, is de berekening van de studente niet correct. De interne beroepscommissie stelt vast dat de studente het correcte tarief heeft aangehaald, maar toch is het antwoord in zijn geheel foutief. In het antwoord moest immers de meeneembaarheid van een deel registratiebelasting worden verwerkt.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 13 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – voorwerp van het beroep

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt dat het extern beroep onontvankelijk is in zoverre het betrekking heeft op de opleidingsonderdelen “Cost accounting” en “Budgetteren”. Ze merkt op dat in het intern beroep werd geoordeeld dat met betrekking tot deze opleidingsonderdelen geen beroep meer mogelijk is. Volgens verwerende partij kan verzoekster geen ontvankelijk extern beroep meer instellen, vermits daartegen geen ontvankelijk intern beroep werd uitgeput. Verwerende partij wijst er bovendien op dat verzoekster de door de interne beroepscommissie vastgestelde onontvankelijkheid niet betwist, noch voert zij in het extern beroep enig middel ten gronde aan tegen deze opleidingsonderdelen.

In haar *wederantwoordnota* verduidelijkt verzoekster dat zij bezwaar aantekent tegen haar examenresultaten behaald tijdens de examenperiode van februari 2017 voor het examen “Indirecte belastingen: Registratie- en erfbelasting” en van juni 2017 voor het examen “Indirecte belastingen: Fiscale Topics”. Het voorwerp van huidig beroep betreft de inhoudelijke beslissing van de interne beroepscommissie.

Beoordeling

De Raad wijst erop dat conform artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs het uitputten van het intern beroep een grondvoorraarde is voor de ontvankelijkheid van het extern beroep bij de Raad. De Raad stelt vast dat uit het dossier blijkt dat verzoekster – wat de opleidingsonderdelen “Cost Accounting” en “Budgetteren” betreft – op 7 februari 2017 een

intern beroep heeft ingesteld tegen de examenresultaten die op 30 januari 2017 werden geproclameerd. Het intern beroep werd onontvankelijk verklaard wegens laattijdigheid. Tegen deze beslissing heeft verzoekster extern beroep ingesteld bij de Raad, waarna de Raad in zijn arrest 3.568 van 17 maart 2017 heeft geoordeeld dat het intern beroep terecht onontvankelijk werd verklaard wegens laattijdigheid. Deze beslissing is definitief geworden, zodat noch een intern beroep, noch een extern beroep nog mogelijk is betreffende de opleidingsonderdelen “Cost Accounting” en “Budgetteren”.

Het beroep bij de Raad waarbij het intern beroep betreffende het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” ongegrond werd verklaard, is wel ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel, het onpartijdigheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

Standpunt van partijen

Wat het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics”, waarvoor verzoekster een score van 9/20 heeft gekregen, betreft, gaat verzoekster vooreerst in op vraag 3.1. Zij stelt dat zij, door de verbinding te leggen tussen de hoogte van de bezoldiging en het bedrag van het belastbaar inkomen, aantoont dat zij de vraagstelling goed heeft begrepen en dat zij een juist antwoord geeft. Verzoekster verwijst ook naar slide nummer 10 van de cursus van de docent. Zij stelt bovendien dat er twijfel kan bestaan over de objectiviteit van de docent, vermits hij getekend heeft tegen de vader van verzoekster in het kader van een discussie tussen docenten. Volgens verzoekster is de berekening juist en is er geen enkele reden om punten af te trekken en de verbetersleutel niet toe te passen. Ze benadrukt dat de verbetersleutel vermeldt dat er een half punt wordt toegekend als er 20.000 euro wordt genoteerd, wat niet wordt vermeld in de interne beroepsbeslissing.

Bij vraag 3.3 stelt verzoekster dat haar berekening in overeenstemming is met art. 320 W.Venn. en met de cursus van de docent. Zij volgt ook de opgave, waarin uitdrukkelijk vermeld staat dat er gewerkt moet worden met de voorlopige jaarrekening. Waar de interne beroepscommissie aanhaalt dat zij bij haar antwoord niet aangeeft dat artikel 320 W.Venn.

van toepassing is, wijst verzoekster erop dat in de opgave enkel staat dat zij het bedrag moet berekenen. Er staat nergens in de opgave van het examen dat er een artikel moet worden vermeld.

Vervolgens gaat verzoekster in op vraag 5.1. Zij stelt vast dat zowel zijzelf als de docent van mening zijn dat de vzw uit de vraag belast moet worden binnen de vennootschapsbelasting. Volgens verzoekster is de verwijzing van de docent naar art. 223 WIB92 niet correct, vermits dit artikel rechtspersonen viseert die wel onderworpen zijn aan de rechtspersonenbelasting, wat *in casu* niet het geval is. Volgens haar is art. 219 WIB92 van toepassing en is een bijzondere aanslag wel mogelijk. Verzoekster merkt nog op dat op de fiche van het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics” werd vermeld dat de studenten het examen moesten voorbereiden op basis van zelfstudie en opzoekwerk. Ze stipt aan dat uit het antwoord op deze vraag kan worden afgeleid dat zij de zelfstudie heeft doorgevoerd en weet waarover het gaat, zodat er geen reden is om een nul te geven op deze vraag. Verzoekster stelt ook dat dit kadert in het conflict tussen de betrokken docent en haar vader.

Bij vraag 5.2a heeft verzoekster drie beginselen in haar antwoord vermeld, met name het gelijkheidsbeginsel, het realiteitsbeginsel en het legaliteitsbeginsel. Het laatste zou juist zijn bevonden, de andere twee niet, waardoor er $2 \times 0,5$ punt werd afgetrokken. Verzoekster benadrukt dat giscorrectie nergens in de opgave wordt vermeld. Volgens haar moeten docenten bij het opstellen van de examens altijd de punten en tevens de wijze van corrigeren vermelden, indien er een puntenaftrek zou zijn bij opsommingen, waar een opsomming verkeerd zou zijn. Verzoekster stelt bovendien dat het realiteitsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel als juist moeten worden aanzien. Bij vraag 5.2b heeft verzoekster het vertrouwensbeginsel vermeld, waarbij ze heeft opgemerkt dat de belastingplichtige dit niet kan inroepen, omdat er in het verleden geen controles zijn gebeurd. Volgens haar is dit een terechte opmerking.

Wat het deelopleidingsonderdeel “Registratie- en Erfbelasting”, waarvoor verzoekster een score van 8/20 heeft gekregen, betreft, merkt verzoekster op dat enkele deskundigen het examen hebben nagekeken en hebben bevestigd dat er te veel punten onterecht zijn afgetrokken. Zo geeft verzoekster in haar antwoord op vraag 2a aan dat het om een onafhankelijke rechtshandeling gaat, zodat ze aantoont dat de verkoop een onafhankelijke rechtshandeling is. Bij vraag 2d erkent verzoekster dat enkel gedematerialiseerde aandelen via

een bankgift kunnen worden geschenken. In de vraagstelling wordt echter niet gespecificeerd of het om aandelen op naam, dan wel om aandelen aan toonder gaat. Volgens haar laat de vraagstelling het door haar geformuleerde antwoord toe, zodat dit een score van 0,5/1 verdient. Bij vraag 3b stelt verzoekster dat zij een onderscheid maakt tussen een verhuring met hoofdverblijf en een verhuring zonder hoofdverblijf, door de verwijzing naar de respectievelijke artikels. Volgens haar kon uit de vraagstelling evenwel niet worden afgeleid dat het ging om een verhuring zonder hoofdverblijf, en dus verdient het antwoord een score van 1/1.

Ten slotte wijst verzoekster erop dat zij geviseerd, geïntimideerd en psychologisch gekraakt is door de vier docenten die tegen haar vader hebben getekend, en die haar allemaal een examenresultaat van 8/20 en 9/20 hebben gegeven. Volgens haar gaat het om onderlinge afspraken waarbij werd afgesproken dat verzoekster niet hoger dan 8/20 of 9/20 mocht halen op haar examens. Verzoekster stelt dat dit blijkt uit het feit dat punten worden afgetrokken, dat een juist antwoord met één enkele pennentrek tot een nul-score wordt herleid en dat voor gedeeltelijk foutieve antwoorden een giscorrectie wordt toegepast. Verzoekster is van mening dat er geen enkele onafhankelijkheid en objectiviteit naar verzoekster toe bestaat wegens de ondertekening van de brief tegen haar vader. Zij stipt aan dat zij als gevolg van deze omstandigheden niet de kans kreeg om op het examen te tonen dat zij de competenties voor deze opleidingsonderdelen heeft bereikt.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij vooreerst aan dat de vader van verzoekster (docent bij verwerende partij) in juni 2016 zelf het examen voor het opleidingsonderdeel “Auditing 3” heeft afgenummerd van zijn dochter. Ten gevolge hiervan moest dat examen noodgedwongen nietig worden verklaard, wat de vader van verzoekster nooit heeft kunnen verkroppen. Er werden ook enkele procedures opgestart, zo ook bij de externe preventiedienst wegens pesten op het werk. Verwerende partij stelt evenwel vast, onder meer op basis van het besluit van de externe preventiedienst, dat verzoekster niet kan aantonen dat haar vader gepest zou worden. Zij werpt ook op dat, daar waar verzoekster het gebrek aan objectiviteit op dat pestgedrag steunt, dit middel niet kan worden weerhouden, vermits het pestgedrag als onbestaande moet worden beschouwd. Verwerende partij wijst er bovendien op dat de beweringen over pestgedrag gericht waren aan docent [E.R.] en aan het opleidingshoofd [S.T.], en niet aan de docenten van het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” ([V.d.D.]

en [S.B.]), zodat ook geen link met een beweerd gebrek aan objectiviteit met betrekking tot de beoordeling door die docenten kan worden aanvaard.

Volgens verwerende partij blijkt uit de stukken overigens niet zozeer dat verzoekster lijdt onder een slechte behandeling vanwege haar docenten, maar veeleer onder de druk die zij ervaart vanwege haar ouders om procedures te voeren. Verwerende partij benadrukt dat de betrokken docenten in alle omstandigheden de sereniteit hebben bewaard. Ze merkt bovendien op dat de beweringen van vooringenomenheid alleszins niet kunnen worden afgeleid uit de loutere beoordeling van de examens, zelfs niet indien die streng zou zijn geweest (*quod non*). Verwerende partij stelt ook vast dat de heer [S.B.] tevens de docent was van het opleidingsonderdeel “Venootschapsbelasting”, waarvoor verzoekster een score van 12/20 behaalde. Volgens verwerende partij spreekt verzoekster, door de verwijzing naar haar andere goede examenuitslagen, zelf tegen dat zij het slachtoffer zou zijn van een veralgemeende vooringenomenheid. Ook uit het gegeven dat er voor het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics” en het deelopleidingsonderdeel “Registratie- en Erfbelasting” slechts betwisting bestaat voor respectievelijk 4,5 van de 20 punten en 2,5 van de 20 punten, blijkt geen vooringenomenheid.

Vervolgens gaat verwerende partij in op de beoordeling van de examens. Verwerende partij stelt dat het middel ongegrond is voor zover verzoekster die kritiek enkel uit om te stellen dat haar examens met vooringenomenheid werden verbeterd. Voor zover verzoekster op basis van die kritiek een afzonderlijk middel wil aanvoeren, wenst verwerende partij op te merken dat de Raad zich niet in de plaats stelt van de docenten en de examens niet opnieuw beoordeelt. Verwerende partij werpt tevens op dat de behandeling van het middel beperkt moet blijven tot de opmerkingen die door/namens verzoekster in de interne beroepsprocedure werden aangekaart.

Verwerende partij verwijst daarnaast naar de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” en verduidelijkt dat beide deelopleidingsonderdelen gelijk meetellen voor de helft. Een tekort voor één deelopleidingsonderdeel kan opgehaald worden wanneer de student voor het geheel geslaagd is, en een student die slaagt voor één van de twee deelopleidingsonderdelen, moet bij een volgende examenkans enkel het deelopleidingsonderdeel hernemen waarvoor hij niet geslaagd is. Verwerende partij wijst erop dat voor deelopleidingsonderdelen een afronding plaatsvindt, maar dit gebeurt tot één cijfer na

de komma. De afronding tot een geheel getal vindt pas plaats na optelling van de resultaten van alle deelopleidingsonderdelen.

Wat het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics” betreft, stelt verwerende partij dat het examen uit zes vragen bestond, waarvoor verzoekster respectievelijk 0/4, 1,5/4, 1/3, 2/2, 0,5/3 en 4/4 behaalde, hetzij in totaal 9/20. Verwerende partij merkt op dat verzoekster bij vraag 3.1 een bedrag van 20.000 euro opgaf als belastbare winst, maar zij heeft niet geantwoord op de vraag, namelijk welke bezoldiging er dan moet worden uitgekeerd. Volgens verwerende partij lijkt het er in het intern beroep op dat het dan automatisch hetzelfde zou moeten zijn geweest, maar dat staat niet in het antwoord van verzoekster vermeld en is ook foutief. Vermits de kritiek op deze examenvraag in het kader van het extern beroep totaal anders wordt geformuleerd, kan er daarop aldus niet meer worden ingegaan.

Bij vraag 3.3 wijst verwerende partij erop dat verzoekster geen berekening heeft gemaakt volgens het vennootschapsrecht, zoals nochtans uitdrukkelijk was gevraagd. De berekening zelf is bovendien foutief. Verwerende partij stelt ook vast dat verzoekster op het examen van mening was dat er finaal geen bedrag mocht worden uitgekeerd, terwijl zij in het interne beroep vond van wel, doch in het externe beroep opnieuw vond van niet. Zij merkt op dat op die manier geen rechtsgeldig middel in het kader van het extern beroep kan worden ontwikkeld.

Verder stelt verwerende partij vast dat de antwoorden op deelvraag 5.2 terug te vinden zijn in powerpointpresentaties die behandeld werden tijdens de lessen. Zij is dan ook verwonderd door de verwijzing van verzoekster naar de zelfstudie. Verwerende partij verwijst tevens naar het modelantwoord, dat alle nuances bevat. Ze merkt op dat het een casus betreft die in de les zelf werd besproken en zij verwijst naar de toepasselijke verbetersleutel. Verwerende partij benadrukt dat het niet gaat om een aftrek wegens giscorrectie zoals bij een MC-examen. Waar verzoekster bij deelvraag 5.3 heeft vermeld dat het vertrouwensbeginsel niet van toepassing is, wijst verwerende partij erop dat dit wel van toepassing is, vermits die toepassing niet alleen afhangt van de vraag of er ten aanzien van de concrete belastingplichtige reeds controles hebben plaatsgevonden.

Wat het deelopleidingsonderdeel “Registratie- en Erfbelasting” betreft, stelt verwerende partij dat het examen uit vier vragen bestond, waarvoor verzoekster respectievelijk 0,5/2, 1,5/4,

4,5/8 en 1,5/6 behaalde, hetzij in totaal 8/20. Verwerende partij stipt aan dat verzoekster bij vraag 2a moest aangeven dat er twee afzonderlijke rechtshandelingen worden gesteld en dat er daarom ook twee evenredige registratiebelastingen worden geheven. Volgens haar heeft verzoekster – in tegenstelling tot wat in het extern beroep wordt voorgehouden – helemaal niet aangegeven dat het hier om onafhankelijke rechtshandelingen gaat.

Bij vraag 2d gaf verzoekster als antwoord dat de schenking van een effectenportefeuille een bankgift is, die in principe niet geregistreerd moet worden. Volgens verwerende partij is dit fout, vermits een effectenportefeuille in beginsel niet bij wijze van bankgift kan worden overgedragen. Ze merkt op dat dit enkel anders is indien de effectenportefeuille uitsluitend uit gedematerialiseerde effecten zou bestaan, doch verzoekster maakt dit onderscheid niet, noch vermeldt zij het belastingtarief. Verwerende partij stelt ten slotte dat verzoekster bij de beantwoording van vraag 3b (subvraag 3bi) correct een aantal bepalingen heeft opgesomd, zonder echter aan te duiden wat dan wanneer juist van toepassing is. Daarom kreeg zij een score van 0,5/1.

In haar *wederantwoordnota* verduidelijkt verzoekster vooreerst dat haar kritiekpunten op de beoordeling van de antwoorden op examenvragen een afzonderlijk middel betreffen. Volgens haar moet de Raad, opdat hij de redelijkheid van de beoordeling van de antwoorden op de examenvragen zou kunnen evalueren, eerst de antwoorden op hun correctheid beoordelen. Men kan immers niet beoordelen of een docent niet kennelijk onredelijk heeft gehandeld bij een beoordeling, wanneer men niet weet wat het correcte antwoord op de vraag is.

Vervolgens gaat verzoekster in op het examen van het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics”. Zo benadrukt zij onder meer bij vraag 3.3 dat haar berekeningen conform de vennootschapswetgeving zijn gebeurd, en niet volgens de fiscale wetgeving. Daarna gaat verzoekster nog in op het examen van het deelopleidingsonderdeel “Registratie- en Erfbelasting”. Bij vraag 2a merkt zij, onder meer, op dat uit de vraagstelling nergens blijkt dat de studenten dienden te vermelden dat het om onafhankelijke rechtshandelingen ging.

Ten slotte merkt verzoekster op dat studenten er in beginsel op mogen vertrouwen dat docenten onvooringenomen, objectief, onafhankelijk en respectvol naar de studenten toe les geven en examens verbeteren. Volgens haar werd *in casu* het vertrouwensbeginsel geschonden, aangezien zij werd geviseerd gedurende het eerste semester van academiejaar

2016-2017 en werd geïntimideerd tijdens het afleggen van haar examens. Na nazicht van deskundigen bleek bovendien dat de examens op een onzorgvuldige manier werden verbeterd, en dit ten koste van het resultaat van de student.

Beoordeling

Bij de beoordeling van het beroep tegen de beslissing waarbij de interne beroepsinstantie het beroep van verzoekende partij ongegrond heeft verklaard, herinnert de Raad er vooreerst aan dat hij zich niet in de plaats mag stellen van het voor de evaluatie bevoegde orgaan in de schoot van de verwerende instantie. De Raad kan, in het licht van de motivering die de interne beroepsinstantie heeft gegeven, enkel nagaan of bij de beoordeling het toepasselijke regelgevend kader is nageleefd en of de grenzen van de redelijkheid niet kennelijk zijn overschreden.

De Raad kan, zoals hierna verder zal worden uiteengezet, onder meer rekening houdend met de quatering van de examens van verzoekende partij voor de deelopleidingsonderdelen “Fiscale Topics” en “Registratie- en Erfbelasting” (deel van het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen”) op basis van de bijgebrachte verbetersleutel, geen elementen aantreffen waaruit blijkt dat de mate waarin verzoekende partij de competenties heeft bereikt op een vooringenomen wijze zou zijn geëvalueerd.

Dat verzoekende partij aanvoert dat deskundigen aan wie zij het examen heeft voorgelegd van mening zijn dat zij een hogere score verdiende, laat niet *ipso facto* het besluit toe dat verzoekende partij opzettelijk op niet-objectieve wijze zou zijn beoordeeld.

De Raad kan weliswaar niet heen om de vaststelling dat de relatie tussen de vader van verzoekende partij – en tevens docent bij verwerende partij – en een aantal collega-docenten is vertroebeld, wat bij verwerende partij overigens heeft geleid tot het initiëren van een procedure met het oog op de preventieve schorsing van de vader van verzoekende partij. Ter illustratie hiervan maken partijen ook melding van een tussenkomst op initiatief van de vader van verzoekende partij van de externe preventiedienst. Op de conclusies ervan, die niet essentieel zijn voor het verzoek dat de aanvechtung van examenbeoordelingen van verzoekende partij betreft, is geen acht geslagen bij de beoordeling van het verzoekschrift. Naar het oordeel van de Raad blijkt evenwel uit niets dat moeilijkheden in voormelde verstandhouding de beoordeling van het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” zouden

hebben beïnvloed. De Raad zal zulks meer specifiek toelichten voor de respectieve quotering die verzoekende partij heeft gekregen voor de examens voor de deelopleidingsonderdelen “Fiscale Topics” en “Registratie- en Erfbelasting”.

Ook de inhoud van een schrijven, daterend van ná de quotering van het examen, van verzoekende partij aan de titularis van het betwiste deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics”, is naar de mening van de Raad niet van aard de eraan voorafgaande beoordeling door de lesgever, bevestigd door de interne beroepsinstantie, te hebben beïnvloed. Idem geldt ten aanzien van de e-mail van de directeur van de “Onderwijsgroep Management & Technologie”, waarin deze verzoekende partij heeft terecht gewezen omwille van de inhoud en toon van voormeld schrijven en zij verzoekende partij tevens meedeelde dat deze e-mail aan haar studentendossier zou worden toegevoegd.

De Raad is eveneens van oordeel dat de omstandigheid dat de docent van het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics” [S.B.] medeondertekenaar is van een brief, waaromtrent verzoekende partij aanvoert dat hij is gericht tegen de vader van verzoekende partij (die als collega-docent van de ondertekenaars verbonden is aan verwerende partij), er niet zonder meer toe leidt dat de evaluatie van verzoekende partij niet correct zou zijn verlopen of niet objectief zou hebben plaatsgevonden. Verwerende partij stelt bovendien – wat overigens niet wordt tegengesproken door verzoekende partij – dat de betrokken docent ([S.B.]) titularis is van een ander opleidingsonderdeel, met name “Vennootschapsbelasting”, waarvoor verzoekende partij bij haar eerste examendeelname is geslaagd. Tevens is ter zitting niet gebleken dat, niettegenstaande verzoekende partij aanvoerde dat zij zich door docenten geviseerd achtte, voornoemde docent tijdens de lessen duidelijk blijkt heeft gegeven van een negatieve houding ten aanzien van verzoekende partij. Wat deze bewering betreft, merkt de Raad bovendien op dat – althans uit het bijgebrachte e-mailverkeer (*in casu* de beantwoording van vragen met betrekking tot het opleidingsonderdeel “Budgetteren”) – veeleer een professionele houding van het lesgeverskorps blijkt. De Raad, die zich buigt over een verzoek tot vernietiging van de interne beroepsinstantie – die de door de betrokken docent toegekende score weliswaar bevestigt – stelt daarnaast vast dat voormalde brief niet uitgaat van de instelling/verwerende partij als dusdanig.

Het bovenstaande belet niet dat de Raad zich ervan bewust is dat verzoekende partij – als gevolg van de moeilijkheden in de relatie tussen haar vader en een aantal collega-docenten

van verwerende partij (en waar verzoekende partij als student is ingeschreven) – druk kan hebben ervaren bij het studeren gedurende het academiejaar waarin de betwiste examens hebben plaatsgevonden. De Raad gaat ervan uit dat alle betrokkenen, zowel de betrokken hoger onderwijsinstelling als verzoekende partij en haar naaste omgeving, zich bewust zijn van het belang van een serene omgeving voor een succesvol studietraject. Evenwel kan de Raad *in casu* niet concluderen dat een gebrek aan sereniteit ertoe heeft geleid dat verzoekende partij niet op rechtmatige wijze en in redelijkheid zou zijn geëvalueerd door verwerende partij.

De Raad herinnert eraan dat het feit dat verzoekende partij naar haar oordeel voor andere opleidingsonderdelen uit haar studiepakket tijdens de tweedesemesterexamenperiode van het academiejaar 2016-2017 mooie resultaten behaalde en dat het resultaat voor het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” hier sterk van afwijkt, niet hoeft te betekenen dat de examens van “Fiscale Topics” en “Registratie- en Erfbelasting” niet op een correcte wijze zouden zijn verbeterd. Deze vaststelling verhoudt zich volgens de Raad ook moeilijk met de bewering dat de betwiste quoteringen kaderen in afspraken om verzoekende partij systematisch niet meer dan 8 of 9 op 20 te laten scoren, zoals verzoekende partij aangeeft. De Raad stelt, zoals hierna wordt verduidelijkt, daarenboven dat geen elementen worden bijgebracht op basis waarvan redelijkerwijze kan worden getwijfeld aan de rechtmatigheid en redelijkheid van de door verzoekende partij betwiste quotering. Ook het feit dat de verantwoordelijke lesgever van “Fiscale Topics” de moeder van verzoekende partij niet wenste toe te laten op het inzagmoment kan op zich niet tot dergelijke conclusie leiden. Dergelijk inzagmoment heeft immers tot doel de student – en niet zijn omgeving – inzicht te verschaffen in de wijze waarop hij zijn examen heeft opgelost en hoe hieruit blijkt in welke mate hij de eindcompetenties al dan niet heeft bereikt. Daarnaast zijn er geen overtuigende elementen die de door verzoekende partij vermeende vooringenomen quotering, waarvoor zij hierin een aanwijzing meent te kunnen ontwaren, ondersteunen.

De Raad kan, zoals verzoekende partij ook in de wederantwoordnota aanstipt, uit het dossier afleiden dat de relatie tussen verzoekende en verwerende partij is beschadigd. Daarentegen is de Raad er niet van overtuigd dat dit ertoe heeft geleid dat de competenties van verzoekende partij niet correct zijn gemeten, noch dat uit de verbetering van de examenkopij elementen zijn af te leiden die redelijkerwijze tot dergelijke indruk kunnen leiden. Uit de wijze waarop de examens voor het opleidingsonderdeel “Indirecte Belastingen” zijn verbeterd, blijken

evenmin aanwijzingen om verzoekende partij te betrekken in een vertroebelde relatie tussen haar vader en een aantal collega-docenten van de instelling waaraan hij verbonden is (en die in voorliggende betwisting verwerende partij is). De Raad merkt hierbij ook op dat de moeilijke relatie, waarnaar verzoekende partij verwijst, bovendien wellicht niet louter aan verwerende partij is toe te schrijven. De omstandigheden hebben verzoekende partij evenmin belet de haar ter beschikking staande rechtsmiddelen, onder de vorm van de interne beroepsprocedure en het extern beroep bij de Raad, ten volle uit te putten.

Uit het feit dat verwerende partij, naar aanleiding van de e-mail van verzoekende partij aan de verantwoordelijke lesgever van het deelopleidingsonderdeel “Fiscale Topics” ([S.B.]), geen onderzoek is gestart en verzoekende partij niet heeft begeleid, kan de Raad, anders dan verzoekende partij, niet afleiden dat de argumentatie van verzoekende partij ten aanzien van de partijdige verbetering van haar examen gegrond zou zijn.

De Raad heeft begrip voor de psychologische moeilijkheden die in hoofde van verzoekende partij kunnen zijn ontstaan tijdens het academiejaar. De Raad kan, zoals reeds aangestipt, ook aannemen dat dit het studieproces heeft bemoeilijkt. Daarnaast ziet de Raad geen redenen om te twijfelen aan de bewering van verzoekende partij dat zij hard heeft gestudeerd voor de tweedesemesterexamensperiode en veel energie heeft gestoken in de voorbereiding van de examens voor het opleidingsonderdeel “Indirecte Belastingen”. Uit deze door verzoekende partij aangehaalde inspanningen blijkt echter niet *ipso facto* dat de beoordeling van de door haar voor het opleidingsonderdeel “Indirecte Belastingen” bereikte competenties de toets door de Raad niet zou kunnen doorstaan.

Eveneens kan de Raad, zoals reeds aangegeven, aannemen dat het persoonlijk studieproces van verzoekende partij is beïnvloed door de vertroebelde relatie tussen haar vader en zijn collega’s binnen de schoot van verwerende partij. Evenwel kan de Raad de stelling niet bijtreden dat de examens van verzoekende partij zouden zijn gequoteerd in overeenstemming met onderlinge afspraken tussen docenten – collega’s van de vader van verzoekende partij. Deze afspraken zouden erin bestaan dat verzoekende partij geen hogere score dan 8 of 9 op 20 mocht behalen.

Alvorens de specifieke opmerkingen van verzoekende partij ten aanzien van de examenbeoordeling tegen het licht te houden, stelt de Raad vast dat de mathematische

scoreberekening in overeenstemming met de toepasselijke ECTS-fiches heeft plaatsgevonden. Op het examen deel “Registratie- en Erfbelastingen (basis)” behaalde verzoekende partij 8 op 20. Zij behaalde 9 op 20 op het deel “Fiscale Topics”. Voor het opleidingsonderdeel “Indirecte belastingen” behaalde zij de globale score 9 op 20.

Tevens heeft de Raad bij de beoordeling acht geslagen op de in de ECTS-fiches vermelde beoogde competenties (“leerdoelen”) en in het bijzonder ook op de vermelding bij de algemene info inzake evaluatie in de fiche van het deelopleidingsonderdeel “Registratie- en Erfbelasting (basis)”, waarin de criteria zijn verduidelijkt op basis waarvan punten worden gegeven. Het betreft: correctheid, volledigheid (inclusief relevante wetsartikelen), inzicht, vlot gebruik wetboek, juiste juridische redenering en een heldere, gestructureerde uiteenzetting van de verschillende aspecten van wetsartikelen of juridische begrippen. Tevens leest de Raad daar dat voor de oplossing van een casus ook de manier wordt beoordeeld waarop de student de juridische vraagstukken van de casus oplost, m.a.w. het juridisch denkpatroon.

Wat de opmerking van verzoekende partij betreft dat zij onterecht minder scoorde dan medestudenten die, naar haar oordeel, in de beantwoording van het examen blijk hebben gegeven van een gelijkaardig competentieniveau, is de Raad van oordeel dat deze bewering niet dusdanig gestoffeerd wordt door verzoekende partij dat zij tot redelijke twijfel betreffende de rechtmatigheid van de door haar betwiste beoordeling voor “Fiscale Topics” en “Registratie- en Erfbelasting” kan leiden.

De Raad kan, rekening houdend met het beperkte beoordelingskader waarover hij beschikt en dat hem niet toelaat in de plaats te treden van de bevoegde beoordelaars van verwerende partij, rekening houdend met de leerdoelen van het opleidingsonderdeel “Indirecte Belastingen”, de aan verzoekende partij voorgelegde vragen en de door haar gegeven antwoorden, niet tot het besluit komen dat de kennis van verzoekende partij niet conform de toepasselijke regelgeving zou zijn geëvalueerd. Zelfs zo verzoekende partij streng mocht zijn beoordeeld, kan de Raad evenmin vaststellen dat van onredelijkheid in de beoordeling sprake zou zijn of dat niet-objectieve overwegingen de beoordeling zouden hebben gekleurd. De Raad ziet, rekening houdend met de motivering van de handhaving van de initieel toegekende score – in het licht van de verbetersleutel die bij de totstandkoming ervan is gehanteerd – door de interne beroepsinstantie, geen elementen waaruit blijkt dat vooringenomenheid bij de quotering heeft gespeeld of dat de schijn hiervan redelijkerwijs kan geacht worden te zijn gewekt. De Raad, die trouwens niet bij machte is de score van verzoekende partij te wijzigen,

ziet dan ook geen redenen die hem er kunnen toe brengen de beslissing van de interne beroepsinstantie die de score bevestigt, te vernietigen. Een en ander blijkt tevens uit de overwegingen van de Raad ten aanzien van opmerkingen van verzoekende partij ten aanzien van specifieke examenvragen.

Wat de opmerking van verzoekende partij met betrekking tot vraag 3.1 van het examen “Indirecte belastingen: Fiscale Topics” betreft, kan de Raad, rekening houdend met het door haar geformuleerde antwoord op de vraag (*“Volgens art. 215 is 1 van de voorwaarde[n] min. bezoldiging 36.000 € à minsten[s] 1 bedrijfsleider. Maar belastbare winst = 20.000 => uitzondering”* (...)) en de antwoordsleutel, niet vaststellen dat verzoekende partij een onterechte score is toegekend. Het is de Raad niet duidelijk in hoeverre uit het aldus geformuleerde antwoord voldoende eenduidig kan worden vastgesteld dat minimaal een tantième/bezoldiging van 20.000 euro zou moeten worden toegekend, hetgeen verzoekende partij – naar luid van het verzoekschrift en de wederantwoordnota – in haar antwoord tot uitdrukking wenste te brengen. Zij beperkt zich immers tot het vermelden van een belastbare winst van 20.000 euro, waarbij zij geen concreet antwoord geeft op de vraag hoeveel bezoldiging/tantième de betrokkenen zich dan wel zou moeten toekennen. De beoordeling van het antwoord van verzoekende partij is volgens de Raad niet onredelijk. De Raad kan er evenmin elementen uit afleiden waaruit vooringenomenheid van de docent ten nadele van verzoekende partij bij de verbetering zou zijn vast te stellen.

Ook wat vraag 3.3 van dit examen betreft, stelt de Raad vast dat, rekening houdend met onder meer de specifieke formulering van de opdracht voor de studenten in de vraagstelling, de verbetering op basis van de door de docent gehanteerde verbetersleutel niet als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd. De door verzoekende partij bijgebrachte overwegingen alsook de verwijzingen naar de cursus en de door verzoekende partij bijgebrachte oplossing waarvan zij beweert dat zij in overeenstemming is met het boek “Venootschapsrecht in kort bestek”, brengen de Raad niet tot een ander besluit. Verzoekende partij kan wat deze vraag betreft, de Raad evenmin overtuigen dat haar antwoord niet redelijk is gequoteerd in zoverre zij aan haar antwoord toevoegde dat in feite niets mag worden uitgekeerd omdat de overgedragen verliezen eerst moeten worden aangezuiverd.

Aangaande vraag 5.1 van het examen “Fiscale Topics”, betreffende de mogelijkheid voor een belastingcontroleur om ten aanzien van de in de opgave bedoelde VZW de bijzondere aanslag

van 103% of 51,5% toe te passen, kan de Raad niet besluiten dat de evaluatie van het antwoord van verzoekende partij onredelijk dan wel onjuist zou zijn. Verzoekende partij geeft als antwoord dat de bijzondere aanslag van 103% van toepassing zal zijn. Zij vermeldt verder dat de bijzondere aanslag van 51,5% pas van toepassing zal zijn onder bepaalde – door haar opgesomde – voorwaarden. De Raad leest in de verbetersleutel alsook in de interne beroepsbeslissing echter dat er geen bijzondere aanslag kan worden toegepast. Op basis van artikel 223 WIB kan de bijzondere aanslag op verdoken meerwinsten immers niet worden toegepast op een VZW die onder de rechtspersonenbelasting valt. Waar verzoekende partij aanhaalt dat artikel 219 WIB van toepassing zou zijn, kan de Raad enkel vaststellen dat de beoordelende instantie van oordeel is dat artikel 223 WIB van toepassing is. Dit wordt overigens ondersteund door de weergave van de hoorzitting (zie stuk 13 van verwerende partij), waaruit blijkt dat de docent aanvoert dat het om een VZW gaat en dat de bijzondere aanslag *in casu* niet van toepassing is (art. 223 WIB en niet art. 219 WIB dient te worden toegepast). De door verzoekende partij bijgebrachte verklaringen van deskundigen kunnen, de bovenstaande elementen samen genomen, de Raad niet tot het besluit brengen dat de quotering van het antwoord van verzoekende partij niet kan worden gehandhaafd. De Raad stipt hierbij ook aan dat verzoekende partij in haar antwoord niet explicet aangeeft van welke bepaling zij precies toepassing maakt.

Ook wat vraag 5.2 a) van dit examen, zijnde “*Op basis van welk(e) beginsel(en) kan de fiscus deze taxatie doorvoeren? Motiveer je antwoord!*”, betreft, kan de Raad de beoordeling van het door verzoekende partij gegeven antwoord niet als kennelijk onredelijk aanmerken. Evenmin kan de Raad verzoekende partij bittreden in haar visie dat het feit dat zij gesanctioneerd werd voor de toevoeging van foute elementen aan haar antwoord als een niet-toegelaten giscorrectie dient te worden beschouwd. *In casu* is de toevoeging van foutieve informatie aan het antwoord immers een element waaruit blijkt dat de student het vak minder goed beheerst dan uit een antwoord zonder deze toevoeging zou blijken. De toevoeging van in het licht van de specifieke vraagstelling niet-relevante of minder relevante informatie kan het oordeel over de door een student bereikte competenties negatief bijstellen. De keuze om de meest pertinente antwoordelementen bij de beoordeling te betrekken maakt de beoordeling niet kennelijk onredelijk. Zelfs het sanctioneren van de toevoeging van niet-pertinente of minder pertinente informatie, indien in se *sensu stricto* niet foutief, hoeft niet onredelijk te zijn. De sanctionering gaat volgens de Raad dan ook niet in tegen de ECTS-fiche. De toevoeging door verzoekende partij aan haar antwoord van de primauteit van de fiscus op de

boekhoudwetgeving ter verklaring van het legaliteitsbeginsel en de door haar ontwikkelde argumentatie met betrekking tot de toevoeging van het gelijkheidsbeginsel en het realiteitsbeginsel kunnen de Raad niet tot een andere beslissing brengen.

Ook wat het luik b) van vraag 5.2 betreft, kan de quotering naar het oordeel van de Raad standhouden. De vraag luidt als volgt: “*Welk(e) beginsel(en) kan de VZW aanhalen om zich tegen de fiscus te verweren? Verklaar je antwoord.*”. De Raad stelt vast dat verzoekende partij in haar antwoord aangeeft dat het vertrouwensbeginsel niet van toepassing is aangezien de fiscus in het verleden nog nooit een controle heeft gedaan. Uit de verbetersleutel en de interne beroepsbeslissing blijkt evenwel dat het vertrouwensbeginsel *in casu* wel het correcte antwoord is. De docent verduidelijkt naar aanleiding van de hoorzitting van de interne beroepscommissie overigens dat de bijkomende uitleg van verzoekende partij totaal verkeerd is en dat ze de motivatie van haar antwoord beter niet had gegeven (zie stuk 13 van verwerende partij). De Raad leest bovendien, anders dan verzoekende partij laat uitschijnen, in haar antwoord ook niet dat het vertrouwensbeginsel niet toepasselijk zou zijn omwille van het gebrek aan goede trouw in hoofde van de belastingplichtige. Vanuit dit oogpunt kan de Raad de quotering op deze vraag (0,5 op 1), rekening houdend met de door verzoekende partij correcte vermelding van het beginsel van behoorlijk bestuur, niet als onredelijk aanmerken.

Wat het deelopleidingsonderdeel “Indirecte belastingen: Registratie- en erfbelasting (basis)” betreft, is verzoekende partij van oordeel dat haar onterecht een score van 8 op 20 is toegekend. Verzoekende partij brengt verklaringen aan van diverse door haar gecontacteerde deskundigen. Deze verklaringen brengen verzoekende partij tot de overtuiging dat het examen “zeer agressief” werd verbeterd ten nadele van haar en dat zij door deze onterechte quotering een score van 12,5 op 20 verdienede.

Bij de beoordeling van deze grieven herinnert de Raad nogmaals aan de beperking van de hem toegekende bevoegdheid, als gevolg waarvan de Raad zich geenszins bij de beoordeling in de plaats mag stellen van het daartoe in de schoot van verwerende partij bevoegde orgaan. Evenmin komt het de Raad toe de score van verzoekende partij desgevallend te wijzigen.

Wat de specifieke grief van verzoekende partij ten aanzien van de haar toegekende score op vraag 2a) betreft, is de Raad van oordeel dat, rekening houdend met de formulering van de vraag en het door verzoekende partij gegeven antwoord, niet kan worden geconcludeerd dat

de interne beroepscommissie – die de initiële score handhaafde – een kennelijk onredelijke beslissing heeft genomen. De Raad acht de quotering (0 op 1), in het licht van de motivering dat de vraagstelling twee onafhankelijke rechtshandelingen betreft waarop twee evenredige registratiebelastingen worden geheven, niet onrechtmatig. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie erop wijst dat verzoekende partij slechts één onderdeel heeft weergegeven en zodoende niet heeft aangetoond te hebben gezien dat de vraagstelling *in casu* twee onafhankelijke rechtshandelingen betrof die elk tot evenredige registratiebelasting leiden. Ter zitting erkent verzoekende partij dat zij slechts de helft van het gevraagde antwoord had genoteerd. De Raad kan verzoekende partij niet bijtreden in de visie dat haar antwoord onredelijk streng, ja zelfs agressief, zou zijn beoordeeld. De Raad slaat hierbij ook acht op de verbetersleutel, waaruit blijkt dat gedeeltelijke antwoorden niet worden goedgekeurd en dat een antwoord ofwel 0, ofwel 1 punt oplevert.

Aangaande vraag 2d) van dit examen, is de Raad van oordeel dat, rekening houdend met de verbetersleutel, de precieze formulering van de vraag en de motivering van de score in de beslissing van de interne beroepscommissie, het antwoord van verzoekende partij misschien streng is beoordeeld, maar niet onredelijk. Het komt de Raad voor dat verzoekende partij bij de beantwoording van deze vraag de uitzondering ('bankgift') voor ogen houdt, zonder melding te maken van de basisregel ('notariële schenking', met *in casu* taxatie aan 7%). Binnen zijn bevoegdheid kan de Raad bijgevolg niet besluiten dat de score (0 op 1) niet gehandhaafd kan blijven.

Ten aanzien van de grief die verzoekende partij formuleert met betrekking tot de score van 0,5 op 1 die haar is toegekend voor vraag 3b) (i) kan de Raad, rekening houdend met de toelichting in de beslissing van de interne beroepscommissie, de formulering van de vraag – waarin geen melding is gemaakt van verhuring met het oog op de vestiging van het hoofdverblijf in het verhuurde goed –, de antwoordsleutel en het antwoord van de verzoekende partij andermaal niet tot het besluit komen dat het antwoord op een kennelijk onredelijke wijze zou zijn gequoteerd. De Raad merkt hierbij op dat het antwoord van verzoekende partij in essentie een losse opsomming van wetsbepalingen is, waaruit niet kan worden afgeleid wat de precieze draagwijdte is die zij aan haar antwoord wil geven en welke hypothese zij precies in haar antwoord heeft verwerkt. De weerlegging van verzoekende partij in haar wederantwoordnota kan de Raad niet tot een ander oordeel brengen.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Jan Geens bijzitter

Jean Goossens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 16 augustus 2017

Arrest nr. 3.708 van 16 augustus 2017 in de zaak 2017/223

In zake: Kim COLIJN
Woonplaats kiezend te 2547 Lint
Kerkhofweg 5

Tegen: VIVES
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Matthias Castelein
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Geïntegreerde stage 1” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017 waarbij de interne beroepsinstantie de eerder genomen beslissing heeft gehandhaafd en aan de examencommissie de vraag heeft gesteld of zij bereid zijn de vraag naar een tolerantiemogelijkheid of een herkansingsmogelijkheid te bespreken.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 16 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat Michelle Decruy, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Geïntegreerde stage 1” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 2 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt dat zij wil aannemen dat de studente voldoende taalvaardigheden bezit, maar zij volgt de examencommissie in de stelling dat dit ook systematisch getoond moet worden. Als er veel schrijffouten zijn, maakt het *an sich* niet uit wat de oorzaak ervan is. De bedoeling is dat een leerkracht foutloos schrijft.

Met betrekking tot de basiscompetentie “organisator” concludeert de beroepscommissie vanuit het evaluatiedocument dat het tekort op deze basiscompetentie niet zozeer gemotiveerd wordt door het voorbeeld van het slordig wegleggen van schriftjes. De negatieve score gaat vooral over het maken van afspraken, het stellen van grenzen en het houden van overzicht in de klasgroep. Deze werkpunten worden zowel door de mentor als de lector aangehaald en behoren fundamenteel tot de basiscompetentie.

Met betrekking tot de lesdoelen stelt de interne beroepsinstantie vast dat er inderdaad opmerkingen zijn over de lesdoelen, maar deze geven geen aanleiding tot een negatieve beoordeling op de basiscompetentie.

Wat de eindscore betreft, nam de beroepsinstantie kennis van het stagevademecum waarin duidelijk gesteld wordt dat de eindscore een afweging is van het bereiken van alle competentieniveaus aangegeven in het stage-evaluatieformulier en niet over een optelsom van individuele scores. Het eindcijfer is dus geen rekenkundig gemiddelde. Het niet-slagen op de stage is het gevolg van de score op de basiscompetenties “organisator”, “de taalvaardigheden” en “begeleider bij leer- en ontwikkelingsprocessen”. Met betrekking tot deze laatste

basiscompetenties is het oordeel van de mentor die de ganse week observeert dat de leerlingen te weinig uitgedaagd en gemotiveerd worden, dat er te weinig vragen gesteld worden. Over de werkbladen zijn zowel de mentor als de lector ontevreden.

De interne beroepsinstantie heeft beslist om de eerder genomen beslissing te handhaven. Zij wil wel aan de examencommissie meegeven dat er meer transparantie nodig is over de cesuur rond slagen en niet-slagen. Ondanks de communicatie te vinden in het stagevademecum, die stelt dat de eindscore geen rekenkundig gemiddelde is, schept dit te weinig duidelijkheid over de gehanteerde criteria. De realiteit is dat één onvoldoende op een basiscompetentie soms al aanleiding kan zijn tot een niet-slagen. De beroepsinstantie roept dan ook op om hier duidelijker over te communiceren en dit ook op te nemen in het stagevademecum.

De beroepsinstantie stelt tevens de vraag aan de examencommissie of zij bereid zijn de vraag naar een tolerantiemogelijkheid of een herkansingsmogelijkheid te bespreken.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en per aangetekend schrijven van 14 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Op 26 juli 2017 bracht verwerende partij vervolgens aan verzoekster het antwoord van de examencommissie ter kennis, die besliste negatief te antwoorden op de vraag van de beroepscommissie en geen tolerantiemogelijkheid of extra stageweek aan te bieden.

IV. Ontvankelijkheid

A. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat verzoekende partij de nieuwe beslissing van de examencommissie (stuk 13) niet heeft afgewacht, met name of er geen mogelijkheid tot tolerantie of herkansing is. Tolerantie komt erop neer dat verzoekster haar stage niet moet herdoen en toch haar opleiding kan verderzetten. Volgens verwerende partij

rijst dan ook de vraag of hier niet geoordeeld moet worden dat niet voldaan is aan de uitputtingsvereiste van het intern beroep.

Hoewel ook de nieuwe beslissing van de examencommissie van 26 juli 2017, die dus geenszins lang op zich liet wachten, negatief uitviel voor verzoekster, in die zin dat haar puntenscore werd behouden, stond tegen deze beslissing opnieuw een intern beroep open bij de beroepsinstantie conform artikel 91 van het Onderwijs en Examenreglement. De vraag rijst zodoende of het extern beroep bij de Raad niet als onontvankelijk moet worden beschouwd.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat ze hiervan niet op de hoogte was. Zij had niet begrepen dat er nog een beslissing van de examencommissie zat aan te komen. Mede op basis van de e-mail van mevrouw [V.D.] d.d. 14 juli 2017 concludeerde verzoekster dat de beslissing rond was.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat het beroep van verzoekende partij gericht is tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie om de door haar behaalde score voor het opleidingsonderdeel “Geïntegreerde stage 1” (9 op 20) te bevestigen. Het beroep bij de Raad is gericht tegen voormelde beslissing waarbij het intern beroep met betrekking tot deze score ongegrond werd verklaard. Dat de interne beroepsinstantie de examencommissie opdraagt de mogelijkheid om een tolerantie of een herkansing toe te kennen voor het tekort te bekijken, staat de ontvankelijkheid van het extern beroep met betrekking tot de bevestiging van de score door de interne beroepsinstantie niet in de weg. Zelfs indien verzoekende partij tolerantie zou zijn verleend – *quod non in casu* – dan zou zij haar belang bij de huidige procedure voor de Raad niet verliezen. In die zin leidt de ‘onafhankelijkheid’ van de beslissing met betrekking tot tolerantie en deze met betrekking tot de evaluatie ertoe dat het feit dat verzoekende partij niet heeft afgewacht of de examencommissie haar, na de vraag van de interne beroepsinstantie om de problematiek te onderzoeken, tolerantie verleent er niet toe dat haar beroep bij de Raad voorbarig is. Integendeel zou het afwachten tot de betrokken beslissing van de examencommissie zou zijn gevallen in het voorliggend geval tot een laattijdig verzoek bij de Raad hebben geleid. Omgekeerd vermeldt de afwijzende beslissing van de examencommissie met betrekking tot de tolerantie en de mogelijkheid tot herkansing, volgend op de beslissing van de interne beroepsinstantie, dat deze het voorwerp kan uitmaken van een interne beroepsprocedure.

B. Voorwerp van het beroep

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het in het verzoekschrift niet echt duidelijk is of verzoekster alleen de beslissing van 14 juli 2017 van de interne beroepsinstantie aanvecht, dan wel ook de initiële vaststelling van de examenresultaten door de examencommissie van 27 juni 2017. De examenbeslissing van 27 juni 2017 is volgens verwerende partij evenwel niet vatbaar voor beroep bij de Raad. Zij heeft reeds het voorwerp uitgemaakt van de interne beroepsprocedure, zoals geregeld in artikel 91 van het OER. Het intern beroep kent devolutieve werking en de beslissing van de examencommissie inzake het intern beroep komt in de plaats te staan. Het is enkel de beroepsbeslissing van de interne beroepsinstantie die aanvechtbaar is bij de Raad. Eenzelfde beroepsmogelijkheid is *niet* voorzien wat de initiële examenresultaten betreft. In de mate dat het beroep ook betrekking zou hebben op de beslissing houdende de initiële examenresultaten van 27 juni 2017, moet het schorsingsberoep dan ook worden afgewezen wegens onontvankelijkheid.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat artikel 91 van het OER voor haar geen parate kennis is. Gezien de beslissing van 27 juni 2017 het onderwerp was van de klacht bij de beroepsinstantie op 14 juli 2017, dacht verzoekster dat het logischerwijze over beide zou gaan. Verzoekster stelt dat zij niet zo goed begrijpt wat de raadsman van verwerende partij bedoelt als zij stelt dat de beslissing van 27 juni 2017 niet vatbaar is voor beroep. Beide beslissingen gaan over dezelfde stage. Bovendien verwijst de raadsman van verwerende partij regelmatig zelf naar de originele klacht aan de beroepsinstantie en de evaluatie van 27 juni 2017.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 27 juni 2017 waarbij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Geïntegreerde stage 1’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 91 §3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij is van mening niet correct beoordeeld te zijn op haar “Geïntegreerde stage 1” (GIS 1). Verzoekster is niet geslaagd en zij vindt ook na het besluit van de interne beroepsinstantie dat er geen gerechtvaardigde argumenten worden gebruikt om de beoordeling te verantwoorden.

Verzoekster stelt dat zij reeds basisstages achter de rug heeft voor Nederlands, wiskunde, godsdienst en WERO. Bij deze stage was zij steeds van de eerste keer geslaagd. Concreet houdt dit in dat verzoekster 24 lesuren heeft gegeven in de derde graad (5^{de} leerjaar) en 12 lesuren in de eerste graad. Deze stages worden beoordeeld op basis van wat de studenten schriftelijk indienen (lesvoorbereidingen) en de evaluatieve van de betrokken mentor.

In mei 2017 legde verzoekster haar eerste geïntegreerde stage af. Dit houdt in dat ze een hele week de vakken Nederlands, wiskunde en godsdienst geeft in een derde leerjaar. De overige uren moest ze participerend observeren, d.w.z. verbeteren, helpen bij groepswerk... Bij deze uren horen ook nog enkele bijkomende taken die gemaakt en ingediend moesten worden.

Verzoekster stelt dat zij tijdens haar stage alle benodigde documenten tijdig heeft ingediend. Haar observatieve werd een week op voorhand doorgestuurd, de lesvoorbereidingen werden minstens 3 dagen voor de betrokken les doorgestuurd. Helaas zat haar mentor toen met een drukke agenda en heeft hij de lesvoorbereidingen niet kunnen nakijken. Haar stagemap met alle benodigde documenten lag vanaf dag één netjes klaar voor de bezoekende docent.

Gezien de stage in mei viel, moest verzoekster voor Nederlands en wiskunde uitsluitend herhalingslessen geven met vele reeksen oefeningen. Enkel voor de uren godsdienst was dit niet van toepassing. Volgens verzoekster verliep de stage vlot. Op vrijdag vulde meester [R.] haar evaluatiedocument in. Hij heeft dit zeer kort toegelicht. Volgens verzoekster was meester [R.] niet mals geweest. Hij had voor de typfouten verschillende elementen een min gegeven, waaronder ‘werkbladen’, ‘noteert ideeën en gedachten duidelijk’ en ‘grammatica en spelling’. Bij het verbeteren van de volledige stagemap, samen met een leerkracht Nederlands hoger middelbaar, heeft verzoekster slechts één dt-fout gevonden. Verzoekster denkt dat meester [R.] de typfouten gewoon veralgemeend heeft, omdat er niet echt een specifieke categorie voor was. Verzoekster had wel nog enkele vragen, maar durfde deze niet allemaal te stellen, gezien ze respect heeft voor ervaren leerkrachten en deze niet in twijfel wil trekken.

Op dag twee verscheen de bezoekende lector al tijdens de eerste twee lesuren. Ze volgde twee herhalingslessen Nederlands. Tijdens het bezoek overlegde ze met de mentor. Na de twee lessen kreeg verzoekster tijdens de speeltijd (15 minuten) een zeer korte evaluatie. Kort samengevat was haar stagemap helemaal in orde, waren de lesdoelen bij één van de bezochte

lessen niet voldoende, gaf ze enkele tips qua organisatie... Verzoekster had een positief gevoel, omdat voornamelijk enkele kleine zaken werden benoemd, maar geen grote tekorten.

Na haar stage ging verzoekster onmiddellijk met de evaluatieve van de mentor naar enkele ervaren leerkrachten, omdat ze onzeker was of dit wel voldoende was. Verzoekster werd gerustgesteld dat het een goede stage was. Er waren voornamelijk enkele kleine puntjes (vb. letten op typfouten), ++ voor relatie met de kinderen... Verzoekster was gerustgesteld en durfde met zelfvertrouwen op haar stage terugblikken. Uiteraard was ze niet perfect, anders zou ze geen stage moeten doen. Een stage is een leermoment en enkele werklijnen zijn meer dan normaal. Bovendien is fouten maken menselijk, ook voor zij die al jaren in het vak staan. Nadien ontving verzoekster ook feedback van de bezoekende lector. Ook hiermee is zij naar enkele leerkrachten getrokken. Die stelden zich toch wat vragen bij de beoordeling en vonden het wat ‘muggenziften’. Over het algemeen waren ze hier ook positief over: kleine werklijnen, maar dit heeft iedereen.

Enkele weken later ontving verzoekster haar score voor stage ‘GIS 1’: een C, meer bepaald 9/20. Kort nadien nam verzoekster contact op om meer feedback te krijgen. Het resultaat was gewoon een opsomming van alle opmerkingen van de mentor en de lector samen in één document. Onderaan stond de score, zonder verdere feedback. Vervolgens nam verzoekster telefonisch contact op met de praktijkcoördinator van ‘GIS 1’, [J.T.]. Na het telefoongesprek zat verzoekster nog steeds met een wrang gevoel. Ze begreep de werklijnen wel, maar kon er niet bij dat er zo zwaar aan getild werd. Verzoekster besloot dan ook een klacht in te dienen bij de beroepsinstantie van verwerende partij. Zij kreeg de kans om haar klacht mondeling te komen toelichten. Gezien zij zo lang aan de schriftelijke neerslag had gewerkt en ervan overtuigd was dat het meteen duidelijk zou worden voor de beroepsinstantie, wees ze dit af. Eigenlijk ging ze ervanuit dat dit door de beroepsinstantie zou worden rechtgezet.

Vervolgens ontving verzoekster via e-mail de beslissing van de beroepsinstantie. Haar klacht werd ongegrond bevonden. Verzoekster was zeer teleurgesteld, omdat er plots nieuwe argumenten werden aangehaald waarom ze uiteindelijk niet geslaagd was. Deze argumenten werden haar telefonisch niet door de praktijkcoördinator gegeven, waardoor verzoekster deze dan ook niet behandeld had in haar klacht. Zo werd er bijvoorbeeld verwezen naar haar werkbladen, die zowel door de lector als de mentor onvoldoende bevonden waren. De lector gaf verzoekster een min voor de werkbladen, omdat er typfouten inzaten. Deze werden er

uitgehaald voor ze bij de leerlingen aankwamen. De min heeft geen betrekking op de inhoud of lay-out van de werkbladen. De bezoekende lector gaf haar een min op basis van wat de mentor had gezegd over de typfouten. Zij heeft de werkbladen nooit gezien. Verzoekster stelt dus dat ze tweemaal wordt afgerekend op hetzelfde tekort.

Een andere reden voor haar niet-slagen was haar basiscompetentie begeleider bij leer- en ontwikkelingsprocessen. De beroepsinstantie stelt dat deze basiscompetentie het oordeel is van de mentor, die de ganse week observeert dat de leerlingen weinig uitgedaagd en gemotiveerd worden en dat er weinig vragen gesteld worden. Dit is volgens verzoekster enorm kort door de bocht en ongenuanceerd. Gezien de commentaar die de mentor bij de competenties noteerde, had verzoekster de leerlingen wat meer mogen motiveren om oefeningen af te werken. Daarom gaf hij een min voor dit onderdeel. Hieruit wordt door de beroepsinstantie de conclusie getrokken dat de leerlingen weinig uitgedaagd en gemotiveerd worden. Dit vindt verzoekster een heel subjectieve veronderstelling. Volgens de beroepsinstantie stelt verzoekster ook te weinig vragen. Verzoekster heeft de mentor gevraagd waarom zij een min had voor dit onderdeel. Hij doelde op het stellen van verschillende soorten vragen. Opnieuw trekt de beroepsinstantie hieruit een volledig andere conclusie, gebaseerd op een eigen interpretatie van de werkpunten. Verzoekster ging onmiddellijk in de verdediging, maar kreeg de horen dat de communicatie met de beroepsinstantie daar stopte, gezien de beslissing vaststaat.

In de beslissing staat ook dat één min voor een bepaald onderdeel genoeg is om niet te slagen, omdat het geen rekenkundig gemiddelde is. Als dat zo is, vindt verzoeker dat ze dringend werk moeten maken van een andere evaluatiefiche. Haar mentor heeft een “min” beoordeeld als een werk puntje en een “min min” voor iets dat écht nog niet goed was. Het probleem is dat deze evaluatiefiche door de onderwijsinstelling dan weer anders geïnterpreteerd wordt: er is te veel ruimte voor subjectiviteit. Verzoekster kan dit staven met enkele voorbeelden uit de evaluatiefiche van de mentor.

Er werden enkele positieve zaken vermeld, zoals meer transparantie en mogelijkheid tot tolereren van de stage, maar daar heeft verzoekster niet veel aan. Op de manier waarop zij beoordeeld werd, is er volgens verzoekster amper ruimte voor fouten en wordt bijna de perfectie verwacht, rekening houdend dat dit de eerste lange stage betreft. Verzoekster krijgt niet de kans om aan haar werkpunten te werken, want ze wordt er onmiddellijk op afgestraft.

Volgens verzoekster moet een stage een leermoment zijn en is het normaal dat er enkele werkpunten zijn op haar eerste lange stage. Verzoekster vindt de eisen die gesteld worden bijna onhaalbaar zijn, gezien iedereen – zelfs ervaren leerkrachten – fouten maakt. Bovendien werd een deel van deze opmerkingen vastgesteld op de tweede dag van haar stage, de eerste twee lesuren. Verzoekster had amper de tijd gehad om de klas te leren kennen, om haar organisatie/tucht af te stemmen, om te observeren welke aanpak ze zou hanteren, om haar eerste zenuwen te overwinnen... Volgens verzoekster is de beoordeling dan ook niet representatief voor haar volledige stage. Er werden kansen ontnomen om haar capaciteiten te tonen. Volgens de praktijkcoördinator werd hiermee rekening gehouden in het eindresultaat, maar hier heeft verzoekster haar twijfels bij.

Verzoekster stelt dat zij nog niet denkt een volleerde leerkracht te zijn; ze heeft nog haar tekorten waaraan ze moet werken. Zij is echter te rade gegaan bij ervaren leerkrachten en die staven wel haar gevoel dat de beslissing niet terecht is.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster verschillende argumenten aanhaalt, die grotendeels neerkomen op een herhaling van de argumentatie van het intern beroep. Voorafgaand merkt verwerende partij op dat de argumentatie van verzoekster er grotendeels op neerkomt dat de Raad zich bij de beoordeling in de plaats zou stellen van verwerende partij. Dit volgens verwerende partij is niet mogelijk, tenzij de beoordeling kennelijk onredelijk is, *quod non*. Verzoekster vindt in het algemeen het oordeel van de examencommissie en de beroepsinstantie “enorm kort door de bocht en ongenuineerd”. Verzoekster vroeg dus zowel aan de interne beroepsinstantie als op heden aan de Raad een directe inhoudelijke beoordeling, die veel verder gaat dan de kennelijke onredelijkheidstoets. De Raad vermag in principe géén appreciatie uitdrukken omtrent de waarde van de student. Nochtans toont verzoekster op geen enkele manier aan waarom de beslissingen van de examencommissie en de interne beroepsinstantie geen juiste weerspiegeling zouden zijn van haar prestaties die in het evaluatieformulier op diverse punten door zowel de mentor als de lector (sterk) negatief beoordeeld worden.

De score van 9/20 is volgens verwerende partij in elk geval *niet* kennelijk onredelijk en staat in verhouding tot de woordelijk bijgevoegde motivering in de verschillende evaluaties van verzoekster samen genomen. Verzoekster toont op geen enkele manier aan *waarom* de examenbeslissing geen juiste weerspiegeling zou zijn van haar prestaties. Het spreekt voor

zich dat de loutere eenzijdige bewering dat ‘het oordeel van de bezoekende lector niet correct is’, niet volstaat. Het is niet aan verzoekster om zichzelf te beoordelen.

Evenmin mocht verzoekster vertrouwen op een zogezegd ‘positieve feedback’ door de mentor, *quod non*. Uit het beoordelingsverslag (stuk 6) blijkt immers dat ook de beoordeling door de mentor niet zo positief is. In bijlage 1 “Evaluatie van de didactische stage GIS” is bovendien letterlijk sprake dat het oordeel van de mentor *niet* het eindoordeel over de gehele stage vormt: “*De eindbeoordeling over de stage gebeurt door het lectorenteam, na ontvangst van alle stagedocumenten.*”

Vanzelfsprekend is de mening van derden zoals ‘ervaren leerkrachten’ over het ‘muggenziften’ van de mentor en de lector, waarnaar verzoekster verwijst, *geen* element dat de examencommissie of de beroepscommissie in rekening dient te brengen. Zij beschikken in deze niet over de minste evaluatiebevoegdheid.

Ook het feit dat verzoekster “*reeds basisstages achter de rug zou hebben voor Nederlands, wiskunde, godsdienst en WERO*” en “*zij bij deze stages steeds van de eerste keer geslaagd was*”, betekent niet dat zij voor alle daaropvolgende stages geslaagd moet zijn. Het gaat hier om een andere stage, en zelfs een ander opleidingsonderdeel, hetgeen dus los van de andere stages beoordeeld wordt.

Het is ook niet aan verzoekster om zichzelf te beoordelen, noch is het aan de interne beroepsinstantie, laat staan aan de Raad, om een inhoudelijke appreciatie van verzoekster te overwegen, temeer de beoordeling allerminst kennelijk onredelijk is. Verwerende partij begrijpt de teleurstelling van verzoekster, die had gehoopt om te slagen, maar dit beroep kan op geen enkele wijze een aanleiding geven tot de toekenning van een beter stageresultaat.

Verder meent verzoekster dat de vermelde minpunten onvoldoende zijn om tot een negatieve score te leiden, zeker gelet op de tal van andere positieve punten. Uit het evaluatierapport (stuk 6) blijkt dat verzoekster inderdaad een ‘+’ heeft voor een aantal basiscompetenties. Dit is ook niet onlogisch, gezien de score van verzoekster anders nog lager zou zijn geweest. Evenwel werden zowel door de mentor als door de lector ook een aantal ‘-‘ gegeven, voor een aantal belangrijke basiscompetenties:

- Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen b) tijdens de activiteit: negatief beoordeeld door de mentor
- Organisator : negatief beoordeeld door zowel de mentor als de lector
- Taalvaardigheden – expressieve vaardigheden : negatief beoordeeld door de mentor
- Taalvaardigheden – spreekvaardigheden : negatief beoordeeld door de mentor
- Taalvaardigheden – schrijfvaardigheden : negatief beoordeeld door zowel de mentor als de lector.

Bovendien stelt verwerende partij dat de score ook geen optelsom is van de score van alle basiscompetenties. In de onderwijsfiche (stuk 2) met betrekking tot het opleidingsonderdeel ‘Geïntegreerde stage 1’ staat bij de ‘evaluatieactiviteiten’:

“[...] Het gaat hier over een afweging van het bereiken van alle competentieniveaus aangegeven in het stage-evaluatieformulier en niet over een optelsom van individuele scores. Het eindcijfer wordt bepaald in samenspraak met het team en wordt pas definitief na examencommissie. [...] Verdere toelichting is opgenomen in de stagewijzer.” Verzoekster kon zwart op wit kennismeten van alle basiscompetenties, taalvaardigheden en attitudes waaraan zij moest voldoen om te kunnen slagen voor dit opleidingsonderdeel. Uit de formulering van de evaluatiwijze kan ontegensprekelijk afgeleid worden voor elke student dat het niet halen van één of meerdere basisdoelstellingen een onvoldoende tot gevolg kan hebben, ongeacht de prestaties wat betreft andere basiscompetenties. Ten overvloede staat dit ook in de stagewijzer (stuk 3, pg.15) : “*De eindevaluatie gaat over een afweging van het bereiken van alle competentieniveaus aangegeven in het stage-evaluatieformulier en niet over een optelsom van individuele scores. Het eindcijfer is dus geen rekenkundig gemiddelde. Wanneer echter voor meerdere basiscompetenties een “-“of” - - “-code wordt gegeven versterken deze elkaar en kan als besluit voor de stage een code D vastgelegd worden.*” Dit is precies de juiste draagwijde die verwerende partij, bij monde van zowel de examencommissie als van de interne beroepsinstantie, heeft gegeven aan een eindcijfer dat tot stand kwam op basis van een ‘globale beoordeling en geen optelsom van individuele scores’. Overigens wil verwerende partij opmerken dat verzoekster op *meerdere* basiscompetenties een ‘-‘ of ‘—‘ heeft, zodat eigenlijk op grond van de stagewijzer zelfs een D-score (7 of minder) in plaats van een C-score (8 of 9) had kunnen worden toegekend. Een score van 10 of meer vereist dat op geen enkele basiscompetentie een ‘-‘ werd toegekend.

Verzoekster redeneert daarentegen helemaal onjuist als zij, bijvoorbeeld op p. 3 in haar verzoekschrift aanhaalt: “*ik word hier dus tweemaal afgerekend op hetzelfde tekort*”. Het gaat om een globale beoordeling. Dit werd ook bevestigd door de interne beroepsinstantie. In haar extern verzoekschrift stelt verzoekster dat dit niet duidelijk is in de beoordelingsfiche (stuk 6). Verwerende partij verwijst evenwel naar de onderwijsfiche, waarvan de studenten – en dus ook verzoekster – geacht worden kennis te hebben. De beoordelingsmethodiek kwam ook herhaaldelijk aan bod tijdens de toelichting van de stage en geldt bovendien voor alle opleidingsonderdelen die een stage bevatten.

Wat betreft de opmerking van verzoekster dat de mentor bepaalde elementen enkel bedoelde als ‘werkpunt’, terwijl ze bij de bepaling van de score ook effectief in rekening zouden zijn gebracht, dient vastgesteld te worden dat de fiche heel duidelijk is, met name dat enkel de meest ‘rechtse kolom’ de werkpunten betreft. Alle mentoren worden bovendien afdoende gebriefd door verwerende partij. Zij weten ook dat de score ‘+’ of ‘-’ of zelfs ‘--’ bepalend is. Deze laatste twee codes worden gehanteerd om diverse basiscompetenties als (uitgesproken) negatief te beoordelen. Die gemotiveerde evaluatiemethode wordt ook geëxpliciteerd in de evaluatiefiches (stukken 4-6), zodat allerminst een gebrekige verantwoording van de gegeven score(s) kan verweten worden aan verwerende partij en zodat verzoekster geenszins kan voorhouden hiervan niet op de hoogte te zijn. Respectievelijk de codes ‘-’ en ‘--’ worden in stuk 4 gedefinieerd.

Overigens is het niet zo dat bij de bepaling van de eindscore enkel rekening wordt gehouden met de + of – score, maar ook met de woordelijke toelichting door de mentor en de lector en dit bekeken in verhouding tot de zwaarwichtigheid in het licht van het te behalen niveau wat de basiscompetenties betreft. Het is dus geenszins een formele zwart-wit beoordeling. Verwerende partij merkt op dat verzoekster hier ten onrechte suggereert als zouden er door de mentor enkel ‘werkpunten’ zijn opgeliist. In de kolom ‘conclusie’ staan er bij de ‘-’ score ook effectief negatieve elementen opgeliist. De discussie over de vorm en de inhoud van het evaluatieformulier is volgens verwerende partij incorrect en ook irrelevant, gezien het integraal de vereiste competenties die in het kader van het opleidingsonderdeel ‘GIS 1’ verworven moeten worden, weerspiegelt en ook een transparante en gelijke basis voor alle studenten vormt.

Verwerende partij concludeert dat de totale score van 9/20 zodoende wel degelijk in verhouding staat met de woordelijke motivering en dat er geen enkele reden is om aan te nemen dat deze woordelijke motivering ‘muggenzifterij’ is. Verwerende partij stelt dat dit oordeel tot haar discretionaire beoordelingsvrijheid behoort en dat verzoekster geenszins aantoont dat deze beoordelingsvrijheid op kennelijk onredelijke wijze werd uitgeoefend.

Verder stelt verwerende partij dat het zeker niet om ‘muggenzifterij’ gaat, zoals verzoekster ten onrechte voorhoudt. In hoofdlijnen is de onvoldoende score te wijten aan:

- Onvoldoende organisator
- Onvoldoende taalvaardigheid
- Onvoldoende begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, b) tijdens de activiteit

Met betrekking tot de eerste twee basiscompetenties kenden zowel de mentor als de lector een score ‘-’ toe aan verzoekster (stuk 6). Daarnaast kende de mentor nog een negatieve score toe voor de basiscompetentie ‘begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen b) tijdens de activiteit’ en ‘taalvaardigheid – expressieve vaardigheden’ en ‘taalvaardigheid – spreekvaardigheden’. De interne beroepsinstantie verwijst in haar beslissing ook naar dit tekort. In het extern verzoekschrift roept verzoekster plots in dat de interne beroepsinstantie hierdoor een nieuwe (en dus laattijdige) motivering voor de onvoldoende score zou aanbrengen, *quod non*.

Wat betreft ‘onvoldoende organisator’ verwijst verwerende partij naar de kritiek in de beoordelingsfiche (stuk 6). In haar intern verzoekschrift (stuk 8) ontkent verzoekster volgens verwerende partij haar tekortkomingen *niet*, maar minimaliseert ze deze als zijnde kaderend in het leerproces. Verwerende partij stelt dat het correct is dat de stage een leerproces is. Dit betekent evenwel niet dat er ook reeds in een eerste stage een bepaald niveau moet worden bereikt. Dit niveau ligt dan hoger en hoger in de volgende stages. Hier gaat het om tekortkomingen op basiscompetenties, die ertoe leiden dat het voor de eerste stage vereiste niveau niet bereikt wordt. Verwerende partij verwijst naar hetgeen de interne beroepsinstantie besliste m.b.t. de basiscompetentie ‘organisatie’ (stuk 9). Verwerende partij stelt vast dat verzoekster hierop *niet* terugkomt in haar extern verzoekschrift.

Wat betreft de onvoldoende taalvaardigheid, zowel op het vlak van expressieve vaardigheden, spreekvaardigheden als schrijfvaardigheden, verwijst verwerende partij naar de kritiek in de beoordelingsfiche (stuk 6). Zowel de mentor als de lector geven tal van (dezelfde) opmerkingen over de storende gebreken in de spreek- en schrijfvaardigheid. De mentor tekent

bij punt 2 “Spreekvaardigheden” tot driemaal toe een onvoldoende op. Het gaat om essentiële vaardigheden, zoals een duidelijke verwoording van ideeën en gedachten (2.1), het spreken van Standaardnederlands (2.2) en het hanteren van een zuivere uitspraak (2.3). De lector noemt in het bijzonder de schrijfvaardigheid een opvallend en veelvuldig probleem. In haar intern verzoekschrift ontkent verzoekster haar fouten opnieuw niet, maar minimaliseert ze deze en is ze van oordeel dat typfouten eigenlijk niet onder de noemer ‘taalvaardigheid’ vallen. Dit behoort evenwel tot de beoordelingsvrijheid van verwerende partij, waarvan verzoekster geenszins aantoon dat het oordeel kennelijk onredelijk is. Verwerende partij verwijst naar hetgeen de interne beroepsinstantie besliste m.b.t. deze basiscompetentie ‘taalvaardigheid’ (stuk 9). In het extern verzoekschrift komt verzoekster hier nauwelijks op terug. Verwerende partij herhaalt dat het om een globale beoordeling gaat en dat er geenszins sprake is van een dubbele afrekening op basis van hetzelfde tekort.

Onder de basiscompetentie ‘Innovator en onderzoeker’ merkt de mentor op (stuk 6): “*In de lesvoorbereidingen die wat later werden aangegeven zaten minder schrijffouten*”. Dit wordt hier met een ‘+’ beoordeeld. Dit belet evenwel niet dat de lector schrijffouten op zich met een ‘-’ beoordeelt in het licht van de competentie ‘taalvaardigheden’. Bovendien schrijft ook de mentor zelf én met een ‘-’: “*Schriftelijk taalgebruik moet beter. De stagiaire herkent dit probleem... Haast en spoed.*” Er kan volgens verwerende partij niet omheen dat ‘schriftelijk taalgebruik’ ook typfouten bevat. Het is ook geenszins zo dat dit tweemaal in rekening gebracht werd. Het is gewoon het niet correct taalgebruik op zich dat negatief bevonden wordt en bijdraagt tot de onvoldoende beoordeling. Een score van 9/20 vereist geenszins dat aan meerdere criteria niet is voldaan. De taal, zowel mondeling als schriftelijk, is een essentieel onderdeel van het brede spectrum van het lesgebeuren. *A fortiori* geldt deze vaststelling voor de lessen Nederlands, als onderdeel van ‘GIS 1’. Tevens merkt verwerende partij op dat zowel in het intern als het extern verzoekschrift ook een aantal taalfouten terug te vinden zijn.

Wat betreft ‘lesdoelen’, stelt verwerende partij dat in de interne beroepsbeslissing (stuk 9) staat dat er inderdaad opmerkingen zijn over de lesdoelen, maar dat deze geen aanleiding gaven tot een negatieve beoordeling op de basiscompetentie. In het beoordelingsverslag (stuk 6) wordt inderdaad opgemerkt dat “*het wel nog zoeken is naar de correcte doelen (bij de geobserveerde herhalingslessen)*” en “*kiest leerdoelplan ifv BS (-), Formuleert concrete lesdoelen (-).*” De basiscompetentie ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen a) bij voorbereiding’ worden evenwel zowel door de mentor als de lector met een ‘+’ beoordeeld,

zodat dit inderdaad *geen* aanleiding heeft gegeven tot een negatieve evaluatie. Verzoekster komt hier ook niet meer op terug in het extern verzoekschrift.

Verder stelt verwerende partij dat verzoekster in het algemeen zeer licht gaat over haar eigen ‘werkpunten’. Verwerende partij wijst erop dat het geen argument is om iemand geslaagd te verklaren, omdat de tekortkomingen ‘bij te sturen’ of ‘te verhelpen’ zijn. Elke student zou dan kunnen claimen dat hij geslaagd moet zijn. Een onvoldoende op een opleidingsonderdeel valt immers altijd ‘te verbeteren’.

Het veelvuldig door verzoekster aangehaalde argument dat de lector reeds de tweede dag op bezoek kwam en de beoordeling op giswerk en veronderstellingen is gebaseerd, snijdt volgens verwerende partij geen hout. De vereiste competenties moeten over de gehele stageperiode aangetoond worden, en de mentor – die wél de gehele week aanwezig was – laat zich eveneens duidelijk negatief uit over diverse doelstellingen uit de onderwijsfiche. Zo blijkt ook uit de stagewijzer, waarin duidelijk sprake is van “100% permanente evaluatie” (stuk 3, p. 15).

Wat betreft de zogenaamde overlapping van dezelfde opmerkingen bij verschillende basiscompetenties, stelt verwerende partij dat elke evaluatiefiche noodzakelijkerwijs noopt tot een bepaalde mate van categorisering. Daarom is het logisch dat het bij het invullen van dergelijke fiche door diverse personen, *in casu* de mentor en de lector, voorkomt dat bepaalde negatieve (of positieve) punten door hen onder een verschillende rubriek worden behandeld. Dit betekent echter geenszins dat er een fundamenteel verschillende beoordeling in hoofde van de mentor en de lector heeft plaatsgevonden. Wel integendeel, beiden waren het eens over de manifeste tekortkomingen van verzoekster bij het afleggen van ‘GIS 1’. Verzoekster probeert echter onjuist die categorisering in haar voordeel om te buigen. Bij wijze van voorbeeld geeft de mentor inderdaad niet meteen een onvoldoende wat betreft het onderdeel “Attitudes”. Echter, precies op voorspraak van de mentor wijst de lector er bij “Attitudes” op dat: “*Mentor had de indruk dat het allemaal nogal snel is moeten gebeuren, waardoor er foutjes in je voorbereiding zitten, en waardoor je een aantal zaken niet had voorzien.*” Hoogstens is het volgens verwerende partij dus een kwestie van oorzaak-gevolg. De mentor kaart de vele (typ)fouten aan bij “Taalvaardigheid”, maar wijst dit tekort in zijn motivering ook aan een gebrekige voorbereiding: “*haast en spoed...*” (stuk 4). De lector merkt evenzeer de vele fouten op en schuift het ook expliciet onder de rubriek “Attitudes” (stuk 5).

Uit het geheel van de evaluatiefiche is dus zeker af te leiden dat er inderdaad wat schort bij het organisatievermogen, wat ten andere inhoudelijk lacunes (lesdoelen) en de vele typ- en spellingsfouten (taalvaardigheid) meer in het oog doet springen. Verzoekster probeert alle tekortkomingen van elkaar te splitsen en betoogt dan dat de ‘werk puntjes’ best meevalen. Deze tekortkomingen hangen echter aan elkaar vast. Een les kan gefnuikt worden door zowel een grote tekortkoming als door een reeks van grotere en kleinere tekortkomingen. Het is precies die globale beoordeling die de examencommissie noopte tot het handhaven van een onvoldoende voor ‘GIS 1’. Zowel de mentor als de lector hebben dezelfde problematische aspecten aangekaart in het evaluatieformulier, die betrekking hebben op diverse basiscompetenties die niet verworven werden in het kader van het opleidingsonderdeel ‘GIS 1’. Verwerende partij blijft dan ook bij haar standpunt dat de score terecht en voldoende gemotiveerd en beargumenteerd is en verlopen is volgens de vooropgestelde procedure.

Verder stelt verwerende partij dat er geen sprake is van ‘nieuwe argumenten’ in de beslissing van de interne beroepsinstantie. De twee elementen die verzoekster als ‘nieuw’ aanhaalt, staan duidelijk in het beoordelingsverslag (stuk 6) en hebben allebei betrekking op de basiscompetentie ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, b) tijdens de activiteit’, waarvoor ook de mentor een negatieve score toekende. Verwerende partij had meteen bij de eerste vraag om feedback het evaluatieverslag en de feedbackfiche bezorgd aan verzoekster. De zogenaamde ‘nieuwe argumenten’ staan letterlijk allemaal in het evaluatieformulier, dat verzoekster zelfs ten tijde van het indienen van haar intern beroep reeds in handen had. Verzoekster suggereert alsof dat, indien zij een uitgebreidere klacht had kunnen indienen, de interne beroepsinstantie haar gelijk zou gegeven hebben, *quod non*. Het is bovendien nogal kras dat een zogezegd gebrekkig toelichting, wat niet het geval was, wordt verweten aan verwerende partij, terwijl verzoekster niet bereid werd gevonden om mondeling toelichting te verkrijgen. Per uitzondering werd zelfs nog bijkomende verduidelijking verschaft door verwerende partij per e-mail na de beslissing van de interne beroepsinstantie (stuk 11).

Het gaat in het bijzonder om de volgende 2 zogenaamd ‘nieuwe argumenten’. In haar extern verzoekschrift verwijst verzoekster vooreerst naar haar werkbladen die zowel door de mentor als de lector onvoldoende bevonden waren. Verwerende partij gaat ervan uit dat het gaat om volgende zinssnede in de beslissing van de interne beroepsinstantie (stuk 9): “*Over de werkbladen zijn zowel mentor als lector ontevreden.*” Verwerende partij stelt dat het hier om

één zinssnede gaat in de ‘Beschouwing over de eindscore’. Het is niet deze zin op zich die ertoe geleid heeft dat de interne beroepsinstantie het beroep als ongegrond beschouwde. Daarenboven is de zin volledig correct. Uit het beoordelingsverslag (stuk 6) blijkt dat zowel de lector als de mentor het schriftelijk taalgebruik in de werkvoorbereiding onvoldoende achten. Op basis hiervan kan moeilijk gesteld worden dat zij tevreden waren met de werkbladen. In tegenstelling tot wat verzoekster suggereert, zijn de foutieve werkbladen geen ‘kleine zaken’, maar een essentieel element bij het lesgeven. Het is vanzelfsprekend dat de mentor en de lector de documenten waarmee in de klas aan de slag wordt gegaan streng beoordelen. De mentor eiste zelfs dat de werkbladen zouden worden aangepast, alvorens ze aan de leerlingen werden gegeven. Ook de lector vermeldt bij de basiscompetentie ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, b) tijdens de activiteit’ “*werkbladen*”(-). Klaarblijkelijk gaat het dan toch wel om niet onbelangrijke gebreken die ontoelaatbaar zijn en niet om de spreekwoordelijke schoonheidsfoutjes, zoals verzoekster tracht voor te houden. In het evaluatieformulier hebben de werkbladen dan ook de code ‘- -’ meegekregen vanwege de mentor. Ook op de feedbackfiche staat: “*Mentor had de indruk dat het allemaal nogal snel is moeten gebeuren, waardoor er foutjes in je voorbereiding zitten, en waardoor je een aantal zaken niet had voorzien.*” Verwerende partij herhaalt dat ook deze feedbackfiche reeds aan verzoekster gekend was, zelfs voor het indienen van het intern beroep. In tegenstelling tot hetgeen verzoekster suggereert, zegt de zinssnede uit de interne beroepsbeslissing ook geenszins dat de ontevredenheid betrekking heeft op ‘inhoud of lay-out’ van de werkbladen. Dit staat geenszins in de interne beroepsbeslissing te lezen.

In haar extern verzoekschrift stelt verzoekster tevens dat haar basiscompetentie ‘Begeleider bij leer- en ontwikkelingsprocessen’ ook een reden was voor haar niet-slagen. Volgens verzoekster ging de interne beroepsinstantie, door te concluderen dat de leerlingen weinig uitgedaagd en gemotiveerd werden, hier kort door de bocht en was men ongenuineerd. In het beoordelingsverslag (stuk 6) leest met onder de basiscompetentie ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, b) tijdens de activiteit’: “*Stelt vragen (-), daagt leerlingen uit en motiveert hen (-).*” Verwerende partij ziet zodoende niet in welke verweerde conclusie de interne beroepsinstantie zou trekken door te oordelen (stuk 9): “*M.b.t. deze laatste basiscompetenties is het oordeel van de mentor die d ganse week observeert dat de leerlingen weinig uitgedaagd en gemotiveerd worden, dat er weinig vragen gesteld worden.*” Volgens verwerende partij is dit hetzelfde als hetgeen letterlijk in het beoordelingsverslag staat. De (-)

toont aan dat hieraan niet voldaan is. De interne beroepsinstantie heeft het symbool (-) omgezet naar een woord. ‘Weinig’ is hierbij correct.

Verwerende partij concludeert dat zij haar beslissing(en) afdoende heeft gemotiveerd en met alle mogelijke middelen heeft gestaafd. De score van 9/20 is terecht. Verzoekster scoort wel degelijk onvoldoende op drie basiscompetenties, zijnde ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, b) tijdens de activiteit’, ‘Organisator’ en ‘Taalvaardigheden’ (dit laatste zelfs in zijn drie onderdelen). Er is volgens verwerende partij dan ook geen enkele reden om de beslissing van de interne beroepsinstantie te herzien.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat ze wel degelijk belang hecht aan de gehele klacht. Ze ging echter niet in op de uitnodiging van de interne beroepsinstantie om gehoord te worden, omdat ze er van uitging dat haar bezwaren “zo klaar als een klontje [waren]”. Verzoekster ging er dus van uit dat de interne beroepsinstantie na het lezen van de schriftelijk neerslag haar een positieve beslissing zou toekennen. Daarnaast geeft het schriftelijk uitwerken van haar mening en argumenten haar de tijd om deze woorden goed af te wegen en duidelijk over te brengen wat ze bedoelt. Bij een mondelinge toedracht zouden haar emoties de bovenhand kunnen nemen en zou ze zich daardoor mogelijk niet even duidelijk kunnen maken. De context van een beroepsinstantie en het belang van het onderwerp zorgden immers voor enige onzekerheid bij verzoekster. Ze deelde deze bezorgdheid tevens met mevrouw [V.D.]. Verzoekster benadrukt dat zij zeker wel kan spreken en boodschappen kan overbrengen binnen een klascontext. Verzoekster merkt verder op dat het feit dat ze amper een uur na de beslissing reeds een e-mail stuurde naar de beroepsinstantie net staapt hoe begaan ze is met de gehele situatie.

Verder stelt verzoekster dat het klopt dat zij niet gewacht heeft op het antwoord van de examencommissie. Ze had namelijk niet begrepen dat zij nog een antwoord moest verwachten. Gezien een beroep bij de Raad binnen de 7 dagen moet worden ingesteld, is ze onmiddellijk aan de slag gegaan. Daarnaast vindt verzoekster de formulering van de interne beroepsinstantie nogal onduidelijk. Ze dacht dat de vraag aan de examencommissie gericht was naar de toekomst toe voor *alle* studenten. Toen verzoekster het antwoord via e-mail ontving, heeft zij ook meteen gerepliceerd met de vraag waarover het ging. Verzoekster stelt dat uit deze e-mails duidelijk blijkt dat ze niet op de hoogte was. In de beslissing van de beroepsinstantie valt het volgende te lezen: “*U kan tegen deze beslissing van de*

beroepscommissie beroep aantekenen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (...)"'. Gezien ook hier over de beslissing van de beroepscommissie (en niet de examencommissie) gesproken werd, ging verzoekster ervanuit dat dit de bestreden beslissing was. Ze wilde immers niet dat haar extern beroep onontvankelijk zou worden verklaard wegens laattijdigheid.

Verzoekster geeft verder aan dat ze inderdaad verschillende argumenten uit het intern verzoekschrift opnieuw aanvoert, omdat deze niet of onvoldoende werden behandeld door de interne beroepsinstantie. Verzoekster stelt dat zij wenst dat de beslissing van de beroepsinstantie objectief door een onafhankelijke entiteit bekeken wordt en niet door medewerkers van de instelling. Ze ziet de Raad niet als verwerende partij.

Tevens stelt verzoekster dat stages nooit volledig objectief worden beoordeeld. Veel factoren zorgen voor subjectieve data van zowel student, mentor als lector. Verzoekster herhaalt dat ze akkoord is met de opmerkingen en toegeeft dat ze fouten heeft gemaakt. In haar ogen is zowel de beoordelen van de examencommissie als van de beroepsinstantie echter onredelijk. Ze kan dit echter niet *aantonen*, omdat het tot de discretionaire bevoegdheid van de onderwijsinstelling behoort. Dit is hetgeen verzoekster net aanvecht. Verzoekster vindt dat de beoordeling van haar stage zeer theoretisch is gebeurd en absoluut niet praktijkgericht. De beoordeling lijkt te zijn gebeurd door mensen die zelf nooit voor een klas in het lager onderwijs hebben gestaan. Er is immers een groot verschil tussen hoe het er volgens boeken en cursussen aan toe gaat in een klas en de werkelijkheid. De onderwijsinstelling stelt zich volgens verzoekster onredelijk op en kan geen afdoende argumenten geven om haar score wel te staven.

Volgens verzoekster legt verwerende partij haar woorden in de mond door te stellen dat ze zegt dat "*het oordeel van de bezoekende lector niet correct is*". Verzoekster gaat akkoord met de opmerkingen, maar stelt dat verwerende partij niet kan aantonen waarom haar score wel een juiste weergave is van haar prestaties. Dit is net het voorwerp van haar beroep, de onredelijke strengheid. Tevens haalt verwerende partij foutieve informatie aan. Verzoekster citeerde in haar verzoekschrift uit de evaluatie van de mentor, welke een ‘++’ had gegeven voor relatie met de kinderen. Dit werd als een kwaliteit gezien. De uitspraak van verwerende partij omtrent de evaluatie van de bezoekende lector geeft net aan waarom verzoekster niet akkoord is met de oordelen omtrent haar stage. Rekening houdend met de schriftelijke

toelichting van de mentor is dit volgens verzoekster een behoorlijk positieve beoordeling. Het is niet perfect, maar perfectie bestaat niet, en al zeker niet tijdens een eerste lange stage.

Wat betreft de mening van derden zoals ‘ervaren leerkrachten’, wil verzoekster duidelijk maken dat ze wel dacht dat hier geen rekening mee zou worden gehouden. Dit werd louter aangehaald om duidelijk te maken dat ze niet zo arrogant is dat ze denkt te weten hoe een stage moet worden beoordeeld. Verzoekster is ten rade gegaan bij ervaringsdeskundigen. Door hun advies heeft verzoekster uiteindelijk een intern en extern beroep ingesteld.

Verzoekster geeft aan dat ze haar stage niet zelf beoordeelt, maar dit doet op basis van gewonnen informatie bij ervaren leerkrachten. Het is niet haar redenering die onredelijk is, zoals verwerende partij stelt, maar die van de onderwijsinstelling. Ze vraagt de Raad hierbij niet om een inhoudelijke appreciatie, maar wel om te bekijken of de beslissing op een regelmatige wijze tot stand is gekomen en niet kennelijk onredelijk is. Bovendien leest verzoekster in veel voorgaande beslissingen van de Raad dat het noodzakelijk is dat belangrijke aspecten zoals de evaluatievormen en quoteringsregels op een eenduidige en transparante wijze bij de aanvang van het academiejaar aan de studenten worden meegedeeld. Verwerende partij heeft hieraan volgens verzoekster duidelijk *niet voldaan*. De interne beroepsinstantie geeft in haar beslissing immers zelf duidelijk aan dat er een gebrek is aan eenduidigheid en transparantie in het huidige stage-vademecum.

Verzoekster wijst erop dat de negatief beoordeelde basiscompetenties die door verwerende partij in haar antwoordnota worden opgesomd niet volledig correct zijn. Daar de bezoekende lector de negatieve beoordeling door de mentor bij ‘expressieve vaardigheden’ tegenspreekt, heffen de twee elkaar op. Ook op ‘spreekvaardigheid’ kreeg verzoekster in het totaal een voldoende en geldt dit dus niet als een tekort.

Verwerende partij stelt dat de stage niet wordt gebaseerd op een rekenkundig gemiddelde van de verschillende basiscompetenties. Dit staat te lezen in het stage-vademecum. Het gaan om een afweging, wat betekent dat bepaalde competenties zwaarder doorwegen dan andere. Er wordt echter niet vermeldt welke dat dan zijn. Volgens verzoekster wegen ze allemaal even zwaar door voor de onderwijsinstelling. In haar telefonisch contact met de praktijkcoördinator [J.T.] werd verzoekster verteld dat taalvaardigheden, lesdoelen en organisatie zeer belangrijke competenties zijn bij GIS 1. De beroepsinstantie geeft ook taalvaardigheden en organisatie

aan, maar spreekt niet over lesdoelen maar over de competentie ‘leerkracht als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen’. Dit betreft dus een andere redenering. Nochtans behoren ze beide tot zelfde onderwijsinstelling en zouden ze dezelfde criteria moeten hanteren. Gezien er geen transparantie is wat betreft belangrijke competenties voor GIS 1, heeft verzoekster als student letterlijk het gissen naar wat al dan niet zwaarder doorweegt. De onderwijsinstelling is zelf niet eenduidig over de evaluatiecriteria.

Verwerende partij stelt dat er kan worden afgeleid dat het halen van één of meerdere basisdoelstellingen een onvoldoende tot gevolg kan hebben. Verzoekster stelt dat het niet de taak van de student is om zaken af te leiden uit de onderwijsfiches. Dit moet aangegeven worden, waarop ook de beroepsinstantie heeft gewezen. De raadsman van verwerende partij haalt verder zelf aan dat het niet aan de Raad is om een inhoudelijke appreciatie te geven, maar vindt het dan wel correct om haar persoonlijke inhoudelijke appreciatie over de stage van verzoekster te vermelden met de bedoeling haar in een slechter daglicht te stellen. Bovendien heeft de raadsman geen ervaring binnen het onderwijs en lijkt haar mening verzoekster dan ook irrelevant. Verder verdiept verwerende partij zich in de evaluatiemethode. Verzoekster begrijpt dat het geen rekenkundig gemiddelde, maar wel een globale beoordeling is. Het is net de globale beoordeling, de afweging die verzoekster onredelijk acht.

Verzoekster benadrukt dat het een *eerste* geïntegreerde stage betreft. Het is blijkbaar voldoende om voor één *competentie* een ‘-’ te krijgen om niet te slagen. Enkel met een ‘+’ op alle basiscompetenties kan een student 10 of meer krijgen. Verzoekster stelt dat dit op zijn minst onredelijk kan worden genoemd. Het zijn onrealistische voorwaarden en de onderwijsinstelling vraagt eigenlijk dat de student al een ervaren leerkracht is bij een (eerste) stage. Alles moet goed zijn en er is geen ruimte voor fouten. Werkpunten die men krijgt, kunnen niet meegenomen worden naar de volgende stage om te tonen dat je ze hebt aangepast. Een student wordt hier onmiddellijk op afgerekend en krijgt de kans niet om aan zijn werkpunten te werken. Verzoekster stelt zich hierbij de vraag of dit dan een stage of leermoment kan worden genoemd, wanneer alle competenties reeds verworven dienen te zijn vanaf de allereerste stage. In haar antwoordnota wil verwerende partij laten uitschijnen dat er niet streng en zelfs tolerant geoordeeld werd, alsof verzoekster nog van geluk mag spreken dat zij een 9 heeft gekregen. Dan stelt verzoekster dat zij op haar stage (taalvaardigheid buiten beschouwing gelaten) ook grote fouten had kunnen maken, zoals een klas die ontaardt in

volledige chaos, het vastlopen van een gegeven les of het overbrengen van foutieve leerinhouden, iets waarvoor een C- of D-score terecht voor zou zijn.

Verwerende partij pleit dat de beoordelingsmethodiek herhaaldelijk aan bod kwam tijdens de toelichting van de dat deze geldt voor alle opleidingsonderdelen die een stage bevatten. Verzoekster verwijst vervolgens naar een beoordelingsfiche van een basisstage. Volgens verzoekster is dit een andere beoordelingsmethode. Uiteraard zijn er minder categorieën, omdat het een basisstage betreft. Wanneer er over het waarderingssysteem voor de mentor gesproken wordt, is deze beoordelingsmanier echter veel minder uitgebreid. Er is minder ruimte voor interpretatie en er wordt kort en duidelijk aangegeven wat de scores inhouden. Het is veel concreter dan de beoordelingsfiche voor ‘GIS 1’. Verwerende partij stelt dat de beoordelingsfiche heel duidelijk is. De raadsman geeft aan dat de meest rechtse kolom de werkpunten betreffen. Verzoekster stelt dat de fiche zo onduidelijk is dat zelfs de raadsman van verwerende partij deze niet begrijpt. Bij de beoordelingsfiche van GIS 1 bevat de meest rechtse kolom de kwaliteiten, niet de werkpunten, zoals te zien is in de beoordelingsfiche van de mentor. De mentor wordt inderdaad gebrieft door verwerende partij. Dit neemt niet weg dat de beoordelingsfiche volgens verzoekster veel ‘grijze zones’ vertoont, waarbij er enorm veel ruimte voor interpretatie is in het score-systeem. Volgens verzoekster maakt de onderwijsinstelling misbruik van haar discretionaire beoordelingsvrijheid. De beoordeling is op zijn minst onredelijk te noemen.

Verzoekster benadrukt dat de onredelijke beoordeling de kern is van haar klacht. De discretionaire beoordelingsvrijheid van verwerende partij is absoluut niet realistisch of fair. Verzoekster benadrukt dat het een *eerste* langere stage betreft. Een deel van de argumenten en opmerkingen werden bovendien vastgesteld op de tweede dag van haar allereerste lange stage. Op dat ogenblik kende verzoekster de helft van de namen van de kinderen nog niet vanbuiten. Verzoekster stelt dat dit moet bekijken worden in een volledige klascontext lager onderwijs die bovendien ook nog eens heel veel herhalingslessen met individuele oefeningen bevat, dus weinig ‘effectief’ lesgeven. Volgens verzoekster moet er een onderscheid gemaakt worden tussen kleinere bijzaken en de essentie van het leerkracht-zijn (vlot verloop van de lessen, duidelijke instructies aan de leerlingen, het in de hand houden van de klas, correcte leerinhouden, het toepassen van dezelfde klasregels als de leerkracht, tijdig indienen van administratie...). Verzoekster verwijst ook naar de website van de onderwijsinstelling. Verwerende partij slaat bij haar beoordeling volgens verzoekster haar eigen beschrijving van

‘leraar word je niet gewoon van vandaag op morgen’ in de wind. Bovendien behoort ‘GIS 1’ tot de eerste fase van de studie. Qua theoretische vakken zit verzoekster al in de tweede fase. Een ‘dagstudent’ doet deze stage in het eerste jaar. Dit toont volgens verzoekster nog meer aan hoe onhaalbaar en onrealistisch zij de verwachtingen van de onderwijsinstelling acht.

Verwerende partij stelt dat verzoekster de opmerkingen herkent, maar minimaliseert. Verzoekster herhaalt dat opmerkingen van de mentor en de lector zoals ‘*Je mag nog iets harder optreden*’, ‘*Stimuleer leerlingen nog meer*’, ‘*Bij individuele oefening het klasoverzicht nog beter behouden*’ en ‘*Het uitdelen was chaotisch...*’ kleine werkpunten zijn, geen grote tekortkomingen. Verder geeft verzoekster aan dat verwerende partij ten onrechte spreekt van onvoldoende taalvaardigheid, zowel op vlak van expressieve vaardigheden, spreek- en schrijfvaardigheden. Verzoekster stelt dat niet haar spreekvaardigheden en expressieve vaardigheden voor de onvoldoende voor taalvaardigheid zorgden, maar wel haar schrijfvaardigheden. Expressieve vaardigheden werden door de mentor met een ‘-’ en door de lector met een ‘+’ beoordeeld. Volgens verzoekster heffen de twee elkaar op, omdat het duidelijk over een persoonlijke mening gaat. Dit werd tevens door de praktijkcoördinator bevestigd. Het klopt dat de uitspraak van verzoekster niet helemaal goed was, maar zoals te lezen valt bij de commentaar van de lector werd hier niet al te zwaar aan getild. Wat betreft schrijfvaardigheden geeft verzoekster verwerende partij gelijk. De schrijfvaardigheden tijdens haar stage waren ondermaats. Verzoekster vindt echter dat slordigheidsfouten niet bij taalvaardigheid horen, maar wel bij een andere categorie, nl. voorbereiding. Wat betreft de werkbladen stelt verzoekster ook niet dat de ‘-’ ontreedt is, maar wel dat op die manier twee minnen voor hetzelfde tekort verschijnen. Verwerende partij stelt dat het om een globale beoordeling gaat, niet om een dubbele afrekening. Nochtans werd in het antwoord van de beroepsinstantie zowel taalvaardigheid als werkbladen apart als tekort aangegeven.

Verder betreurt verzoekster het dat verwerende partij het nodig vindt om te wijzen op taalfouten in haar intern en extern beroepschrift, terwijl dit geen rol speelt. Verzoekster stelt dat de taalfouten binnen deze procedure niets te maken hebben met haar taalcompetentie als leerkracht lager onderwijs, gezien de gebruikte taalconstructies in het lager onderwijs iets eenvoudiger zijn. Verder is het de allereerste keer dat verzoekster een dergelijke (klachten)procedure aangaat.

Verzoekster stelt dat lesdoelen door de beroepsinstantie inderdaad niet herkend werden als aanleiding tot een negatieve beoordeling. Nochtans gaf de praktijkcoördinator aan dat dit wel één van de belangrijke redenen was. Verzoekster weet dat alle onvoldoendes te verbeteren zijn en dat het op die manier niet gezien kan worden als een geldig argument. Volgens haar is er echter wel een groot verschil tussen een grote en een kleine tekortkomming. Sommige tekorten zijn zware werkpunten, die enkel over een lange termijn verbeterd kunnen worden. Haar werkpunten, zoals '*iets harder optreden*', '*meer rondkijken tijdens individueel werk*' of '*iets meer stimuleren*' zijn volgens verzoekster zaken die reeds in enkele lessen verholpen kunnen worden. Dit betreffen lichte werkpunten.

Verwerende partij stelt verder dat het argument dat verzoekster reeds bezoek kreeg tijdens de eerste twee lesuren op haar tweede stagedag, irrelevant is. Verzoekster stelt dat de vergelijking met een regulier examen echter niet opgaat. Bij een stage gaat het over een permanente evaluatie over een langere tijd, terwijl bij een regulier examen kennis of vaardigheden binnen een korte periode van enkele uren getoetst worden. Bovendien gaf de praktijkcoördinator zelf telefonisch aan dat hier rekening mee werd gehouden en dat het moeilijk is de bezoeken in te plannen, waardoor ze soms reeds zeer vroeg in de stage komen. Verzoekster besefte dat zo'n planning niet te onderschatten valt, maar wanneer er zuiver sprake is van permanente evaluatie is verzoekster van oordeel dat zij nog een bezoekend lector had moeten ontvangen op de laatste dag van haar stageperiode.

Verzoekster herhaalt dat zij haar taalvaardigheid niet beschouwt als een kleine tekortkomming. Ze is wel van oordeel dat dit haar enige grote tekortkomming binnen de gehele stage betreft. Andere werklijnen, zoals de lesdoelen, zie ze wel als een kleine tekortkomming. Verzoekster benadrukt dat geen enkele les bij haar gefnuikt werd. Alle lessen zijn vlot verlopen, zonder problemen of schrijffouten.

Verder stelt verzoekster dat ze fout geformuleerd heeft dat er in de beslissing van de interne beroepsinstantie sprake zou zijn van 'nieuwe' argumenten. Verzoekster herformuleert dit naar 'andere' argumenten. Hierbij doelt ze op de doorslaggevende redenen van haar onvoldoende, niet de volledige evaluatiefiche. Telefonisch heeft de praktijkcoördinator haar laten weten dat de redenen voor haar niet-slagen organisatie, lesdoelen en taalvaardigheid waren, gezien dit bij 'GIS 1' zeer belangrijke competenties zijn. Er werd niets gesteld omtrent begeleider. Haar intern verzoekschrift was dan ook gebaseerd op de toelichting van de praktijkcoördinator. De

beroepsinstantie stelt in haar antwoord dat het niet slagen te wijten is aan taalvaardigheid, organisator en begeleider. Plots werd begeleider aangehaald als één van de belangrijke tekorten. Had de praktijkcoördinator haar verteld dat begeleider ook mee de doorslag had gegeven, dan haar verzoekster dit mee opgenomen in haar klacht.

Verder spreekt verzoekster van een gebrekkige toelichting. De feedbackfiche bij het stageresultaat was een loutere opsomming van alle punten die verzoekster al van de mentor en de lector had vernomen, zonder extra toelichting. Zij heeft dan zelf telefonisch contact moeten opnemen om verdere toelichting te krijgen. Tevens laat ook de toelichting van de beroepsinstantie volgens verzoekster te wensen over. Haar klacht was drie bladzijden lang met een uitbreide argumentatie, terwijl de eigenlijke toelichting van de beroepsinstantie slechts één bladzijde omvat. De helft van de argumenten van verzoekster wordt niet eens aangehaald. Bovendien wordt er nog een argument toegevoegd dat niet eens voorkwam in haar klacht.

Verzoekster stelt verder dat ze haar fout m.b.t. de werkbladen niet minimaliseert. Ze wilde er enkel op wijzen dat ze (terecht) kritiek krijgt op haar schriftelijke taal bij taalvaardigheden, maar dat hetzelfde tekort dan opnieuw wordt aangehaald als argument bij de werkbladen. Verder stelt verzoekster dat alle lesvoorbereidingen en materiaal op voorhand worden gecontroleerd door de mentor, om ervoor te zorgen dat de lessen juist verlopen en de werkbladen correct zijn. Kwaliteitscontrole is net hun rol binnen de stage. In tegenstelling tot hetgeen verwerende partij wil doen uitschijnen, is het dus niet uitzonderlijk dat de mentor vroeg om de werkbladen aan te passen. Verzoekster stelt verder dat het grotendeels kleine foutjes betroffen. Ze ontkent de fout qua schriftelijk taalgebruik ook niet. Verzoekster heeft onmiddellijk bij de opmerkingen tijdens de stage aangegeven dat dit een grote fout was en dat ze zich schaamde voor de typfouten. Ze heeft dit ook meteen aan de mentor te kennen gegeven. Verzoekster doelt met haar opmerking niet op de incorrectheid van de beoordeling, maar het dubbel gebruik van taalvaardigheid, gezien zowel taalvaardigheid (typ-/taalfouten) als de werkbladen (omdat ze typ-/taalfouten bevatten) als niet goed werden aangemerkt.

Verder haalt verzoekster aan dat, wanneer een mentor stelt dat ze de leerlingen nog wat meer mag stimuleren, dit in haar ogen betekent dat ze de leerlingen al stimuleert (en aldus de basiscompetentie bezit), maar dit nog wat meer mag doen. Op de beoordelingsfiche is dit dus eerder een '+' dan een '-'. De beroepsinstantie besluit dan dat de leerlingen weinig worden

gestimuleerd, hetgeen volgens verzoekster kort door de bocht is. De mentor heeft immers niet genoteerd dat zij de leerlingen echt veel te weinig had gestimuleerd. Verzoekster begrijpt dergelijke interpretatie door verwerende partij dan ook niet. De mentor doelt met de ‘-’ volgens verzoekster op te weinig variatie in het soort vragen. Dit is niet hetzelfde als weinig vragen stellen. Verzoekster stelde voldoende vragen, alleen waren deze onvoldoende gevarieerd.

Verzoekster concludeert dat verwerende partij misbruikt heeft gemaakt van haar discretionaire beoordelingsvrijheid. Zowel de beoordeling van de stage als de beslissing van de beroepsinstantie is onvoldoende gestaafd. Er werd wel degelijk ‘gemuggenzift’ over kleine zaken, omdat er voor het overige niet veel op te merken viel. De beoordeling is volgens verzoekster niet getoetst aan de klascontext en het geheel van competenties. Tevens geeft het inhuren van een advocatenkantoor verzoekster de indruk dat de onderwijsinstelling de beoordeling zelf niet kan verantwoorden. De vraag om de gehele zaak onontvankelijk te laten verklaren wegens het niet-uitputten van het intern beroep bevestigt haar gevoel nog meer dat er onzekerheid is over de eigen argumentatie en dat er toch iets niet klopt.

Beoordeling

Bij de beoordeling van het extern beroep met betrekking tot de score voor het opleidingsonderdeel “Geïntegreerde stage 1” herinnert de Raad vooreerst aan de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid. Het is de Raad niet toegelaten zelf in de beoordeling van de door verzoekende partij bereikte competenties te treden. De Raad zou zich desgevallend in de plaats stellen van de hiertoe bevoegde instantie(s) in de schoot van verwerende partij. De beoordeling of verzoekende partij de met het opleidingsonderdeel beoogde competenties in voldoende mate heeft bereikt, komt niet toe aan de Raad. De Raad gaat wel na of de evaluatie in overeenstemming met het toepasselijk regelgevend kader heeft plaatsgevonden. Tevens gaat de Raad na of de beoordeling, in het licht van de motivering die aan de voor de Raad aangevochten beslissing is gegeven, niet als kennelijk onredelijk dient te worden aangemerkt.

Bij de beoordeling van het extern beroep slaat de Raad tevens acht op het feit dat verzoekende partij de opmerkingen die zij met betrekking tot de stage kreeg in essentie niet betwist. Veeleer is zij van oordeel dat daaraan een te sterk negatief gewicht is gegeven, zodat de score haar onredelijk lijkt. De Raad herinnert er hierbij aan dat een strenge beoordeling niet zonder meer betekent dat de beoordeling onredelijk is, nog daargelaten kennelijk onredelijk.

Tevens leest de Raad in de onderwijsfiche “Geïntegreerde stage 1” (stuk 2 van verwerende partij) bij de toelichting met betrekking tot de evaluatie-activiteiten dat de scoretoekenning een afweging van het bereiken van alle competentieniveaus die zijn aangegeven in het stage-evaluatieformulier betreft. De score is geen optelsom van individuele scores.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij tevens het volgende: *“De beroepscommissie wil wel aan de examencommissie meegeven dat er meer transparantie nodig is over de cesuur rond slagen en niet slagen. Ondanks de communicatie te vinden in het stagevademecum die stelt dat de eindscore geen rekenkundig gemiddelde is, schept dit te weinig duidelijkheid over de gehanteerde criteria. De realiteit is dat één onvoldoende op een basiscompetentie soms al aanleiding kan zijn tot een niet slagen. De beroepscommissie roept dan ook op om hier duidelijker over te communiceren en dit ook op te nemen in het stagevademecum.”*.

De Raad treedt deze overweging bij. Evenwel mag hier, zoals hieronder zal blijken, *in casu* niet uit worden afgeleid dat de beslissing van de interne beroepsinstantie, waarbij het tekort van verzoekende partij voor het opleidingsonderdeel “Geïntegreerde stage 1” wordt bevestigd, niet door een voldoende motivering zou zijn gedragen en door verzoekende partij niet – wat de conclusie en de motieven ervan betreft – begrepen kan worden.

Zoals reeds aangehaald ontkent verzoekende partij in essentie de inhoudelijke bemerkingen ten aanzien van de door haar afgelegde stage niet, doch is zij van oordeel dat deze niet volstaan om te besluiten dat zij de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel, neergelegd in de onderwijsfiche en verduidelijkt in het stagevademecum, niet heeft bereikt. Naar luid van de wederantwoordnota heeft de verwerende partij dan ook misbruik gemaakt van haar discretionaire beoordelingsbevoegdheid.

Bij het beoordelen van de vermeende kennelijke onredelijkheid slaat de Raad acht op de opmerkingen die op de evaluatiefiche zijn aangebracht door de mentor. De Raad leest op dit formulier ook dat de eindbeoordeling niet enkel afhangt van de inschatting door de mentor. Het lectorenteam geeft de eindbeoordeling, na ontvangst van alle stagedocumenten.

Tevens slaat de Raad acht op de codes die de mentor hanteerde in de evaluatiefiche, samengelezen met de “lijnen” die aan de linkerkant van het evaluatieformulier aanduiden op welk moment van de opleiding de vermelde doelstellingen in welke mate bereikt moeten worden.

De Raad houdt ook rekening met het beoordelingsformulier (stuk 6 van verwerende partij) waaromtrent wordt gesteld dat het door zowel de mentor als de lector is ingevuld. Uit dit formulier blijkt dat verzoekende partij de beoordelingscode “C” heeft gekregen, hetgeen conform de stagewijzer overeenkomt met een score van 8 of, zoals *in casu*, 9 op 20.

In het intern beroepsschrift geeft verzoekende partij haar verbazing weer over de door haar behaalde score. Haar argumentatie steunt vooral op drie elementen die zij meenam uit een telefonisch feedbackgesprek met de praktijkcoördinator:

- Volgens verzoekende partij zijn opmerkingen over haar taal weliswaar correct in zoverre zij betrekking hebben over haar uitspraak/Antwerpse klanken, maar hebben de door haar gemaakte typfouten in documenten met betrekking tot de stage slechts te maken met slordigheid.
- De opmerkingen die zij kreeg inzake haar organisatorisch talent, die verzoekende partij niet ontkent, zijn volgens haar normaal. Een student maakt immers een leerproces door. Daarnaast lijken de opmerkingen haar slechts details die niet in verhouding staan tot de andere noodzakelijke organisatorische kwaliteiten die zij wel onder de knie heeft. Op basis van gesprekken met andere leerkrachten lager onderwijs is verzoekende partij ook van mening dat de opmerkingen slechts werkpunten zijn die het al dan niet bereiken van de basiscompetentie niet raken.
- Wat de opmerking inzake de onvoldoende uitwerking van de lesdoelen betreft, geeft verzoekende partij aan dat de opmerking betrekking had op een herhalingsles. Zodoende had zij alle leerplandoelen in één lesdoel gegoten. Aangezien dit probleem makkelijk te verhelpen is, oordeelt verzoekende partij dat het eerder om een werkpoint gaat dan om een groot probleem.

Uit het intern beroep blijkt tevens dat verzoekende partij de opmerkingen erkent, maar dat zij van oordeel is dat deze te zwaar doorwegen in haar uiteindelijke beoordeling. Zij schrijft hieromtrent dat zij dacht dat stage lopen een kwestie was van bijleren en kansen creëren om werkpunten in een volgende stage bij te sturen, maar zij wist niet dat werkpunten zo zwaar

konden doorwegen dat je erdoor niet kon slagen. Tevens blijkt uit haar intern beroepsschrift dat voor – naar haar oordeel – essentiële elementen, waarop zij goed scoorde (bv. het feit dat zij vlot en naturel voor de klas stond), onvoldoende oog is gehad bij de beoordeling.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie oog heeft gehad voor de diverse argumenten die de verzoekende partij heeft aangebracht (ook deze met betrekking tot het niet-nalezen van de stagemap, de lesonderwerpen tijdens de stage en het feit dat de beoordeling inzake de formulering van de lesdoelen voornamelijk zou zijn gesteund op het nazicht van één lesvoorbereiding) en deze bij haar beslissing heeft betrokken.

De Raad leidt dit af uit de formulering van de overwegingen van de interne beroepsinstantie met betrekking tot taalvaardigheid, de basiscompetentie organisator en de lesdoelen. De Raad leest daarenboven in de beslissing van de interne beroepsinstantie dat deze kennis nam van het stagevademecum. Daarin wordt volgens de beroepsinstantie duidelijk gesteld dat de eindscore een afweging is van het bereiken van alle competentieniveaus aangegeven in het stage-evaluatieformulier. De eindscore is geen optelsom van individuele scores. Het eindcijfer is, aldus de interne beroepsinstantie, dus geen rekenkundig gemiddelde. Het niet slagen op de stage is het gevolg van de score op de basiscompetenties organisator, de taalvaardigheden en begeleider bij leer- en ontwikkelingsprocessen. Met betrekking tot deze laatste basiscompetenties merkt de beroepsinstantie op dat de mentor, die de ganse week observeert, oordeelt dat de leerlingen weinig uitgedaagd en gemotiveerd worden, dat er weinig vragen gesteld worden. Over de werkbladen zijn zowel mentor als lector ontevreden.

De Raad stelt vast dat de verwerende partij de argumenten van verzoekende partij niet onbeantwoord laat en de beoordeling ervan motiveert. Tevens stroken de overwegingen van de interne beroepsinstantie met de zich in het dossier bevindende documenten houdende de beoordeling van de stage. In zoverre de conclusie op basis van de beoordelingen streng mocht zijn, de omstandigheid in acht genomen dat de betwisting de eerste geïntegreerde stage betreft, kan de Raad echter niet vaststellen dat van kennelijke onredelijkheid sprake is.

De Raad kan de kritiek van verzoekende partij betreffende het onvoldoende praktijkgerichte karakter van de beoordeling van de stage niet bijtreden. Niets wijst erop dat niet met voldoende aandacht voor de klaspraktijk en klasrealiteit zou zijn geëvalueerd. Daarenboven betrok de interne beroepsinstantie bij het nemen van de aangevochten beslissing de evaluatie

door mentor en lector, waarvan bezwaarlijk kan worden aangenomen dat zij niet over het juiste perspectief zouden beschikken om tot een voldoende praktijkgerichte beoordeling te komen. Ook op grond van dit argument kan de aangevochten beslissing niet met succes worden betwist.

De Raad leest in de beoordeling tijdens de praktijkvorming door de mentor (stuk 4 van verwerende partij) dat verzoekende partij een “-“ scoort op onderdeel 6 van “De toekomstige leraar als opvoeder” (Tijdens de les). Het punt betreft het fysiek welzijn van de leerlingen. De mentor voegt hieraan toe dat enkel de leerlingen vooraan opmerkingen kregen over hun zithouding. Bij “De toekomstige leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen” scoort de mentor een “-“ bij bordschema en een “- -“ bij werkbladen (onderdeel 5 – toepassing van aangepaste werk- en groeperingsvormen). Bij onderdeel 6 (het creëren van een krachtige leeromgeving) krijgt verzoekende partij een “-“ met betrekking tot het stellen van vragen, alsmede een “-“ met betrekking tot het uitdagen en motiveren van leerlingen. De mentor voegt als opmerking toe dat nog moet gewerkt worden aan het bordschrift, maar dat dit wel in orde zal komen door ervaring. Hij stipt ook aan dat hij het werkblad/bundel heeft laten herwerken omdat het veel fouten bevatte. Bij taalvaardigheden scoorde verzoekende partij bij “expressieve vaardigheden” een “-“ voor het zich op natuurlijke wijze expressief uiten. De mentor lichtte toe dat verzoekende partij te veel nadruk legt op accenten in de zin. Dit is naar het oordeel van de mentor soms vermoeiend om naar te luisteren. Verzoekende partij mag ter zake niet overdrijven. Bij “spreekvaardigheden” scoorde verzoekende partij een “-“ voor de items “verwoordt ideeën en gedachten duidelijk”, “spreekt Standaardnederlands” en “heeft een zuivere uitspraak: e, i, a, aa, ou, ei, g/h, s, eindklanken, getallen...”. De mentor geeft verzoekende partij mee dat aan haar taalgebruik nog gewerkt kan worden en dat de Antwerpse klanken nog stevig doorklinken. Bij “schrijfvaardigheden” krijgt verzoekende partij de score “-“ voor het duidelijk noteren van ideeën en gedachten en “- -“ voor het toepassen van de regels van spelling en grammatica. De mentor noteert hierbij als commentaar dat het schriftelijk taalgebruik beter moet en dat de stagiaire het probleem (h)erkent. Hij voegt tevens toe “*Haast en spoed...*”. Als organisator (“De toekomstige leraar als organisator”) schiet de stagiair volgens de mentor tekort bij het bevorderen van een gestructureerd leerklimaat. Met name wat het maken van afspraken en het behouden van overzicht in de klasgroep betreft, kent de mentor de score “-“ toe. De mentor formuleert de conclusie dat de student nog iets harder mag optreden naar sommige leerlingen toe. Hij besluit

ook dat de leerlingen nog meer moeten worden gestimuleerd om wat meer oefeningen af te werken.

In het gezamenlijk door lector en mentor geredigeerde document (stuk 6 van verwerende partij) leest de Raad dat verzoekende partij bij het begeleiden van leer- en ontwikkelingsprocessen (“tijdens de activiteit”) een globale score “-“ krijgt. Deze steunt op de hierboven weergegeven elementen uit het evaluatieformulier van de mentor. De lector geeft weliswaar niet de score “-“, maar wijst op de problematiek van de werkbladen. Deze merkt in de kolom ‘conclusie’ nog het volgende op: *“Aangezien je in de geobserveerde lessen de leerlingen vooral individueel hebt begeleid, kunnen bovenstaande competenties niet volledig geëvalueerd worden. Je zorgt voor een goede individuele begeleiding en besteedt aandacht aan een duidelijke instructie. De leerlingen waren actief aan het werk, maar doordat er geen variatie was in werkvormen was de les wel eerder saai. De mentor gaf aan dat de werkbundel voor godsdienst te snel was gemaakt, waardoor er taalfouten aanwezig waren.”*

Bij het criterium “organisator” krijgt verzoekende partij zowel van lector als van mentor een “-“. Beide oordelen dat verzoekende partij tekort schiet in het maken van afspraken en het stellen van grenzen en het behouden van overzicht op de klasgroep. De lector merkt op dat verzoekende partij het klasoverzicht nog meer moet behouden bij de individuele begeleiding. Tevens verloopt het uithalen en wegleggen van schriften/materiaal te chaotisch. Hier moet verzoekende partij strenger optreden en vooraf duidelijke afspraken maken. De lector stipt aan dat verzoekende partij in deze basiscompetentie nog moet groeien. Voor wat de mentor betreft, verwijst de Raad naar de reeds aangehaalde opmerkingen.

Bij “expressieve vaardigheden” geeft de mentor als score “-“ om de reeds aangehaalde overwegingen. De lector doet zulks niet en geeft als score “+”. De lector stipt enkel aan dat de mimiek nog expressiever kan. Anders dan verzoekende partij in de wederantwoordnota weergeeft, heffen de onderscheiden eindbeoordelingen elkaar niet op. Beide oordelen worden evenwel geïntegreerd in de eindbeoordeling. Er anders over oordelen zou immers iedere beoordeling door meerdere beoordelaars zinledig maken. Zodra beoordelaars op een beoordelingscriterium van elkaar van mening verschillen zouden hun respectieve beoordelingen immers iedere betekenis verliezen. Ook bij “spreekvaardigheden” geeft de mentor als score “-“ om de reeds aangehaalde redenen. De lector geeft een “+”, maar stipt het hebben van een zuivere uitspraak wel als werk punt aan. Zij schrijft als conclusie dat zij

verzoekende partij een voldoende geeft. Zij merkt op dat verzoekende partij er zich van bewust is dat haar Antwerpse klanken hoorbaar zijn, maar dat dit ook bij de mentor en de leerlingen het geval is. De lector geeft aan dat verzoekende partij hier en daar dialectische woorden gebruikt. Ook wat dit punt betreft, kan de Raad, zoals reeds uiteengezet, niet aannemen dat de onderscheiden beoordelingen van mentor en lector elkaar zonder meer zouden opheffen.

Voor “schrijfvaardigheden” geven zowel de mentor als de lector – eerstgenoemde om de reeds aangehaalde redenen – als score “-“. De lector noteert het toepassen van de regels van spelling en grammatica als werk punt. De lector oordeelt dat de competentie onvoldoende bereikt is aangezien er in de lesvoorbereidingen, het groeiboek en het bundeltje voor de leerlingen taalfouten te vinden waren. De lector stipt aan dat dit te maken heeft met te snel werken en onvoldoende nalezen. Aldus neemt het feit dat de taalfouten te wijten zouden zijn aan haastwerk volgens de lector niet weg dat de verzoekende partij onvoldoende bewijst de noodzakelijke schrijfvaardigheden te bezitten. Wat het groeiboek betreft, wenst de Raad wel op te merken dat de lector in de feedbackfiche (stuk 5 van verwerende partij) aangeeft zo goed als geen taal/typfoutjes te hebben aangetroffen in het groeiboek. De Raad geeft ook nog mee dat het feit dat taalfouten/tikfouten in een bundel voor de leerlingen nog zijn weggewerkt op vraag van de mentor alvorens de bundel aan de leerlingen is overhandigd, niet wegneemt dat de initieel aanwezige fouten een indicatie vormen van lacunes in de schriftelijke taalvaardigheid van verzoekende partij. Wat taalfouten/typfouten betreft, wijst de Raad erop dat het niet onredelijk is dat slordigheden in de redactie van werkbladen, met name taalfouten en tikfouten, zowel effect hebben op de beoordeling van de kwaliteit van de werkbladen als dusdanig als op de beoordeling van de taalvaardigheid.

Het geanalyseerde beoordelingsdocument van lector en mentor geeft volgens de Raad blijk van een voldoende onafhankelijke, op motieven gesteunde beoordeling van de stage van verzoekende partij. Misschien is deze beoordeling wat de conclusie betreft eerder streng, de Raad kan binnen de grenzen van zijn bevoegdheid niet tot de onredelijkheid ervan besluiten. De score lijkt evenmin onzorgvuldig en lichtvaardig te zijn toegekend en steunt op elementen waar ook verzoekende partij zich van bewust blijkt.

De Raad geeft nog mee dat het feit dat tijdens het telefonisch contact met de instelling – waarvan verzoekende partij gewag maakt – op het belang van “lesdoelen” bij de beoordeling

is gewezen, terwijl de interne beroepsinstantie hier geen onvoldoende ontwaarde, doch vooral de klemtoon legde op het niet tijdens dit gesprek aangehaalde begeleiding van pedagogische processen, de geldigheid van de beslissing niet aantast. Anders dan verzoekende partij aanhaalt, is geen sprake van nieuwe argumenten. De Raad treft de opmerkingen aan in de evaluatiedocumenten die leidden tot de door verzoekende partij voor de interne beroepsinstantie aangevochten beslissing.

De Raad stelt met de interne beroepsinstantie vast dat het aanbeveling verdient de student vooraf duidelijker te maken waar de cesuur voor het al dan niet bereiken van de vereiste eindcompetenties zich situeert, hetgeen een holistische beoordeling volgens de Raad niet in de weg hoeft te staan. Het euvel heeft evenwel niet tot gevolg dat de Raad in het concrete hem voorgelegde dossier kan oordelen dat de door de interne beroepsinstantie bevestigde score, en met name het feit dat verzoekende partij niet is geslaagd voor “Geïntegreerde stage 1”, haar in het licht van de bij de beoordeling betrokken elementen in redelijkheid kan verrassen. Vanuit dit oogpunt ziet de Raad geen reden waarom deze beoordeling, in het licht van haar motivering, niet gehandhaafd zou kunnen blijven.

De Raad kan op basis van de mening van andere leerkrachten die verzoekende partij aanhaalt, niet beslissen dat de tekortkomingen die ertoe leidden dat zij niet slaagde een te zwaar gewicht zouden hebben gekregen. De Raad stelt vast dat verzoekende partij wat dit betreft niet verder komt dan loutere beweringen, die zij niet verder documenteert. Zelfs zo verzoekende partij de beweringen voor de Raad aannemelijk zou hebben gemaakt, ziet de Raad niet hoe deze de Raad ertoe zouden brengen de beoordeling onredelijk te achten. Ook de beweerde opmerkingen van derden met betrekking tot de evaluatiefiche, die niet verder worden geduid, kunnen de Raad er niet toe brengen de aangevochten beslissing te vernietigen.

De Raad is zich ervan bewust dat, zoals verzoekende partij aanhaalt waar zij in het verzoekschrift melding maakt van het feedbackgesprek na de observatie van een les door de lector, de feedback die verzoekende partij heeft gekregen veel positieve elementen bevat. De Raad verliest deze niet uit het oog en kan ook niet tot het besluit komen dat er bij de beoordeling van de stage geen rekening mee is gehouden. De Raad kan de negatieve opmerkingen die verzoekende partij kreeg evenwel niet negeren en kan in redelijkheid niet beslissen dat het slechts om een aantal eerder verwaarloosbare puntjes zou gaan.

Uit het verzoekschrift begrijpt de Raad dat verzoekende partij het oordeel van de mentor streng acht. Zij schrijft dat hij niet mals is geweest. De Raad herinnert er nogmaals aan dat de mentor niet het eindoordeel geeft. Daarenboven komt de evaluatie van de mentor de Raad niet onredelijk voor. De Raad wenst ook nog aan te halen dat het feit dat verzoekende partij, samen met een leerkracht Nederlands hoger middelbaar, slechts één dt-fout aantrof in de stagemap, niet zonder meer betekent dat zij de vereiste schriftelijke schrijfvaardigheid bezit of er blijk van heeft gegeven, weze het door slordigheid, weze het omwille van een andere reden. De interne beroepsinstantie merkt op dat van een leerkracht nu eenmaal wordt verwacht dat hij/zij foutloos schrijft.

De Raad leest dat verzoekende partij de basisstages met goed gevolg heeft afgelegd. Evenwel brengt deze vaststelling de Raad niet zonder meer tot het besluit dat verzoekende partij ook tijdens de geïntegreerde stage de beoogde minimale eindcompetenties redelijkerwijs moet hebben bereikt.

Dat de lector uit de vaststellingen van de mentor betreffende taalfouten/tikfouten deze laatste bijtreedt in het oordeel dat verzoekende partij onvoldoende schrijfvaardig is, betekent – anders dan verzoekende partij beweert – niet dat verzoekende partij tweemaal is afgerekend op een tekortkoming. Het betekent enkel dat twee bij de beoordeling betrokkenen, de lector en de mentor, beiden vinden dat uit de vaststellingen van de mentor inzake taalfouten/tikfouten blijkt dat verzoekende partij onvoldoende scoort op “schrijfvaardigheid”.

Verzoekende partij voert in haar verzoekschrift voor de Raad aan dat de betwiste score onder meer verband houdt met het feit dat de mentor meende dat een minnetje een werk puntje betrof en een “min min” iets wat echt nog niet goed was. De Raad wijst er echter op dat de instructies voor de invulling van de evaluatiefiche anders klinken en dat de niet verder ontwikkelde bewering van verzoekende partij betreffende de interpretatie van de codes die de mentor heeft ingevuld, de Raad dan ook niet tot de conclusie kan brengen dat de interne beroepsinstantie een te zwaar gewicht heeft toegekend aan de minnetjes die uitgaan van de mentor.

De Raad kan de visie van verzoekende partij dat de beoordeling een leerproces in de weg zou staan, niet bijtreden. De stage is inderdaad een leerproces. Tijdens dit leerproces worden fouten gemaakt en moet ruimte zijn voor evolutie. Dit betekent echter niet dat uit de beoordeling van de stage in zijn algemeenheid niet zou moeten blijken dat bepaalde minimale

competenties zijn bereikt. Een samenspel van tekortkomingen, in functie van hun aantal en ernst, leidt er dan ook toe dat de student niet kan slagen.

Dat het stagebezoek door de lector reeds op de tweede dag van de stage plaatsvond, tast de geldigheid van de beoordeling niet aan. De beoordeling is niet enkel op de vaststellingen tijdens het stagebezoek gebaseerd, zoals ook blijkt uit de reeds aangehaalde evaluatiedocumenten, teneinde tot een beoordeling te komen op basis van een representatief beeld van het “kunnen” van de student. Bovendien stelt de Raad vast dat de nadelen die verzoekende partij uit dit vroege stagebezoek afleidt niet of niet noemenswaardig pertinent zijn voor de elementen die tot het niet-slagen van verzoekende partij hebben geleid. Daarbij komt dat verzoekende partij in het verzoekschrift aangeeft dat met het tijdstip van het stagebezoek rekening werd gehouden bij de eindbeoordeling.

Waar verzoekende partij aangeeft dat met de positieve aspecten van de beoordeling geen rekening werd gehouden, wil de Raad aanstippen dat verzoekende partij weliswaar niet slaagde voor het opleidingsonderdeel, maar wel 9 op 20 behaalde. Zij voldeed niet, maar haar tekort is niet groot. De minpunten deden het globaal beeld kantelen. De Raad herinnert hierbij nogmaals aan het feit dat de scoreberekening *in casu* niet volgens een mathematisch model verloopt (zie ook p. 15 van de stagewijzer: “*De eindevaluatie gaat over een afweging van het bereiken van alle competentieniveaus aangegeven in het stage-evaluatieformulier en niet over een optelsom van individuele scores. Het eindcijfer is dus geen rekenkundig gemiddelde. Wanneer echter voor meerdere basiscompetenties een “-“ of “- -“-code wordt gegeven versterken deze elkaar en kan als besluit voor de stage een code D vastgelegd worden.*”), maar dat de negatieve opmerkingen van dien aard waren dat de bevoegde beoordelaars de vereiste eindcompetenties onvoldoende bereikt achten.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, Kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.706 van 16 augustus 2017 in de zaak 2017/224

In zake: Laura VEREECKE
 Woonplaats kiezend te 8840 Staden
 Houthulststraat 6

Tegen: VIVES
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Sofie Logie en Michelle Decruy
 kantoor houdend te 8500 Kortrijk
 Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017 waarbij de interne beroepsinstantie de eerder genomen beslissing heeft gehandhaafd en aan de examencommissie de vraag heeft gesteld een eventuele tolerantiemogelijkheid te onderzoeken.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 16 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Michelle Decruy, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt dat het feit dat de studente door de lector negatief beoordeeld werd op “samenwerking” niet betekent dat samenwerken op zich verboden is, althans in de voorbereidende fase. Het is wel de bedoeling het aanbod aan te passen aan de eigen klasgroep en klascontext. Dit werd bij de start van de opleiding en tijdens de eerste sessie van “Praktijk 2” opnieuw toegelicht. De interne beroepsinstantie stipt ook aan dat de bemerkingen bij “kritische ingesteldheid” niet inhouden dat er niet gereflecteerd wordt, maar wel dat er weinig diepgang in de reflectie zit.

Daarnaast merkt de interne beroepsinstantie op dat, voor wat betreft de “opbouw BC”, de schriftelijke voorbereiding goed werd bevonden, maar de uitwerking tijdens de stage zelf was anders. Zij stelt ook vast dat werken met de inbreng van de kleuters nog niet gebeurd was op het ogenblik van het bezoek, terwijl de verwachting (zie sessie praktijk 2) is dat men minstens drie keer explicet werkt met de inbreng van de kleuters. De interne beroepsinstantie wijst erop dat het differentiëren ook niet zichtbaar was op het moment van het bezoek. Ze benadrukt dat werken met inbreng en differentiëren met focus op de individuele kleuter geëxpliciteerde en vooropgestelde verwachtingen zijn bij de stage in de derde kleuterklas.

De interne beroepsinstantie stelt verder dat bij de evaluatie van de lector van de basiscompetentie “begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen – tijdens de activiteit” een belangrijke bemerking die over de diepgang en het werken op niveau van de derde kleuterklas is. Dit wordt bevestigd door de mentor die stelt dat de studente wel heel wat materiaal meebracht, maar dat zij moet blijven zoeken naar voldoende diepgang binnen haar activiteiten, zeker voor een derde kleuterklas. De interne beroepsinstantie merkt met betrekking tot de basiscompetentie “inhoudelijk expert” op dat de lector vaststelt dat de studente de basiskennis op papier beheert, maar niet tijdens het uitvoeren.

De interne beroepsinstantie komt bijgevolg tot de conclusie dat de C-score van de laatste stage voldoende gemotiveerd is. De score van de mentor is inderdaad positiever, maar in de commentaar is duidelijk dat het gebrek in diepgang – wat de rode draad is doorheen de feedback – wel bevestigd wordt. Ook in de stage van maart kwam de vraag naar meer diepgang.

De interne beroepsinstantie benadrukt vervolgens dat vooral het werken met inbreng van de kleuters en differentiëren onvoldoende aan bod kwam. Dit dient niet eenmalig aan bod te komen. De beroepscommissie adviseert ook om de studente en haar zus niet meer op dezelfde stageplaats te laten stagelopen. Dit zal duidelijker maken wat de individuele prestaties van de studenten afzonderlijk zijn.

De interne beroepsinstantie beslist om de eerder genomen beslissing te handhaven. Zij stelt wel de vraag aan de examencommissie of zij bereid zijn de studente de mogelijkheid te geven tot tolerantie. Deze vraag was nog niet gesteld, omdat een stage doorgaans niet-tolereerbaar is. Gezien een 9/20 het kleinste tekort betreft, er een positievere inschatting van de mentor is en de studente ervan overtuigd is dat ze de derdejaarsstage kan aanvatten, legt de beroepsinstantie deze vraag aan de examencommissie voor. Indien de examencommissie hierop ingaat, beslist de studente zelf of zij al dan niet van deze uitzondering gebruik maakt.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en aangetekend schrijven van 14 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Naar aanleiding van de vraag van de interne beroepsinstantie heeft de examencommissie op 26 juli 2017 beslist om uitzonderlijk de niet-tolereerbaarheid van de stage op te heffen en de studente de kans te geven tot tolerantie. Daarnaast is de examencommissie uitzonderlijk bereid de onherkansbaarheid van de stage op te heffen en de studente met betrekking tot het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” de kans te bieden om begin september ter compensatie van stageperiode 3 een bijkomende stageweek te doen teneinde aan te tonen dat de vooropgestelde competenties voor “Praktijk 2” alsnog gehaald worden.

Op 31 juli 2017 heeft de studente aan verwerende partij meegedeeld dat zij akkoord is met de beslissing om deze stageperiode opnieuw te doen.

IV. Afstand

Bij e-mail van 7 augustus 2017 deelt verzoekende partij het volgende mee aan de Raad:

“*Beste,*

Ik ben akkoord met de beslissing die de interne beroepscommissie genomen heeft omtrent het opnieuw doen van de derde stageperiode. Ik dacht dat ik dit moest doorsturen naar jullie om deze beslissing te bevestigen. Daarom stuurde ik alle documenten nogmaals door naar jullie. Ik dacht dus dat ik dit moet doen ter bevestiging, maar niet omdat ik bezwaar had tegen deze beslissing. Daarom laat ik jullie nu weten dat ik akkoord ga met de beslissing en dat ik het bezwaar laat vallen. Hopelijk zorgt dit er nu niet voor dat de beslissing vervalt?

Mijn excuses voor de verwarring

Met vriendelijke groeten,

Laura Vereecke”

Hierop heeft de Raad het volgende geantwoord:

“*Geachte mevrouw,*

Mogen we uw onderstaande mail in die zin interpreteren dat u afstand doet van uw beroep dat u heeft ingesteld bij de Raad (met referentienummer 2017/224)?

Met vriendelijke groeten,

Secretariaat van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (...)"

Verzoekende partij heeft vervolgens bevestigd dat zij afstand doet van haar beroep:

“*Beste,*

Inderdaad, ik neem afstand van mijn beroep met referentienummer 2017/224.

Met vriendelijke groeten,

Laura Vereecke”

De Raad beschouwt de kennisgeving van verzoekende partij als een afstand van beroep. Er zijn geen redenen om die afstand niet toe te staan.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, Kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest,

de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.707 van 16 augustus 2017 in de zaak 2017/225

In zake: Axelle VEREECKE
Woonplaats kiezend te 8840 Staden
Houthulststraat 6

Tegen: VIVES
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Michelle Decruy
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017 waarbij de interne beroepsinstantie de eerder genomen beslissing heeft gehandhaafd en aan de examencommissie de vraag heeft gesteld of zij bereid zijn een bijkomende stageweek te bieden begin september.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 16 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Michelle Decruy, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vooreerst vast dat de score die betwist wordt niet enkel betrekking heeft op de laatste stageperiode. Ze verduidelijkt dat de score van 8 op 20 een samengestelde score is die drie periodes omvat. Op de eerste periode behaalde de studente een B, op de twee volgende periodes behaalde ze telkens een D (een D betekent een 7 of minder). Het gaat dus om twee periodes met een aantoonbaar tekort. De interne beroepsinstantie merkt op dat in de tweede periode vooral de mentor uitgesproken negatief is, in de derde periode is de lector minder positief dan de mentor. Ze benadrukt dat bij de commentaren van de mentor in de laatste periode wel inhoudelijke bemerkingen worden gegeven bij “begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (tijdens de activiteit)” en bij “organisator”. In de praktijkgids staat ook duidelijk vermeld dat er bij het bepalen van het eindcijfer rekening wordt gehouden met de mate waarin de student het eigen functioneren in vraag stelt en bijstuurt.

Met betrekking tot de beoordelingen in de derde periode stelt de interne beroepsinstantie dat, wat de score voor “samenwerking” betreft, uit het gesprek met de vertegenwoordigers van de opleiding blijkt dat er niet gesteld wordt dat er niet mag samengewerkt worden, maar wel dat er voldoende eigen aanpak zichtbaar moet zijn. Dit wordt bij de studente gemist. Ze stipt ook aan dat de negatieve score bij “kritische ingesteldheid” niet gaat over het feit of er reflecties zijn, maar wel over de diepgang ervan. In het gesprek aansluitend op het bezoek was het voor studente moeilijk om de vragen van de lector te beantwoorden. Ook de reflecties die er waren, waren onvoldoende gericht op het eigen functioneren.

Daarnaast merkt de interne beroepsinstantie op dat, voor wat betreft de “opbouw BC” gedurende de stage, de uitwerking van de stage/het thema in de klas zelf anders was dan op papier was voorbereid. Ze stelt ook vast de “inhoudelijk expert” op papier ok is (de studente lijkt de inhoud van de activiteit te beheersen), maar het uitvoeren loopt fout. De bemerking

rond bronnen gaat niet over de hoeveelheid bronnen, maar over de diversiteit ervan. De interne beroepsinstantie verduidelijkt nog dat “organisator” meer betreft dan een klasruimte uitdagend inrichten. Het maken van afspraken en het stellen van grenzen wordt ook door de mentor als werkpoint benoemd.

De beroepsinstantie begrijpt dat de discrepantie tussen de beoordeling van de mentor en deze van de lector frustratie veroorzaakt, maar zij wijst erop de lector ook rekening houdt met gegevens die de mentor niet meeneemt, zoals de reflectiemogelijkheid bij een nabesprekking. De studente geeft zelf aan dat de mentor de voorbereidingen niet doornam. Dit zijn elementen die een bezoekende lector wél bekijkt.

De interne beroepsinstantie beslist om de eerder genomen beslissing te handhaven. Zij stelt wel de vraag aan de examencommissie of zij – omwille van de discrepantie tussen lector en mentor in de derde stageperiode – bereid zijn een bijkomende stageweek te bieden begin september. Gezien stage een onherkansbaar opleidingsonderdeel is, heeft de examencommissie deze vraag – naar de mogelijkheid tot een extra stageweek – niet gesteld. De beroepscommissie wil zich ervan vergewissen of de examencommissie alsnog bereid zou zijn om dit toe te staan. Zij heeft dus de vraag aan de examencommissie gesteld om te bekijken of zij bereid zijn de studente de mogelijkheid te bieden. Desgevallend beslist de studente zelf of ze dit doet of niet.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en per aangetekend schrijven van 14 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Naar aanleiding van de vraag van de interne beroepsinstantie heeft de examencommissie op 26 juli 2017 beslist om uitzonderlijk de onherkansbaarheid van de stage op te heffen en de studente met betrekking tot het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” de kans te bieden om begin september ter compensatie van stageperiode 3 een bijkomende stageweek te doen teneinde aan te tonen dat de vooropgestelde competenties voor “Praktijk 2” alsnog gehaald worden.

IV. Afstand

Bij e-mail van 7 augustus 2017 deelt verzoekende partij het volgende mee aan de Raad:

“*Beste,*

Ik heb dezelfde documenten doorgestuurd naar jullie die ik opstuurde naar de interne beroepscommissie om de beslissing te bevestigen. Ik dacht dat ik dit moest doen, maar blijkbaar heb ik hierdoor bezwaar op deze beslissing genomen, wat ik eigenlijk niet wil. Ik wil dus afstand doen van het beroep dat ik heb aangetekend.

Mijn excuses voor dit misverstand.

Vriendelijke groeten,

Axelle Vereecke”

De Raad beschouwt de kennisgeving van verzoekster als een afstand van beroep. Er zijn geen redenen om die afstand niet toe te staan.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, Kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 21 augustus 2017

Arrest nr. 3.712 van 21 augustus 2017 in de zaak 2017/199

In zake: Gwenaëlle COMPÈRE
 woonplaats kiezend te 1350 Marilles
 Rue Dielhière 12

tegen:

ODISEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2017 en van de beslissing op intern beroep die nog niet is genomen.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de bacheloropleiding ‘lerarenopleiding secundair onderwijs’.

De proclaimatie van de examencijfers vindt plaats op 22 juni 2017.

Als voorwerp van huidig beroep duidt verzoekster in de eerste plaats aan: “de studievoortgangsbeslissing genomen op 23/06/2017”. Aan de hand hiervan kan de Raad niet nagaan of verzoekster alle op die examenbeslissing voorkomende quoteringen tot voorwerp van haar beroep wenst te maken, dan wel of zij enkel de examencijfers aanvecht waarvoor zij geen credit behaalde (dat lijken er, voortgaande op het administratief dossier dat verwerende partij heeft neergelegd, vijf te zijn), of nog of verzoekster een welbepaald examencijfer bestrijdt. Van een verzoekende partij mag worden verwacht dat zij ten minste het voorwerp van het beroep duidelijk aanduidt. De Raad verwijst ter zake naar het voorschrift van artikel II.294, §2, 3° van de Codex Hoger Onderwijs.

Verwerende partij heeft het voorwerp van het beroep in haar antwoordnota aldus begrepen dat het betrekking heeft op het examencijfer van 7/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk: didactische stage 1’. Verzoekster spreekt dit niet tegen in haar wederantwoordnota, zodat de Raad het voormelde examencijfer beschouwt als eerste voorwerp van het beroep.

Verzoekster heeft op 30 juni 2017 een intern beroep ingesteld; beide partijen zijn het erover eens dat de interne beroepsinstantie over dat beroep nog geen uitspraak had gedaan op het ogenblik dat het beroep bij de Raad werd ingesteld.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep. Zij doet gelden dat bij de Raad slechts een beroep tegen een examenbeslissing kan worden ingesteld wanneer de student voorafgaandelijk het intern beroep heeft uitgeput, wat te dezen (nog) niet het geval was op het ogenblik van het indienen van het beroep bij de Raad, nu de beslissing op intern beroep nog niet was tussengekomen.

Bijgevolg, aldus verwerende partij, is huidig beroep voorbarig.

Het is een stelling die verzoekster niet tegenspreekt. Integendeel stelt zij dat het instellen van het beroep bij de Raad is toe te schrijven aan paniek, omdat het niet zeker was of er nog een uitspraak op intern beroep zou tussenkomen.

Beoordeling

Artikel II.285, §1 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de Raad uitspraak doet over beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen na uitputting van de interne beroepsprocedure zoals bedoeld in de artikelen II.283 en II.284 van voormelde codex.

Wanneer de verzoekende partij dit intern beroep niet heeft uitgeput, daargelaten de hier niet van toepassing zijnde bepalingen van artikel II.292, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, is een bij de Raad ingesteld beroep voorbarig en onontvankelijk.

Het is niet uitgesloten dat een verzoekende partij bij de Raad een beroep instelt terwijl er (nog) geen beslissing van de interne beroepsinstantie is ontvangen. Zo voorziet met name artikel II.294, §1, derde lid van de Codex Hoger Onderwijs in de mogelijkheid om de Raad te vatten in geval van het uitblijven van een tijdige beslissing op intern beroep.

Of de termijn om tot een beslissing op intern beroep te komen al dan niet is verstreken, wordt bepaald door artikel II.284 van de meer vermelde Codex, dat aan de interne beroepsinstantie een termijn van twintig kalenderdagen verleent, ingaand op de dag na deze waarop het intern beroep is ingesteld, om haar beslissing aan de student ter kennis te brengen.

Te dezen heeft verzoekster op 30 juni 2017 een intern beroep ingesteld, zodat er van een gemis aan tijdige beslissing pas sprake kan zijn na het verstrijken van een termijn lopende van 1 tot en met 20 juli 2017. Nu verzoeksters beroep bij de Raad dateert van 13 juli 2017, heeft zij niet de termijn afgewacht binnen dewelke zij normaliter de kennisgeving van een beslissing op intern beroep mocht tegemoetzieien, zodat er geen grond is tot toepassing van het voormelde artikel II.294, §1, derde lid van de Codex Hoger Onderwijs.

Het beroep is onontvankelijk in zoverre het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

De tweede bestreden beslissing bestond niet op het ogenblik dat het beroep bij de Raad werd ingesteld, zodat dit beroep ook ten aanzien van die beslissing onontvankelijk is.

De interne beroepsinstantie blijkt ondertussen op 19 juli 2017 een beslissing te hebben genomen. Het is tegen die beslissing dat verzoekster, met in achtneming van de geldende voorschriften, in voorkomend geval een beroep bij de Raad kan instellen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Daniël Cuypers bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.713 van 21 augustus 2017 in de zaak 2017/201

In zake: Anna BALBABYAN
 woonplaats kiezend te 3001 Heverlee
 Naamsesteenweg 380/33

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing de interne beroepsinstantie van de Katholieke Universiteit Leuven van 10 juli 2017, waarbij het intern beroep onontvankelijk en ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en de heer Toon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Master in de Geneeskunde’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Geneeskundige plichtenleer en geneeskundig recht’ behaalt verzoekster in de examenzittijd een examencijfer van 7/20. De tweede examenzittijd voor dit opleidingsonderdeel wordt, met instemming van verzoekster, georganiseerd op 13 juni 2017. Daarbij behaalt verzoekster een examencijfer van 6/20.

Met twee ongedateerde brieven, die op de hoofding gericht zijn aan de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, maar die blijkens het administratief dossier (stuk 5) als een intern beroep werden ingediend en dateren van 4 en 5 juli 2017, vraagt verzoekster om het examen voor het opleidingsonderdeel ‘Geneeskundige plichtenleer en geneeskundig recht’ in augustus opnieuw te mogen afleggen.

Met een e-mail van 5 juli 2017 wordt aan verzoekster meegedeeld dat het intern beroep aan de interne beroepsinstantie zal worden voorgelegd, maar dat wat verzoekster vraagt niet kan worden gegeven omdat een derde examenkans in hetzelfde academiejaar niet mogelijk is. Voor zover verzoekster het beroep heeft bedoeld als een kritiek op de examenbeslissing zelf, wordt haar gevraagd een concrete argumentatie op te geven waarom volgens haar het examen niet correct is verlopen of waarom de examencommissie haar ten onrechte niet geslaagd heeft verklaard. Aan verzoekster wordt met het oog daarop, een termijn tot 6 juli 2017 verleend.

Op 10 juli 2017 beslist de interne beroepsinstantie om verzoeksters beroep onontvankelijk en tevens ongegrond te verklaren:

“Op 4 juli tekende uw beroep aan tegen wat u omschreef als een beslissing ‘met betrekking tot de vaststelling van een bewijs van bekwaamheid’. U werd in eerste instantie gevraagd om uw klacht verder te specifiëren, wat u op 5 juli via twee afzonderlijke e-mails ook deed. Tijdens een persoonlijk gesprek op 7 juli kon u uw argumenten verder toelichten.

Tijdens dit gesprek en via uw e-mails verwees u naar het feit dat u omwille van het onvoldoende resultaat voor het opleidingsonderdeel ‘Geneeskundige plichtenleer en geneeskundig recht (E03L8A)’ (6/20) niet geslaagd was voor de masteropleiding in de Geneeskunde. Voor dit examen legde u eerder tijdens de januarizittijd reeds examen af. Via de faculteit kreeg u toestemming om het herexamen reeds tijdens de 2^{de} examenperiode (i.c. in juni) af te leggen. Aangezien u op die manier reeds gebruikt gemaakt had van alle in 2016-2017 geboden examenkansen kunt u ten vroegste in februari 2018 afstuderen als master in de Geneeskunde. Het feit dat u dit masterdiploma niet behaalde, heeft bovendien als consequentie dat u voorlopig niet kunt starten als ‘huisarts in opleiding’. U vermeldde hierbij dat u via dit beroep wou bereiken dat een uitzondering zou worden toegestaan, waardoor u in augustus 2017 de mogelijkheid zou

hebben voor een ‘tweede herexamen’ (m.a.w. een derde examenkans). Zoals reeds vermeld in de e-mailcorrespondentie met de Interne beroepsinstantie en zoals ook vermeld tijdens ons gesprek, is een dergelijke derde examenkans decretaal niet mogelijk. De wetgeving van de Vlaamse Gemeenschap bepaalt immers dat een student in principe recht heeft op twee (en ook niet meer dan twee) examenkansen per academiejaar. Als beroepsinstantie kan ik niet afwijken van deze decretale bepalingen en bijgevolg kan ik een dergelijke uitzondering onmogelijk toestaan. Een nieuwe examenkans zou enkel kunnen worden georganiseerd indien zou worden vastgesteld dat het eerder examen niet correct zou verlopen zijn. Via de e-mailcorrespondentie met de Interne beroepsinstantie werd u herhaaldelijk gevraagd om indien u wenste dat uw beroep als een dergelijke examenbetwisting zou worden beschouwd, concrete argumenten hiervoor door te sturen. Niet alleen stuurde u geen dergelijke argumentatie door, maar vermeldde u ook tijdens ons gesprek uitdrukkelijk dat een dergelijke examenbetwisting niet uw bedoeling was.

U verwees verder naar de omstandigheden waarbij het zo was dat het examen voor het opleidingsonderdeel ‘Geneeskundige plichtenleer en geneeskundig recht’ op dezelfde dag georganiseerd werd als de bekwaamheidstoets voor de vervolgopleiding als huisarts. U verklaarde dat aangezien u deze bekwaamheidstoets als een essentiële voorwaarde beschouwde voor uw verdere carrière, u besloten had om prioriteit te geven aan deze toets (en dus minder aandacht te besteden aan de voorbereiding van het examen ‘Geneeskundige plichtenleer en geneeskundig recht’). Via het studentensecretariaat en via het Academisch centrum huisartsgeneeskunde was u gemeld dat een verplaatsing van één van beide examens niet mogelijk was. Wel werden praktische schikkingen getroffen zodat beide evaluatiemomenten niet zouden overlappen. U vermeldde hierbij niet op de hoogte geweest te zijn dat u de vraag voor een examenverplaatsing ook had kunnen richten tot de ombuds.

Art. 104 van het onderwijs- en examenreglement bepaalt de beslissingen waartegen beroep mogelijk is. Een beslissing in verband met het al dan niet toestaan van een examenverplaatsing maakt hier geen deel van uit. Ditzelfde reglement bepaalt dat een dergelijke beslissing een soevereine beslissing van de ombuds is. Dit betekent dan ook dat uw opmerkingen over het feit dat deze aanvraag voor verplaatsing ontrecht zijn afgewezen, niet relevant zijn in het kader van deze beroepsprocedure. Hoewel het inderdaad zo zal zijn dat het feit dat beide evaluatieactiviteiten op dezelfde dag plaatsvonden bijzondere eisen stelde op het vlak van uw studieplanning en voorbereiding van de examens, moet ik, in ondergeschikte orde, bovendien vaststellen dat een dergelijke regeling niet strijdig is met het onderwijs- en examenreglement. Het onderwijs- en examenreglement voorziet het recht op een examenregeling met niet meer dan één examen per dag enkel binnen een opleiding en voor zover de student deze opleiding volgt onder de vorm van een modeltraject. Voor wat betreft het examenrooster voor de Master in de geneeskunde was alvast voldaan aan deze voorwaarde. Daarnaast stel ik ook vast dat indien toch meende dat u door het feit dat beide evaluatiemomenten op dezelfde dag plaatsvonden voor onoverkomelijke problemen geplaatst werd, u deze situatie had kunnen melden bij de bevoegde facultaire verantwoordelijken (i.c. de ombuds) vooraleer u dit examen had afgelegd. Via het facultaire studentenportaal, via Toledo en via de infosessies tijdens de eerdere jaren van uw opleiding was u alvast op de hoogte van het bestaan en de werking van de ombudsdiens en wie, in uw geval, de te contacteren ombuds was.

Niettegenstaande u duidelijk vermeldde dat het niet uw bedoeling was om ook het examenresultaat te betwisten of de beslissing van de examencommissie om u omwille van dit tekort niet geslaagd te verklaren, heb ik — om elke onduidelijkheid over uw beroep uit te sluiten — bij uw faculteit ook motivering opgevraagd over deze aspecten.

Het examen bestond uit twee delen/vragen, die elk op 10 punten beoordeeld werden. Voor het gedeelte Medisch recht mocht tijdens het examen gebruik gemaakt worden van relevante wetgeving. In dit deel werd gevraagd naar de verschillen in de vertegenwoordiging van de beschermde meerderjarige en de feitelijk onbekwame meerderjarige bij de uitoefening van patiëntenrechten. Uw antwoord was op diverse punten onjuist of irrelevant i.f.v. de vraagstelling. Via uw antwoord gaf u geen blijk van kennis en een juist begrip te hebben de wet op de patiëntenrecht. Voor dit deel behaalde u 1/10. Voor het deel Deontologie diende u één vraag uit een gegeven lijst van drie vragen te beantwoorden. U koos ervoor om de vraag ('Wat is medische deontologie? Welke zijn de bronnen en de basisprincipes?') te beantwoorden. Uw antwoord bleef op diverse aspecten onvolledig (b.v. t.a.v. de bronnen en de basisprincipes) en was ook ondermaats onderbouwd. Voor dit deel behaalde u 5/20. De scores op elk van deze delen resulteerde in een totaalscore van 6/20. Gezien dit onvoldoende resultaat kon u ook niet geslaagd verklaard worden voor de masteropleiding in de Geneeskunde. De opleiding tot arts steunt immers op de CANMEDS-rollen als educatieve onderbouw. Eén van die rollen is de rol als 'professional'. Het deontologische en wettelijk kader is onontbeerlijk om als professional te kunnen functioneren. Het opleidingsonderdeel 'Geneeskundige plichtenleer en geneeskundig recht' brengt expliciet en als enige opleidingsonderdeel de kennis aan omtrent deze noodzakelijke rol als arts. Gezien het duidelijk tekort dat u voor dit opleidingsonderdeel behaalde, stelde de examencommissie vast dat uw kennis van medische deontologie en medisch recht onvoldoende was om hiermee ook voldaan te hebben aan de leerdoelen van de masteropleiding Geneeskunde.

Op basis van de hierboven vermelde informatie moet ik dan ook vaststellen dat het beroep dat u instelde op 4 juli onontvankelijk is, aangezien dit niet gericht is tegen één van de beslissingen die worden opgesomd in art. 104 van het onderwijs- en examenreglement. In zover ik uw beroep toch als een examenbetwisting zou moeten beschouwen, moet ik vaststellen dat prof. [W.V.] en prof. [S.L.] in voldoende mate het door u behaalde examenpunt motiveren. Dit examenpunt werd correct vastgesteld en wordt dan ook niet meer gewijzigd. Hetzelfde geldt voor de beslissing van de examencommissie om u niet geslaagd te verklaren. Op basis van de motivering die de voorzitter van de examencommissie me doorstuurde, stelt ik vast dat u omwille van dit tekort niet voldaan had aan de vooropgestelde leerdoelstellingen van de masteropleiding in de Geneeskunde en u bijgevolg niet geslaagd kon verklaard worden voor deze opleiding."

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van de beroepen die bij hem worden ingesteld.

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is bijgevolg door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

Verzoeksters beroep dat bij de Raad is toegekomen, is niet door verzoekster of door een raadsman ondertekend. Ambtshalve rijst derhalve de vraag of het beroep, in het licht van het voormelde artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs ontvankelijk is.

De partijen zijn, ten einde de tegensprekelijkheid van de procedure te waarborgen, door de Raad bevraagd om hierover schriftelijk standpunt in te nemen. Geen van de partijen heeft aan de Raad een standpunt meegedeeld.

Aangezien het verzoekschrift van de verzoekende partij niet is ondertekend en verzoekster geen poging onderneemt de Raad te overtuigen het niettemin ontvankelijk te verklaren, dient de ambtshalve opgeworpen exceptie gegrond te worden verklaard.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Daniël Cuypers	bijzitter
Marleen Verreth	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.714 van 21 augustus 2017 in de zaak 2017/206

In zake: Azzam ABDALLA IBRAHIM
 woonplaats kiezend te 3000 Leuven
 Tervuursestraat 136

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van 29 juni 2017 houdende weigering tot toelating tot de master-na-master in de nucleaire geneeskunde en van de beslissing van 13 juli 2017, waarbij wordt meegedeeld dat de interne beroepsinstantie niet bevoegd is om van het beroep van verzoeker kennis te nemen.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

Op grond van de procedurekalender beschikte de verzoekende partij over een termijn tot uiterlijk 10 augustus 2017 om een wederantwoordnota in te dienen. Verzoekende partij heeft op 11 augustus 2017 een wederantwoordnota aan de Raad overgemaakt: deze nota wordt overeenkomstig artikel II.302, §3 van de Codex Hoger Onderwijs van rechtswege uit de debatten geweerd en zij wordt niet als een processtuk maar als een loutere inlichting in aanmerking genomen.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

De heer Toon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is houder van het studiebewijs van master in de Geneeskunde, en beoogt bij verwerende partij een inschrijving in de master-na-masteropleiding ‘nucleaire geneeskunde’.

Daar verzoeker zijn masterdiploma niet bij verwerende partij behaalde en als gevolg daarvan niet aan het “reguliere selectietraject” voor een master-na-master deelnam, voorziet verwerende partij *c.q.* het aan verwerende partij verbonden universitair ziekenhuis in de mogelijkheid om in een gewenste discipline gedurende drie maanden een vrijwillige stage te lopen. Verwerende partij omschrijft dit aanbod als “*stages [...] ingericht op basis van vrijwilligheid met het doel om zij-instromers – of personen die na een aantal jaren elders te hebben gewerkt (bv. ontwikkelingshulp, zonder een manama te hebben gevolgd) terug in het Vlaams zorgsysteem hun plaats willen vinden – kansen te geven, en om in te schatten of de betrokken personen contractueel ingeschreven kunnen worden aan KU Leuven.*”

Met een e-mail van 29 juni 2017 bevestigt prof. K.V.L., diensthoofd nucleaire geneeskunde en PET-MR, aan verzoeker de inhoud van een gesprek van 26 juni 2017, waarin aan verzoeker werd meegedeeld dat de totalevaluatie (theoretisch examen, evaluatie coassistentenchap en interview) uitsluit dat verzoeker in aanmerking komt voor een opleiding nucleaire geneeskunde. In deze e-mail gaat prof. K.V.L. nader in op de behaalde scores, de evaluaties door de stafleden en de motivering bij de score voor het coassistentenchap.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Op 5 juli 2017 zendt verzoeker een e-mail aan de interne beroepsinstantie, waarin hij aangeeft beroep in te stellen tegen de beslissing om hem niet toe te laten tot de master-na-masteropleiding in de nucleaire geneeskunde.

Met een e-mail van 13 juli 2017 wordt aan verzoeker het volgende gemeld:

“De vicerector Studentenbeleid, prof. dr. [R.G.], heeft uw mail goed ontvangen. Hierin zegt u beroep te willen aantekenen tegen de negatieve evaluatie van uw vrijwillig

coassistentenschap in het kader van een vraag voor een eventuele specialisatie Nucleaire Geneeskunde. Voor zover ik kon nagaan bent u op dit ogenblik echter niet ingeschreven als student aan de KU Leuven. De genomen beslissing kan dan ook niet gezien worden als een studievoortgangsmaatregel zoals bepaald in de Codex Hoger Onderwijs. Dit betekent dan ook dat geen beroep mogelijk is tegen deze beslissing bij de vicerector Studentenbeleid.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid - bevoegdheid

In haar antwoordnota voert verwerende partij aan dat de Raad niet bevoegd is om van het beroep van verzoeker kennis te nemen.

“Zoals hierboven reeds aangegeven is de heer Ibrahim geen student aan de KU Leuven, en is hij evenmin ooit ingeschreven geweest als student. Zoals voor alle andere kandidaten voor een specialisatieplaats die niet als Master in de geneeskunde aan de KU Leuven zijn afgestudeerd en aan het reguliere selectietraject voor een master-na-masteropleiding deelnemen, voorziet het UZ Leuven de mogelijkheid om in een gewenste discipline te vragen drie maanden vrijwillig stage te lopen. Deze stages worden ingericht op basis van vrijwilligheid met het doel om zij-instromers – of personen die na een aantal jaren elders te hebben gewerkt (bv. ontwikkelingshulp, zonder een manama te hebben gevolgd) terug in het Vlaamse zorgsysteem hun plaats willen vinden – kansen te geven, en om in te schatten of de betrokken personen contractueel ingeschreven kunnen worden aan KU Leuven.

Het is duidelijk dat de beslissing om de vrijwillige stage van de heer Ibrahim te beëindigen niet kan worden gekwalificeerd als een studievoortgangsbeslissing. Deze beslissing is geen examenbeslissing of beslissing m.b.t. de toekenning van een bewijs van bekwaamheid of een vrijstelling, noch één van de andere beslissing die worden vermeld in art. I.3.69 van de Codex Hoger Onderwijs. Bijgevolg zijn noch de interne beroepsinstantie noch de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in deze bevoegd als beroepsorganen.”

Beoordeling

De Raad wijst erop dat hij als administratief rechtscollege slechts over een toegewezen bevoegdheid beschikt.

De beslissing om een persoon niet toe te laten tot een master-na-masteropleiding is, in de huidige stand van de regelgeving, geen studievoortgangsbeslissing waarvoor de Raad in toepassing van artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs bevoegd is.

Bij arrest nr. 232.534 van 13 oktober 2015 heeft de Raad van State geoordeeld dat een beslissing zoals door verzoeker bestreden, geen ‘examenbeslissing’ is in de zin van artikel I.3, 69°, a) van de Codex Hoger Onderwijs. Ter zake kan tevens worden verwezen naar de eigen bevoegdheid van de Raad van State als annulatierechter, zoals uiteengezet in het arrest nr. 238.530 van 15 juni 2017 van de Raad van State. De Raad ziet geen reden om in huidige procedure tot een andere beoordeling te komen.

In zijn arrest nr. 2.801 van 27 januari 2016 heeft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen vervolgens geoordeeld dat een beslissing zoals de thans bestreden beslissing evenmin kan worden beschouwd als een van de andere beslissingen waarvoor de Raad op grond van artikel I.3, 69° van de voormelde Codex bevoegd is. Deze lezing van de Codex is door de Raad van State bijgetreden in zijn arrest nr. 238.531 van 15 juni 2017.

Verzoeker voert geen argumenten aan om de Raad ervan te overtuigen thans tot een andere beoordeling te komen. De Raad kan derhalve uit artikel I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs geen bevoegdheid putten om over verzoekers beroep uitspraak te doen.

Ambtshalve onderzoekt de Raad of hij ten aanzien van de bestreden beslissing bevoegd is op grond van de artikelen II.190 en II.195 van de Codex.

Artikel II.190 van de Codex luidt, voor zover hier relevant, als volgt:

§1. Het instellingsbestuur kan bepalen dat de inschrijving voor sommige masteropleidingen, verder “master-na-masteropleidingen” genoemd, enkel rechtstreeks openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een diploma van een masteropleiding.

Het instellingsbestuur kan de toelating tot een master-na-masteropleiding beperken tot afgestudeerden van masteropleidingen met specifieke opleidingskenmerken.

§2. Op grond van paragraaf 1, tweede lid, wijst het instellingsbestuur voor elke master-na-masteropleiding ten minste 1 masteropleiding aan waarop die master-na-masteropleiding rechtstreeks volgt. Het instellingsbestuur kan de inschrijving wel afhankelijk maken van een onderzoek naar de bekwaamheid van de student om de master-na-masteropleiding te volgen.

(...)

Artikel II.195 van de Codex, dat de student het recht verleent om zich, voor zover hij voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden (waarvan artikel II.190 een concretisering is), in te schrijven aan de instelling van zijn keuze, werd ingevoerd bij artikel 21 van het eertijdse Flexibiliseringssdecreet.

In de parlementaire voorbereiding heeft de decreetgever ten aanzien van dit inschrijvingsrecht, onder meer in repliek op het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, het volgende overwogen:

“Deze bepaling verleent de student het recht zich in te schrijven aan de instelling van zijn keuze voor zover hij voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden. Het weigeren van een inschrijving komt neer op een onrechtmatische en gerechtelijk sanctioneerbare weigering om een toetredingsovereenkomst aan te gaan.

Dit inschrijvingsrecht kan *beleidsmatig* vanuit volgende elementen worden verdedigd:

1° Het inschrijvingsrecht behoudt de bestaande situatie (verwijzing in voetnoot naar R. VERSTEGEN, “De regeling van het hoger onderwijs in Vlaanderen” in L. VAN HOESTENBERGHE (ed.), *Studentenrecht*, Leuven, Acco, 1999, 33-34). Er dient daarbij te worden gewezen op het feit dat het inperken van de bestaande rechten van de student, op gespannen voet zou staan met de standstill-verplichting die voortvloeit uit de samenlezing van artikel 13 (recht op onderwijs) en artikel 16 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

2° (...)

3° De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft gewezen op het feit dat het inschrijvingsrecht in het hoger onderwijs in meer absolute zin gelibelleerd is dan het inschrijvingsrecht in het leerplichtonderwijs (decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I) (R.v.St., Afd. Wg., advies 36.359/1, p. 3-4). De Raad wijst daarbij op het feit dat het Arbitragehof in het arrest nr. 131/2003 van 8 oktober 2003 geoordeeld heeft dat het inschrijvingsrecht in het leerplichtonderwijs geen onevenredige beperking inhoudt van de vrijheid van onderwijs, daarbij rekening houdend met het feit dat het recht “*onderworpen is aan de instemming van de ouders met het pedagogisch project, dat alle – eventueel ook levensbeschouwelijke of onderwijskundige – uitgangspunten omvat die de inrichtende macht als fundamenteel beschouwt*”. De Raad stelt in het advies dat in het voorgelegde ontwerpdecreet een gelijkaardige beperking van het inschrijvingsrecht, voor wat het hoger onderwijs betreft, niet

voorhanden is. Evenwel gaat de Raad voorbij aan de bepalingen van het “Aanvullingsdecreet”, waarin zeer explicet gesteld wordt dat door de inschrijving in het hoger onderwijs een toetredingsovereenkomst tot stand komt, waarvan de algemene voorwaarden (inzonderheid de onderwijs- en examenregeling, doch ook de rechtspositieregeling van de student) vastgelegd worden door het instellingsbestuur, dat “meester” blijft van deze bepalingen (artikel II.3). Uiteraard worden deze algemene voorwaarden voorafgaand aan de inschrijving bekendgemaakt. Ook in het hoger onderwijs is de inschrijving aldus onderworpen aan de instemming van de student met bedoelde “algemene voorwaarden”. Aangezien de verwijzing naar artikel II.3 van het Aanvullingsdecreet niet voorkwam in het aan de Raad van State, Afdeling Wetgeving voorgelegde ontwerp, is één en ander explicet opgenomen in huidige tekst.”

De Raad wijst er in dat licht vooreerst op dat de relatie tussen de student en examencommissie van publiekrechtelijke aard wordt beschouwd, ook ten aanzien van vrije onderwijsinstellingen, wanneer die examencommissie een derdenbindende beslissing neemt, maar dat die kwalificatie niet geldt voor de totstandkoming van de toetredingsovereenkomst. Aldus overwoog de decreetgever (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 4*):

“De gerealiseerde overeenkomst is een toetredingsovereenkomst, waarvan de algemene voorwaarden neergelegd worden in een aantal algemeen geldende documenten, waaronder de genoemde, duidelijk herkenbare rechtspositieregeling. Door de inschrijving aanvaardt de student dat deze documenten door het bestuur kunnen worden gewijzigd. Een behoorlijk bestuur vereist evenwel dat dergelijke wijzigingen op een discursive manier gebeuren, in samenspraak met de studentenafgevaardigden.

De verhouding student – examencommissie is in tegenstelling tot het voorgaande publiekrechtelijk van aard (ook in vrije instellingen).”

Elders overweegt de decreetgever in dezelfde zin (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 71 en 76*):

“De inschrijving van een student heeft een dubbele rechtsnatuur. Enerzijds bestaat de inschrijving uit het toetsen van het feit of de kandidaat-student voldoet aan de bij of krachtens decreet vastgestelde toelatingsvoorwaarden. Dat aspect maakt voor de decreetgever een besturshandeling uit, daar deze toetsing een eenzijdige rechtshandeling betreft binnen een dwingend corpus van decretale regelen.

Een ander aspect betreft de inschrijving als constitutief element voor de rechtsrelatie die ontstaat tussen student en bestuur; dit betreft een contractuele relatie (artikel II.3).”

Met betrekking tot de gevolgen van dit onderscheid voor de aanduiding van de bevoegde rechter, stelt de decreetgever (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 10-11*):

“1. De contractuele kwalificatie van de rechtspositie

Er bestaat onduidelijkheid over de precieze rechtsaard tussen bestuur en student. Gaat het om een reglementaire (administratiefrechtelijke) dan wel een contractuele (privaatrechtelijke) verhouding?

Moet rekening gehouden worden met de aard van de betrokken instelling?

Het komt de decreetgever voor dat hier de gelijkheid tussen de studenten dient te prevaleren.

De decreetgever kiest aldus voor een uitdrukkelijke accentuering van het contractueel karakter van bovengenoemde verhouding.

Op die manier wordt aangesloten bij het uitermate privaatrechtelijk karakter van de vrije instellingen.

(...)

Bevoegdheidstechnisch stelt zich de vraag of de decreetgever op algemene wijze vermag over te gaan tot de gemaakte kwalificatie.

Het is de overtuiging van de decreetgever dat de grondwettelijke onderwijsbevoegdheid – uiteraard – toelaat de rechtspositie van de student te regelen, wat niet ten gronde kan worden gedaan zo de decreetgever zich ook niet kan uitspreken over de juridische aard van die rechtspositie.

Bij analogie dient te worden verwezen naar de bepaling van de juridische kwalificatie van de relatie personeel – bestuur in het onderwijs. Ter zake heeft de rechtsleer reeds meermaals gesteld dat het aan de decreetgever toekomt uit te maken of de verhouding bestuur – personeelslid een arbeidsovereenkomst dan wel een publiekrechtelijk statuut betreft. [verwijzing in voetnoot naar R. VERSTEGEN, “De arbeidsverhoudingen in het vrij gesubsidieerd onderwijs zijn (nog altijd) contractueel van aard”, R.W. 1998-99, 78]

De contractuele kwalificatie impliceert de toepasselijkheid van het gemene civiel recht en het feit dat geschillen inzake deze rechtsverhouding voor de gewone rechter moeten worden gebracht.

Dit gegeven dient wel onmiddellijk in verband te worden gebracht met de bepaling van art. II.4, waarin gesteld wordt dat de verhouding student – examencommissie publiekrechtelijk van aard is.

Geschillen voortspruitend uit examenbeslissingen kunnen aldus (t.b.v. alle studenten in alle instellingen) voor een administratief rechtscollege worden gebracht, in casu het college omschreven in art. II.15 e.v.

De decreetgever wenst tot slot te benadrukken dat de kwalificatie van de verhouding bestuur – student geenszins mag leiden tot de idee dat studenten als louter “onderwijsconsumenten” worden beschouwd. De decreetgever beseft zeer goed dat onderwijs geen zaak is van producenten en consumenten, doch een voortdurende interactie uitmaakt tussen zender en ontvanger. De decreetgever kan evenwel niet voorbijgaan aan het feit dat de verhouding bestuur – student juridisch-technisch gezien óf wel een reglementaire verhouding (een statuut in de administratiefrechteijke zin), óf wel een contractuele verhouding uitmaakt, en acht het zijn plicht om in deze juridische klarheid te scheppen.”

Uit deze overwegingen, en in het bijzonder de passus *“De contractuele kwalificatie impliceert de toepasselijkheid van het gemene civiel recht en het feit dat geschillen inzake deze rechtsverhouding voor de gewone rechter moeten worden gebracht”* meent de Raad te moeten opmaken dat geschillen omtrent de totstandkoming van de toetredingsovereenkomst – in andere woorden: de inschrijving – te kaderen zijn in een (pre)contractuele relatie en dat de decreetgever de bevoegdheid daarover niet aan de Raad heeft toevertrouwd, maar integendeel heeft overgelaten aan justitiële rechter.

Wat geschillen inzake inschrijvingen betreft, heeft de Raad in zijn rechtspraak overigens steeds aangenomen dat hij ter zake slechts bevoegd is voor zover de decreetgever die bevoegdheid uitdrukkelijk heeft toegekend. Aldus heeft de Raad – onder toepassing van de toen geldende regelgeving en met name vóór de inwerkingtreding van Onderwijsdecreet XIX – geoordeeld dat er geen algemene bevoegdheidstoewijzing vorhanden is die hem bevoegd maakt ten aanzien van een weigering van een gecombineerde inschrijving (RvStvb. nr. 2008/070; RvStvb. nr. 2009/016).

De Raad stelt vast dat een geschil omtrent een weigering tot inschrijving in het algemeen, in het licht van artikel II.195 van de Codex, door de decreetgever niet aan de bevoegdheid van de Raad is toegewezen. Evenmin is de Raad in de huidige stand van de regelgeving uitdrukkelijk bevoegd gemaakt voor geschillen die betrekking hebben op beslissingen aangaande een bekwaamheidsonderzoek dat wordt opgelegd alvorens toelating te verlenen tot inschrijving voor een ManaMa, zoals bedoeld in artikel II.190 van de Codex. In de parlementaire voorbereiding naar aanleiding van de herintroductie van dat bekwaamheidsonderzoek, ziet de Raad ook geen enkele overweging van de decreetgever dat

het diens intentie was om de Raad daarvoor bevoegd te maken (*Parl. St.* VI. Parl. 2005-2006, nr. 804/1, in het bijzonder p. 19).

De Raad besluit derhalve dat geschillen omtrent een geweigerde inschrijving, hetzij in het algemeen, hetzij in het raam van een voorafgaand bekwaamheidsonderzoek in het bijzonder, op dit ogenblik niet aan zijn bevoegdheid zijn toegewezen.

Verzoeker voert niet aan dat die decretale regeling wat de aanwijzing van de bevoegde rechter betreft, op gespannen voet zou staan met zijn constitutioneel of wettelijk gewaarborgde rechten.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Daniël Cuypers bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd

een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.715 van 21 augustus 2017 in de zaak 2017/208

In zake: xxx
woonplaats kiezend te 9030
Mariakerke Kantstraat 17/103

tegen:

HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend te 9000 Gent
Henleykaai 3R

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2017 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3: beginnende leraar zijn’ het examencijfer van 8/20 wordt toegekend en van de beslissing van de interne beroepscommissie van 7 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, en advocaat Eva Bral, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven als student in de opleiding ‘Bachelor in het secundair onderwijs’, afstudeerrichting Engels en Frans.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3: beginnend leraar zijn’ behaalt verzoekster in de eerste examenperiode een examencijfer van 8/20. Er is binnen hetzelfde academiejaar geen tweede examenkans mogelijk.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

De proclamatie vindt plaats op 23 juni 2017; op 28 juni 2017 tekent verzoekster tegen het examencijfer het volgende intern beroep aan (voetnoot weggelaten):

“Met dit schrijven wens ik een betwisting in te dienen over mijn examenresultaten. Het betreft de resultaten van het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3: Beginnende Leraar Zijn’.

Ik diende reeds een aanvraag per mail in bij de ombudsdienst van de opleiding (mevrouw [H.V.D.]) en had met haar een gesprek op 27 juni 2017. Tevens bracht ik ook de decaan van de faculteit (mevrouw [C.C.]) hiervan op de hoogte.

Graag zou ik voor het behaalde examenresultaat (8/20) voor dit opleidingsonderdeel een herziening willen aanvragen. En dit om volgende redenen:

- Het is voor mij reeds de tweede maal dat ik dit opleidingsonderdeel opneem. Vorig academiejaar (2015-2016) heb ik mijn praktijk in het buitenland (Suriname) volbracht, en kreeg ik een resultaat van 8/20. Ik kon mij op dat moment ergens wel vinden in de toegekende score; mijn evaluatiedocumenten waren immers minimaal ingevuld (Frans) en te laat aangekomen op de opleiding (Engels), de organisatie verliep enorm stroef, mijn stage ging door op een internaat (geen onderwijsinstelling), etc. Ondanks dit alles kreeg ik alsnog een 8/20 als eindresultaat. Dit academiejaar (2016-2017) verliep mijn stage echter vlekkeloos en zonder problemen. Alle nodige documenten en formulieren werden op tijd bekend gemaakt. Maar ook voor deze stage kreeg ik een 8/20 als eindresultaat. Wanneer ik deze twee ervaringen naast elkaar plaats, dan is dit voor mij compleet onbegrijpelijk. Ik kreeg immers tweemaal hetzelfde cijfer maar de ervaring was helemaal anders. Enerzijds was er mijn stage vorige academiejaar die heel wat problemen betrof, en anderzijds was er mijn stage dit academiejaar die geen enkel probleem of geen enkele moeilijkheid betrof. Ik begrijp dus echt niet hoe het mogelijk is om voor beide stages hetzelfde cijfer te bekomen, aangezien mijn stage dit academiejaar stukken beter was en veel vlotter verliep dan vorig academiejaar. Tevens verwees mijn lector-pedagooge op verschillende momenten tijdens de stagebezoeken naar de

gebeurtenissen tijdens de stage van vorig academiejaar, wat helemaal niet relevant is.

- Ik vind dat een aantal zaken onterecht zijn opgenomen in de algemene conclusie van de beoordeling van mijn stage; sommige zaken werden slechts 1 keer vermeld (logboek/syntheseformulier), maar werden dan toch aangehaald als punt in de eindconclusie. Ik denk dat het wat overdreven is om een element dat 1 keer vermeld wordt tijdens een stageperiode van 8-9 weken, op te nemen in de eindconclusie en het eindresultaat hierop te baseren.
- Ik ben tevens ook van mening dat de eindconclusie te veel rust en gebaseerd is op observaties van lectoren. Dit vind ik niet echt eerlijk aangezien mijn lector Engels, lector Frans en lector-pedagoge respectievelijk 1, 2 en 3 lessen zijn komen observeren. Ik heb in totaal heel wat lessen gegeven, dus vind ik het niet eerlijk dat een aantal belangrijke elementen waarop de eindconclusie gebaseerd is, enkel afkomstig zijn van een handjevol geobserveerde lessen. Het zijn tenslotte de mentoren die de studenten observeren en begeleiden tijdens alle lessen. Zij weten dan ook het beste hoe de student zich gedraagt en evolueert tijdens de stage.
- Ik vind ook dat de evaluatie van de opleiding niet overeenstemt met de evaluaties van mijn stagementoren. In de evaluatie van de opleiding wordt duidelijk meer rekening gehouden met de negatieve aspecten terwijl er in de evaluaties van mijn mentoren ook heel wat positieve aspecten aangehaald worden die niet opgenomen werden in de algemene conclusie. Zo zijn er uiteraard veel meer aandachtspunten en zwakke punten, dan positieve punten. Er werd naar mijn mening ook te weinig rekening gehouden met de evoluties en verbeteringen doorheen de stage. In het algemeen heeft de opleiding meer oog voor negatieve aspecten dan voor positieve. Er werd bij mij tevens ook de indruk gewekt dat de lectoren die langskwamen (vrij) tevreden waren. Ze gaven op geen enkel moment de indruk dat mijn stage ondermaats was, maar het eindresultaat liet wel te wensen over.
- Tijdens mijn allerlaatste les op de IVG-School op 4/5/2017 (tevens mijn allerlaatste stageles), kwam mijn lector-pedagoge observeren. Doordat ik geen lesvoorbereiding kon voorleggen, werd mij verteld dat deze les niet geldig was en dat ik deze opnieuw moest doen. Dit heb ik ook gedaan. Ik heb een les ingehaald op 11/5/2017. Doordat deze les als ‘niet geldig’ werd verklaard, vind ik het niet logisch dat er elementen uit deze les worden aangehaald. Persoonlijk vind ik dat het verslag dat mijn lector-pedagoge over die les schreef niet geldig is, aangezien ze zich baseerde op een ‘niet geldige les’. Mijn lector-pedagoge vond het dan ook niet nodig op de inhaalles die zij zelf gevraagd had te komen observeren. Zowel mijn mentor als ikzelf waren hierdoor erg verbaasd doordat dit getuigt van een lage professionaliteit van de persoon in kwestie.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep van verzoekster in zitting van 7 juli 2017, en besluit tot de ongegrondheid ervan:

“(…)

Het door de studente ingesteld beroep.

Het ingesteld beroep betreft de studievoortgangsbeslissing over het behaalde resultaat van 8/20 voor het opleidingsonderdeel *praktijk 3: beginnend leraar zijn*.

De studente haalt volgende middelen aan:

- het gesprek met de ombudspersoon vond plaats op 27 juni. De decaan werd geïnformeerd over de betwisting;
- de studente birst het opleidingsonderdeel en begrijpt waarom ze vorig jaar niet slaagde voor het opleidingsonderdeel, maar wanneer beide stages (academiejaar 15-16 en academiejaar 16-17) met elkaar vergeleken worden, begrijpt ze het tekort van dit academiejaar niet;
- enkele negatieve elementen die slechts een keer voor kwamen op de tussentijdse evaluatieverslagen werden overgenomen in de eindconclusie;
- de evaluatie is teveel gebaseerd op de verslagen van de lectoren en te weinig op basis van wat de mentoren schreven;
- er is te weinig rekening gehouden met evoluties en verbeteringen tijdens de stage;
- tijdens het jaar heeft studente steeds het gevoel gehad dat men tevreden was over de stage;
- aandachtspunten uit een les die als 'niet geldig' verklaard werd, werden meegenomen in de eindevaluatie.

Behandeling ingesteld beroep door de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie stelt het volgende vast:

- de studente ondertekende haar opleidingscontract op 20/09/2016 digitaal voor akkoord (opleidingscontract, bijlage 1);
- de studente behaalde 8/20 voor het opleidingsonderdeel praktijk 3: beginnend leraar zijn (studieoverzicht, bijlage 2);
- dit opleidingsonderdeel telt 16 studiepunten (studiefiche, bijlage 3);
- voor dit opleidingsonderdeel wordt geen tweede examenkans ingericht;
- volgende documenten werd door de opleiding aangereikt:
 - richtlijnenbundel voor 'Praktijk 3' in het 3e modeltraject (richtlijnenbundel, bijlage 4)
 - stagedossier
 - e-mailverkeer
- de studente diende voor het opleidingsonderdeel *praktijk 3: beginnend leraar zijn* stage te lopen voor haar 2 onderwijsvakken, zijnde Engels en Frans (stageoverzicht, bijlage 5):
 - de studente volbracht haar stage voor Engels in het Atheneum Voskenslaan en de IVG school
 - stageperiode: 23/1 tot 24/2 (Atheneum) en 6/3 tot 5/5 (IVG)
 - stagementoren: [A.H.] (Atheneum) en [P.M.] (IVG)
 - begeleidende vaklector: [M.D.]
 - begeleidende pedagoog: [K.D.]

- De studente volbracht haar stage voor Frans in het Sint-Barbaracollege en in de IVG school
 - stageperiode: 13/2 tot 24/2 (Sint-Barbara) en 6/3 tot 5/5 (IVG)
 - stagementoren: [K.M.] en [K.W.] (Sint-Barbara), [C.V.] en [M.G.] (IVG)
 - begeleidende vaklector: [B.V.]
 - begeleidende pedagoog: [K.D.]
- de studente behaalde in academiejaar 2015-2016 voor het opleidingsonderdeel *praktijk 3: beginnend leraar zijn* eveneens een 8/20. In haar beroepsschrift vergelijkt de studente beide stages over de academiejaren heen. De beoordeling voor het opleidingsonderdeel in huidig academiejaar dient volledig onafhankelijk te worden gezien van de beoordeling in academiejaar 2015-2016. De stamentoren, de begeleidende vaklectoren evenals de begeleidende pedagoog zijn andere beoordelaars dan in academiejaar 2015-2016;
- de studiefiche bepaalt dat de evaluatie gebeurt op volgende wijze (bijlage 3):
Stage met opdrachten en reflectie, presentatie (100 % van de totaliteit van de beoordeling). Wat betreft de evaluatie van de stage dient men de richtlijnen voor Praktijk 3 in het derde modeltraject te lezen en op te volgen, ter beschikking via de elektronische leeromgeving.
- in de richtlijnenbundel (bijlage 4) staat:
Het cijfer voor stage wordt toegekend door de stage-evaluatiecommissie, bestaande uit de lectoren van beide onderwijsvakken en de lector-pedagoog. Zij komen samen tot één cijfer voor stage en baseren zich hiervoor op:
 - administratieve correctheid, zich houden aan deadlines, tijdig indienen van stageroosters, e.d.m.;
 - syntheseformulieren van de mentoren (deze dienen allen opgeladen te zijn via de stageplanner);
 - stageverloop van geobserveerde lessen, via het logboek per onderwijsvak, door de mentoren, de lectoren van beide onderwijsvakken en de lector-pedagoog;
 - tussentijds overleg over de praktijk MT 3 van de stage-evaluatiecommissie (zie stagekalender);
 - informatie verzameld tijdens de stagebezoeken (gesprek met de mentor, inzage van andere lesvoorbereidingen en didactisch materiaal, reflecties in het logboek van de student...);
 - het stageportfolio-gesprek: de student moet de vooropgestelde competenties kunnen bewijzen.

Tussentijds wordt de praktijk van de studenten besproken met de begeleidende lectoren. De student ontvangt een mail vanuit de stagecoördinatie, indien er specifieke te signaleren werkpunten aan bod zijn gekomen. Op deze manier kan de student zijn praktijk nog bijsturen.

Het eindcijfer voor de praktijk is een globaal cijfer van alle opdrachten en activiteiten door de student verricht in het kader van het opleidingsonderdeel

'Praktijk'. Het bevat alle facetten van de beoordelingen van alle opdrachten en activiteiten en wordt door de stage-evaluatiecommissie in overweging genomen en gewogen in het licht van de minimumcriteria, zoals gestipuleerd in de studiefiche, en positieve en negatieve tendensen (zie punt 1.1.).

- voor de evaluatie van de studente werd, naast het stagedossier (praktijkboeken, reflectiedossier, lesvoorbereidingen, stageverslagen) het volgende in overweging genomen:
 - stage Engels
 - Syntheseformulier van de mentor [A.H.] (bijlage 6)
 - Syntheseformulier van de mentor [P.M.] (bijlage 7)
 - Vaststellingen door de begeleidende vaklector [M.D.] tijdens het stagebezoek op 10/03 en de begeleidende pedagoog [K.D.] tijdens stagebezoeken op 17/03 en 04/05.
Deze vaststellingen werden genoteerd in het logboek van de studente.
 - stage Frans
 - Syntheseformulier van de mentoren [K.M.] en [K.W.] (bijlage 8)
 - Syntheseformulier van de mentor [C.V.] (bijlage 9)
 - Syntheseformulier van de mentor [M.G.] (bijlage 10)
Vaststellingen door de begeleidende vaklector [B.V.] tijdens stagebezoeken op 20/03 en 20/04, alsook van de begeleidende pedagoog [K.D.] tijdens het stagebezoek op 20/04. Deze vaststellingen werden genoteerd in het logboek van de studente;
 - in totaal kreeg x 6 stagebezoeken van begeleidende lectoren;
- de vaststellingen door de bezoekende lectoren werden op het ogenblik van stagebezoek genoteerd in het logboek van de studente. Het logboek is een coachings/begeleidingsmiddel dat het stageproces van de student in kaart brengt (p. 14 richtlijnenbundel). Zoals bepaalt in de richtlijnenbundel geeft de studente na de volledige afgewerkte stage het logboek van elk onderwijsvak af aan zijn begeleidende vaklector(en). Op deze wijze is het logboek ter beschikking van de stage-evaluatiecommissie. Het logboek wordt op het ogenblik van het stageportfolio-gesprek teruggegeven aan de student. x heeft het logboek teruggekregen en voegt dit zelf niet toe aan haar verzoekschrift. Hierom kan dit logboek niet als bijlage bij dit PV worden toegevoegd;
- op het tussentijds stageoverleg (dd. 13/03/2017) werden op vier van de vijf leerresultaatlijnen meerdere aandachtspunten geformuleerd (bijlage 11);
- wat de laatst ingeplande stageles op de IVG school betreft (dd. 04/05/2017), kon de studente geen lesvoorbereiding voorleggen. Het ontbreken van een voorbereiding werd pas op het einde van de les vastgesteld door de begeleidende pedagoog. Conform de stagerichtlijnen kon de studente deze les niet in haar praktijkboek opnemen. De studente werd verzocht om een inhallen in te plannen. De studente heeft hierop ongepast gereageerd t.a.v. de begeleidende pedagoog. Dit werd door de begeleidende pedagoog uitdrukkelijk via mail meegedeeld aan haar collega's (bijlage 12). Ook al wordt deze les volgens de richtlijnen als 'niet geldig' beschouwd door het ontbreken van een lesvoorbereiding, dan nog kunnen er aspecten tijdens

deze 'stageactiviteit' (zoals attitude en houding) in rekening worden gebracht tijdens de eindevaluatie;

- op 06/06/2017 vond het stage-portfolio gesprek plaats. In de richtlijnenbundel wordt het doel van dit gesprek duidelijk omschreven:

Na de stages licht de student tijdens een portfolio gesprek aan de evaluatiecommissie, nl. de betrokken lectoren van de onderwijsvakken en de lector-pedagoog, toe hoe hij erin geslaagd is de vereiste competenties te bereiken, o.a. aan de hand van documenten uit zijn stageportfolio.

De student moet hier bewijzen dat hij de competenties geselecteerd voor het 3^e modeltraject, bereikt heeft: differentiëren, vakoverschrijdend werken, evalueren, activerend werken, innoverend werken, ICT integreren, werken aan diversiteitscompetenties via GOK en zorg, reflecteren (zie lijst: doelstellingen en competenties van de stage).

De student kan hiertoe allerhande bewijsmateriaal meebrengen: lesvoorbereidingen, werkmaterial voor de leerlingen, didactisch materiaal dat gebruikt en/of aangemaakt is, evaluatiemateriaal (toets, taak, observatielijst, criterialijst, ...), actie-instrument omgaan met diversiteit, begin- en eindreflectie, e.d.m.

De student neemt zelf het woord en licht toe hoe hij naar de competenties heeft gewerkt. De lectoren kunnen aanvullend vragen stellen.

Bovenstaande toont aan dat er geen mathematische weging van de verschillende stageplaatsen wordt gehanteerd in de beoordeling van de volledige stage.

Tijdens dit stage-portfolio gesprek neemt de evaluatiecommissie notitie op een checklist (bijlage 13). Bevindingen worden meegenomen in de eindevaluatie en vinden een neerslag in het eindevaluatieformulier;

- het eindevaluatieformulier (bijlage 14) geeft de evaluatiecriteria aan voor *praktijk: beginnend leraar zijn* en is opgesteld volgens rubrics met concrete gedragsindicatoren op 6 beheersingsniveaus. Per evaluatiecriterium wordt het door de student behaalde beheersingsniveau aangeduid. De evaluatiecriteria voor de praktijk zijn afgeleid van de leerresultaten die de opleiding bij de student beoogt. De opleiding clustert haar leerresultaten in 5 leerresultaatlijnen, nl. communiceren, professionaliseren, krachtige leeromgeving en leerbegeleiding en maatschappelijk, intercultureel en internationaal participeren. De cesuur is aangegeven in het rood.
Uit de eindevaluatie blijkt dat de studente voor de meeste gedragsindicatoren de beoogde cesuur niet behaalt. Elke leerresultaatlijn wordt vervolgens uitgebreid gemotiveerd met verwijzing naar verschillende mentorenverslagen (syntheseformulieren), bevindingen van vaklectoren en pedagoog, ingediende documenten door de studente en het stage-portfolio gesprek. De algemene conclusie geeft een gestructureerd overzicht van de sterke en zwakke punten van de studente (p. 22);
- er is een tussenkomst van de ombudspersoon geweest op 27/06/2017 (bijlage 15). Na tussenkomst werd er een addendum bij het evaluatieformulier gevoegd (bijlage 14);

- de student slaagde aldus niet voor *praktijk 3: beginnend leraar zijn*. De punten zijn op deugdelijke wijze tot stand gekomen en werden voldoende gemotiveerd.

Beslissing van de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie beslist om de klacht ongegrond te verklaren.

De interne beroepscommissie beslist dat het resultaat 8/20 voor het opleidingsonderdeel praktijk 3: beginnend leraar zijn behouden blijft.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid - bevoegdheid

Standpunt van partijen

Wat het voorwerp van het huidig beroep betreft, voert verwerende partij aan dat het beroep slechts ontvankelijk kan zijn in de mate dat het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing, gelet op de volheid van bevoegdheid van de interne beroepscommissie.

Verzoekende partij gaat in haar antwoordnota op deze exceptie niet in.

Beoordeling

Uit artikel 62, §2 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing, en is ontvankelijk in de mate dat het de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) tot voorwerp heeft.

V. Ten gronde

Enig middel

In een enig middel stelt verzoekster dat zij “onrechtvaardig behandeld” werd, wat de Raad begrijpt als een beroep op het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster beperkt zich ertoe te stellen dat zij onrechtvaardig werd behandeld omdat de beoordeling van de stage volgens haar niet eerlijk gebeurde, en er met name te veel rekening werd gehouden met negatieve aspecten en te weinig met de positieve elementen.

Verwerende partij replieert in haar antwoordnota als volgt op dit enig middel:

“Vooreerst weze het opgemerkt dat het Uw Raad niet toekomt zijn appreciatie in de plaats te stellen van die van het Hogeschoolbestuur en dat Uw Raad enkel een beslissing kan vernietigen in de mate dat de (betwiste) beslissing(en) niet reglementair zouden zijn genomen of kennelijk onredelijk zouden zijn.

In casu werd de betwiste quotering evenals de beslissing van de Interne Beroepscommissie wel degelijk regelmatig genomen én dienen deze geenszins als ‘kennelijk onredelijk’ te worden aanzien.

De verwerende partij verklaart zich nader.

In het verzoek, gericht aan de Raad, wordt enkel terloops verwezen naar de (negatieve) beslissing van de Interne beroepscommissie.

Over de omstandige motivering, zoals weergegeven in deze tussengekomen beslissing van de Interne Beroepscommissie, wordt het stilzwijgen bewaard.

[Het] enige dat uit het huidige verzoek kan worden opgemaakt (zo dit al een middel zou uitmaken) is dat de verzoekende partij van oordeel is dat te veel rekening zou gehouden zijn met de negatieve en te weinig met de positieve aspecten van het stagegebeuren.

De verwerende partij geeft kennis van de gemotiveerde beslissing van de Interne beroepscommissie met alle bijlagen, zijnde o.m. de syntheseverslagen van de mentoren (2 voor Engels, 3 voor Frans), het overzicht van de aandachtspunten na tussentijds stageoverleg (bijlagen 6 tot 11), de checklist stage-portfoliogesprek en tot slot het eindevaluatieverslag (bijlagen 13 en 14).

Verwezen wordt naar de van toepassing zijnde reglementering (bijlage 3: studiefiche en bijlage 4: stage richtlijnenbundel).

Bij de tussentijdse evaluatie werden door de verschillende stagementoren naast sterke punten telkens tal van aandachts- en zwakke punten opgesomd.

Al deze verslagen werden wel degelijk opgenomen en verwerkt in het eindevaluatieverslag.

De positieve én de negatieve punten werden samen met de andere ingewonnen informatie (zie ook stage-portfolio gesprek) verwerkt in het eindverslag.

De motivering in het syntheseverslag ligt volledig in de lijn van de diverse beoordelingen gedurende de ganse stageperiode.

Uit de eindevaluatie blijkt dat de verzoekende partij voor de meeste gedragsindicatoren de beoogde cesuur, zijnde het specifiek voor deze stage vereiste beheersingsniveau (telkens gekleurd op het evaluatieformulier) niet behaalt.

De (diverse) tekorten en dit ook voor de verschillende leerresultaatslijnen worden door de verzoekende partij ten onrechte geminimaliseerd.

Ook de positieve punten worden aangeduid, doch doen niets af aan het feit dat er (ernstige) tekorten werden vastgesteld, die het globale tekort (08/20) verantwoorden.

Bovendien: bij de beoordeling van de stage wordt niet uitgegaan van een rekenkundige berekening, wel wordt de vraag gesteld of de betrokken student gelet op het geheel van de vereiste competenties al dan niet geslaagd is. Hierbij kan een tekort voor een (1) competentie beslissend zijn voor een negatieve evaluatie. (R.Stvb. 2012/143)."

In haar wederantwoordnota brengt verzoekster vooreerst in herinnering dat zij reeds voor tweede maal niet slaagt voor de stage, dat zij het vorige academiejaar eveneens een examencijfer van 8/20 behaalde en dat zij nochtans dit jaar tijdens de stage veel heeft veranderd, rekening houdend met de vorige evaluatie. Verzoekster meent dat het niettemin nooit goed genoeg lijkt te zijn, wat zij overdreven vindt. Zij wijst erop dat er belang wordt gehecht aan de evolutie tijdens de stage, en dat zij doorheen de stageperiode rekening heeft gehouden met de feedback van de mentoren, de lectoren en de pedagoog, maar dat de eindevaluatie geen weerspiegeling is van de zichtbare positieve evolutie die er volgens de mentoren duidelijk was.

Verder stipt verzoekster aan dat zij door de opleiding, in het bijzonder door de lectoren en de pedagoog, werd misleid doordat deze tijdens de stagebezoeken in het algemeen tevreden zouden zijn geweest, terwijl dat niet uit de beoordeling blijkt. Verzoekster stelt met name dat zij nooit werd gewaarschuwd dat het ‘vijf voor twaalf’ was en dat zij zich daardoor niet heeft kunnen aanpassen.

Vervolgens herhaalt verzoekster dat er bij de beoordeling te veel rekening is gehouden met de negatieve elementen, en te weinig met de positieve.

Ten slotte wijst verzoekster erop dat er rekening werd gehouden met een les die ‘ongeldig’ werd verklaard, terwijl het volgens verzoekster niet kan dat alsnog rekening wordt gehouden met een verslag over die les, terwijl de ‘ongeldig’ verklaarde les werd hernomen middels een inhaalles, op instructie van de pedagoog die de inhaalles evenwel niet heeft bijgewoond.

Beoordeling

Terecht brengt verwerende partij in herinnering dat het de Raad niet toevalt om zijn beoordeling in de plaats te stellen van deze van de opleiding. Zulks valt krachtens artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs buiten ’s Raads bevoegdheid. De Raad vermag enkel na te gaan of de bestreden beslissing in overeenstemming is met enerzijds de formele voorschriften die erop van toepassing zijn en anderzijds de beginseLEN van behoorlijk bestuur. In dat licht kan de Raad een verzoekende partij niet beschermen tegen strenge beslissingen, enkel tegen onwettige.

Het komt in dat opzicht aan de verzoekende partij toe om in het verzoekschrift duidelijk te maken wat zij aan de bestreden beslissing verwijt, zonder daarbij dermate op de vlakte te blijven dat zij *de facto* van de Raad een nieuwe, eigen beoordeling van haar kennen en kunnen zou verwachten, met name door zich op basis van het dossier een eigen oordeel te vormen over wat een aanvaarbare beoordeling zou kunnen zijn. Ook dat is niet de taak van de Raad.

Te dezen is verzoeksters uiteenzetting ertoe beperkt dat zij meent onrechtvaardig te zijn behandeld omdat de stage-beoordeling niet geheel eerlijk is gebeurd en er te veel rekening werd gehouden met de negatieve aspecten en onvoldoende met de positieve. Het had op de weg van verzoekster gelegen om voldoende concreet duidelijk te maken aan welke negatieve elementen bovenmatig veel belang is gehecht, en welke positieve aspecten onderbelicht zijn gebleven. Dit doet zij evenwel niet: zij beperkt zich tot een samenvattende herneming van een aantal grieven die zij in het intern beroep heeft opgeworpen, waarvan de Raad enkel samen met verwerende partij kan vaststellen dat die in de bestreden beslissing een gemotiveerd antwoord hebben gekregen.

De motieven van de beslissing op intern beroep – het voorwerp van de huidige procedure – worden daarbij voor verzoekster op geen enkele wijze bekritiseerd. Het komt in het licht van de hierboven in herinnering gebrachte bevoegdheid van de Raad, niet aan de Raad toe om in de plaats van verzoekster op zoek te gaan naar onregelmatigheden die aan een beoordeling of een beslissing op intern beroep zouden kunnen worden tegengeworpen, ten ware het een kritiek zou betreffen die aan de openbare orde raakt, waartoe de Raad te dezen geen aanleiding ziet.

Het enig middel, zoals het in het verzoekschrift is opgeworpen, is ongegrond.

In de wederantwoordnota stelt verzoekster nog dat zij zich tijdens de stageperiode niet heeft kunnen aanpassen omdat zij onvoldoende kritische feedback kreeg en niet werd gewaarschuwd dat haar prestaties onvoldoende waren. Hiermee beroept verzoekster zich op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, met name door een gebrek aan begeleiding en feedback doorheen het academiejaar.

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat het beroep ten minste een feitelijke beschrijving van de ingeroepen bezwaren moet bevatten. Het mag, in lijn met de intenties van de decreetgever, als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat dit voorschrift de verzoekende partij er niet toe verplicht om in juridisch-technische termen de geschonden rechtsbepalingen aan te duiden waarop het beroep steunt. Evenzeer is het vaste rechtspraak dat de middelen die de verzoekende partij beoogt op te werpen, wel voldoende duidelijk en zeker uit het verzoekschrift moeten kunnen worden afgeleid.

Ook met welwillendheid gelezen, geeft verzoeksters beroep bij de Raad er geen blijk van dat een grief met betrekking tot een gebrekkige begeleiding en feedback in het verzoekschrift werd opgeworpen. Verwerende partij heeft ter zake ten andere ook geen verweer gevoerd in haar antwoordnota. Het loutere feit dat verzoekster dit argument wel (kort) heeft aangehaald in haar intern beroep, ontslaat verzoekster er niet van om de grief in haar beroepsschrift voor de Raad minstens in feiten te hernemen, zo zij dit middel bij haar beroep betrokken wil zien.

Eenzelfde lot ondergaat de grief dat prestaties met betrekking tot een les die ‘ongeldig’ was verklaard en die verzoekster nadien heeft overgedaan, toch in rekening werden gebracht bij de globale beoordeling van de stage.

In zoverre het steunt op een gebrekkige begeleiding en feedback of op het rekening houden met een ‘ongeldig’ verklaarde les, is het middel onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Daniël Cuypers bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.721 van 21 augustus 2017 in de zaak 2017/209

In zake: Vickie MAGERMAN
woonplaats kiezend te 9112 Sinaai
Hooimanstraat 76

tegen:

ODISEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2017, strekkende tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 25 juni 2017 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘3 Werkervaring-b in Vlaanderen/Brussel’ een examencijfer van 8/20 wordt toegekend, en van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2017 waarbij het intern beroep ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, de heer Koen Magerman, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2016-2017 inschreven als student in de opleiding ‘Bachelor in de Verpleegkunde’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘3 Werkervaring-b in Vlaanderen/Brussel’ behaalt zij een examencijfer van 8/20. Het opleidingsonderdeel heeft een studiegewicht van 20 studiepunten, een tekort is niet-tolereerbaar en beperkt herkansbaar (met name: voor een onvoldoende aantal stage-uren, onder bepaalde voorwaarden).

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Verzoekster tekent tegen deze examenbeslissing het volgende intern beroep aan (de Raad heeft de voetnoten weggelaten en citeert voor het overige letterlijk):

“1. Voorafgaande

(...)

2. De beoordeling/de eindevaluatie

De beoordeling bestaat uit een met de hand geschreven document van mevrouw [D.] (stuk 2), dat gevoegd werd bij het evaluatieformulier (stuk 3). Het evaluatieformulier zelf werd niet ingevuld als eindevaluatie. De scores van het eindgesprek werden blanco gelaten, in tegenstelling tot de scores van de tussentijdse evaluatie (waar dus geen kruisjes gezet werden).

Het is geen echte eindbeoordeling maar een opstap naar een mogelijke negatieve eindevaluatie.

Het wordt door mevr. [D.] wel als de motivatie voor de negatieve beoordeling gehanteerd, tijdens het gesprek van 26 juni las ze het voor, toen we om die motivatie vroegen.

Wij citeren het hier volledig:

‘tussentijdse evaluatie bracht onzekerheid & nog wat werkpunten met zich mee. Nu op het moment v.d. eindevaluatie zitten vpln met een dubbel gevoel of uiten ze een zekere bezorgdheid. Op sommige momenten loopt de zorg (vnl late shift) goed & op andere momenten loopt deze in het 100 (vnl vroege shift).

St. is soms gefocust & dan gaat alles goed. Op andere momenten hebben we het gevoel dat st. met andere zaken in haar hoofd zit, dan met het werk op de werkvloer. Dit kan een verklaring zijn waarom st. wisselvallig presteert op stage. De grootste uitdaging nr

de toekomst toe is orde op zaken stellen persoonlijk zodanig dat student constant goede zorg kan verlenen.

Verder zijn er ook nog werkpunten op communicatief vlak. Durf bepaalde zaken onmiddellijk te communiceren nr collega's (briefing trein).

Enerzijds hebben vpln het gevoel dat st. haar hoofd id kast steekt (m.b.t. communicatie) en anderzijds communiceert st. vrij direct (aanspreken medestudent stage-opdracht).

Vpln geven aan dat er veel assertiviteit in st. zit, dat zij medestudent belerend & aanvallend aansprak. Student was zich hiervan niet bewust.

St. kiest soms de weg v.d. minste weerstand.

Deze stage moet besproken worden met andere praktijklectoren om te zien of deze stage voldoet of niet of st. de competenties einde 3éjaar heeft behaald. Dit is zonet st. gecommuniceerd.’

Tijdens het gesprek vulde vrouw [D.] dit aan met de bemerking dat Vickie bij eenvoudige zorg de mist in gaat.

3. Ons verweer

Ten gronde betwisten wij, en in al zijn aspecten, de aangehaalde meningen en daaraan gekoppelde conclusies.

Meer nog, deze meningen zijn niet gegrond op reële feiten en als dusdanig is de beslissing naar onze mening niet voldoende gemotiveerd. Ze kunnen dan ook niet de uitspraak onderbouwen dat Vickie niet over de nodige competenties beschikt.

In de volgende analyse zullen we deze stelling trachten aan te tonen, aan de hand van de feiten zoals die in de dagelijkse feedbackfiches naar voor komt. We toetsen daarbij de geformuleerde meningen in de evaluatie met de feitelijke meningen van de verpleegkundigen zoals die doorheen de ganse stage dagelijks opgetekend werden op de feedbackfiches.

4. Toetsing van de aangehaalde meningen

4.1. Het belang van de feedbackfiches als bron van feitelijke informatie.

In de eerste plaats is het belangrijk om aan te geven dat mevr. [D.], als stagebegeleider, deze meningen (en de mogelijke onderliggende feiten) niet uit de eerste hand heeft.

In de opleiding bachelor verpleegkundigen neemt de stagebegeleider zelf niet actief deel aan de stage, dit in tegenstelling tot de opleiding HBO5 waar de stagebegeleider wel meewerkt aan hetzelfde bed met de stagiair en zich zodoende een persoonlijk mening kan vormen door het directe contact.

Mevr. [D.] vertolkt dus, noodzakelijkerwijze, de mening van de verpleegkundigen waarmee Vickie samenwerkte tijdens de stage. Dat wordt trouwens in de eindevaluatie ook met zoveel woorden gezegd, wanneer mevr. [D.] op verschillende plaatsen naar de verpleegkundigen (vpln) verwijst als bron van de informatie.

Die meningen moeten dan getoetst kunnen worden aan de feiten en de realiteit. Daartoe is er een unieke bron, namelijk de feedbackfiches van de verpleegkundigen. In die

dagelijkse feedback moeten we dus de feiten en incidenten kunnen ontwaren die de algemeen geformuleerde meningen, zoals opgetekend door mevr. [D.], kunnen onderbouwen. Deze fiches moeten een toestand reveleren die op consistente wijze aannemelijk maakt dat Vickie niet over de benodigde competenties beschikt. Of nog anders gezegd, er moet een zeer sterke correlatie zijn tussen de meningen geformuleerd op de fiches en de meningen zoals ze aan mevr. [D.] werden overgemaakt en door haar opgenomen werden in het handgeschreven document.

4.2. Ontleding van de eindevaluatie in zijn verschillend te onderscheiden onderdelen

De eindevaluatie is in vrij algemene bewoordingen opgesteld die een sterk gevoelsmatig karakter hebben. Het woord ‘gevoel’ wordt in deze korte tekst zelfs explicet driemaal gebruikt.

Uit de tekst kunnen wij wel twee grote verweten tekortkomingen ontleden:

- 1) De prestaties op de stage verlopen wisselvallig.
- 2) De communicatie verloopt slecht

In die twee hoofdingelingen zijn er dan nog enkele subbemerkingen die hieraan gekoppeld worden. Wij zullen daarop ingaan bij de toetsing van die verweten tekortkomingen hieronder.

En op het einde van de tekst staat er nog een kort zinnetje, waarin gezegd wordt dat de student soms de weg van de minste weerstand zoekt.

Het lijkt erop dat het hier om een derde verwijtbare tekortkoming gaat.

4.3. De prestaties op de stage verlopen wisselvallig: toetsing

4.3.1. De concrete elementen en de aard van het wisselvallig karakter van de zorg

De wisselvalligheid van de prestaties zijn niet eenmalig maar vertonen een continu karakter, of minstens wordt dit sterk gesuggereerd. Dat blijkt duidelijk uit de formulering ervan: ‘op sommige momenten loopt de zorg goed (vnl. late shift) en op andere momenten loopt deze in het 100 (vnl vroege shift).’

Er is dus een uitgesproken verschil van prestaties tussen de shiften.

De wisselvalligheid in die prestaties is zeer ernstig, want tijdens de vroege shiften loopt de zorg ‘in het 100’.

Dat is een zeer zwaarwichtig klinkende vaststelling. Als de zorg in het 100 loopt dan betekent dat er van de zorg niets terecht komt, dat de patiënten een slechte zorg of geen zorg krijgen en dat anderen de zorg moeten overnemen, omdat het totaal mislukt, of iets van die strekking.

Voor die barslechte wisselvallige prestaties wordt ook een verklaring gegeven: Vickie zit ‘met andere zaken in haar hoofd, dan met het werk op de werkvloer’.

En daar wordt zelfs een aanbeveling aan gekoppeld: ‘ze moet orde op zaken stellen persoonlijk’.

Waarna ze ‘constant goede zorg kan geven’.

- We moeten dus drie concrete elementen uit de dagelijkse feedbackfiches kunnen halen: Op zeer regelmatige wijze verloopt de zorg wisselvallig – zowel de wisselvalligheid als het repetitief karakter ervan zijn dus aantoonbaar aanwezig.
- Zo wisselvallig dat die in het ‘100 loopt’ — de zorg zal dus repetitief uit haar handen moeten genomen worden om nog gerealiseerd te kunnen worden.
- Vickie is met andere dingen bezig — in haar hoofd - dan met de zorg. Een afwezigheid van aandacht dus die merkbaar is en waarop ze aangesproken werd, of die genoteerd werd en waardoor ze geen goede zorg kan geven.

4.3.2. De toetsing van deze drie negatieve concrete kenmerken

Uit een zorgvuldige lectuur van de feedbackfiches blijkt op geen enkele wijze dat er ooit sprake was van een wisselvallige zorg, uiteraard dus ook niet dat die wisselvalligheid een herhaaldelijk karakter zou vertonen, noch dat de zorg in het ‘100 loopt’. Nog explicet, noch impliciet.

Integendeel Vickie krijgt herhaaldelijk lof of goedkeurende opmerkingen van de verpleegkundigen. Het gaat om een zeer representatieve weergave, namelijk 7 verschillende verpleegkundigen waarvan de doorsnee mening positief is en die dit ook herhaaldelijk als dusdanig formuleren.

Uiteraard zijn er ook leerpunten en zaken ter verbetering, maar die hebben allemaal een ‘gewoon’ karakter en hebben te maken met de concrete handelingen die verricht worden.

Meer nog, de feedback die Vickie krijgt neemt ze ter harte en ze werkt actief aan die punten om ze te verbeteren, in die mate zelfs dat het opgemerkt wordt.

Om onze uitspraken te onderbouwen citeren we uit deze feedbackfiches (stuk 4).

Om die citaten te kunnen controleren (werden ze juist geciteerd? Wat was hun context? Worden er negatieve punten niet geciteerd? ...) geven we telkens de datum mee van de fiche en de identiteit van de betrokken verpleegkundige.

- Fiche 24 april [A.D.]: ‘...gegeven feedback ivm EMB, medicatiebedeling, schikking kamers, neem je positief aan en probeer je mee te nemen... doe zo verder. Mag zeker meer zelfvertrouwen hebben mbt haar kunnen (ze heeft het in haar dus mag getoond worden)’ . Fiche 28 april [B.T.]: ‘ik vind datje het goed doet, je bent empathisch, je neemt werkpunten in acht en gaat ermee aan de slag’
- Fiche 29 april — idem: ‘Glycmies meten: je komt afwijkende waarden melden en je denkt mee na hoe we hier iets kunnen aan doen. ... medicatie [klaarzetten]: correct, geen fouten ... globale indruk na 3 nachten: je doet het goed, aandachtig blijven’
- Fiche 9 mei [S.V.]: ‘gaat bij eenvoudige verzorging al vrij vlot...probeer nog te werken aan je zelfzekerheid’
- Fiche 13 en 14 mei: [I.V.H.]: ‘werkt zorgvuldig — alleen proberen het tempo wat te verhogen’.
- Fiche 15 mei [F.D.]: ‘dit was voor jou een onbekende techniek waardoor je naar mij onzeker over kwam. De plaatsbepaling gebeurde op een correcte manier... voor een nieuwe techniek ging de uitvoering vlot en gestructureerd’

- Fiche 22 mei:
 - [S.V.]: ‘voorbereiding = ok & materiaal wr correct klaargenomen. Pt wordt ingelicht... nazorg v pt kamer wr correct afgewerkt’
 - [C.B.]: ‘je gaf de patiënt niet de volledige juiste info... Het bedbad verliep vlot, je wast de voeten ook mee, heel goed’
- Fiche 23 mei [K.D.R.]: ‘totaalzorg kan je aan, je let op alles en stelt voldoende vragen...tijd bewaken’.
- Fiche 24 mei [F.D.]: ‘ik merk dat je de gegeven feedback meeneemt, zoals de medicatie in de blister laten tot het moment van toedienen... hou ook nog meer rekening met Time-management’
- Fiche 27 mei [S.V.]: ‘medicatiebedeling: zelfstandig medicatie laten delen, gaat goed. Je hebt een foute toediening kunnen vermijden door goed te controleren...avondzorg: vlotte verzorging...let op economie zodat je materiaal kan sparen...wat vlotter werken ...je durft te delegeren wat positief is’
- Fiche 28 mei [S.V.]: ‘plaatsen perifere INF: goedeaderkeuze, vlot plaatsen vh INF, goede reflex’
- Fiche 29 mei [F.D.]: ‘je leest voor de zekerheid de procedure op Nikodoc... je voerde de voorbereidingen steriel uit en ook het aanprikkken was op een vlotte manier... de aanschakeling van het infuus werd correct uitgevoerd, net zoals de bloedafname... verband werd correct aangebracht’
- Fiche 31 mei [S.V.]: ‘totaalzorg voorbereiding was in orde. Pt gestimuleerd tot zelfzorg... wondzorg: je legt een spatel klaar en deze wordt niet gebruikt, dubbele handelingen. Algemeen: je hebt geen tijdsbesef om 8u30 heeft de VPKje gezegd om medicatie te laten nemen door collega. Begeleidende VPK heb je niet aangesproken om je te helpen, je hebt ook niet gevraagd of de VPKje wil helpen, toets dit af’
- Fiche 2 juni: [F.D.]: ‘ik heb gezien dat je hulp vroeg aan een collega-student om een opname voor te bereiden... de avondverzorging verliep goed, maar het tempo mag nog iets omhoog’
- Fiche weekend 3 en 4 juni [F.D.]: ‘wondzorg wordt uitgevoerd op een correcte manier ... ik merk datje let op detailzorg (mondtoilet) en je voert de geplande technieken correct uit ... doordat je wel aandacht hebt voor de detail verlies' je soms de tijd uit het oog’
- Fiche 5 juni [K.D.R.]: ‘goede samenwerking met collega. Werktempo mag vlotter. Je hebt oog voor detail en nazorg’
- Fiche 8 juni [C.B.]: ‘je bent een aangename student om mee samen te werken. Je overlegt met collega's over hoe je bepaalde dingen zou aanpakken, je informeert de patiënt over zijn/haar medicatie. Je bent heel vriendelijk tegen de patiënten...maak je zeker geen zorgen over je werktempo, dat komt vanzelf wel. Je kan ook al goed zelfstandig werken. Je hebt het onder controle.’

4.3.3. Het resultaat van de toetsing: mening over wisselvallige prestaties versus feedbackfiches

Er is een algemene positieve indruk van Vickie wat betreft haar competenties van zorgverlener, haar oog voor kwaliteit en detail, het welbeinden van de patiënt, het vermijden van fouten door controle vooraf, het meedenken met de verplegendens.

Ze neemt de feedback ter harte en geeft duidelijke groei aan. In die mate zelfs dat verplegendent dit explicet opmerken.

De bijkomende competenties die aan deze stage verbonden waren komen ook duidelijk uit de verf: meedenken over een medicatieprobleem, voorafgaandelijk controleren, goede samenwerking met collega's, overleg met collega's, zelfstandig werken.

Naar het einde van de stage worden de feedbackfiches nog meer uitgesproken positief. Er is wel een constante aandacht nodig voor het tempo – maar zoals de verpleegkundigen aangeven is dat eerder een gevolg van de competentie van Vickie om kwaliteitsvolle zorg en persoonlijke aandacht aan de patiënt te geven. Ook naar het einde toe van de stage wordt dit niet als een echt tekort beschouwd door de verpleegkundige.

Ook het punt van het zelfvertrouwen komt af en toe aan bod, vooral in de beginfase van de stage en bij de tussentijdse evaluatie. Maar dat wordt niet als een te remediëren aandachtspunt beschouwd, dat van aard zou kunnen zijn om de benodigde competenties te hypothekeren (wel met één uitzondering – zie incident van 31 mei).

Wel was er één duidelijk incident met de heer [V.] op 31 mei.

De wondzorg duurde die ochtend iets langer, waardoor de medicatieronde te laat dreigde te starten.

De verpleegkundige moest een medestudent inschakelen.

Dit incident werd in de eindevaluatie door de heer [V.] wel steeds naar voor geschoven als bewijs van de ‘wisselvallige prestaties’. Ook het klaar leggen van een spatel die niet gebruikt werd. Een en ander heeft duidelijk een zekere animositeit bij de heer [V.] doen ontstaan, animositeit die hij heeft laten doorwerken – en steeds versterkt heeft – tot in de eindevaluatie enkele dagen later.

De context van het incident is niet zonder belang: het is de regel dat de medicatieronde in de ochtend plaats vindt, rond 8 uur, voor dat de verzorging start. Die dag besliste de heer [V.] dat de medicatieronde ná een eerste wondzorg bij een patiënt moet gebeuren, het was toen 7u45. Bij de wondzorg moest een vetverband aangebracht worden, en Vickie keek twee of driemaal naar de wonde om de juiste afmetingen van het verband te kunnen knippen. Volgens de heer [V.] was dit tijdverspilling. Bij dezelfde zorg was er ook een niet gebruikte spatel, element dat door betrokkenen ook steeds naar geschoven wordt in de eindevaluatie.

Het tijdsprobleem met de medicatieronde vindt dus zijn initiële oorzaak in de beslissing van de heer [V.] om die uit te stellen na de wondzorg. Zonder die beslissing zou het probleem van de medicatieronde zich niet voorgedaan hebben, en zouden enkel de problemen van de spatel en het tweede/derde maal bekijken van een wonde overgebleven zijn.

Merk wel op dat op andere tijdstippen (27 mei) de heer [V.] vaststelt dat het zelfstandig medicatie laten delen, goed gaat en dat Vickie zelf een verkeerde toediening heeft kunnen verhinderen door een goede controle, nadat de medicatie door de nachtverpleegkundige foutief was klaar gezet.

Meer nog, op 2 juni merkt de verpleegkundige op dat Vickie zelf de hulp inriep van een medestudent en zo duidelijk gevolg gaf aan de opmerking van de heer [V.] op 31 mei.

Uit geen enkele fiche, uit geen enkele vaststelling, blijkt dus dat Vickie eenvoudige zorg niet aankan, dat het niveau van haar zorg zo wisselvallig is dat die in het 100 loopt.

Evenmin is er op enig moment ook maar een zweem van een vermoeden dat de zorg zo in het 100 loopt dat men het van haar moet overnemen.

En over het feit dat Vickie met andere zaken in haar hoofd zit dan het werk op de vloer kan geen zinnig verweer opgesteld worden. Wel is het zo dat 31 mei (dag van het incident) een slechte dag was voor Vickie, de avond voordien was ze geconfronteerd met een privéprobleem. En dat geeft ze trouwens zelf aan op haar deel van de feedbackfiche. Ik neem aan dat men accepteert dat een mens eens een slechte dag heeft, en in casu is 1 slechte dag op 8 weken geen slechte score. Maar om daaraan dan zulke algemene negatieve beschouwingen en evaluaties te knopen staat toch echt buiten elke proportie.

Het is uiteraard helemaal normaal dat een verpleegkundige een andere en kritischer mening kan hebben over de prestaties van een student en dat ook duidelijk laat blijken, dan (al) zijn collega's. Het is o.i. echter minder legitiem om uitsluitend die mening in de evaluatie op te nemen – en zelfs buiten alle proporties in de verf te zetten – en alle andere positieve meningen en vaststellingen, zowel van die verpleegkundige zelf als van zijn zeven andere collega's te negeren.

4.4. De communicatie verloopt slecht: toetsing

4.4.1. De concrete elementen en de aard van de slechte communicatie

De tweede grote verwijdbare tekortkoming in de eindevaluatie is de gebrekkige communicatie van Vickie. Die tekortkoming is nog belangrijker in de evaluatie, omdat communicatie en overleg (samen met zelfstandig werken) de kerncompetenties van deze werkervaring.

Het communicatiegebrek vertoont twee kenmerken:

- Enerzijds is er de stelling dat Vickie niet durft te communiceren – dat ze ‘haar hoofd in de kast steekt’
- Anderzijds zou ze haar medestudenten ‘belerend en aanvallend’ [aanspreken].

We moeten dus beide kenmerken – niet communiceren als te assertief communiceren – toetsen aan de concrete feiten zoals die uit de verslagen van de feedbackfiches naar voor komen.

4.4.2. De toetsing van deze twee concrete negatieve kenmerken

Ook hier blijkt uit een aandachtige analyse van de feedbackfiches dat er geen enkele grond te vinden is in de feedbackfiches van deze verwijdbare tekortkomingen. Integendeel, de verpleegkundigen zijn over de hele lijn explicet positief over de wijze waarop Vickie communiceert.

Wij overlopen even terug de fiches en citeren de betreffende opmerkingen:

- Fiche 24 april [A.D.]: ‘..student is vriendelijk naar pt toe... wanneer niet zeker komt student hulp vragen’
- Fiche 29 april [T.B.]: ‘je stelt jezelf voor aan de pt en zegt ook dankjewel’
- Fiche 4 mei [F.D.]: ‘je bevroeg zeer duidelijk het gevoel van je pt’
- Fiche 5 mei [T.B.]: ‘vlot in omgang naar de pt toe, vriendelijk en je bedankt ook de pt na de behandeling die je hebt uitgevoerd’
- Fiche 13 en 14 mei

- [I.V.H.]: ‘goede aandacht voor het zich voorstellen aan de pt’
- [S.V.]: ‘je begint beter de worden in je verbale communicatie + afwijkingen worden gebrieft aan de VPK’
- Fiche 19 mei: [S.V.]: ‘let erop dat je probeert aan te passen aan de pt. Je bent formeel naar de pt toe, wat op termijn afstand zou kunnen scheppen tussen jou en de pt’
- Fiche 23 mei [K.D.R.]: ‘totaalzorg kan je aan, je let op alles en stelt voldoende vragen...’
- Fiche 24 mei [F.D.]: ‘je komt melden wanneer je per ongeluk iets vergeten bent. Dit kan gebeuren en je hebt dit zelf recht getrokken. Ik appreccieer zeker dat je dit komen melden bent... beslis samen met je collega wanneer je aan een verzorgingsmoment start.’
- Fiche 27 mei [S.V.]: ‘avondzorg vlotte verzorging + goede communicatie. Briefing: Probeer de essentie te vertellen; bundel samenhangende zaken...je durft te delegeren wat positief is’
- Fiche 28 mei [S.V.]: ‘Briefing ging vlotter dan gisteren, informatie werd gebundeld’
- Fiche 29 mei [F.D.]: ‘je bevraagde ook de beleving van de patiënt’
- Fiche 31 mei [S.V.]: ‘Begeleidende VPK heb je niet aangesproken om je te helpen, je hebt ook niet gevraagd of de VPK je wil helpen, toets dit af’
- Fiche 2 juni: [F.D.]: ‘ik heb gezien dat je hulp vroeg aan een collega-student om een opname voor te bereiden... ik merk dat je aanwezig bent op de afdeling & het contact met de patiënten loopt goed’
- Fiche weekend 3 en 4 juni [F.D.]: ‘de samenwerking tijdens het weekend verliep vlot & ook de nodige communicatie was aanwezig. Zoek juist nog iets meer structuur voor jezelf in het briefen’
- Fiche 5 juni [K.D.R.]: ‘goede samenwerking met collega...je bent empathisch & geduldig naar ptn’
- Fiche 8 juni [C.B.]: ‘je bent een aangename student om mee samen te werken. Je overlegt met collega's over hoe je bepaalde dingen zou aanpakken, je informeert de patiënt over zijn/haar medicatie. Je bent heel vriendelijk tegen de patiënten... Je kan ook al goed zelfstandig werken. Je hebt het onder controle’

4.4.3. Resultaat van de toetsing: mening over slechte communicatie versus feedbackfiches

Over de communicatie van Vickie is er geen enkele dissonant, bij geen enkele verpleegkundige. Zelfs de heer [V.] stelt dat ze beter wordt in haar verbale communicatie, dat ze afwijkingen brieft, dat de communicatie goed is. Enkel op de dag van het incident (31 mei) wordt ze terecht gewezen omdat ze de verpleegkundige niet voor hulp aansprak toen er een tijdsprobleem opdook. Maar de dag nadien al merkt de verpleegkundige op dat Vickie een student voor hulp aanspreekt, en dat ze dus op die wijze de feedback van de heer [V.] onmiddellijk in aangepaste acties en gedrag omzet.

Niet alleen t.a.v. de patiënten is Vickie communicatief (en wel op zo een wijze dat het de constante aandacht trok van de verschillende verpleegkundigen), maar ook t.a.v. de collega's en de afdeling.

Dat is natuurlijk tijdens deze stage de belangrijkste te testen competentie. Zo meldt ze afwijkingen aan de VPK, ze stelt voldoende vragen, ze komt spontaan aan de verpleegkundige melden dat ze iets vergeten is nadat ze het zelf recht gezet heeft, ze durft te delegeren, de verpleegkundige merkt dat Vickie ‘aanwezig’ is op de afdeling, tijdens het weekend liep de samenwerking met de verpleegkundige vlot, dat ze goed samenwerkt met collega's en empathisch is, ze overlegt met collega's over het aanpakken van dingen en ze kan zelfstandig werken.

Het briefen was een lastige opgave voor haar, ze krijgt daar dan ook regelmatig tips over en zelfs de heer [V.] merkt dan op dat de briefing vlotter ging en dat ze de informatie bundelt.

Op geen enkele impliciete of expliciete wijze is dan ook enig spoor te bespeuren van het feit dat Vickie haar ‘hoofd in de kast steekt’.

De geschreven motivatie van de eindevaluatie van mevr. [D.] verwijst wel naar twee gebeurtenissen waaraan dit verwijtbare gebrek gekoppeld wordt.

Enerzijds de ‘*briefing trein*’, anderzijds de ‘*aanvallende aanpak*’ door Vickie van een medestudent n.a.v. een stage-opdracht. Geen van beide feiten worden vermeld in de feedbackfiches.

Het ging om het volgende:

- ‘Briefing-trein’. Doordat Vickie na de namiddagstage haar laatste trein in Beveren moest halen om 22u37 u, stelt ze voor om als eerste de avondbriefing te mogen doen, zodat ze nadien kan vertrekken. Een bewuste avond vraagt Vickie aan de heer [V.] of ze de briefing van die avond ook zo mag organiseren. Het feit dat ze dit eerst aan de heer [V.] vraagt en pas nadien aan haar collega medestudenten, inspireerde de heer [V.] tot zijn mening dat ze bepaalde zaken niet onmiddellijk durft te communiceren naar collega's.

Nochtans had de handelswijze van Vickie logica in zich: indien de heer [V.] het niet eens zou geweest zijn met haar voorstel, dan zou het geen zin hebben om dit ook aan haar collega's te vragen. Dus was het logisch om dit eerst voor te leggen aan de verpleegkundige. Ook hier was deze wijze van handelen (we kunnen het moeilijk een incident noemen) voor de heer [V.] een moeilijk gegeven en werd het als een zwaarwichtig negatief element opgenomen in de negatieve eindevaluatie.

- Het ‘aanvallend gedrag van Vickie t.a.v. medestudenten’. Samen met drie andere medestudenten moest Vickie een stage-opdracht uitvoeren. Door tijdsgebrek konden twee van de vier studenten hier onvoldoende tijd aan besteden. Om die reden trokken Vickie en de medestudent C de kar, waarbij Vickie de taak op zich nam om voorzetten te geven en wat te coördineren. Op een zeker ogenblik waren Vickie en C aan het overleggen en werk aan het verdelen en dit onder tijdsdruk want het gebeurde tijdens de wisseling van de shiften, de heer [V.] was daar voor een gedeelte getuige van. Op hem wekte het gesprek dat hij opving de indruk dus dat Vickie te assertief, belerend en zelfs aanvallend was naar medestudent C toe. Vermits dit gebeurde kort voor de eindevaluatie heeft dit gebeuren ook een prominente plaats gekregen in de schriftelijke negatieve eindevaluatie.

Toen Vickie dit vernam heeft ze onmiddellijk contact genomen met medestudent C via facebook en haar excuses aangeboden indien ze op die wijze zou overgekomen zijn bij hem, maar dat dit zeker niet haar bedoeling was (stuk 5).

Voor het organiseren van de stage-opdracht hadden de 4 studenten ook een facebookgroep opgericht, waar de voorstellen, werkverdelingen en werkstukken uitgewisseld konden worden. Vermits Vickie hier een beetje het voortouw in nam, lanceerde zij verschillende voorstellen in die facebookgroep, maar steeds vergezeld met de vraag of ze het er eens mee zijn en met de vraag voor feedback. Dat kan voorgelegd worden. Het toont aan dit zgn. aanvallend karakter van Vickie berust op een verkeerd geïnterpreteerde waarneming en/of perceptie.

Beide gebeurtenissen gaan dus terug op reëel gebeurde feiten, maar die een uitzonderlijk zwaar karakter en gewicht hebben meegekregen in de eindevaluatie, buiten alle proporties.

Alle andere positieve meldingen van alle andere verpleegkundigen, die explicet over de omgang met de patiënten en met de collega's handelen, werden buiten de evaluatie gehouden.

Vickie is geen tafelspringer en de briefings waren geen gemakkelijke opgave voor haar. Maar uit de feedback van de verpleegkundigen (ook van de heer [V.]) blijkt dat ze wel over de benodigde competenties beschikt voor de functie.

4.5. De discrepantie tussen de quoteringen van de fiches en de aangehaalde meningen

De feedbackfiches vertonen een ander opvallend kenmerk: elke dag zijn er zeven criteria die moeten gequoteerd worden door de verpleegkundige die de student die dag observeert.

Er zijn twee hoofdcriteria:

- Bekwaamheid, onderverdeeld in de volgende subcriteria
 - Bezit de nodige theoretische kennis
 - Hanteert de juiste verpleegmethodiek (voorbereiding, uitvoering, nazorg)
- Bereidheid, onderverdeeld in de volgende subcriteria
 - Heeft zelfvertrouwen
 - Is leergierig
 - Kan de handeling aan
 - Is gemotiveerd
 - Bezit de juiste attitude

Op bekwaamheid zijn er maar drie mogelijke scores: onvoldoende - op goede weg - goed

Op bereidheid zijn er maar twee mogelijke scores: te weinig - voldoende (en voor zelfvertrouwen nog eentje extra: te veel).

Dat is in deze zaak een interessant gegeven. Want indien de mondelinge commentaren nog voor interpretaties vatbaar zijn, is dat met een score natuurlijk niet het geval. Het is het één of het ander. Als iets als voldoende gescoord wordt, kan men het niet interpreteren als misschien toch onvoldoende.

Deze scores werden op elke feedbackfiche ingevuld door de verpleegkundige.

Wat opvalt is dat Vickie consequent ‘voldoende’ en ‘goed’ scoort.

De eerste weken is vooral het punt van zelfvertrouwen een aandachtspunt en daar wordt ze een aantal keren gescoord tussen ‘te weinig’ en ‘voldoende’ in.

Vanaf 15 mei is dat echter achter de rug en krijgt ze daar steeds een ‘voldoende’ voor. Zelfs van de heer [V.] (19 mei). Op 31 mei echter – dag van het incident – maakt hij daar terug ‘te weinig’ van en voor de theoretische kennis een onvoldoende.

Voor alle andere dagen scoort Vickie echter zeer stabiel op ‘voldoende’ voor het hoofdcriterium van ‘bereidheid’ en op ‘voldoende’ en ‘goed’ voor het hoofdcriterium van ‘bekwaamheid’.

De noodzakelijke gevolg trekking daarvan is dan ook dat deze scores hun spiegelbeeld moeten vinden in de scores van de tussentijdse evaluatie en de eindevaluatie.

Voor de tussentijdse evaluatie van 8 mei is dat inderdaad het geval (stuk 3). Alle quiteringen bevinden zich in de zone ‘2 voldoende aanwezig’ en de zone ‘3 goed’. Sommigen nog op de grens met ‘1 onvoldoende’, veel op de grens met ‘2 goed’ en een aantal op ‘3 goed aanwezig’.

Opvallend is dan ook dat deze dagelijkse scores niet werden overgebracht naar de eindevaluatie!

Door positieve scores weg te laten op de eindevaluatie vermijdt men natuurlijk dat er een formele tegenspraak zou zijn tussen de positieve scores van een eindevaluatie en de uitgesproken negatieve motivering op het afzonderlijke blad.

Volgens ons is dit echter geen zorgvuldige gang van zaken.

Indien de dagelijkse scores consistent ‘voldoende’ is en in de loop van de stage duidelijk groeit naar de score ‘goed’, dan moet die beoordeling ook als dusdanig in de eindevaluatie weergegeven worden. In dat geval zou de negatief geformuleerde motivering van het onvoldoende elke grond missen.

Indien we dus rekening houden met deze dagelijkse scores van ‘voldoende’ tot ‘goed’, dan is het mathematisch en logisch onmogelijk om daaruit te besluiten dat het resultaat een 8 op 20 oplevert.

Uiteraard kan het beoordelen van competenties van een mens niet in een strikt mathematisch model gevatten worden, vandaar dan ook dat de verpleegkundigen ook een schriftelijke weerslag van hun bevindingen en de motivatie van hun scores op de feedbackfiches moeten geven.

Maar zoals we hoger hebben aangetoond, stemmen de positieve scores overeen met die bevindingen en motivaties.

Dan dringt zich de vraag op, hoe zo een grote kloof tussen de eindbeoordeling en de motivatie enerzijds, en de dagelijkse beoordelingen en motivaties kan ontstaan.

5. Mogelijke oorzaak van discrepantie tussen eindevaluatie en de dagelijkse evaluaties

Uit de analyse van alles stukken die we tot nog toe gevoerd hebben, denken we dat de discrepantie deels het gevolg is van de gevoerde procedure en enkele hiaten daarin.

In de eerste plaats – en zoals we reeds onder punt 4.1. aanhaalden – heeft de stagebegeleider zelf geen rechtstreekse visie en controle op de dagelijkse prestaties van de studenten ‘on the field’. De stagebegeleider moet voor haar beoordeling afgaan op de informatie die haar aangereikt wordt door de verpleegkundigen.

Die informatie wordt uitgewisseld in de evaluatiecommissie.

Die evaluatiecommissie bestond uit drie verpleegkundigen. Nu wil het toeval dat van die drie verpleegkundigen er slechts één was die effectief met Vickie heeft samengewerkt en haar kon beoordelen op de werkvloer tijdens de stage. En deze ene verpleegkundige is de heer [V.]

Uit de ervaring van Vickie blijkt dat de heer [V.] kritischer was t.a.v. Vickie dan de andere verpleegkundigen en dat er naar het einde van de stage toe één incident was tussen hen (op 31 mei). Ook het opgevangen gesprek tussen Vickie en student C situeerde zich op 2 mei.

Vickie was aanwezig op de zitting van de evaluatiecommissie en de heer [V.] heeft de animositeit die hij hierbij voelde meegedragen naar en overgedragen op de evaluatiecommissie. De 2 andere verplegendenden hadden geen oordeel en konden daar dus geen tegengewicht in vormen.

Om die reden, volgens ons, is die animositeit van de heer [V.] t.a.v. Vickie integraal weergegeven in de motivatie van mevr. [D.]. En ze is daar nog behoorlijk in versterkt, zowel qua gebruikte bewoordingen, als qua score (8/20), veel meer dan de bewoordingen en de scores van die bewuste 31 mei weergeven.

Het gaat hier natuurlijk maar om een hypothese, maar die heeft wel enige graad van waarschijnlijkheid, gelet op de elementen ervan die teruggaan op feitelijke gegevens. Het enige vangnet hiertegen zijn de feedbackfiches met hun scores en bevindingen van alle andere verplegendenden.

De opleiding heeft echter die toetsing en dus correctie naar een meer evenwichtig oordeel niet uitgevoerd. Ook daar is de reden waarschijnlijk te vinden in de bijzonder drukte van de periode van het einde opleidingsjaar.

6. De competenties van Vickie in een ruimer kader

Het valt niet bij voorbaat uit te sluiten dat er toch redenen kunnen zijn om te twijfelen aan de competenties van Vickie, en dat de feedbackfiches van de 7 verpleegkundigen

geen waarheidsgetrouw beeld van die competenties weergeven. Het lijkt niet waarschijnlijk dat dit ook zo is – gelet op de onderzochte feiten – maar we gaan ervan uit dat de opleiding deze stelling naar voor zou kunnen schuiven.

Om die reden moeten we de competenties van Vickie ook in vanuit een ruimer tijdskader bekijken en ons niet strikt beperken tot deze ene laatste stage.

In casu bekijken we de evaluaties en de feedbackfiches van de twee voorgaande stages van het derde jaar bachelor. De twee voorgaande stages werden gelopen in het AZ-Sint-Niklaas, Inwendige 3, een dienst met complexe zorg.

Uit de eindevaluatie van de tweede stage van dat jaar (stuk 6) dat Vickie 22 maal scoort in de zone 3 (de competentie is goed aanwezig) en 30 maal in de zone 4 (de competentie is sterk aanwezig), de hoogst mogelijke score.

Haar competenties liggen dus gemiddeld op het hoogste niveau.

Van de commentaren bij die score vermelden we die welke het meest aansluiten bij de competenties die nu gemeten werden in stage 3:

- Respectvol en vriendelijk.
- Goede initiatiefnemer.
- Goede attitude en goede observatie.
- Heel aangename studente.
- Gemotiveerd en leergierig.
- Goede initiatiefnemer.
- Briefing gedaan – ging goed.
- Kan zelfstandig werken.
- Goede contacten met ptn en verpleegkundigen.
- ‘super dat je zo gegroeid bent’.

De feedbackfiches zijn niet in ons bezit, maar bovenstaande is zo eenduidig en consistent dat daar geen twijfel over mogelijk is.

De eindevaluatie (stuk 7) van de eerste stage in AZ-Sint-Niklaas, Inwendige 3, geeft qua score een bijna identiek beeld. In de commentaren is er wel meer aandacht voor het zelfvertrouwen en het tempo.

De feedbackfiches van die eerste stage (eveneens stuk 7) leggen bijzondere nadruk op het feit dat ze werk ziet en initiatieven neemt om zorg uit te voeren en gemotiveerd is.

Dat deze beoordelingen overtuigend zijn blijkt ook uit het feit dat Vickie bij haar sollicitatie naar een vacature in deze afdeling, onmiddellijk werd aangeworven.

Dat impliceert dat de verpleegkundigen en het kader van deze afdeling er van overtuigd zijn dat zij de competenties heeft om de functie van verpleegkundige uit te oefenen.

Uit dit alles blijkt dat Vickie ook in een ruimer tijdskader en in een andere context (en even veeleisend, zo niet meer) de competenties en de attitudes heeft die van haar vereist worden. En dat ze in elk geval een sterke capaciteit en motivatie heeft om te groeien en zich te verbeteren. De punten waar ze nog moet in groeien hebben betrekking op tempo

en zelfvertrouwen, maar zelfs in de laatste en huidige stage werden die niet als struikelblokken aanzien.

7. Conclusie

De gegeven eindbeoordeling en de motivatie daarvoor vindt geen enkele grondslag in de bekende feiten zoals die in de dagelijkse feedbackfiches en de tussentijdse evaluatie tot uiting komt.

De scores m.b.t. het functioneren van Vickie op de feedbackfiches van 7 verschillende verpleegkundigen zijn quasi unaniem positief. Die consistente positieve beoordeling wordt niet doorgetrokken naar de eindevaluatie waar de scores gewoon blanco gelaten worden.

Het meegegeven resultaat 8/20 staat in geen enkele verhouding tot de positieve waarderingen, en lijkt niet verantwoord.

De negatieve eindmotivatie staat los van de motivaties – en is er ook volstrekt mee in strijd – van de feedbackfiches.

De negatieve eindmotivatie is in algemene en sterk gevoelsmatige en geladen bewoordingen opgesteld, waarvan sommige zelfs een kwetsend karakter kunnen vertonen (*hoofd in de kast steken, aanvallend aanspreken*) en sommige ronduit denigrerend klinken (*eerst maar orde op zaken zetten in het persoonlijke leven zodat er dan pas goede zorg kan gegeven worden*).

Dat het om een subjectief buikgevoel gaat wordt trouwens met even zo vele woorden gezegd, wanneer men de uitspraken motiveert vanuit ‘het gevoel’, en waarbij men de feiten negeert.

In deze subjectieve motivatie wordt verwezen naar drie mogelijke gebeurtenissen waarvan er twee een incidenteel en zelfs triviaal karakter hebben en de derde een geïsoleerd incident is. Vanuit deze drie betwistbare feiten wordt dan naar verregaande conclusies gesprongen. Conclusies die geen enkele grond vinden in alle bestaande en aangetoond feiten.

De drie gebeurtenissen werden ervaren en zijn gegenereerd door één enkel verpleegkundige, die door de omstandigheden van de samenstelling van de evaluatiecommissie, de uitspraak van de commissie kon vorm geven naar zijn gevoel en aanvoelen.

De mening en de vaststellingen van de zes andere verpleegkundigen worden volstrekt genegeerd.

De opleidingsverantwoordelijke heeft vanuit de feedbackfiches van de 7 verpleegkundigen het verbroken evenwicht niet hersteld of bijgestuurd.

Zowel uit de feedbackfiches van deze opleiding, als vanuit de evaluaties en de feedbackfiches van de twee voorgaande stages, blijkt dat Vickie wel degelijk over de competenties beschikt voor de functie en dat er een sterke motivatie en groeipotentieel is om daarin verder te gaan.

Na analyse van al deze gegevens en om al die redenen vinden wij dat de maatregel om de stage van 8 weken opnieuw te laten doen, niet gemotiveerd is en dus ook niet terecht.

Wij vragen aan de beroepscommissie om die maatregel op te heffen en de score van onvoldoende (8/20) op te trekken naar een voldoende die in de lijn ligt met haar voorgaande stage-evaluaties (minstens 10/20)."

De interne beroepsinstantie hoort verzoekster op 5 juli 2017, en hoort tevens de mevrouw C.D.W., studiegebieddirecteur, mevrouw A.D.B., de lector, mevrouw K.D.W., opleidingshoofd Vroedkunde en Verpleegkunde en mevrouw B.D., praktijklector.

In zitting van 14 juli 2017 verklaart de interne beroepsinstantie het intern beroep van verzoekster ongegrond op basis van de volgende overwegingen:

4. Omtrent de gegrondheid van het beroep

4.1. Situering en evaluatie van het opleidingsonderdeel ‘3 WVE b’ overeenkomstig ECTS-fiche en stagegids

Het opleidingsonderdeel ‘3 WVE b’ omhelst 20 studiepunten.

Overeenkomstig de ECTS-fiche is het opleidingsonderdeel verplicht, niet tolereerbaar en slechts beperkt herkansbaar.

Binnen 3WVE b lopen studenten 4 weken stage op een dienst naar keuze (afh. van het reeds doorlopen traject en beschikbaarheid van de keuze) of op een afdeling met betrekking tot de bachelorproef. Daarnaast doorlopen de studenten 8 weken leerwerkplaats. De leerwerkplaats houdt in dat een groep van 8 studenten gedurende deze periode een bepaalde dienst overneemt. De studenten dienen daarbij alle aspecten van de zorg op zich te nemen, dus zowel qua planning, coördinatie, administratie als qua communicatie met patiënt en familie en moeten interdisciplinair samenwerken in team. De studenten moeten afwisselend ochtend- middag- en/of avonddiensten voor hun rekening nemen (38u/week) en worden om beurten als zoneverantwoordelijke aangesteld (de zoneverantwoordelijke moet overzicht houden over de zone en staat naast coördinatie en planning o.m. in voor de medicatie-bedeling en het beantwoorden van de diensttelefoon).

De begeleiding van studenten op stage gebeurt aan de hand van het concept van leerbegeleiding. Leerbegeleiding houdt in dat de docenten niet meer ‘aan het bed’ met de student gaan werken. Wel zullen zij aan de hand van gesprekken vóór, tijdens en na de stage de student helpen reflecteren over het stage gebeuren en hun functioneren daarin. De mentoren geven feedback (zowel mondelinge feedback op het moment zelf, als schriftelijke feedback via het invullen van evaluatiefiches), maar de eindverantwoordelijkheid ligt steeds bij de praktijklector. Tijdens het tussentijds en eindgesprek zal de mentor in naam van het team van de afdeling waar de student stage

loopt weergeven hoe het functioneren van de student op de dienst wordt ervaren, welke doelstellingen er reeds bereikt zijn en wat de eventuele werkpunten nog zijn. De mentor speelt dus een belangrijke rol in de informatiedoorstroming bij leerbegeleiding. Van de student wordt verwacht dat deze zelf nadenkt over de doelstellingen die hij/zij wenst te bereiken tijdens de stage en hoe hij/zij dat wil doen. De studenten moeten zelf initiatief nemen in het zoeken en benutten van leermomenten op de afdeling en zichzelf evalueren.

Er is op de stage ‘leerwerkplaats’ wel steeds een permanentie door de praktijklectoren. De briefings worden meestal bijgewoond door de praktijklectoren, die hierin tussenkomken, navraag doen of er voldoende informatie doorgegeven werd naar de volgende ‘dienst’ en ook telkens feedback geven. De feedback slaat niet enkel op het vlak van de briefing zelf, maar bijvoorbeeld ook wat betreft de planning (eerst verzorging of starten met medicatieronde, met welke patiënt starten, enz.)

De evaluatievorm is permanent.

Stageproces:

Permanente beoordeling van de stage gebeurt door de stagementor(en) en/of de verantwoordelijke (hoofd)verpleegkundige en de praktijklector tijdens de stageperiode.

De tussentijdse en eindbeoordeling m.b.t. de te verwerven competenties gebeurt aan de hand van de feedback- en (eind)evaluatiedocumenten, reflecties, ... zoals opgenomen in de stagewerkmap.

De student scoort zichzelf op voorhand a.d.h.v. een evaluatieve. Daarna zullen de stagementoren/hoofdverpleegkundige en praktijklector de student beoordelen.

De nadruk wordt - overeenkomstig de Vlaamse kwalificatiestructuur VKS 6 (bachelor) - gelegd op handelen in complexe en gespecialiseerde contexten, functioneren met volledige autonomie en een ruime mate van initiatief en verantwoordelijkheid opnemen voor het behalen van collectieve resultaten.

Volgende kerndoelen zijn daarbij van belang:

1. Ik communiceer met de zorgvraager vanuit een actieve luisterhouding
2. Ik analyseer mijn eigen communicatie
3. Ik behoud het evenwicht tussen afstand en nabijheid in de relatie met de zorgvraager
4. Ik herken en bewaak de grenzen van mijn rol als verpleegkundige binnen de actuele juridische kaders
5. Ik informeer de zorgvraager correct en relevant aangaande de actuele zorgverlening
6. Ik voer verpleegkundige interventies en medische voorschriften correct en verantwoord uit aan de hand van vooropgestelde procedures en protocollen
7. Ik stuur mijn eigen zorgverlening bij waar nodig
8. Ik motiveer de hulpvraager in overleg met verpleegkundige of team, tot zelfredzaamheid en/of therapietrouw
9. Ik verleen, na overleg met de verpleegkundige of het team, gezondheidsbevorderend advies afgestemd op de zorgvraager
10. Ik analyseer mijn eigen handelen in functie van de eigen waarden en normen en benoem de waarden en normen van de zorgvraager
11. Ik respecteer het beroepsgeheim en de rechten van de patiënt
12. Ik zoek onbekend vakjargon en/of wetenschappelijk relevante informatie op en toon dit aan
13. Ik kan samenwerken met andere teamleden
14. Ik (h)erken de taken en bevoegdheden van mijzelf en van andere teamleden
15. Ik rapporteer tijdig mondeling en schriftelijk de relevante observaties aan de verpleegkundigen
16. Ik situeer de zorgvraager in zijn zorgtraject
17. Ik stel mijn eigen handelen in vraag
18. Ik stel kritische vragen aangaande procedures, protocollen, vaardigheden en afdelingsgebeuren
19. Ik herken bij mezelf signalen van stress en maak deze bespreekbaar

Stage-opdracht:

De beoordeling van de stage-opdracht en de presentatie gebeurt door de praktijklector(en) op basis van de criteria zoals voorzien in de stagegids.

Eindbeoordeling:

De eindbeoordeling van het opleidingsonderdeel komt tot stand tijdens de stagecommissie. Deze stagecommissie is samengesteld uit de praktijklectoren van de hogeschool en wordt voorgezeten één van de leden van het stagebureau. Deze beoordeling is slechts mogelijk indien het stagelopen zelf en de stage-opdrachten werden afgewerkt volgens de modaliteiten zoals bepaald in het stagereglement (stagegids).

Het toekennen van een eindpunt voor het opleidingsonderdeel is een cijfer op basis van een gewogen gemiddelde van het stageproces (70%) en de stage-opdracht (30%).

Om te slagen voor het opleidingsonderdeel moet de student echter zowel slagen voor de totaliteit van het stageproces als voor de totaliteit van de stage-opdrachten. Bij een onvoldoende op één van de onderdelen wordt het OPO-punt het laagste punt.

4.2. Het stagetraject van de studente

4.2.1. Eerste stage (14.11.2016 – 23.12.2016)

De Studente liep stage in het AZ St. Nikolaas op de afdeling ‘inwendige 3’.

De stage werd positief beoordeeld, waarbij de Studente wel geadviseerd werd om te werken aan het organiseren van de zorg en de structuur, haar werktempo te verhogen en een aantal verpleegkundige technieken nog meer te oefenen. De Studente werd gevraagd meer zelfvertrouwen en geloof in zichzelf te tonen, nu de mentoren en de praktijklector ervan overtuigd waren dat ze het in zich had om een goede verpleegkundige te worden.

4.2.2. De leerwerkplaats (24.04.2017 – 08.06.2017)

Voorafgaandelijk aan de leerwerkplaats werd een kennismaking met de afdeling voorzien op 21.02.2017, was er een voorbespreking met de stagebegeleider op 18.04.2017 en was er op de stageplaats zelf een introductiedag op 19.04.2017.

De leerwerkplaats vond plaats in het AZ St.-Nikolaas te Beveren, afdeling ‘geriatrie 4’, en dit van 24.04.2017 tot en met 08.06.2017.

In de stagewerkmap zijn naast de eigen reflecties van de Studente, feedbackverslagen terug te vinden, die door de stagementoren-verpleegkundigen werden ingevuld, alsook het tussentijds en eindevaluatieformulier.

- Doelstellingen, stageplanning en logboek van de Studente zelf:

De studente heeft haar doelstellingen en stageplanning vóór aanvang van de stage aan de praktijklector overgemaakt en ook telkens haar logboek met eigen reflecties aangevuld.

Hieruit blijkt dat ze de eerste weken van de stage (tot 30/4) vooral late diensten (middag, avond en nacht) heeft uitgevoerd en minder vroege diensten (de ochtendzorgen vragen door de band genomen meer organisatie, planning en coördinatie gezien de medicatieronde die uitgevoerd moet worden, onderzoeken die patiënten moeten ondergaan, consulten door artsen, ...) en in die eerste weken ook nog geen zoneverantwoordelijke (de zoneverantwoordelijke moet overzicht houden over de zone en staat naast coördinatie en planning o.m. in voor de medicatie-bedeling en het beantwoorden van de diensttelefoon) was geweest.

De eerste vroegdienst van de Studente vond pas plaats op 4/5 (dus in de 3^e week van de stage). De Studente was op 10.05.2017 voor de eerste maal zoneverantwoordelijke, was dat opnieuw op 11.05 en naar het einde van de stage toe nogmaals op 24.051 27.05, 28.05, 31.05, 03.06, 04.06 en 07.06.

Uit het logboek blijkt dat de Studente doorheen haar stage heel wat mondelinge feedback en tips heeft gekregen van de mentoren-verpleegkundigen die haar op stage begeleidden en deze naast de eigen reflecties, in haar logboek genoteerd heeft.

Volgende aandachts- en/of werkpunten komen daarbij expliciet naar voren en worden door de Studente in haar logboek beschreven en erkend:

- weinig aandacht voor nazorg van de patiënt (bv. tanden (laten) uitdoen voor de nacht, tanden (laten) poetsen): op 24.04 en opnieuw op 25.04
- meer zelfvertrouwen: 24.04 en opnieuw op 05.05
- meer vragen stellen: 24.04
- weeluik optiplan objectiever invullen: 25.04 (de feedback kwam van hoofdverpleegkundige, de Studente kreeg daarbij het gevoel helemaal niet goed bezig te zijn)
- Tempo/tijdsbewaking: op 28.041 opnieuw op 29.04 en na de tussentijdse evaluatie opnieuw op 10.05 (de Studente was toen zoneverantwoordelijke), op 23.05, op 24.05 (als zoneverantwoordelijke bijna een uur gedaan over medicatieronde), op 31.05 (als zoneverantwoordelijke liep de zorg van een patiënt volledig uit, waardoor de medicatieronde te laat startte), op 02.06 (communicatie met medestudente/collega verliep goed maar tempo moet nog verbeteren)
- Vlotheid (timing) en volledigheid van briefing: 28.04 en opnieuw op 29.04 (iets vlotter maar af en toe moest de briefing nog worden aangevuld door de verpleegkundige met als bijkomende feedback dat enkel de relevante informatie voor de komende 24u moet worden medegedeeld) en op 30.04 (de verpleegkundige heeft moeten aanvullen), na de tussentijdse evaluatie opnieuw op 10.05 (de Studente was toen zoneverantwoordelijke en de verpleegkundige heeft de briefing moeten aanvullen), op 24.05 (de Studente was opnieuw zoneverantwoordelijke en moest meer structuur brengen in de briefing en sneller briefen, de Studente deed 20 min. over 1 zone terwijl in principe slechts 20 min. voorzien zijn voor 2 zones samen)
- Initiatief nemen: 30.04
- Klaarzetten materiaal: 04.05 (wondzorgmateriaal dichter binnen handbereik), 19.05 (werktafel beter positioneren met zicht naar de patiënt) en op 29.05 (naaldcontainer en tegadermklever vergeten klaarzetten voor aanprikkken poortkatheter, wat naar eigen zeggen “echt stom van haar was”)
- Evenwicht tussen zorg en communicatie: 04.05
- Observatie: 04.05 (de Studente had het indikkingsmateriaal niet zien [staan] en dus de drank niet ingedikt, waarop ze – naar eigen zeggen terecht – berispt werd door de hoofdverpleegkundige) en opnieuw op 08.05 (de Studente had de rode opgezwollen vingergewrichten van een patiënt niet opgemerkt)
- Plaatsing sonde / infuus / katheter: 05.05 (de plaatsing van een urinesonde was niet gelukt en de verpleegkundige heeft moeten overnemen), op 15.05 (de plaatsing van een verblijfs sondage was niet gelukt en de verpleegkundige heeft moeten overnemen), op 17.05 (plaatsing infuus was niet gelukt en de verpleegkundige heeft moeten overnemen), op 23.05 (plaatsing sonde lukte pas bij de 2^e keer) en op 29.05 (hoofdverpleegkundige heeft naald een beetje moeten herpositioneren zodat bloedafname kon gebeuren en infuus kon worden geplaatst).
- Niet kunnen beantwoorden van een telefoonoproep: 10.05 (2x)
- Coördinatie en planning: 11.05 (als zoneverantwoordelijke op bepaalde momenten meer overlaten aan collega's, dus meer coördineren, meer grenzen bewaken), 24.05 (als zoneverantwoordelijke glycemie vergeten meten vóór de maaltijd +

tijdens de pauze de tijd uit het oog verloren en te laat aan avondronde begonnen + telefoon naast zich leggen tijdens pauze), 31.05 (als zoneverantwoordelijke liep de zorg van een patiënt volledig uit, waardoor de medicatieronde te laat startte, de Studente had vroeger hulp moeten vragen aan haar medestudenten/collega's en of de verpleegkundige die bij haar was)

- Werken aan plaats binnen het team: 13-14.05 (de Studente geeft aan dat ze de mensen niet meer over zich heen mag laten lopen)
- Communicatie met zorgvragers: 19.05 (niet te formeel in communicatie met zorgvragers)

Op 08.05.2017 kreeg de Studente een tussentijdse evaluatie: in haar logboek noteert ze hierover zelf: “...*Het was voor mij een ‘wake-up call’, ik wist niet dat ik zo slecht bezig was. Naar mijn gevoel verliep mijn stage redelijk goed. Dit was dus niet zo. Ik heb mijn werkpunten meegekregen en ik wil zeker werken aan deze punten om zo een betere verpleegkundige te worden...*”

Op 31.05.2017 noteerde de Studente: “*Vandaag had ik echt een rotdag, alles wat mis kon gaan is ook misgegaan en ik was vandaag zoneverantwoordelijke*” en “...*Ik voelde mij vandaag echt rot, de laatste paar stagedagen ging het goed en nu vandaag ging het weer bergafwaarts. Ik had vandaag zo precies geen fut, ik heb gisteren ook slecht nieuws gekregen thuis en afgelopen nacht bijna niet geslapen dus ik denk dat het ook wel daar door kwam. Maar ik weet dat dit geen excuus is, als verpleegkundige dien je te allen tijde professioneel te werk te gaan, de zorg dient efficiënt en vlot te verlopen. Ik wou het vandaag echt goed doen, ik was blij dat ik nog eens zoneverantwoordelijke was, ik had er echt naar uitgekeken, maar het werd één grote teleurstelling vandaag...*”

➤ Feedbackfiches mentoren:

De betrokken mentoren hebben de Studente vooral veel mondelinge feedback gegeven op de momenten zelf (het logboek dat de Studente zelf bijhield vormt daarvan het bewijs) en hebben daarnaast ook telkens schriftelijke feedbackfiches ingevuld.

De schriftelijke feedbackfiches vermelden uiteraard de positieve punten van de Student (vanuit een oogpunt van coaching en waardering), maar tegelijkertijd worden toch ook een heel aantal aandachts- en/of werkpunten weerhouden (niet alle opmerkingen zijn altijd even leesbaar voor de Interne Beroepsinstantie, de gegeven feedback werd wel meestal mondeling kort overlopen met de Studente):

- 24.04: zelfvertrouwen, meer oog voor nazorg,
- 28.04: materiaal binnen handbereik plaatsen, inloopsnelheid infuus controleren
- 29.04: inloopsnelheid infuus controleren, aandachtig blijven (nacht), bij twijfel opzoeken en/of vragen stellen
- 04.05: materiaal meer in de buurt, tempo
- 05.05: plaatsbepaling sonde theoretisch nog nazien (de Studente diende hierin op het moment zelf gecorriigeerd te worden)
- 09.05: zelfzekerheid
- 10.05: studente moet zichzelf voorstellen aan patiënten bij medicatiebedeling, EMB goed nakijken
- 11.05: (de Studente was toen zoneverantwoordelijke) verzamel eerst alle materiaal voor wondzorg, briefing: probeer meer inzicht te krijgen in het werken met de

verschillende programma's / oefenen!, probeer het overzicht te houden (medicatieronde + mondelinge opdrachten + telefoon + ...) 13-14.05: tempo , je begint beter te worden in je globale communicatie

15.05: de Studente werkt steriel maar kan nog werken naar handigheid toe bij wondzorg (dit heeft uiteraard een invloed op het tempo), onzeker bij sondage, opstelling materiaal/denk aan reservemateriaal, verkeerde plaatsbepaling sondage , uitvoering kan vlotter naar handigheid (veel oefenen), onzeker bij uitvoering 'nieuwe' techniek

19.05: communicatie aanpassen aan patiënt, niet te formeel, zelfzorg stimuleren, plaatsing materiaal bij wondzorg, checklist gebruiken bij 1^e verzorging, hint nodig bij deel van de nazorg

23.05: probeer meer werk te zien, sondage pas bij 2^e keer gelukt, tijd bewaken/werktempo

24.05: (de Studente was toen zoneverantwoordelijke) probeer meer oog te hebben voor detail, timemanagement, beslis samen met je collega wanneer je aan verzorgingsmoment start

27.05: (de Studente was toen zoneverantwoordelijke) nog wat twijfel over materiaalkeuze bij wondzorg, vlotter proberen te werken om tijdswinst te verkrijgen, briefing: probeer essentie te vertellen en bundel samenhangende zaken

29.05: (techniek poortkatheter) afdekend verband en naaldcontainer niet vergeten, iets meer doorprikkken niet doorduwen

31.05: (de Studente was toen zoneverantwoordelijke) wondzorg: geen dubbele handelingen stellen, tijdsbewaking, coördineren en zo nodig meer delegeren

02.06: tempo, zelfzorg nog iets meer stimuleren

03 en 04.06: (de Studente was toen zoneverantwoordelijke) tijdsbesef (tijdsbewaking en tempo)/ zoek meer structuur in het briefen zodat je zeker alle info meedeelt

05.06: werktempo

08.06: werktempo (maar dat zou volgens de betrokken mentor vanzelf nog wel komen)

noot: van de mentoren liet op zondag 04.06.2017 mondeling aan de aanwezige praktijklector weten dat de Studente de dag voordien op zaterdag 03.06.2017 (dus op een ogenblik dat ze zoneverantwoordelijke was) gedurende 45 min. afwezig was wegens problemen met haar vriend (deze stond plots op de stageplaats omdat hij wegens ruzie met de ouders het huis was uitgezet). De praktijklector sprak Vicky hierover aan en benadrukte dat het soms beter is om op tijd rust te nemen dan te blijven doorgaan en er helemaal aan onder door te gaan, zeker nu ze recent op 31.05.2017 thuis ook slecht nieuws te verwerken had gekregen.

➤ Tussentijds evaluatiegesprek 08.05.2017:

Een eerste tussentijds evaluatiegesprek met de Studente vond plaats op 08.05.2017.

De Studente diende dit gesprek voor te bereiden door zichzelf vooraf te scoren (de kruisjes op het beoordelingsdocument zijn dus van haar hand).

Naar aanleiding van dit gesprek werd volgende (bijkomende) schriftelijke feedback gegeven.

Professionele relatie van de zorgvraager:

'St. geeft aan motiverende gespreksvoering in te oefenen bij de pt.

St. geeft ook aan "present" te zijn bij de pt. (RR, deur)

Ga voor de directe communicatie op een beleefd manier ipv indirecte communicatie'

Klinisch redeneren en verantwoordelijkheidszin:

'Probeer je blik te verruimen en verder te gaan dan alleen het fysisch zorg verlenen. Probeer meer te oefenen op het uitvoeren van een totaalzorg met een blik over de totale pt. Oefen verder op verpleegkundig klinisch redeneren.'

Zorg op maat verlenen:

'St. geeft aan al heel wat technische doelstellingen bereikt te hebben (zoals IV, eenmalige sondage, ...). St. heeft 2xgastro bijgewoond. St. gaat erop letten dat FBfiches op dienst blijven.'

Preventie en gezondheidspromotie: /

Professionele attitude: /

Intra-en interprofessionele relaties:

'Probeer je eigen plaats te vinden binnen het gebeuren/het team. Laat je niet wegduwen. Briefing (mondeling) dient nog verder ingeoefend te worden. Probeer nog een beter zicht te krijgen op hoofd- en bijzaken. Maak een beter onderscheid tussen relevante en niet relevante'

Zorgcoördinatie: / (op het ogenblik van de tussentijdse evaluatie was de Student nog geen zoneverantwoordelijke geweest)

Kwaliteitszorg:/

Neemt eigen leerproces in handen

'Probeer een eigen leerhouding aan te nemen om op die manier het totaalpakket te kunnen zien en zelf uit te voeren. Werk aan je zelfvertrouwen en onzekerheid. Geef je eigen grenzen tijdig aan.'

Hogere commentaren werden bij het gesprek meer in detail benoemd en besproken (a.d.h.v. enkele concrete voorbeelden), op het beoordelingsdocument werd telkens kort het concreet besluit genoteerd.

Aan de Studente werd gezegd dat de stage van de leerwerkplaats op dat ogenblik onvoldoende was en dat ze een verdere groei en positieve evolutie diende te tonen om te kunnen slagen. De Studente schreef hierover het volgende in haar logboek: *"Het was voor mij een 'wake-up call', ik wist niet dat ik zo slecht bezig was. Naar mijn gevoel verliep mijn stage redelijk goed. Dit was dus niet zo. Ik heb mijn werkpunten meegekregen en ik wil zeker werken aan deze punten om zo een betere verpleegkundige te worden..."*

➤ Eindevaluatie:

Het eindevaluatiegesprek tussen stagementoren, Studente en praktijklector vond plaats op 06.06.2017.

Naar aanleiding van dit gesprek werd volgende (bijkomende) schriftelijke feedback gegeven.

'Durf gerust ook nog vragen te stellen of hulp te vragen aan vpk. St. stelt wel vragen tijdens briefing i.v.m. onbekende begrippen. Eerste opname: checklist geraadpleegd + hulp van medestudent i.p.v. hulp van vpk.'

(omwille van plaatsgebrek op het beoordelingsformulier werd één en ander op een apart blad genoteerd)

"Tussentijdse evaluatie bracht onzekerheid en nog wat werkpunten met zich mee. Nu op het moment van de eindevaluatie zitten vplkn met een dubbel gevoel of uiten ze een zekere bezorgdheid.

Op sommige momenten loopt de zorg (vnl. late shift) goed en op andere momenten loopt deze in het 100 (vnl. vroege shift).

St. is soms gefocust en dan gaat alles goed op andere momenten hebben vpk het gevoel dat st. met andere zaken in haar hoofd zit dan met het werk op de werkvlloer. Dit kan een verklaring zijn waarom st. wisselvallig presteert op stage. De grootste uitdaging naar de toekomst toe is orde op zaken stellen persoonlijk zodanig dat student constant goede zorg kan verlenen. Verder zijn er nog werkpunten op communicatief vlak. Durf bepaalde zaken onmiddellijk te communiceren naar collega's (briefing trein).

Enerzijds hebben vpkn het gevoel dat st. haar hoofd in de kast steekt (m.b.t. communicatie) en anderzijds communiceert st. vrij direct (aanspreken medestudent stage-opdracht). Vpkn geven aan dat er veel assertiviteit in st. zit, dat zij medestudent belerend en aanvallend aansprak.

Student was zich hiervan niet bewust.

St. kiest soms voor de weg van de minste weerstand."

Als algemeen besluit noteerde de praktijklector:

'Deze stage moet besproken worden met andere praktijklectoren (d.i. conform hetgeen voorzien is in de ECTS-fiche) om te zien of deze stage voldoet of niet of st. de competenties eind 3^e jaar heeft behaald. Dit is ook zo nr. st. gecommuniceerd.'

Op 15.06.2017 stuurde de hoofdverpleegkundige via e-mail een overzicht met bijkomende feedback over de studenten uit de leerwerkplaats aan de praktijklectoren. De feedback werd gegeven door haarzelf samen met de mentoren/verpleegkundigen [S.], [N.], [A.], [F.] en [A.].

Wat de Studente betreft, bevat het overzicht volgende algehele feedback/opmerking:

'Vicky Magerman: bereid: MV — bekwaam: ON/MV:

Je hebt nog menig probleem vanuit je thuissituatie te verwerken of een plaats te geven en dat heeft je stage gekleurd. Zeer wisselvallige stage dagen: dagen van alles of dagen van minimaal tot onvoldoende functioneren. Stil en afwachtend, doch kan zich behoorlijk assertief [dwingend opstellen naar medestudenten als ze zich wat in het nauw gedreven voelt.

Kan privé en werk moeilijk scheiden. Neemt letterlijk de problemen van thuis mee naar stage.

Theorie is gekend, linken met de praktijk ontbreekt.

Technisch niet onderlegd, weinig inzicht, wisselend in functioneren motivatie?'

Diezelfde dag is ook de stagecommissie samengekomen. De stagecommissie was samengesteld uit [A.D.B.], [E.D.L.], [B.D.], [L.V.W.]. Ook de Studente was aanwezig. De stagecommissie kwam tot volgend besluit:

'De vraag die gesteld wordt is: 'Is Vickie na het doorlopen van haar laatste stage al klaar om als verpleegkundige te starten in het werkveld?'

Alle aanwezigen zijn van mening dat Vickie hier op dit moment nog niet klaar voor is en wel om volgende redenen:

- Zelfvertrouwen en onzekerheid: ondanks de positieve bekragting van verpleegkundigen blijft Vickie onzeker bij het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen die ze tijdens deze stage tot 3 keer toe uitvoert bijvoorbeeld: blaaskatheterisatie
- Communicatie naar medestudenten en verpleegkundigen: in team houdt Vickie zich te veel op de achtergrond en heeft ze weinig inbreng, terwijl tijdens stressvolle momenten (wanneer ze te veel druk ervaart) de communicatie te direct gebeurt
- Zorgorganisatie en timemanagement: als startend verpleegkundige verwacht het werkveld dat de zorg logisch en efficiënt wordt georganiseerd, en dat de geboden zorgen aan een vlot tempo worden uitgevoerd. Tijdens de laatste stageweek heeft Vickie deze competentie nog steeds niet bereikt. Zij is niet in staat om binnen een bepaald tijdsbestek haar zorgen te organiseren en te volbrengen.
- Zelfstandig werken: als beginnend beroepsbeoefenaar is zelfstandig werken een vereiste. Als Student heeft Vickie steeds een verpleegkundige aan haar zijde gehad die alle zorgen mee superviseerde en eventuele medische fouten tijdig kon onderscheppen (zie voorbeeld inspuiting). In het werkveld valt deze supervisie weg.
- Sinds de tussentijdse evaluatie is er weinig of geen groei bij Vickie vastgesteld. Met betrekking tot de hierboven vermelde werkpunten is er zelfs een negatieve evolutie waargenomen.
- Vanaf 31 mei merkten verpleegkundigen op dat Vickie een zeer wisselvallige stage deed en minder gefocust was tijdens haar dienst. Dit is te wijten aan moeilijkheden binnen de privésfeer.

Besluit:

Naar aanleiding van de toch nog vele werkpunten die Vickie heeft en dus nog niet functioneert op niveau 6 (bachelorniveau), zijn wij van mening dat Vickie op dit moment nog niet klaar is om te starten in het werkveld. Ze heeft de domeinspecifieke leerresultaten om te starten als beginnend beroepsbeoefenaar onvoldoende of niet verworven. Een bijkomende stage is noodzakelijk om er zeker van te zijn dat ze meer zelfverzekerd en meer voorbereid met voldoende kennis zowel op technisch als op theoretisch vlak in het werkveld kan starten.

→ eindcijfer: 8/20.

Gezien de Studente niet slaagde voor de totaliteit van haar stage(proces), werd het OPO-punt tot dit laagste punt herleid.

4.3. Omtrent de grief van de studente dat de wisselvalligheid van haar prestaties niet zou zijn aangetoond en/of minstens zou kunnen worden teruggebracht tot een éénmalig incident op 31.05.2017.

De Studente meent dat de wisselvalligheid van haar prestaties niet zou zijn aangetoond en dat ze in tegendeel regelmatig lof of goedkeurende opmerkingen van de mentoren/verpleegkundigen kreeg.

De Interne Beroepsinstantie herinnert er vooreerst aan dat de uiteindelijke eindbeoordeling bij de hogeschool ligt (eerst door de praktijklector en nadien besproken in de stagecommissie) en niet door de mentoren, die enkel een adviserende rol hebben en feedback geven om:

1. de studenten toe te laten hun werkpunten tijdig aan te pakken en
2. de praktijklector toe te laten zich een duidelijk beeld te vormen van het functioneren van de student op stage.

Dit is niet meer dan normaal. Het behoort inderdaad tot de onderwijsvrijheid van de onderwijsinstelling om te bepalen door wie een OPO wordt beoordeeld en gequoteerd.

In de ECTS-fiche is ten andere uitdrukkelijk voorzien dat de eindbeoordeling gebeurt door de stagecommissie, samengesteld uit alle praktijklectoren van de hogeschool en voorgezeten door een lid van het stageteam.

Los daarvan, stelt de Interne Beroepsinstantie vast dat – in tegenstelling tot hetgeen de Studente (of haar vader) tracht voor te houden – de verschillende evaluatiedocumenten en reflecties inderdaad aantonen dat de Studente wisselvalig presteerde op stage.

Er waren dagen waar alles goed verliep maar ook dagen waar dit heel wat minder was. De Studente bleek in de praktijk voornamelijk moeite te hebben met de vroege dienst (de ochtendzorgen vragen door de band genomen meer organisatie, planning en coördinatie gezien de medicatieronde die uitgevoerd moet worden, onderzoeken die patiënten moeten ondergaan, consulten door artsen, ...) en zeker wanneer dit gecombineerd ging met de bijkomende taken als zoneverantwoordelijke (de zoneverantwoordelijke moet overzicht houden over de zone, en staat naast coördinatie en planning o.m. in voor de medicatie-bedeling en het beantwoorden van de diensttelefoon).

De goedkeurende opmerkingen die de Studente van de mentoren/verpleegkundigen kreeg, zijn erop gericht de Studente positief te bekraftigen en te coachen.

Dit belet echter niet dat er – zoals blijkt uit het eigen logboek van de Studente en de feedbackfiches die door de verpleegkundigen werden ingevuld – ook heel wat aandachts- en werkpunten naar voren werden gebracht. Deze werkpunten werden op de eerste plaats mondeling uitgelegd en besproken op het ogenblik dat de prestatie werd uitgevoerd (de Studente verwijst hier ook naar in haar logboek), maar werden ook (deels) schriftelijk weergegeven via de feedbackfiches.

Het valt daarbij op dat een aantal van deze werkpunten systematisch weerkeren, dus zonder dat daarin een voldoende positieve evolutie merkbaar was. Bepaalde dagen was

er vooruitgang te merken en werd door de mentoren opgemerkt dat bepaalde zaken al ‘vlotter’/‘beter’ verliepen, maar op andere dagen was er dan weer achteruitgang en kwamen dezelfde werkpunten opnieuw meer uitgesproken naar voren, vandaar dus de wisselvallige aard van de prestaties. De Interne Beroepsinstantie denkt daarbij niet alleen aan klaarzetten materiaal, plaatsen van een sonde, tempo/tijdsbewaking, plaats binnen team (zonder op de achtergrond te verdwijnen), geven van een correcte en volledige briefing binnen de daartoe voorziene tijdsspanne maar vooral ook aan coördinatie en planning.

Dit zijn competenties, die hoewel deze van een beginnend verpleegkundige verwacht kunnen en mogen worden, de Studente onvoldoende beheerst. Wanneer men het logboek van de Studente erop naleest lijkt zij zich ergens wel bewust van deze tekorten en lijkt het beroep voornamelijk geïnspireerd te zijn door de teleurstelling die zij wellicht ervaren heeft op het ogenblik van kennismeming van haar resultaten.

Voornoemde werkpunten kunnen – in tegenstelling tot hetgeen de Studente in haar beroepsverzoekschrift tracht voor te houden – niet worden teruggebracht tot één alleenstaand incident op 31.05.2011 (zorg liep uit omwille van de onzekerheid die de Studente bij bepaalde handelingen had en waardoor ze die handelingen dubbel uitvoerde met belangrijk tijdsverlies voor gevolg en het feit dat de Studente, als zoneverantwoordelijke, veel te lang wachtte om de hulp van collega's-studenten of van één van de superviserende verpleegkundigen in te schakelen, waardoor de medicatieronde veel te laat startte), incident dat door de Studente wordt toegeschreven aan het feit dat ze slecht geslapen zou hebben, nadat ze slecht nieuws van het thuisfront te verwerken had gekregen maar waarover de Studente nochtans zelf zegt te weten dat *‘dit niet als excuus kan gelden omdat je als verpleegkundige ten allen tijde professioneel te werk dient te gaan en dat de zorg efficiënt en vlot dient te verlopen’*.

Het betrof nochtans een eerder eenvoudige wondzorg die die dag uitgevoerd diende te worden.

Tempo en het verwerven van meer handigheid in de uitvoering van bepaalde handelingen zijn werkpunten die overigens niet enkel die dag maar ook voordien en nadien op herhaalde wijze aan bod zijn blijven komen in de feedback die aan de Studente gegeven werd. Ook de briefings verliepen niet altijd vlot genoeg, vaak kon de briefing niet binnen de daartoe voorziene tijdsspanne afgehandeld worden (omwille van een gebrek aan structuur in de briefing en het geven van te veel onnuttige details) en/of diende de briefing aangevuld en vervolledigd te worden door de aanwezige verpleegkundige opdat de studenten-collega's van de volgende dienst over alle nodige info zouden beschikken om op vlotte en efficiënte wijze aan de slag te kunnen gaan.

Op 03.06.2017 deed zich een nieuw ‘incident’ voor dat te linken was aan de privé-situatie van de Studente. Ze verdween gedurende 45 minuten (*op de hoorzitting minimaliseerde de Studente dit door te zeggen dat ze slechts gedurende een 5-tal minuten afwezig zou geweest zijn maar de vraag stelt zich of deze inschatting wel correct is, waar de verpleegkundige van dienst duidelijk aan één van de praktijklectoren heeft aangegeven dat de Studente 45 min afwezig was en de Studente wellicht van slag was door het plotsel opdagen van haar vriend en daardoor nog weinig besef van tijd zal hebben gehad*), zonder haar collega's-studenten hierover te informeren en/of voorzien

in voldoende opvolging en back-up terwijl ze op die dag aangesteld was als zoneverantwoordelijke en dus tevens functioneerde als aanspreekpunt voor de groep.

De Studente is er kennelijk niet in geslaagd bij zichzelf signalen van stress te herkennen en deze bespreekbaar te maken (= kerndoel 16).

De Interne Beroepsinstantie begrijpt de opmerking van de mentoren-verpleegkundigen waar deze in dat verband in hun overzicht met algehele feedback aangeven dat de Studente ‘de problemen van thuis letterlijk meebracht naar het werk’.

Het is dus niet zo dat één slechte dag (of eerder twee slechte dagen, nl. niet enkel 31.05 maar ook 03.06) op een stageduur van 8 weken, het resultaat van de stage bepaald heeft (hebben). De ‘incidenten’ waarvan sprake hebben er enkel voor gezorgd dat de mentoren het wisselvallig presteren van de Studente beter konden plaatsen. Dit was voor hen tot dan toe een raadsel gebleven omdat ze wel zagen dat de Studente het in zich had om te kunnen slagen en bereid bleek om aan haar werkpunten te werken maar op bepaalde momenten toch wisselvallig bleef presteren (vooral tijdens de vroege dienst).

Feit blijft dat naar het einde van de stage toe de Studente – naar het oordeel van de stagecommissie, daarin gevuld door de Interne Beroepsinstantie – onvoldoende aangetoond heeft de competenties op het verwachte beheersingsniveau (VKS 6) te beheersen.

4.4. Omtrent de grief van de studente dat er geen sprake zou geweest zijn van een gebrekkige communicatie

De Studente ontket in haar verzoekschrift dat haar een gebrekkige communicatie zou kunnen worden verweten, nu ze enerzijds een vlotte omgang had met patiënten en anderzijds afwijkende waarden van een patiënt steeds meldde aan de verpleegkundigen alsook wanneer ze per ongeluk iets vergeten was.

Het probleem van communicatie ligt naar het oordeel van de Interne Beroepsinstantie ook elders, o.a. in het feit dat de Studente haar plaats binnen het team onvoldoende weet te vinden en niet te veel op de achtergrond mag verdwijnen alsmede in het feit dat de Studente doorheen de stage problemen blijft ondervinden met het geven van een correcte en volledige briefing binnen de daartoe voorziene tijdsspanne.

De Studente werd hierop reeds na afloop van haar vorige stage en opnieuw bij de tussentijdse evaluatie (08.05) gewezen. Toch dient vastgesteld dat deze problemen zich ook nadien nog bleven voordoen. De Studente gaf op 13-14.05 nog aan de mensen niet meer over zich heen te mogen laten lopen (gebruik van bloeddrukmeter door andere student terwijl ze die zelf nog nodig had) en leek zich er dus van bewust dat ze haar plaats binnen het team nog diende te vinden. Ook het correct briefen’ bleef voor haar - zoals ze zelf ook schrijft in haar verzoekschrift – een lastige opgave. De Interne Beroepsinstantie leest na de tussentijdse evaluatie in het logboek van de Studente en in de feedbackfiches van de mentoren nog opmerkingen rond timing en volledigheid van de briefing op 10.05, 24.05, 27.05, en 3-4.06.

Het geven van een gepaste briefing is nochtans essentieel om de overgang tussen de verschillende diensten in een ziekenhuis vlot en efficiënt te laten verlopen en behoort tot één van de kerndoelen van de stage, nl. kerndoel 15: *'Ik rapporteer tijdig mondeling en schriftelijk de relevante observaties aan de verpleegkundigen'* (dit rapporteren beperkt zich niet tot het onmiddellijk melden van eventuele afwijkende waarden maar strekt zich ook tot het gestructureerd kunnen bundelen van nuttige informatie voor een briefing. Ook op het vlak van observaties schoot de Studente overigens een aantal keren te kort).

Daarbovenop zijn er de verschillende incidenten die zich voordeden op 31.05 (verpleegkundige niet voor hulp aangesproken op het moment dat zich een tijdsprobleem voordeed = vertraging start medicatieronde door uitlopen van een wondzorg), op 03.06 (45 min. afwezig als zoneverantwoordelijke) alsook de briefing-trein en het aanvallend gedrag t.a.v. medestudenten waarvan sprake in de eindevaluatie van de praktijklector, mevr. [D.].

De Interne Beroepsinstantie bespreekt hierna kort deze laatste 2 incidenten:

- 'Briefing - trein- 'Aanvallend gedrag t.a.v. een medestudent

De Studente meent dat aan deze gebeurtenissen, waarvan ze toegeeft dat deze op reëel gebeurde feiten teruggaan een uitzonderlijk zwaar karakter en gewicht zou zijn gegeven in de eindevaluatie.

Het is nochtans niet omdat deze gebeurtenissen, die zich kort voor de eindevaluatie voordeden, bij het eindevaluatiegesprek besproken werden dat de beslissing om de Studente niet te laten slagen hierop geïnspireerd zou geweest zijn en dat daarbij alle positieve commentaren en beoordelingen buiten beschouwing zouden zijn gelaten.

Zoals hierboven besproken en zoals ook blijkt uit het verslag van de stagecommissie zijn het de wisselvallige prestaties van de Studente en de blijvende werkpunten die maken dat de Studente niet kan slagen.

4.5. Omtrent de grief van de studente dat er een discrepantie bestaat tussen de feedback die dagelijks door de mentoren gegeven werd en de uiteindelijke evaluatie.

Hierboven werd reeds gesteld dat de eindbeoordeling door de hogeschool gebeurt en niet door de mentoren die enkel een adviserende rol hebben en feedback geven.

Dat er tussen de verslagen van de mentoren en de beoordeling van de lector enig verschil gelegen is, is overigens niet abnormaal.

Dit gezegd zijnde, is de Interne Beroepsinstantie van oordeel dat er *in casu* door de praktijklector en stagecommissie wel degelijk rekening gehouden werd met de input van de mentoren en dat er van enige grote tegenstrijdigheid geen sprake is.

De mondelinge en schriftelijke feedback van de mentoren was immers lang niet zo positief als de Studente op bepaalde vlakken wil laten uitschijnen. Er werden geregeld werkpunten gesignaleerd.

Dit werd duidelijk aan de Studente medegedeeld. Daar waar ze naar aanleiding van het tussentijds evaluatiegesprek nog noteerde dat de stage negatiever werd beoordeeld dan ze zelf had ingeschatt, kan ze na dit gesprek niet langer voorhouden niet op de hoogte te zijn geweest van de concrete werkpunten die er waren. Ze heeft met andere woorden tijdig de nodige signalen gekregen om bij te sturen en een positieve vooruitgang te tonen (een aantal van deze werkpunten waren overigens ook al gesignaleerd geworden op het eind van de vorige stage).

Het zich herhaaldelijk blijven voordoen van deze werkpunten, ook na de tussentijdse evaluatie maakt dat de Studente niet kan slagen.

Volledigheidshalve wenst de Interne Beroepsinstantie nog op te merken dat een beoordeling die door de Studente mogelijk als streng ervaren wordt, daarom nog geen onredelijke beoordeling is.

4.6. Omtrent de grief van de studente dat ze subjectief beoordeeld zou zijn geweest, daarbij verwijzend naar het feit dat van de leden van de evaluatiecommissie enkel de heer [V.] met de studente zou hebben samengewerkt, dat het heer [V.] kritischer was dan de andere verpleegkundigen en de animositeit van het incident op 2 mei (gesprek in het kader van stage-opdracht met een medestudent) en van het incident op 31 mei (uitlopen wondzorg en laattijdig starten medicatieronde) zou hebben overgedragen op de andere leden van de commissie

De bewering dient vooreerst genuanceerd, aangezien (i) de hoofdverpleegkundige aanwezig was op het eindevaluatiegesprek dat doorging op 08.06.2017 en (ii) zij kort vóór de samenkomst van de stage-evaluatiecommissie op 15.06.2017, nog via mail een overzicht met algehele feedback over de prestaties van de verschillende studenten bezorgd heeft, (iii) zij met de Studente een aantal keren heeft samengewerkt (zie de feedback die door haar gegeven werd) en (iv) bovendien als hoofdverpleegkundige best geplaatst is om de mening van de dienst (en dus de verschillende verpleegkundigen die de Studente op stage begeleid/gesuperviseerd hebben) te vertolken.

Vervolgens dient opnieuw onderstreept dat de hogeschool de eindverantwoordelijkheid heeft voor de beoordeling van de Studente.

Tenslotte is de Interne Beroepsinstantie van oordeel dat er dient te worden uitgegaan van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de heer [V.] als mentor. De Studente brengt geen enkel overtuigend argument aan om te kunnen besluiten tot een gebrek aan onpartijdigheid. Het is niet omdat de heer [V.] over het algemeen wat kritischer geweest zou zijn dan de andere mentoren dat hem een gebrek aan onpartijdigheid zou kunnen worden verweten. De heer [V.] heeft er inderdaad geen enkel belang bij om de Studente in een slechter daglicht te willen plaatsen en lijkt dit ook op geen enkele manier te doen, waar kan worden vastgesteld dat de heer Vercauteren ook de positieve elementen in zijn feedbackfiches heeft vermeld.

Het argument kan niet overtuigen.

De Studente is objectief beoordeeld geweest, waarbij de mentoren van de stageplaats en de lectoren van de hogeschool, gelet op alle documenten en verslagen, niet buiten de vaststelling konden dat de Studente bij momenten wisselvallig gepresteerd heeft en dat er werkpunten waren die ook naar het einde van de stage toe bleven terugkomen.

4.7. Omtrent de grief van de studente dat haar prestaties op de leerwerkplaats binnen een ruimer [kader] zouden moeten bekeken worden o.a. het resultaat dat ze voor haar andere stages behaalde

De Interne Beroepsinstantie ontkent niet dat de Studente ook stages heeft doorlopen, die wel als ‘voldoende’ beoordeeld werden.

Het beoordelen van haar prestaties kan – zoals ze zelf ook in haar beroepsverzoekschrift aangeeft – echter niet in een strikt mathematisch model worden gegoten, al helemaal niet omdat van studenten doorheen hun opleiding en doorheen hun stages een zekere groei en evolutie wordt verwacht. De eisen die men aan de studenten stelt om te kunnen slagen voor hun stages worden met andere woorden steeds hoger.

De ‘leerwerkplaats’ weegt als laatste stage voor het afstuderen logischerwijs dan ook het zwaarste door in de beoordeling. Door het doorlopen van een ‘leerwerkplaats’ tracht de opleiding de studenten zo goed mogelijk voor te bereiden op het latere werkveld. De studenten worden in een situatie geplaatst waar ze een dienst moeten overnemen en alle aspecten van de zorg op zich moeten nemen, dus niet enkel de pure uitvoering van verpleegtechnische handelingen en zorgen, maar ook de planning, coördinatie, administratie en communicatie met patiënt en familie. De studenten worden aldus geplaatst binnen een complexe en gespecialiseerde context die zeer nauw aansluit bij het latere werkveld en het is net binnen die ‘complexe en gespecialiseerde context’ (cf. VKS 6) dat de Studente moeite blijkt te hebben om naar behoren te functioneren.

De Studente heeft hierdoor onvoldoende aangetoond de door de opleiding vooropgestelde kerndoelen te bereiken en de door de VKS 6 vooropgestelde competenties op voldoende wijze te beheersen.

4.8. Motiveringsplicht

De Studente meent dat de examenbeslissing onvoldoende gemotiveerd zou zijn.

De materiële motiveringsplicht houdt in dat een beslissing is gesteund op in feite en in rechte aanvaardbare gronden, die terug te vinden zijn in het administratief dossier.

De formele motiveringsplicht duidt erop dat het bestuur de motieven die aan haar beslissing ten grondslag liggen in die beslissing dient te vermelden.

De Interne Beroepsinstantie is op basis van al het hogere oordeel dat de opleiding afdoende duidelijk heeft gemaakt waarom ze tot het oordeel is gekomen dat de Studente niet geslaagd kan

Voor zover als nodig benadrukt de Interne Beroepsinstantie dat een eventueel gebrek aan motivering herstelbaar is, zodat minstens dient te worden aangenomen dat huidige beslissing afdoende duidelijk maakt op grond van welke motieven men tot de bewuste examenbeslissing is gekomen.

4.9. Besluit

Op basis van al het hogere komt de Interne Beroepsinstantie tot het besluit dat:

- 1) de Studente tijdig de nodige signalen gekregen heeft om bij te sturen waar nodig
- 2) de beslissing waarbij de Studente een 8/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘3 WVEb’, op een redelijke, zorgvuldige, weloverwogen en gemotiveerde wijze tot stand is gekomen.

De Interne Beroepsinstantie volgt de stagecommissie in haar oordeel dat een bijkomende stage noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de Studente door meer kennis en een betere voorbereiding meer zelfverzekerd en met voldoende technische en theoretische bagage in het werkveld kan stappen.

Het beroep dient te worden afgewezen als ongegrond.

Louter ten informatieve titel wordt hierbij nog medegedeeld dat een nieuwe leerwerkplaats met studenten uit het internationaal traject zal starten in oktober-november en dat de Studente bij deze groep zou kunnen aansluiten, zodat – mits de Studente de stage met succes volbrengt (en ook slaagt voor de andere OPO waarop ze in deze examenperiode een onvoldoende behaalde) – in principe kan afstuderen na de eerste examenperiode van volgend academiejaar (januari-februari). De Interne Beroepsinstantie raadt de Studente aan om zich zo spoedig mogelijk te richten tot de ankerpersoon binnen het stagebureau en de stagecoördinator voor de concrete afspraken en organisatie van de stage.”

Dit is de tweede thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Wat het voorwerp van het huidig beroep betreft, voert verwerende partij aan dat het beroep slechts ontvankelijk kan zijn in de mate dat het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing, gelet op de volheid van bevoegdheid van de interne beroepscommissie.

Verzoekende partij repliceert in haar wederantwoordnota niet op deze exceptie.

Beoordeling

Uit artikel 101 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen en een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing, en is ontvankelijk in de mate dat het de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) tot voorwerp heeft.

Ambtshalve wijst de Raad er nog op dat verzoekster de strekking van haar beroep *in fine* van het verzoekschrift omschrijft als volgt: “*Om die redenen vragen wij dat de negatieve beoordeling van de studente voor haar stage van de leerwerkplek wordt hervormd in een positieve eindbeoordeling, in de lijn van de positieve quoteringen van de feedbackfiches en de tussentijdse evaluatie.*”

Overeenkomstig artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs behoort het niet tot de bevoegdheid van de Raad om zijn appreciatie betreffende de waarde van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van het bestuur of zijn organen. Krachtens artikel II.292, §1 van diezelfde Codex kan de Raad er enkel toe beslissen een beroep af te wijzen, of de bestreden beslissing te vernietigen.

De Raad is niet bevoegd om een nieuwe beslissing te nemen in de plaats van de instelling of haar organen, en kan derhalve geen ‘positieve eindbeoordeling’ uitspreken over verzoekster.

De Raad begrijpt de omvang van het beroep als een vraag tot nietigverklaring van de bestreden beslissing. In dat opzicht is het beroep ontvankelijk.

V. Ten gronde

A. De ontvankelijkheid van de middelen vermeld in de bijlage

Verzoekster vermeldt in haar verzoekschrift drie redenen waarom zij het met de bestreden beslissing niet eens is. Zij voegt bij haar verzoekschrift als ‘bijlage 1’, een omvangrijk stuk getiteld “motivatie van het extern beroep”, dat op het verzoekschrift nader wordt geduid als “waarom ik van mening ben dat de beslissing intern beroep geen grond kan vinden in de beschikbare feitelijke gegevens”.

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt dat middelen die worden ingeroepen bij eenvoudige verwijzing naar een ander verzoekschrift in principe onontvankelijk dienen te worden verklaard, en zij verwijst ter zake naar rechtspraak van de Raad en van de Raad van State. In dat licht is verwerende partij van oordeel dat de middelen die zijn vervat in ‘bijlage 1’ van het verzoekschrift, niet ontvankelijk zijn.

Dit geldt volgens verwerende partij *a fortiori* voor de motieven die voorkomen in ‘bijlage 4’ en die betrekking hebben op de middelen die in het intern beroep werden opgeworpen.

Verzoekster harerzijds voert – in essentie – aan dat de bijlagen één geheel vormen met het de middelen die in het verzoekschrift zijn vermeld, dat zij niet onderlegd is in de procedurevoorschriften, dat de rechtspraak van de Raad van State niet dienend is omdat deze teruggaat op andere regelgeving en dat de bijlagen te dezen niet kunnen worden beschouwd als een ‘ander verzoekschrift’.

Beoordeling

Met recht betoogt verwerende partij dat de middelen die een verzoekende partij wenst te doen gelden, in principe in het verzoekschrift moeten zijn opgenomen.

Wat verzoekster *in casu* als ‘bijlage 1’ bij haar verzoekschrift heeft gevoegd, kan evenwel niet worden beschouwd als een ‘ander verzoekschrift’ in de zin van de door verwerende partij aangehaalde rechtspraak, omdat verzoekster in het betwiste stuk concreet ingaat op de bestreden beslissing, daartegen grieven ontwikkelt en de bijlage derhalve met recht betiteld als de ‘motivatie van het extern beroep’.

Ofschoon onorthodox en niet van aard om de lezing en beoordeling van de ingeroepen middelen te bespoedigen, kan in die omstandigheden de ‘bijlage 1’ niet worden beschouwd als vreemd aan het verzoekschrift. Het vormt als het ware een van het verzoekschrift materieel afgesplitst, maar inhoudelijk geïntegreerd deel daarvan uit. De daarin opgenomen grieven zijn derhalve niet om die reden onontvankelijk.

Anders is het met ‘bijlage 4’, zijnde het verzoekschrift op intern beroep. Deze bijlage kan enkel als overtuigingsstuk worden beschouwd en bevat geen kritiek op de bestreden beslissing, zodat de daarin opgenomen grieven niet kunnen gelden als middelen in de huidige externe beroepsprocedure.

B. Beoordeling van de middelen

Eerste middel

Verzoekster steunt een eerste middel op de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat de initiële studievoortgangsbeslissing voornamelijk mondeling werd gemotiveerd en dat de beslissing op intern beroep ‘gedeeltelijk’ niet is gemotiveerd. Verder verwijt zij aan de beslissing op intern beroep dat deze is gemotiveerd in strijd met de schriftelijke stukken.

In haar antwoordnota doet verwerende partij ter zake het volgende gelden:

“De materiële motiveringsplicht houdt in dat een beslissing is gesteund op in feite en in rechte aanvaardbare gronden, die terug te vinden zijn in het administratief dossier.

De formele motiveringsplicht duidt erop dat het bestuur de motieven die aan haar beslissing ten grondslag liggen in die beslissing dient te vermelden.

Motivering examenbeslissing:

Aangezien de Studente in haar beroepsverzoekschrift enkel stelt dat de motivering geen steun zou vinden in de schriftelijke stukken tijdens de voortgang van de stage, maar niet aangeeft in welke mate, op welk vlak en van welke stukken de motivering precies zou afwijken, kan hierop slechts in algemene termen geantwoord worden.

De stagecommissie is op 15 juni 2017 samengekomen en heeft de Studente een eindcijfer van 8/20 gegeven.

Hierboven op p. 10-11 van deze antwoordnota werd de motivering van de stagecommissie geciteerd.

De opleiding heeft daarin afdoende duidelijk gemaakt waarom ze tot het oordeel gekomen is dat de Studente niet geslaagd kon zijn.

De stagecommissie achtte de Studente - met éénparigheid van stemmen - nog niet klaar voor het werkveld, omwille van blijvende werkpunten m.b.t. zelfvertrouwen en zelfzekerheid bij het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen, communicatie met medestudenten en in team, zorgorganisatie en time-management en zelfstandig werken. Er werd door de stagecommissie sinds de tussentijdse evaluatie onvoldoende groei m.b.t. deze werkpunten vastgesteld en zelfs een achteruitgang. Gezien de blijvende werkpunten, werd door de stagecommissie vastgesteld dat de Studente nog niet functioneerde op niveau 6 (professioneel bachelorniveau) en niet klaar was om te starten in het werkveld, zodat de stagecommissie een bijkomende stage noodzakelijk achtte om er zeker van te zijn dat de Studente door meer kennis en beter voorbereid en dus meer zelfzeker met voldoende technische en theoretische bagage in het werkveld zou kunnen starten.

Deze eindbeoordeling gebeurde - conform de ECTS-fiche - aan de hand van alle feedback- en (eind)evaluatiedocumenten, reflecties , ... zoals opgenomen in de stagewerkmap.

Bij nazicht van enerzijds de feedbackfiches van de mentoren, de tussentijdse en eindevaluatiedocumenten (incl. het extra blad waarop de motivering onder woorden gebracht werd) én van de reflecties, ... zoals opgenomen in de stagewerkmap (dus incl. het logboek van de Studente dat is opgenomen in de stagewerkmap en waarin de Studente een aantal persoonlijke leermomenten diende te bespreken) én anderzijds het samenvattend overzicht per student dat als bijlage is gehecht aan de mail van de hoofdverpleegkundige van 15.06.2017 aan de opleiding, zal de Raad vaststellen dat voornoemde beslissing van de stagecommissie wel degelijk gesteund is op in feite en in rechte aanvaardbare gronden, die te vinden zijn in het administratief dossier.

Uit deze documenten blijkt inderdaad dat er meerderen werkpunten waren. Hierboven onder 3.2 werd een overzicht gegeven van het stagetraject van de Studente. Dit zijn de feitelijke gronden waarin de beslissing van de stagecommissie steun vindt en die te vinden zijn in het administratief dossier.

De materiële motiveringsplicht werd dus door de opleiding gerespecteerd.

De motieven werden in de beslissing van de stagecommissie vermeld. De motivering laat aan de Studente toe kennis te nemen van de beoordeling omtrent het niet bereikt hebben van de vooropgestelde competenties en vaardigheden.

Ook de formele motiveringsplicht werd dus door de opleiding gerespecteerd.

Motivering beslissing intern beroep:

De Interne Beroepsinstantie is een orgaan van actief bestuur, zodat in regel niet op *alle* middelen die door een student worden opgeworpen dient te worden geantwoord.

Het volstaat dat de Interne Beroepsinstantie duidelijk maakt waarom het tot een bepaald oordeel is gekomen.

De beslissing telt maar liefst 22 pagina's, waarbij getracht werd de Studente een beter inzicht te geven in de motieven, die tot de studievoortgangsbeslissing hebben geleid en in ieder geval de grieven van de Studente betrokken werden, die een wezenlijke invloed konden hebben op de beoordeling.

Ook de Interne Beroepsinstantie heeft de op haar rustende motiveringsplicht gerespecteerd.

Meer nog, waar nodig heeft zij - in het kader van de volheid van bevoegdheid waarover zij overeenkomstig art. 101 OER beschikt, om ofwel het beroep op gemotiveerde wijze op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid af te wijzen ofwel een nieuwe beslissing te nemen - de motieven verder aangevuld en vervolledigd.

In zoverre uw Raad zou oordelen dat de initiële studievoortgangsbeslissing onvoldoende gemotiveerd geweest zou zijn, *quod non*, dan dient minstens te worden vastgesteld dat dit ‘gebrek aan motivering’ hersteld werd in de beslissing van de Interne Beroepsinstantie die ertoe bevoegd was om dat te doen.

In geen geval kan de Studente gevuld worden waar ze stelt dat de beslissing strijdig zou zijn met de dagelijkse feedbackfiches / beoordelingen, zoals die door de mentoren op de stageplaats werden ingevuld.

Opnieuw dient opgemerkt dat de Studente niet concreet aanduidt in welke mate, op welk vlak en van welke stukken de motivering precies zou afwijken, zodat hierop slechts in algemene termen geantwoord kan worden.

In de ECTS-fiche is uitdrukkelijk voorzien dat de eindbeoordeling gebeurt door de stagecommissie, die is samengesteld uit alle praktijklectoren van de hogeschool en

voorgezeten door een lid van het stagebureau (deze samenstelling draagt er toe bij dat de prestaties van de studenten op eenzelfde wijze geëvalueerd worden).

De uiteindelijke beoordeling gebeurt dus niet door de mentoren, die slechts een adviserende rol hebben en dagelijkse feedback geven.

Positieve en constructieve feedback in de loop van een stageperiode staat een beoordeling ‘onvoldoende’ na het afronden van de stage ten andere *ipso facto* niet in de weg (R.Stvb. 13.08.2015, nr. 2.247). Een positieve benadering in de begeleiding kan – zoals *in casu* – ook bedoeld zijn om onzekerheid bij de student weg te nemen (R.Stvb. 22.12.2015, nr. 2.745).

Daarnaast dient vastgesteld dat uit de dagelijkse feedbackfiches van de mentoren wel degelijk blijkt dat er heel wat werkpunten waren, waarbij een aantal van deze werkpunten systematisch bleven weerkeren (o.a. klaarzetten materiaal, plaatsen van een sonde, tempo/tijdsbewaking, communicatie en geven van een correcte en volledige briefing binnen de daartoe voorziene tijdspanne).

Wat meer is, in haar logboek erkende de Studente dat zij op deze vlakken tekort schoot.

De beslissing is dus geenszins in strijd met de stukken.

Waar de beoordeling mogelijks als streng wordt ervaren door de Studente, betekent dit op zich nog niet dat de beslissing kennelijk onredelijk zou zijn.

Evenmin kan de Studente gevuld worden waar ze stelt dat de beslissing op intern beroep gedeeltelijk niet gemotiveerd zou zijn.

De Studente geeft niet aan op welk vlak de beslissing niet gemotiveerd zou zijn, zodat alleen maar kan worden benadrukt dat de beslissing enerzijds uitvoerig gemotiveerd werd en anderzijds de Interne Beroepsinstantie als orgaan van actief bestuur hoe dan ook niet verplicht was om op *alle* middelen te antwoorden.”

Beoordeling

Zoals hierboven reeds is aangegeven, vormt enkel de beslissing op intern beroep het voorwerp van de huidige procedure. Het is deze beslissing die materieel en formeel afdoende gemotiveerd dient te zijn. In de mate dat het middel zich op basis van die rechtsgronden keert tegen de initiële studievoortgangsbeslissing, in het onontvankelijk.

De loutere stelling dat de motivering van de bestreden beslissing in strijd is met de schriftelijke stukken, meer bepaald de dagelijkse beoordelingen tijdens de stage, is te vaag om als een ontvankelijk middel te worden beschouwd. Het komt aan de verzoekende partij toe om concreet en duidelijk aan te wijzen welke elementen van de motivering van de bestreden

beslissing op gespannen voet staan met welbepaalde stukken uit het dossier en waarom. Het is niet de taak van de Raad om eigener beweging op zoek te gaan naar mogelijke discrepancies tussen de stukken en de motieven van de bestreden beslissing.

Bovendien komt de vraag naar de materiële motivering van de bestreden beslissing op meer specifieke wijze aan bod in de middelen die verzoekster in ‘bijlage 1’ bij haar verzoekschrift heeft opgeworpen en die onderstaand worden onderzocht, zodat het middel ook om die reden hier niet dient te worden beantwoord.

Steunend op de formelemotiveringsplicht overtuigt het middel evenmin. Verzoekster wordt eraan herinnerd dat de formelemotiveringsplicht in de eerste plaats een vormelijk voorschrift is, dat aan het bestuur de plicht oplegt om in de beslissing zelf de motieven op te nemen die haar moeten dragen. Gelet op de omvang van de bestreden beslissing kan niet worden ontkend dat zij uitdrukkelijk is gemotiveerd. Bovendien betoogt verwerende partij met recht dat de interne beroepsinstantie een orgaan van actief bestuur is, en in die hoedanigheid niet verplicht is om te antwoorden op alle argumenten die de student heeft opgeworpen. Het volstaat dat het voor de betrokkenen duidelijk is waarom tot een welbepaalde beslissing is gekomen, wat inhoudt dat minstens een antwoord wordt gegeven op die argumenten die het bestuur tot een andere beslissing hadden kunnen brengen. Het staat aan de verzoekende partij om dan voldoende concreet aan te wijzen aan welke naar haar oordeel decisieve middelen op intern beroep de bestreden beslissing ten onrechte voorbij is gegaan. Die verduidelijking leest de Raad evenwel in geen enkel opzicht in verzoeksters eerste middel. Bijgevolg kan het middel niet worden aangenomen in zoverre het steunt op de formelemotiveringsplicht.

Het middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Tweede middel

In een tweede middel beroeft verzoekster zich op een gebrekige feedback in de loop van de stage.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat er tijdens de uitvoering van de stage geen enkele aanwijzing werd gegeven dat haar prestaties niet zouden voldoen aan de criteria om een voldoende te scoren, behoudens een handgeschreven document van de praktijklector dat bij het evaluatieformulier werd gevoegd.

Verzoekster verwijst naar de kritiek die zij ter zake in het intern beroep heeft opgeworpen, thans gevoegd als ‘bijlage 4’.

Verwerende partij stelt hier in haar antwoordnota in hoofdorde tegenover dat verzoekster in de interne beroepsprocedure niet heeft opgeworpen dat ze in de loop van de stage nooit een aanwijzing zou hebben gekregen dat ze niet zou voldoen aan de evaluatiecriteria, zodat dit middel thans als nieuw en derhalve onontvankelijk moet worden beschouwd.

Alleszins acht verwerende partij het middel ongegrond, omdat het volgens haar in tegenspraak is met de eigen reflecties van verzoekster, waar ze net na de tussentijdse evaluatie op 8 mei 2017, en dus *in tempore non suspectu*, in haar logboek (dat deel uit maakt van de stagewerkmap en als dusdanig tot de evaluatielijst behoort) schrijft: “...*Het was voor mij een ‘wake-up call’, ik wist niet dat ik zo slecht bezig was. Naar mijn gevoel verliep mijn stage redelijk goed. Dit was dus niet zo. Ik heb mijn werkpunten meegekregen en ik wil zeker werken aan deze punten om zo een betere verpleegkundige te worden...*”. Hieruit blijkt volgens verwerende partij ontegensprekelijk dat verzoekster een duidelijke aanwijzing had gekregen dat ze in tegenstelling tot wat ze zelf dacht “slecht bezig” was (en dus niet voldeed aan de evaluatiecriteria), en dat verzoekster werkpunten had meegekregen en zo in de mogelijkheid was hieraan te werken teneinde alsnog te kunnen slagen.

In zoverre het middel stelt dat op geen enkel ogenblik in de feedbackfiches aangegeven zou zijn dat het verloop van de stage niet zou voldoen, dat de twee breekpunten uit de nota van de praktijklector (wisselvallig presteren en onvoldoende communicatie) niet zouden worden ondersteund door de waarnemingen van de verpleegkundigen, zoals die in de dagelijkse feedbackfiches werden opgetekend en dat verzoekster integendeel wel zou voldoen, is het middel volgens verwerende partij onduidelijk aangezien het wat betreft de verdere uiteenzetting ervan enkel verwijst naar de motivering van het intern beroep.

Bovendien is het middel naar oordeel van verwerende partij ook in dat opzicht ongegrond. De eindbeoordeling, zo stelt zij, gebeurt immers niet door de mentoren, maar door de stagecommissie bestaande uit alle praktijklectoren van de hogeschool en voorgezeten door een lid van het stagebureau. De mentoren hebben slechts een adviserende rol en geven dagelijkse feedback (zowel mondeling op het ogenblik van de prestatie zelf als nadien schriftelijk door het invullen van de feedbackfiche). Bovendien, zo stipt verwerende partij nog aan, blijkt uit deze fiches wel degelijk dat er werkpunten waren, die na verloop van tijd er toe geleid hebben dat verzoekster een beoordeling ‘onvoldoende’ kreeg. Verwerende partij voegt hier nog aan toe:

“Zonder zich al te veel blind te staren op de algemene appreciatie/quotering die de mentoren gaven, op het vlak van ‘bekwaamheid’ (onder de vorm van ‘onvoldoende’, ‘op goede weg’ of ‘goed’ en op het vlak van ‘bereidheid’ (onder de vorm van ‘te weinig’, ‘voldoende’ of ‘teveel’), dient vastgesteld dat:

- de Studente op het vlak van bekwaamheid zowel qua theoretische kennis, als qua juiste verpleegmethodiek een aantal keer slechts ‘op goede weg’ scoorde. De score ‘op goede weg’ toont aan dat er nog werkpunten waren.
- de appreciatie/quotering op het vlak van ‘bereidheid’, waar de Studente meestal ‘voldoende’ scoorde, slechts kan doorwegen bij de beoordeling van de competentie om het eigen leerproces in handen te nemen (en dus niet bij de beoordeling van vele andere competenties) en de algemene attitude van een student. Het feit dat de Studente op het vlak van bereidheid meestal ‘voldoende’ scoorde er op zichzelf genomen dan ook niet toe kan leiden dat de Studente voldoende gepresteerd zou hebben op *alle* evaluatiecriteria van *alle* andere competentiedomeinen. Ook op het vlak van bereidheid tenslotte een aantal keer een gebrek aan zelfvertrouwen en het te weinig aankunnen van de handeling werd vastgesteld.

(...)

Daarnaast dient men vooral ook aandacht te hebben voor de woordelijke feedback die de mentoren gaven (zie daarvoor het overzicht dat hierboven onder 3.2 gegeven werd).

Het valt daarbij op dat een aantal van de werkpunten van de Studente systematisch bleven weerkeren, zonder dat een voldoende positieve evolutie merkbaar was. Bepaalde dagen was er weliswaar vooruitgang te merken en werd door de mentoren opgemerkt dat bepaalde zaken al “vlotter” / “beter” verliepen, maar op andere dagen was er dan weer een achteruitgang en kwamen dezelfde werkpunten opnieuw meer uitgesproken naar voren, vandaar dus het besluit van de hoofdverpleegkundige en de stagecommissie dat de Studente wisselvallig presteerde. De werkpunten situeerden zich o.a. op het vlak van klaarzetten materiaal, plaatsen van een sonde, tempo/tijdsbewaking, communicatie en geven van een correcte en volledige briefing binnen de daartoe voorziene tijdsSpanne.

Een aantal van deze werkpunten worden door de Studente overigens uitdrukkelijk aanvaard en erkend in haar logboek (eigen reflecties op leermomenten die de Studente doorheen de stage en dus *in tempore non suspectu* diende te geven en die zijn opgenomen in het stagewerkboek en als dusdanig deel uitmaken van de evaluatiedocumenten, zie wat betreft het gebruik van het logboek ook *infra* onder 5.6.2).

Naast het wisselvallig karakter van de prestaties, werd als bijkomend breekpunt vastgesteld dat de Studente – hoewel ze daar reeds uitdrukkelijk op was gewezen bij de tussentijdse evaluatie - een aantal keer tekort schoot op het vlak van communicatie. (o.a. directe communicatie ipv indirecte communicatie , plaats vinden binnen het team, verder inoefenen van het geven van mondelinge briefings)."

Verzoekster drukt in haar wederantwoordnota haar verbazing uit over de bewering dat de grief inzake het gebrek aan aanwijzingen over het al dan niet kunnen slagen, in de interne beroepsprocedure niet aan bod zou zijn gekomen. Zij stelt dat integendeel de hele intern procedure daarover handelt, en verwijst naar verschillende passages uit het verzoekschrift op intern beroep.

Beoordeling

Zoals hierboven reeds is overwogen, kan verzoekster zich er in de huidige stand van de procedure niet toe beperken te verwijzen naar het verzoekschrift op intern beroep ('bijlage 4'), daar een loutere verwijzing naar een stuk dat geen grieven bevat tegen de bestreden beslissing, niet kan worden beschouwd als een middel in de procedure voor de Raad. In de mate dat het middel berust op een degelijke verwijzing, is het onontvankelijk.

Verder doet verzoekster gelden dat zij in de loop van het academiejaar onvoldoende feedback heeft gekregen opdat zij tijdig zou kunnen remediëren ten aanzien van wat blijkbaar in hoofde van de opleiding als een onvoldoende prestatie werd beschouwd.

De Raad heeft al meermaals overwogen dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op

het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was. Daarvan levert verzoekster niet het bewijs.

Ten slotte stelt de Raad samen met verwerende partij vast dat verzoekster in de loop van de stage niet geheel in het ongewisse was over de werkpunten die nog te remediëren waren. Zo noteerde verzoekster op 8 mei 2017 in haar logboek: “*het was voor mij een wake-up call, ik wist niet dat ik zo slecht bezig was. Naar mijn gevoel verliep mijn stage redelijk goed. Dit was dus niet zo.*” Ook andere vermeldingen in het logboek geven aan dat verzoekster nog werkpunten zag en erkende in het eigen functioneren. Dit, samengenomen met de feedback die van de praktijklector werd ontvangen tijdens de tussentijdse evaluatie, maakt dat verzoekster niet kan voorhouden dat zij gedurende de gehele stage in de veronderstelling was of mocht zijn dat zij zonder meer op weg was naar een slaagcijfer.

Het middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Derde middel

In een derde middel beroept verzoekster zich op de formelemotiveringsplicht, de materiëlemotiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het fair play-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij zet haar middel uiteen als volgt (voetnoten zijn weggelaten, behalve wanneer anders vermeld):

“De motieven worden in de beslissing verlegd, van dat wat opgesomd werd in de geschreven document, naar een nu ruimer scala dat betrekking heeft op ‘zelfvertrouwen, communicatie, zelforganisatie en timemanagement, zelfstandig werken, geen of weinig

groei sinds de tussentijdse evaluatie en vanaf 31 mei zeer wisselvallige stage' (blz. 13 en 14 van de beslissing).

Maar de beslissing slaagt er niet in om die reeks van falende criteria vanuit de feiten aan te tonen.

3.1. De dagelijkse scores/quoteringen van de feedbackfiches

De student wordt dagelijks geobserveerd door verpleegkundigen (de mentoren) die hun mening op een feedbackfiche neerschrijven én een quatering geven over dat functioneren
(stuk 8)

Er zijn twee hoofdcriteria:

- Bekwaamheid, onderverdeeld in de volgende subcriteria
 - o Bezit de nodige theoretische kennis
 - o Hanteert de juiste verpleegmethodiek (voorbereiding, uitvoering, nazorg)
- Bereidheid, onderverdeeld in de volgende subcriteria
 - o Heeft zelfvertrouwen
 - o Is leergierig
 - o Kan de handeling aan
 - o Is gemotiveerd
 - o Bezit de juiste attitude

Op bekwaamheid zijn er maar drie mogelijke scores: onvoldoende — op goede weg — goed

Op bereidheid zijn er maar twee mogelijke scores: te weinig — voldoende (en voor zelfvertrouwen nog een extra: te veel).

Deze scores werden op elke feedbackfiche ingevuld door de verpleegkundigen.

Wat opvalt is dat de studente consequent 'voldoende' en 'goed' scoort.

De eerste weken is vooral het punt van zelfvertrouwen een aandachtspunt en daar wordt ze een aantal keren gescoord tussen 'te weinig' en 'voldoende' in.

Vanaf 15 mei is dat echter achter de rug en krijgt ze daar steeds een 'voldoende' voor. Uitsluitend op 31 mei wordt als 'te weinig' gequoteerd en voor de theoretische kennis een onvoldoende.

Voor alle andere dagen scoort de studente echter zeer stabiel op 'voldoende' voor het hoofdcriterium van 'bereidheid' en op 'voldoende' en 'goed' voor het hoofdcriterium van 'bekwaamheid'.

Er is dus zegge en schrijven één dag dat er op één punt een 'te weinig' gescoord wordt in alle dagelijkse quoteringen van alle mentoren.

Er waren 8 mentoren in die stageperiode en hun quoteringen verliepen consistent.

De noodzakelijke gevolg trekking daarvan is dan ook dat deze scores hun spiegelbeeld zouden moeten vinden in de scores van de tussentijdse evaluatie en de eindevaluatie.

Voor de tussentijdse evaluatie van 8 mei is dat inderdaad het geval (stuk 7). Alle quoteringen bevinden zich in de zone '2 voldoende aanwezig' en de zone '3 goed'. Sommigen nog op de grens met '2 voldoende', veel op de grens met '2 goed' en een aantal op '3 goed aanwezig'.

Voor de eindevaluatie werden de quoteringen echter niet aangebracht!

Gelet op de dagelijkse positieve quoteringen kon het niet anders dan dat de quotering van de eindevaluatie daar een afspiegeling van moest zijn.

Vermits men er op dat ogenblik echter plots voor koos om een onvoldoende over de hele lijn te geven, kon men natuurlijk die eindevaluatie niet als onvoldoende gaan quoteren. De tegenspraak zou dan onweerlegbaar zijn. Men verkoos dan blijkbaar om die tegenspraak uit de weg te gaan en gewoon niet te quoteren.

Onze stelling is dat de consistentie van de dagelijkse quoteringen van 8 mentoren (zowel als gemiddelde en als mediaan positief) beschouwd moeten worden als de juiste weergave van het verloop van de stage en dus op geen andere wijze dan in een ‘voldoende’ als eindbeoordeling van de stage moeten uitmonden.

Wij hebben in onze initiële motivatie dit duidelijk aangegeven (stuk 4, blz. 12-13).

Het springt in het oog dat de ruime motivatie van de beslissing van de interne beroepscommissie op dit duidelijke punt van ons verweermiddel niet ingaat. Ons middel wordt niet beantwoordt.

Wanneer de beslissing van de interne beroepscommissie aangeeft dat aan de formele motiveringsplicht, zowel door het bestuur als door de interne beroepscommissie zelf, is voldaan (stuk 5, punt 4.8. blz.21), dan is dat niet het geval voor dit middel.

In principe zouden we onze motivatie van dit verzoekschrift hier al kunnen beëindigen, want het lijkt ons niet mogelijk om een positieve mathematische quatering, taalkundig op zulke wijze te gaan interpreteren dat het resultaat een negatieve beoordeling wordt en dus ook resultereert in een negatieve quatering.

Vermits de beslissing echter wel dergelijke interpretaties naar voor schuift, gaan wij hier verder toch op in – zo beperkt als mogelijk.

3.2. De positieve bemerkingen van de mentoren zouden een vorm van vriendelijke goedwillendheid t.o.v. de studente zijn

De duidelijke positieve commentaren van de 8 mentoren worden weggezet als een blijkbaar te verwaarlozen element omdat zij genoteerd werden ‘uiteraard... vanuit een oogpunt van coaching en waardering’: (stuk 5, blz. 9), ‘de goedkeurende opmerkingen die de Studente van de mentoren/verpleegkundigen kreeg, zijn erop gericht de Studente positief te bekraftigen en te coachen’ (blz. 15).

Met de consistentie commentaren mag dus blijkbaar geen rekening gehouden worden als ze positief zijn omdat ze dan enkel een vorm van coaching, waardering en goodwill zouden zijn (met de impliciete boodschap dat ze daardoor een verwaarloosbare inhoud hebben).

Nochtans is die waardering algemeen aanwezig over de ganse ploeg van 8 mentoren — zoals dat onmiskenbaar uit hun cijfers van de quatering blijkt.

Verder besteedt de beslissing inhoudelijk aan deze positieve commentaren geen enkele verdere aandacht.

Wanneer de commissie dan herhaaldelijk formeel verklaart dat er wel degelijk rekening werd gehouden met de positieve input van de mentoren (o.a. blz. 19), wordt dit inhoudelijk door niets gestaafd.

De motivering is niet logisch en klopt niet met de verifieerbare feiten.

Wat ons dan brengt tot de elementen die wel een doorslaggevende rol hebben gespeeld in de beslissing volgens de motivatie.

3.3. Argumenten vanuit het logboek van de studente zelf (stuk 5, blz.7 - 9)

De interne beroepscommissie gaat putten uit de persoonlijke bemerkingen van het logboek van de studente om – post factum – de negatieve eindbeoordeling te onderbouwen.

Ze gaat daarbij over tot een zeer selectief filteren uit hun context van alle uitslatingen die een negatieve connotatie kunnen hebben en plaatst die achter elkaar, met de nodige zwartmarkeringen.

Wij achten dit een problematische manier van handelen en wijzen die op principiële gronden – moreel én juridisch – af.

Moreel betwistbaar

Het logboek is een soort van dagboek waarin aan de student gevraagd wordt om over zijn handelen en functioneren van die dag na te denken.

Het gaat hier om een subjectieve zelfobservatie, waarbij de studente haar innerlijke wereld, mijmeringen, bedenkingen van allerlei aard en gevoelens bloot legt. Dergelijke informatie moet met de nodige terughoudendheid en voorzichtigheid benaderd worden.

De studente is een kritische persoon ten aanzien van haar eigen functioneren. Zij hanteert haar deel van de feedbackfiches en van het logboek als een vorm van zelfreflectie.

De studente wenst maximaal aan te leren en te groeien, te dien einde onderwerpt ze zich aan een streng zelfonderzoek, om aan de hand daarvan haar eigen handelen in vraag te stellen en om in functie daarvan haar zorgverlening bij te sturen waar nodig. En dat is juist de opdracht ook van dit element van de stage.

Wij vestigen er de aandacht op de studente daarmee juist voldoet aan een aantal kerndoelen, namelijk de doelstellingen geformuleerd onder de nummers 7, 10, 12, 17 en 19 (stuk 5, blz.5)!

De interne beroepscommissie hanteert deze persoonlijke zelfreflecties van het logboek nu als een argument tegen de studente zelf, dat zou moeten staven dat ze niet voldoet aan de gestelde criteria. In de mate dat de studente haar handelen ontleert – als leerproces – gaat de commissie deze gegevens duidelijk niet met de nodige voorzichtigheid en terughoudendheid hanteren en tegen de studente zelf gebruiken.

Voor de commissie worden de persoonlijke uitslatingen dan als een tegenbewijs beschouwd van de quoteringen en evaluaties van de mentoren en van de tussentijdse evaluatie. Het logboek wordt daardoor op een oneigenlijke wijze gebruikt.

De commissie beschaamt met die handelswijze volgens ons het vertrouwen dat de studente mocht hebben over het gebruik van haar persoonlijke overwegingen in het logboek.

En zelfs dan nog beperkt de commissie zich niet tot algemene beschouwingen over de wijze waarop het functioneren door de ogen van de studente wordt ervaren, maar is zij verplicht om er met de kam door te gaan en alle negatief klinkende meldingen er uit te filteren en breed uit te smeren in haar motivatie.

Juridisch niet correct

Het logboek is geen bewijsmateriaal aan de hand waarvan geoordeeld kan worden of de studente al dan niet voldoet aan de stagevereisten. De scores en evaluaties van de mentoren ondersteunen niet het beeld dat gesuggereerd wordt vanuit het logboek. Hun scores zijn voor die dagen niet negatief.

Terwijl het juist deze evaluaties en scores die als bewijsmiddel moeten gelden en ook zo opgevat en neergezet zijn. De commissie vermeldt ze niet.

De scores en evaluaties van de mentoren hebben voorrang op het logboek, vanuit hun expliciete doelstelling: de student evalueren.

Wij vinden dat hier het ‘bewijsmateriaal’ op een onterechte wijze gehanteerd wordt.

De persoonlijke uitingen van zelfonderzoek worden op een oneigenlijke wijze als een getuigenis à charge gehanteerd door de interne beroepscommissie in haar motivatie. Terwijl de echte evaluaties van de praktijklectoren in hun scores, de getuigen à décharge zeg maar, genegeerd worden .

Dit is een gekunstelde wijze van omgaan met de vorhanden zijnde documenten Om deze redenen vinden wij de beslissing, in de mate dat ze op dergelijke argumentatie gebaseerd is, niet getuigen van fair-play.

Ook op strikt juridische gronden vragen wij om deze wijze van argumenteren uit de argumentatie te verwijderen en er geen rekening mee te houden. Dit op grond van het juridische principe van het ‘verbod op zelfincriminatie’ [verwijzing in voetnoot naar artikel 14.3.g van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten].

De gegevens uit het logboek kunnen evenmin als een ‘vermoeden van’ gehanteerd worden, want door de aanwezigheid van de tegenstrijdige scores van de evaluaties kan het zeker niet gaan om ‘gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens’ [verwijzing in voetnoot naar artikel 1353 van het Burgerlijk Wetboek].

Subsidiair

En volledig subsidiair: het logboek vermeldt ook tal van positieve zelfevaluaties, zelf op de punten die de commissie als negatief wenst te markeren.

Zie bijvoorbeeld de bedenkingen bij de ochtenddienst van 15/5, bij de activiteiten van zoneverantwoordelijke van 27/05 en 28/05, van 2/06 waar niets meer te merken valt van de slechte werkervaring van de dag voordien (31/05), als zoneverantwoordelijke op 3/06 waar ze duidelijk initiatieven neemt en alle ‘kritische’ punten van haar handelen een duidelijke positieve reflectie hebben, als zoneverantwoordelijke op 4/06 waar alles duidelijk prima verloopt (wondzorg, tempo), op 7/06 wanneer er geen zoneverantwoordelijke is aangeduid en de twee studenten zelf moeten bepalen wie dat doet. Studente neemt daar duidelijk het initiatief in.

Over deze positieve zelfevaluaties doet de commissie er dan wel omstandig het zwijgen toe. Wat eens te meer een aanwijzing is van het feit dat men selectief te werk wil gaan en blijkbaar een bepaalde suggestieve sfeer wil creëren.

3.4. De feedbackfiches van de mentoren

Daarop aansluitend citeert de motivatie van de interne beroepscommissie dan een aantal aandachtspunten en werkpunten van de mentoren uit de feedbackfiches (stuk 5, blz. 9 en 10).

En dat zijn ze inderdaad: gewoon de technische werkpunten zoals die uit het stageverloop naar voor komen, ze zijn functioneel en dragen geen waardeoordeel uit over het onvoldoende functioneren van de studente.

De punten die regelmatig terugkomen zoals zelfvertrouwen en tempo, waren voor de mentoren duidelijk geen breekpunt – verwijzende naar hun scores en hun uitgesproken commentaar daarop. (Zie stuk 4 blz. 7 en 8).

Het waardeoordeel en de evaluatie worden weergegeven in de quoteringen van dezelfde fiche. De evaluaties en de scores geven een beeld dat doorheen de weken van de stage een gestage groei laat zien, en dat in de commentaren bevestigd wordt.

De motivatie tracht dit op te vangen door herhaaldelijk te stellen dat deze werkpunten mondeling toegelicht werden en dat er veel mondelinge feedback aan de studente werd gegeven. Aldus de suggestie opwekkend dat in die mondelinge feedback de negatieve beoordeling begrepen zit. En ook hier zoekt de motivatie daar de bevestiging van in het logboek van de studenten (en niet in de quoteringen).

3.5. De tussentijdse evaluatie van 8 mei (stuk7 en stuk 5 blz. 10)

De commentaren op de fiche van de tussentijdse evaluatie zijn eveneens functioneel, en dragen in zich geen enkele negatief waardeoordeel over de uitvoering van de stage mee ('ga voor..., probeer..., probeer..., oefen..., student geeft aan..., durf gerust ook..., briefing dient nog verder geoefend ... enz.').

Uit geen van deze bewoordingen kan ook maar afgeleid of vermoed worden dat de studente op dat ogenblik een onvoldoende scoorde.

In de motivatie van de beslissing van de interne beroepscommissie wordt echter gesteld dat 'aan studente werd gezegd dat de stage van de leerwerkplaats op dat ogenblik onvoldoende was en dat ze een verder groei en positieve evolutie dient te tonen om te kunnen slagen'.

Studente ontkent echter met klem en formeel dat haar deze boodschap (op deze wijze of welke ander ook expliciet of impliciet) mondeling werd meegedeeld (stuk 11).

Deze mondelinge verklaring is ook niet geloofwaardig in het licht van de quatering van de tussentijdse evaluatie. Alle quateringen (56) bevinden zich in de zone '2 voldoende aanwezig'. Sommigen nog net op de grens met '2 voldoende' (8), en veel op de grens met '3 goed aanwezig' (17) en sommigen zelfs uitdrukkelijk in '3 goed aanwezig' (5). Geen enkele quatering bevindt zich in de zone '1 onvoldoende aanwezig'.

Het kan niet aannemelijk gemaakt worden dat men langs de ene kant op 8 mei mondeling zou zeggen dat de stage onvoldoende is en dat zonder verbetering er geen kans op slagen is, en tegelijkertijd op die dag alle criteria (56 punten) als voldoende en meer dan voldoende te scoren, zonder een enkele onvoldoende te scoren.

Het geschreven stuk met zijn quateringen van die dag is van doorslaggevende aard ten aanzien van een betwiste uitspraak die daar mee in strijd zou zijn en die ook nog eens formeel ontkend wordt. In deze primeert een geschreven bewijsstuk boven een – betwiste – mondelinge verklaring.

Bedenkelijker vinden we nog de poging om de betwiste uitspraak andermaal te koppelen aan een zelfreflectie van de studente, waarmee gesuggereerd wordt dat studente de uitspraak erkent en beaamt. Dat is niet het geval.

Een punt van zelfreflectie wordt uit zijn verband gelicht en aan een betwiste uitspraak gekoppeld om een realiteit te evoceren die er niet is. In casu ging het om de werkpunten die op het formulier van de tussentijdse evaluatie vermeld staan, vanuit haar kritisch zelfbeeld schrok studente van het aantal werkpunten dat er nog te gaan was. De subjectieve en spontane bewoordingen waarin dat gevoel tot uiting wordt gebracht vormen dan het kroonstuk in de 'bewijsvoering' van de commissie.

Wij protesteren tegen deze betwistbare aanpak en verwijzen daarvoor naar onze bemerkingen onder punt 3.3., zowel op moreel als juridisch vlak.

3.6. De zogenaamde wisselvallige prestaties van de studente

Op tal van plaatsen in de motivatie van de beroepscommissie wordt steeds maar herhaald dat de prestaties wisselvallig waren, dat er moeite is met de vroege dienst, dat

de bemerkingen van de mentoren stelselmatig terugkeren en dat er dus geen positieve evolutie merkbaar is (stuk 5, blz. 7, 11, 12, 13, 14, 15 uitvoerig, 17 uitvoerig, 18, 19).

Het is als een mantra waarvan het repetitieve karakter geacht wordt extra overtuigingskracht te hebben.

Het enige motief dat men daarvoor geeft, het enige bindmiddel, zijn de persoonlijke reflecties van de studente uit het logboek, die in een steeds wisselende context worden geplaatst.

Hoger hebben wij met klem betoogd dat het gebruik van deze persoonlijke zelfbedenkingen en mijmeringen geenszins als een bewijs mogen gehanteerd worden. Dat dit volgens ons op moreel vlak onaanvaardbaar is, juridisch om verschillende redenen niet toelaatbaar is en pertinent de bewijskracht van de quoteringen van de mentoren miskent.

Maar bovenal, het klopt ook niet. Het is niet waar.

Uit de feedbackfiches blijkt dat de prestaties van studente juist beter en evenwichtiger worden na verloop van tijd. Zeker en vooral na 31 mei. Zie de verklaringen en quoteringen van de verpleegkundigen op de fiches (stuk 8) van 2 juni, 3 en 4 juni, 5 juni, en 8 juni.

Wij nodigen gewoon uit om die feedbackfiches te lezen.

Er wordt uitdrukkelijke gesteld dat de communicatie vlot verloopt (in tegenstelling tot wat de motivatie voorhoudt), dat de wondzorg goed verloopt (in tegenstelling tot de motivatie die stelt dat de zorg in het honderd loopt), dat er hulp gevraagd wordt aan collega's (idem...), dat de geplande technieken correct uitgevoerd worden (idem...), dat de samenwerking vlot verloopt, dat ze empathisch is gedienstig naar de patiënten, ...

De afsluitende fiche van de stage (8 juni) zegt letterlijk het volgende:

'Je bent een aangename student om mee samen te werken. Je overlegt met collega's over hoe je bepaalde dingen zou aanpakken, je informeert de patiënt over zijn/haar medicatie. Je bent heel vriendelijk tegen de patiënten.. .maak je zeker geen zorgen over je werktempo, dat komt vanzelf wel. Je kan ook al goed zelfstandig werken. Je hebt het onder controle'.

Dit kan men toch op geen enkele wijze anders lezen of interpreteren dan wat er staat? Alle quoteringen m.b.t de bekwaamheid staan op 'goed' en niet op 'op de goede weg' of laat staan op 'onvoldoende'.

Wanneer die quoteringen vóór 31 mei soms nog staan 'op de goede weg', (2 x) dan is dat na 31 mei helemaal niet het geval. Dus in tegenstelling tot wat de motivatie stelt is er wel groei en is die pertinent en consistent.

Wat betreft de criteria van 'zelfvertrouwen', 'kan de handeling aan', 'is gemotiveerd'... is de score na 5 mei continu positief (met uitzondering van 31 mei).

Waar kan men dan het idee vandaan halen om te stellen dat de studente 'technisch niet onderlegd is, weinig inzicht heeft, wisselend in functioneren → motivatie'???

De interne beroepscommissie en het bestuur pleiten gewoon tegen de feiten en de stukken van het dossier.

En inderdaad het werktempo is nog een punt van aandacht. Maar noch deze mentor, noch de voorgaanden laten er een zweem van twijfel over bestaan dat dit punt een struikelsteen zou kunnen zijn voor de slaagkansen.

3.7. De zgn. 'incidenten' (31 mei, 3 juni en de communicatie) - stuk 5, blz. 16- 18, 31 mei

Betreffende het incident van 31 mei hebben wij reeds geargumenteerd in onze motivatie van 28 juni (stuk 4, blz. 8 en 9) waarnaar wij hier verwijzen. Het was een eenmalig incident vanuit een specifieke context en een specifieke aanleiding.

Ook hier weer wordt de persoonlijke zelfreflectie als bezwarende getuigenis aangehaald.

We verwijzen naar onze bezwaren die we daartegen geformuleerd hebben onder punt 3.3.

6 juni

31 mei wordt dan gekoppeld aan een volgend zgn. ‘incident’ van 6 juni. De vriend van de studente kwam haar opzoeken voor een dringende vraag. Dat werd door de studente keurig gemeld en gevraagd aan de verpleegkundige. Het was dus absoluut niet zo dat ze zo maar ‘verdween’ zoals de motivatie dit beschrijft. Het hele verloop werd door de studente ook op de hoorzitting uiteengezet (het vragen van de toelating aan de verpleegkundige, het tijdsverloop). De duur was ongeveer een kwartier. Dat werd ook zo op de hoorzitting meegegeven. De interne beroepscommissie maakt daar 45 min van en zegt dat de studente op de hoorzitting een periode van 5 min aangaf. Nog het een, noch het ander is een correcte weergave van de feiten.

Er was geen enkele repercussie op de verdere werking van de zone waar de studente verantwoordelijk voor was. Er waren in de zone waar de studente werkte, geen medestudenten, die werkten in de andere zone. En zij heeft uitdrukkelijk wel voorzien in opvolging en back up door aan de verpleegkundige te vragen om even voor haar in te vallen, én dit met haar voorafgaandelijk akkoord.

Wat op die punten geponeerd wordt in de motivatie is manifest onjuist.

In wezen gaat het om een non-event, waar nu een sfeer rond geweven wordt van verwarring en incompetente op vlak van communicatie naar collega-studenten toe, het niet voorzien van opvolging en back up... Terwijl er niets van dit alles aan de hand was of zich voordeed.

Het enige concrete feit dat steeds maar terugkomt en waar de plotse wijziging van evaluatie aan opgehangen wordt, zijn de gebeurtenissen van 31 mei.

Ondanks alle pogingen om er meer van te maken, komt het daar steeds op neer. Zonder dit incident zou de evaluatie gekanteld zijn in de logica van de dagelijkse quoteringen van de mentoren.

Dat wordt ook (bijna) met zoveel woorden gezegd in de motivatie van de interne beroepscommissie (stuk 5, blz. 17): *‘de ‘incidenten’ waarvan sprake hebben er enkel voor gezorgd dat de mentoren het wisselvallig presteren van de Studente beter konden plaatsen. Dit was voor hen tot dan toe een raadsel gebleven omdat ze we/zagen dat de Studente het in zich had om te kunnen slagen en bereid bleek om aan haar werkpunten te werken maar op bepaalde momenten toch wisselvallig bleef presteren (vooral tijdens de vroege dienst).’*

Nogmaals, de mentoren hebben op geen enkel ogenblik aangegeven dat de studente ‘wisselvallig presteerde’. Nog in de quoteringen, nog in de tussentijdse evaluatie, noch in de commentaren.

De motivatie vermeldt ook steeds ‘de mentoren’ (zie ook blz. 16), waar dit nergens uit bleek.

Het gaat mogelijks om de citaten van één enkel mentor, de heer [V.]. Het incident van 31 mei greep plaats op de dag dat hij mentor was, en hij was ook de mentor die aanwezig was op de bijeenkomst van de evaluatiecommissie en wiens mening weergegeven wordt in de handgeschreven motivatie van de praktijklector van 23 juni. Door daar in de meervoudsvorm over te spreken wekt de commissie de indruk dat de

hele ploeg van 8 mentoren (of een deel daarvan) deze bedenkingen had. En het wezen herhaald, deze zgn. bedenkingen van de mentoren blijken letterlijk nergens uit in hun scores of evaluaties. En we mogen toch aannemen dat de mentoren mogelijke twijfels over het presteren zouden neerschrijven in de fiche indien ze dat relevant zouden achten. Dat is uiteindelijk ook hun pedagogische opdracht.

Gebrekkige communicatie

De veronderstelde gebrekkige communicatie was oorspronkelijk opgehangen aan een zogenaamd ‘aanvallend gedrag t.a.v. een medestudent’ (stuk 5, blz. 18). Ook hier zijn we daar in onze motivatie van 28 juni al voldoende op ingegaan blz. 11 en 12. We toonden daar zelfs aan dat beide studenten hier via facebook op het ogenblik van de feiten zelf over communiceerden en dit net op initiatief van studente.

Uit dit element (stuk 12, de print screen van facebook) puurt de interne beroepscommissie dan weer een argument ten nadele van de studente. Daar zou uit blijken dat ze directe communicatie uit de weg ging. Beide studenten hebben verschillende diensten en kunnen dus zeer moeilijk in een directe communicatie met elkaar treden. Daarenboven is facebook hét communicatiemiddel bij uitstek van deze generatie van jongeren. Het spreekt dus vanzelf dat studente (nadat ze op haar houding attent werd gemaakt) in eerste instantie snel poolshoogte ging nemen bij de andere student hoe die het gesprek ervaren had. Uit de korte uitwisseling van gedachten bleek dat de andere student er geen enkel punt van maakte, dus case closed. In het tegenovergestelde geval zou studente zeker verdere acties genomen hebben.

Ook het zogenaamd ‘Briefing-trein’ (stuk 5, blz. 18) is een volslagen non-event.

Studente vroeg in eerste instantie aan de verpleegkundige een regeling van de briefing m.b.t. [haar] trein. Daar wordt dan een hele reeks van beschouwingen aan vast geknoopt die volledig buiten de feitelijke context vallen en op geen enkel ogenblik aan de orde waren op dat moment.

De treinsituatie van de studente was natuurlijk geen eenmalig gegeven, maar deed zich steeds voor n.a.v. de avonddiensten. Dat was vanaf de allereerste keer al besproken en geregeld met de medestudenten. Maar er traden wel 8 verschillende mentoren op. Dus telkens bij een andere en nieuwe mentor in de avonddienst legde de studente dit eerst voor aan de mentor. Er terecht en vooruitziende van uit gaande dat een voorgaand akkoord van de medestudenten en voorafgaande mentoren geen enkel akkoord mochten vooronderstellen van een volgende mentor.

Van geen van beide gebeurtenissen is ook maar enig spoor weer te vinden in de evaluaties en commentaren van de mentoren op die bewuste dagen. Ze duiken voor de allereerste keer op in de geschreven motivatie van de praktijklector.

De ‘briefing-trein’ greep plaats op het ogenblik van de heer [V.] de mentor was en werd ook door hem aangedragen in de evaluatiecommissie.

Op de bewuste dag maakt hij er echter de niet de minste notie of opmerking over in de feedbackfiche.

3.8. De mail van de hoofdverpleegkundige van 15 juni (stuk 13, stuk 5, blz. 13)

Deze mail heeft een vernietigende inhoud voor de studente. Het is niet zomaar een nuancering, of een beetje in vraag stellen van enkele elementen binnen het globale functioneren, neen het is volledig ontkennen van de bekwaamheid en in vrij sterke bewoordingen geformuleerd, zonder nuance of context.

Hij komt ook volledig out of the blue. Niets, maar dan ook letterlijk niets kon laten vermoeden dat er een dergelijke negatieve beoordeling zou volgen van de

hoofdverpleegster op de werking van studente en op de positieve evaluaties van de groep van mentoren.

Studente had op 8 juni haar stage beëindigd en de evaluaties waren niet alleen goed maar zelfs zeer positief (zie hoger).

Studente mocht er terecht van uitgaan en op vertrouwen dat de eindevaluatie in de lijn zou liggen van de dagelijkse scores en evaluaties.

Deze mail was trouwens aan studente niet bekend, de inhoud ervan vinden we wel terug in de schriftelijke motivatie van de praktijklector op 23 juni.

De inspiratie voor de inhoud van deze mail is niet ver te zoeken, want de mail geeft die zelf aan, hij start er zelfs mee: *'je hebt nog menig probleem vanuit je thuissituatie te verwerken of een plaats te geven en dat heeft je stage gekleurd... Kan privé en werk moeilijk scheiden. Neemt letterlijk de problemen van thuis mee naar stage...'*

Dit gaat onmiskenbaar over het incident van 31 mei. Merk op dat de fiche van die dag het enkel heeft over het uit de hand gelopen tijd bij een wondzorg, een collega moet ingeschakeld worden voor de medicijnbedeling, een spatel werd klaargelegd en niet gebruikt (!). De mentor – de heer [V.] – windt zich daar een beetje wat over op en laat dit blijken in zijn commentaar en de quotering wordt voor het criterium zelfvertrouwen die dag op ‘onvoldoende’ gescoord.

In het eigen deel van de fiche meldt de studente kort een wat mindere dag door vermoeidheid en slecht nieuws dat ze gekregen had.

Het is pas in haar logboek dat studente hier dieper op ingaat tijdens haar reflectie over de gebeurtenissen, op een zekere emotionele wijze haar teleurstelling uit, en zich vrij uitvoerig aan zelfkritiek onderwerpt, waarbij ze ook verwijst naar slecht nieuws ‘thuis’. Dat woord ‘thuis’ komt men nadien repetitief tegen in alle evaluaties startende met de mail van 15 juni. En het ‘slecht nieuws’ wordt omgezet in ‘privéproblemen’. De enige bron daarvan was het logboek van studente.

31 mei in combinatie met het logboek van die dag was dan blijkbaar hét kantelmoment voor de eindevaluatie, waardoor alle voorgaande positieve scores en evaluaties het bestaansrecht ontzegd werden.

Men ziet trouwens ook dat het logboek op al die passages stevig aangekruist, omcirkeld, onderlijnd en gemarkeerd werd door het bestuur en/of de hoofdverpleegkundige, of de mentor, of door..., maar in geen geval door de studente zelf.

De motivatie van de interne beroepscommissie ontket herhaaldelijk dat dit het doorslaggevende motief was en om dat te staven wordt deze uitspraak gelinkt aan het bezoek van haar vriend op 6 juni waar ze kort mee overlegde. Dat wordt dan plots ook een uiting van ‘privéproblemen’ en zelfs van het ‘meebrengen van de privéproblemen naar het werk’.

Dezelfde motieven komen bijna letterlijk terug in de geschreven motivatie van de praktijklector en in de motivatie van de stagecommissie.

Men wenst dat zelfs zo hard voor werkelijkheid aan te zien, dat men poneert dat na de datum van 31 mei de prestaties van studente wisselvallig en minder goed werden: *‘vanaf 31 mei merkten de verpleegkundigen op dat Vickie een zeer wisselvallige stage deed en minder gefocust was tijdens haar dienst. Dit is te wijten aan moeilijkheden binnen de privésfeer’* (stuk 5. Blz. 13-14).

Het weze herhaald: dit is niet juist, aantoonbaar niet juist.

Uit de scores én bewoordingen van de feedbackfiches blijkt net de omgekeerde evolutie. Na 31 mei worden de prestaties van de studente consistent positief.

Een kritische emotionele zelfreflectie in een dagelijks logboek wordt buiten elke proportie uitvergroot.

Maar ten gronde en los van de strijdigheid met de feiten, is het onze stelling dat het manipulatief gebruik van het logboek om studente een onvoldoende te evalueren, op zowel moreel als juridisch vlak, niet geoorloofd is.

3.9. De discretionaire bevoegdheid van de hogeschool

In de motivatie van de interne beroepscommissie wordt verschillende kerken verwezen naar het feit dat de eindbeoordeling gebeurt door de stagecommissie, samengesteld uit alle praktijklectoren van de hogeschool en voorgezeten door een lid van het stageteam. De mentoren hebben dienende enkel een adviserende rol.

Dat is een terecht argument.

De eindbeoordeling kan echter niet totaal los staan van de feedbackdocumenten en evaluatiedocumenten. Er moet op de een of andere wijze een inhoudelijke band bestaan. Zoals op een andere plaats in de motivatie van de interne beroepscommissie wordt aangegeven (stuk 5, blz.4 in fine).

De eindbeoordeling werd niet opgenomen in de eindevaluatie (geen quotering), maar staat er los van.

Deze eindbeoordeling vindt niet alleen geen steun in de bestaande stukken van de mentoren, maar staat er inhoudelijk zelfs haaks op, is er inhoudelijk volstrekt mee in strijd.

De motivatie van de eindebeoordeling vindt haar oorsprong in 'het dubbel gevoel' dat men op dat ogenblik heeft. Dat gevoel zoekt zich een verklaring in een aantal hypotheses en uitspraken die daar voor de eerste keer verwoord worden ten aanzien van de studente.

De ganse motivatie van de interne commissie poogt een brug te slaan tussen de bestaande stukken en de gevoelens van de eindevaluatie. Die gevoelens moeten dan hun verantwoording vinden in een reeks van uitgefiterde persoonlijke bemerkingen van de studente in haar logboek.

Geen van de argumenten kan echter gestaafd worden, en sommige ervan (uit het logboek) zijn, volgens ons niet alleen gekunsteld, maar tevens ongeoorloofd, om het beoogde doel te bereiken.

4. Conclusie

Tot wat leidt ons dit nu alles?

De stage kent een normaal verloop en de feedbackfiches geven normale leerpunten aan. De scores zijn positief en verbeteren zich met de tijd. De tussentijdse evaluatie geeft eenzelfde beeld.

Op 31 mei is er weliswaar een kleine kink in de kabel, maar dat wordt niet als een breekpunt beschouwd. De studente neemt dit serieus ter harte en de volgende dagen scoort ze op die punten merkelijk beter. Ze eindigt haar stage op 8 juni in een duidelijk positieve sfeer van de kant van de mentoren. Niets laat vermoeden dat de eindevaluatie niet in dezelfde lijn zou liggen.

Een week later na het einde van de stage komt er een vernietigend oordeel van de hoofdverpleegster, in vrij sterke en ongenuanceerde bewoordingen geformuleerd.

De inhoud en de teneur hiervan worden ook opgenomen in een document naast het document van de eindevaluatie. De eindevaluatie wordt niet ingevuld, de kolommen om de 56 opgesomde criteria te scoren blijven blanco.

De stagecommissie beslist om de stage een 8 op 20 te scoren en motiveert dat op zijn beurt op gelijkaardige wijze en in gelijkaardige bewoordingen.

De beoordeling van de stage valt dus uiteen in twee periodes: vóór en na 15 juni. De discrepantie tussen beide oordelen kan niet groter zijn. Tussen beiden gaapt een kloof.

Inhoudelijk lijkt de kink in de kabel van 31 mei de waterscheiding te vormen – in de meningen, niet in de feiten.

Deze in het oog springende tegenstrijdigheden in de loop van het evaluatieproces, evenals de afwezigheid van motivatie om die tegenstrijdigheden te verklaren, zouden deels hun oorzaak kunnen vinden in het feit dat de betrokken instelling en afdeling nog nooit eerder een leerwerkstage heeft georganiseerd.

Pas in de motivatie van de interne beroepscommissie wordt er een poging gedaan om die kloof te dichten. Daartoe wordt de kwalificatie (achteraf) van 31 mei – zijnde privéproblemen en wisselvallig presteren – gestaag uitgebreid over de hele stageperiode.

De commissie hanteert daartoe voornamelijk de persoonlijke reflecties van de studente uit haar logboek. Tevens probeert ze functionele bemerkingen en leerpunten van de mentoren in dat licht voor te stellen. Enkele faits divers – waarvan in de beschikbare feitelijke documenten geen vermelding is – worden naar voor geschoven, disproportioneel aangedikt, en gekoppeld aan 31 mei in combinatie met een logboekaantekening van die dag.

De juridische kwalificatie

Wij menen dat door deze gang van zaken een aantal beginselen van behoorlijk bestuur geschonden worden.

- Het motiveringsbeginsel:
 - o de beslissing van het bestuur is niet - of niet goed - gemotiveerd. In die zin dat er geen motivatie was waarom het eindoordeel fundamenteel afwijkt van alle voorgaande oordelen;
 - o de motivatie van de interne beroepscommissie klopt niet met de feiten en is niet logisch. De motivering gebruikt argumenten die tegen de feiten indruisen;
 - o de motivatie van de interne beroepscommissie ontbreekt gedeeltelijk.

Volgens de interne beroepscommissie is een louter formele motiveringsplicht voldoende, nl. dat ‘het bestuur de motieven die aan haar beslissing ten grondslag liggen in die beslissing dient te vermelden’ - (blz. 21).

Naar onze mening is een formele benadering door een louter vermelden van de motieven onvoldoende. De motieven moeten de beslissing kunnen dragen; de beslissing moet op een logische en begrijpelijke wijze uit de motieven kunnen voortvloeien.

- Het zorgvuldigheidsbeginsel: door de feiten en quoteringen van de feedbackfiches en de tussentijdse evaluatie te negeren, wordt de studente niet correct behandeld, er gebeurde geen zorgvuldig onderzoek van de feiten, de besluitvorming die daaruit voortvloeide was niet deugdelijk.
- Het fair-play beginsel: door de persoonlijke logboekgegevens tegen de studente te gebruiken hebben het bestuur en de interne beroepscommissie niet correct gehandeld ten aanzien van de studente.

De vraag stelt zich ook of het de rol van de interne beroepscommissie is om de ontbrekende motivatie van het bestuur zelf aan te vullen, zoals ze aangeeft op blz.21. Treedt ze dan niet helemaal in de rol van het bestuur zelf door er zich totaal mee te vereenzelvigen? En verlaat ze daardoor niet haar eigen opdracht van beroepsinstantie? Wordt van een beroepsinstantie – weze het een interne – niet een zekere mate van onpartijdigheid vereist?

- Het vertrouwensbeginsel: door de duidelijke positieve quoteringen in de feedbackfiches en de tussentijdse evaluatie, mocht de studente erop vertrouwen dat de beslissing van het bestuur bij de eindevaluatie in dezelfde lijn zou liggen. En zeker niet dat die beslissing er totaal zou van afwijken.
De interne beroepscommissie lijkt zich daar, tot op enige hoogte, bewust van te zijn, waar zij in haar motivatie op blz. 15/16 schrijft ‘*...en lijkt het beroep voornamelijk geïnspireerd te zijn door de teleurstelling die zij wellicht ervaren heeft op het ogenblik van kennisname van haar resultaten*’.
- Het gelijkheidsbeginsel: de studente wordt op ongelijke wijze behandeld ten aanzien van de andere studenten die met gelijkaardige positieve quoteringen in de feedbackfiches en de tussentijdse evaluatie, wél een positieve eindbeoordeling bekomen van het bestuur.”

In naar antwoordnota repliceert verwerende partij in de eerste plaats ten aanzien van de beoordelingen op de feedbackfiches, de motivering van de bestreden beslissing en de door verzoekster aangevoerde miskenning van het zorgvuldigheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel:

“Odisee kan niet anders dan te blijven herhalen en onderstrepen dat de eindbeoordeling niet door de mentoren gebeurt, maar door de stagecommissie bestaande uit alle praktijklectoren van de hogeschool en voorgezeten door een lid van het stagebureau.

De mentoren hebben slechts een adviserende rol en geven dagelijkse feedback (zowel mondeling op het ogenblik van de prestatie zelf als nadien schriftelijk door het invullen van de feedbackfiche).

Zoals hierboven ook aangegeven mag men zich bijgevolg niet blind staren op de appreciaties/quoteringen die door de mentoren werden gegeven.

Indien men de appreciaties/quoteringen meer in detail bekijkt, zal men vaststellen dat de Studente op het vlak van ‘bekwaamheid’ zowel qua theoretische kennis, als qua juiste verpleegmethodiek een aantal keer slechts ‘op goede weg’ scoorde (op 25/4, 28/4, 29/4, 5/5, 9/5, 10/5, 11/5, 13 en 14/5 19/5, 23/5, 27/5, 29/5, 31/5) en zelfs een keer ‘onvoldoende’ (op 31/5 voor theoretische kennis) .

Een score ‘op goede weg’ vertaalt zich – in tegenstelling tot hetgeen de Studente tevergeefs tracht voor te houden - niet zonder meer in een ‘voldoende’. ‘Op goede weg’ dient geïnterpreteerd te worden volgens de gebruikelijke betekenis van het woord, m.n.

dat men op weg is, maar het einddoel nog niet bereikt heeft. Het einddoel is dan het behaald hebben van het verwachte beheersingsniveau van de competentie.

Op het vlak van ‘bereidheid’ werd een aantal keer een gebrek aan zelfvertrouwen (score ‘te weinig’ op 25/4, 28/4, 29/4, 5/5, 9/5, 10/5, 15/5, 27/5, 31/5) en het te weinig aankunnen van de handeling (op 5/5, 9/5, 15/5, 31/5) werd vastgesteld.

De quoteringen zijn dus niet zo positief als de Studente zelf tracht voor te houden en kunnen evenmin in een strikt mathematisch model gegoten worden om daaruit te besluiten dat de Studente een ‘voldoende’ als eindbeoordeling zou moeten krijgen.

Men mag tenslotte ook de woordelijke feedback die de mentoren gaven (zie daarvoor het overzicht dat hierboven onder 3.2 gegeven werd) niet uit het oog verliezen, waarbij meteen opvalt dat de ‘quoteringen’ toch enige nuancering vragen, temeer nu een aantal van de werkpunten van de Studente systematisch bleven weerkeren.

Het middelonderdeel faalt naar recht. Er is geen miskenning van het zorgvuldigheids-, redelijkheids- of vertrouwensbeginsel.

Evenmin kan de Studente gevolgd worden waar ze stelt dat de Interne Beroepsinstantie op dit middel niet geantwoord zou hebben.

De Interne Beroepsinstantie heeft op dit middel geantwoord op p. 19 onder punt 4.5 van haar beslissing.

Het is niet omdat niet in detail geantwoord werd op de ‘mathematische verrekening’ van ‘quoteringen’ die de mentoren gaven dat de beslissing onvoldoende gemotiveerd zou zijn.

De Interne Beroepsinstantie heeft immers in haar beslissing duidelijk aangegeven dat de eindbeoordeling niet door de mentoren maar door de stagecommissie van de hogeschool gebeurt, maar ook dat - zoals hierboven ook aangegeven - de feedback van de mentoren lang niet zo positief was als de Studente zelf wilde laten uitschijnen en dat er geregelde werkpunten gesignaleerd werden, waarvan de Studente, zeker na het tussentijdse evaluatiegesprek, niet (langer) kon voorhouden onwetend geweest te zijn.

Tot slot dient een Interne Beroepsinstantie als orgaan van actief bestuur niet op *alle* middelen te antwoorden, zodat in de gegeven omstandigheden (beslissing van 22 p’s) in redelijkheid niet kan gesteld worden dat de beslissing onvoldoende gemotiveerd zou geweest zijn.

Het middelonderdeel faalt naar recht. Er is geen miskenning van het motiveringsbeginsel, noch van het zorgvuldigheids-of vertrouwensbeginsel.”

Ten aanzien van verzoeksters argument dat geen aandacht werd besteed aan de positieve bemerkingen van de mentoren en de stelling dat die niet als vriendelijke goedwillendheid kunnen worden beschouwd, zet verwerende partij het volgende uiteen:

“De Interne Beroepsinstantie heeft nooit beweerd dat met de positieve commentaren van 8 mentoren geen rekening zou mogen worden gehouden, maar wel dat deze positieve commentaren gekaderd / genuanceerd moeten worden:

- 1) binnen de rol van de mentoren, die niet bevoegd zijn om de eindbeoordeling van de student te maken
- 2) binnen het geheel (totaalplaatje) van commentaren, waaruit ook duidelijke werkpunten naar voren komen, en waarbij bovendien een aantal van deze werkpunten systematisch weerkeren (de mentoren hebben daar op het ogenblik dat zij de dagelijkse feedbackfiche invullen niet steeds zicht op, omdat zij niet altijd weten hoe een student door een collega-mentor beoordeeld werd, hetgeen aan de ene kant de objectiviteit van een ‘beoordeling’ kan verhogen, maar aan de andere kant ook inhoudt dat de mentor niet kan weten wanneer een bepaalde opmerking reeds gemaakt werd door een andere collega-mentor)
- 3) door de mail die de hoofdverpleegkundige op de dag van samenkomst van de stagecommissie op 15.06.2017 stuurde met in bijlage een overzicht met de samenvattende feedback voor alle studenten van de leerwerkplaats, zoals opgesteld door de hoofdverpleegkundige in samenspraak met 5 andere mentoren-verpleegkundigen nl. [D.], [N.], [A.], [F.] en [AN] (die de Studente ook op stage begeleid hebben). Hieruit blijkt dat de dienst waarop de Studente stage liep algemeen beschouwd van oordeel was dat de Studente wisselvallig gepresteerd had, de theorie onvoldoende kon linken aan de praktijk, technisch onvoldoende onderlegd was en de problemen van thuis letterlijk meebracht naar het werk.

Met de positieve elementen werd wel degelijk rekening gehouden door de praktijklector en stagecommissie, en later ook door de Interne Beroepsinstantie, waar vastgesteld werd dat de zorg op bepaalde momenten wél goed liep, doch deze positieve elementen beletten niet dat er ook vele werkpunten waren.

In dat verband dient herhaald en onderstreept dat positieve en constructieve feedback in de loop van een stageperiode een beoordeling ‘onvoldoende’ na het afronden van de stage *ipso facto* niet in de weg staat (R.Stvb. 13.08.2015, nr. 2.247) en dat een positieve benadering in de begeleiding – zoals *in casu* – ook bedoeld kan zijn om onzekerheid bij de student weg te nemen (R.Stvb. 22.12.2015, nr. 2.745).

Het middel faalt naar recht. Er is geen miskenning van het zorgvuldigheids-, redelijkheids- of vertrouwensbeginsel.”

Ook wat de miskenning van het fair play-beginsel betreft, met name door het betrekken van het logboek van verzoekster bij de beoordeling, betwist verwerende partij de argumentatie van verzoekster:

“De ECTS-fiche bepaalt dat de tussentijdse en eindbeoordeling m.b.t. de te verwerven competenties gebeurt aan de hand van de feedback- en (eind)evaluatiedocumenten, reflecties, ... zoals opgenomen in de stagemap. Eerst dient de student zichzelf te scoren ahv de evaluatiefiche (de kruisjes op het tussentijds evaluatiedocument zijn dus van de

hand van de Studente), daarna wordt de student beoordeeld door de stagamentoren/hoofdverpleegkundige en praktijklector.

De eindbeoordeling komt echter tot stand tijdens de stagecommissie, die is samengesteld uit alle praktijklectoren van de hogeschool en wordt voorgezeten door een lid van het stagebureau. Voor verdere afspraken wordt verwezen naar de stagegids.

In de stagegids wordt dan verder bepaald dat de stagemap bestaat uit :

1. het evaluatieboek met daarin urenstaat, feedbackfiches, evaluatifiche, voorbereiding tussentijds en eindevaluatiegesprek,
2. het werkboek met daarin doelstellingen van de student en logboek

Het logboek is volgens diezelfde stagegids (p. 12) het document waarin de student reflecteert over zijn/haar ervaringen tijdens de stage, o.b.v. een aantal kerndoelen. Het is de bedoeling dat de studenten per week 3 leermomenten uitschrijven. Het logboek dient 2 werkdagen voor het tussentijds- en eindevaluatiemoment naar de praktijklector doorgestuurd te worden en dient tijdens beide evaluatiemomenten afgedrukt meegebracht te worden. De stagegids wijst er uitdrukkelijk op dat het logboek niet als een soort dagboek dient te worden gehanteerd.

Zowel uit de ECTS-fiche als uit de stagegids volgt met andere woorden dat het logboek dient als één van de evaluatiedocumenten, o.a. om na te gaan in welke mate de betrokken student in staat is om klinisch te redeneren en zijn eigen leerproces in handen te nemen (competenties die uitdrukkelijk vermeld staan op het tussentijds en eindbeoordelingsdocument dat in de stagemap is opgenomen).

Het is dus niet meer dan normaal dat het logboek gebruikt wordt om de door de mentoren gegeven feedback te kaderen en een aantal van de competenties af te toetsen. Het logboek wordt niet op oneigenlijke wijze gebruikt en beschamt geenszins het vertrouwen dat de Studente mocht hebben over het gebruik van haar persoonlijke overwegingen in het logboek.

Evenmin is er sprake van enige onrechtmatig verkregen vorm van bewijs of schending van ‘fair-play’. Het logboek is geen dagboek, maar een evaluatiedocument. De studenten weten dit, minstens behoren ze dit te weten.

Er is hoegenaamd geen schending van het ‘verbod op zelfincriminatie’ dat zou volgen uit art. 14.3.g van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten. De bepaling van art. 14.3.g is niet eens van toepassing nu het zich strafrechtelijke sfeer situeert. Bovendien geldt er geen verbod als dusdanig. Het artikel bepaalt enkel dat in het kader van een strafrechtelijke vervolging, men niet mag gedwongen worden om tegen zichzelf te getuigen, en men dus een zekere vorm van ‘zwijgrecht’ heeft.

In casu gaat het daarentegen om een Studente die in haar logboek minstens 3x per week – zoals van haar gevraagd werd – *in tempore non suspectu*, nog voordat de eindbeoordeling haar gekend was, zonder dat zij daarbij ook maar ergens van beschuldigd werd, laat staan dat het om strafrechtelijk sanctioneerbare aantijgingen zou gaan en zonder dat zij gedwongen werd bepaalde overwegingen hierin op te nemen – een aantal leermomenten beschreven heeft, waarvan zij wist, minstens behoorde te

weten, dat voor de tussentijdse en eindbeoordeling rekening zou worden gehouden met deze reflecties.

De gegevens van het logboek kunnen wel degelijk als vermoeden gelden.

Gezien het logboek een heel aantal werkpunten bevestigt (zie hierboven onder 3.2), die ook door de verpleegkundigen gegeven werden, gaat het - zo de Raad er al geen formeel bewijs in zou zien - minstens om een geheel van ‘gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens’ waaruit volgt dat het niet kennelijk onredelijk was te beslissen dat de Studente niet kon slagen gezien haar wisselvallige prestaties en de vele blijvende werkpunten.

Het feit dat de negatieve eindbeoordeling o.a. op basis van dit logboek *post factum* verder onderbouwd werd door de Interne Beroepsinstantie, kadert binnen de opdracht van de Interne Beroepsinstantie, die het beroep niet alleen dient te onderzoeken, maar ook volheid van bevoegdheid heeft en dus zo nodig haar beslissing in de plaats kan stellen van deze van de stagecommissie / opleiding. Waar de Studente in haar beroep de opleiding een gebrek aan motivering verweet, heeft de Interne Beroepsinstantie haar beslissing uitgebreid gemotiveerd, zodat minstens zou worden aangenomen dat dit beweerd ‘gebrek’ aan motivering door de Interne Beroepsinstantie hersteld werd.

Het is tenslotte niet omdat het logboek ook tal van positieve zelfevaluatie bevattet, dat daaruit zou moeten volgen dat de Studente zou moeten slagen voor het OPO. Evenmin kan uit het feit dat de Interne Beroepsinstantie wat betreft deze positieve zelfevaluatie er omstandig het zwijgen toe zou doen, worden afgeleid dat men selectief te werk zou zijn gegaan.

Odisee herinnert er aan dat de Raad zijn appreciatie betreffende de waarde van de Studente niet in de plaats kan en mag stellen van die van het bestuur of enig orgaan ervan. De Raad beschikt slechts over een ‘marginaal toetsingsrecht’ dat ertoe strekt te onderzoeken of de bestreden beslissing niet kennelijk onredelijk is en gesteund is op feitelijk en juridisch aanvaardbare gronden die terug te vinden zijn in het administratief dossier.

Een eindbeoordeling die mogelijks als ‘strengh’ ervaren zou worden, is daarom nog niet als kennelijk onredelijk te beschouwen.

De beslissing van de stagecommissie / opleiding en bij uitbreiding van de Interne Beroepsinstantie is wel degelijk gesteund op feitelijk en juridisch aanvaardbare gronden die terug te vinden zijn in het administratief dossier. Om de beslissing te motiveren en te staven, is het logisch dat een aantal zaken uit de verschillende evaluatiereporten werden uitgelicht. De Interne Beroepsinstantie deed dit op p. 7-14 van haar beslissing bij de besprekking van het stagetractaat van de betrokken Studente. Op p. 5-11 van deze antwoordnota wordt het feitelijk overzicht hernomen.

Het middel faalt naar recht. Er is geen miskenning van enig ‘fair-play’-beginsel.”

Wat de feedbackfiches van de mentoren betreft, meer bepaald dat de aandachtspunten en werkpunten slechts technische werkpunten zouden zijn waaraan geen enkel waardeoordeel

kan worden gekoppeld, dat de terugkerende werkpunten zoals het vertrouwen en tempo geen breekpunten (kunnen) zijn en dat zij ter zake is gegroeid, en dat in de bestreden beslissing ten onrechte wordt verwezen naar de mondelinge toelichting van deze werkpunten, doet verwerende partij in repliek op verzoekster het volgende gelden:

“Opnieuw weze herhaald en onderstreept dat de eindbeoordeling door de stagecommissie gebeurt en niet door de mentoren.

Het is daarom nogal evident dat de aandachts-en werkpunten, die de mentoren op de verschillende evaluatiefiches aangaven en die door de Interne Beroepsinstantie op p. 9 en 10 van haar beslissing geciteerd werden (zie ook p. 7-8 van deze antwoordnota), functioneel van aard (dagelijkse feedback) zijn en geen waardeoordeel over het ((on)voldoende) functioneren van de Studente bevatten.

De eindbeoordeling gebeurt immers niet door de mentoren, die daar op het ogenblik dat zij de dagelijkse feedbackfiche invullen overigens ook niet toe in staat zijn, aangezien zij zich op dat moment geen totaalbeeld kunnen vormen van het functioneren van de Studente op stage (zij zijn niet steeds op de hoogte van feedback die eerder werd gegeven door een andere mentor-collega).

In tegenstelling tot hetgeen de Studente tracht voor te houden waren de regelmatig terugkomende werkpunten niet beperkt tot zelfvertrouwen en tempo. Ook het klaarzetten van (alle nodige) materiaal, uitvoeren van een sondage en geven van een gepaste briefing waren werkpunten die regelmatig terugkwamen.

De scores en commentaren die de mentoren gaven moeten – zoals hierboven gesteld onder 5.4.2 en 5.5.2 – ook voldoende gekaderd en genuanceerd worden (i) binnen de rol van de mentoren (als mentor/coach voor het geven van dagelijkse feedback en niet als eindbeoordelaars), (ii) binnen het geheel van de prestaties (waarop de individuele mentoren die de Studente op stage begeleid hebben niet steeds een duidelijk zicht hebben) en (iii) door de mail van 15.06.2017 van de hoofdverpleegkundige (die zich in tegenstelling tot de individuele mentoren aan het eind van de stage wel een totaalbeeld van het functioneren van alle studenten op de dienst kon vormen).

Tenslotte was er niet enkel de schriftelijke feedback op de dagelijkse evaluatiefiches, maar werd er op het moment zelf ook telkens mondelinge feedback gegeven, hetgeen ont tegensprekelijk blijkt uit het logboek van de Studente, dat meermaals verwijst naar de feedback die haar gegeven werd (zowel de louter mondelinge feedback als de feedback die ook schriftelijk gegeven werd).

Hoger werd reeds gesteld dat met het logboek wel degelijk rekening kan/kon worden gehouden bij de beoordeling van de prestaties van de Studente en het intern beroep dat volgde op de studievoortgangsbeslissing waarbij ze een onvoldoende kreeg voor stage.

Het middel faalt naar recht. Er is geen miskenning van het zorgvuldigheids-, redelijkheids- of vertrouwensbeginsel.”

Vervolgens gaat verwerende partij in op de betwisting dat tijdens het tussentijds evaluatiegesprek zou zijn aangegeven dat de stage op dat ogenblik onvoldoende was, dat verdere groei en evolutie noodzakelijk waren om te kunnen slagen. Tevens repliceert verwerende partij op de stelling van verzoekster dat een dergelijke mondelinge toelichting niet geloofwaardig is in het licht van de quoteringen bij de tussentijdse evaluatie, en zij gaat in op het argument van verzoekster dat een schriftelijk evaluatiedocument moet primeren boven een mondelinge verklaring.

“Het feit dat de stage niet goed verliep en dat dit ook zo gezegd werd op het ogenblik van het tussentijds evaluatiegesprek, blijkt niet enkel uit de schriftelijke commentaren en feedback die door de praktijklector op het tussentijds evaluatiedocument genoteerd werden (o.a. directe communicatie ipv indirecte communicatie, totaalzorg met blik over totale patiënt in plaats van zich te beperken tot de fysische zorg alleen, eigen plaats leren vinden binnen team, briefing die verder ingeoefend diende te worden, werken aan zelfvertrouwen en onzekerheid), maar ook uit de eigen reflecties van de Studente, waar ze net na dit gesprek op 8.05.2017 nog schreef: “*...Het was voor mij een ‘wake-up call’, ik wist niet dat ik zo slecht bezig was. Naar mijn gevoel verliep mijn stage redelijk goed. Dit was dus niet zo. Ik heb mijn werkpunten meegekregen en ik wil zeker werken aan deze punten om zo een betere verpleegkundige te worden...*”.

De Studente mag thans - in een poging de beslissingen hervormd te zien - dan wel ontkennen dat dit haar zo gezegd werd, zij heeft *in tempore non suspectu* uitdrukkelijk toegegeven dat ze bij het tussentijds evaluatiegesprek een ‘wake-up call’ heeft gekregen en aan de hand van de werkpunten die haar gegeven werden, wist wat haar te doen stond.

Het logboek dient zoals hierboven onder 5.6.2 niet als dagboek, maar is één van de evaluatiedocumenten waarop de eindbeoordeling gebaseerd wordt.

De quoteringen op het tussentijds evaluatiedocument (kruisjes) zijn overigens - zoals door de Interne Beroepsinstantie reeds opgemerkt - van de hand van de Studente zelf die het tussentijds evaluatiegesprek diende voor te bereiden en kunnen dus niet gebruikt worden om de negatieve evaluatie in vraag te stellen.

Uit het feit alleen al dat er nog zoveel werkpunten waren, kon de Studente tenslotte reeds afleiden dat ze een verdere groei en positieve evolutie diende te tonen om alsnog te kunnen slagen voor het OPO. Het gaat immers om de laatste afsluitende stage van een laatstejaarsstudente, die door de opleiding onder de vorm van een leerwerkplaats georganiseerd wordt om het echte werkveld zoveel mogelijk te benaderen, waarbij overeenkomstig de Vlaamse kwalificatiestructuur niveau 6 vereist is (professioneel bachelorniveau) en de studenten aldus in staat moeten zijn om in complexe en gespecialiseerde contexten, te functioneren met volledige autonomie en een ruime mate van initiatief en verantwoordelijkheid op te nemen voor het behalen van collectieve resultaten. (zie ook ECTS-fiche onder stageproces, en stagewerkboek onder kerndoelen, eerder geciteerd op p. 5 van deze antwoordnota).

Zelfs indien al zou moeten worden aangenomen dat aan de Studente niet met zoveel woorden gezegd geweest zou zijn dat ze een verdere groei en positieve evolutie zou moeten kunnen aantonen om nog te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel, *quod non in casu*, kan daaruit hoogstens een gebrek aan begeleiding en feedback worden afgeleid.

De Raad heeft al meermaals overwogen dat vastgestelde gebreken in de begeleiding in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig zou worden of dat de Studente het recht zou hebben op een gunstigere quatering.

Er zijn *in casu* geen uitzonderlijke omstandigheden aanwezig die gemaakt zouden kunnen hebben dat het (beweerd) gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk zou hebben gemaakt, bijv. doordat essentiële vragen van de Studente onbeantwoord zouden zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande zou geweest zijn, wel integendeel.

Het middel faalt naar recht. Er is geen miskenning van het zorgvuldigheids-, redelijkheids- of vertrouwensbeginsel.”

Waar verzoekster aanvoert dat de motieven van de interne beroepsinstantie rond het wisselvallig presteren van verzoekster, de moeite die ze heeft met vroege diensten en de stelselmatig terugkerende bemerkingen van de mentoren zonder dat een voldoende positieve evolutie kon worden aangetoond, voornamelijk gebaseerd zouden zijn op de persoonlijke reflecties van verzoekster zelf, en dat dat deze ‘persoonlijke zelfbedenkingen en mijmeringen’ geenszins als bewijs zouden mogen worden gebruikt en bovenal niet zouden stroken met de waarheid zoals die zou blijken uit de feedbackfiches van de mentoren, antwoordt verwerende partij het volgende:

“De Interne Beroepsinstantie heeft – zoals blijkt uit haar beslissing en de bespreking van het stagetraject dat daarin is opgenomen op p. 7-14 – voor de beoordeling van het door de Studente ingesteld interne beroep, rekening gehouden met *alle* evaluatiereporten: dus niet enkel met de dagelijkse feedbackfiches van de mentoren zoals de Studente doet, maar conform ECTS-fiche en stagegids ook met het logboek van de Studente zelf en met de tussentijdse en eindevaluatieformulieren (incl. het bijgevoegde handgeschreven document van de praktijklector), de mail van de hoofdverpleegkundige van 15.06.2017 en de beslissing en het advies van de stagecommissie.

Wat betreft de dagelijkse feedbackfiches werd hoger onder 5.4.2 en 5.5.2 reeds aangegeven dat deze voldoende gekaderd en genuanceerd moeten worden (i) binnen de rol van de mentoren (als mentor/coach voor het geven van dagelijkse feedback en niet als eindbeoordelaars), (ii) binnen het geheel van de prestaties (waarop de individuele mentoren die de Studente op stage begeleid hebben niet steeds een duidelijk zicht hebben) en (iii) door de mail van 15.06.2017 van de hoofdverpleegkundige (die zich in

tegenstelling tot de individuele mentoren aan het eind van de stage wel een totaalbeeld van het functioneren van alle studenten op de dienst kon vormen).

Men kan daarbij overigens niet buiten de vaststelling dat heel wat van de door de mentoren benoemde werkpunten ook explicet naar voren komen in het logboek van de Studente, dat – zoals hoger aangegeven onder 5.6.2 – wel degelijk als evaluatiedocument en dus als bewijsmiddel gebruikt kan en mag worden.

Het is dan ook niet meer dan logisch dat de persoonlijke reflecties van de Studente, in de mate deze de door de mentoren aangegeven werkpunten daarin explicet erkent, als ‘bindmiddel’ doorheen de beslissing van de Interne Beroepsinstantie worden gebruikt.

De Studente kan niet gevuld worden, waar ze zegt dat uit de feedbackfiches zou blijken dat haar prestaties juist beter en evenwichtiger werden na verloop van tijd en dat de afsluitende fiche onmiskenbaar positief zou geweest zijn, zodat ze zich de vraag stelt waar men het idee vandaan zou halen om te stellen dat de Studente technisch niet onderlegd is, wisselend is in functioneren en men zou kunnen twijfelen aan haar motivatie.

De feedbackfiches vragen de nodige omkadering en nuancering.

Zo is het – in tegenstelling tot hetgeen de Studente tracht voor te houden – niet omdat de afsluitende feedbackfiche van 08.06.2017 onmiskenbaar positief was dat dit gezegd zou kunnen worden over het geheel van de stage. De mentor die op 08.06.2017 de feedbackfiche invulde (mevrouw [C.B.]) superviseerde de Studente - blijkens de namen die op de feedbackfiches werden ingevuld - enkel op 22.05.2017 en op 08.06.2017 , in ieder geval heeft ze enkel op die 2 dagen een schriftelijke feedbackfiche ingevuld. De betrokken mentor kon zich dus op basis van die prestaties alleen (22.05.2017 en 08.06.2017 of 2 dagen op een totale stageperiode van 8 weken) dus onmogelijk een totaalbeeld vormen van de prestaties van de Studente. Dit in tegenstelling tot de hoofdverpleegkundige, die – daarin gesteund door 5 andere mentoren – in haar mail van 15.06.2017 duidelijk aangaf dat de Studente wisselvallig gepresteerd had op stage, letterlijk de problemen van thuis mee naar stage bracht, de theorie kende maar onvoldoende kon linken met de praktijk, technisch onvoldoende onderlegd was (zie o.m. het herhaaldelijk ondervinden van problemen bij de plaatsbepaling en uitvoering van een sondage, zoals dit zowel uit de feedbackfiches als uit het logboek van de Studente zelf blijkt), weinig inzicht vertoonde (bv. totaalbeeld patiënt, overzicht en inzicht in functioneren van de dienst) en wisselend was in functioneren, waardoor de dienst twijfelde aan de motivatie van de Studente.

Er wordt dus geenszins tegen de feiten en de stukken van het dossier in gepleit.

De Studente – in een poging de beslissing te horen hervormen / vernietigen – wil duidelijk enkel de positieve commentaren en feedback die ze dagdagelijks kreeg zien, maar vergeet daarbij gemakshalve de vele werkpunten die bleven en die ze nochtans zelf gedeeltelijk had aanvaard en erkend in haar logboek en zelfs in de motivering van haar beroep (o.a. op p. 9 van stuk 1 van de studente).

Het is nochtans aan de stagecommissie om te bepalen of er een voldoende positieve evolutie kon worden vastgesteld. In het geval van de Studente bleek dit niet het geval.

Het middel faalt naar recht. Er is geen miskenning van het zorgvuldigheids-, redelijkheids-, vertrouwens- en/of motiveringsbeginsel.”

Vervolgens gaat verwerende partij in op de argumenten van verzoekster met betrekking tot de impact en het eenmalig karakter van de ‘incidenten’ op 31 mei en 3 juni 2017. Ter zake replieert verwerende partij als volgt:

“Het eerste middelonderdeel waarin de Studente stelt dat het incident van 31.05.2017 een éénmalig incident vanuit een specifieke context en met een specifieke aanleiding zou betreffen, is onduidelijk gezien het wat betreft de verdere uiteenzetting ervan enkel verwijst naar de motivering van het intern beroep (zie: R. Stvb. 21.08.2013, nr. 2013/146).

De memorie van toelichting bij het Aanvullingsdecreet vermeldt met betrekking tot de verplichte vormvereiste dat het verzoekschrift een minimale feitelijke uiteenzetting van de juridische bezwaren dient te bevatten dat het “*evident is dat het middel niet kan bestaan uit een loutere bewering of mededeling of het uiten van twijfel*” (Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, p.25).

Het middelonderdeel dient dus ook om die reden onontvankelijk te worden verklaard beroep (dit zelfs indien Odisee hier verder toch inhoudelijk op reageert op basis van de interne beroepsprocedure) (zie: R. Stvb. 21.08.2013, nr. 2013/146).

Het middelonderdeel is bovendien ongegrond.

Voor een goed begrip, dient het incident eerst kort te worden samengevat. Op 31.05.2017 liep de zorg van een patiënt uit omwille van de onzekerheid die de Studente bij bepaalde handelingen had waardoor ze die handelingen dubbel uitvoerde met belangrijk tijdsverlies voor gevolg en de Studente wachtte daarbij, als zoneverantwoordelijke, veel te lang om de hulp van één van de collega’s-studenten of van één van de superviserende verpleegkundigen in te schakelen, waardoor de medicatieronde veel te laat startte (zie de feedbackfiche van die dag).

Voornoemd incident van 31.05.2017 werd door de Studente (zie de persoonlijke reflecties die ze daarover in haar logboek maakte) toegeschreven aan het feit dat ze slecht geslapen zou hebben, nadat ze slecht nieuws van het thuisfront te verwerken had gekregen, maar waarover de Studente zelf zei te weten dat “*dit niet als excus kan gelden omdat je als verpleegkundige [te] allen tijde professioneel te werk dient te gaan en dat de zorg efficiënt en vlot dient te verlopen*”.

Het betrof nochtans een eerder eenvoudige wondzorg die die dag uitgevoerd diende te worden.

Zelfzekerheid, tempo en het verwerven van meer handigheid in de uitvoering van bepaalde handelingen zijn werkpunten, die – naast andere werkpunten, zoals het geven van een gepaste briefing – niet enkel die dag, maar ook voordien en nadien op herhaaldelijke wijze aan bod zijn blijven komen in de feedback die aan de Studente

gegeven werd (zie de verschillende feedbackfiches van de mentoren, het logboek van de Studente en het tussentijds evaluatiedocument).

De negatieve beoordeling kan dus – in tegenstelling tot hetgeen de Studente tracht voor te houden – niet teruggebracht worden tot een éénmalig incident op 31.05.2017.

Het logboek mocht wel degelijk mee in de beoordeling worden opgenomen (zie ook hoger onder 5.6.2).

Het middelonderdeel, zo het al ontvankelijk zou worden verklaard, faalt naar recht. Er is geen miskenning van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Het tweede middelonderdeel heeft betrekking op een nieuw ‘incident’ dat zich voordeed op 03.06.2017 (en niet op 06.06.2017 zoals de Studente in haar stuk 1 schrijft) en dat opnieuw te linken is aan de privé-situatie van de Studente (vriend die op de stageplaats opdaagde omdat hij wegens ruzie met zijn ouders het huis was uitgezet).

De Studente stelt dit keurig gemeld en gevraagd te hebben aan de verpleegkundige, die haar die dag superviseerde en dat ze dus geenszins zomaar ‘verdween’ en verder dat ze slechts een kwartier afwezig was zonder dat er repercussie zou geweest zijn op de verdere werking van de zone. Volgens de Studente gaat het in wezen om een ‘non-event’.

Odisee betwist niet dat de Studente haar vertrek wellicht vooraf gesigneerd zal hebben aan de superviserende verpleegkundige, maar meent dat de Studente dit tevens had moeten melden aan haar collega-studenten, nu eenmaal de bedoeling van een leerwerkplaats is dat een groep van studenten, na een korte inloopperiode (die op dat moment reeds voorbij was), de dienst volledig overneemt en daarbij alle aspecten van de zorg op zich neemt, dus zowel qua planning, coördinatie, administratie als qua communicatie met patiënt en familie en interdisciplinair moet samenwerken in team. Bovendien was de Studente die dag zoneverantwoordelijke, hetgeen wil zeggen dat ze overzicht diende te houden over de dienst, instond voor de medicatiebedeling en het beantwoorden van de diensttelefoon.

Wat de duur van haar afwezigheid betreft, is er tegenstrijdigheid tussen de verklaringen van de Studente enerzijds (5 of 15 min) en de verklaring van de praktijklector anderzijds (die de dag na het ‘incident’ door de verpleegkundige van dienst werd aangesproken over de afwezigheid van de Studente gedurende 45 minuten).

De Interne Beroepsinstantie opteerde er voor om voorrang te geven aan de verklaring van de praktijklector, gezien enerzijds nog steeds uitgegaan dient te worden van het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van de praktijklector als beoordelaar van de stage en anderzijds de Studente de tijd gedurende dewelke ze afwezig was mogelijks heeft trachten te minimaliseren en/of verkeerd heeft ingeschat gezien ze wellicht van slag was door het plotse opdagen van haar vriend en daardoor nog weinig besef van tijd zal hebben gehad.

Het feit of er daadwerkelijke repercussies voor het functioneren van de dienst waren doet er in feite minder toe, gezien de verpleegkundige – in het belang van de patiënten – de taken van de Studente gedurende de duur van haar afwezigheid zal hebben overgenomen.

Wat er ook van zij, uit het incident blijkt dat de Studente er kennelijk niet in geslaagd is bij zichzelf tijdig signalen van stress te herkennen en deze bespreekbaar te maken (= kerndoel 16).

In die zin kan ook de opmerking van de mentoren-verpleegkundigen begrepen worden, waar deze in dat verband in hun overzicht met algehele feedback aangeven dat de Studente ‘de problemen van thuis letterlijk meebracht naar de stage’ (problemen van thuis is hier de vriend die letterlijk tijdens de normale stage-uren op de stageplaats opdaagde).

In haar beslissing spreekt de Interne Beroepsinstantie over ‘mentoren’ in meervoudsvorm omdat het overzicht met algehele feedback, waarin dit (Studente nam problemen van thuis letterlijk mee naar de stage) explicet wordt aangegeven is gevoegd aan de mail van de hoofdverpleegkundige van 15.06.2017 aan de opleiding en de hoofdverpleegkundige daarvan zelf aangeeft dat het gaat om feedback, die niet enkel van haarzelf komt, maar ook van 5 andere mentoren-verpleegkundigen die de Studente op stage begeleid/gesuperviseerd hebben.

Opnieuw kan herhaald dat één slechte dag (of eerder twee slechte dagen, 31.05 en 03.06) op een stageperiode van 8 weken, het resultaat van deze stage niet bepaald heeft (hebben).

Wél zullen deze ‘incidenten’ de mentoren (hoofdverpleegkundige en 5 andere mentoren) toegelaten hebben om het wisselvallig presteren van de Studente te plaatsen (link met privé-situatie).

Het feit dat de Studente wisselvallig presteerde blijkt – in tegenstelling tot hetgeen de Studente zelf tracht voor te houden – vooreerst uit de verschillende evaluatiedocumenten en reflecties, maar wordt zeer uitdrukkelijk benoemd in het handgeschreven document dat door de praktijklector aan het eindevaluatieformulier werd gevoegd (daterende van 06.06.2017 en niet van 23.06.2017 zoals de Studente schrijft) en in voornoemd overzicht met algehele feedback dat door de hoofdverpleegkundige in samenspraak met 5 andere mentoren aan de opleiding bezorgd werd op 15.06.2017.

Het spreekt voor zich dat het wisselvallig presteren van een student pas op het eind van de stage, wanneer men zich een totaalbeeld van een student kan vormen, zeer uitdrukkelijk kan worden vastgesteld en benoemd.

De vaststelling van het wisselvallig presteren van de Studente, is niet het resultaat van het citeren van één enkele mentor, dhr. [V.], maar de vaststelling van zowel de hoof[d]verpleegkundige als nog 4 andere verpleegkundigen naast dhr. [V.].

De Studente verwijt dhr. [V.] een vorm van subjectiviteit, maar brengt daartoe geen enkel overtuigend argument aan. Er is inderdaad geen enkele aanleiding om het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van dhr. [V.] in vraag te stellen, het is niet omdat deze mentor misschien over het algemeen wat kritischer geweest zou zijn dan bepaalde andere mentoren, dat hem een gebrek aan onpartijdigheid zou kunnen worden verweten. Dhr. [V.] er geen enkel belang bij om de praktijklector negatief te beïnvloeden, wat betreft het beeld dat deze zich van de prestaties van de

Studente diende te vormen en de eindbeoordeling die daaruit voortvloeit. Wel integendeel, er kan worden vastgesteld dat dhr. [V.] ook positieve elementen in zijn feedbackfiches heeft vermeld.

Los daarvan, kan men bij nazicht van alle evaluatiedocumenten en reflecties, niet buiten de vaststelling dat er inderdaad dagen waren waar alles goed verliep, maar ook dagen waar dit heel wat minder was. De Studente bleek in de praktijk voornamelijk moeite te hebben met de vroege dienst (de ochtendzorgen vragen door de band genomen meer organisatie, planning en coördinatie, gezien de medicatieronde die uitgevoerd moet worden en het feit dat sommige patiënten weg zijn van hun kamer, omwille van consulten door artsen of bijkomende onderzoeken die ze moeten ondergaan) en zeker wanneer dit gecombineerd ging met de bijkomende taken als zoneverantwoordelijke (de zoneverantwoordelijke moet overzicht houden over de zone, en staat naast coördinatie en planning o.m. in voor de medicatie-bedeling en het beantwoorden van de diensttelefoon).

De goedkeurende opmerkingen die de Studente van de mentoren/verpleegkundigen kreeg, beletten niet dat er – zoals blijkt uit het eigen logboek van de Studente en de feedbackfiches die door de verpleegkundigen werden ingevuld - ook heel wat aandachts- en werkpunten naar voren werden gebracht. Deze werkpunten werden op de eerste plaats mondeling uitgelegd en besproken op het ogenblik dat de prestatie werd uitgevoerd (de Studente verwijst hier ook naar in haar logboek), maar werden ook (deels) schriftelijk weergegeven via de feedbackfiches.

Het valt daarbij op dat een aantal van deze werkpunten systematisch weerkeren, dus zonder dat daarin een voldoende positieve evolutie merkbaar was. Bepaalde dagen was er vooruitgang te merken en werd door de mentoren opgemerkt dat bepaalde zaken al “vlotter” / “beter” verliepen, maar op andere dagen was er dan weer achteruitgang en kwamen dezelfde werkpunten opnieuw meer uitgesproken naar voren, vandaar opnieuw dus de wisselvallige aard van de prestaties. De weerkerende werkpunten betroffen o.a. klaarzetten materiaal, plaatsen van een sonde, tempo/tijdsbewaking, plaats binnen team (zonder op de achtergrond te verdwijnen), geven van een correcte en volledige briefing binnen de daartoe voorziene tijdsspanne maar vooral ook coördinatie en planning.

Dit zijn competenties, die hoewel deze van een beginnend verpleegkundige wordt verwacht kunnen en mogen worden, de Studente onvoldoende beheerst. Wanneer men het logboek van de Studente erop naleest lijkt zij zich ergens wel bewust van deze tekorten en lijkt het beroep voornamelijk geïnspireerd te zijn door de teleurstelling die zij wellicht ervaren heeft op het ogenblik van kennismeming van haar resultaten.

Voornoemde werkpunten kunnen – in tegenstelling tot hetgeen de Studente in haar beroepsverzoekschrift tracht voor te houden – niet worden teruggebracht tot één alleenstaand incident op 31.05.2017.

Het middelonderdeel faalt naar recht. Er is geen miskenning van het zorgvuldigheidsbeginsel.”

Wat betreft de wijze waarop verzoekster zich zou hebben gedragen ten overstaan van een medestudent en de wijze waarop het ‘briefing-trein-incident’ moet worden ingeschat, wijst

verwerende partij er in de antwoordnota op dat het communicatieprobleem door de interne beroepsinstantie veel ruimer is gekaderd dan wat verzoekster ter sprake brengt. Zo stipt verwerende partij aan dat verzoekster onvoldoende haar plaats binnen het team wist te vinden en dat zij te veel op de achtergrond verdween. Ook problemen doorheen de stage met betrekking tot het geven van een correcte en volledige briefing binnen de daartoe voorziene tijdsspanne, wordt aangekaart. Op dit alles werd verzoekster, nog steeds volgens verwerende partij, reeds gewezen na afloop van haar vorige stage en opnieuw bij de tussentijdse evaluatie op 8 mei 2017; desondanks werd vastgesteld dat deze problemen zich ook nadien nog bleven voordoen. Verwerende partij brengt verder onder de aandacht dat verzoekster op 13/14 mei nog aangaf de mensen niet meer over zich heen te mogen laten lopen (gebruik van bloeddrukmeter door andere student terwijl ze die zelf nog nodig had) en zich er dus van bewust leek dat zij haar plaats binnen het team nog diende te vinden. Ook het correct ‘briefen’ bleef voor verzoekster – zoals ze volgens verwerende partij zelf ook schreef in haar motivering van het intern beroep – een lastige opgave. Verwerende partij verwijst naar opmerkingen rond timing en volledigheid van de briefing in het logboek van verzoekster en in de feedbackfiches van de mentoren van 10, 24 en 37 mei en 3/4 juni.

Verwerende partij voegt hier nog aan toe:

“Het geven van een gepaste briefing is nochtans essentieel om de overgang tussen de verschillende diensten in een ziekenhuis vlot en efficiënt te laten verlopen en behoort tot één van de kerndoelen van de stage, nl. kerndoel 15. “Ik rapporteer tijdig mondeling en schriftelijk de relevante observaties aan de verpleegkundigen” (dit rapporteren beperkt zich niet tot het onmiddellijk melden van eventuele afwijkende waarden maar strekt zich ook tot het gestructureerd kunnen bundelen van nuttige informatie voor een briefing. Ook op het vlak van observaties schoot de Studente overigens een aantal keren te kort).

De Studente gaat hier niet verder op in en beperkt zich tot een weerlegging van de incidenten waarvan sprake in het handgeschreven document dat door de praktijklector gevoegd werd aan het eindevaluatieformulier, m.n. ‘aanvallend gedrag t.a.v. medestudent’ en ‘briefing trein’.

In het kader van de interne beroepsprocedure had de Studente nog aangegeven dat ze meende dat bij de eindbeoordeling aan deze gebeurtenissen een uitzonderlijk zwaar karakter en gewicht zou zijn gegeven, hetgeen door de Interne Beroepsinstantie werd weerlegd.

Het is immers niet omdat de gebeurtenissen, die zich kort voor de eindevaluatie voordeden, bij het eindevaluatiegesprek als concrete voorbeelden van het probleem van

communicatie werden aangehaald dat de beslissing om de Studente niet te laten slagen uitsluitend daarop geïnspireerd zou zijn.

Het zijn veeleer de wisselvallige prestaties en de blijvende werkpunten – ook op het vlak van communicatie – die gemaakt hebben dat de Studente niet kon slagen.

Volledigheidshalve wenst Odisee kort te verwijzen naar hetgeen de Interne Beroepsinstantie in haar beslissing schreef betreffende de ‘briefing trein’ en het ‘aanvallend gedrag t.a.v. een medestudent’, nl.:

‘Briefing trein’: de Studente legt uit dat ze na de namiddagstage haar laatste trein in Beveren diende te halen om 22.37 en daarom aan de mentor had voorgesteld om als eerste de avondbriefing te mogen doen. De Studente heeft hierover echter vooraf niet gecommuniceerd met haar collega’s-studenten en lijkt zich dus niet te realiseren dat ook deze misschien een laatste bus/tram/trein dienden te halen of om andere redenen die avond op tijd thuis dienden te zijn. Ook in het latere werkveld zal van de Studente enige collegialiteit (communicatie) en flexibiliteit (i.f.v. de collega’s, maar ook i.f.v. het werk dat zeker in de sector verpleegkunde vaak overwerk zal vragen) verwacht worden.

‘Aanvallend gedrag t.a.v. een medestudent’: de Studente legt uit dat zij de taak op zich genomen had om in het kader van een stage-opdracht het werk enigszins te verdelen en te coördineren, tijdens een overleg dat ze hierover had met een medestudent, kreeg de aanwezige mentor de indruk dat de Studente te assertief, belerend en aanvallend was in haar communicatie met deze medestudent en sprak hij de Studente daarover aan. De Studente heeft hierop via een facebook-bericht (dus geen directe communicatie) haar excuses aangeboden aan de betrokken medestudent en uitgelegd dat het zeker haar bedoeling niet was om zo over te komen.

Naast deze ‘incidenten’ waren er ook de ‘incidenten’ die zich voordeden op 31.05 (verpleegkundige niet voor hulp aangesproken op het moment dat zich een tijdsprobleem voordeed = vertraging start medicatieronde door uitlopen van een wondzorg) en op 03.06 (45 min. afwezig als zoneverantwoordelijke), die hierboven onder 5.10.2 besproken werden. Ook deze ‘incidenten’ kunnen gezien worden als een verdere uiting van het gebrek aan communicatie dat aan de Studente verweten wordt.”

Vervolgens bespreekt verwerende partij de stelling van verzoekster dat de e-mail van 15 juni 2017 van de hoofdverpleegkundige totaal onverwacht kwam (in het licht van de beweerde positieve feedback), dat de strekking van die negatieve mail uitsluitend tot het eenmalig incident van 31 mei 2017 terug te voeren is en dat zij niet wisselvallig heeft gepresteerd omwille van privéproblemen.

Ter zake zet verwerende partij het volgende uiteen:

“In tegenstelling tot hetgeen de Studente stelt kan het incident van 31.05.2017 – zoals hierboven besproken onder 5.10.2 - niet gezien worden als een éénmalig incident dat dan naar eigen zeggen het kantelmoment zou zijn geweest voor de eindevaluatie,

waarbij alle voorgaande positieve scores en evaluaties het bestaansrecht ontegenstaand zouden geweest zijn.

Uit de dagelijkse feedbackfiches van de mentoren én het logboek van de Studente (dat wel degelijk als evaluatiedocument gebruikt mag worden, zie hetgeen *supra* gesteld werd onder 5.6.2) blijkt dat er naast het incident van 31.05.2017 waarvan sprake, een heel aantal werkpunten waren, waarvan een aantal systematisch bleven weerkeren.

Bij de tussentijdse evaluatie werd de Studente – in weerwil van hetgeen ze thans in het kader van haar extern beroep verklaart – erop gewezen dat ze een verdere groei en positieve evolutie zou moeten aantonen om alsnog te kunnen slagen voor stage.

Het zijn de mentoren, die eerst tijdens het eindevaluatiegesprek met de Studente en praktijklector en later in het overzicht gevoegd bij de mail van 15.06.2017 uitdrukkelijk aangaven dat de Studente wisselvallig presteerde en haar privéproblemen letterlijk meenam naar het werk (inderdaad er was niet enkel het ‘slechte nieuws van het thuisfront’ dat de Studente blijkbaar op 31.05.2017 te verwerken had gekregen en hierdoor slecht gepresteerd had op stage, maar de vriend van de Studente daagde onverwachts op de stageplaats op, zodat men inderdaad kon stellen dat de Studente de privé - problemen ‘letterlijk’ meebracht naar de stageplaats).

Het is niet meer dan normaal dat zowel de mentoren als de praktijklector een verklaring zochten voor het feit dat de Studente wisselvallig presteerde op stage, of zoals de praktijklector schreef: ‘op sommige dagen loopt de zorg (vnl. late shift) goed’ vs. ‘op andere momenten loopt deze in het 100 (vnl. vroege shift)’ of zoals de hoofdverpleegkundige het benoemde: ‘dagen van alles’ vs. ‘dagen van minimaal tot onvoldoende functioneren’.

Het kan hen dan ook niet ten kwade worden geduid dat ze deze verklaring zochten in de privéproblemen die de Studente, voortgaande op de incidenten van 31.05 en 03.06, leek te hebben.

Daartegenover staat dat thans duidelijk is dat de Studente – zowel in het kader van de interne beroepsprocedure als in het kader van de externe beroepsprocedure – ontdekt dat ze bepaalde privéproblemen zou hebben die haar functioneren op stage dermate negatief beïnvloed zouden hebben dat de stageplaats en bij uitbreiding de opleiding haar ‘kennen’ en ‘kunnen’ niet correct zouden hebben kunnen inschatten, zodat de mogelijke privéproblemen die de Studente ondervond, niet als overmacht in aanmerking genomen kunnen worden.

De verschillende evaluatiedocumenten en reflecties tonen – los van de verklaring die men daarvoor heeft proberen te vinden in privéproblemen van de Studente, omdat er ook dagen waren waar de zorg wél goed verliep – wel degelijk aan dat de Studente wisselvallig presteerde op stage (zie ook hetgeen hierboven gesteld werd onder 5.10.2).

Die wisselvallige prestaties maken dat de beslissing om de Studente niet zonder meer te laten slagen niet kennelijk onredelijk was.”

Waar verzoekster aanvoert dat de mentoren weliswaar slechts een adviserende rol hebben, maar de eindbeoordeling niettemin onmogelijk los kan worden gezien van de feedback- en evaluatiedocumenten, repliceert verwerende partij door vooreerst te benadrukken dat de eindbeoordeling inderdaad de uitsluitende bevoegdheid van de stagecommissie is. Verwerende partij stipt in dat opzicht tevens aan dat het ook niet aan de Raad toekomt om zijn appreciatie betreffende de waarde van de student in de plaats te stellen van de instelling of haar organen.

Verwerende partij betoogt dat de bestreden beslissing wel degelijk steun vindt in de voorliggende stukken. Zo werd conform de ECTS-fiche en de stagegids rekening gehouden met (i) de feedbackfiches zoals die dagelijks ingevuld werden door de mentoren, (ii) het logboek van verzoekster, dat niet als een dagboek te beschouwen is: het logboek is niet te beschouwen als een dagboek, en waarin verzoekster volgens verwerende partij uitdrukkelijk een aantal werkpunten erkent die ook door de mentoren werden benoemd, en (iii) de eindbeoordeling, inclusief het handgeschreven document dat hieraan door de praktijklector werd toegevoegd en waarin sprake is van het dubbel gevoel waarmee de verpleegkundigen bleven zitten, gezien het wisselvallige presteren van verzoekster en het gebrek aan duidelijke communicatie.

Op basis van dit alles kan volgens verwerende partij enkel worden besloten dat de beslissing van de stagecommissie – daarin gevuld door de Interne Beroepsinstantie – om verzoekster niet te laten slagen, niet kennelijk onredelijk is en gesteund is op feitelijk en juridisch aanvaardbare gronden, die wel degelijk terug te vinden zijn in het administratief dossier. Daarbij dient naar oordeel van verwerende partij voor ogen te worden gehouden dat positieve en constructieve feedback in de loop van een stageperiode staat een beoordeling ‘onvoldoende’ na het afronden van de stage *ipso facto* niet in de weg staan, en dat een positieve benadering in de begeleiding ook bedoeld kan zijn om onzekerheid bij de student weg te nemen. Een en ander geldt voor verwerende partij des te meer nu uit het tussentijds evaluatieformulier en de persoonlijke reflecties die verzoekster over het tussentijds evaluatiegesprek in haar logboek maakte, blijkt dat verzoekster niet verstoken is gebleven van essentiële feedback om haar functioneren op stage tijdig bij te kunnen sturen.

Ten slotte synthetiseert ook verwerende partij op basis van de rechtsgronden die finaal door verzoekster zijn aangeduid.

Beoordeling

De Raad brengt vooreerst in herinnering dat hij in zijn rechtspraak – zoals ook de Raad van State dat doet (RvS 7 oktober 2010, nr. 207.973, El Mesbahi) – uitgaat van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de personen die aan de zijde van de instelling bij de evaluatie betrokken zijn. Dit vermoeden is weerlegbaar, maar de verzoekende partij zal daartoe overtuigende argumenten moeten aanvoeren. Het volstaat in dat opzicht niet om te verwijzen naar een kritische commentaar of naar een voorval waaruit de student meent te kunnen afleiden dat het de houding van de betrokken heeft gekleurd.

De Raad ziet in het dossier geen aanwijzingen dat de heer S.V. als mentor de prestaties van verzoekster niet steeds op objectieve wijze zou hebben weergegeven en beoordeeld.

De beoordeling doorheen de stage geschiedt aan de hand van drie documenten: het stagewerkboek met daarin ook de zelfreflectie van de student (stuk 7 administratief dossier), de feedbackfiches van de mentoren (stuk 8 administratief dossier) en de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie (stuk 9 administratief dossier).

Middels de feedbackfiches beoordeelt de begeleidende verpleegkundige enerzijds de bekwaamheid ('voldoende', 'op goede weg' of 'onvoldoende') en anderzijds de bereidheid ('te weinig', 'voldoende' of 'te veel'). Daarnaast is er ruimte voor woordelijk geformuleerde feedback en reflectie door de student.

Niet voor het eerst stelt de Raad vast dat voorgedrukte formulieren met een duidelijke keuze tussen verschillende beoordelingen (goed, voldoende, enz.), voor de stageplaats een uitnodiging lijken te zijn om de competenties van de student vooral ook buiten die beoordelingen te waarderen, waarbij spontaan de vraag rijst waarom een competentie die (nog) niet als 'voldoende' is verworven, dan niet als 'te weinig' wordt aangeduid maar ergens tussen beide beoordelingen in. Het is in dit dossier niet anders.

Er liggen drieëntwintig feedbackfiches van begeleidende verpleegkundigen c.q. mentoren voor, van 25 april tot 8 juni 2017. Niet ten onrechte stipt verzoekster aan dat deze beoordeling overwegend positief zijn. Zij voert aan dat zij dit ook in de interne

beroepsprocedure heeft aangevoerd, en dat de bestreden beslissing die grief onbesproken heeft gelaten. Daarin ziet verzoekster een schending van de formelemotiveringsplicht.

Het middelonderdeel (randnummer 3.1 van het verzoekschrift) kan niet overtuigen. Als orgaan van actief bestuur is de interne beroepsinstantie niet verplicht om te antwoorden op alle argumenten die een student in zijn intern beroep opwerpt. Het volstaat dat een motivering wordt gegeven die de genomen beslissing kan schragen, en die de student afdoende inzicht biedt in de overwegingen die aan de beslissing ten grondslag liggen. Daarbij geldt gewis dat de input van de mentoren bij de eindbeoordeling – door de lector, de examencommissie of de interne beroepsinstantie – niet mag worden veronachtzaamd. In de bestreden beslissing zijn elementen van feedback en commentaar uit de mentorverslagen opgenomen, om aan te duiden dat er naast de positieve punten ook heel wat aandachtspunten of werkpunten bleven. De formelemotiveringsplicht voert niet zover dat de bestreden beslissing het toegekende examencijfer moet verantwoorden ten opzichte van alle deelbeoordelingen van de mentoren; het volstaat – wat de formelemotiveringsplicht betreft – dat de interne beroepscommissie de mentorverslagen bij de beoordeling betrekt en aanduidt waarom zij van oordeel is dat die het toegekende examencijfer ondersteunen.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Overigens geeft verzoekster zelf aan (randnummer 3.2 van het verzoekschrift) dat de bestreden beslissing de beoordelingen van de mentoren wel degelijk bij de evaluatie heeft betrokken, zij het niet op de door verzoekster gewenste manier. De Raad kan er begrip voor opbrengen dat verzoekster met het gevoelen achterblijft dat de interne beroepscommissie schijnbaar uitsluitend uit de negatieve elementen van de mentorbeoordelingen heeft geput, en de voor verzoekster positieve beoordelingen terzijde heeft gelaten. Anders dan verzoekster het leest evenwel, is de Raad van oordeel dat de motivering van de bestreden beslissing niet alle positieve commentaar wegzet als ‘slechts coaching en waardering’, maar deze erkent als “de positieve punten van de student”. Dit kon voor de interne beroepsinstantie echter niet opwegen tegen de vele aandachtspunten of werkpunten die in de commentaren werden vermeld en die doorheen de stage bleven aanhouden.

Het staat, rekening houdend met zijn bevoegdheid ex artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs, niet aan de Raad om de beoordeling van verzoeksters prestaties aan de hand van

het dossier over te doen. De Raad kan enkel beoordelen of de bestreden beslissing voldoet aan de decretale en reglementaire bepalingen en het onderwijs- en examenreglement, en aan de beginselen van behoorlijk bestuur. Betrokken op het middel zoals verzoekster het uiteenzet, is de Raad van oordeel dat de bestreden beslissing formeel is gemotiveerd en de materiële motiveringsplicht niet miskent. De wijze waarop de verschillende elementen van de mentorbeoordelingen tegenover elkaar zijn afgewogen moge door verzoekster als streng worden ervaren, de Raad kan de bestreden beslissing, in het licht van alle elementen in het dossier, niet dermate streng bevinden dat zij onredelijk wordt.

Het middelonderdeel is ongegrond.

Verzoekster betwist – op morele en juridische gronden – dat voor de eindbeoordeling gebruik zou mogen worden gemaakt van het logboek dat zij tijdens de stage heeft bijgehouden (randnummer 3.3 van het verzoekschrift). Wat de onderbouwing van dit middelonderdeel betreft, verwijst de Raad naar de bovenstaande weergave ervan.

De ECTS-fiche bepaalt onder meer dat de tussentijdse en eindbeoordeling met betrekking tot de te verwerven competenties gebeurt aan de hand van de feedback- en (eind)evaluatiedocumenten, reflecties, ... zoals opgenomen in de stagemap. Voor verdere afspraken wordt verwezen naar de stagegids. In die stagegids worden de stagedocumenten in de stagemap opgeliist: het evaluatieboek en het werkboek. Dit laatste bestaat uit een luik ‘doelstellingen’ en een ‘logboek’. Over dat logboek vermeldt de stagegids op pagina 12:

“Het logboek is het document waarin je als student reflecteert over je ervaringen tijdens de stage. Om je hierin een handje te helpen, vind je in het logboek zelf een lijst terug met 19 kerndoelen uit het competentieprofiel verpleegkunde. Het is de bedoeling dat je tijdens je stage 3 leermomenten per week (waarvan 10 leermomenten per periode aan de hand van kerndoelen) volledig uitschrijft. Het logboek wordt 2 werkdagen voor het tussentijds en het eindevaluatiemoment naar de praktijklector doorgestuurd.

Het logboek dient niet als een soort dagboek te worden gehanteerd.

De documenten van het werkboek kan je terugvinden op Toledo. Ze dienen getypt te worden zodat het logboek elektronisch kan doorgestuurd worden voor het tussentijds en eindevaluatiegesprek. Tijdens beide evaluatiemomenten dient het wel afgedrukt meegebracht te worden.”

Aldus wordt het logboek niet alleen aangeduid als een officieel document dat bij de beoordelingen wordt betrokken en waarvan de invulling aan voorschriften is onderworpen, er

wordt ook uitdrukkelijk vooropgesteld dat het geen dagboek is, en dus ook geen “soort dagboek” zoals verzoekster stelt. De Raad ziet dan ook niet in waarom het logboek op grond van het fair play-beginsel buiten beschouwing zou moeten worden gelaten bij de beoordeling van verzoekster. De opleiding heeft het logboek als een deel van de zelfreflectie, waaraan zij belang mag hechten, naast de beoordelingen door de mentoren geplaatst. Indien verzoekster kritisch reflecteert over haar prestaties en nog werkpunten formuleert, ook op dagen dat de mentorbeoordelingen (overwegend) positief zijn, dan is dat geen reden om de vermeldingen in het logboek voor die dagen buiten beschouwing te laten.

De wijze waarop de bestreden beslissing naar uittreksels uit dit logboek verwijst, is evenmin onredelijk of disproportioneel.

Het door verzoekster aangehaalde artikel 14.3 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten ziet op strafvervolgingen, en is hier derhalve niet van toepassing. Hetzelfde geldt voor de “getuigen à charge en à décharge” die verzoekster in de methodologie van de bestreden beslissing meent te ontwaren.

Verzoekster zoekt evenzeer spijkers op laag water waar zij zich beroept op artikel 1353 van het Burgerlijk Wetboek. De regels inzake de gerechtelijke bewijsvoering zijn niet van toepassing op de wijze waarop een onderwijsinstelling de competenties en vaardigheden van een student pedagogisch beoordeling en quoteert.

Het middelonderdeel overtuigt niet.

Vervolgens bekritiseert verzoekster de wijze waarop de feedbackfiches van de mentoren bij de beoordeling in de bestreden beslissing zijn betrokken (randnummer 3.4 van het verzoekschrift). Verzoekster voert aan dat de woordelijke opmerkingen slechts technische werkpunten bevatten (zoals zelfvertrouwen en tempo) en geen waardeoordeel uitspreken over haar functioneren en dat voor de werkelijke beoordeling moet worden gekeken naar de quoteringen op diezelfde fiches.

Nu de feedbackfiches voorzien in zowel een aanstiplijst van beoordelingen als een woordelijk tot uiting gebrachte feedback, ziet de Raad niet in waarom het eerste in waarde of relevantie bovengeschikt aan het tweede zou zijn. Bovendien gebeurt de eindbeoordeling niet door de

mentoren, en zijn de feedbackfiches in hun geheel door de evaluator te betrekken in de eindbeoordeling.

De Raad treedt verwerende partij bij in haar opmerking dat de feedback meer werkpunten aansnijdt dan tempo en zelfvertrouwen en bedenkt tevens dat uit het logboek van verzoekster kan worden afgeleid dat er inderdaad ook mondeling kritische opmerkingen werden gemaakt.

Het middelonderdeel is ongegrond.

Verzoekster gaat dan in op de tussentijdse evaluatie van 8 mei 2017. Ter zake stelt zij dat daaruit geen enkel negatief waardeoordeel blijkt, en zij ontkennt ook dat haar mondeling werd meegeleerd dat haar presteren vooralsnog onvoldoende was om te kunnen slagen. Verzoekster stipt aan dat de quoteringen van de tussentijdse evaluatie niet aannemelijk maken dat zij onvoldoende zou presteren, en zij betwist dat uit haar zelfreflectie kan worden afgeleid dat zij de mondelinge kritiek bevestigt.

Voor ten minste vier deelcompetenties scoort verzoekster bij de tussentijdse evaluatie op 8 mei 2017 tussen 1 ('onvoldoende aanwezig') en 2 ('voldoende aanwezig'). Er worden ook verschillende werkpunten vermeld ("ga voor een directe communicatie op een beleefde manier i.p.v. indirecte communicatie", "probeer je blik te verruimen en verder te gaan dan alleen het fysisch zorg verlenen", "probeer meer te oefenen op het uitvoeren van een totaalzorg met een blik over de totale patiënt", "oefen verder op klinisch redeneren", "durf gerust ook nog vragen te stellen of hulp te vragen...", "probeer je eigen plaats te vinden binnen het gebeuren/het team. Laat je niet wegdrukken", "briefing (mondeling) dient nog verder ingeoefend te worden", "probeer nog een beter zicht te krijgen op hoofd- en bijzaken", "probeer nu een open leerhouding aan te nemen", enz.

Zelfs wanneer in een bepaalde lezing zou kunnen worden gesteld dat deze woordelijke commentaar, afgezet tegen de quoteringen, eerder aanmoedigend was, dan moet uit het logboek van verzoekster worden opgemaakt dat dit in werkelijkheid niet de teneur was van de tussentijdse evaluatie in haar geheel en zoals verzoekster deze heeft begrepen. Uit de eigen reflectie van verzoekster:

"Na deze zorgen heb ik mijn tussentijdse evaluatie gekregen. Het was voor mij een 'wake-up call', ik wist niet dat ik zo slecht bezig was. Naar mijn gevoel verliep de stage

redelijk goed, dit was dus niet zo. Ik heb mijn werkpunten meegekregen en ik wil zeker werken aan deze punten om zo een betere verpleegkundige te worden.”

kan enkel worden begrepen dat zij de tussentijdse evaluatie wel degelijk als overwegend negatief heeft ervaren. De Raad ziet dan ook geen redenen om dat evaluatiemoment buiten beschouwing te laten.

Het middelonderdeel is ongegrond.

Vervolgens betwist verzoekster de materiële motivering van de bestreden beslissing, waar deze verwijst naar wisselvallige prestaties, moeite met de vroege dienst, gemis aan positieve evolutie.

Voor zover verzoekster deze motieven bestrijdt omdat zij steunen op haar logboek en dit buiten beschouwing moet worden gelaten, heeft de Raad bovenstaand reeds geoordeeld dat die visie niet wordt bijgevallen.

Daarnaast stelt verzoekster dat uit de feedbackfiches integendeel betere en meer evenwichtige prestaties blijken. Het mag als een werkpoint voor de opleiding worden aangestipt om te streven naar een betere concordantie tussen de beoordelingen die uit de aanstiplijst blijken, en de woordelijke remediëring die de stagementoren daarbij vermelden. Het is begrijpelijk dat een student van oordeel is dat de beste score zich moeilijk verhoudt tot aanhoudende werkpunten, en het is evenzeer begrijpelijk dat een student vooral de beste van de twee beoordelingen onder de aandacht brengt.

Het is ook de Raad niet ontgaan dat verzoekster op de laatste vier feedbackfiches van de stagementor de hoogste beoordeling krijgt aangestipt, met name ‘goed’ voor alle competenties binnen ‘bekwaamheid’ en ‘voldoende’ voor de aspecten van ‘bereidheid’. Dit neemt evenwel niet weg dat ook op die momenten de mentoren nog werkpunten formuleren, die derhalve op het einde van de stage nog niet zijn verholpen en waarvan verzoekster ook wist dat zij van belang waren. Ter zake kan worden verwezen naar de verhoging van het werkritme (meermaals) en het uit het oog verliezen van de tijd, het stimuleren van de zelfzorg, zorgen voor meer structuur. Zoals reeds aangegeven, is er voor de Raad geen reden om de woordelijke feedback ondergeschikt te maken aan de aanstiplijst. Mede in het licht van de bevoegdheid tot quoteren die aan de opleiding toekomt en niet aan de stageplaats, en de

erkenning van werkpunten die uit het blijkt, is de Raad van oordeel dat de beoordeling, al is zij streng, niet onredelijk is en evenmin faalt wat de materiëlemotiveringsplicht betreft.

Het middelonderdeel is ongegrond.

In een volgend middelonderdeel gaat verzoekster in op de ‘incidenten’ van 31 mei en 3 juni 2017 en de gebrekkige communicatie (randnummer 3.7 van het verzoekschrift).

Wat het incident van 31 mei 2017 betreft, blijkt uit de voorliggende stukken niet dat die feiten verzoekster hebben ‘achtervolgd’ of dat latere beoordelingen of feedback ten onrechte mee zouden zijn gekleurd door wat op die dag is gebeurd. De Raad is dan ook van oordeel dat het voorval en de wijze waarop dit de prestaties van verzoekster heeft beïnvloed, niet op een onredelijke wijze bij de beoordeling is betrokken.

Wat 6 juni 2017 betreft, blijkt uit het dossier dat één van de stagementoren daags nadien mondeling aan de praktijklector heeft gemeld dat verzoekster, terwijl ze zoneverantwoordelijke was, gedurende 45 minuten afwezig was omwille van problemen met haar vriend die plots ter plaatse was gekomen. De Raad ziet geen reden om aan de waarachtigheid van die verklaring te twijfelen. Zelfs indien die afwezigheid geen onmiddellijke gevolgen zou hebben gehad op de dienst, zoals verzoekster voorhoudt, dan nog kan de Raad het niet onredelijk bevinden dat de interne beroepsinstantie met het incident rekening heeft gehouden zoals zij deed, met name door er los van de daadwerkelijke gevolgen op te wijzen dat zulk een gedrag niet kan worden aanvaard, in het bijzonder doordat verzoekster haar collega-studenten niet heeft geïnformeerd en zich er niet van heeft vergewist dat er voldoende opvolging en back-up was.

Inzake de communicatie met medestudenten (de verontschuldigingen via facebook en het ‘briefing-trein-incident’) moge verzoekster een andere appreciatie van een en ander hebben, dit betekent niet dat de interne beroepscommissie hier disproportioneel zwaar aan heeft getild. De Raad acht de materialiteit van de feiten voldoende aangetoond, en de beoordeling ervan in de bestreden beslissing niet onredelijk. In het licht van de draagwijdte van de formelemotiveringsplicht zoals hierboven reeds is weergegeven, is de Raad van oordeel dat de bestreden beslissing in voldoende mate is gemotiveerd door haar visie uiteen te zetten.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

In randnummer 3.8 van het verzoekschrift gaat verzoekster in op de e-mail van de hoofdverpleegkundige van 15 juni 2017, die voor verzoekster totaal onverwacht komt en niettemin een vernietigende inhoud heeft. Opnieuw verwijst verzoekster naar de voorgaande beoordelingen door de mentoren.

De hoofdverpleegkundige geeft de volgende beoordeling van verzoekster:

“-je hebt nog menig probleem vanuit je thuissituatie te verwerken of een plaats te geven en dat heeft je stage gekleurd. Zeer wisselvallige stagedagen: dagen van alles of dagen van minimaal tot onvoldoende functioneren. Stil en eerder afwachtend, doch kan zich behoorlijk assertief/dwingend opstellen naar medestudenten als ze zich wat in het nauw gedreven voelt.

-Kan privé en werk moeilijk scheiden. Neemt letterlijk de problemen van thuis mee naar stage

-theorie is gekend; linken met de praktijk ontbreekt

-technisch niet onderlegd, weinig inzicht, wisselend in functioneren → motivatie?”

Deze beoordeling kan zeker als strenger worden beschouwd dan wat de stagementoren in hun begeleiding en feedback hebben uiteengezet, wat mogelijk ten dele ook toe te schrijven is aan het gegeven dat de gehele stage uitgekristalliseerd wordt in enkele lijnen. Hiervoor heeft de Raad evenwel reeds aangegeven dat de interne beroepsinstantie niet op een onredelijke of disproportionele wijze is omgegaan met de diversie punten van kritiek. Het is daarbij zonder belang of de visie van de hoofdverpleegkundige onredelijk streng is, nu dit niet de bestreden beslissing vormt. Bovendien zijn de punten die de hoofdverpleegkundige aanhaalt in de kiem ook aanwezig in de andere stukken van het stagedossier, en wordt de algemene teneur bijgetreden door de gehele stagecommissie.

Of de problemen tijdens de stage niet al dan niet te wijten zijn aan de privésfeer, doet geen afbreuk aan het feit dat de tekortkomingen zelf wel degelijk zijn vastgesteld.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Ten slotte voert verzoekster in randnummer 3.9 van het verzoekschrift aan dat de eindbeoordeling, zelfs in het licht van de discretionaire bevoegdheid van de instelling, niet geheel los kan staan van de feedbackdocumenten en de evaluatiedocumenten.

Het middelonderdeel is slechts een parafrasering van de voorgaande middelonderdelen. In de beoordeling daarvan heeft de Raad reeds aangegeven dat verzoekster de beoordeling gewis als streng mag ervaren en dat er binnen de opleiding verbeterpunten kunnen worden aangestipt met het oog op een meer coherente en eenduidige feedback, maar dat alle elementen in ogenschouw nemend, met inbegrip van verzoeksters logboek, de Raad van oordeel is dat de bestreden beslissing zowel formeel als materieel afdoende is gemotiveerd, niet onredelijk is en niet haaks staat op de mentorverslagen.

Bijgevolg is ook dit middelonderdeel ongegrond. De synthese die verzoekster formuleert onder randnummer 4 van het verzoekschrift brengt de Raad niet tot een ander oordeel.

Het derde middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Daniël Cuypers bijzitter

Marleen Verreth bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30

november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.722 van 21 augustus 2017 in de zaak 2017/214

In zake: XXX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Marco Schoups en Kristof Hectors
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
De Burburestraat 6-8 bus 5
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

KAREL DE GROTE HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Peeters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Karel de Grote Hogeschool van 12 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2017.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Marco Schoups, die verschijnt voor verzoekende partij, en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven als student in de opleiding ‘professionele bachelor Verpleegkunde’.

Tot het curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘2V Professionele ervaring’, dat blijkens de ECTS-fiche wordt beoordeeld op basis van quoteringen voor ‘Observatie van het functioneren tijdens de stage’ (80%), ‘Observatie van het functioneren tijdens het onderwijsproces’ (10%) en ‘Portfolio’ (10%). De twee laatste beoordelingsgronden worden door de verwerende partij geduid als respectievelijk ‘Leergroepen’ en ‘Content Collection’.

De ‘Content Collection’ bestaat uit het bijwonen van drie bijscholingen – op 1 december 2016, 19 april 2017 en 20 april 2017 – waarvoor de studenten uiterlijk op 1 mei 2017 een deelnameattest moeten voorleggen door het opladen ervan in een elektronisch platform.

Verzoekster neem aan de drie bijscholingen deel, maar stelt op 1 mei 2017 vast dat zij het deelnameattest van 1 december 2016 niet meer terugvindt en het attest voor 19 april 2017 nog niet heeft ontvangen. Ten einde de documenten toch op de vooropgestelde datum te kunnen inleveren, vraagt verzoekster bij een vriendin dier attest van 1 december 2016 op, wat zij vervolgens indient, met de naam van haar vriendin doorgestreept en de eigen naam in de plaats geschreven. Van het wél ontvangen aanwezigheidsattest voor 20 april 2017 maakt verzoekster een foto, om op basis daarvan een afzonderlijk attest voor 19 april 2017 aan te maken. Verzoekster dient vervolgens de drie documenten in.

Er rijst een vermoeden van onregelmatigheid, en op 30 mei 2017 vindt een gesprek plaats tussen docent P.K. en de ombud. Van dat onderhoud wordt een verslag opgesteld (stuk 2 administratief dossier), waaruit blijkt dat docent en ombud de feiten niet toelaatbaar vinden, maar het ook jammer zouden vinden indien verzoekster binnen het opleidingsonderdeel de stage opnieuw zou moeten doen. De docent bepleit in dat opzicht een examentuchtsanctie die eruit bestaat dat een 0/20 wordt toegekend voor het gedeelte ‘Content Collection’, waardoor verzoekster een examencijfer van 11/20 voor het gehele opleidingsonderdeel zou behalen.

Op 19 juni 2017 is er een gesprek tussen de ombud en verzoekster. Ook daarvan wordt een verslag opgesteld (stuk 3 administratief dossier):

“Informatie over de attesten:

Ik begrijp dat er verwarring is over mijn attesten. Maar ik kan het uitleggen.

- Attest NVKVV: ik had een origineel (mijn naam stond daar in potlood) en daar een kopie van gemaakt. Toen ik die wilde toevoegen aan mijn portfolio zag ik dat de foto niet duidelijk was. Ik heb toen het origineel gezocht, maar niet gevonden. Daarom heb ik een print van de foto gemaakt, mijn naam doorstreept en opnieuw duidelijk leesbaar geschreven. Daar heb ik opnieuw een foto van gemaakt en die opgeladen. Nu heb ik het origineel toch teruggevonden, het potlood uitgegomd en mijn naam in netjes geschreven.
- Attest 19/4/2017: op Klina hadden ze niet zoveel studenten verwacht. Je moest je email adres opgeven en dan zouden ze correct attest opstellen. Dat heb ik uiteindelijk nog gekregen voor 1/5.
- Attest 20/4/2017: De dag nadien was ik opnieuw op Klina en toen zeiden ze om de gegevens op een papier te schrijven en dat ze stempel en handtekening zouden zetten. Ik heb de vorming van 20/4 daarop geschreven en gekopieerd. Ik heb ook mijn e-mail opgegeven om nog een origineel te krijgen. Toen bleek dat het misschien te laat zou zijn voor de deadline, heb ik ook de vorming van 19/4 mee op dat blad geschreven. Voor de vorming van 19/4 is het attest uiteindelijk nog op tijd aangekomen, voor de vorming van 20/4 niet. Die heb ik nu nog een keer extra aangevraagd.

Ik ben erg van slag van het nieuws dat ik hiervoor een sanctie zou krijgen, ik heb deze vormingen immers allemaal echt gevuld.

Student toont de notities van de vorming van 19/4, op 20/4 niet veel genoteerd, want veel rechtstaan.

Ombuds vindt op attest van NVKVV geen aanwijzing dat er iets is weggegomd.

Ombuds geeft aan dat ze in zo'n geval beter open kaart kan spelen en hierover met de LTB in gesprek kan gaan. Dan kan er samen naar een oplossing gezocht worden en komt het allemaal niet zo vreemd over. Dat begrijpt de student wel.”

Met een brief van 19 juni 2017 wordt verzoekster uitgenodigd om te worden gehoord door de examen(tucht)commissie, die op 23 juni 2017 tot de volgende beslissing komt:

“(…)

De student had reeds een gesprek met de ombuds. De student kreeg de mogelijkheid de bewijsstukken in te kijken en werd schriftelijk uitgenodigd om door de examencommissie gehoord te worden.

De student is aanwezig.

De voorzitter legt de procedure uit aan de student.

De student verklaart het volgende:

Ik begin met de eerste twee attesten. Ik ben naar 2 bijscholingen geweest in Klina. Ze vonden plaats 2 avonden na elkaar. Ik moest mijn e-mailadres opgeven, om pas veel later een attest van bijscholing te krijgen. Dat zou te lang duren en ik moest de attesten al inleveren. Daarom heb ik voorlopig een papiertje geschreven en laten tekenen op de

bijscholing, De dag erna heb ik een andere bijscholing gevolgd en heb die zelf erbij geschreven op het eerste attest. Ondertussen heb ik de oorspronkelijke attesten gekregen.

Het 3^{de} attest heb ik eerst gefotografeerd en opgeladen. De foto was niet duidelijk. Ik heb die afgedrukt, mijn naam doorstreept en opnieuw duidelijker geschreven. Een foto daarvan heb ik op geladen. Ik heb later het attest teruggevonden en opgestuurd. Het gaat hier om hetzelfde attest.

De voorzitter confronteert de student met de verschillen tussen het gefotografeerde attest en het ‘originele’ attest.

Ja, ik heb het attest van een medestudent gebruikt, omdat ik mijn attest kwijt was. Erna heb ik het terug gevonden,

(...)

Beslissing van de commissie

De student krijgt een 0/20 voor 2V Professionele ervaring.

Motivering van de beslissing

De student was zich ervan bewust dat ze in de fout ging toen ze het vervalste attest uploadete. Ze deed dit bij 2 attesten. De commissie tilt hier zwaar aan, maar nog zwaarder aan het feit dat ondanks meerdere kansen om dit recht te zetten, de student herhaaldelijk bleef liegen. Pas bij confrontatie met de leugens gaf de student toe dat ze de waarheid verdoezelde. Ze getuigde hierbij van een weinig reflectieve houding zocht geen alternatieve oplossingen, en gaf blijk van weinig schuldbesef.

We hopen met deze sanctie een duidelijk signaal te geven van het belang van een deontologisch verantwoorde houding, ook bij op eventuele fouten of problemen.

De beslissing van de examencommissie is genomen bij consensus.”

Deze beslissing wordt aan verzoekster meegedeeld bij brief van 23 juni 2017. Op 28 juni 2017 tekent verzoekster tegen de examentuchtbeslissing het volgende intern beroep aan, middels een brief van haar raadsman:

“Dit verzoek bereikt u tijdig, d.w.z. binnen de termijn van 7 kalenderdagen te rekenen vanaf de beslissing van de examencommissie dd. 23 juni 2017. Het bevat de informatie van artikel 4.4.4.1. HOE 2016-2017: het is gehandtekend door de student en haar raadsman; de identiteit van de student, de bestreden studievoortgangsbeslissing en de feitelijke bezwaren zijn vermeld.

Het beroep is gegrond.

Als bijlage vindt u de door [verzoekster] zelf opgestelde en gehandtekende verklaring met daarin de feitelijke bezwaren, alsook alle bijbehorende stukken met inventaris. Deze verklaring vormt één geheel met deze brief.

Ik wens bij de bijgevoegde verklaring nog volgende argumentatie toe te voegen. [Verzoekster] is zich bewust van de fouten die zij heeft begaan. Omdat ze de attesten niet terugvond of nog niet had ontvangen i.v.m. de bijscholingen die zij wel degelijk had bijgewoond, heeft zij eigenhandig twee attesten opgesteld. Ze had beter snel raad gevraagd of grondiger gekeken, maar zij heeft zelf een foute oplossing gezocht voor een eenvoudig administratief probleem.

Initieel heeft zij haar fout niet onmiddellijk toegegeven tegenover de ombudsdienst, noch aanvankelijk op de zitting van de examencommissie. Dit heeft te maken met de paniek waarin ze zich bevond. Het feit geen advies te vragen is het gevolg van de dyslexie waaraan ze lijdt en haar streven om zelf de dingen op te lossen zonder aan een ouder raad te vragen.

Het komt ons voor dat 0 op 20 voor de bijscholingen die ze wel degelijk heeft bijgewoond en het vak dat ze heeft afgelegd, een te strenge en disproportionele maatregel is.

Wij verzoeken deze beslissing te herzien en geen 0 op 20 toe te kennen, zodat ze kan overgaan naar het volgende jaar. Dat is des te belangrijker daar de studierichting in de toekomst er een van vier jaar zal worden.

Wij verzoeken met aandrang de kans te krijgen om gehoord te worden door de interne beroepscommissie, uiteraard voor zover de zittingsdatum en de organisatie van de vakantie dit zal toelaten.”

en een bijgevoegde verklaring van verzoekster:

“Verklaring van [verzoekster] ivm de onregelmatigheden inzake de opdracht voor het vak 2V Professionele ervaring: 3 bijscholingen volgen vóór 1 mei 2017 in de opleiding Bachelor Verpleegkunde KdG.

Bij deze geef ik schriftelijk uitleg over wat er gebeurd is inzake de drie attesten voor de bijscholingen en wens ik intern beroep in te stellen tegen de examentuchtbeslissing van de examencommissie dd. 23 juni 2017 conform artikel 4.4.4. HOE 2016-2017. Deze verklaring maakt één geheel met de begeleidende mail, brief, inventaris en stukken.

1.-

Op 1 december 2016 was de eerste bijscholing van NVKVV. Hier kreeg ik direct een attest van. Op het moment dat ik dit attest moest indienen, vond ik het niet meer terug. Ik schoot behoorlijk in paniek. Ik heb toen van een vriendin haar document gekregen. Ik doorstreepte haar naam en zette mijn naam op het document, naast de doorstrepning. Ik stuurde dit document door als attest voor mij. Je ziet op dit attest erg goed dat er iets mis is (zie stuk 1).

Omdat ik mijn eigen document niet meer vond, zag ik geen andere mogelijkheid om nog aan een ander attest te komen. Ik had niet de bedoeling om de school te bedriegen. Ik had de bijscholing immers gevuld. (Nadien heb ik het overigens terug gevonden.)

2.-

Op 19 april 2017 ben ik naar de tweede bijscholing gegaan, deze van AZ Klini. Hier kregen we niet direct een officieel attest van. We moesten ons emailadres geven en zouden het later ontvangen.

Op 20 april 2017 ben ik naar de derde bijscholing geweest, opnieuw van AZ Klini. Hier kregen we opnieuw niet meteen een officieel attest. Ik heb toen weer mijn emailadres opgegeven. De organisatoren zeiden dat ik op een eigen papier de titel en datum kon schrijven van deze bijscholing, zodat ze het al konden handtekenen en ik zeker tijdig een voorlopig attest had.

De dag ervoor hadden ze mij dat niet gezegd, dus ik ging er toen van uit dat ik de email, met bevestiging van mijn aanwezigheid op 19 april 2017, tijdig zou ontvangen.

Toen ik het bewijs van deze twee bijscholingen moest indienen, had ik de officiële attesten nog niet per email ontvangen. Ik deed dan de volgende fout. Ik nam een foto van het document dat ik al had van de bijscholing op 20 april 2017 en maakte zelf een gelijkaardig attest voor de bijscholing op 19 april 2017. Beide (het juiste en het nagemaakte) stuurde ik door (zie stuk 3, 3a en 3b).

3.-

Ik kreeg nadien bericht van de ombudsvrouw dat er een vermoeden was van onregelmatigheid in de attesten van bijscholingen die ik dit academiejaar had gevolgd. Ik moest langskomen voor een gesprek om dit uit te klaren.

Op 19 juni 2017 ging ik naar de ombudsvrouw met de correcte officiële attesten die ik van de eerste bijscholing teruggevonden had en die van de bijscholing dd. 19 april 2017 die ik per mail had aangekregen (het attest van de derde bijscholing had ik toen nog niet ontvangen) (zie stuk 2 en 4: de correcte attesten).

Ik was heel zenuwachtig en besefte dat ik een fout had begaan. Omdat ik mijn officiële bewijzen mee had, was ik wel al wat geruster. Hiermee kon ik immers aantonen dat ik echt op de bijscholingen aanwezig was geweest.

Uiteraard had ik toen beter eerlijk mijn verhaal gedaan. Helaas heb ik dit niet gedaan. Ik probeerde mij eruit te praten en te verklaren waarom de ene naam doorstreept was in het eerste attest. Ik loog hierover wat ik niet had moeten doen. Over het attest van de tweede en de derde bijscholing heb ik wel eerlijk uitgelegd wat er was gebeurd.

Ik heb de ombudsvrouw kunnen overtuigen van mijn aanwezigheid op de bijscholingen. Nadien moest ik mij op 23 juni 2017 voor de examencommissie komen verdedigen. Op die zitting had ik het officiële attest van de bijscholing van 20 april 2017 ook bij (zie stuk 5).

Ook hier heb ik het verkeerd aangepakt. Graag had ik de waarheid verteld maar ik had het gevoel dat ik niet meer terug kon van mijn eerste verhaal bij de ombudsvrouw. Zeer onzeker ben ik voor de commissie verschenen. Ik wilde niet laten zien hoe ellendig ik mij hierover voelde. Hierdoor gaf ik hen waarschijnlijk een zeer koele indruk. Ik wilde geen medelijden opwekken. Al snel zag ik in dat ik best de volledige waarheid vertelde. In de motivatie van de examentuchtbeslissing staat: '*Ze getuigde hierbij van een weinig reflectieve houding, zocht geen alternatieve oplossingen, en gaf blijk van weinig schuldbesef.*' Ik moest veel moed verzamelen om voor deze commissie mijn uitleg te komen doen. Ik was zo gespannen maar probeerde niet te wenen en me zo sterk mogelijk te maken. Dit heeft een verkeerde indruk gegeven. Ik ben er ziek van.

4.-

Ik heb over deze hele geschiedenis heel veel spijt. Ik heb een grove fout begaan en ben me hier van bewust. Ik heb hier veel uit geleerd. Ik was in paniek en wou het probleem

oplossen omdat ik de bijscholing echt gevuld had. Als ik één seconde iemand om raad had gevraagd, had dit echt niet zo'n proporties aangenomen.

Dit was een slechte manier om met fouten of problemen om te gaan. Ik heb een ongelooflijke les geleerd voor de toekomst. Ik moet open durven zijn en mijn fouten durven toegeven. Het is menselijk om een document kwijt te geraken. Dit had ik direct eerlijk moeten zeggen. Ik had ook beter moeten zoeken en niet zo snel panikeren. Ik probeerde het zelf op te lossen maar dit is niet gelukt.

Als ik advies had gevraagd, had ik de situatie rustig kunnen overzien, beter kunnen relativieren en de juiste beslissing kunnen nemen.

Ik wil hier nog iets aan toevoegen dat misschien iets verklaart. Omdat ik lijdt aan dyslexie, leg ik al heel mijn leven een moeilijk schooltraject af. Dit heeft gevolgen gehad op mijn zelfzekerheidsgevoel. Altijd ben ik al begeleid en opgevolgd, wat vermoedelijk aanvoelde. Nu wil ik het zelf kunnen en ben ik minder geneigd bij anderen aan te kloppen. Ik laat me hierin begeleiden, maar het is een leerproces.

Ik heb zelf een attest opgesteld en ik heb gelogen. Dit valt niet goed te praten. Ik heb hier heel veel spijt van. Ik vind dat ik mijn verantwoordelijkheid moet opnemen voor dit gedrag en wil een taak aanvaarden.

Ik was wel aanwezig op de bijscholing dus deze taken heb ik volbracht. Het gaat over het liegen dat zeker een sanctie verdient. Maar gebuis[d] worden op professionele ervaring vind ik wel heel erg streng. Ik heb dit jaar ongelooflijk hard gewerkt om er te geraken. Velen hebben mij gezegd om te stoppen, maar ik wil absoluut slagen in deze richting.

Ik verzoek u om mij een alternatieve taak op te leggen rond het thema deontologische code, omdat ik besef dat ik deze code geschonden heb, maar mij geen nul te geven voor dit vak. Dan moet ik het jaar helemaal opnieuw doen, en misschien nadien ook nog het vierde jaar om dat het programma dan uit vier jaar zal bestaan.

Ik wil dit graag mondeling aan u komen toelichten, mijn excuses komen aanbieden en u trachten te overtuigen dat ik uit deze fouten geleerd heb.

(...)"

De interne beroepscommissie behandelt verzoeksters beroep in zitting van 5 juli 2017. Na verzoekster, bijgestaan door haar raadsman, te hebben gehoord, beslist de beroepscommissie om verzoekster de examentuchtsanctie op te leggen dat het examencijfer voor het opleidingsonderdeel '2V Professionele ervaring' wordt bepaald op 0/20. Het proces-verbaal van de hoorzitting en de motivering van de beslissing laten zich lezen als volgt:

"(...)

Verklaring van de student:

De student voert volgende argumenten aan:

- Studente is zich bewust van de fouten die ze heeft begaan.

- Studente stelde zelf 2 attesten op omdat zij de attesten niet terugvond die ze voor de bijscholing had ontvangen.
- Studente gaf haar fout niet onmiddellijk toe: dit was te wijten aan paniek.
- Studente vroeg geen advies: dit is te wijten aan de dyslexie waaraan studente

Student vertelt haar verhaal:

Ik heb 0/20 voor stage en alles inbegrepen gekregen. Ik vind dat een zware sanctie. Dat is jammer, want ik doe heel hard mijn best om er te geraken en om mijn stage op een goede manier af te ronden. Ik heb inderdaad gelogen, door de stress en de paniek van dat moment. Stom van mij dat ik geen hulp heb gevraagd. Ik had wel de juiste hulp gekregen, had ik het gevraagd, heb ik achteraf ingezien.

Ik heb wel alle bijscholing gevuld maar wou alleen handelen, waardoor ik een stommiteit heb gedaan.

Examencommissie stelt de vraag of de student het risico kan inschatten naar haar beroep toe?

Ik geef toe dat fouten maken met medicatie en dat verdoezelen, ook helemaal niet juist zou zijn. Ik leer hier heel veel uit. Ik zit er heel veel mee in. Beter dat het mij nu overkomt, dan dat het op stage gebeurt. Iedereen kan fouten maken uit paniek.

Je hebt tijdens de examentuchtcommissie je leugen wel lang volgehouden?

Ik dacht ik zat in die leugen en bleef dit volhouden. Ik zat vast. Ik had beter hulp gevraagd eventueel van de ombudsman.

Wat is het verband met je dyslexie?

Ik heb heel veel moeite moeten doen om mijn jaren in het middelbaar onderwijs af te ronden. Mijn mama en anderen hebben mij hierbij veel geholpen. Ik heb nu zoveel mogelijk zelf willen doen en heb in dit geval ook zelf alles willen doen en beslissen. Ik ben blij dat ik de waarheid heb kunnen zeggen in de vorige examencommissie, nadat ik geconfronteerd ben geweest met de leugen.

Raadsmannen van de student:

De student krijgt een zware straf maar u bent terecht erg boos geworden, zeker in een beroep zoals verpleegkunde. Goed dat het gebeurd is en dat ze die straf heeft gekregen. Haar vader zei dat ze vijf jaar ouder en matuuder is geworden. Jullie voerden het intentieproces: geen berouw, dan kan ze geen verpleegster worden. Ik pleit om in uw beraad een billijkheid, erbarmen en zachtheid te hebben. Docent [P.K.] zegt in het dossier dat de student heel hard kan werken en dat goed doet. Hij stelt voor om haar 0/20 voor content collection te geven.

Haar dyslexie heeft niets te maken met deze fout. Ze moet hard werken om de cognitieve vakken te studeren en wil dat alleen doen. Ze is drie keer in paniek geraakt, heeft geen raad gevraagd aan haar ouders en aan jullie. Ze heeft gezegd: ‘ik doe dat alleen’. Maar iedereen maakt elke dag fouten. Haar grote fout is dat ze geen hulp heeft ingeroepen. Mijn vraag is om erbarmen te hebben en uw straf af te wegen.

Student: Ik probeerde zo neutraal mogelijk te zijn op de examentuchtcommissie, maar ik zat er echt wel mee in. Ik heb een verkeerde indruk achtergelaten. Ik zit hier echt wel hard mee in. Het gaat niet meer gebeuren.

[A.C.], opleidingshoofd geeft toelichting over de volgtijdelijkheid van de studie.

De examencommissie stelt vragen:

In het verzoekschrift staat, dat de student vreest om haar stage opnieuw te moeten doen in het traject van de 4-jarige opleiding. Klopt dat?

Zij kan tot 2020 in het 3-jarige traject blijven studeren. Ze kan volgend jaar het theoretisch pakket van het derde jaar opnemen en de stage van het 2^{de} jaar. Het jaar daarna kan ze vervroegd afstuderen.

Gaat het haar parten spelen dat de stage en de theorie 3V samenlopen?
Neen, lessen en stage interfereren niet met elkaar.

[P.K.], docent wordt gevraagd om toelichting.

De docent vraagt telkens aan alle studenten waarvan hij leertrajectbegeleider is of er zaken zijn die hun studies kunnen belemmeren.

Het is aan bod gekomen dat ze dyslexie heeft, maar ze wilde dit niet gebruiken. Als studenten er om vragen, geeft de docent hen wel ondersteuning. Een individueel attest is door haar nooit ter sprake gebracht.

Ik ben op de vervalsingen uitgekomen, omdat ze slechts oppervlakkige reflectieverslagen had gemaakt. Ik ben het gaan nazien en ben er zo op uit gekomen.

De interne beroepscommissie neemt ten aanzien van de student de volgende beslissing:

De interne beroepscommissie bevestigt de bestreden beslissing van de examentuchtcommissie. [Het] resultaat van 0/20 voor het opleidingsonderdeel '2V Professionele Ervaring' blijft behouden.

Motivering van deze beslissing:

De interne beroepscommissie is van oordeel dat de redenen van de examentuchtcommissie, om de minimumsanctie 0/20 op te leggen, terecht zijn.

Naast het feit dat studente wetens willens tot vervalsing van de attesten is overgegaan, tilt de interne beroepscommissie ook zwaar aan het feit dat de studente de kansen om de waarheid te vertellen niet heeft gegrepen en is blijven volharden tot zij met de verschillen tussen het originele en het vervalste attest geconfronteerd werd.

Binnen de context van de opleiding en de professionele toekomst van de studente als medisch zorgverlener zijn deze feiten bijzonder zwaar.

De interne beroepscommissie meent dat de beweerde relatie tussen de gepleegde feiten en de dyslexie waaraan studente leidt, niet als verzachtende omstandigheid kan worden ingeroepen, en dus geen lagere straf verantwoordt dan de minimumsanctie.

De interne beroepscommissie bevestigt de minimumsanctie, nl. 0/20 op het betrokken opleidingsonderdeel '2V Professionele Ervaring'.

De interne beroepscommissie stipt verder aan dat de studente onder de overgangsmaatregel valt die bepaald is in artikel II.164, 52, 1° van het Besluit van de Vlaamse Regering tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs dd. 11 oktober 2013, laatst gewijzigd op 3 juli 2017.

Dit houdt in dat de studente haar diploma nog kan behalen op basis van de studieomvang van voor de uitbreiding van de opleiding verpleegkunde van drie naar vier jaar tot academiejaar 2019-2020. Indien studente vanaf nu een vlekkeloos parcours aflegt, kan zij in februari van het academiejaar 2018-2019 afstuderen.
De beslissing van de interne beroepscommissie is genomen bij consensus.”

Dit is de thans bestreden beslissing. Zij is op 12 juli 2017 aan verzoekster betekend.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Ten gronde

Derde middel

In een derde middel – dat raakt aan de regelmatigheid van de voorafgaande tuchtprecedure en bijgevolg eerst wordt behandeld – beroept verzoekster zich op een schending van artikel II.279 van de Codex Hoger Onderwijs, artikel 4.1.1 van het onderwijs- en examenreglement en de beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat de bestreden beslissing de initiële beslissing van de examentuchtcommissie bevestigt, en dat uit het tuchtdossier blijkt dat de centrale grondslag van bestraffing het onderhoud van 19 juni 2017 met de ombudsvrouw is geweest, waarin verzoekster zou hebben gelogen over de attesten die ze had ingediend. Dit wordt volgens verzoekster als cruciaal aangezien. Zij is van oordeel dat de bestreden beslissing daarom onwettig is en kennelijk onredelijk tot stand is gekomen. Immers, zo stelt verzoekster, moet men bij de overweging omtrent een tuchtsanctie zorgvuldig tewerk gaan en oog hebben voor

de rol die de ombud moet spelen volgens de geldende regelgeving. Die rol is er naar verzoekster oordeel geen om studenten uit te nodigen om zichzelf te incrimineren, maar moet integendeel een bemiddelende rol zijn van vertrouwenspersoon. Het is geen verhoor, zoals dat er wel is voor een tuchtoverheid. Het gewicht dat aan de weerslag van het gesprek tussen ombud en verzoekster wordt toegekend, is volgens verzoekster in strijd met dit principe.

Ter zake verwijst verzoekster vooreerst naar artikel II.279 van de Codex Hoger Onderwijs, dat aan het bestuur opdraagt om een ombudsdiest in te stellen die een bemiddelende rol opneemt. Deze bemiddelende rol, zo vervolgt verzoekster, wordt nader ingevuld in artikel 4.1.1 van het onderwijs- en examenreglement, waarin is bepaald dat de ombud een onafhankelijke bemiddelaar is tussen de studenten onderling en tussen de studenten van de hogeschool en het personeel, die onder meer de rechtspositie van studenten moet bewaken en bijdraagt aan een rechtvaardig verloop van de examentuchtcommissies. In het licht daarvan valt het volgens verzoekster niet in te zien hoe een en ander te rijmen valt met het feit dat het gesprek tussen de ombud en verzoekster als een essentieel stuk wordt aangegrepen om verzoekster zwaar te straffen. Met name wordt verzoekster zwaar aangewreven dat ze heeft gelogen t.a.v. de ombud, zodat het verzoekster voorkomt dat de ombud in haar dossier eerder een lid van de tuchtoverheid was dan dat zij een onafhankelijke rol zou hebben gespeeld. Dit tast voor verzoekster de wettigheid van de tuchtprecedure aan en zij noemt het kennelijk onzorgvuldig, disproportioneel om een dergelijke zwaarwegende rol toe te kennen aan overlegmoment tussen ombud en haarzelf.

In haar antwoordnota voert verwerende partij in hoofdorde aan dat het middel, in zoverre het kritiek heeft op de rol van de ombud in de procedure, nieuw is en bijgevolg onontvankelijk.

Ten aanzien van deze exceptie verweert verzoekster zich in haar wederantwoordnota als volgt:

“Om te beginnen staat nergens in het HOE, noch in de procedureregels van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen dat alle middelen reeds moeten opgeworpen zijn bij de interne beroepsprocedure. Verwerende partij verwijst hiervoor naar geen enkele rechtsgrond.

Van belang is dat alle middelen werden opgenomen in het verzoekschrift, zodat verwerende partij hier tijdig kennis van had en uitgebreid op kon repliceren.

Bovendien, en meest van al, is dit middel slechts kunnen ontwikkeld worden na het doorlopen van de interne beroepsprocedure. Immers blijkt uit de bestreden beslissing (stuk 12) – en dit wordt bevestigd in de antwoordnota van verwerende partij – dat bijzonder veel gewicht wordt gehecht aan het feit dat [verzoekster] de kans om de waarheid te vertellen niet heeft gegrepen. De rol van de ombudsman is in dit deel van het verhaal aldus van primordiaal belang.

Verzoekende partij kon dit middel dan ook niet vroeger opwerpen dan in het verzoekschrift voor de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen.

Het derde middel is wel degelijk ontvankelijk.”

Beoordeling

De initiële beslissing van de examentuchtcommissie van 23 juni 2017 verwijst uitdrukkelijk naar het gesprek dat verzoekster met de ombud heeft gehad, en haalt in de motivering vervolgens expliciet de “meerdere kansen” aan die verzoekster had om haar vervalsing toe te geven, op grond waarvan de “weinig reflectieve houding” van verzoekster wordt geduid. Met deze “meerdere” doelt de examentuchtcommissie op enerzijds verzoeksters verklaringen ten overstaan van de ombud en anderzijds haar standpunt ter zitting van de examentuchtcommissie.

In het licht daarvan kan niet worden aangenomen dat verzoekster op dat punt in de procedure – na kennisname van de initiële examentuchtbeslissing – nog niet wist of, en zo ja hoe haar verklaringen ten overstaan van de ombud bij het tuchtdossier zouden worden betrokken. Zo verzoekster zich door het betrekken van het verslag van het gesprek van 19 juni 2017 tussen haarzelf en de ombud gegriefd voelde, dan had zij ter zake een middel moeten opwerpen in de interne beroepsprocedure. Zulks heeft zij niet gedaan.

Ten onrechte voert verzoekster aan dat zij in het verzoekschrift voor de Raad nog alle middelen kan opwerpen die zij wenst te doen gelden.

Behoudens omstandigheden die hier niet aan de orde zijn, kan een verzoekende partij die een georganiseerd administratief beroep heeft doorlopen, een middel niet op ontvankelijke wijze voor het eerst opwerpen in de navolgende beroepsprocedure voor de Raad. Een dergelijk nieuw middel, dat niet bij de interne beroepsprocedure werd betrokken en waarover de interne beroepsinstantie zich niet heeft kunnen uitspreken, is onontvankelijk. Dit beginsel uit het

bestuursrecht wordt bijgevallen in de vaste rechtspraak van de Raad en van de Raad van State (zie o.a. RvS 27 december 2016, nr. 236.922, Portael; RvS 27 december 2016, nr. 236.923, Beuckelaers) en de Raad ziet geen reden om er hier anders over te oordelen.

Het middel is onontvankelijk.

Overigens bedenkt de Raad dat een ombud de rol als onafhankelijk bemiddelaar niet schendt door een verslag op te stellen van de verklaringen die de student ten overstaan van de ombud heeft afgelegd.

De Raad stipt daarbij bovendien nog aan dat het bovenstaande des te meer geldt in de vaststelling dat verzoekster haar gesprek met de ombud zelf ook niet inhoudelijk buiten het debat heeft gehouden. In haar verzoekschrift op intern beroep stelt zij – bij monde van haar raadsman – immers: *"Initieel heeft zij haar fout niet onmiddellijk toegegeven tegenover de ombudsdiens (...)"*. De verklaring van verzoekster voegt daar nog aan toe:

“Ik kreeg nadien bericht van de ombudsvrouw dat er een vermoeden was van onregelmatigheid in de attesten van bijscholing die ik dit academiejaar had gevolgd. Ik moest langskomen voor een gesprek om dit uit te klaren.

Op 19 juni 2017 ging ik naar de ombudsvrouw met de correcte officiële attesten die ik van de eerste bijscholing teruggevonden had en die van de bijscholing dd. 19 april 2017 die ik per mail had aangekregen (het attest van de derde bijscholing had ik toen nog niet ontvangen) (zie stuk 2 en 4: de correcte attesten).

Ik was heel zenuwachtig en besefte dat ik een fout had begaan. Omdat ik mijn officiële bewijzen mee had, was ik wel al wat geruster. Hiermee kon ik immers aantonen dat ik echt op de bijscholing aanwezig was geweest.

Uiteraard had ik toen beter eerlijk mijn verhaal gedaan. Helaas heb ik dit niet gedaan. Ik probeerde mij eruit te praten en te verklaren waarom de ene naam doorstreept was in het eerste attest. Ik loog hierover wat ik niet had moeten doen. Over het attest van de tweede en de derde bijscholing heb ik wel eerlijk uitgelegd wat er was gebeurd.

Ik heb de ombudsvrouw kunnen overtuigen van mijn aanwezigheid op de bijscholing.”

Ook in dat opzicht moet de Raad vaststellen dat verzoekster, eerder dan de inhoud van het gesprek met de ombud buiten de procedure te willen houden, zelf uitvoerig op de inhoud van dat gesprek ingaat. Die inhoudelijke weergave weerspreekt niet wat de ombud zelf op verslag heeft gesteld.

Het eerste middel is onontvankelijk.

Tweede middel

In een tweede middel – dat omwille van de strekking ervan voor het eerste middel wordt behandeld – doet verzoekster gelden dat artikel 4.3 van het OER, de formele motiveringsplicht, het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel zijn geschonden.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat er geen sprake is van een ‘onregelmatigheid’ in de zin van artikel 4.3 van het OER omdat de objectieve beoordeling van haar competenties door haar handelen niet onmogelijk is geworden, en omdat zelfs in de veronderstelling dat een ‘onregelmatigheid’ werd begaan, de bestraffing disproportioneel en onvoldoende gemotiveerd is.

Ter zake zet verzoekster het volgende uiteen:

“De bestreden beslissing komt tot het oordeel dat [verzoekster] een onregelmatigheid heeft begaan. Verder stelt men dat er geen redenen zijn om een lagere bestraffing op te leggen dan de minimumstraf. Men tilt bijzonder zwaar aan de ‘vervalsing’ van de attesten (sic) en het feit dat [verzoekster] de “kansen die ze kreeg om de waarheid te vertellen niet heeft gegrepen” ter gelegenheid van haar gesprek met de ombudsvrouw en initieel ter gelegenheid van de examentuchtcommissie. Er worden geen verzachtende omstandigheden aangenomen: haar dyslexie wordt niet als zulke omstandigheid aanvaard.

De bestreden beslissing is onwettig genomen, want in strijd met artikel 4.3 van het HOE en minstens is deze kennelijk onredelijk. De bestraffing is om meerdere reden disproportioneel zwaar.

Verzoekende partij wil eerst een ding duidelijk stellen. [Verzoekster] betreurt dat zij het foutieve attest over de opleiding gevuld dd. 1 december 2016 heeft geüpload. Dat had zij niet moeten doen en was het gevolg van een impulsieve reactie in een moment van paniek. Ze had het juiste attest, maar kon het niet vinden. Daaraan doet zij niets af.

Echter gelden ook in tuchtgeschillen, zoals dit het geval is in het strafrecht, de rechten van verdediging en het legaliteitsbeginsel onverkort en kan enkel worden gestraft indien er een kennelijke en klaarblijkelijke schending is van het examenreglement, in dit geval het HOE, én ook dat er een intentie was om te misleiden of een voordeel te krijgen dan men zonder een kunstgreep niet zou kunnen krijgen. Het legaliteitsbeginsel veronderstelt een strikte interpretatie van een juridische grondslag, op grond waarvan bestraffing overwogen wordt.

Artikel 4.3 van het HOE bepaalt de definitie van resp. de begrippen ‘onregelmatigheid’ en ‘plagiaat’. In casu zou het gaan om een onregelmatigheid. Het begrip ‘onregelmatigheid’ wordt als volgt gedefinieerd:

"Een onregelmatigheid is elk gedrag van een student naar aanleiding van een evaluatiemoment, waardoor een objectief oordeel over zijn competenties - of die van andere studenten - gedeeltelijk of volledig onmogelijk kan worden. Bijvoorbeeld:

- *Meenemen en/of gebruiken van niet-toegelaten hulpmiddelen zoals cursusmateriaal, spiekbriefjes, gsm's, pda's, usb-sticks, mp3-spelers, ipods en rekenmachines, smartwatches,*
- *Foutief gebruik van de examentool;*
- *Elke vorm van mondelinge, schriftelijke of elektronische communicatie, tenzij ze deel uitmaakt van de examenprocedure. "*

De vraag stelt zich thans ten eerste of er wel sprake is van een ‘onregelmatigheid’ in de zin van het voormelde artikel. [Verzoekster] heeft geenszins door welke handeling dan ook een objectief oordeel over haar competenties onmogelijk gemaakt. In de beslissing in eerste aanleg, en dit is ook het voorwerp van de beroepsprocedure (in de bestreden beslissing wordt dan ook ten onrechte gesproken van attesten), werd haar enkel aangewreven dat ze niet het originele attest had geüpload van de opleiding die ze gevuld had op 1 december 2016 en het attest had nagemaakt.

Het bevreet dat de bestreden beslissing vooral ingaat op de ‘leugen’ die zij hierover tegenover de ombudsvrouw had begaan. Nochtans veronderstelt de voormelde bepaling duidelijk dat er geen intentieproces gemaakt kan worden en er decisief gekeken moet worden naar het materiële feit op zich. Nl. moet men zich de vraag stellen of [verzoekster] zich door enige handeling een ontrecht voordeel heeft verschafft dat ze anders niet zou hebben, of een objectieve beoordeling onmogelijk heeft gemaakt. Hiervan is geen sprake en dat weegt ten onrechte niet door in de beslissing.

Het kan niet genoeg worden benadrukt: [verzoekster] had effectief de opleiding van 1 december 2016 (en ook de andere twee opleidingen van 19 en 20 april 2017) gevuld. Daarover heeft ze nooit gelogen. Enkel het correcte attest van de opleiding dd. 1 december 2016 lag niet voor, maar ze heeft wel aangetoond d.m.v. het correcte attest dat ze effectief deze bijscholing volgde. Dan is er van een kunstgreep of intentie tot frauderter helemaal geen sprake. Daarnaast valt al helemaal niet in te zien waarom dit ene attest tot gevolg zou moeten hebben dat alle stages, waarvoor [verzoekster] slaagde, zouden moeten worden uitgeveegd.

Verder, als Uw Raad tot het oordeel komt dat er effectief sprake is van een onregelmatigheid in de zin van het HOE, dan nog is er om meerdere redenen sprake van een kennelijk onredelijke en onzorgvuldige beslissing, die vernietigd dient te worden.

Uw Raad stelt in diens vaste rechtspraak dat deze zich niet in de plaats kan stellen van de interne beroepscommissie, doch wel een marginale toetsing uitoefent en dus kan nagaan of de bestreden beslissing in overeenstemming met de bevoegde regelgeving is genomen en of de verwerende partij hierbij de grenzen van de redelijkheid niet kennelijk heeft overschreden. De Raad kan meer bepaald nagaan of de sanctie in overeenstemming met de toepasselijke regelgeving en niet kennelijk onredelijk is. Zulks moet blijken uit de motivering in de beslissing zelf (wat ook vereist wordt door artikelen

2 en 3 van de Motiveringswet), die draagkrachtig moet zijn en op zorgvuldige wijze moet zijn tot stand gekomen. Dit is thans niet het geval.

De volgende elementen doen besluiten dat de bestrafting kennelijk onredelijk is en niet zorgvuldig is, alsook aangetast door gebreken in de motivering:

- [Verzoekster] krijgt, anders dan men beweert (cfr. het eerste middel) niet de minimumstraf. Zij krijgt een 0/20 voor het volledige opleidingsonderdeel ‘Professionele Ervaring 2V’ en niet enkel voor het deelexamen in het kader waarvan de onregelmatigheid gebeurlijk werd begaan, zijnde het deelexamen ‘content collection’, dat op 10/100 punten staat en van de totale punten voor het opleidingsonderdeel vertegenwoordigt. [verzoekster] heeft als gevolg van de bestreden beslissing 0 gekregen ook voor de andere twee deelexamens, nl. de stages waarvoor ze zonder uitzondering slaagde en zal deze stages dus integraal moeten overdoen. Er is geen tweede zittijd en omdat dit vak op 25 studiepunten staat, kan [verzoekster] niet overgaan naar het 3^e jaar van de opleiding.

Deze zware straf staat in wanverhouding tot de feiten en vooral de gevolgen ervan. [Verzoekster] moest in eerste aanleg voor de examentuchtcommissie verschijnen omdat ze in paniek een ongeldig attest had opgemaakt voor een bijscholing die ze effectief gevuld had op 1 december 2016. In de bestreden beslissing wordt deze ‘vervalsing’ en ‘de leugen’ hierover als bijzonder zwaar bevonden, maar nergens lezen we iets in de motivering over het nochtans onbetwiste feit dat [verzoekster] deze én ook de twee andere bijscholingen effectief gevuld had. Als men zoveel belang hecht aan de waarheid, moet zeker ook deze waarheid een rol spelen in de overwegingen omtrent een tuchtstraf. Nochtans heeft precies dit gegeven, nl. de overtuiging dat ze weinig verkeerd deed omdat ze effectief de bijscholingen had gevuld en dit naar waarheid kon verklaren, haar tot deze paniekhandeling gedreven. Ze heeft geenszins een objectieve beoordeling onmogelijk gemaakt over het deelexamen ‘content collection’ en al helemaal niet voor het opleidingsonderdeel ‘Professionele Ervaring 2V’ in zijn geheel. Alleen al om deze reden is het kennelijk onredelijk om zo zwaar te straffen.

De verzoekende partij kan ter staving van deze redenering nuttig verwijzen naar een arrest van Uw Raad dd. 14 december 2016 (nr. 2016/530). Weliswaar ging het in dit dossier over een plagiaat begaan door een student, wat verschilt van deze situatie, waarin het gaat om een onregelmatigheid. De redenering in dit arrest kan echter wel worden doorgetrokken per analogie voor deze zaak. De Raad oordeelde dat het buiten proportie en kennelijk onredelijk was, omdat de betrokken student geen bedoeling had om kunstgrepen te begaan/fraude te plegen, een blanco tuchtrechtelijk verleden had en ook een 0 kreeg voor examens die niets te maken hadden met het examen waarvoor de student plagiaat had gepleegd. In deze zaak is ook nooit de bedoeling geweest om de boel te belazeren: [verzoekster] had de nodige bijscholingen ook effectief gevuld.

- Het oordeel en advies van de titularis van het deelexamen (de heer [P.K.]) ter gelegenheid van diens gesprek met de ombudsvrouw op 30 mei 2017 komt niet aan bod in de overwegingen en de motivering in de bestreden beslissing. Aan het oordeel van de titularis kleeft nochtans een vermoeden van objectiviteit, ook in tuchtdossiers en deze had een zeer genuanceerd beeld geschatst van [verzoekster]. NI. beschreef deze [verzoekster] als hardwerkend (en hij weet dat ze dyslexie heeft en dus extra haar best moet doen om te kunnen slagen) en een goede leerling. Hij betreerde deze situatie, vond principieel dat ze gestraft moet worden, maar wel op een redelijke manier. Hij stelde

voor haar een 0 te geven louter voor het deelexamen ‘content collection’ en vond het te ver gaan om haar een 0/20 te geven voor het volledige opleidingsonderdeel ‘Professionele Ervaring 2V’, omdat ze dan al haar stages zou moeten herdoen. Wij kunnen ons vinden in deze benadering, maar deze wordt blijkbaar niet meegenomen in de bestreden beslissing, laat staan dat gemotiveerd wordt waarom ervan wordt afgeweken.

- Er zijn daarenboven tal van ‘verzachtende omstandigheden’ in deze of elementen die van aard zijn om de ernst van de feiten minder zwaar te doen wegen.

Het is immers algemeen aanvaard in rechtspraak en rechtsleer dat een blanco tuchtrechtelijk verleden, wat [verzoekster] heeft, een omstandigheid is die door de tuchtoverheid in rekening moet worden gebracht (I. Opdebeek en A. Coolsaet, *Ambtenarenrecht. Rechtspositieregeling. Algemene beginselen van ambtenarentuchtrecht*, Brugge, die Keure, 2011, 223; RvS 3 mei 2004, nr. 130.964, Vandersmissen). Het blijkt niet dat dit gegeven een rol heeft gespeeld in de beoordeling die gemaakt is, wat had moeten gebeuren.

Verder tilt men bijzonder zwaar over de ‘leugen’ die er is geweest omtrent het opmaken van het attest dd. 1 december 2016. Als men er feitelijk voor kiest om dit gegeven te laten doorwegen, had men ook oog moeten hebben voor het bewijs dat er is dat [verzoekster] deze bijscholing effectief gevuld heeft en dit ook heeft aangetoond d.m.v. een correct attest. In die omstandigheden beweren dat er ‘wetens en willens’ sprake is van een vervalsing is niet correct. Een waarheidsvinding is ook dat men moet zeggen dat de feitelijke werkelijkheid is dat [verzoekster] niet gelogen heeft over het feit dat zij de bijscholing effectief volgde. Dat komt niet aan bod.

Om een wat overtrokken analogie te maken: [verzoekster] heeft als het ware niet gelogen over het feit dat ze iemand een welbepaald medicament heeft toegediend, maar enkel het formele bewijs hiervan ontbreekt. Dat is toch essentieel in deze redenering, als men zegt dat de bestraffing er komt omwille van de professionele toekomst van de studente als medisch zorgverlener.

Tot slot is duidelijk dat de bestreden beslissing enkel punitief heeft willen zijn en geen rekening heeft gehouden met de persoon en achtergrond van [verzoekster].

Bij overwegingen inzake een tuchtstraf moet altijd een beoordeling worden gemaakt tussen enerzijds de ernst van een vergrijp en anderzijds een straf die hiertegen in correcte verhouding moet staan. De verklaring die zij heeft gevoegd in het kader van de beroepsprocedure is waarheidsgetrouw. Als er dan toch een intentieproces wordt gevoerd en het materiële element minder belangrijk wordt, moet men ook oog hebben voor de dyslexie die [verzoekster] heeft en zij hierdoor veel extra moeite moet doen om te kunnen slagen. Zij verklaart altijd intens begeleid te zijn en op eigen benen heeft willen staan, maar het in dit dossier helemaal verkeerd heeft aangepakt en om advies had moeten vragen. Volstaat dit niet als les en schuldinzicht? Moet men zo iemand zo diep de put in duwen? Is het dan echt nog noodzakelijk om zo iemand dermate zwaar te straffen dat zij alle stages opnieuw moet doen volgen jaar omwille van één gefabriceerd attest van een bijscholing die zij effectief volgde en een heel jaar te laten ‘verliezen’?

Om al de voormelde redenen is de bestreden beslissing onwettig.”

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij in hoofdorde dat ook dit middel volkomen nieuw is in de huidige stand van de procedure, en bijgevolg onontvankelijk.

Verzoekster dupliceert in haar wederantwoordnota met betrekking tot de ontvankelijkheid van het middel het volgende:

“In haar antwoordnota meent verwerende partij dat het argument dat verzoekende partij geen tuchtfeit heeft begaan, aangezien er geen intentie tot frauderen was en zij effectief de opleidingen heeft gevolgd, een volkomen nieuw middel is dat niet in het kader van het intern beroep werd ingeroepen en bijgevolg onontvankelijk is.

Dit argument van verwerende partij faalt. In het intern verzoekschrift van verzoekende partij staat immers:

Ik wens bij de bijgevoegde verklaring nog volgende argumentatie toe te voegen. [Verzoekster] is zich bewust van de fouten die zij heeft begaan. Omdat ze de attesten niet terugvond of nog niet had ontvangen i.v.m. de bijscholingen die zij wel degelijk had bijgewoond, heeft zij eigenhandig twee attesten opgesteld. Ze had beter snel raad gevraagd of grondiger gekeken, maar zij heeft zelf een foute oplossing gezocht voor een eenvoudig administratief probleem.

Initieel had zij haar fout niet onmiddellijk toegegeven tegenover de ombudsdiest, noch aanvankelijk op de zitting van de examencommissie. Dit heeft te maken met de paniek waarin ze zich bevond. Het feit geen advies te vragen is het gevolg van de dyslexie waaraan ze lijdt en haar streven om zelf de dingen op te lossen zonder aan een ouder raad te vragen.

Het komt ons voor dat 0 op 20 voor de bijscholingen die ze wel degelijk heeft bijgewoond en het vak dat ze heeft afgelegd, een strenge en disproportionele maatregel is.’ (stuk 11)

Uit het bovenstaande kan wel degelijk afgeleid worden dat reeds in de interne beroepsprocedure werd opgeworpen dat verzoekende partij geen intentie had om te frauderen aangezien ze de opleidingen had gevolgd, wat eveneens werd aangetoond met de bijgevoegde stukken.

De vermeende onontvankelijkheid van het tweede middel lijkt bijgevolg ongegrond. Verwerende partij heeft evenwel nagelaten om op deze verschillende argumenten in de bestreden beslissing te antwoorden, waardoor er een schending van het motiveringsbeginsel plaats vond.”

Beoordeling

De Raad verwijst naar de beginselen inzake de ontvankelijkheid van nieuwe middelen, zoals zij hierboven bij de beoordeling van het derde middel reeds in herinnering zijn gebracht.

In het verzoekschrift tot intern beroep d.d. 27 juni 2017 wordt gesteld dat verzoekster “zich bewust [is] van de fouten die zij heeft begaan”, en dat zij “initieel [] haar fout niet onmiddellijk [heeft] toegegeven tegenover de ombudsdienst, noch aanvankelijk op de zitting van de examencommissie.” Er wordt in dit verzoekschrift aangevoerd dat een nulquotering voor het opleidingsonderdeel een “te strenge en disproportionele maatregel is”. Ook in de eigen verklaring van verzoekster die bij het verzoekschrift was gevoegd, luidt het: *“Ik heb een grove fout begaan en ben me hiervan bewust.”* En *“Ik heb zelf een attest opgesteld en ik heb gelogen. Dit valt niet goed te praten. Ik heb hier heel veel spijt van. Ik vind dat ik mijn verantwoordelijkheid moet opnemen voor dit gedrag en ik wil een taak aanvaarden. Ik was wel aanwezig op de bijscholing dus deze taken heb ik volbracht. Het gaat over het liegen dat zeker een sanctie verdient. Maar gebuis[d] worden op professionele ervaring vind ik wel heel streng.”*

Kortom, verzoekster erkent bij herhaling een ernstige fout te hebben begaan en een sanctie te aanvaarden; zij betwist enkel de proportionaliteit van de opgelegde tuchtstraf. Op gespannen voet daarmee, staat de lezing die verzoekster thans aan een en ander geeft, en waaruit zou moeten volgen dat verzoekster *ab initio* ook de kwalificatie als tuchtfeit heeft bestreden.

Het middel dat met die strekking in de huidige stand van de procedure wordt opgeworpen, is derhalve nieuw en niet ontvankelijk.

Eerste middel

Verzoekster steunt een eerste middel op een schending van artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement, de formele motiveringsplicht en de beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet vooreerst uiteen dat uit de motivering van de bestreden beslissing op verschillende plaatsen blijkt dat de beroepscommissie er klaarblijkelijk vanuit gaat dat door de sanctie van 0/20 voor het opleidingsonderdeel, aan verzoekster de minimumsanctie is opgelegd. Zulks is evenwel volgens verzoekende partij niet het geval: zij stelt dat artikel 4.2

van het onderwijs- en examenreglement voorschrijft dat bij een vastgestelde onregelmatigheid voor een (deel)examen, de student minstens voor dat (deel)examen een 0/20 krijgt, en dat in geval van verzachtende omstandigheden de sanctie kan worden herleid tot een aangepast punt voor het (deel)examen. Verzoekster wijst er verder op dat artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement voorziet in een getrapt systeem, waarbij bovenop de minimumsanctie nog een zwaardere straf kan worden opgelegd, rekening houdend met de ernst van de onregelmatigheid en met verzachtende of verzwarende omstandigheden.

In het licht hiervan betoogt verzoekster dat de onregelmatigheid werd begaan in het raam van het (deel)examen ‘content collection’ en dat de laagste sanctie derhalve een nulscore op dat onderdeel is, zoals ook voorgesteld in het overleg tussen de docent en de ombud. Het opleidingsonderdeel bestaat immers, nog steeds volgens verzoekster, uit verschillende deelexamens, waaronder ‘content collection’.

In strijd met de aangevoerde rechtsgronden, zo besluit verzoekster, wordt woordelijk de minimumsanctie aangekondigd en opgelegd, maar uiteindelijk tot een zwaardere tuchtsanctie besloten. De bestreden beslissing heet daardoor ook disproportioneel te zijn, doordat de nulscore voor het gehele opleidingsonderdeel verzoekster ertoe verplicht ook de stages te hernemen, wat bovendien binnen hetzelfde academiejaar niet meer mogelijk is.

Verzoekster acht ook de formelemotiveringsplicht geschonden, alsook het zorgvuldigheidsbeginsel, het evenredigheidbeginsel en het motiveringsbeginsel.

Zij zet uiteen dat een tuchtbeslissing met redenen omkleed moet zijn en ook dat deze motivering draagkrachtig en consistent moet zijn, wat te dezen betekent dat uit de bestreden beslissing moet blijken dat zij berust op een grondig onderzoek van de feitelijke context van het dossier en ook dat een juiste toepassing wordt gemaakt van de toepasselijke rechtsregels. De individuele situatie van een rechtsonderhorige moet, zeker in het kader van het opleggen van een tuchtsanctie, waarin zowel een materieel als intentioneel element vervat zit, in rekening worden gebracht. Zelfs indien artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement zou zijn nageleefd, *quod non* volgens verzoekster, dan nog is de bestreden beslissing tegenstrijdig en dus gebrekkig gemotiveerd, doordat ervan wordt uitgegaan dat de minimumsanctie wordt opgelegd terwijl dat niet het geval is.

Tevens betoogt verzoekster dat in de bestreden beslissing bij het bepalen van de strafmaat zwaar wordt getild aan het vertellen van de ‘waarheid’, terwijl dit volgens verzoekster voor artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement niet van belang is, omdat die beoordeling

naar verzoeksters oordeel, wil zij zorgvuldig zijn, moet nagaan of er al dan niet sprake is van bedrog of misleiding die een objectieve beoordeling van de student onmogelijk maakt, wat te dezen niet het geval zou zijn. Een onregelmatigheid is er, zo stipt verzoekster onder verwijzing naar artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement aan, immers enkel indien een welbepaald gedrag van een student naar aanleiding van een evaluatiemoment, een objectief oordeel over diens competenties geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt. Verzoekster meent dat bij de ‘waarheidsvinding’ rekening moest zijn gehouden met het onbetwiste feit dat de betrokken bijscholingen wel degelijk werden bijgewoond.

Ten slotte wordt aangevoerd dat er in het kader van de beslissing over een tuchtstraf moet worden gekeken naar de individuele situatie van de betrokken student. In dit geval waren er volgens verzoekster redenen genoeg om niet zo zwaar te straffen: niet alleen is er de specifieke omstandigheid van dyslexie die maakt dat verzoekster erg hard moet werken om er te komen (en dat moet meespelen in de overweging om haar al haar stages te laten overdoen), maar er moest ook worden gehouden met haar gunstig tuchtrechtelijk verleden. Het is immers, zo stelt verzoekster, algemeen aanvaard in rechtspraak en rechtsleer dat een blanco tuchtrechtelijk verleden, wat verzoekster heeft, een omstandigheid is die door de tuchtoverheid in rekening moet worden gebracht. Die afweging blijkt voor verzoekster niet uit de bestreden beslissing.

Wat het aspect van de minimumsanctie betreft, verwijst verwerende partij in de antwoordnota naar artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement. Zij stelt dat ‘Content Collection’ geen deelexamen is, nu uit de ECTS-fiche blijkt dat het opleidingsonderdeel ‘2V Professionele ervaring’ niet in verschillende deelexamens of deelopleidingsonderdelen is opgesplitst. Het gaat volgens verwerende partij integendeel om één opleidingsonderdeel, dat uit verschillende ‘opdrachten’ bestaat.

Ondergeschikt, indien ‘Content Collection’ toch als een deelexamen zou worden beschouwd, voert verwerende partij aan dat de bestreden beslissing nog steeds de enige effectieve minimumsanctie oplegt in overeenstemming met artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement. Immers, zo stelt verwerende partij, zou het beperken van de nulquotering tot enkel het vermeende deelexamen ‘Content Collection’ tot gevolg hebben dat verzoekster een examencijfer van 11,9/20 zou behalen voor het gehele opleidingsonderdeel, in plaats van 12,9/20, wat naar oordeel van verwerende partij helemaal geen sanctie is. Zij stelt dat een

sanctie *de facto* ook moet sanctioneren, en de betrokkene dus in een minder gunstige rechtspositie moet plaatsen dan voorheen, wat niet het geval zou zijn indien verzoekster een examencijfer van 11,9/20 zou behouden. Verwerende partij verwijst ter zake ook naar de ECTS-fiche waarin is bepaald dat de student verantwoordelijk is voor het opladen van de stagedocumenten in het e-portfolio en het gemis daarvan leidt tot een 0/20 voor het opleidingsonderdeel.

Ten slotte zet verwerende partij uiteen dat de betrokken docent slechts zijn visie heeft gegeven op wat een gepaste tuchtsanctie zou zijn, en dat de examentuchtcommissie of de interne beroepscommissie dit niet als een tuchtvoorstel moeten beschouwen, waarvan slechts op gemotiveerde wijze van afgeweken zou kunnen worden. Bovendien, zo stipt verwerende partij nog aan, was verzoeksters houding ten overstaan van de ombud en de examentuchtcommissie aan de docent niet bekend.

In haar wederantwoordnota herneemt verzoekster haar betoog. In repliek op de antwoordnota benadrukt zij dat uit het dossier blijkt dat ‘Content Collection’ wel degelijk als een deelexamen moet worden beschouwd. Zij acht het bovendien irrelevant of ‘Content Collection’ als een deelexamen dan wel als een ‘opdracht’ moet worden beschouwd, omdat het examencijfer bestaat uit de gewogen som van de quoteringen voor de verschillende vragen, opdrachten, deelexamens of delen van opleidingsonderdelen. Verzoekster stelt dat ‘Content Collection’ te onderscheiden is van het opleidingsonderdeel ‘2V Professionele ervaring’, en betwist ook dat een herleiding van het examencijfer naar 11,9/20 niet als een sanctie kan worden beschouwd.

Verzoekster zet in het bijzonder nog het volgende uiteen:

“Verzoekende partij verdedigt dat deze (post factum, en alleen al om die reden ongeldige want niet tijdig ter kennis gebrachte) motivering niet klopt. Het mag duidelijk zijn dat de opdrachten uit het betreffende praktijkgericht opleidingsonderdeel overeenstemmen met deelexamens uit een theoretisch opleidingsonderdeel en er niet kan worden ingezien waarom daarin een ongelijkheid zou bestaan. Daarnaast wordt er nergens in het HOE gedefinieerd wat er wel of niet als een (deel) examen/opdracht mag aanzien worden. Uit stuk 13 van de verwerende partij blijkt alleszins dat voor dit opleidingsonderdeel wel degelijk verschillende evaluatiemomenten voorzien zijn:

- Observatie van het functioneren tijdens de stage: 80%
- Observatie van het functioneren tijdens het leerproces: 10 %
- Portfolio: 10%

Er is dus wel degelijk sprake van deelexamens of opdrachten en ‘content collection’ is wel degelijk te beschouwen als een deelexamen.

Daarnaast is de verklaring van docent de heer [P.K.] tijdens diens gesprek met ombudsvrouw [J.T.] een aanwijzing dat ‘content collection’ als deelexamen wordt beschouwd. De weergave van dit gesprek vermeldt o.a. het volgende:

“De docent pleit dan ook voor een sanctie van 0/20 voor het gedeelte Content collection van het olood professionele ervaring. Dit is 10% van het volledige cijfer. Voor [verzoekster] zou dit neerkomen dat ze eindigt met 11/20.” (Stuk 6)

Hieruit blijkt andermaal dat ‘content collection’ door de begeleidende docent de heer [P.K.] beschouwd wordt als een deelexamen/opdracht binnen het opleidingsonderdeel ‘professionele ervaring 2V’.

De vraag of ‘content collection’ een deelexamen dan wel een ‘opdracht’ is, is o.i. irrelevant voor het eindbesluit. Uit bladzijde 26 van het HOE blijkt dat de totale score voor een opleidingsonderdeel de gewogen som van de scores op verschillende vragen, opdrachten, deelexamens of delen van opleidingsonderdelen zijn.

In alle geval is ‘content collection’ dus te onderscheiden van het opleidingsonderdeel ‘Professionele ervaring 2V’ en had de minimumsanctie moeten bestaan in toekenning van een nul voor de opdracht ‘content collection’, doch niet voor het hele opleidingsonderdeel.

Verwerende partij meent in [haar] antwoordnota nog dat wanneer de minimumsanctie van 0/20 voor het deelexamen/de opdracht ‘content collection’ zou worden opgelegd, verzoekende partij eigenlijk helemaal niet gesanctioneerd zou worden.

Dit is niet waar.

[Verzoekster] zou slechts 11,9/20 in plaats van 12,9/20 gehaald hebben voor het opleidingsonderdeel ‘Professionele ervaring’. Dit puntverlies zou zwaar doorwegen in haar totaal eindresultaat (omwille van het gewicht van 25 studiepunten voor dit opleidingsonderdeel), waardoor [verzoekster] minder gemakkelijk graden zal kunnen behalen. Een toekomstige werkgever zal zeker aandacht besteden aan de resultaten van doorlopen stages, zodat zij ook op dit vlak wordt gestraft wanneer zij slechts 11,9 in plaats van 12,9/20 zou halen. Daarenboven is een reductie van punten wel degelijk een straf. Dat het alleen maar dat is, is precies omdat het de minimumstraf is. Dat is de bedenking die verwerende partij bij haar beoordeling had moeten maken; dat kan niet a posteriori nadat ze in de beslissing heeft gesteld de minimumsanctie te willen opleggen.

Verwerende partij verdedigt ten onrechte dat de sanctie waar [verzoekster] voor pleit (0/20 voor het deelexamen/de opdracht ‘content collection’) beter zou zijn dan de situatie waarin [verzoekster] geen sanctie zou hebben opgelegd gekregen. Verwerende partij verwijst hiervoor naar de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel (stuk 13) bepalende: “je bent verantwoordelijk voor het posten van alle stagedocumenten in het e-portfolie conform de afgesproken deadline vermeld in de digitale cursus op BB. Bij

afwezigheid van deze documenten in het e-portfolio leidt tot 0/20 voor het opleidingsonderdeel”.

Dit is fout.

De bepaling dient in zijn context te worden gezien:

“Beoordeling.

De quoteringen van stages komen tot stand tijdens het academiejaar op basis van ‘observatie van het functioneren tijdens de stage en portfolio. Deze evaluatie is gebaseerd op het bereiken van jaarspecifieke stagedoelen op het einde van elk deeltraject. Bijkomende opdrachten behoren integraal bij de stages. Stages zijn niet herhaalbaar in de tweede examenperiode. Je bent verantwoordelijk voor het posten van alle stagedocumenten in het eportfolie conform de afgesproken deadline vermeld in de digitale cursus op BB. Bij afwezigheid van deze documenten in het e-portfolio leidt tot 0/20 voor het opleidingsonderdeel”.

Voorliggende situatie en sanctie gaan duidelijk over het posten van stagedocumenten. Gezien de stage voor veel meer doorweegt dan de opdracht ‘content collection’, is het ook logisch dat hier een zwaardere sanctie aan wordt gegeven. Voor de volledigheid preciseren wij dat [verzoekster] de stagedocumenten wel degelijk tijdig heeft geüpload.

Dat de sanctie van 0/20 voor het hele opleidingsonderdeel niet geldt voor het bijbrengen van valse attesten in het kader van ‘content collection’, blijkt ook uit de antwoordnota van de verwerende partij. De ombusvrouw heeft immers op 19 juni 2017 met [verzoekster] besproken dat ze in zo’n geval beter open kaart kan spelen en hierover in gesprek kan gaan, zodat samen naar een oplossing kan worden gezocht.

De sanctie van nul punten voor het hele opleidingsonderdeel staat niet in verhouding tot de gepleegde feiten en is niet in overeenstemming te brengen met de motivering van de bestreden beslissing, bepalende dat de minimumsanctie moet worden toegekend. Dit geldt des te meer nu verwerende partij van mening is – zo blijkt – dat fouten maken menselijk is (zie blz. 9 antwoordnota).

Als een gevolg hiervan wordt de bestreden beslissing aangetast door een onwettigheid: men kondigt in de beroepsbeslissing aan de minimumstraf op te leggen, maar men doet dit in werkelijkheid niet. Men straft (veel) strenger dan de minimumstraf. Immers krijgt [verzoekster] als gevolg van de bestreden beslissing ook een 0 voor de andere twee (stage)onderdelen en zal zij dus dit volledige opleidingsonderdeel en wekenlange stages volgend academiejaar opnieuw moeten doen. Er is immers geen tweede zittijd voor dit opleidingsonderdeel. Dat is een disproportioneel zware bestraffing.”

Beoordeling

Het examentuchtbeleid ten aanzien van studenten in het hoger onderwijs is in grote mate een discretionaire bevoegdheid van de instelling. Zij beslist autonoom welke examentuchsancties kunnen worden opgelegd, en desgevallend in welke concrete

omstandigheden. Tenware het toepasselijke reglement ter zake concrete bepalingen bevat, strekt de examentuchtmacht zich in beginsel niet uit tot de feitelijke gevolgen van een opgelegde sanctie. Anders gezegd, het sanctionerend effect van een tuchtstraf zit besloten in de opgelegde tuchtsanctie zelf, en is in principe niet verder afhankelijk van de wijze waarop de betrokken die sanctie percipieert. Een examentuchtsanctie wordt verantwoord aan de hand van de ernst van het tuchtvergrijp en niet op grond van het ‘lijden’ dat zij teweegbrengt.

In dat licht kan het betoog van verwerende partij niet overtuigen, als zou de examentuchtsanctie niet tot gevolg kunnen hebben dat verzoekster haar credit voor het opleidingsonderdeel behoudt, zij het met een lager cijfer. Het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij voorziet nu eenmaal in de mogelijkheid om een nulquotering toe te kennen zonder dat daaraan *ipso facto* het rechtsgevolg is gekoppeld dat de betrokken student voor het opleidingsonderdeel niet meer kan slagen. Zelfs de plicht tot het hernemen van het deelexamen of deelopleidingsonderdeel waarop de nulquotering betrekking heeft, ligt niet in artikel 4.3 van het onderwijs- en examenreglement besloten, zodat het behalen en behouden van een credit op basis van andere deelcijfers niet is uitgesloten.

Het onderwijs- en examenreglement (verder: het OER) bevat geen definitie van de begrippen ‘deelexamen’ of ‘opdracht’ en de Codex Hoger Onderwijs bevat ter zake evenmin dwingende bepalingen. De connotatie van deze begrippen dient derhalve te worden bepaald aan de hand van de andere bepalingen van het examenreglement, hun context en de gebruikelijke taalkundige betekenis.

Artikel 3.1, derde lid van het OER luidt als volgt:

“De totaalscore voor een opleidingsonderdeel is de gewogen som van de scores op verschillende vragen, opdrachten, deelexamens of delen van opleidingsonderdelen, tenzij de student niet geslaagd is op basis van artikel 2.8.1. De hogeschool rondt die gewogen som af volgens de wetenschappelijke regels. Is het cijfer na de komma een vijf of hoger? Dan rondt ze naar boven af. Anders naar beneden. De hogeschool berekent de totaalscore voor een deel van een opleidingsonderdeel analoog: een gewogen som van de scores van verschillende vragen of deelexamens, wetenschappelijk afgerond tot één cijfer na de komma.”

Aldus lijkt het OER minstens impliciet een onderscheid te maken tussen een ‘vraag’, een ‘opdracht’, een ‘deelexamen’ en een ‘deelopleidingsonderdeel’ als mogelijke deelquoteringen binnen een opleidingsonderdeel.

Daaruit kan naar oordeel van de Raad evenwel niet worden afgeleid dat die verschillende beoordelingswijzen ook onderscheiden van elkaar moeten worden behandeld in toepassing van artikel 4.3 van het OER.

Een eerste indicatie tot het tegendeel ziet de Raad in de definities van artikel 4.3 van het OER zelf, waar als onregelmatigheid wordt omschreven, elk gedrag van een student naar aanleiding van “een evaluatiemoment” waardoor een objectief oordeel over zijn competenties geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt. Onregelmatigheden kunnen bijgevolg betrekking hebben op (deel)examens, maar even goed op een ‘opdrachten’, wat immers ook evaluatiemomenten zijn aangezien zij, althans binnen het hier voorliggende opleidingsonderdeel, een afzonderlijk deelcijfer krijgen.

In het licht daarvan kan de stelling niet overtuigen dat wat onder de titel ‘sancties’ van artikel 4.3 van het OER is beschreven, letterlijk moet worden gelezen. Met name doet de tekst:

“Stelt de hogeschool een onregelmatigheid vast tijdens een (deel)examen? Dan krijgt de student minstens een 0/20 voor dat (deel)examen.
(...)”

de vraag rijzen of, in de lezing die verwerende partij voorstaat, onregelmatigheden tijdens ‘opdrachten’ dan niet kunnen worden gesanctioneerd. Dat is naar oordeel van de Raad niet de logische strekking en toepassing van het OER.

Bovendien is er artikel 3.4.4.2 van het OER, dat luidt:

3.4.2.2. Gevolgen bij niet-deelname aan een examen

Is een student afwezig op een (deel)examen van een (deel van een) opleidingsonderdeel? En legt hij het inhaalexamen niet af? Dan krijgt hij een 0/20 voor dat deelexamen.

Voor sommige opleidingsonderdelen gelden extra voorwaarden over deelname aan alle (deel)examens van een deel van het opleidingsonderdeel (zie de ECTS-fiches in de studiegids).

Aangezien deze bepaling in het OER geen pendant kent die de gevolgen regelt voor afwezigheden bij ‘opdrachten’, is de Raad van oordeel dat ook die bepaling de interpretatie ondersteunt dat ‘(deel)examen’ in artikel 4.3 van het OER moet worden begrepen als ‘evaluatiemoment’.

Het gegeven dat in de ECTS-fiche is bepaald dat het gemis aan opladen van de stagedocumenten in het e-portfolio leidt tot een 0/20 voor het opleidingsonderdeel, brengt de Raad niet tot een ander conclusie. Het OER definieert overigens niet wat onder ‘stagedocumenten’ moet worden begrepen, en de ECTS-fiche doet dat evenmin.

In het licht van het bovenstaande, moet artikel 4.3 van het OER bijgevolg aldus worden gelezen dat de minimale sanctie voor een vastgestelde onregelmatigheid bij een ‘evaluatiemoment’ – met inbegrip van een ‘opdracht’ – erin bestaat dat de student minstens 0/20 krijgt voor dat ‘evaluatiemoment’.

Aangezien de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing uitdrukkelijk aangeeft dat zij, net als examentuchtcommissie vóór haar, de minimumsanctie van 0/20 wil opleggen, en ook uitdrukkelijk overweegt dat er geen verzachtende omstandigheden voorliggen die een lagere sanctie wettigen, schendt de bestreden beslissing artikel 4.3 van het OER door een nulquotering uit te spreken voor het gehele opleidingsonderdeel, wat zoals hierboven is vastgesteld niet de minimumsanctie is.

Minstens is de bestreden beslissing, zo zij een zwaardere sanctie beoogt, tegenstrijdig gemotiveerd (door twee verschillende tuchtsancties op te leggen, namelijk: de minimale en de nulquotering voor het opleidingsonderdeel) en onvoldoende gemotiveerd (door niet aan te geven welke omstandigheden een zwaardere sanctie dan de nulquotering voor de ‘opdracht’ wettigen).

Het eerste middel is in de aangegeven mate gegrond.

VI. Anonimisering

Ter zitting vraagt verzoekster de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van de Karel de Grote Hogeschool van 5 juli 2017.**
- 2. De daartoe bevoegde instantie neemt een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 31 augustus 2017.**
- 3. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoekster weggelaten.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Daniël Cuypers	bijzitter
Marleen Verreth	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 23 augustus 2017

Arrest nr. 3.732 van 30 augustus 2017 in de zaak 2017/213

In zake: Laure MICHELSENS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ronald Wijnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Van Eycklei 10A

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 23 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ronald Wijnen, verzoekende partij en de heer Jan Michielsens, die verschijnen voor de verzoekende partij en advocaat Evi Van Rossem (*loco* advocaat Wim Van Caeneghem) en mevrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de orthopedagogie’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Project/blokproject 6’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 0/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster van oordeel is dat de score van 0/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Project/blokproject 6’ niet correct zou zijn gegeven, omdat de docent aan de basis zou liggen van de vertrouwensbreuk (en uitsluiting uit de groep) met haar medestudenten. Deze docent zou op geen enkel ogenblik bemiddelend zijn opgetreden, noch bijgedragen hebben tot de integratie van haar deel in het finale eindwerk. Verzoekster verwijst in haar verzoekschrift naar een bijlage die haar deel van het groepsproject zou bevatten. De interne beroepsinstantie stelt echter vast dat deze bijlage niet was bijgevoegd.

De interne beroepsinstantie heeft kennis genomen van het uitgebreide dossier, inbegrepen de uitvoerige e-mailcorrespondentie die de bevoegde lector met de groep studenten heeft gevoerd. Uit dit dossier blijkt dat er reeds van bij de start van het project problemen waren in de groep met verzoekster. De lector heeft herhaaldelijk getracht om te bemiddelen en aan de problematiek van verzoekster tegemoet te komen. Uiteindelijk is er een discussie ontstaan tussen verzoekster en de andere groepsleden. Na overleg met de lector werd aan verzoekster medegedeeld dat zij niet zou slagen voor het onderdeel ‘proces’, waarna verzoekster niet meer heeft deelgenomen aan de presentatie van het project, geen projectonderdeel heeft ingeleverd en ook geen reflectieverslag meer heeft opgesteld en daardoor een score van 0/20 werd toegekend. Verzoekster brengt geen concrete argumenten aan die deze vaststellingen tegenspreken. De interne beroepsinstantie ziet geen redenen om de score te herzien.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 13 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij van mening is dat de interne beroepsinstantie haar bezwaar ontreedt als ongegrond beoordeeld heeft. Tevens voegt zij de verslagen toe die ze in haar bezit had en waar haar inzet en functioneren heel duidelijk uit blijkt. Verder kan *het ontbreken van een schriftelijke vastlegging* door de lector van het proces, van de voortgang hiervan en van bemiddeling bij eventuele problemen en uitsluiting van een student bij een dergelijk eindwerk volgens verzoekster tot een onaanvaardbare subjectieve beoordeling van de lector leiden, waarbij *geen tegensprekelijke expertise* mogelijk is.

Verzoekster stelt dat het groepswerk een aanvang nam op maandag 6 februari 2017 met een introductievergadering en het vastleggen van een aantal praktische zaken (o.a. data projectvergaderingen). Ondanks het feit dat deze data vielen op het ogenblik dat verzoekster haar stages gepland had, heeft zij – om haar engagement naar dit belangrijk project te tonen – afspraken gemaakt met haar stagemeester om haar stages te verplaatsen naar een andere weekdag, waardoor verzoekster op elke vergadering aanwezig kon zijn. Na elke bijeenkomst werd een stageverslag gemaakt, waaruit duidelijk de inzet van verzoekster naar de groep en voor het project bleek en haar initiatieven voor dit werk naar voren kwamen.

Op 15 februari 2017 kreeg verzoekster van de lector, mevrouw [S.D.], om redenen die haar nog steeds onbekend zijn, opmerkingen gericht op haar persoon. Verzoekster heeft hier steeds op een positieve manier op gereageerd, zoals ook blijkt uit het verslag van de vergadering die hierop volgde, gezien het goed slagen van het teamproject voor verzoekster primeerde. Dit engagement blijkt volgens verzoekster niet enkel uit de tussentijdse evaluatie, gehouden onder de teamleden, maar ook uit het op eigen initiatief gepland bezoek dat ze met enkele teamleden aan een Nederlandse instelling gebracht hebben. Verder heeft verzoekster, toen ze zich eind februari niet kon verplaatsen omwille van een ongeval, de vergadering via Skype gevuld, omdat ze geen enkele vergadering wilde missen. De tussentijdse evaluatie bevestigde haar engagement, haar werk in teamverband en haar leiderschap.

Tussen 16 en 21 april 2017 heeft de groep, in het kader van hun project, een bezoek gebracht aan orthopedagogische instellingen in Dublin (Ierland). Daar hebben zich tussen verzoekster en enkele teamleden spanningen voorgedaan, die het project en de bezoeken in het kader van het project volgens verzoekster evenwel op geen enkele manier negatief beïnvloed hebben. De lector heeft na de reis getracht om tussen de groepsleden en verzoekster te bemiddelen. Ze sprak iedereen apart om zijn versie van het verhaal te horen. Toen het de beurt was aan verzoekster, kreeg ze niet het gevoel dat de docent naar haar luisterde. Ze had haar mening al klaar en wou niet luisteren naar de kant van het verhaal van verzoekster. Verzoekster kreeg te horen dat ze ‘paniekaanvallen’ had en dat de spanningen in Dublin uitsluitend haar schuld waren. Dit is evenwel de eerste en enige keer geweest dat de lector in de ganse periode bemiddeld heeft tussen verzoekster en de groepsleden, en dat op een ongefundeerde en niet-objectieve wijze.

Verzoekster was dan ook zeer verbaasd toen mevrouw [S.D.] haar op 3 mei 2017 zei dat ze niet wist of verzoekster voor het project zou slagen. Gezien uit alle verslagen het engagement van verzoekster voor dit project bleek, begrijpt ze nog steeds niet waarop de lector zich baseerde om zo’n uitspraak te doen. Opnieuw is verzoekster op een positieve manier met deze kritiek omgegaan en heeft zij op de daaropvolgende vergadering (9-10 mei 2017) een aantal voorstellen gedaan die zinvol waren voor het slagen van het project. Toen mevrouw [S.D.] verzoekster op 10 mei 2017 mededeelde dat ze haar niet zou laten slagen voor dit project, heeft verzoekster gezegd dat zij dat bijzonder onrechtvaardig zou vinden, gezien haar engagement en zeker gezien het gebrek aan engagement en inspanningen die sommige andere groepsleden voor dit project hadden getoond.

Op 11 mei 2017, nadat [S.J., indiener van dit project, de vergadering verlaten had, kwam het tot een hevige ruzie in de groep. Nu bleek dat vrouw [S.D.] de avond voor de aanvang van deze vergadering aan alle teamleden, behalve verzoekster, een e-mail gestuurd had waarbij ze het relaas gedaan had van het persoonlijk gesprek op 10 mei en meer bepaald wat verzoekster over sommige groepsleden zou gezegd hebben. Dat het op 11 mei tot een vertrouwensbreuk is gekomen waardoor haar teamleden niet meer met verzoekster wilden samenwerken, en haar *de facto* uit de groep gezet hebben, is volgens verzoekster dan ook het resultaat geweest van deze e-mail. Dit vond bovendien plaats op amper 15 dagen vooraleer het eindwerk moest worden ingediend. Nadien mocht verzoekster van de docent niet meer meedoen aan de presentatie van het project, ze mocht geen projectonderdeel inleveren en ook geen reflectieverslag maken. Deze uitsluiting vanwege de lector resulterde in het cijfer 0/20.

Toen verzoekster de lector vroeg waarom ze deze ‘persoonlijke’ e-mail aan de groepsleden gestuurd had, kreeg ze als antwoord dat het was om verzoekster te ‘verdedigen’. De lector heeft na deze vergadering, waarbij haar e-mail de oorzaak was van de vertrouwensbreuk tussen verzoekster en de groepsleden, op geen enkele manier bemiddeld. Ze heeft zelfs geen initiatief genomen om de door haar veroorzaakte breuk te herstellen. Ze heeft bovendien op geen enkel ogenblik gevraagd aan verzoekster om haar deel van het eindwerk te bezorgen (waardoor het geïntegreerd kon worden in het eindproject). Het resultaat was dat verzoekster 0/20 voor het project gekregen heeft. Mocht de lector de mail op 10-11 mei niet naar de groepsleden gestuurd hebben, dan was deze breuk er nooit gekomen en had de groep gezamenlijk het project ingediend. Deze e-mail ligt volgens verzoekster dan ook aan de oorzaak van deze breuk en van het cijfer.

Tevens heeft verzoekster nooit, noch op 3 mei 2017, noch bij een voorafgaand of later gesprek, vernomen wat de redenen waren waarom zij volgens de lector niet zou slagen voor het project, waardoor verzoekster op geen enkel ogenblik – mocht dit nodig geweest zijn – heeft kunnen bijsturen. Dit zou volgens verzoekster toch mogen verwacht worden van een projectbegeleidende lector. Op 27 juni 2017 heeft verzoekster vervolgens via de ombudsdiest een bemiddelingsvergadering aangevraagd op de campus. De docente was aanwezig, maar was uitermate passief en kon verzoekster geen enkel schriftelijk verslag voorleggen waaruit zou blijken dat zij niet zou voldoen om te kunnen slagen.

In bijlage voegt verzoekster tevens alle stages waar zij in haar vrije tijd aan deelneemt, waaruit haar engagement naar de maatschappij en de doelgroepen blijkt en waaruit ook het werken in team en de leidinggevende capaciteiten van verzoekster, die ook de basis zijn voor dit groepswerk, kunnen worden afgeleid. Verzoekster voegt in bijlage ook haar gedeelte van het groepswerk, dat door toedoen van de lector niet in het finale eindrapport gekomen is.

Het lijkt verzoekster dan ook niet correct dat de interne beroepsinstantie haar bezwaar verworpen heeft, omdat het de lector was die, zoals uiteengezet, aan de basis lag van de vertrouwensbreuk (en uitsluiting uit de groep) en zij op geen enkel ogenblik (behalve na de Dublin-reis en dit reeds bevooroordeeld) bemiddelend gewerkt heeft, noch bijgedragen heeft tot de integratie van het deel van verzoekster in het finale eindwerk.

Verzoekster vraagt dan ook om:

- De beslissing van de interne beroepsinstantie te herroepen;
- Verwerende partij te adviseren om een schriftelijke ‘opvolgingsprocedure’ van een dergelijk eindwerk te organiseren, teneinde een dergelijk subjectief beoordelingsproces naar de toekomst toe te vermijden;
- Haar het groepsgemiddelde of een voldoende te geven, waardoor zij haar academiejaar voor dit groepswerk niet moet hernemen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs de bevoegdheden van de Raad omschrijft. Uit dit artikel blijkt volgens verwerende partij zeer duidelijk dat de Raad niet de bevoegdheid heeft om in te gaan op de vorderingen van verzoekster, laat staan om ze gegrond te verklaren. De Raad heeft hoe dan ook niet de bevoegdheid om zich in de plaats te stellen van verwerende partij. Het verzoek is ongegrond.

Verder stelt verwerende partij dat verzoekster in haar beroepschrift melding maakt van een reeks feitelijkheden die haar doen besluiten dat het gedrag van de docent in kwestie rechtstreeks aan de basis ligt van de vertrouwensbreuk binnen de groep en in het verlengde daarvan aan haar uitsluiting uit de groep. Verwerende partij merkt op dat eventuele problemen moeten worden aangekaart bij de ombudsdiens op het ogenblik dat ze zich voordoen. Deze feitelijkheden kunnen nadien niet als argument in rechte worden ingeroepen wanneer men geconfronteerd wordt met een negatieve beoordeling.

Verwerende partij overloopt vervolgens de concrete verwijten die aan het adres van de docent gemaakt worden. Op 15 februari 2017 zou er door de docent persoonlijke opmerkingen gemaakt zijn. Verzoekster zou hierop op een positieve manier gereageerd hebben, zoals zou blijken uit het verslag dat daaropvolgend gemaakt werd. Dat een persoonlijke opmerking gemaakt zou zijn, die geresulteerd zou hebben in een constructieve aanpak, blijkt volgens verwerende partij nergens uit. Verzoekster specificeert ook niet waaruit die opmerking zou bestaan hebben en hoe zij met die opmerking aan de slag zou zijn gegaan.

Verder zou de docent op de hoogte zijn geweest van de gezondheidssituatie van verzoekster. Dit is volgens verwerende partij niet correct. Bij het begin van het project gaf verzoekster aan te kampen met een burn-out. Gaandeweg het project bleek zij echter te kampen te hebben met regelrechte woede- en paniekaanvallen, iets waarover zij de docent nooit heeft ingelicht. Aan de medestudenten gaf zij daarentegen wel aan dat de docent op de hoogte was.

Er zouden zich vervolgens tijdens de groepsreis naar Dublin spanningen hebben voorgedaan tussen verzoekster en haar medestudenten, maar deze zouden het project evenwel op geen enkele manier negatief beïnvloed hebben. Uit de beoordelingsfiches van de verschillende studenten blijkt volgens verwerende partij evenwel het tegendeel. Steevast komen dezelfde opmerkingen naar voren: (1) verzoekster snauwde medestudenten af; (2) als er zich een conflict voordeed, trok verzoekster zich terug en werd er geen poging tot constructief overleg ondernomen; (3) verzoekster kreeg last van woede- en paniekaanvallen als er iets veranderde aan de planning; (4) ondanks de pogingen van de groep tot integratie, had verzoekster steevast het gevoel niet aanvaard te zijn; (5) de studenten hadden het gevoel met een cliënt op stap te zijn, eerder dan met een medestudent; (6) de steun aan de groep was niet voldoende; (7) van de medestudenten werd verwacht dat zij begrip opbrachten voor de stoornis waarover zij op voorhand waren ingelicht (maar de projectcoach niet), zonder dat er omgekeerd rekening gehouden werd met de medestudenten; (8) wanneer voorgesteld werd om te werken met dagplanningen, werd hierop door verzoekster niet ingegaan; (9) professionele feedback werd steeds ervaren als persoonlijke kritiek (stuk 9). De stelling van verzoekster dat de gebeurtenissen binnen de groep het project niet negatief beïnvloed hebben, is volgens verwerende partij dan ook niet correct.

Volgens verzoekster is de docent tevens niet bemiddelend opgetreden. Uit een reactie van de docent op het intern beroepschrift van verzoekster, blijkt zeer duidelijk dat de docent wel

degelijk een begeleidende en bemiddelende rol gespeeld heeft. Toen de paniek- en woedeaanvallen van verzoekster tijdens de studiereis dermate zwaar op de medestudenten begonnen te wegen, hebben zij contact gezocht met de docente, die op haar beurt telefonisch contact heeft gemaakt met de groep. De docent heeft de afspraken die telefonisch gemaakt werden op e-mail gezet voor de ganse groep. Uit de e-mail die verstuurd werd, blijkt duidelijk dat verzoekster zelf reeds haar bezorgdheden over het slagen voor het subonderdeel ‘proces’ geuit had. Kort na de reis (meer bepaald op 3/5/2017) is er een individueel gesprek geweest met elke medestudent, waarbij deze zijn verhaal kon vertellen. Na deze individuele gesprekken vond er een groepsoverleg plaats.

Verzoekster verwijt de docent dat zij op 3 mei 2017 een e-mail gestuurd heeft naar de medestudenten. Deze e-mail zou gezorgd hebben voor de vertrouwensbreuk binnen de groep en zou de aanleiding zijn geweest voor de uitsluiting van verzoekster. Verzoekster heeft tijdens het individueel gesprek aangegeven dat zij vond dat bepaalde groepsleden onvoldoende werk op zich hadden genomen. Aangezien de opmerkingen van de medestudenten rond verzoekster met haar besproken werden, is het volgens verwerende partij niet meer dan logisch dat de opmerkingen van verzoekster over de medestudenten met deze laatste besproken worden. Enkel op die manier kan de docent zicht krijgen op de gebeurtenissen en kan er vervolgens bemiddelend en conflictoplossend worden opgetreden.

De docent heeft na een bijkomend gesprek op 10 mei 2017 aan verzoekster meegedeeld dat zij niet zou slagen voor het procesgedeelte van het project, aangezien zij de leerdoelen van dit subonderdeel niet gehaald heeft. Deze leerdoelen worden uitdrukkelijk omschreven in de studiewijzer en in de ECTS-fiche: samenwerken, teamwerking en reflectie (stuk 7 en stuk 10). Uit de uitgebreide beoordelingsformulieren blijkt volgens verwerende partij dat verzoekster deze competenties inderdaad niet bereikt heeft (stuk 9). Er dient te worden vastgesteld dat verzoekster ook niet aangeeft welke competenties zij naar eigen aanvoelen wél behaald zou hebben. Zij beperkt zich ertoe te stellen dat haar score het gevolg is van het gedrag van de docente en dat met haar aandoening geen rekening werd gehouden. Hetzelfde heeft zich overigens voorgedaan tijdens het inzagmoment van de beoordelingsformulieren. Inhoudelijk heeft verzoekster geen enkele opmerking geformuleerd. Zij heeft zich ertoe beperkt te stellen dat zij epilepsie heeft en dat hiermee rekening dient gehouden te worden (stuk 8).

Wat het laatste aspect betreft, dient volgens verwerende partij alleszins te worden vastgesteld dat uit de beoordelingsfiches (stuk 9), de groepsverslagen (stuk 2 verzoekster) en het verslag van de docente (stuk 11) blijkt dat de groep zeer zeker rekening gehouden heeft met de persoonlijke situatie van verzoekster. De stelling van verzoekster dat zij niet mocht meewerken aan de presentatie van het project en dat zij geen projectonderdeel mocht inleveren, is niet correct. Het onderdeel ‘proces’ is slechts één van de 4 onderdelen, naast paper, presentatie en verantwoording (stuk 7). Op geen enkel moment werd verzoekster ontzegd deel te nemen aan de overige onderdelen en het tegendeel wordt door verzoekster ook niet aangetoond. Verzoekster heeft zelf de stekker uit het project getrokken en heeft er eenzijdig voor gekozen om op de overige onderdelen niet in te zetten. Zij kreeg hiervoor dan ook terecht een score 0.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat haar decretale rechten geschonden werden en zij ten onrechte uitgesloten werd voor het opleidingsonderdeel “Project/blokproject 6”. Verzoekster verwijst naar de Codex Hoger Onderwijs:

Art. II.276

§1 De studenten worden gelijk behandeld.

Art. II. 278

De studenten worden behandeld zonder vooringenomenheid.

Verzoekster verwijst naar het verslag dat *in tempore non suspecto* werd opgesteld naar aanleiding van de eerste vergadering (op 6 februari 2017) en waarin op geen enkele wijze melding wordt gemaakt van enig conflict of probleem (zie bijlage 1). Het feit dat de docente, in tegenstrijd met het objectief opgestelde verslag, meldt dat zij bij de start van het project een conflict voordoet tussen verzoekster en zichzelf, is volgens verzoekster een bevestiging van een vooringenomenheid, waarin de docente duidelijk aangeeft dat zij van bij het begin reeds een probleem had met verzoekster. Uit het vergaderverslag van de eerste daaropvolgende vergadering blijkt ook uitdrukkelijk dat verzoekster zich hoe dan ook een positieve houding heeft aangemeten. Tot haar verbazing kreeg verzoekster op 15 februari 2017 van de docente opmerkingen die op haar persoon gericht waren, en waarvan de redenen tot op heden onbekend zijn. Ondanks dit alles heeft verzoekster steeds op een positieve manier gereageerd.

Volgens verzoekster getuigt het ook niet van objectiviteit dat de docente voor het eerst in haar reactie/verweer op het initiële intern verzoekschrift, in verband met de werkvergadering die

volgde op de vergadering van 8 maart 2017 en die verzoekster toch via Skype volgde, meent te moeten vermelden dat het aandeel van verzoekster niet evenwaardig is met de rest van de groep. Volgens verzoekster is dit tevens in tegenstrijd met de inhoud van de verslagen die *in tempore non suspecto* in alle objectiviteit werden opgesteld. Er bestaat volgens verzoekster geen enkel objectief stuk dat *in tempore non suspecto* werd opgesteld en enig probleem of opmerking vermeldt. Verzoekster onderlijnt dat uit de verslagen van de werkvergaderingen blijkt dat de samenwerking in verband met de opdracht correct en probleemloos verliep. Ook de opmerking die de docente in haar “persoonlijk verweer” op het verzoekschrift meent te moeten maken over de vergadering die verzoekster via Skype volgde, getuigt volgens verzoekster van vooringenomenheid. Het was geweten dat verzoekster om medische redenen niet in de mogelijkheid was fysiek aanwezig te zijn op deze vergadering, zodat men zou verwachten dat haar initiatief om deze toch via Skype te volgen zou worden gewaardeerd. De docente wist dit en had van verzoekster een medisch attest ontvangen.

Uit de reactie van de docente op het intern verzoekschrift blijkt dat de teamgenoten van verzoekster naar aanleiding van de reis naar Dublin een e-mail aan de docente stuurden, waarin de studenten hun bezorgdheid uiten over de paniek/angststoornissen waarmee verzoekster zou kampen, waarbij ze uitdrukkelijk melden dat ze hiervan nog niet echt last hadden ondervonden tijdens de vergaderingen (voor de reis). Concreet zou het volgens de e-mail van de studenten dan gaan over een situatie waarin verzoekster verrast was over wat men een bepaalde avond met de groep zou gaan eten en het gevoel had dat beslissingen buiten haar om werden genomen, zijnde duidelijk een element dat absoluut niets te maken heeft met de groepsopdracht of de samenwerking m.b.t. de groepsopdracht zelf. Tevens zou het gaan over een situatie waarbij verzoekster bij het nemen van een bus een plaats zocht, zodat alle studenten samen konden zitten, terwijl de vier andere teamgenoten elders hadden plaatsgenomen, zijnde eveneens duidelijk een situatie die volledig los staat van de samenwerking m.b.t. het project of de groepsopdracht. Daarbij dient verder te worden onderlijnd dat de e-mail verder niets concreets vermeldt dat op enige wijze te maken heeft met de opdracht of het project op zich. Naar aanleiding van dit e-mailbericht had de docente een telefonisch gesprek met elk van de teamleden, waarop zij suggereerde dat eenieder in het team wat ruimte zou nemen om hetzij individueel, hetzij in kleine groepjes te werken aan de paper, met de vraag wel een duidelijke taakverdeling op te stellen. Wat dat betreft is er verder geen probleem geweest.

Tevens meldt de docente naar aanleiding hiervan dat verzoekster bezorgd was over het al dan niet geslaagd zijn voor ‘proces’. De docente begrijpt deze bezorgdheid, maar kan daar nu geen antwoord op geven, het project is ook nog niet voorbij (stuk 11 verwerende partij). De docente vermeldt in het document naar aanleiding van de vergadering van 3 mei 2017 ook dat de groep aangeeft dat het *op dit moment* niet zou kloppen als verzoekster zou slagen voor traject. Verder wordt er vermeld: “*Toch wil de groep haar nog een leerkans geven op een belangrijk moment volgende week in de voorziening waar ze samen een workshop gaan geven. Ook is duidelijk benoemd dat het niet over het taakgerichte gaat (want individueel huiswerk is in orde...)*”. Gezien het hogervermelde voor het eerst voorkomt in de reactie van de docente op het intern verzoekschrift, betekent dit dat de inhoud van dit alles niet bestond op 3 mei 2017. Verzoekster was dan ook ten zeerste verbaasd toen de docente haar op 3 mei 2017 mededeelde dat ze niet wist of verzoekster wel zou slagen voor dit project. Hieruit blijkt nergens dat er op dat moment al zekerheid was. Aldus was er op dat moment zeker niets definitief. Toen de docente verzoekster op 10 mei 2017 dan in een persoonlijk gesprek plots mededeelde dat zij haar niet zou laten slagen voor het project, heeft verzoekster meegedeeld dat zij dit bijzonder onrechtvaardig zou vinden, gezien haar engagement.

Vervolgens was er op 11 mei 2017 een vergadering in aanwezigheid van [S.], de indiener van het project. Op het moment dat [S.] door de docente naar buiten werd begeleid, werd verzoekster door één van de andere teamleden enorm hard aangepakt naar aanleiding van het feit dat zij zou beweerd hebben dat andere teamleden zich niet voldoende voor het project zouden hebben ingezet. Verzoekster had op dat moment helemaal geen idee waar deze informatie vandaan kwam. Nadien bleek dat de docente daags voordien een e-mail had gestuurd naar elk van de teamleden, *doch niet aan verzoekster*. Niettegenstaande de decretale regelgeving voorziet dat *alle studenten gelijk worden behandeld*, dient te worden vastgesteld dat verzoekster zonder twijfel niet gelijk werd behandeld, gezien de bewuste mail naar alle teamleden werd gestuurd, behouden. Tevens hoeft het geen betoog dat het mededelen van de in een persoonlijk gesprek geuite bedenking van verzoekster dat het naar haar mening onrechtvaardig zou zijn indien zij niet zou slagen voor de opdracht, waar anderen heel weinig hadden gedaan voor de paper, de reeds bestaande spanningen in de groep helemaal ten top zou laten rijzen. Het direct gevolg was dat de andere teamleden niet meer met verzoekster wilden samenwerken en dat zij uit de groep werd gezet. Tevens mocht verzoekster van de docent niet meer meedoen aan de presentatie van het project, mocht zij geen projectonderdeel

inleveren en ook geen reflectieverslag maken. Deze uitsluiting door de docent resulterde in het cijfer 0/20.

De docente heeft na deze vergadering op geen enkele manier bemiddeld en heeft zelfs geen enkel initiatief genomen om de door haar veroorzaakte breuk te herstellen. Ze heeft bovendien op geen enkel ogenblik gevraagd om het gedeelte van het eindwerk van verzoekster te bezorgen. Het resultaat was dat verzoekster 0/20 op het project gekregen heeft. De mail van de docente is volgens verzoekster de oorzaak van de breuk en van haar cijfer. Ook heeft verzoekster nooit vernomen wat de redenen waren waarom zij volgens de docente niet zou slagen voor dit project, waardoor zij op geen enkel ogenblik kon bijsturen. Op 27 juni 2017 heeft verzoekster vervolgens via de ombudsdiens een bemiddelingsmeeting aangevraagd op de campus. De docente was aanwezig, maar was uitermate passief en kon geen enkel verslag voorleggen waaruit zou blijken dat verzoekster niet zou voldoen om te kunnen slagen.

Ten onrechte stelt verwerende partij dat de Raad in deze geen bevoegdheid zou hebben. Verzoekster verwijst naar artikel II.292 van de Codex Hoger Onderwijs. Ten onrechte stelt verwerende partij dat verzoekster niet meer de mogelijkheid zou hebben om haar rechten te laten gelden, omdat van het feit dat zij voorheen niet naar de ombudsdiens is gestapt. Nergens blijkt immers uit dat een student eerst naar de ombudsdiens moet stappen alvorens zijn rechten om een studievoortgangsbeslissing te betwisten, te kunnen uitoefenen. De realiteit is overigens dat verzoekster wel degelijk naar de ombudsdiens is gestapt alvorens de officiële resultaten werden bekendgemaakt.

Waar verwerende partij verwijst naar de quotering die voor 60% door de docent dient te worden gegeven en voor 40% door de teamleden, is het volgens verwerende partij duidelijk dat hier in de gegeven omstandigheden geen rekening mee kan worden gehouden. In alle redelijkheid is het niet in te zien op welke wijze iemand een student nog een correcte quotering kan geven, nadat deze vooraf reeds uit de groep werd gezet. Het is duidelijk dat het uit de groep zetten van de student hoe dan ook een doorslaggevend effect heeft op elke latere quotering van degenen die de student voorheen uit de groep hebben gezet. Verzoekster onderlijnt dat het uit de groep zetten van een student uiteraard onaanvaardbaar is.

Verder stelt verwerende partij ten onrechte dat verzoekster zelf eenzijdig zou gekozen hebben niet deel te nemen aan de overige drie onderdelen en dat haar op geen enkel moment zou

ontzegd zijn aan de overige onderdelen deel te nemen. Voor zover verzoekster niet uit de groep zou zijn gezet, had er uiteraard ook aan verzoekster gevraagd moeten zijn haar teamgenoten te quoteren. Het loutere feit dat dit niet gebeurde, toont uiteraard aan dat verzoekster wel degelijk uit de groep is gezet. Het feit dat op het moment dat bewuste verslagen moesten worden gemaakt en vermoedelijk ingediend binnen een bepaalde datum, aan verzoekster niet werd gevraagd daarvoor het nodige te doen, spreekt voor zich en toont aan dat verzoekster niet gelijk werd behandeld als de andere studenten en *de facto* werd uitgesloten. Verzoekster onderlijnt dat de docente in haar ‘persoonlijk verweer’ na het intern beroep zelf uitdrukkelijk aangeeft dat ze in haar e-mailbericht aan alle groepsleden (met uitzondering van verzoekster) schreef: “ (...) *Daarom hoor ik graag van jullie op voorhand (dus ten laatste dinsdagavond) welke scores jullie aan elkaar geven – en dus ook aan [verzoekster].*” Hieruit blijkt volgens verzoekster dat de docente haar reeds had uitgesloten. Voor zover dit niet het geval was, had de docente uiteraard ook aan verzoekster moeten vragen haar medestudenten te quoteren.

Tevens gaat verwerende partij er ten onrechte van uit dat wat de docente na het intern beroep voor het eerst op papier zet als objectief sluitend bewijs van de waarheid geldt. Dit klopt volgens verzoekster niet. Verzoekster stelt dat het om een document gaat dat subjectief ‘persoonlijk verweer is’, waarmee de docente duidelijk tracht haar onterechte beslissing ‘na de feiten’ goed te praten. De inhoud hiervan is alleszins in tegenstrijd met de talrijke objectieve werkverslagen die *in tempore non suspecto* werden opgesteld en waar nooit enige opmerking werd gemaakt aangaande de samenwerking tussen de groepsleden m.b.t. de opdracht. Nochtans zou men in alle redelijkheid denken dat – voor zover er enig probleem aangaande de samenwerking zou zijn – dit toch benoemd zou worden, dit om minstens aan verzoekster aan te geven dat eventuele bijsturing nodig of wenselijk was. Zoals blijkt uit het dossier was dit echter nooit het geval.

De realiteit is dat verzoekster reeds vele vrijwillige stages met goed gevolg heeft afgelegd en tevens voor het aanvangen van haar huidige studie reeds de graduaatopleiding orthopedagogie volgde. Daarbij is er steeds samenwerking geweest met anderen en was er nooit enig probleem. Uit de talrijke werkverslagen blijkt dat er steeds zonder enige opmerking of melding van welk probleem ook een werkverdeling werd gemaakt in het kader van het bewust project, waaruit blijkt dat de samenwerking wat de opdracht op zich betreft wel degelijk zonder problemen verliep. Dit toont aan dat verzoekster de vereiste competenties voor het

onderdeel ‘proces’ aldus wel degelijk verworven heeft. Verzoekster stelt dat het surrealisch is dat het kan dat, omdat het persoonlijk met de andere groepsleden ‘niet klikt’, deze kennelijk een front vormen en een student dan uitgesloten wordt omdat een docent, achter de rug en zonder medeweten van de betrokken student in een mail aan de medestudenten, laat weten dat in een persoonlijk gesprek aan haar door de geviseerde student is gezegd dat ze vindt dat anderen tot hiertoe heel weinig voor de paper hebben gedaan, terwijl het duidelijk is dat dit niet van aard is om de relaties te verbeteren. In alle redelijkheid mag men verwachten dat, wanneer een docente in het kader van een groepsopdracht geconfronteerd wordt met een situatie waarin er blijkbaar persoonlijke problemen zijn tussen bepaalde groepsleden, die op zich niets te maken hebben met de groepsopdracht, er alles aan moet doen om te vermijden dat iemand uit de groep wordt gezet, temeer daar de gevolgen fataal zijn. Wanneer dergelijke uitsluiting, die per definitie leidt tot het niet kunnen slagen, totaal los staat van de opdracht zelf, is dit onaanvaardbaar. In alle redelijkheid zou men dan ook verwachten dat, wanneer er dergelijke spanning is, de docente alle groepsleden duidelijk maakt dat het ondanks alles uiteraard ‘samen uit, samen thuis’ is.

Volgens verzoekster is er alleszins nergens ook maar één concreet element te vinden waarin blijkt dat er zich enig probleem zou stellen dat te maken heeft met de opdracht op zich. Uit de *in tempore non suspecto* opgestelde verslagen blijkt hoe dan ook geen enkel probleem en blijkt dat eenieder, ook verzoekster, steeds deed wat hij behoorde te doen. Ook in de reactie van de docente naar aanleiding van het oorspronkelijk verzoekschrift wordt op verschillende plaatsen vermeld dat de taken voor de uiteindelijke opdracht wel correct werden vervuld.

Ten overvloede stelt zich de vraag hoe de uiteindelijke quatering op een correcte wijze tot 0/20 kon leiden, waar zelfs uit de beoordelingen die werden gegeven nadat verzoekster reeds uit de groep werd gezet, blijkt dat niet iedereen 0 gaf. Ook het feit dat spijts niet alle quateringen 0/20 waren en de eindquatering 0/20 was, toont volgens verzoekster aan dat er een uitsluiting was, dat verzoekster het recht werd ontzegd om de verdere leeropdracht uit te voeren en dit terwijl ze haar aandeel in de eindpaper wel degelijk correct had gemaakt.

Verzoekster vraagt dan ook aan de Raad om verwerende partij te adviseren om een schriftelijke “opvolgingsprocedure” van een dergelijk eindwerk te organiseren, teneinde een dergelijk subjectief beoordelingsproces naar de toekomst toe te vermijden, alsook verzoekster

het gemiddelde van de groep of een voldoende te geven, waardoor zij voor dit groepswerk haar academiejaar niet moet hernemen.

In ondergeschikte orde vraagt verzoekster om de beslissing van de interne beroepsinstantie te vernietigen, en verwerende partij te bevelen om een nieuwe beslissing te nemen waarbij zij geen rekening mag houden met:

- De uitsluiting van verzoekster;
- Enig verslag of enige quatering van wie ook gegeven of opgesteld na de uitsluiting van verzoekster op 11 mei 2017;
- Het gegeven dat verzoekster niet werd toegelaten tot de “presentatie” en de “verantwoording”, zodat er geen rekening mag gehouden worden met het aandeel voor de onderdelen “verantwoording” (in principe 20% van de gehele quatering), zodat de resterende elementen *in casu* voor 100% in aanmerking dienen te worden genomen.

En waarbij verwerende partij bij het nemen van de nieuwe beslissing rekening dient te houden met:

- Het feit dat uit alle *in tempore non suspecto* opgestelde werkverslagen blijkt dat de werkverdeling aangaande opdracht en aldus de samenwerking dienaangaande steeds zonder enige opmerking of vermeld probleem verliep;
- Het gegeven dat nooit betwist is dat de taken van verzoekster steeds in orde waren;
- Het gegeven dat verzoekster haar aandeel in de groepspaper wel degelijk opgestelde (zie bijlage 2);
- Het gegeven dat voor de paper een groepsscore dient gegeven te worden;
- Het gegeven dat verzoekster ten onrechte niet werd toegelaten tot de presentatie en waar voor het onderdeel presentatie de groepsscore dient gegeven te worden.

Beoordeling

Verzoekster gaat in beroep tegen het examencijfer toegekend voor het opleidingsonderdeel “Project/blokproject 6”, waarop verzoekster een score van 0/20 kreeg toegekend. Meer specifiek betreft haar beroep de cluster ‘proces’, die beoordeeld werd door de projectcoach, mevrouw [S.D.W.], aan de hand van een reflectieverslag van de student en op basis van een peerassessment van de groepsleden. Verzoekster stelt dat zij voor het betreffende

opleidingsonderdeel een score van 0/20 heeft gekregen als gevolg van een onterechte uitsluiting voor de cluster ‘proces’.

De grief van verzoekster betreft in essentie het feit dat het cijfer van 0/20 het resultaat is van een subjectief beoordelingsproces. De peerassessment is onredelijk tot stand gekomen en is bijgevolg geen correcte weergave van de samenwerking binnen het team aan de onderwijsopdracht tijdens het project. Verzoekster is van oordeel dat zij wel degelijk de competenties voor de cluster ‘proces’ heeft verworven, zoals blijkt uit de verslagen, en dat zij wel degelijk constructief heeft deelgenomen aan het project. Verzoekster verwijt de projectcoach dat zij onterecht werd uitgesloten en dat de negatieve peerevaluatie het gevolg is van een vertrouwensbreuk tussen de teamgenoten die werd veroorzaakt door de projectcoach. *In fine* betreft de grief van verzoekster dat de procesevaluatie niet met de nodige zorgvuldigheid is gebeurd, met het onredelijk zware gevolg dat zij niet geslaagd is op het gehele opleidingsonderdeel en niet kan deelnemen aan de tweede zittijdperiode.

De Raad stelt vast dat volgens de studiewijzer/leidraad (stuk 7 van verwerende partij, punt 5.1.5) de beoordeling op het project als volgt tot stand komt:

“De afstudeeropdracht wordt door vier clusters beoordeeld.

- a) Proces: 20% = individuele score*
- b) Paper: 50% = groepsscore*
- c) Presentatie: 10% = groepsscore*
- d) Verantwoording: 20% = individuele score”*

Het cijfer voor de cluster ‘Proces’ wordt ten dele bepaald door het resultaat van een peerassessment.

Binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid – waarbij de Raad zich niet in de plaats kan stellen van de verwerende partij – kan de Raad onderzoeken of deze examenbeslissing rechtmatig is genomen en binnen de grenzen van de kennelijke redelijkheid valt.

De Raad benadrukt voorafgaand dat er geen principiële bezwaren zijn tegen het gebruik van een peerassessment als evaluatie in het kader van een groepswerk. Deze vorm van evaluatie, waarbij de beoordeling (*in casu* ten dele) gebeurt door medestudenten, behoort tot de organisatorische vrijheid van de instelling. De organisatie is echter niet zonder gevolgen wat het zorgvuldigheidsbeginsel betreft en moet voldoende betrouwbaar kunnen zijn als meting. De toepassing stelt met name hoge eisen wat betreft de opvolging door de docent, die de

eindverantwoordelijkheid blijft behouden.¹ Deze eisen liggen bijzonder hoog als de peerevaluatie een doorslaggevende rol speelt bij het al dan niet geslaagd verklaren van een student. De vraag rijst zelfs of een dergelijk systeem een beslissende rol ‘kan’ spelen bij de beoordeling of een student al dan niet geslaagd is.²

In casu stelt de Raad vast dat de voorliggende peerevaluatie als onderdeel van de evaluatie van de cluster ‘proces’ rechtstreeks het eindcijfer kan beïnvloeden en derhalve een doorslaggevende impact heeft op het al dan niet slagen van verzoekster voor het betreffende opleidingsonderdeel. De evaluatiecriteria bepalen dat ingeval een individuele student een onvoldoende haalt op de cluster ‘proces’, de student niet verder mag deelnemen aan de eerste examenperiode. De student wordt eveneens uitgesloten van de tweede examenperiode. De procesevaluatie beoordeelt de competenties samenwerking, teamwerking en reflectie (stuk 7 van verwerende partij, punt 5.1.1).

De beoordeling gebeurt door de studentengroep (peerassessment) en de projectcoach. De projectcoach laat zich leiden door het individuele reflectieverslag waarbij de student zijn kritische-onderzoekende houding onder de loep neemt. In deze context mag worden verwacht dat de kwaliteit van de beoordeling van een groepsverwerking met hoge waakzaamheid en zorg wordt bewaakt.

De Raad stelt in dit verband vast dat *in casu* verzoekster zelf niet participeerde aan de beoordeling via het peerassessment en geen reflectieverslag heeft opgesteld. Zij stelt dat zij voortijdig werd uitgesloten door de projectcoach.

Zoals blijkt uit de hoger aangehaalde vaste rechtspraak van de Raad is het in het kader van de verhoogde zorgvuldigheidseis bij peerevaluaties belangrijk dat de lesgever, *in casu* de projectcoach, een voldoende actieve rol heeft inzake de begeleiding van een groepswerk dat leidt tot een peerevaluatie. *In casu* stelt de Raad vast dat de projectcoach wel degelijk conform de voorschriften de werkvergaderingen heeft bijgewoond en de groepsleden heeft begeleid in hun werkzaamheden. *Prima facie* is de ondersteuning naar behoren verlopen.

De Raad stelt ook vast dat verzoekster de vergaderingen (één van de vergaderingen via skype) heeft bijgewoond. Uit de in het dossier toegevoegde verslagen (zie bijlage 1 bij het verzoekschrift - verslagen van de groepsbijeenkomsten) blijkt ook duidelijk haar participatie als teamlid, voorzitter en covoorzitter. Uit de verslagen blijkt ook dat verzoekster actief

¹ R.Stvb. 20 augustus 2008, nr. 2008/027; R. Stvb. 12 april 2017, nr. 3.604 in de zaak 2017/092.

² R.Stvb. 18 augustus 2011, nr. 2011/094; R.Stvb. 17 maart 2016, nr. 2.851 in de zaak 2016/055.

deelnam, bijvoorbeeld aan het voorstel van definiëring van de onderzoeksfrage en haar toegewezen individuele thuisopdrachten naar behoren en binnen de timing aflegde.

Uit het verslag van de projectcoach opgesteld in het kader van het intern beroep blijkt dat verzoekster gezondheidsproblemen had en er werd gezocht naar een werkbare situatie (zie stuk 11 van verwerende partij).

Uit het dossier blijkt verder dat, met uitzondering van een woordenwisseling bij de vastlegging van de data van de werkvergaderingen bij aanvang (waarvoor een oplossing werd voorgesteld door verzoekster) en de naar het oordeel van de coach minder gepaste skypevergadering (waar verzoekster in pyjama verscheen en cornflakes at), er geen noemenswaardige woordenwisselingen of onenigheden zijn geweest tot de aanvang van de groepsreis naar Dublin. Tijdens die reis werden de teamgenoten geconfronteerd met aanvallende paniekreacties van verzoekster, die stelde dat deze het gevolg waren van een gebrek aan structuur tijdens de reis. In het bijzonder betrof het de keuze van de maaltijden en het plaatsnemen in de bus. Het waren geen specifiek opdrachtgerelateerde samenwerkingsproblemen, maar uit het verslag van de werkvergadering blijkt dat de opmerkingen van de teamgenoten meer algemeen de houding en reacties van verzoekster aanklagen die tot stressvolle situaties hebben geleid tijdens de reis.

De projectcoach werd hieromtrent gecontacteerd, omdat de groepsleden bezorgd waren en er werd de afspraak gemaakt om met ieder teamlid een afzonderlijk gesprek te houden over de Dublinreis om de problemen bij thuiskomst aan te pakken. Er werd ook aan verzoekster gevraagd om contact op te nemen met de studiebegeleider. Op 3 mei 2017 ging er een gesprek door waarvan een relaas terug te vinden is in het verslag van de coach, naderhand bezorgd aan de interne beroepsinstantie. De teamleden gaven volgens de coach aan dat zij vrezen dat verzoekster op dit moment niet kan slagen voor het deel ‘proces’, maar dat zij wel bereid waren om verzoekster nog een leerkans te geven (bij de organisatie van een workshop). Er werd ook gesteld dat de taakgerichte opdrachten goed waren.

Verzoekster ontket evenmin dat er onderling onenigheden hebben plaatsgevonden. Zij stelt dat zij zich buitengesloten voelde. Zij wijst dit aan bepaalde gezondheidsproblemen.

In dit verband blijkt niet uit het dossier dat verzoekster een aanvraag heeft ingediend bij verwerende partij om rekening te houden met een bepaalde functiebeperking.

Wat het verdere verloop van het project betreft, stelt de Raad vast dat de projectcoach op 10 mei 2017 - met uitzondering van verzoekster - naar alle teamleden een mail stuurt over het vervolg van de beoordeling.

De Raad stelt vast in de mailing (stukken 14 tot 17 en zie ook het verslag - stuk 11 van verwerende partij) dat de projectcoach de inhoud van de peerassessment van de groepsleden duidelijk in een bepaalde richting stuurt.

Zij geeft zelf, vooraleer het proces beëindigd is, als verantwoordelijke docent aan dat wat haar betreft er nu reeds een (negatief) oordeel kan volgen over de competenties van verzoekster en deelt ook aan de teamleden mee dat verzoekster zich vragen stelt bij de competenties en bijdrage van enkele leden wat de paper betreft. Vervolgens ontstaat er een conflict tussen de teamleden en wordt aan verzoekster meegedeeld dat zij niet geslaagd is voor de procesevaluatie.

De Raad stelt vast dat deze mededeling van de coach aan de andere teamleden wordt verstuurd, met uitzondering van verzoekster.

Deze mededeling wordt verstuurd voordat de teamleden een peerassessment hebben opgesteld, voordat de workshop heeft plaatsgehad en voordat er ook een reflectieverslag van verzoekster voorligt. De Raad is van oordeel dat deze handelswijze niet zorgvuldig is en een negatief gevolg kan hebben op de teamwerking en een subjectief beoordelingsproces in het kader van een peerevaluatie in de hand werkt.

Dit is bovendien niet conform wat in de hoger vermelde studiewijzer staat vermeld wat de evaluatie van de cluster ‘proces’ betreft. De procesevaluatie (stuk 7 van verwerende partij, punt 5.1.1) beoordeelt de competenties samenwerking, teamwerking en reflectie. De beoordeling gebeurt door de studentengroep (peerassessment) en de projectcoach. De projectcoach laat zich leiden door het individuele reflectieverslag waarbij de student zijn kritisch-onderzoekende houding onder de loep neemt. *In casu* heeft verzoekster *de facto* niet de kans gekregen om haar schriftelijke reflectie te geven over de samenwerking. Naar het oordeel van de Raad is het aan de coach om bij verzoekster aan te dringen op een dergelijk reflectieverslag om aldus in het licht van de studiewijzer een goed overwogen beslissing te nemen waarbij de kritische reflectie van verzoekster mee in ogenschouw kan genomen worden, temeer gezien de zware gevolgen van een tekort op het luik ‘proces’ voor verzoekster en temeer gezien de omstandigheden van het dossier. Uit het dossier blijkt niet dat de coach hiertoe het initiatief heeft genomen om aan te dringen op het uitschrijven van een reflectieverslag.

De Raad is van oordeel dat deze werkwijze op onredelijke wijze het beoordelingsproces heeft kunnen beïnvloeden en verzoekster kansen heeft ontnomen. Vooreerst kan de vraag gesteld worden of de teamleden nog onbevangen en objectief een peerassessment hebben kunnen invullen. Het oordeel van de projectcoach is ook vroegtijdig, gezien explicet staat vermeld dat zij zich dient te laten leiden door het reflectieverslag van de student, dat nog niet voorlag. In de feiten komt dit naar het oordeel van de Raad neer op een vroegtijdige uitsluiting voor de evaluatie van het betreffende onderdeel ‘proces’. In deze context kan verzoekster moeilijk verweten worden dat zij niet heeft deelgenomen aan de peerassessment en geen reflectieverslag heeft ingediend. De deelname vervolgens aan de paper en de presentatie was reeds op basis van de evaluatierichtlijnen uitgesloten. Verzoekster kan derhalve ook niet verweten worden haar inhoudelijke bijdrage van de opdracht niet in te dienen.

Op basis van de hoger vermelde overwegingen is de Raad van oordeel dat voorliggende procesevaluatie niet op een zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en verzoekster op een onredelijke wijze bepaalde kansen zijn ontnomen om aan te tonen wat haar competenties zijn in het kader van dit opleidingsonderdeel. Dit is zo temeer daar deze procesevaluatie *in casu* een doorslaggevende impact heeft op haar eindresultaat met het automatisch gevolg ‘niet geslaagd’ op het gehele opleidingsonderdeel.

De door de interne beroepsinstantie genomen studievoortgangsbeslissing is naar het oordeel van de Raad onredelijk, voor zover ze rekening houdt met het onderdeel ‘procesevaluatie’. De interne beroepsinstantie neemt een nieuwe examenbeslissing waarbij geen rekening wordt gehouden met de score op de procesevaluatie.

Het middel is gegrond.

De overige middelen dienen niet verder te worden onderzocht, gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2017.

2. De bevoegde instantie van verwerende partij neemt een nieuwe beslissing, rekening houdend met de overwegingen in dit arrest, uiterlijk op 8 september 2017.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 30 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bijzitter
Piet Versweyveld	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.743 van 4 september 2017 in de zaak 2017/226

In zake: Dylan VERMEIR
Woonplaats kiezend te 9140 Temse
Koning Boudewijnlaan 26

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Mr. Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Begeleide beroepspraktijk 5-6” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 23 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, advocaat Evi Van Rossem (*loco* advocaat Wim Van Caeneghem) en mevrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoeker de toegekende score betwist omdat de onderwijsinstelling ‘geen gedetailleerde berekening’ zou kunnen geven van het eindcijfer ‘gebaseerd op algoritmen’. De interne beroepsinstantie stelt op basis van de stukken in het dossier evenwel vast dat ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’ een jaaropleidingsonderdeel is, waarbij de student doorheen het jaar veelvuldig feedback en evaluatie ontvangt, maar het eindcijfer pas na afloop van alle stages wordt bepaald. Dit eindcijfer komt inderdaad niet op basis van een algoritme tot stand, maar in overleg tussen de verschillende stagebegeleiders en op basis van alle evaluatiedocumenten. De evaluatiedocumenten bestaan uit de eindverslagen bij elke stageperiode, die in consensus tussen stagementor en stagebegeleider worden opgesteld (beiden tekenen het eindverslag). Het document ‘Eindverslag begeleide beroepspraktijk 5&6’ bevat 22 bekwaamheidscriteria en vermeldt: “Om een credit te behalen voor dit opleidingsonderdeel dient de student op het einde van het opleidingsjaar een score groen te behalen (competentie aanwezig!) voor ieder bekwaamheidscriterium, geldig voor betreffend opleidingsjaar”. Bij de bespreking van de eindverslagen clusteren de stagebegeleiders deze bekwaamheidscriteria, zoals bepaald in de “leerlijn stage lager onderwijs”, in de categorieën: beroepshouding, begeleider van leerprocessen, met accent op differentiatie en zorg; opvoeder; inhoudelijk expert; organisator en innovator; lid van een team en partner van ouders en externen. Er wordt niet gewerkt met scores, maar met kleurcodes, zowel voor de beschreven clusters als voor de bekwaamheidscriteria: rood = onvoldoende; groen = voldoende. De opleiding heeft deze manier van werken ook gehanteerd bij de beoordeling van het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 3-4’ en dus heeft verzoeker zowel formeel (via de stagecursus) als uit ervaring kennis van dit evaluatiesysteem.

Vervolgens stelt verzoeker op basis hiervan vast dat hij “niet weet waar hij exact de mist is in gelopen”. De interne beroepsinstantie stelt op basis van de stukken in het dossier evenwel vast dat verzoeker via de stagecursus en de verschillende eindverslagen op de hoogte is van de bekwaamheidscriteria waarop hij zal worden geëvalueerd. Verzoeker is eveneens via de stagecursus op de hoogte van de “leerlijn stage-lager onderwijs” en de daarin vermelde clustering van bekwaamheidscriteria. Verzoeker heeft regelmatig feedback gekregen, inclusief de besprekking van een aantal verslagen (ter illustratie: n.a.v. de besprekking van het eindverslag van de stage eerste leerjaar, semester 1, heeft verzoeker een ‘bezwaar’ geschreven en aan de begeleider bezorgd). Bijgevolg was verzoeker wel degelijk op de hoogte van de criteria waaraan hij niet voldoet, met name aan criteria die betrekking hebben op de clusters begeleider van leerprocessen, met accent op differentiatie en zorg; opvoeder en organisator en innovator.

Verder stelt verzoeker dat het cijfer “willekeurig en subjectief” tot stand komt “op basis van een paar subjectieve gesprekken”. De interne beroepsinstantie stelt op basis van de stukken in het dossier evenwel vast dat de beoordeling van competenties en complex gedrag in een reële werksituatie inderdaad en per definitie een zekere subjectiviteit behelst. De opleiding verkleint deze subjectiviteit door enerzijds verschillende beoordelaars te betrekken bij de evaluatie, in dit geval vier verschillende stagementoren en drie verschillende stagebegeleiders. Anderzijds verhoogt de opleiding de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid door het eindverslag steeds in consensus tussen stagementor en stagebegeleider op te stellen. In de drie eindverslagen die op deze manier tot stand zijn gekomen, komen dezelfde tekorten naar voren. Er is m.a.w. geen sprake van willekeur en de opleiding heeft zorgvuldig de subjectiviteit inherent aan het beoordelingskader opgevangen via een eensgezind intersubjectief oordeel.

Vervolgens argumenteert verzoeker bijkomend dat zijn score niet objectief tot stand zou zijn gekomen, omdat (a) andere studenten op een andere wijze zouden worden beoordeeld en (b) stagebegeleiders ‘lectoren’ het oneens zouden zijn over de weging van een score ‘rood’. De interne beroepsinstantie stelt op basis van de stukken in het dossier evenwel vast dat de hierboven beschreven procedure voor de stagebeoordeling voor alle studenten geldt. Geen enkel student is bijgevolg door slechts één lector beoordeeld. Er is dus steeds sprake van een intersubjectief gedragen oordeel voor elke student. Voor alle lectoren is duidelijk dat de code

‘rood’ bij de eindevaluatie van een bekwaamheids criterium ‘sterk onvoldoende’ betekent. De opleiding slaagt er niet altijd in om mentoren vertrouwd te maken met de betekenis van de kleurcodes, maar de lectoren nemen bij het in consensus opstellen van het eindverslag een corrigerende rol op. Het eindcijfer komt, zoals gezegd, tot stand in een overleg tussen de verschillende stagebegeleiders, waarbij de verschillende eindverslagen naast elkaar worden geplaatst. De stagecoördinator en het opleidingshoofd zijn aanwezig op deze besprekingen om te waken over de gelijke behandeling van alle studenten bij de beoordeling van de clusters en het bepalen van het eindcijfer. Verzoeker is m.a.w. binnen deze procedure niet benadeeld t.o.v. zijn medestudenten.

Met betrekking tot het evaluatiesysteem stelt verzoeker tot slot dat er geen rekening wordt gehouden met ‘de randomstandigheden tijdens een stage’. Daarnaast haalt verzoeker een aantal procedurefouten aan om zijn eindcijfer te betwisten die de interne beroepsinstantie, rekening houdend met het dossier en de toelichting door de opleiding, als volgt moet beantwoorden. Verzoeker stelt dat de mentor van de stage eerste leerjaar te weinig expertise had om een evaluerende rol op te nemen. Volgens de interne beroepsinstantie werkt de opleiding voortdurend aan de kwaliteitsbewaking van het beoordelingsproces door mentoren, o.a. door de organisatie van mentorenvergaderingen. De opleiding vertrouwt op het oordeel van de directie van een stageschool dat een leerkracht ook een geschikte mentor is. Er bestaat geen bewijs dat de begeleidende en/of beoordelende kwaliteiten, vaardigheden en/of expertise van een leerkracht recht evenredig zijn met het aantal jaren ervaring. De opleiding ondersteunt minder ervaren mentoren in hun beoordelende rol via de stagecursus, de stageformulieren en het eindverslag dat in consensus wordt opgesteld. De opleiding heeft vertrouwen in de evaluatie van de mentor, vastgelegd in het eindverslag, dat in consensus is opgemaakt. Het oordeel van deze mentor is één element dat heeft geleid tot het eindcijfer.

Dezelfde mentor zou de twee feedbackverslagen (één na elke stageweek) waarop verzoeker recht had, niet hebben opgemaakt. Hierdoor zou verzoeker niet geweten hebben wat zijn mogelijke werkpunten waren. De mentor bevestigt in een e-mail van 10 juli 2017 dat ze deze verslagen inderdaad niet heeft opgemaakt. De mentor bevestigt desalniettemin dat verzoeker regelmatig mondeling de nodige en gedetailleerde feedback heeft gekregen, wat onder andere blijkt uit de door verzoeker ingediende eindreflectie.

Verder zou het eindverslag van de eerste stageperiode (begeleide beroepspraktijk 5) volgens verzoeker gebaseerd zijn op slechts één stagebezoek van de stagebegeleider, waarbij de stagebegeleider positieve elementen uit het feedbackverslag van het eerste stagebezoek om voor verzoeker onduidelijke redenen zou hebben omgezet in een negatieve beoordeling en bovendien de observatiecriteria achteraf zou hebben aangepast. Verzoeker beweert ook dat zijn bezwaar uit zijn stagedossier zou zijn verwijderd. De interne beroepsinstantie stelt dat het eindverslag is opgemaakt na een tweede bezoek waarbij de stagebegeleider verzoeker wel degelijk een tweede maal aan het werk heeft gezien, zonder echter een apart feedbackformulier in te vullen. Een eindevaluatie houdt rekening met verschillende elementen: observaties van de mentor én de stagebegeleider, waarbij op één observatiemoment verzoeker gedrag laat zien dat positief is in functie van het aantonen van een bepaalde competentie, maar dat, wanneer alle elementen in acht worden genomen, dit gedrag zich te weinig systematisch heeft voorgedaan. De begeleider heeft de criteria helemaal niet aangepast, maar heeft op het formulier voor de eindevaluatie verklaringen genoteerd waarom een bepaald bekwaamheidscriterium rood werd aangeduid, wat ook met verzoeker besproken werd in een afrondend gesprek op de hogeschool. De schriftelijke bezwaren die verzoeker heeft geformuleerd bij zijn evaluatie van de eerste stageperiode werden wel degelijk opgenomen in het stagedossier.

Tevens stelt verzoeker dat hij geen eindverslag van de mentor van de stage Buitengewoon Onderwijs (BuO) zou hebben gekregen. Volgens de interne beroepsinstantie heeft de stagmentor de opleiding wél een stageverslag bezorgd, hetwelk door de stagebegeleider werd toegevoegd aan het eindverslag. Uit dat verslag blijkt dat de werkpunten meermaals zijn besproken met verzoeker, wat o.a. heeft geleid tot opdrachten voor extra oefenkansen (door verzoeker ervaren als oneerlijk veel extra werk), de werkpunten werden besproken in een afsluitend gesprek. Het gaat om dezelfde werkpunten als gesigneerd tijdens de eerste examenperiode.

Verder zou het eindverslag van de eindstage volgens verzoeker vier dagen vóór het aflopen van de stage zijn opgesteld. Er werd inderdaad een ontwerp van eindverslag opgesteld door de mentor van de eindstage, de stagebegeleider en de mentoren van de zorgstage, 4 dagen voor het einde van de 6 weken stage. Dit verslag is op de volgende manier tot stand gekomen: (i) de stagebegeleider heeft een gesprek gehad met de begeleidende mentoren van de zorgstage. Deze stage was op dat ogenblik immers volledig achter de rug; (ii) de stagebegeleider heeft

een gesprek gehad met de mentor, waarbij op basis van haar verslagen en de eigen beoordelingen van de stagebegeleider een aanzet tot eindverslag werd opgesteld, aangezien er gedurende de stageweken ervoor herhaaldelijke verschillende en weerkerende tekorten waren vastgesteld en verzoeker geen of nauwelijks vooruitgang boekte m.b.t. deze werkpunten. De mentor ondertekende dit document inderdaad reeds, maar met de duidelijke afspraak tussen mentor en stagebegeleider dat wanneer er nieuwe vaststellingen zouden zijn, waarbij verzoeker tijdens de 15 lessen die hij nog moest geven wél kon aantonen over de nodige competenties te beschikken, er de nodige communicatie zou zijn om aanpassingen in positieve zin te doen. Deze communicatie heeft ook plaatsgevonden, getuige hiervan het mailverkeer tussen de mentor en de stagebegeleider, waaruit blijkt dat beoordelingen voor het eindverslag overeind bleven. Het definitieve oordeel is dus niet tot stand gekomen tijdens de stage, maar wel degelijk na afloop.

Tot slot trekt verzoeker op een aantal punten zijn beoordeling inhoudelijk in twijfel, dewelke op basis van de verslagen in het dossier als volgt moeten worden beantwoord. Zo zou de beoordeling van de stage in tegenspraak zijn met de beoordeling die verzoeker heeft gekregen van een externe organisatie in het kader van het opleidingsonderdeel ‘Brede School 5’. Volgens de interne beroepsinstantie vertonen de beoogde competenties van de opleidingsonderdelen ‘Brede School 5’ en ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’ slechts een kleine overlap. Het begeleiden van een gezin gedurende 8 weken thuis is niet te vergelijken met het doelgericht en gedifferentieerd lesgeven aan een groep kinderen. Uit het volledige stagedossier blijkt dat verzoeker inderdaad een aantal competenties beheerst die betrekking hebben op zorgtaken, het pedagogisch-didactisch handelen op individuele basis of in beperkte groep, maar er niet in is geslaagd dit te realiseren in drie verschillende klascontexten.

Tijdens de BuO-stage zouden ‘competenties’ die volgens de mentor in week 1 bereikt zijn plots niet meer bereikt zijn in week 2. Volgens de interne beroepsinstantie worden de bekwaamheidscriteria beoordeeld op basis van gedrag, waarbij er inderdaad een verschil kan zijn tussen het gedrag tijdens één observatiemoment en andere momenten. Er wordt pas een uitspraak gedaan of de competentie in voldoende mate is verworven in het eindverslag dat de informatie van de verschillende observatiemomenten bundelt en nagaat in welke mate het gedrag, waaruit de competentie moet blijken, systematisch voorkomt.

Er zou volgens verzoeker tevens een tegenspraak zijn tussen de beoordeling voor de BuO stage en de beoordeling van de zorgstage binnen de eindstage. De zorgleerkrachten die als mentor fungeerden hebben aangegeven dat de stagiair deze stage inderdaad tot een voldoende goed einde heeft gebracht, waarbij ze wel aangegeven hebben dat het telkens om relatief kleine groepen ging en de zorgleerkracht vaak ook nog mee de zorgtaken opnam (in duo). Zoals eerder vermeld beheerst verzoeker inderdaad de competenties om zorgtaken uit te voeren, die vaak gericht zijn op individueel handelen of in beperkte groep. De stage in een klas van het Buitengewoon Onderwijs veronderstelt ook pedagogische-didactische competenties, die ruimer zijn dan die binnen een zorgcontext en, zoals ook bij de eindstage, duidelijk naar voor is gekomen dat de stagiair er niet in slaagde om de hele klasgroep op efficiënte wijze te managen. Verzoeker is tijdens de BuO stage ook niet in staat gebleken om één van de kernbekwaamheden van het opleidingsonderdeel, namelijk differentiatie, tot een goed einde te brengen. De interne beroepsinstantie ziet m.a.w. geen tegenspraak tussen beide beoordelingen, maar eerder een terugkerend patroon.

Er zou eveneens een tegenspraak zijn tussen de beoordelingen voor de stage en het verzoek van de stagecoördinator om samen met een andere student eenmalig een activiteit te begeleiden voor een beperkte groep kinderen van de derde graad van de stageschool waar verzoeker de eindstage heeft gedaan. Volgens de interne beroepsinstantie doet noch de stageschool, noch de opleiding door het verzoek om activiteiten op bosklassen mee te begeleiden samen met een ervaren begeleider een uitspraak over de pedagogisch-didactische en andere competenties van verzoeker als klasleerkracht (o.a. wat betreft klasmanagement).

Verzoeker zou verder afgestraft zijn voor het feit dat hij geen hoekenwerk of contractwerk toepast als werkform. Werkvormen die, volgens verzoeker, niet behoren tot zijn stijl van lesgeven. Volgens de interne beroepsinstantie behoort het tot de praktijk van een goede leerkracht dat hij de werkform steeds kiest in functie van de leerling en de leerstof. Bepaalde inhouden kunnen immers best onder de vorm van hoeken- of contractwerk gegeven worden. Dat deze werkformen niet tot de stijl van verzoeker behoren, is geen excus om ze niet te gebruiken. Het toepassen van een passende didactiek primeert om leerlingen op een zo effectief mogelijke wijze tot ‘leren’ te laten komen. Het gaat bovendien om werkformen die het mogelijk maken om voor differentiatie te zorgen, maar verzoeker slaagt er in de verschillende stages ook niet in om deze differentiatie op een andere manier te realiseren.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat de verschillende stageverslagen en de eindverslagen afdoende omschrijven welke criteria door verzoeker niet werden behaald en dat deze tekorten over het algemeen hetzelfde zijn. Dit werd vastgesteld door verschillende stagebegeleiders en stagementoren. De interne beroepsinstantie ziet dan ook geen argumenten om de score te herzien.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 13 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij het grondig oneens is met de beslissing van de lector(en). Het tekort op het opleidingsonderdeel “Begeleide beroepspraktijk 5-6” belet verzoeker om af te studeren en aan het werk te gaan als leerkracht. Verzoeker is ervan overtuigd dat zijn rechten op verschillende momenten zwaar geschonden zijn. Daarbij is hij ook van mening een oneerlijke beoordeling te hebben gekregen. Concreet wil verzoeker zijn resultaat aanvechten op basis van vier punten:

1. De te late mededeling van de beslissing van de interne beroepsinstantie;
2. Zijn persoonlijke beoordelingen en procedurefouten;
3. Het evaluatiesysteem dat verwerende partij gebruikt om studenten te evalueren;

4. Het gegeven continuïteit

Verzoeker stelt dat het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’ zich situeert in het laatste jaar van de lerarenopleiding. Concreet is de inhoud van dit opleidingsonderdeel het afleggen van stages in respectievelijk de eerste graad lager onderwijs (twee weken), het buitengewoon onderwijs (twee weken) en een eindstage in een jaar/school naar keuze in het basisonderwijs. De eindstage kent een zorgstage van twee weken en een doe-stage (lesgeven) van vier weken. Studenten krijgen per stageperiode een mentor toegewezen (de klasleerkracht) en een begeleider (een lector van de hogeschool) die de student moeten ondersteunen en ook evalueren aan het einde van de stage. Iedere stageperiode speelt een rol bij de bepaling van het eindresultaat voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’. Dit betreft dan ook een jaarvak.

Een begeleider van de hogeschool heeft o.a. als opdracht om minstens eenmaal een les van de student te komen observeren. Begeleiders geven feedback op de les aan de hand van een feedbackformulier, bestaande uit een aantal pagina’s. Begeleiders evalueren studenten met het oog op verschillende competenties aan de hand van kleurcodes, namelijk groen, oranje en rood. Een stage wordt afgesloten met een eindverslag dat, althans volgens de stagecursus, opgesteld wordt door de begeleider van de hogeschool in samenspraak met de mentor. Bij dit eindverslag zijn maar twee kleurcodes terug te vinden, namelijk groen en rood.

Vervolgens bespreekt verzoeker zijn bezwaren op basis van de hierboven aangehaalde vier punten. Alle stages doorheen dit academiejaar worden besproken. Hierbij is “BBP 5” de stage in de eerste graad, “BUO” de stage in het buitengewoon onderwijs en “BBP 6” de eindstage bestaande uit twee weken zorgstage en vier weken doe-stage. Vervolgens worden de gehanteerde evaluatiemethodes bekritiseerd. Tenslotte wordt het gegeven continuïteit aangehaald, waaruit blijkt dat er een vreemde logica wordt toegepast in de opleiding om verzoeker te beoordelen.

Vervolgens lijst verzoeker kort zijn belangrijkste bezwaren op. Deze bezwaren worden, samen met nog andere belangrijke argumenten en bezwaren, nauwkeuriger toegelicht in de documenten gevoegd bij het verzoekschrift. Er is ook bewijsmateriaal voorzien om zijn argumenten te staven.

1. Tijdens zijn BBP 5-stage in het eerste leerjaar heeft verzoeker van zijn mentor nooit een ingevuld feedbackformulier gekregen, hoewel hij hier recht op heeft. De enige vorm van feedback die verzoeker heeft gekregen, kwam van zijn begeleider [B.C.] die hem eenmalig is komen observeren. Het feedbackformulier van zijn begeleider was positief, maar dit veranderde plots *een week later* (zonder enige vorm van communicatie) in een negatief eindverslag aan het einde van de stage.
2. Verzoeker stelt dat hij nooit een eindverslag heeft ontvangen van zijn stage in het buitengewoon onderwijs. Hij heeft dit verslag zelfs nog nooit gezien. Uiteraard staat ook zijn handtekening niet op dit verslag. Deze stage was blijkbaar negatief, terwijl andere signalen het tegendeel aantonen.
3. Zijn begeleider tijdens de eindstage in het vierde leerjaar, [J.A.], heeft de stage van verzoeker vier dagen te vroeg afgesloten zonder hierover met hem te communiceren. De heer [J.A.] had namelijk op maandag 24 april 2017 zijn eindverslag al gemaakt, terwijl verzoeker stage liep tot vrijdag 28 april 2017. De stagecursus stelt duidelijk dat een stage wordt afgesloten met een eindverslag. Het feit dat [J.A.] zijn eindverslag dateert op maandag 24 april 2017 wil zeggen dat hij op die dag de stage van verzoeker ook afsluit, terwijl er nog vier dagen stage overbleven en 15 lessen van 50 minuten gegeven moesten worden, alsook het begeleiden van uitstappen. Dit alles zonder dat verzoeker hiervan op de hoogte was.

Verzoeker is ervan overtuigd dat verwerende partij hem geen eerlijke en objectieve evaluatie heeft gegeven en dat hij het slachtoffer van pesterijen is geweest. Op grond hiervan, en tevens het gegeven continuïteit, verzoekt hij de Raad om verwerende partij de opdracht te geven om zijn negatief cijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’ te herzien, zodat verzoeker kan afstuderen en aan het werk kan als leerkracht.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoeker opwerpt dat de beslissing van de interne beroepsinstantie hem laattijdig is overgemaakt. Voor wat de laattijdigheid op zich betreft gedraagt verwerende partij zich naar het oordeel van de Raad. Het is echter vaste rechtspraak van de Raad dat een eventuele laattijdigheid van de beslissing van het intern beroepsorgaan niet gesancioneerd wordt in de Codex Hoger Onderwijs. Een laattijdig genomen of meegedeelde beslissing is derhalve geldig.

Voorafgaand merkt verwerende partij op dat verzoeker een brief aan de Raad richt met voorwerp ‘Verzoek tot heroverweging studievoortgangsbeslissing met betrekking tot het vak Begeleide beroepspraktijk 5-6’. Deze brief werd door verzoeker gedateerd en ondertekend op 20 juli 2017. In het verzoekschrift stelt verzoeker een korte oplijsting te geven van zijn belangrijkste bezwaren. Deze bezwaren worden, samen met nog andere belangrijke argumenten en bezwaren, nauwkeuriger toegelicht in de documenten achter de brief. Er is ook bewijsmateriaal voorzien om de argumenten te staven. Aangehecht aan het verzoekschrift zit een bundel overtuigingsstukken genaamd ‘bezwaren’. Een extern verzoekschrift bij de Raad is een uiteenzetting van de feiten en middelen, afgesloten met een handtekening. De bundel gevoegd aan het verzoekschrift kan volgens verwerende partij niet worden aanvaard als een verzoekschrift in hoger beroep. Men kan immers geen 2 verzoekschriften neerleggen. De aldaar in ontwikkelde grieven maken geen deel uit van de grieven ontwikkeld in het verzoekschrift. Hoogstens zouden zij een toelichting kunnen zijn, maar ze kunnen niet als middel op zich worden aanvaard. Gezien verwerende partij dient te antwoorden op het verzoekschrift en het geschrift genaamd ‘bezwaren’ geen verzoekschrift is, dient verwerende partij niet op de eventuele grieven daarin ontwikkeld te antwoorden. Het debat kan immers niet uitgebreid worden tot middelen die niet vervat zijn in het inleidende verzoekschrift.

Verzoeker tekende op 28 juni 2017 intern beroep aan m.b.t. zijn eindscore van 7/20 voor ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’. Verzoeker had drie grieven. Deze drie grieven worden thans in het extern verzoekschrift herhaald. De interne beroepsinstantie heeft uitgebreid en gedetailleerd geantwoord op de drie grieven. Verwerende partij herneemt dan ook de motivering en de argumenten ontwikkeld door de interne beroepsinstantie en neemt deze tot de hare. Volledigheidshalve wenst verwerende partij nog het volgende te benadrukken. De interne beroepsinstantie heeft vastgesteld dat verzoeker terecht opmerkte dat hij geen schriftelijke feedback heeft gekregen voor ‘BBP5 stage’. De mentor heeft dit immers bevestigd. Deze onnauwkeurigheid van de mentor kan niet meer rechtgezet worden. Anderzijds blijkt uit de door verzoeker ingediende eindreflectie dat er alleszins mondelinge feedback is geweest, wat trouwens door de mentor aan de interne beroepsinstantie bevestigd werd. Er is dus wél feedback geweest, weze het niet op schriftelijke wijze. Nu deze onnauwkeurigheid van de mentor niet meer rechtgezet kan worden, dient te worden onderzocht wat het doel moet zijn van feedback en of, ten gevolge van de afwezigheid van schriftelijke feedback, het doel al dan niet bereikt is.

Het doel van feedback is aan de student inzicht te geven over de geleverde prestaties, zowel in negatieve als in positieve zin. Dit inzicht is gegeven, weze het enkel mondeling. Klaarblijkelijk volstond dit voor verzoeker, daar hij hierover nooit enige opmerking maakte. Mocht verzoeker de mondelinge feedback als te weinig ervaren hebben, dan had hij op dat ogenblik de mentor op haar fout handelen moeten wijzen, eventueel na tussenkomst van de ombuds. Verzoeker heeft niets ondernomen, maar wel de mondelinge feedback meegenomen in zijn ingediende eindreflectie. Hieruit moet volgens verwerende partij worden afgeleid dat verzoeker geen nadeel heeft geleden door de onzorgvuldige werkwijze van de mentor wat de wijze van feedback betreft.

Een positieve feedback van mevrouw [C.] wijzigde volgens verzoeker een week later in een negatief eindverslag. De interne beroepsinstantie heeft nauwkeurig gemotiveerd waarom een eenmalige positieve beoordeling bij de globale beoordeling kan wijzigen naar een negatieve beoordeling. Meer in het bijzonder wordt verwezen naar de uiteenzetting op p. 4 van de interne beroepsinstantie. Het is niet omdat naar aanleiding van een observatie een positieve feedback is gegeven, dat hieruit kan worden afgeleid dat de competentie reeds behaald is. In een eindevaluatie houdt men immers rekening met verschillende elementen, onder meer de observaties van de mentor en de stagebegeleider. Wanneer een bepaalde competentie zich slechts eenmaal heeft gemanifesteerd en naar aanleiding van andere observaties gebleken is dat het bij die ene maal is gebleven, dan kan in het kader van de eindevaluatie alsnog geoordeeld worden dat de competentie toch niet bereikt is.

Ook voor wat betreft de opmerking van verzoeker dat hij geen eindverslag heeft ontvangen voor de stage in het buitengewoon onderwijs, kan verwezen worden naar de beslissing van de interne beroepsinstantie. De stagementor heeft aan de opleiding wél een stageverslag bezorgd, wat door de stagebegeleider werd toegevoegd aan het eindverslag. Uit dat verslag blijkt dat de werkpunten meermaals besproken zijn met verzoeker. Het is derhalve niet omdat verzoeker zelf het eindverslag niet zou hebben ontvangen – *quod non* – dat dit eindverslag niet zou bestaan en er geen rekening mee zou zijn gehouden.

Tot slot houdt verzoeker voor dat de eindstage 4 dagen te vroeg zou zijn afgesloten, nu het eindverslag gedateerd is op 24 april 2017, terwijl er op dat ogenblik nog 4 dagen stage overbleven. De interne beroepsinstantie heeft omstandig gemotiveerd hoe het document tot

stand is gekomen. De ondertekening op 24 april 2017, terwijl dan de stage nog liep, hield niet per definitie in dat het verslag niet meer in positieve dan wel in negatieve zin nog gecorrigeerd kon worden. Terecht verwijst de interne beroepsinstantie naar het mailverkeer waaruit dit ontegensprekelijk kan worden afgeleid. Uiteraard kan niet ernstig betwist worden dat de ondertekening op 24 april 2017 eerder ongelukkig is, maar anderzijds blijkt volgens verwerende partij uit het e-mailverkeer dat de ondertekening op 24 april 2017 niet per definitie inhield dat met de prestaties na 24 april geen rekening meer zou kunnen worden gehouden. Ook hier kan dus worden gesteld dat de handelswijze, die louter ingegeven was om adequaat te kunnen werken, allicht juridisch betwistbaar is maar hoe dan ook op geen enkele wijze de rechten van verzoeker heeft geschaad.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat hij van mening is dat de raadsman van verwerende partij enkele zaken wil goedpraten die duidelijk tegenstrijdig zijn met de regels die de onderwijsinstelling zelf opstelt. Vervolgens geeft de raadsman toe dat [S.B.], mentor tijdens de BBP5-stage (eerste leerjaar), geen schriftelijke feedbackformulieren heeft ingevuld tijdens de stage, hoewel verzoeker hier recht op heeft. Mondelinge feedback zou volgens verwerende partij voldoende moeten zijn geweest om verzoeker goed te begeleiden. Verder zou het feit dat de interne beroepsinstantie hun beslissing te laat heeft meegedeeld aan verzoeker niet zo erg zijn volgens verwerende partij, omdat een eventuele laattijdigheid van de beslissing van het intern beroepsorgaan niet gesanctioneerd wordt in de Codex Hoger Onderwijs. Volgens verwerende partij werden de rechten van verzoeker eveneens niet geschonden doordat [J.A.], begeleider tijdens de BBP6-stage (eindstage), het eindverslag te vroeg had gemaakt (meer bepaald op 24 april 2017), hoewel verwerende partij toegeeft dat het tot stand komen van het eindverslag juridisch betwistbaar is.

Verwerende partij stelt dat er tijdens de BBP5-stage (eerste) leerjaar wel feedback gegeven is, zij het mondeling. De mentor tijdens deze stage bevestigt dat zij nooit schriftelijke verslagen heeft opgesteld. Verzoeker bevestigt mondelinge feedback te hebben gekregen van de mentor, in de vorm van tips en commentaar. De stagecursus spreekt echter niet over het ontvangen van mondelinge feedback, laat staan over de geldigheid ervan. Er wordt duidelijk gezegd dat een student twee ingevulde feedbackformulieren moet krijgen van de mentor. De mondelinge feedback die verzoeker gekregen heeft, handelde over concrete (les)tips, maar nooit over algemene competenties die van een leerkracht verwacht worden. De mentor, [S.B.], was duidelijk op de hoogte van het feit dat het feedbackformulier na elke stageweek ingevuld

moest worden. Het blanco formulier werd haar ook per mail doorgestuurd. Het feedbackformulier handelt maar liefst over 78 evaluatiecriteria. Naar de mening van verzoeker kan eender welke vorm van mondelinge feedback nooit evenwaardig zijn aan en dezelfde diepgang hebben als een ingevuld schriftelijk verslag. Mondelinge feedback is volgens verzoeker ook zeer onbetrouwbaar, gezien hiervan geen schriftelijke neerslag is. Het stelt de mentor in staat om zomaar van gedachten te veranderen en het biedt geen zekerheid aan de student.

Volgens verwerende partij had verzoeker blijkbaar voldoende informatie op basis van deze mondelinge feedback, gezien het feit dat hij hier nooit opmerkingen over heeft gemaakt. Verzoeker verwijst hierbij naar stuk 5, zijnde een e-mail die hij verstuurd heeft naar zijn stagebegeleider [B.C.] op 16 oktober 2016, net voor de start van de tweede stageweek. In deze mail haalt verzoeker aan dat de commentaar die hij krijgt van de mentor (feedback) enorm tegenstrijdig is. Verzoeker heeft dus effectief wél opmerkingen gemaakt over de commentaar/feedback die hij heeft ontvangen. De dag na het versturen van deze mail is de begeleider verzoeker komen observeren. Deze observatie leidde tot een positief feedbackslag. Verzoeker heeft ook meerdere keren aan de mentor gevraagd waar zijn feedbackverslagen bleven, waarop hij steeds als antwoord kreeg dat ze ermee bezig was. Ook verwijst verzoeker naar stukken 7 en 8. Stuk 7 is een mail naar begeleider [B.C.] waarin verzoeker een bezwaarschrift stuurt i.v.m. zijn beoordeling van de BBP5-stage. Stuk 8 is het eigenlijke bezwaarschrift. Hierin haalt verzoeker ook aan, weliswaar na de stage, dat hij nooit een ingevuld feedbackformulier heeft gekregen van de mentor. Verzoeker heeft dus wel degelijk opmerkingen gemaakt, zowel tijdens als na de stage, over de aard en vorm van de feedback die hij kreeg. Verzoeker stelt dat hij als student dus geen schriftelijke feedback heeft gekregen van de mentor om over zijn competenties als leerkracht. Bovendien gaat de (mondelinge) vorm van de feedback in tegen de regels van verwerende partij zelf. De mondelinge feedback die verzoeker heeft ontvangen was ook tegenstrijdig en kon hem geen accuraat beeld geven over zijn prestaties of zelfs welke tips hij ter harte moest nemen. Verwerende partij stelt dat verzoeker als student de mentor moet wijzen op eventuele fouten die zij zou maken. Verzoeker stelt dat het niet aan hem als student is om de mentor te begeleiden in haar mentorschap. Hij is van mening dat hij het nodige gedaan heeft om de mentor op de hoogte te brengen van wat er van haar werd verwacht. Verzoeker betwijfelt ook de keuze van verwerende partij om [S.B.] als mentor aan te stellen, gezien zij zelf nog maar voor haar tweede jaar voor de klas stond en dus een beperkte expertise had.

Verder stelt verwerende partij dat de mentor tijdens de stage buitengewoon onderwijs, mevrouw [E.D.], een stageverslag aan de hogeschool heeft bezorgd en dit verslag laat uitschijnen dat de werkpunten met verzoeker besproken zijn. Verzoeker stelt echter dat dit eindverslag nooit met hem werd besproken. De feedbackformulieren zijn na elke stageweek wel besproken met de mentor. Tijdens de tweede stageweek begon verzoeker echter meer voorzichtige kritiek te uiten op de manier van werken van mentor [E.D.], alsook meer zaken in vraag te stellen over de gebruikte didactiek. De kritiek van verzoeker uitte zich vooral op het vlak van streven naar de zone van de naaste ontwikkeling bij de kinderen. Verzoeker heeft voorzichtig zijn ideeën geuit. Dit heeft volgens verzoeker bij de mentor een weerstand voor hem veroorzaakt, omdat ze vermoedelijk niet openstond voor de kritiek en vragen van een student. Verzoeker merkte tijdens de tweede stageweek dan ook dat [E.D.] steeds negatiever uit de hoek kwam. Stuk 9, een e-mail naar begeleider [A.B.], toont aan dat verzoeker effectief bezwaren heeft opgesomd over deze situatie. Uit het antwoord blijkt dat de mentor begeleider [A.B.] zou verwittigen indien er problemen waren i.v.m. de competenties en manier van lesgeven van verzoeker. Dit gebeurde niet, waaruit verzoeker besluit dat mentor [E.D.] geen problemen ondervond in verband met zijn competenties. Begeleider [A.B.] ging tevens de zaak nauwkeurig opvolgen. Volgens verzoeker is het aanvaarden van het eindverslag, zonder de student de kans te geven om dit in te zien of te kritisieren, allesbehalve een nauwkeurige opvolging van de zaak. Als student heeft verzoeker het recht om te weten hoe zijn eindverslag er concreet uitziet. Het is voor verzoeker ook belangrijk om te weten hoe dit verslag precies tot stand kwam. Verzoeker heeft echter nooit deze kans gekregen en zijn handtekening staat dus ook niet op het document.

De schok was dan ook groot toen verzoeker in het schrijven van de raadsman van verwerende partij voor het eerst zijn eindverslag zag van de stage Buitengewoon Onderwijs. Dit eindverslag had een score van 14 keer rood. Verzoeker zou inderdaad kritiek gegeven hebben als hij dit verslag had gezien, voornamelijk omdat er een groot verschil bestaat tussen de tussentijdse feedbackformulieren van de mentor en het eindverslag. Verzoeker vat het feit dat de stagebegeleider enorme nalatigheid laat zien, alsook de tegenstrijdige overgang tussen feedbackformulieren van de mentor en het eindverslag, op als een gebrek aan respect voor hem als student en als pesterijen. Hierover sprak hij al explicet in zijn mail naar begeleider [A.B.] (stuk 9). Verzoeker is van mening dat het feit dat hij pas op 31 juli 2017 zijn

eindverslag voor het eerst heeft gezien in de stukken van de raadsman van verweerde, een schending is van zijn rechten als student.

Verder stelt verwerende partij dat, hoewel het eindverslag van de eindstage (BBP6) als datum 24 april 2017 heeft, er toch kan aangetoond worden dat de definitieve evaluatie tot stand kwam na deze datum. Op het ondertekende eindverslag (stuk 14) staat er duidelijk dat de datum 24 april 2017 is. Verwerende partij haalt ook het mailverkeer aan tussen begeleider [J.A.] en mentor [D.D.], dat aantoont dat er na 24 april nog aanpassingen op het getekende eindverslag zijn gemaakt. Volgens verzoeker betreft dit echter valsheid in geschrifte. Volgens verzoeker geeft begeleider [J.A.] in het mailverkeer zelf toe dat het eindverslag al voor 28 april 2017 tot stand was gekomen. Op 24 april 2017 kwam [J.A.] verzoeker voor een tweede maal observeren. [J.A.] maakte hiervan een verslag, wat laat zien dat hij verzoeker een score ‘rood’ op 3 criteria heeft gegeven. In het eindverslag (stuk 14) zijn echter 6 rode evaluatiecriteria terug te vinden. Volgens verzoeker zijn deze 3 extra rode evaluatiecriteria na de stage aangepast op het ondertekend formulier met als datum 24 april 2017. Dit formulier mocht zelfs nog niet opgemaakt worden, gezien de stage nog lopende was. In de mail die [J.A.] op 28 april naar de mentor stuurde, is duidelijk te lezen dat [J.A.] na 24 april evaluatiecriteria 11, 18 en 20 wilde aanpassen op het document ondertekend op 24 april. Het eindverslag laat zien dat exact deze evaluatiecriteria een rode score hebben gekregen. Dit betekent dat de ondertekende eindevaluatie met als datum 24 april 2017 nadien onrechtmatig werd aangepast, waaruit verzoeker concludeert dat [J.A.] zich schuldig maakt aan schriftvervalsing. Volgens verzoeker kan een akkoord dat op 24 april 2017 tot stand kwam, niet achteraf worden aangepast. De stagecursus vermeldt ook duidelijk dat de stageperiode wordt *afgesloten* met een gezamenlijke evaluatie, het eindverslag. Het eindverslag toont dat zijn stage werd afgesloten op 24 april 2017. Indien veranderingen toch noodzakelijk waren, dan diende begeleider [J.A.] volgens verzoeker een volledig nieuw eindverslag te maken met een nieuwe datum. Verzoeker vermeldt ook dat in het laatste feedbackformulier van [D.D.] op 3 mei nergens een rode score te vinden is. Er is dus ook een duidelijke tegenstrijdigheid tussen het feedbackformulier van de mentor en het eindverslag dd. 24 april 2017.

Verder is het eindverslag volgens verzoeker ook *onvolledig*. Begeleider [J.A.] heeft volgens verzoeker bij de evaluatie van de zorgstage maar 2 van de 22 evaluatiecriteria ingevuld (stuk 14). Bovendien heeft [J.A.] nooit de moeite genomen om verzoeker te komen observeren tijdens de zorgstage. De redenering dat 20 van de 22 evaluatiecriteria van de zorgstage van

twee weken niet van toepassing zouden zijn, lijkt verzoeker zeer onwaarschijnlijk. Evaluatiecriterium 16 van het eindverslag heeft op de zorgstage een groene score gekregen en op de eindstage een rode score. De logica van [J.A.] is dat competenties soms wel en soms niet aanwezig kunnen zijn bij verzoeker. Volgens verzoeker illustreert dit dat de evaluaties ‘met de losse pols’ tot stand komen, elkaar tegenspreken en dat subjectiviteit en persoonlijke vetes een belangrijke rol spelen. Op het eindverslag staat explicet vermeld dat verzoeker een goede zorgleerkracht is. Deze conclusie zou dan tot stand gekomen zijn aan de hand van 2 evaluatiecriteria, wat verzoeker onlogisch lijkt. Volgens dit verslag moet men enkel een verzorgde taal hanteren en een gevarieerde begeleidersstijl hebben om een goede zorgleerkracht te zijn, wat volgens verzoeker absurd is.

Beoordeling

1. De Raad stelt vast dat verzoeker in een bijhorende nota (Bezwaren) meer uitgebreid zijn verzoek toelicht. Verwerende partij vraagt om geen rekening te houden met de inhoud van deze bijlage.

De Raad stelt echter vast dat beide documenten in hun geheel als het extern verzoekschrift aan de Raad werden bezorgd in een zending op eenzelfde datum en met doorlopende nummering, met in het eerste document dat ondertekend werd een expliciete verwijzing naar de bijlage met een meer uitgebreide toelichting van de bezwaren en toegevoegde bewijsstukken. Hieruit blijkt naar het oordeel van de Raad voldoende dat deze documenten in hun geheel als het extern beroepschrift werden ingediend en in hun geheel naar vorm ontvankelijk zijn.

In hoeverre deze middelen inhoudelijk als ontvankelijk en gegrond in het licht van de interne beroepsbeslissing beschouwd kunnen worden, wordt hierna verder ten gronde onderzocht.

2. De Raad treedt verwerende partij bij wat de al dan niet laattijdigheid van de interne beroepsbeslissing betreft. Het decreet stelt niet explicet dat de termijn van 20 kalenderdagen een vervaltermijn is op grond waarvan de interne beroepsinstantie na het verstrijken ervan haar bevoegdheid verliest. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat een na deze termijn genomen beslissing van het intern beroepsorgaan nog steeds rechtsgeldig is en derhalve, zoals *in casu*, het voorwerp kan uitmaken van een extern beroepschrift.

Het is tegen deze na datum ter kennis gebrachte interne beroepsbeslissing dat de student in voorkomend geval een externe beroepsprocedure dient op te starten, wat *in casu* ook gebeurd is.

3.1. Verzoeker betwist ten gronde een examencijfer van 7/20 toegekend op het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 5-6’.

Verzoeker is het oneens met het onvoldoende cijfer op de stage, welke hem verhindert om af te studeren. Verzoeker roept als middel de schending in van het redelijkheidsbeginsel, in samenhang met de motiveringsplicht.

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoeker niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Zoals gebruikelijk bij stagebeoordelingen verloopt het beoordelingsproces complex, omdat er meerdere actoren bij betrokken worden: de stagementor (klasleerkracht) van de plaats waar de student de stage volbrengt en een stagebegeleider (lector) van de hoger onderwijsinstelling. Dit is ook in voorliggend dossier het geval.

De Raad onderzoekt hierna de concrete grieven van verzoeker.

3.2. Een aantal grieven hebben betrekking op de gehanteerde evaluatiecriteria en -methode en het tot stand komen van de beoordeling. Verzoeker stelt dat (1) de beoordeling willekeurig en subjectief tot stand komt, zonder dat er een concrete duidelijke evaluatiesleutel vorhanden is en dat er geen cijfers worden gegeven gebaseerd op algoritmen; (2) er discrepantie is tussen de waarderingen opgenomen in de diverse verslagen onderling; (3) het eindverslag van de beoordeling niet regelmatig tot stand is gekomen; (4) deze beoordeling niet in dezelfde lijn ligt als de goede resultaten die hij gedurende zijn gehele onderwijstraject heeft behaald.

Bij een stage zijn doorgaans verschillende actoren betrokken die de feedback- en evaluatieverslagen opstellen. *In casu* blijkt uit het dossier dat dit telkens voor de drie stages (die gespreid zijn over het gehele academiejaar) per stageperiode een stagementor (van de stageschool) en de stagebegeleider (lector van de hogeschool) zijn, die beide het eindverslag

van de evaluatie opstellen. De mentor observeert de lessen en bespreekt deze. De stagebegeleider is verantwoordelijk voor het beoordelen van de student, overlegt met de stagementor en bezoekt zo mogelijk minstens eenmaal de stagiair, wat *in casu* is gebeurd (zie stagecursus – stuk 16 van verwerende partij).

Wat de evaluatiecriteria betreft leest de Raad in de ECTS-fiche (stuk 5 van verwerende partij) dat de beoordeling tot stand komt via permanente evaluatie. In de ECTS-fiche worden de stageperiodes beschreven en worden per domeinspecifiek leerresultaat de te bereiken eindcompetenties vermeld. Uit de stagecursus (stuk 16 van verwerende partij, punt 3.4) blijkt dat zowel de stagementor als de stagebegeleider verantwoordelijk zijn voor het opstellen van de verslagen, met inbegrip van het eindverslag.

Verder leest de Raad in de feedbackformulieren (ingevuld door de observator van de les) dat per cluster een globale waardering wordt gegeven aan de hand van een score, Rood, Oranje, Groen voor elke competentie (behalve als de competentie niet te observeren is: Nvt). Per cluster worden ook schriftelijke opmerkingen geformuleerd. Op het eindverslag (in consensus opgesteld door de mentor en de stagebegeleider) wordt nog enkel gewerkt per bekwaamheidscriterium, met een score G groen (competentie aanwezig) en een score R rood (competentie afwezig). Een credit voor het opleidingsonderdeel wordt behaald ingeval op het einde van het opleidingsjaar voor elk bekwaamheidscriterium een score groen wordt behaald. Het eindcijfer wordt pas nadien op basis van deze eindverslagen door de klassenraad vastgelegd.

De Raad stelt vast dat dit beoordelingssysteem *an sich* een regelmatige beoordeling van een stage toelaat en niet kennelijk onredelijk is. De beoordeling van de stage is *prima facie* ook correct volgens de ECTS-fiche en deze evaluatiecriteria verlopen. De vermelde toelichting (gekende documenten voor de studenten) legt voldoende duidelijk uit aan de studenten hoe het beoordelingsproces verloopt.

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat een tekort op één eindcompetentie een tekort op het geheel kan verantwoorden. De toegekende score moet wel voldoende steun vinden in het onderliggende stagedossier. De beoordelingswijze moet voldoende transparant zijn, zodat het mogelijk is om op basis van die gegevens te beoordelen of de examenbeslissing afdoende grondslag vindt in de onderliggende verslagen.

De Raad overloopt de feedbackformulieren van de stage (stuk 12 verwerende partij en stukken in het intern beroepsdossier) en stelt vast dat in een eerste feedbackverslag van de

eerste stageperiode overwegend de code groen wordt aangevinkt, maar ook voor een groot aantal competenties is vastgesteld dat de competentie niet geobserveerd kon worden. Bovendien wordt in de conclusie ook aangegeven dat verzoeker duidelijk nog in een leerproces zit, groepspunten heeft op vlak van vakdidactiek en soms nog onzeker is. In de verdere feedbackverslagen (maart, april, mei) krijgt verzoeker op meerdere competenties over de gehele stageperiode heen aanduidingen met code groen, maar ook meerder malen de code oranje en zeer sporadisch een code rood. De negatieve coderingen betreffen terugkomend het aspect differentiatie en diversiteit. In de commentaren wordt gewezen op onzekerheid en de nood aan ondersteuning. De conclusie in het feedbackformulier van de eindstage (stuk 14 van het dossier intern beroep) luidt dat er potentieel is, maar dat er nog werk aan de winkel is.

In de eindevaluatieverslagen (stuk 13 van verwerende partij) waar de lector samen met de mentor in consensus de waardering in een code neerlegt (enkel nog rood en groen) en becommentarieert, stelt de Raad vast dat zowel voor de 1^{ste} graad als de eindstage meerdere malen de code rood wordt aangegeven op meerdere competenties, waar opnieuw differentiatie en variatie aangemerkt worden. Het eindverslag BUO op datum van 27 januari 2017 is overwegend met een code rood aangemerkt. Er wordt op de evaluatieformulieren ook schriftelijk neergeschreven dat verzoeker nog niet het punt heeft bereikt om zelfstandig in de klas te staan als leerkracht, vb. laat veel onzekerheid zien, als startende leerkracht heeft hij zeker nog ondersteuning nodig...

Verzoeker gaat gedetailleerd in op elementen die zijns inziens tegenstrijdig zijn in de verslagen. De Raad stelt vast dat verzoeker ongetwijfeld goede competenties heeft en het potentieel heeft om een goed leerkracht te worden, wat duidelijk ook blijkt uit de verslagen. Dat op basis van de verslagen die werden opgesteld door verschillende actoren (meerder mentoren en stagebegeleiders) over de stageperiodes heen, waarin terugkomende tekortkomingen zijn gesignaleerd, de klassenraad van oordeel is dat nog geen credit kan worden uitgereikt in het huidige stadium is conform de evaluatiecriteria - waarin wordt opgegeven dat voor alle bekwaamheidsriteria een code groen moet worden bereikt - en is *an sich* niet onredelijk. Zoals hoger vermeld kan zelfs een tekort op één competentie tot een onvoldoende eindcijfer leiden. *In casu* betreft het meerdere competenties. *In casu* betreft het ook een eindstage, waarna een student klaar moet zijn om als leerkracht te starten. In deze fase is het evenmin onredelijk om streng te evalueren, als vastgesteld wordt dat er onvoldoende progressie is gemaakt naar het einde van de stage toe.

De Raad is van oordeel dat, in het licht van de onderliggende verslagen, het niet onredelijk is om verzoeker een onvoldoende eindcijfer te geven van 7/20.

Wat de aantijging van verzoeker betreft dat het eindverslag niet regelmatig tot stand is gekomen, gezien het werd opgesteld vier dagen voordat de stageperiode was afgesloten, leest de Raad in het dossier (zie stuk 10 van verwerende partij met e-mailverkeer): (1) dat een eerste redactie inderdaad werd opgesteld op 24 april 2017, na overleg met enkele mentoren; (2) dat duidelijk werd gecommuniceerd tussen lector en mentor dat dit een voorlopig verslag was, dat na afloop van de laatste vier stagedagen nog kon bijgestuurd worden; (3) dat deze bijsturing er ook effectief is gekomen; (4) dat duidelijk blijkt dat dit een eindverslag betreft dat door de stagebegeleider en de mentor is gedragen; (5) dat de datering vier dagen voor het einde van de stage *in casu* een onzorgvuldigheid betreft, welke *an sich* niet tot de onregelmatigheid van dit eindverslag leidt.

Tot slot merkt de Raad op dat het feit dat verzoeker steeds een eerste examenkans en een gemiddelde van 73% (het litigieuze opleidingsonderdeel buiten beschouwing gelaten) heeft behaald op de reeds afgelegde opleidingsonderdelen, *an sich* niet aantoont dat verzoeker ook een voldoende moet behalen op het voorliggende stage-opleidingsonderdeel van het laatste traject. Dit element kan wel meespelen in het kader van een deliberatiebeslissing, waar wordt nagegaan of een student de globale opleidingsdoelstellingen heeft behaald. In voorliggend geval betreft het de beoordeling van een individueel opleidingsonderdeel. De Raad is van oordeel dat elk opleidingsonderdeel op zijn eigen merites moet worden beoordeeld en dient te worden getoetst aan het eigen competentiekader.

3.3. Een aantal grieven van verzoeker hebben betrekking op de beweerde gebrekkige feedback en begeleiding, met name de onvolledigheid van de feedbackformulieren. Verzoeker grieft ook dat hij onvoldoende correcte feedback en begeleiding heeft gekregen en dat een mentor niet competent was.

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat een gebrekkige begeleiding van de student tijdens de stage de beoordeling niet onrechtmatig maakt, tenzij er uitzonderlijke omstandigheden worden aangetoond.

De Raad benadrukt dat een zorgvuldige begeleiding van een student essentieel is en dat een respectvolle benadering vereist dat conform de leidraad de nodige verslagen worden ingevuld en neergelegd. Deze gebrekkige feedback *in casu* (het ontbreken van een tussentijds feedbackverslag tijdens de eerste stage, het laattijdig neerleggen van een eindverslag BUO) heeft mogelijk een negatief klimaat gecreëerd vanuit het oogpunt van verzoeker. Verzoeker toont echter onvoldoende aan dat dit onzorgvuldig handelen van verwerende partij ook tot gevolg heeft gehad dat hij niet naar behoren de kans heeft gekregen om zijn competenties aan te tonen en dat dit zijn prestaties heeft beïnvloed.

Uit het reflectieverslag (stuk 11 van verwerende partij) blijkt dat verzoeker op de hoogte was van de werkpunten. De redactie van de neergelegde feedbackverslagen en evaluatieverslagen geven aan dat er werkpunten zijn. Verzoeker ontkent ook niet dat hij mondeling op werkpunten werd gewezen. Verzoeker bevindt zich ook in de eindfase van zijn onderwijsstraject, waar een grote mate van zelfstandigheid kan worden verwacht.

De Raad is verder van oordeel dat het middelonderdeel waarbij verzoeker de competentie van de mentor in vraag stelt, feitelijke grondslag mist. Het feit dat een mentor slechts sinds twee jaar aan de slag is, bewijst *an sich* niet dat zij haar begeleidingstaak niet naar behoren kan opnemen. *In casu* stelt de Raad ook vast dat verzoeker over de verschillende stageperiodes heen meerdere mentoren heeft gehad ter begeleiding. Dit argument overtuigt niet.

De Raad concludeert dat deze stagebeoordeling globaal genomen afdoende werd gemotiveerd en dat het op basis van de vastgestelde tekortkomingen niet kennelijk onredelijk is om verzoeker niet geslaagd te verklaren voor de stage.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 4 september 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Piet Versweyveld bijzitter

Jean Goossens bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.736 van 1 september 2017 in de zaak 2017/227

In zake: Souliman EL KHALFIOUI
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jean-Christophe Beyers
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 22 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 6 op 20 werd toegekend voor de opleidingsonderdelen ‘Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6 LO’ en ‘Begeleide beroepspraktijk 6 uitbreiding’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 23 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jean-Christophe Beyers, die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij, advocaat Evi Van Rossem (*loco* advocaat Wim Van Caeneghem) en mevrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs’.

Voor de opleidingsonderdelen ‘Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6 LO’ en ‘Begeleide beroepspraktijk 6 uitbreiding’ bekomt verzoekende partij telkens een examencijfer van 6/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 3 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat zij in eerste instantie Begeleide beroepspraktijk 5/6 – deel 1 – stage in [K.A.] onderzoekt. Verzoeker werpt op dat de criteria niet transparant zouden zijn geweest. De evaluatiecriteria worden evenwel explicet vermeld op het evaluatieformulier. Dit evaluatieformulier beschrijft eveneens de verschillende scores die kunnen worden toegekend. De mentoren vullen hun evaluatie bovendien aan met handgeschreven opmerkingen en aandachtspunten. Verzoeker geeft zelf aan dat hij nog veel werkpunten heeft. Dit blijkt ook uit de stageverslagen van de mentor(en) en uit het evaluatieverslag van de stagebegeleider. Verzoeker geeft terecht aan dat een stageverloop positief zou moeten evolueren en dat dit bij hem duidelijk niet het geval was. Vervolgens werpt verzoeker op dat er geen veilig leerklimaat kon worden gegarandeerd. De “niet veilige omgeving” die verzoeker aanhaalt beschrijft evenwel de realiteit van een schoolsituatie waarop een derdejaarsstudent vlot zou moeten kunnen inspelen.

De interne beroepsinstantie bespreekt vervolgens deel 2 van Begeleide beroepspraktijk 5/6. Verzoeker werpt op dat de verwachtingen tegenstrijdig zouden zijn geweest en de feedback niet transparant was. De interne beroepsinstantie stelt evenwel vast dat verzoeker van zijn mentor zeven feedbackverslagen heeft ontvangen, waarin duidelijke werkpunten en

onvoldoendes werden genoteerd en toegelicht. De mentor geeft ook duidelijk aan dat verzoeker onvoldoende rekening houdt met de feedback die hem wordt gegeven, waardoor er zo goed als geen positieve groei kan worden vastgesteld. De vastgestelde onvoldoendes zijn bovendien in lijn met de evaluatie van de stageperiode in het secundair onderwijs, waarmee verzoeker zich wel akkoord heeft verklaard:

- Administratie en attitude: slordig in administratie; laattijdig of niet indienen van lesvoorbereidingen
- Leerbevordering: slecht inschatten beginsituatie, geen heldere instructies, weinig differentiatie, lesinhouden niet in lijn met doelstellingen
- Interactie: geen duidelijke afspraken met leerlingen, stemgebruik, geen grenzen stellen
- Zelfontwikkeling: student doet te weinig met de feedback die hem wordt gegeven

Vervolgens roept verzoeker in dat de eindscore niet transparant zou zijn samengesteld. Het eendoordeel werd evenwel samengesteld in lijn met de ECTS-fiche: 90% stage, 10% portfolio. De interne beroepsinstantie stelt bovendien vast dat verzoeker het tweede jaar op rij niet heeft deelgenomen aan intervisie 5/6. Deze intervisie maakt deel uit van het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 5/6’ en laat de student toe om samen met een coach en medestudenten te reflecteren over de stage en het eigen handelen bij te sturen.

Tenslotte bespreekt de interne beroepsinstantie ‘Uitbreidingsstage’. Verzoeker geeft aan dat hij zou beschuldigd zijn van ongepaste intimiteiten met een leerling. Er werd evenwel geen enkele officiële beschuldiging van die aard door de school geformuleerd. Door de stageschool werd wel melding gemaakt van ongepast gedrag, maar uit de stukken in het dossier (verslag gesprek van 8 juni 2017 – bijlage 15B bij het dossier van verzoeker) blijkt dat hiermee op geen enkele wijze rekening werd gehouden bij het bepalen van de eindscore. De score ‘onvoldoende’ werd duidelijk toegekend op basis van de ontoereikende prestaties van verzoeker tijdens de uitvoering van activiteiten in het kader van zijn uitbreidingsstage. In het verslag van het gesprek dat hierover met de stagebegeleider werd gevoerd, wordt omstandig beschreven dat verzoeker onvoorbereid was en niet in staat was om sportactiviteiten op een veilige en voor de leerlingen duidelijke manier te organiseren. Ook het evaluatieverslag van mei 2017, opgemaakt door het team van Basisschool [H.B.], bevestigt en beschrijft op een objectieve manier de reden voor de onvoldoende score. De interne beroepsinstantie ziet geen afdoende argumenten om de score te wijzigen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 19 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 22 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroeft op een schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat zijn klacht de stage BBP 5/6 in lagere school [H.B.] en de middelbare school [K.A.] betreft, alsook de uitbreidingsstage eveneens uitgevoerd in [H.B.].

Verzoeker stelt dat hij aanvankelijk had gepland een uitbreidingsstage te vervullen buiten zijn stageplaats, als huiswerkbegeleider. Op nadrukkelijke vraag van stageschool [H.B.] is verzoeker echter meegegaan op sportkamp van 24 tot 28 april 2017, nachtverblijf inbegrepen. Verzoeker heeft dan alles in het werk gesteld om dit engagement om te zetten in een uitbreidingsstage. Op aansturen van mevrouw [I.D.] heeft verzoeker daarom ook nog zorgstage gedaan op dezelfde school, zodat hij voldoende uren had om aan de vereisten van de uitbreidingsstage te voldoen. Verscheidene incidenten (hieronder beschreven) op de stageschool hebben ertoe geleid dat verzoeker reeds voor de bekendmaking van de resultaten contact heeft opgenomen met de ombudsdienst, bij hoofde van mevrouw [K.C.]. Toen heeft verzoeker ook andere problemen die zich voordeden bij zijn stage aangekaart. Nu blijkt dat

verzoeker voor zowel BBP5/6 als voor de uitbreidingsstage een cijfer van 6/20 heeft behaald, rest hem niets anders dan zijn examenresultaten intern aan te vechten.

Wat betreft de Stage BBP 5/6 – deel 1 (K.A.) stelt verzoeker dat hij in het [K.A.] twee stagementoren had: [B.D.] en [J.J.]. Na de eerste lessen gaf dhr. [B.D.] veel positieve feedback, alsook tips om het nog beter te doen (zie bijlage 3). Hij gaf verzoeker te kennen dat hij goed gestart was en dat hij het goed zag komen met de stage. Verzoeker voelde zich bij hem op zijn gemak en had het gevoel dat zijn lessen vlot verliepen. Verzoeker ontving ook positieve signalen van de leerlingen. Het eerste evaluatieformulier dat verzoeker terugkreeg van dhr. [B.D.] lag in de lijn van zijn verwachtingen: er stonden weinig onvoldoendes op en zelfs enkele keren ‘zeer goed’. De stage van verzoeker bij dhr. [J.J.] verliep iets minder vlot, maar ook hij gaf positieve feedback gecombineerd met tips (zie bijlage 4). Zijn evaluatieformulier vertoonde meer onvoldoendes, maar was nog grotendeels goed. De werkpunten die hij aanhaalde inzake organisatie en lesopbouw vond verzoeker gerechtvaardigd. Toch stond er bij evalueren ‘totaal onvoldoende’. Nochtans had verzoeker met de leerkracht in kwestie besproken om de les waarin hij moest evalueren te vervangen door een sportles, zodat verzoeker meer materiaal had om voor te leggen bij een eventueel stagebezoek. De leerkracht stemde daarmee in, maar vergiste zich bij zijn evaluatie. Zoals in de andere verslagen had daar waarschijnlijk ook ‘niet van toepassing’ moeten staan. Verzoeker trok nog niet aan de alarmbel, maar voelde zich minder op zijn gemak bij dhr. [J.J.]. Toch wilde verzoeker hem op geen enkel moment van subjectiviteit betichten, omdat hij niet wilde dat er een ongemakkelijk klimaat zou ontstaan. Dhr. [J.J.] was overigens zelden bereikbaar voor een mondelinge bespreking van zijn feedback. Aan het einde van zijn stage kreeg verzoeker nog een derde stageverslag, ditmaal ingevuld door beide leerkrachten, met daarop zeer veel onvoldoendes en zeer veel kruisjes in de categorie ‘niet van toepassing’. Dit kwam voor verzoeker als een donderslag bij heldere hemel. Eerdere feedback had verzoeker niet het gevoel gegeven dat hij zo slecht bezig was. Toen verzoeker dit met dhr. [B.D.] besprak, gaf hij aan het spijtig te vinden, maar zei hij ook dat hij er niets aan kon doen. De feedbackcriteria die de mentoren hanteerden voor een ‘onvoldoende’ zijn verzoeker tot op heden niet toegelicht. Ze zijn volgens verzoeker *onvoldoende transparant* voor studenten (zie feedbackformulieren in bijlage 5).

Verzoeker erkent dat hij nog op veel vlakken kan verbeteren. De evaluatieverslagen van de lector van verwerende partij (bijlage 6a+b) tonen dit ook aan. Wat deze verslagen echter ook

aantonen, is dat de stage van verzoeker in het begin vlotter verliep dan op het einde. Normaal zou je als student moeten kunnen groeien tijdens de stage. Er wordt veel nadruk gelegd op het ‘veilige leerklimaat’ dat stagiairs voor de leerlingen moeten creëren, maar op deze stageschool was er voor verzoeker als stagiair *geen veilig leerklimaat*. Verzoeker werd bijvoorbeeld vaak geconfronteerd met ongemakkelijke situaties. Zo moest hij veel flexibiliteit aan de dag leggen als de sportzaal weer eens niet beschikbaar was, omdat er een activiteit van externen plaatsvond. Dit werd verzoeker niet op voorhand meegedeeld, waardoor hij vaak *ad hoc* oplossingen moest bedenken. Dhr. [B.D.] heeft verzoeker in één van zijn verslagen zelfs geprezen om die flexibiliteit, maar het hinderde het goed verloop van zijn stage wel.

Wat betreft de Stage BBP 5/6 – deel 2 (school [H.B.]) stelt verzoeker dat ook bij school [H.B.] de situatie verslechterde naarmate de stage vorderde. In school [H.B.] had verzoeker slechts één stagementor, mevr. [E.V.]. Haar verwachtingen van verzoeker waren vaak *tegenstrijdig*. Zo zei ze in het begin van de stage dat ze verwachtte dat verzoeker al haar speelplaatsbewakingen zou overnemen. Verzoeker moest wel prioriteit geven aan het klaarzetten van materiaal (zie bijlage 7). Aangezien zij zelf niet altijd op de speelplaats aanwezig was tijdens haar bewakingen, was dit echter niet altijd mogelijk. Bij een les met weinig materiaal gaf ze opmerkingen dat verzoeker het materiaal toch op voorhand had moeten klaarleggen, maar bij lessen met veel materiaal vond ze dat verzoeker het toch niet mocht opruimen. Gezien verzoeker haar volledige uurrooster overnam, moest hij zich vaak haasten naar de volgende les. Zo bleef er weinig tijd over om zijn prestaties mondeling te evalueren. Eenmaal is verzoeker – in zijn haast – vergeten om spontaan zijn stageschrift af te geven. In de feedback heette dat dan dat zijn ‘administratie zwak was’ en dat hij ‘weinig initiatief nam’, dit terwijl verzoeker vaak zelf haar sleutel moest gaan halen om voor aanvang van de schooltijd alles voor te bereiden, daar zij zelf nog niet op school was aangekomen. Ook bij mevrouw [E.V.] was de *feedback niet altijd transparant*. Twee plusjes in het stageschrift vertaalden zich soms in een onvoldoende op de feedbackformulieren (zie bijlage 8a+b+c). Op veel vrije plaatsen kruiste de stagementor zowel voldoende als onvoldoende aan. Dit komt over als zeer raar en moeilijk te interpreteren, zeker als er geen mondelinge feedback bij komt. Toen de leerkracht verzoeker aan het einde van de stage meedeelde dat hij niet zou slagen voor dit onderdeel, was verzoeker dan ook zeer verbaasd.

Wat betreft het eindoordeel voor BBP 5/6 stelt verzoeker dat hij als eindpunt voor de stages BBP 5/6 een 6/20 kreeg, ondanks het feit dat stageschool [H.B.] hem 8/20 gaf en het [K.A.]

6/20. Uit het consensusverslag bleek niet transparant hoe men tot dit punt gekomen is. De studiefiche voor dit vak (zie bijlage 9) vermeldt 90% voor aanwezigheid en 10% voor het portfolio, maar het is niet duidelijk hoe men precies tot dit eendoordeel gekomen is. Verzoeker concludeert dat het leerklimaat tijdens de stage BBP 5/6 voor hem achteruit is gegaan, door een gebrek aan transparante feedback. Toen beide stagescholen elk op hun eigen manier te kennen gaven dat ze verzoeker niet zouden laten slagen voor de stage, heeft hij meteen een afspraak gemaakt bij de ombuds, mevrouw [K.C.] (zie bijlage 2). Deze afspraak is doorgegaan op 6 juni 2017, in aanwezigheid van zijn schoonzus, [S.C.]. Ze hebben dezelfde grieven kenbaar gemaakt als hierboven beschreven.

Wat betreft de Uitbreidingsstage in school [H.B.] stelt verzoeker dat zijn klacht over de uitbreidingsstage twee thema's omvat, waarvan het tweede het belangrijkste is. Eerst gaat verzoeker kort in op de evaluatiecriteria. Daarna gaat hij uitgebreid in op een beschuldiging vanwege de schooldirectrice aan zijn adres. Dit laatste onderdeel werd reeds besproken met de ombuds, met mevrouw [D.] en met het opleidingshoofd op twee data, namelijk op 19 juni en 28 juli 2017 (zie bijlage 10). In beide gevallen werd verzoeker vergezeld door zijn broer.

Ook op de Uitbreidingsstage behaalde verzoeker slechts 6/20. Ook hier waren de *evaluatiecriteria niet transparant*. Op het formulier ‘evaluatie BBP 6 uitbreiding’ (zie bijlage 11a) staat er een puntenverdeling. Daarbij staat er dat ‘aanwezigheid en functioneren’ meetelt voor 50% van de punten. Alleen deze categorie wordt puur door de stageplaats beoordeeld (zie bijlage 11b voor gedetailleerde beoordeling van de stagementor). In alle andere categorieën heeft de lector van verwerende partij ook inspraak. Nu is mevrouw [D.] niet aanwezig geweest op de uitbreidingsstage. In ruil werden alle studenten op 4 juni 2017 uitgenodigd om de daaropvolgende donderdag (8 juni) een presentatie te komen geven over de uitbreidingsstage (zie bijlage 12). Verzoeker heeft die presentatie zeer goed voorbereid (zie bijlage 13) en heeft ook al zijn administratie meegenomen. Tijdens de presentatie had mevr. [D.] niet veel opmerkingen, maar na afloop bracht ze verzoeker op de hoogte van het feit dat ze ‘door de stageschool geroepen was’. Ze vertelde verzoeker dat de school hem beschuldigde van *ongepaste intimiteiten met een leerling* tijdens het sportkamp. Verzoeker was erg verbouwereerd en kon zich in haar beschrijving niet terugvinden. Bij thuiskomst waren verzoeker en zijn familie erg verontrust door de ernst van de beschuldigingen. Ze hebben dan maar telefonisch contact opgenomen met mevrouw [D.]. Het verslag bevindt zich in bijlage 14, maar er is hier ook een geluidsopname van. Tijdens het telefoongesprek sprak mevr. [D.]

van een ‘slowke’ dat verzoeker zou hebben gedanst met een leerling, maar dit heeft volgens verzoeker nooit plaatsgevonden. Een dag later kreeg verzoeker van mevrouw [D.] een verslag waarin het voorval vermeld werd, maar waarin ze zei dat ze er geen rekening mee zou houden bij de quotering (zie bijlage 15).

Ten eerste wil verzoeker deze beschuldiging via deze beroepsprocedure formeel betwisten. Deze feiten hebben nooit plaatsgevonden en verzoeker werd hierover door de school nooit aangesproken. Totdat mevrouw [D.] hem op de hoogte stelde, had verzoeker geen kennis van dit punt. Het betreft hier een zware beschuldiging, die als *smaad* aan zijn persoon kan worden beschouwd. Verzoeker kreeg echter nooit officieel de kans tot wederwoord voor de examen- of tuchtcommissie. Hij heeft wel meteen opnieuw een afspraak met mevr. [K.C.] van de ombudsdiens gemaakt. Bij deze ontmoeting, op 19 juni 2017, waren de broer van verzoeker en de opleidingscoördinator aanwezig. In dit eerste gesprek werd er eigenlijk niet naar hen geluisterd en werd er benadrukt dat de beschuldigingen weinig impact zouden hebben op de resultaten van verzoeker. Na de bekendmaking van de resultaten is verzoeker met zijn broer opnieuw naar verwerende partij gegaan. De ombudsvrouw heeft hen toen de beroepsprocedure uitgelegd en hen naar mevr. [D.] doorgestuurd. Die beweerde op dat moment dat ze verzoeker enkel had beoordeeld op zijn stagemap en functioneren. Ze beweerde ook – verkeerdelijk – dat verzoeker geen 90 uur had gepresteerd. Verzoeker heeft dit wel gedaan, maar werd op bepaalde momenten verhinderd, omdat de schooldirectrice hem andere opdrachten gaf. Zo heeft ze verzoeker op een bepaald moment opgedragen om de meubels uit haar bureau te verhuizen, omdat een activiteit niet kon doorgaan. Daarna werden ze opnieuw doorverwezen naar het opleidingshoofd, mevr. [E.M.]. Mevrouw [E.M.] nam hen helemaal niet serieus en zei zelfs dat de broer van verzoeker zich ‘onbeleefd’ gedragen had tegenover haar collega’s. Ze beweerde ook dat zij de beschuldiging ‘verkeerd geïnterpreteerd’ hadden en dat het ging over ‘ongepast handelen als leerkracht’ in plaats van ‘ongepaste intimiteiten’. Nochtans moest zij wel toegeven dat mevr. [D.] haar meteen na het gesprek met de school hierover had gecontacteerd. Verzoeker voelt zich erg onbegrepen, ondanks het feit dat het om een zware beschuldiging gaat. Hij twijfelt dan ook erg aan de objectiviteit van de examinatoren.

De procedure is – volgens verzoeker – niet op correcte wijze gevuld en dat brengt hem bij het tweede punt. Als er zich een deontologische fout heeft voorgedaan – wat verzoeker betwist – dan moet die op een andere manier worden bestraft dan door middel van een

punt/eindresultaat. Het eindresultaat moet een objectieve weergave zijn van de prestaties van de student, op basis van de criteria zoals beschreven in de studiefiche en het evaluatieformulier, niet op basis van niet-gestaafde beschuldigingen en beweringen. Bovendien – en dit staat los van de quotering – had er een tuchtprocedure moeten gestart worden op het moment van dit ‘voorval’, omdat het vanaf dan onmogelijk was voor de examinator om nog objectief te kunnen oordelen. Dat is hier niet gebeurd. Hoewel mevr. [D.] in haar verslag schrijft dat ze hier geen rekening mee kan houden, ontstaat toch het gevoel dat deze informatie heeft meegespeeld in het bepalen van het eindresultaat. Na deze beschuldiging komt de *objectiviteit van de eindbeoordeling* in het gedrang. Deze *disfunctionele context* heeft verzoeker belet om de stage tot een goed einde te brengen. Bovendien betwijfelt verzoeker of een school die dit soort beschuldigingen uit zonder de student recht van wederwoord te geven, nog een objectieve beoordeling kan geven op het andere (losstaande) opleidingsonderdeel dat werd uitgevoerd in dezelfde school, bij dezelfde mentor (stage BBP 5/6).

In haar *antwoordnota* wenst verwerende partij er voorafgaand op te wijzen dat het niet aan de Raad toekomt om zijn appreciatie over de verdienste van een student in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er wel op toezien dat de bestreden beslissingen op regelmatige wijze tot stand zijn gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen. Verzoeker diende op 3 juli 2017 een verzoekschrift in, waarvan de interne beroepsinstantie op 13 juli 2017 heeft geoordeeld dat de klacht ontvankelijk, doch ongegrond was. Met verzoekschrift dd. 20 juli 2017 maakte verzoeker de zaak aanhangig bij de Raad, doch het extern verzoekschrift is volledig identiek aan het intern verzoekschrift, met uitzondering van de datumnotatie. Verdere aanpassingen achtte verzoeker klaarblijkelijk niet nodig, getuige de zin: “*Nu blijkt dat ik voor zowel de BBP5/6 als voor de uitbreidingsstage een eindcijfer van 6/20 heb behaald, rest mij niets anders dan mijn examenresultaten intern aan te vechten*”. Derhalve worden er door verzoeker thans geen middelen aangehaald tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie op zich.

Verder werpt verzoeker op dat de criteria dewelke men voor de beoordeling van zijn prestaties zou gebruiken, onvoldoende transparant zouden zijn. De interne beroepsinstantie heeft erop gewezen dat de evaluatiecriteria voor ‘Begeleide beroepspraktijk 5/6’ explicet vermeld worden op het evaluatieformulier, welke eveneens de verschillende scores beschrijft die kunnen worden toegekend (stukken 8 en 10). Verder wordt van de student verwacht dat

hij kennis neemt van de ECTS-fiche van het betrokken opleidingsonderdeel waarin de eindcompetenties vervat liggen (stukken 5 en 6). Verwerende partij verwijst tevens naar het administratief dossier van de interne beroepsinstantie. Volgens verwerende partij is het dus allerminst correct dat verzoeker niet wist wat er van hem verwacht werd in het kader van het opleidingsonderdeel. Wel integendeel, hij had alle documenten en mogelijkheden in handen om zijn stage tot een goed einde te kunnen brengen (zie administratief dossier). De bevindingen van de interne beroepsinstantie worden in het extern verzoekschrift door verzoeker niet tegengesproken. Zelfs indien er wel sprake was geweest van een gebrekige begeleiding en feedback, zal een negatieve evaluatie volgens rechtspraak van de Raad niet onrechtmatig worden - behoudens uitzonderlijke omstandigheden.

Verder roept verzoeker in dat de eindscore van het opleidingsonderdeel “Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6 LO” niet transparant zou zijn samengesteld. De interne beroepsinstantie heeft hieromtrent vastgesteld dat het eendoordeel werd samengesteld in lijn met de ECTS-fiche: 90% stage en 10% portfolio. De interne beroepsinstantie heeft bovendien vastgesteld dat verzoeker het tweede jaar op rij niet heeft deelgenomen aan intervisie 5/6, welke deel uitmaakt van het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 5/6’ en welke de student toelaat om samen met een coach en medestudenten te reflecteren over de stage en het eigen handelen bij te sturen.

Tevens geeft verzoeker aan dat hij beschuldigd zou zijn van ongepaste intimiteiten met een leerling. Er werd evenwel geen enkele officiële beschuldiging van die aard door de school geformuleerd. Door de stageschool werd wel melding gemaakt van ongepast gedrag, maar de interne beroepsinstantie is tot het besluit gekomen dat uit de stukken in het dossier (zie verslag gesprek van 8 juni 2017 – bijlage 15B bij het dossier van verzoeker) blijkt dat hiermee op geen enkele wijze rekening werd gehouden bij het bepalen van de eindscore (stuk 14). De score ‘onvoldoende’ werd duidelijk toegekend op basis van ontoereikende prestaties van verzoeker tijdens de uitvoering van activiteiten in het kader van zijn uitbreidingsstage. In het verslag van het gesprek dat hierover met de stagebegeleider werd gevoerd, wordt omstandig beschreven dat verzoeker onvoorbereid was en niet in staat was om sportactiviteiten op een veilige en voor de leerlingen duidelijke manier te organiseren. Ook het evaluatie van mei 2017 – opgemaakt door het team van basisschool [H.B.] – bevestigt en beschrijft op een objectieve manier de reden voor de onvoldoende score (stuk 8). De directrice schreef in verband met de uitbreidingsstage dat ze in verzoeker een goede monitor ziet, maar nog geen

leerkracht (stuk 13). Verder blijkt uit het verslag van de uitbreidingsstage nog dat verzoeker zich bij het optellen van de punten meermaals vergist, iets wat de leerlingen niet konden apprechieren (stukken 14 en 15).

Derhalve kon de interne beroepsinstantie op basis van het administratief dossier volgens verwerende partij wel degelijk tot een beslissing komen die op een regelmatige wijze tot stand is gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid ligt.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat verwerende partij erop wijst dat zijn extern verzoekschrift identiek is aan zijn intern verzoekschrift. Verzoeker wijst erop dat hij de beroepsprocedure zonder raadsman heeft doorlopen. Verzoeker was van mening dat zijn verzoekschrift kon worden overgenomen, gezien zijn argumenten niet gewijzigd zijn na het oordeel van de interne beroepsinstantie. Hij heeft wel de nummering van de bijlagen aangepast en de opmaak van de brief afgestemd op het online sjabloon van de Raad. Vermits zijn argumenten ongewijzigd bleven, leek het verzoeker raadzaam om de Raad van identiek dezelfde feiten op de hoogte te stellen. Verzoeker wijst er tevens op dat verwerende partij zelf meermaals gedurende de procedure in gebreke bleef. Zo verzaakte ze aan de verplichting om het dossier en de stukkenbundel voor 31 juli 2017, zoals voorgeschreven door de Raad, aan hem over te maken.

Wat betreft de gebrekkige feedback en begeleiding, verwijst verzoeker vooreerst naar de kwestie van transparante feedback. Verzoeker herhaalt dat hij vaak tegenstrijdige feedback heeft ontvangen of dat de formulieren aangaven dat hij op bepaalde onderdelen zowel ‘voldoende’ als ‘onvoldoende’ scoorde. Verzoeker is van mening dat een belangrijk opleidingsonderdeel als de stage een duidelijke beoordelingsschema verdient, waarin wordt beschreven wat de verschillende rubrieken betekenen. Ten tweede haalt verzoeker aan dat iedere startende leerkracht werkpunten heeft. Zelfs ervaren leerkrachten doen niet alles perfect ‘volgens het boekje’. Het ‘veilig leerklimaat’ waar verzoeker in zijn verzoekschrift naar verwees, heeft te maken met de omgang met de mentoren op de stagescholen, de manier waarop ze verzoeker feedback gaven en beoordeelden, niet met de schoolcontext of de beschikbare materialen. Een leraar zoals [J.J.] die vrij snel aangeeft dat hij een student niet zal laten slagen, ondanks de positieve feedback van college [B.D.], creëert volgens verzoeker dergelijke onveilige situatie. Ook het feit dat mevrouw [V.] nagenoeg nooit tijd wilde vrijmaken om haar geschreven feedback met verzoeker te bespreken, plaatste hem in een

moeilijke positie. Bovendien was zij regelmatig te laat of niet aanwezig tijdens de momenten waarop verzoeker stage liep, waardoor hij alleen voor de klas stond. Hierdoor zijn de evaluaties van mevrouw [V.] boven dien gebaseerd op een beperkt aantal momenten waarop zij verzoeker effectief een volledig lesuur voor de klas heeft kunnen observeren. Tot slot kwam daar in stageschool [H.B.] nog bij dat gemaakte afspraken meermaals eenzijdig werden gewijzigd. Zo moest verzoeker op een bepaald moment tijdens zijn zorgstage zelfs het bureau van de directrice verhuizen. Op dat moment functioneerde verzoeker niet meer in de leeromgeving van een stagiair op een stageschool, maar voelde hij zich eerder een gratis werkkracht. Hetzelfde geldt voor de sportklassen, waarbij stageschool [H.B.] verzoeker met aandrang heeft gevraagd om mee te gaan. Verzoeker heeft hiervoor zelfs zijn volledige uitbreidingsstage gewijzigd. Dit getuigt volgens hem van veel flexibiliteit van zijn kant. Verzoeker stelt dat hij in deze omgeving niet meer kon groeien. Op beide stagescholen was het klimaat zo dat verzoeker zich niet meer op zijn gemak voelde.

Wat betreft de eindscore voor het opleidingsonderdeel “Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6 LO”, wil verzoeker er op wijzen dat de terminologie in de ECTS-fiche van dit opleidingsonderdeel niet geheel duidelijk is. Bij ‘toetsing’ staat er immers dat 90% van de score wordt toegekend aan de stage en de praktijkopdracht en 10% aan het portfolio. Dat met het portfolio de intervisie bedoeld wordt, blijkt niet uit de ECTS-fiche. Verder stelt verzoeker dat er dit jaar maar één les intervisie werd georganiseerd, die ingepland was midden in de stageperiode. Door deze overlapping kon verzoeker niet deelnemen aan de intervisie.

Wat betreft het zogenaamde 'incident', stelt verzoeker dat de interne beroepsinstantie heeft geoordeeld dat hiermee geen rekening werd gehouden bij de beoordeling van de uitbreidingsstage. Volgens verzoeker is er echter geen bewijs van het tegendeel. Volgens verzoeker is het onmogelijk te oordelen of een stageschool/leerkracht/directie, die met zo'n zware onterechte beschuldigingen op de proppen komt, kan worden vertrouwd bij het toekennen van eender welk punt. Verzoeker stelt dat de situatie des te delicater is, omdat hij zowel zijn uitbreidingsstage als zijn begeleide beroepspraktijkstage in dezelfde school heeft uitgevoerd. Het is aannemelijk dat de negatieve perceptie die de stageschool had opgebouwd over verzoeker de eindbeoordeling van de uitbreidingsstage én de stage van BBP5+6 negatief beoordeeld heeft. Verzoeker stelt dus dat een andere procedure had moeten worden gevolgd, vooraleer de punten konden worden toegekend. Vanaf het moment dat de directrice van school [H.B.] de beschuldiging van ongewenst gedrag had overgemaakt aan mevrouw [D.],

had zij een bijzondere procedure moeten opstarten. Dergelijke procedure werd echter nooit opgestart en verzoeker werd pas tijdens de mondelinge verdediging van de uitbreidingsstage *op 8 juni 2017* op de hoogte gesteld van de valse beschuldigingen. Mevrouw [D.] zou wel voorafgaand aan de mondelinge verdediging contact gehad hebben met het opleidingshoofd, mevrouw [M.], over de situatie. Verzoeker zelf werd voorafgaand aan de mondelinge verdediging van 8 juli 2017 op geen enkele wijze op de hoogte gebracht van of aangesproken over de beschuldigingen. Verzoeker heeft zich hierbijgevolg nooit tegen kunnen verdedigen. Volgens verzoeker maken dit soort beschuldigingen het voor de examinator onmogelijk om nog een objectief oordeel te kunnen vellen, zeker als de examinator nooit aanwezig is geweest op de stageschool. Een bijzondere procedure had ervoor kunnen zorgen dat de zaak werd uitgeklaard en dat de stage op meer neutrale gronden zou kunnen worden beoordeeld. Dit is evenwel niet gebeurd. De gesprekken van verzoeker met de ombudsdiens werden weggewimpeld en afgeschilderd als ‘onbeleefd’.

Verzoeker besluit dat hij zich ten volle bewust is van zijn groeimarge als leerkracht. Volgens verzoeker waren zijn onvoldoendes tijdens de beoordelingen echter een optelsom van kleine feiten, die het resultaat niet rechtvaardigen. Hij stelt dat hij zijn stage naar behoren heeft aangelegd en alle nodige documenten heeft bezorgd. Verder heeft hij zijn collega's en leerlingen altijd met respect behandeld. Verzoeker stelt dat er verschillende keren misbruik van hem is gemaakt door de stageschool en dat hij zich altijd heeft geschikt naar de noden van de school en zeer flexibel is geweest in het organiseren van zijn stageplanning.

Beoordeling

1. De Raad merkt vooreerst op wat de redactie van het extern beroepschrift betreft dat dit specifiek gericht is aan de Raad, met ook een aangepaste datum. Naar vorm werd het verzoekschrift conform het sjabloon van de externe beroepschriften aan de Raad opgesteld, met een aangepaste nummering van de toegevoegde bijlagen. Het betreft echter inhoudelijk dezelfde middelen zoals opgenomen in het intern beroepschrift.

De Raad onderschrijft de stelling van verwerende partij dat een extern beroepschrift moet gericht zijn tegen de inhoud van de interne beroepsbeslissing, zo niet verdwijnt ten dele het nut van de interne beroepsprocedure, waarvan de uitputting decretaal als verplicht is voorgeschreven.

In casu stelt verzoeker explicet dat hij zijn oorspronkelijke middelen uitdrukkelijk wenst te behouden in het licht van de inhoud van de beslissing van de interne beroepsinstantie. Zijn argumenten blijven ongewijzigd, gezien de interne beroepsinstantie in zijn zienswijze geen afdoende verduidelijkend en overtuigend antwoord geeft op zijn grieven. Verzoeker blijkt dus wel degelijk zijn extern beroep te richten tegen deze interne beroepsbeslissing.

In hoeverre deze middelen als ontvankelijk en gegrond in het licht van deze interne beroepsbeslissing beschouwd kunnen worden, wordt hierna verder ten gronde onderzocht.

De Raad stelt verder ter zitting vast dat verwerende partij wel degelijk, in tegenspraak met de bewering van verzoeker (zie wederantwoordnota), tijdig de stukkenbundel en het dossier aan de Raad en verzoeker heeft bezorgd. Verzoeker stelt bij monde van zijn raadsman uitdrukkelijk ter zitting dat hij de correcte weergave van deze feiten van de raadsman van verwerende partij, zoals ook blijkt uit het ter zitting getoonde afschrift van de mailing, niet in vraag stelt.

2. De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoeker niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In casu betwist verzoeker ten gronde een examencijfer van 6/20 toegekend op de beide opleidingsonderdelen ‘Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6 LO’ (9 stp.) en ‘Begeleide beroepspraktijk 6 uitbreiding’ (3 stp.). De eerste stage betreft een lange periode waar de student concreet dient les te geven en te plannen. Deze stage ging ten dele door in een middelbare school [K.A.A.] (maart 2017) en ten dele in een lagere school [H.B.] (februari 2017).

Tijdens de tweede stage wordt van de student verwacht dat hij de aangeleerde lesvaardigheden toepast in een situatie anders dan het lesgeven in het reguliere onderwijs. De stage bestond voor verzoeker uit het deelnemen aan een sportkamp van 24 tot 28 april 2017, aangevuld met een zorgstage in het [H.B.] van 18 april 2017 tot 21 april 2017.

Uit het verzoekschrift kan worden afgeleid dat verzoeker een schending inroept van de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel. Daarnaast

beroep verzoeker zich op de schending van het onpartijdigheidsbeginsel, naar aanleiding van een incident dat betrekking heeft op de tweede uitbreidingsstage.

Zoals gebruikelijk bij stagebeoordelingen verloopt het beoordelingsproces complex, omdat er meerdere actoren bij betrokken worden: de stagementor van de plaats waar de student de stage volbrengt en een stagebegeleider van de hoger onderwijsinstelling. Dit is ook in voorliggend dossier het geval.

3. De Raad onderzoekt vooreerst de concrete grieven van verzoeker wat het verloop van de stage ‘Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6 LO’ betreft.

3.1. Verzoeker werpt ten eerste op dat de evaluatiecriteria niet transparant zouden zijn geweest. Zoals hoger gesteld zijn bij een stage doorgaans verschillende actoren betrokken die de feedback- en evaluatieverslagen opstellen. *In casu* betreft dit de stagementor en de stagebegeleider, die beide verantwoordelijk zijn voor de beoordeling. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat een tekort op één eindcompetentie een tekort op het geheel kan verantwoorden. De toegekende score moet wel voldoende steun vinden in het onderliggende stagedossier. De beoordelingswijze moet voldoende transparant zijn, zodat het mogelijk is om op basis van die gegevens te beoordelen of de examenbeslissing afdoende grondslag vindt in de onderliggende verslagen.

De Raad komt *in casu* in dit verband tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen.

Wat de evaluatiecriteria betreft leest de Raad in de ECTS-fiche dat de eindcompetenties, de leerinhoud en de evaluatievorm en criteria voor het betreffende opleidingsonderdeel staan vermeld (zie stuk 5 van verwerende partij). 90% betreft het verloop van de stage en de praktijkopdracht. 10 % gaat naar het portfolio. Richtlijnen voor dit laatste luik staan in de cursus intervisie.

Verder leest de Raad in de ingevulde feedbackformulieren voor deze stage (stuk 7 en 9 van verwerende partij) dat toelichting wordt gegeven bij de verschillende beoordelingscategorieën: TO, O, V, G, ZG. Voor de verschillende competenties wordt een beoordelingscriterium aangeduid en wordt aangeduid met een cijfer in welk semester bepaalde competenties moeten verworven zijn.

Op de voor beide stages ingevulde evaluatieformulieren (stuk 8 en stuk 10 van verwerende partij) wordt ook een gedetailleerde toelichting gegeven over hoe het eindcijfer wordt berekend op basis van de aangeduide beoordelingscategorieën en wordt de impact gegeven op

het totaalcijfer wat de aanduiding ‘ja’ en ‘neen’ (voor administratie en attitude) betreft. Ingeval van een TO (totaal onvoldoende) en O (onvoldoende) wordt ook verplicht een motivering opgegeven.

Verzoeker behaalde een 0/2 op het luik ‘portfolio’, gezien hij niet aanwezig was op de les intervisie en hiervoor geen wettiging heeft gegeven. Verzoeker ontkent dit niet. Hij behaalde in totaal een 7/20 voor de stage zelf (zonder de score intervisie): respectievelijk 8/20 voor de stage in [H.B.] en 6/20 voor de stage in [K.A.A.]. Dit leidde tot een eindcijfer op het gehele opleidingsonderdeel van 6/20.

De Raad is van oordeel dat de organisatie van de stage correct volgens de ECTS- fiche en de evaluatiecriteria is verlopen en dat alle vereiste feedback- en evaluatiedocumenten ingevuld zijn en deel uitmaken van het stagedossier. De vermelde toelichting legt op een transparante wijze uit aan de studenten hoe het beoordelingsproces verloopt.

De Raad leest verder in de feedbackformulieren van de stage [K.A.A.] dat verzoeker op meerdere competenties doorheen de gehele stageperiode aanduidingen met ‘onvoldoende’ heeft. Er is inderdaad een evolutie over de weken heen, waarbij verzoeker naar het einde toe slechter scoort. Dat dit leidt tot onvoldoendes op de evaluatieformulieren op de meeste competenties, lijkt de Raad niet in tegenspraak. Er wordt op de evaluatieformulieren (zie stuk 10 van verwerende partij) ook schriftelijk en concreet gemotiveerd waarom een onvoldoende wordt gehaald, vb. slordig in administratie, stagemap onvolledig, vaak foute demo’s, geen of onvoldoende differentiatie, geen heldere instructies, je doet te weinig met feedback van de mentoren... De Raad leest dat deze tekortkomingen ook concreet op de feedbackformulieren worden vermeld (zie stuk 9 van verwerende partij).

De Raad komt tot dezelfde vaststellingen wat de stage [H.B.] betreft. Ook hier staan op de feedbackformulieren (stuk 7 van verwerende partij) bij meerdere competenties onvoldoendes aangeduid over de gehele periode, met een motivering. Dat dit leidt tot drie onvoldoendes op het evaluatieformulier (stuk 8 van verwerende partij) voor de cluster ‘leerbevordering’ en een onvoldoende op reflecteren (cluster ‘zelfontwikkeling’), lijkt de Raad niet in tegenspraak. De motivering bij deze onvoldoendes is ook concreet weergegeven en in de lijn met de feedback, vb. geen specifieke beginsituatie/onvoldoende oog voor gepaste differentiatie. Deze tekortkoming leest de Raad ook in de feedback tijdens de verschillende stageperiodes. Zoals

hoger vermeld kan zelfs een tekort op één competentie tot een onvoldoende eindcijfer leiden. *In casu* betreft het meerdere competenties.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

3.2. Verzoeker stelt als tweede middelonderdeel dat de beoordeling in de stage [H.B.] niet in de lijn ligt met de verwachtingen. Verzoeker klaagt over de gebrekkige feedback en houding van mevrouw [E.V.S.], mentor tijdens deze stage. Zo wijst hij onder meer op de onduidelijke opdrachten die hij kreeg. De Raad moet vaststellen dat dit middelonderdeel feitelijke grondslag mist en bovendien de Raad niet overtuigend overkomt als verklaring voor het niet voldoen aan de vooropgestelde competenties. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat een gebrekkige begeleiding van de student tijdens de stage de beoordeling niet onrechtmatig maakt, tenzij er uitzonderlijke omstandigheden worden aangetoond. Dit is *in casu* niet het geval.

3.3. Tot slot klaagt verzoeker over het onveilig leerklimaat tijdens de stage in [K.A.A.] Dit betreft *in fine* dat verzoeker de beweerde gebrekkige begeleiding en feedback aankaart. Ook wat dit middelonderdeel betreft, moet de Raad vaststellen dat de argumentatie van verzoeker niet overtuigt. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat een gebrekkige begeleiding van de student tijdens de stage de beoordeling niet onrechtmatig maakt, tenzij er uitzonderlijke omstandigheden worden aangetoond. Het feit dat verzoeker geconfronteerd werd met ongemakkelijke situaties en zich flexibel diende op te stellen tijdens de stage betreft geen dergelijke uitzonderlijke omstandigheid in de schoolomgeving, die een directe invloed op een niet voldoende presteren kan hebben.

4. De Raad onderzoekt vervolgens de concrete grieven van verzoeker wat het verloop van de stage ‘Begeleide beroepspraktijk 6 uitbreiding’ betreft.

4.1. Wat deze stage betreft, is de belangrijkste grief van verzoeker dat door een incident de objectiviteit van de beoordeling van deze stage in het gedrang komt.

Een docent wordt geacht met de vereiste objectiviteit en zonder vooringenomenheid de prestaties van een student te beoordelen. Om dit vermoeden te weerleggen, dienen er door de student ernstige en concrete aanwijzingen te worden aangebracht. *In casu* blijkt uit het dossier (en dit wordt evenmin tegengesproken door verwerende partij) dat er na afloop van de

presentatie melding is gemaakt vanuit de onderwijsinstelling dat verzoeker ongepast gedrag als leerkracht heeft vertoond op een schoolfeest ten aanzien van een leerling. De stageschool heeft dit gemeld aan de onderwijsinstelling. Aan verzoeker werd in het licht van deze ernstige aantijging geen enkele kans op verweer geboden. Uit het dossier blijkt ook uit geen enkel stuk enig bewijs van dit ongepast gedrag. Uit het toegevoegde verslag van het telefoongesprek (stuk 14 van verzoeker) blijkt het over een ‘slowke’ te gaan tussen verzoeker en een leerling uit een andere school, waar deze laatste ‘verveeld’ reageerde op de houding van verzoeker. Verzoeker ontket ontdekt dat deze feiten hebben plaatsgehad.

Er werd van deze feiten ook geen officiële beschuldiging geformuleerd, noch door de stageschool, noch door de hogeschool.

De Raad betreurt het vooreerst dat de verantwoordelijken van de hogeschool en de stageschool deze zaak in eerste instantie niet nader met verzoeker hebben uitgeklaard. Dergelijke beweringen vanwege een beoordelaar uit kunnen verzoeker op een ernstige wijze nadeel berokkenen in het licht van het verloop van een stage. In voorkomend geval dient de onderwijsinstelling hier een gepast gevolg aan te geven en heeft de student het recht om zich te verdedigen.

De Raad onderzoekt verder in hoeverre de beoordeling, zoals door verwerende partij wordt gesteld, effectief op geen enkel ogenblik rekening houdt met deze aantijging en een correcte evaluatie van de prestaties van verzoeker betreft.

De Raad stelt vast dat de beoordeling *in casu* in overleg tot stand komt tussen de mentoren van de stageschool, met inbegrip van de directrice en de stagebegeleider (docent). De stageschool participeert daadwerkelijk in de eindbeoordeling. Dit blijkt duidelijk uit de redactie van de eindevaluatie (stuk 13 van verwerende partij - evaluatieverslag).

De Raad stelt verder ook vast dat op dit evaluatieverslag (stuk 13 van verwerende partij en bijlage 11 A van verzoeker), dat opgesteld werd door het team van mentoren (met inbegrip van de directrice), geen deelscores zijn ingevuld, zodat het onduidelijk is welke score op tien punten (criterium ‘aanwezigheid en functioneren’) de stageschool heeft toegekend. Voor ‘Taal’ (3 punten) en ‘Administratie’ (2 punten) diende de stageschool samen met de lector punten te geven.

De Raad stelt ook vast dat in het verslag van de stagebegeleider (stuk 14 van verwerende partij) uitdrukkelijk wordt gesteld dat men afstand neemt van deze aantijging en uit de redactie van de mentorenverslagen en het eindverslag blijkt inderdaad dat door de mentoren

niet wordt aangestuurd op het feit dat verzoeker geen gepast gedrag als leerkracht zou vertonen.

In casu is de Raad echter van oordeel dat de aantijging van ongepast gedrag als leerkracht *an sich* reeds, omwille van het tijdstip en de inhoud, tot een terechte indruk van vooringenomenheid bij verzoeker leidt en de beslissing wat de uitbreidingsstage betreft hierdoor niet kan stand houden. Temeer gezien het feit dat verzoeker op geen enkel ogenblik de mogelijkheid heeft gehad om deze beweerde ernstige feiten te verantwoorden of te weerleggen, maakt dat voorliggende stagebeslissing kennelijk onredelijk is en niet kan stand houden. Dit klemt des temeer gezien de onduidelijkheid van de totstandkoming van de beoordeling op deze stage, meer specifiek wat het aandeel van de mentoren betreft zoals blijkt uit het ingediende evaluatieverslag. Verzoeker dient een nieuwe eerste examenkans te krijgen voor deze uitbreidingsstage.

4.2. Gezien het tijdstip van het gebeurde (tijdens de uitbreidingsstage) en mede in het licht van de correcte inhoud van de evaluatie- en feedbackverslagen waaruit een correcte beoordeling van de prestaties en een duidelijke feedback blijkt (zie hoger), is de Raad van oordeel dat deze aantijging geen invloed heeft gehad op de beoordeling van de eerste stage ‘Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6 LO’.

Het evaluatieverslag en de feedbackformulieren van de eerste stage in [H.B.] dateren van februari 2017 en werden opgesteld voordat het voorval zou hebben plaatsgehad. De stagementoren in de andere stageschool [K.A.A.], waarvan de eindevaluatie dateert van 11 mei 2017, hebben bovendien geen weet van het incident.

Het middel is gegrond in de aangegeven mate.

De overige middelen dienen niet verder onderzocht te worden, omdat ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017, in zoverre deze betrekking heeft op het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 6 uitbreiding’.

2. De bevoegde instantie van verwerende partij neemt een nieuwe beslissing wat betreft het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk 6 uitbreiding’, rekening houdend met de overwegingen in dit arrest.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 1 september 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Piet Versweyveld	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.726 van 23 augustus 2017 in de zaak 2017/220

In zake: Emre DEMIRSATAN
Woonplaats kiezend te 3582 Beringen
Dwarsstraat 17

Tegen: PXL HOGESCHOOL
Bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Steven Van Geeteruyen
kantoorhoudend te 3700 Tongeren
Piepelpoel 13
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “AppDev Project” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2017 waarbij wordt beslist dat er geen redenen zijn om de voortgangscommissie in buitengewone zitting samen te roepen en dat het behaalde resultaat voor dit opleidingsonderdeel, namelijk 9/20, behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 23 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Laura Kempeneers, die *loco* advocaat Steven Van Geeteruyen verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste informatica’.

Voor het opleidingsonderdeel “AppDev Project” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 30 juni 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2017 werd beslist dat er geen redenen zijn om de voortgangscommissie in buitengewone zitting samen te roepen en dat het behaalde resultaat voor dit opleidingsonderdeel, namelijk 9/20, behouden blijft.

De interne beroepsinstantie stelt vooreerst vast dat er inderdaad gewerkt werd met verschillende groepsgroottes. Zo waren er vier teams van vier personen, tien teams van vijf personen en twee teams van zes personen. Hierbij stelde de interne beroepscommissie echter vast dat de groepsgrootte evenwel geen invloed heeft gehad op de beoordeling. Vanaf de implementatiefase (de “sprints”) wordt er immers een set van minimale vereisten opgesteld die haalbaar is voor het team, gelet op de groepsgrootte. De interne beroepscommissie geeft aan dat er tussen de teams met verschillende groepsgrootte wordt gedifferentieerd door te werken met de SCRUM-methodologie waardoor ieder team volgens zijn eigen capaciteit extra functionaliteiten kan opnemen en realiseren. Aldus stelt de interne beroepscommissie vast dat de opleiding voldoende stappen heeft ondernomen om een mogelijk effect van verschil in groepsgrootte uit te sluiten.

Daarnaast stelt de interne beroepscommissie vast dat er niet objectief vastgesteld kan worden dat de andere groepsleden minder werk hebben verricht. Ze merkt op dat alle groepsleden hun werkzaamheden dienen te monitoren via Github en Jira. Via Github kan de programmacode beheerd worden: wie heeft wat geschreven, samen met de volledige historiek. Jira is een procestoel om de projectvoortgang te bewaken: wie heeft welke taken opgenomen, wat is de tijdschatting versus de effectief gepresteerde uren. Volgens de interne beroepscommissie kan uit deze statistieken niet ont gegensprekelijk aangetoond worden dat de andere groepsleden significant minder werk gepresteerd hebben. Ze stipt aan dat beide tools ook als basis dienen bij de wekelijkse feedbackmomenten volgens de “Daily Stand-up” – methodiek. Tijdens deze feedbackmomenten worden studenten aangespoord om te vertellen wie waar mee bezig is en om aan te geven wat eventueel knelpunten zijn. De interne beroepscommissie wijst er op dat de opleiding bovendien ook heeft voorzien in extra ondersteuning door ervoor te zorgen dat

de studentenondersteuner, mevrouw [L.], op vrijdag op de locatie ter beschikking was om conflicten of spanningen binnen een groep uit te klaren.

De interne beroepscommissie is van oordeel dat de opleiding op die manier voldoende kans tot ondersteuning heeft geboden om mogelijke groepsspanningen op te lossen, maar zij stelt vast dat de student hiervan geen gebruik heeft gemaakt. Tijdens het onderhoud bij de interne beroepscommissie heeft de student te kennen gegeven dat hij enkel tijdens het laatste presentatiemoment de problemen die hij ervarde met zijn groep heeft aangekaart. De opleiding ontkent niet dat de student dit tijdens het laatste presentatiemoment heeft laten weten en heeft dit ook in overweging genomen. Zij benadrukt dat, zoals duidelijk meegedeeld bij de start van het opleidingsonderdeel tijdens de uitleg over de evaluatie, zowel het proces als het product meetelt, maar het eindresultaat primeert. Dit werd als onvoldoende beoordeeld door de opleiding. Ook werd er negatief geantwoord op de afweging of de student als junior-collega in voldoende mate gegroeid was als jonge professional om een volgend groter project succesvol uit te voeren.

De interne beroepscommissie is van oordeel dat in een groepswerk alle leden verantwoordelijk zijn voor de goede werking van de groep en het afleveren van een goed eindproduct/resultaat. Dit houdt volgens de interne beroepscommissie eveneens in dat spanningen of problemen binnen de groep ook tijdig aangepakt moeten worden. De interne beroepscommissie stelt vast dat door het laattijdig te kennen geven van deze problemen en het feit dat 50% van de punten op permanente evaluatie beoordeeld wordt, de opleiding hier onmogelijk eerder rekening mee had kunnen houden.

Verder stelt de interne beroepscommissie vast dat de goede feedback, waarnaar de student voor de delen “Sprint 2” en “Sprint 3” verwijst, betrekking had op het presentatiegedeelte en dat er daarnaast ook een aantal andere criteria meespelen. Ze merkt ook op dat alle beoordelingscriteria apart en transparant gequoteerd werden en dat de student steeds feedback kreeg tijdens sprint-reviews en daily stand-up (mondeling), alsook via EPOS. Daarna wijst de interne beroepscommissie op de deelpunten en de feedback voor “Spirit 2” en “Spirit 3”. De interne beroepscommissie stelt dat de beoordeling en de motivatie van de punten correct en transparant gebeurde.

Wat het laatste argument van de student betreft, waarbij hij het oneens is dat hij niet gedenigd werd voor het opleidingsonderdeel en te kennen geeft dat hij niet op de hoogte was dat een pakket van minder dan 27 studiepunten niet automatisch in aanmerking komt voor deliberatie, geeft de interne beroepscommissie aan dat de deliberatiecriteria onderdeel zijn van het examenreglement van Hogeschool PXL, waarmee elke student zich bij inschrijving akkoord verklaart. De interne beroepscommissie wijst er bovendien op dat de student ook niet slaagde voor het opleidingsonderdeel Web Expert (5/20). Ze benadrukt dat deliberatie enkel mogelijk is over het volledig opgenomen studieprogramma.

De interne beroepscommissie stelt aldus vast dat de punten correct en rechtmatig tot stand zijn gekomen, conform de studiegids. Zodoende zijn er geen redenen om de voortgangscommissie in buitengewone zitting samen te roepen. Het behaalde resultaat voor het betreffende opleidingsonderdeel, namelijk 9/20, blijft behouden. Wel wijst de interne beroepscommissie erop dat in september, na de tweede examenkans, opnieuw wordt bekeken of de student in aanmerking komt voor deliberatie conform artikel 48 van de examenregeling van Hogeschool PXL.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 13 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – ondertekening van het verzoekschrift

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt in haar *antwoordnota* dat zij van de Raad een kopie van het verzoekschrift mocht ontvangen. Uit deze kopie lijkt volgens haar te kunnen worden afgeleid dat het verzoekschrift niet door verzoeker werd ondertekend. Er is immers geen sprake van een ingescande handtekening op de kopie. Verwerende partij wijst erop dat artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs voorschrijft dat het verzoekschrift op straffe van onontvankelijkheid door de verzoeker of zijn raadsman dient te worden ondertekend. Zij maakt dan ook voorbehoud voor het geval dat het verzoekschrift effectief niet werd ondertekend door verzoeker. In voorkomend geval is het verzoekschrift onontvankelijk.

Beoordeling

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoekers verzoekschrift niet is ondertekend.

Het beroep wordt onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 23 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, Kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Piet Versweyvelt bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.735 van 30 augustus 2017 in de zaak 2017/229

In zake: Stefanie CORNELIS
Woonplaats kiezend te 2300 Turnhout
Schorvoortberg 51

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Met zetel te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 22 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 4 juli 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score ‘afwezig’ werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Groeistage 2” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 23 augustus 2017.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Manon Lafere, die verschijnt voor de verzoekende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de ‘Specifieke lerarenopleiding’.

Voor het opleidingsonderdeel “Groeistage 2” bekomt verzoekende partij een examenresultaat ‘afwezig’.

Verzoekende partij stelde op datum van 12 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 14 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de studente in het kader van het opleidingsprogramma van de SLO twee groeistages diende uit te voeren (Groeistage 1 voor het vak Nederlands en groeistage 2 voor het vak Engels). Voor “Groeistage 2” deed de studente een onvolledige stage.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente voor het vak Engels in november de kans kreeg om met een aanstelling als leraar in opleiding (LIO) aan een secundaire school te beginnen (23/11/2016 – 05/12/2016). Ze merkt op dat de studente via drie verschillende kanalen was geïnformeerd over de werkwijze van een aanstelling als leraar in opleiding:

- via een introductiesessie over de praktijkcomponent bij de start van de opleiding op 26/09/2016
- via de wegwijzer leraar in opleiding (LIO) in de gedrukte versie van het Vademeicum Praktijkcomponent
- via de wegwijzer leraar in opleiding (LIO) digitaal raadpleegbaar via blackboard

De interne beroepsinstantie stelt verder vast dat de studente in het kader van de geplande LIO-aanstelling voor het vak Engels een valorisatie vroeg voor de nog af te leggen stages. Ze diende daarvoor correct een aanvraag in en op basis van dit formulier besliste de vakdidacticus dat de onderwijsopdracht in het kader van de geplande LIO werd gehonoreerd voor 50% van groeistage 2.

Daarna deed de studente een LIO-opdracht voor het vak Nederlands (van 26/01/2017 tot 10/02/2017), op basis waarvan valorisatie werd bekomen voor Groeistage 1 – voor het vak Nederlands – voor 50%. De LIO-opdracht werd verlengd tot 24/02/2017, wat heeft geleid tot een valorisatie voor Groeistage 1 voor 83%.

De interne beroepsinstantie stipt vervolgens aan dat de studente op 16 februari een nieuwe LIO-aanvraag indiende voor een opdracht van 2u Spaans, 13u Nederlands en 7u Engels. Op 24 februari heeft de stagecoördinator aan de studente gemeld dat de vakdidactische teams Nederlands en Engels besloten hadden om groeistage 1 voor 100% te valoriseren, maar dat groeistage 2 op 50% blijft staan. Ook de vakdidactische opdrachtenstage werd niet gevaloriseerd.

De interne beroepsinstantie verwijst naar het Vademecum Praktijkcomponent dat stelt: “*Als de uitkomst [over de vraag tot valorisatie in het kader van een LIO-opdracht] negatief is, kun je alsnog beslissen de lesopdracht te aanvaarden, zonder een liobaanovereenkomst. Naast de lesopdracht waar je je voor engageert, dien je dan wel gewoon stage te lopen.*”. De interne beroepsinstantie benadrukt dat daarvoor een reguliere stageschool was voorzien. De studente heeft in de school in kwestie geen stage gelopen.

Daarnaast stelt de interne beroepsinstantie ook vast dat in de begeleidende mail bij het document van 24 februari werd verwezen naar de vakdidactici (Nederlands en Engels) voor nadere toelichting omtrent de beslissing. De studente neemt evenwel pas op 19 april contact op met de stagebegeleider voor Engels met de vraag wanneer er een stagebezoek zal volgen in het kader van haar lio. Zij antwoordt duidelijk dat de huidige opdracht van de studente voor vakdidactiek Engels niet werd gevaloriseerd. Volgens de interne beroepsinstantie werd dit vooraf duidelijk gecommuniceerd, waardoor de studente een regeling had moeten treffen om de resterende helft van groeistage 2 nog af te leggen via reguliere (preservice) stage. Vermits de studente deze regeling niet heeft gevolgd, heeft zij dus een onvolledige stage gedaan.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 17 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 22 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – voorwerp van het beroep

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 4 juli 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score ‘afwezig’ werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Groeistage 2” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 25.3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de initiële beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel alsook op een gebrekkige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat de motivering van de interne beroepsinstantie niet klopt. Ze merkt op dat de school waar de LIO-baan uitgevoerd werd, de stageschool is die de onderwijsinstelling zelf heeft toegewezen. De stageschool heeft vervolgens zelf de LIO-baan aangeboden nadat de student heeft gevraagd om stage te lopen. Verzoekende partij wijst er verder op dat de onderwijsinstelling haar niet voldoende heeft begeleid. Zij merkt tevens op dat de reden waarom de LIO-baan geweigerd werd ongeldig is.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat de school waar verzoekster in 2017 haar tweede LIO-baan voor Engels heeft uitgevoerd, de stageschool was die door verwerende partij aan haar werd toegewezen in september 2016. Het is dus niet verzoekende partij die de school had gevraagd er stage te lopen.

Verder benadrukt verwerende partij dat de LIO-procedure via verschillende, naast elkaar bestaande, initiatieven en kanalen aan de studenten werd gecommuniceerd. Dit gebeurde met name via een introductiesessie over de praktijkcomponent bij de start van de opleiding, via de wegwijzer leraar in opleiding (LIO) in de gedrukte versie van het Vademecum Praktijkcomponent alsook via de wegwijzer leraar in opleiding (LIO), digitaal raadpleegbaar via www.uantwerpen.be/lerarenopleiding. Volgens verwerende partij blijkt bovendien uit de feiten dat verzoekster vertrouwd was met de werkwijze bij valorisaties gelet op haar ‘Groeistage 1’.

Vervolgens stelt verwerende partij inzake de LIO-map instructies dat verzoekende partij – samen met de goedkeuring van haar eerste LIO-baanaanvraag voor Engels in 2016 – bij e-mail van 16 november 2016 gevraagd werd contact op te nemen met de docent om de inhoud van de LIO-map te bepalen. Naast de duidelijke LIO-map instructies die het “Vademecum Praktijkcomponent” bevat, kunnen studenten dus ook door het onderwijzend personeel worden geïnformeerd over de samenstelling van de LIO-mappen. Ondanks de schriftelijke vraag van de stagebegeleider heeft verzoekende partij echter nagelaten contact op te nemen met het onderwijzend personeel van vakdidactiek Engels. Volgens verwerende partij is het onbegrip van verzoekende partij over de instructies bijgevolg enkel aan haarzelf te wijten.

Daarnaast merkt verwerende partij op dat de e-mail van verzoekende partij van 22 februari 2017 geen enkele verwijzing bevat naar een LIO-baan. De e-mail bevatte alleen een lesserooster, dewelke niet als een LIO-rooster geïdentificeerd werd. Daarenboven was de

LIO-baan voor Engels reeds beëindigd op 5 december 2016 en gebeurt het vaker dat studenten bij hun stage de lessenrooster opsturen, zodat de docenten weten wanneer de studenten lesgeven. Volgens verwerende partij was deze e-mail louter informatieverstrekend en behoefde deze geen antwoord.

Verwerende partij stelt tevens dat verzoekende partij op correcte wijze en op een correct tijdstip (nl. 24 februari 2017) vernam dat haar (nieuwe) LIO-baanaanvraag voor wat betreft de vakdidactiek Engels niet goedgekeurd werd. Volgens verwerende partij geeft verzoekende partij in de verklaring voor het intern beroep aan dit correct te hebben begrepen: “*De helft van mijn groeistage Engels was afgerond en aan de andere helft moest ik nog beginnen.*”. Verwerende partij concludeert dat er wel degelijk voldoende naar verzoekende partij werd gecommuniceerd.

Wat betreft de afwezigheid van de docent merkt verwerende partij op dat de docent niet op campus was van 15/11/2016 (na 14u00) t.e.m. 17/11/2016 en van 30/11/2016 t.e.m. 02/12/2016, m.a.w. amper 5,5 dagen. Bovendien stelt verwerende partij dat de docent op 15/11/2016 goedkeuring heeft gegeven voor de eerste LIO-baanaanvraag van verzoekende partij. Ze stelt vast dat verzoekende partij op geen enkel tijdstip na deze zeer korte afwezigheden de docent heeft benaderd over eender welk onderdeel van haar praktijkopleiding.

Wat de afwijzing van het verzoek tot valorisatie van de LIO-baan betreft, verwijst verwerende partij naar het Vademecum Praktijkcomponent (p. 84): ‘*Als de uitkomst [over de vraag tot valorisatie in het kader van een LIO-opdracht] negatief is, kun je alsnog beslissen de lesopdracht te aanvaarden, zonder een liobaanovereenkomst. Naast de lesopdracht waar je je voor engageert, dien je dan wel gewoon stage te lopen.*’. Verwerende partij merkt op dat daarvoor een reguliere stageschool was voorzien. Verzoekende partij heeft in de school in kwestie geen stage gelopen, maar wel gewerkt. Verwerende partij verduidelijkt dat het essentieel verschil tussen een stage en een LIO-baan in de aard van de begeleiding zit: tijdens een reguliere stage wordt elke les bijgewoond door een vakmentor die de student coacht. Volgens haar had verzoekende partij deze vorm van begeleiding nodig voor vakdidactiek Engels.

Verwerende partij wijst erop dat het feit dat de school waar verzoekster de LIO-baan heeft uitgevoerd de stageschool was die door haar aan verzoekster was toegewezen en het feit dat die stageschool de LIO-baan zou hebben aangeboden aan verzoekster nadat ze er toegelaten werd stage te lopen niet ter zake doet. Het is immers geen recht van verzoekende partij elke LIO-baan gevaloriseerd te krijgen, en haar werd nooit voorgehouden dat ze zulk “recht” zou hebben.

Wat betreft de mogelijkheid tot inplannen van stages in april stelt verwerende partij dat verzoekende partij onterecht schrijft dat het “onmogelijk (is) om nog stagelessen in te plannen” eind april. Voor een frequent onderwezen schoolvak als Engels volstaat volgens verwerende partij ruimschoots de tijd om een halve groeistage gerealiseerd te krijgen. Bovendien heeft verzoekende partij het inplannen van stagelessen zelf verhinderd door in februari 2017 geen gevolg te geven aan het negatieve advies omtrent haar LIO-baanaanvraag en in april/mei geen gevolg te geven aan de vraag voor een gesprek.

Verwerende partij geeft verder aan dat de assumptie van verzoekende partij dat studenten alles leren tijdens het eerste praktijkvak onjuist is. Ze stelt dat studenten initieel voldoende positief worden bekragtigd, net omwille van de grote leercurve die nog voor hen ligt. Slechts naarmate de praktijkervaring en de leerkansen toenemen, worden studenten meer gewezen op die tekortkomingen waaraan al geremedieerd had moeten zijn. Zodoende is verzoekende partij geenszins het slachtoffer van twee vermeend verschillende assessoren.

Tot slot geeft verwerende partij aan dat alle door verzoekende partij aangehaalde aantijgingen beoordeeld en beargumenteerd zijn en dat bijgevolg de beslissing afdoende gemotiveerd is.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekende partij dat er schendingen zijn van artikel 2.5 van het stagevademecum en van artikel 5.1 van de wegwijzer LIO van het stagevademecum, die aan de basis liggen van de gebrekkige begeleiding. Verzoekende partij merkt op dat er wordt bepaald dat de mentor en begeleider de student regelmatig zullen observeren en dat er feedbackgesprekken zullen plaatsvinden. Dit is echter niet gebeurd. Daarnaast werden er, in tegenstelling tot de bepalingen uit het Stagevademecum, nooit begeleidingsmomenten aangekondigd. Zij heeft nooit enige LIO-bezoeken of functioneringsgesprekken gekregen, terwijl uit het modeltraject uit het stagevademecum kan worden afgeleid dat er per LIO-

overeenkomst één bezoek van de begeleider dient plaats te vinden en een functioneringsgesprek.

Verder stelt verzoekende partij dat deze gebrekkige begeleiding eveneens tot gevolg heeft gehad dat de communicatie tussen haar en haar begeleidster dermate summier en onduidelijk was, dat het voor haar onmogelijk was om de gemaakte vergissing te kunnen voorkomen. Zij kon uit het e-mailverkeer immers onmogelijk afleiden dat haar LIO-overeenkomst niet werd goedgekeurd, vermits de communicatie omtrent de beslissing om de LIO niet te valoriseren dubbelzinnig was geformuleerd. Ze benadrukt dat zij ervan uitging dat de LIO van Engels op 50% bleef staan omdat de LIO van Engels op dat moment nog maar voor de helft was aangelegd. Ze wijst erop dat zij vervolgens het LIO-lessenrooster heeft doorgestuurd naar de docent, die hierop niet heeft gereageerd. Het vermoeden van verzoekende partij dat de LIO kon doorgaan werd zo dan ook bevestigd.

Vervolgens stelt verzoekende partij dat zij door de gebrekkige begeleiding ook nooit de nodige feedback heeft gekregen, waardoor ze niet de kans heeft gehad om eventuele werkpunten aan te passen. Zo werd ze pas in april in kennis gesteld van het feit dat haar lesvoorbereidingen volgens de begeleidster niet aan de normen voldeden. Verzoekende partij stelt dat haar LIO-map lesvoorbereidingen op dezelfde manier waren gemaakt zoals zij geleerd had tijdens de les, maar toch besliste haar begeleidster dat deze onvoldoende waren. Aangezien er geen feedback op haar lesvoorbereidingen kwam, ging zij ervan uit dat dit in orde was. Verzoekende partij wijst erop dat ‘Groeistage 2’ de praktijkcomponent van de opleiding zou moeten voorstellen. Volgens haar is er echter niet op praktijk geoordeeld: de ‘begeleiders’ zijn niet komen observeren tijdens de LIO’s en zij heeft zelf om feedback moeten vragen.

Ten slotte stipt verzoekende partij aan dat de oplossing die verwerende partij voor de situatie gaf, namelijk dat zij alsnog stagelessen zou inplannen, doet blijken dat verwerende partij geen realistisch beeld heeft over de praktijksetting van een leerkracht. Verzoekende partij benadrukt dat zij les gaf op de door verwerende partij toegewezen stageschool ter vervanging van haar stagementor. Daardoor was er geen mentor aanwezig om elke les te observeren. Verwerende partij heeft zelf ook geen andere stageschool aangewezen of zelf een oplossing gezocht. Verzoekende partij moest dan ook, net voor de examenperiode van juni, zelf op zoek gaan naar een leerkracht Engels die zich tien uren kon vrijmaken om elke les te observeren en

te evalueren, wat niet realistisch is. Verzoekende partij benadrukt dat haar cijfer een direct gevolg is van de gebrekkige begeleiding en feedback van verwerende partij.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoekster niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In casu betwist verzoekster het feit dat ze geen punten kreeg toegekend op het opleidingsonderdeel “Groeistage 2” (voor het onderwijsvak Engels) op grond van een onvolledige stage. De grief van verzoekster betreft in het bijzonder het feit dat voor groeistage 2 een LIO-stage aan een secundaire school niet volledig werd aanvaard ter valorisatie van de praktijkcomponent, terwijl zij hiertoe het recht had. Gezien de vakdidacticus Engels derhalve een onvolledige stagemap ontving, werd verzoekster als niet geslaagd verklaard voor de groeistage 2.

De Raad komt op basis van het dossier tot de volgende vaststellingen:

- (1) Studenten worden bij de start van het academiejaar geïnformeerd over het verloop, de procedure en de invulling van de praktijkcomponent via het document ‘Wegwijzer leraar in opleiding (zie stuk 6 van verwerende partij) (gedrukte versie en digitaal aangeboden via Blackboard) en via een introductiesessie bij de start van het academiejaar op 26 september 2017. De Raad stelt verder vast dat de student in dit document op duidelijke wijze wordt geïnformeerd over de nodige formulieren, de procedure en de honorering van de praktijkcomponent.
- (2) Verzoekster diende een correcte aanvraag in voor valorisatie voor groeistage 1 (onderwijsvak Nederlands) en groeistage 2 (onderwijsvak Engels) op basis van een formulier. Zij was vertrouwd met de werkwijze. Voor groeistage 1 (Nederlands) werd haar LIO-aanvraag, na verlenging in de loop van het academiejaar, voor 100% goedgekeurd.
- (3) De valorisatie voor groeistage 2 werd – op basis van het aantal te geven lessen – toegestaan voor 50% (zie stuk 7 van verwerende partij). Voor deze toegestane LIO-opdracht diende verzoekster een LIO-map in.

(4) In het vademeicum van de SLO (zie stuk 4 van verwerende partij – pagina 29 en pagina 83-84) wordt vermeld dat de vakdidacticus (beide docenten ingeval van twee vakken) akkoord moet gaan met de valorisatie. Ingeval van een niet-akkoord moet de student een reguliere stage lopen. De student wordt erop gewezen dat wanneer in het kader van de zoektocht naar een onderwijsopdracht de school een overeenkomst aanbiedt, dit nog geen garantie biedt op een valorisatie. In het document wordt ook duidelijk aangegeven dat de begeleiding dient te gebeuren door zowel de mentoren van de school als de stagebegeleiders van de hogeschool. Ingeval van een negatieve beslissing (zoals *in casu* voor 50%) kan de student de onderwijsopdracht wel aanvaarden, zonder dat dit echter geldt als LIO-overeenkomst. De student moet dan nog een gewone stage lopen.

(5) De beoordeling van de valorisatie gebeurt op basis van volgende criteria: omvang en context van de lesopdracht en aansluiting van de lesopdracht bij de vakdidactiek. Verder wordt in de wegwijzer indicatief de invulling van het begeleidingsproces aangegeven en wordt de wijze van evalueren meegedeeld. De evaluatie gebeurt op basis van de documenten van alle partijen (stagebegeleider, mentor en student). De vakdidacticus geeft de eindbeoordeling. Het geven van punten is enkel mogelijk als de stagemap volledig in orde is. Een onvolledig dossier wordt niet beoordeeld. Slagen voor beide vakdidactieken is nodig, in voorkomend geval. Ingeval van het niet slagen voor een LIO-stage kan de praktijkcomponent gevuld worden in de vorm van een reguliere stage.

Verzoekster brengt concreet volgende grieven aan:

- De motivering van het intern beroepsschrift, die niet strookt met het feit dat de stageschool waar de LIO-baan is uitgevoerd door verwerende partij zelf werd aangegeven en verzoekster vervolgens op haar verzoek een LIO-baan kreeg aangeboden door de stageschool;
- Een gebrek aan begeleiding en informatie vanuit de hogeschool;
- De onmogelijkheid om een reguliere stage te plannen in april;
- Beoordeling van de oefenlessen door verschillende docenten;
- De onregelmatige weigering van de valorisatie van de LIO- baan.

De grieven van verzoekster betreffen *in fine* twee aspecten: de ongeldigheid van de valorisatie en het tot stand komen van de beoordeling. De Raad onderzoekt vooreerst de al dan niet regelmatigheid van de valorisatie. De Raad treedt verwerende partij bij waar zij stelt dat de valorisatie van de stage geen recht van een student betreft. Dat wordt ook duidelijk in de

wegwijzer en het Vademeicum Praktijkcomponent, die aan de student werden meegeleerd (zie ook de hoger weergegeven vaststellingen). De reglementering geeft duidelijk aan dat het aanbod door de stageschool en de effectieve uitvoering van de stage *an sich* geen recht geeft op een valorisatie. Verzoekster was hierover dus duidelijk geïnformeerd en kon in principe tijdig opteren voor een reguliere stage.

De Raad stelt verder vast dat verzoekster op 16 november 2016 voor de eerste maal op de hoogte werd gebracht van de honorering van de LIO-stage voor 50%. Dit gebeurde via het evaluatiedocument (zie stuk 7 van verwerende partij). Nog op dit evaluatiedocument, noch in de bijhorende e-mail van 16 november 2016 werd een motivering gegeven voor de gedeeltelijke honorering. Vervolgens werd de verlenging van de valorisatie voor groeistage 2 (Engels), zoals werd aangevraagd door verzoekster, niet toegekend door het vakdidactische team (zie stuk 11 van verwerende partij: e-mail van 24 februari 2017). Voor feedback werd verwezen naar de vakdidactici. Op het valorisatiedocument van 28 februari 2017 (zie stuk 10 van verwerende partij) werd evenmin een motivering gegeven voor de weigering.

Ook in de e-mail van 20 april 2017 werd vooreerst geen toelichting geven omtrent de weigering. Op vraag van verzoekster naar meer informatie werd vervolgens meegeleerd dat zo geoordeeld werd omdat zij baat had bij 10 uur mentorbegeleiding voor Engels. Er werd ook gesteld dat dit op haar valorisatiedocument diende te staan. Verzoekster vroeg vervolgens naar de specifieke reden voor de weigering. Verzoekster stelde dat de mening enkel gebaseerd is op enkele lesvoorbereidingen. De mentoren zijn ook niet langsgekomen. Op 26 april 2017 werd aan verzoekster meer uitleg gegeven over de tekortkomingen die werden vastgesteld in de lesvoorbereidingen en wat haar stagemap betreft, die onvolledig was. Er werd tevens verwezen naar het stagevademecum (pagina 91). Op basis daarvan werd de verlenging van de LIO-baan geweigerd.

Verwerende partij was van oordeel dat – op basis van de evaluatie die voorlag van de eerste LIO-stage – voor verzoekster meer intensieve begeleiding door mentoren inzake de vakdidactiek Engels noodzakelijk was. Dit kan enkel in het kader van een reguliere stage georganiseerd worden (zie stuk 14 van verwerende partij: e-mail van 31 mei 2017).

An sich is een dergelijke motivering niet kennelijk onredelijk. De Raad stelt echter vast dat de al dan niet valorisatie conform de criteria die verwerende partij zelf heeft opgesteld,

normaliter gebeurt op basis van de volgende uitgangspunten (welke een invloed hebben op de mate van honorering (zie stuk 6 van verwerende partij: *wegwijzer LIO punt 4.2.*):

(1) Omvang en context van de lesopdracht: wat dit criterium betreft werden geen opmerkingen geformuleerd ten aanzien van verzoekster. Verzoekster kreeg zelf in september het voorstel van de stagecoördinator, mevrouw [A.A.], om een stage in het tweede semester te lopen in deze school, ingeval ze minstens 20 stagelessen kon geven. Naar omvang toe kon deze stage *prima facie* volgens de richtlijnen georganiseerd worden in deze school (zie stuk 12 van verwerende partij: e-mail van 16 september 2016 van deze coördinator). Verzoekster voldoet *prima facie* wel aan de overige criteria in verband met de omvang van de stage (volgtijdelijkheid met andere opleidingsonderdelen, duur en moment van de aanvraag, ...). Deze motieven werden evenmin opgeworpen om de valorisatie te weigeren. Ook de context waar de student lesgeeft, wat leerkansen betreft, werd niet als grond voor weigering opgeworpen. Gezien deze stageschool bij aanvang ook werd voorgesteld door de hogeschool zelf lijkt de context bovendien redelijkerwijze geschikt te zijn voor een vakdidactische organisatie van de stage.

(2) Aansluiting van de lesopdracht bij de gevuldte vakdidactiek: verzoekster voldoet *prima facie* aan de gestelde instapvoorraarden voor de twee vakdidactieken. Uit het dossier blijkt niet dat ze niet over het basisdiploma beschikt. Verzoekster heeft de oefenlessen voor beide vakdidactieken gevolgd. Dit criterium wordt ook niet als motivering weerhouden. Er werd evenmin onderzocht welke verschillende mogelijkheden van valorisatie voorlagen in functie van de aansluiting op de vakdidactiek.

Tijdens de zitting werd omtrent deze punten evenmin meer verduidelijking verschafft. Uit het dossier blijkt derhalve niet in hoeverre verzoekster niet zou voldoen aan de vooropgestelde uitgangspunten om al dan niet een honorering toe te staan. De Raad concludeert dat de eerste vraag tot valorisatie voor groeistage 2 met een beperking tot 50% niet werd gemotiveerd. Verzoekster werd vervolgens geweigerd voor een verlenging van de valorisatie voor het tweede luik op grond van het feit dat ze nog meer intensieve begeleiding nodig had. Dit werd als motivering gegeven naar aanleiding van haar vraag tot verduidelijking. Dit werd beoordeeld op basis van haar reeds afgelegde LIO-stage.

De Raad kan op basis van het voorliggend dossier, in het licht van de beperkte motivering, niet nagaan of de afwijzing conform de in het vademecum geformuleerde uitgangspunten en de vooropgestelde richtlijnen is gebeurd. De Raad kan op basis van voorliggend dossier

evenmin nagaan of de motivering die later werd meegeleerd – gebaseerd op de gebrekkige voorbereidingen en de nood aan meer begeleiding – afdoende is en steun vindt in het stagedossier.

Het middel is gegrond in de mate dat de motivering voor de weigering van de valorisatie niet afdoende is om na te gaan of de weigering regelmatig, conform de criteria in het vademecum, is gebeurd en niet kennelijk onredelijk is. *Prima facie* voldoet verzoekster aan deze criteria naar omvang en vakdidactiek toe en ook wat de instapvoorraarden betreft. De weigering op grond van de nood aan extra begeleiding vastgesteld op basis van de LIO-stage in het eerste semester verklaart de beperking tot 50% niet en vindt *prima facie* geen steun in de richtlijnen om al dan niet een verlenging toe te staan en evenmin in een onderliggend stagedossier.

De Raad stelt verder vast dat de examenbeslissing vervolgens is gebaseerd op de aanwezigheid van een onvolledige stagemap omdat de afgelegde LIO-baan voor het tweede semester niet aanvaard werd. Op basis van voorliggende beslissing met motivering en onderliggend dossier, kan de Raad niet nagaan of deze weigering geldig is doorgevoerd en of de examenbeslissing, gebaseerd op de aanwezigheid van een onvolledige stagemap, overeind kan blijven.

In zoverre de interne beroepsinstantie van oordeel is dat de weigering van de validatie van de LIO-stage geen steun vindt in de richtlijnen en het dossier, dient zij verzoekster de mogelijkheid te geven om een aanvullende LIO-map in te dienen van de afgelegde stage in het tweede semester. Verzoekster dient vervolgens, op basis van deze documenten, een beoordeling te krijgen op de volledige stage.

De overige middelen dienen in afwachting van een nieuwe gemotiveerde beslissing van verwerende partij wat de valorisatie betreft niet verder onderzocht te worden, gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

Het middel is gegrond in de aangeven mate.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2017.

2. De bevoegde instantie van verwerende partij zal, rekening houdend met de hogervermelde overwegingen, uiterlijk tegen 11 september 2017 een nieuwe beslissing nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 30 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	Kamervoorzitter
Jean Goossens	bijzitter
Piet Versweyveld	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 28 augustus 2017

Arrest nr. 3.748 van 7 september 2017 in de zaak 2017/197

In zake: Evy RAES
Woonplaats kiezend te 2100 Deurne
Schotensesteenweg 105

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 10 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 26 juni 2017 waarbij aan verzoekster een score van 9/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproject Fotografie’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 28 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Stevie Van Houdenrogge en mevrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding ‘Master in de beeldende kunsten’.

Voor het opleidingsonderdeel “Masterproject Fotografie” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat de student enkel uit artistieke promotoren kan kiezen, en dat de door haar voorgestelde persoon daar niet toe behoorde. Ze benadrukt dat een andere keuze niet mogelijk was, vermits er dit academiejaar slechts twee artistieke promotoren ter beschikking waren. De interne beroepsinstantie stelt vervolgens dat uit het dossier blijkt dat er verschillende begeleidingsmomenten zijn georganiseerd, waarop de student evenwel vaak niet aanwezig was. Zo bleef ze afwezig op een aantal verplichte ateliers, een lezing, een presentatie en twee studiereizen. Volgens de interne beroepsinstantie wordt de bewering dat de docenten onbereikbaar waren of voorrang zouden hebben gegeven aan hun internationale projecten tegengesproken door de neergelegde kalender met geplande afspraken. Daarnaast benadrukt de interne beroepsinstantie dat er op 15/12 masterpresentaties waren voor de hele groep studenten en het voltallige docentenkorps, waar ook feedback werd gegeven; dat er op 21/04 een pre-jury was waar feedback werd gegeven door externe juryleden en dat er op 26/04 een nabesprekking was van dit pre-jurymoment.

Verder stelt de interne beroepsinstantie dat op toonmomenten alle praktijkdocenten aanwezig zijn, maar dat het ‘toonmoment’ waarnaar de student verwijst een tentoonstelling betreft die ze op eigen initiatief heeft opgezet. Ze merkt ook op dat de verplaatsing van de werken van de student werd ingegeven door het gegeven dat de ruimte erg klein was en de student niet aanwezig was op het moment waarop de docent met alle studenten had afgesproken om samen naar de exposuiting te gaan en er de werken op te stellen. De student bleek reeds op voorhand haar werken geïnstalleerd te hebben, zonder rekening te houden met de andere studenten.

De interne beroepsinstantie is ook van oordeel dat voor het overige, de feitelijke beweringen van de student met betrekking tot vooringenomenheid en/of negatieve beoordelingen niet worden aangetoond, tegengesproken worden door het dossier en ontkend worden door de

docenten. Ze merkt op dat volgens de docenten de student niet openstaat voor adviezen en richtlijnen.

Volgens de interne beroepsinstantie blijkt uit het dossier dat de artistieke jury wel degelijk heeft geoordeeld over alle vooropgestelde competenties. Zo wordt ingegaan op de locatie en op het ‘Wunderkammer-effect’. De jury stelde dat er zeker sprake is van ondersteunend onderzoek, maar dit wordt onvoldoende artistiek verwerkt tot een persoonlijk standpunt en het geheel blijft beperkt tot een louter illustratief resultaat. Ze is ook van oordeel dat het werk niet goed communiceert en dat er sprake is van een conceptuele verwarring tussen een aantal uitgangspunten. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de jury de experimenten met materialen en technieken zeker heeft geapprecieerd, maar dat deze onvoldoende zijn doorgedreven om te resulteren in sterke beelden. De interne beroepsinstantie stelt vast dat uit het dossier blijkt dat de interne en externe jury tot dezelfde conclusie zijn gekomen en dezelfde punten hebben toegekend. Ze verduidelijkt tenslotte dat de interne jury, in het bijzonder na grondige evaluatie van het gevolgde traject gedurende de afgelopen twee jaar, tot de conclusie kwam dat de student de omschakeling van het commerciële opdrachtgerichte veld naar een autonome artistieke praktijk, wat de kern is van wat een master in de beeldende kunst/fotografie beoogt, niet heeft gemaakt.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.057 van 14 september 2016 in de zaak 2016/233 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“Verzoekende partij vecht de beslissing van de interne beroepsinstantie waarbij haar score voor het opleidingsonderdeel “Masterproject fotografie” (30 studiepunten) wordt gehandhaafd, aan.

In eerste instantie werpt verzoekende partij op dat de artikelen 6, 7 en 8 van het juryreglement zijn geschonden. Overeenkomstig artikel 6 van het Juryreglement worden voor het opleidingsonderdeel Masterproject naast de interne juryleden ook externe juryleden

uitgenodigd. Tevens vermeldt het artikel dat de beoordeling van de externe juryleden voor 50% en deze van de interne juryleden eveneens voor 50% meetelt. Artikel 6 bepaalt daarnaast dat elke groep bij de beoordeling te werk gaat zoals bij de bachelorbeoordeling.

De Raad kan op het juryblad vaststellen dat het document “Jury_MASTERs_Fotografie_15_16 – JURYBLAD EINDEVALUATIE – niet voor studenten!” (hierna: “Juryblad eindevaluatie”), waarin de evaluatie van het werk van verzoekende partij is weergegeven en commentaar is opgenomen (boven de tabel leest de Raad: “Jury eindevaluatie overzicht commentaren + akkoord juryleden”) in de kolommen “algemeen commentaar”, “masterproject fotografie” en “ondersteunend onderzoek fotografie”, door zowel interne als externe juryleden op 17 juni 2016 is ondertekend voor akkoord.

Aldus blijkt het betrokken document door zowel de interne als de externe juryleden gedragen. De Raad kan op basis van dit formulier evenwel niet vaststellen of de beoordeling van de externe juryleden voor 50% en deze van de interne juryleden eveneens voor 50% meetelt. Dat alle juryleden bij de totstandkoming van de evaluatie betrokken zijn, betekent immers nog niet dat de beoordeling van elk van de twee “groepen” (interne jury enerzijds en externe jury anderzijds) voor 50% meetelt.

De antwoordnota geeft aan dat zowel de interne jury als de externe jury verzoekende partij hebben beoordeeld en dat zij na beraadslaging beide tot dezelfde evaluatie kwamen. De Raad stelt vast dat de interne en externe juryleden tot een gezamenlijke score kwamen. De Raad stelt vast dat het oordeel van de jury volgens artikel 7 van het juryreglement wordt uitgedrukt in commentaar- of adviesvorm en in punten in gehele getallen op 20. De Raad sluit niet uit dat beide groepen ook initieel dezelfde score in gedachten hadden of dat beide groepen in een beraadslaging, waarin het gewicht van hun beider stem een 50%-aandeel vertegenwoordigde, tot deze score gekomen zijn, doch vindt hiervoor geen indicatie in het dossier. Dat alle juryleden de evaluatie voor akkoord ondertekenden, betekent nog niet dat de beoordeling van de externe juryleden voor 50% en de beoordeling van de interne juryleden voor 50% heeft meegeteld. De stem van of de evaluatie door één van beider kan zwaarder hebben doorgewogen in de totstandkoming van het eindresultaat dan de evaluatie van de andere.

De Raad ziet op het document met de eindevaluatie van de jury wel een quatering van 9 op 20 staan, maar kan niet vaststellen of en hoe dit examencijfer door het samenspel van de beoordelingen door de interne en externe jury, zoals beoogd in artikel 6 van het juryreglement, tot stand is gekomen. Op basis van het dossier tast de Raad ter zake in het

duister. Bijgevolg kan hij uit de motivering van de beslissing onvoldoende afleiden dat het vermelde artikel uit het juryreglement is nageleefd.

Verwerende partij wijst de Raad ook op een “eindevaluatie” die de feedback van de (beide) jury(’s) samenbrengt. Het komt de Raad voor als een samenvattend document, dat teruggaat op het document “Juryblad Eindevaluatie” van 17 juni 2016. De Raad kan moeilijk vaststellen van wie het niet-ondertekende document “Feedback eindevaluatie” precies uitgaat. Hoewel het document verwijst naar de datum van de jurypresentatie (MA, 17/06/2016) is het voor de Raad niet duidelijk of dit document op deze dag is opgesteld en indien niet, wanneer wel. Evenmin kan de Raad aan de hand van dit document vaststellen of het aangehaalde artikel 6 van het juryreglement is nageleefd. Uit niets in het document blijkt aan welke “groep” welke elementen in de evaluatie zijn toe te schrijven, nog daargelaten welk gewicht de evaluatie – die trouwens in geen van de documenten aan een (nog daargelaten in een cijfer uitgedrukt) eendoordeel van de beide respectieve groepen verbonden is – van elk van de groepen heeft gehad.

De interne beroepsbeslissing stelt dat uit de toelichting in het dossier blijkt dat de interne en de externe juryleden na beraadslaging tot dezelfde conclusie zijn gekomen en identieke punten hebben toegekend. Niettegenstaande deze stelling is het de Raad bij lezing van het dossier niet duidelijk of de beoordeling van de “interne” en de “externe” juryleden elk voor 50% heeft meegeteld voor de beoordeling van het “Masterproject” en of, conform art. 6, b van het juryreglement, binnen elke groep een beoordeling heeft plaatsgevonden. Het aangehaalde artikel bepaalt immers:

“b. Master:

- Voor de beoordeling van het opleidingsonderdeel ‘Masterproject’ worden naast de interne juryleden ook externe juryleden uitgenodigd. De beoordeling van de externe juryleden telt voor 50% mee en die van de interne juryleden voor 50%. Binnen elke groep gaat men te werk zoals bij de bachelorbeoordeling.”.

Wat dit betreft, herneemt de Raad het document “Feedback eindevaluatie” dat enkel opmerkingen betreffende het “Masterproject Fotografie” bevat. Bij “Algemene commentaar” en “Ondersteunend onderzoek Fotografie” treft de Raad geen opmerkingen aan. De Raad leest meer bepaald het volgende in dit document, dat goeddeels wordt hernomen in de aangevochten beslissing:

“De locatie biedt geen meerwaarde aan het project. De betekenis en context van het kasteel worden genegeerd. De projectie op het plafond overtuigt niet – de beeldkeuze lijkt arbitrair en

inwisselbaar, het aanwezige daglicht vertrouebelt de projectie en de beelden zijn niet erg zichtbaar.

Het ‘Wunderkammer’-effect blijkt steken in een versnipperd geheel. Er is zeker sprake van ondersteunend onderzoek maar dit wordt onvoldoende artistiek verwerkt tot een persoonlijk standpunt en het geheel blijft steken in een louter illustratief resultaat.AF9

Het werk communiceert niet goed: de installatie heeft uitleg nodig want visueel komt het niet over. Welke plaats krijgt de toeschouwer in deze ‘wunderkammer’?

Er is sprake van conceptuele verwarring tussen een aantal uitgangspunten: wil de fotografe de perceptie aanreiken die patiënten met dementie ervaren, of is het eerder de bedoeling om een scala van technieken waarbij de grenzen van fotografie verkend worden, te presenteren? De experimenten met materialen en technieken worden zeker geapprecieerd, maar zijn onvoldoende doorgedreven om te resulteren in sterke beelden, het geheel blijft steken in een opeenstapeling van studies en tests.”.

In het document “Juryblad Eindevaluatie”, waar de interne beroepsbeslissing bovendien niet naar verwijst en dat eerst tijdens de procedure voor de Raad wordt bijgebracht, treft de Raad in de kolom “Masterproject Fotografie” de volgende opmerkingen aan:

- “problematisch
- is dit masterwaardig ?
- de ATTITUDE is problematisch
- verouderde taal
- geen proces afgelegd
- er zit iets geforceerd in
- weinig gevoeligheid
- Het werkt gaat te letterlijk om met de problematiek v. dementie
- Het werk communiceert niet.”

Niettegenstaande bepaalde overeenkomsten tussen beide documenten is het de Raad niet onmiddellijk duidelijk of het document “Feedback eindevaluatie”, waarvan de Raad niet kan uitmaken van wie het precies uitgaat, de feedback van beide jury’s louter samenbrengt.

De Raad neemt ook kennis van de in het document “Juryblad Eindevaluatie” vermelde opmerkingen in de kolom “Algemene commentaar”. De Raad leest het volgende:

“<WUNDERKAMMER>

Jury begrijpt het werk niet. De bezoeker heeft geen plaats. Wat ze wil vertellen overtuigt visueel niet.

ROOKMACHINE geslaagd (DIMENSIE/DEMENTIE)

INSTALLATIE heeft uitleg nodig – geplooide Textielprints-/Communicatieprobleem.

Ze heeft geen keuze gemaakt – ‘special effects’ – niet genereus/wat gun je de toeschouwer”.

Tevens leest de Raad in de kolom “Ondersteunend onderzoek Fotografie”, dat trouwens betrekking lijkt te hebben op een afzonderlijke opleidingsonderdeel (15 studiepunten) waarvoor verzoekende partij een creditbewijs behaalde (13 op 20):

“(...) Is te veel verlaten waardoor lijnen en aanknopingspunten (kapstokken) verdwijnen”.

Ook indien deze opmerkingen in overweging worden genomen blijft het onduidelijk hoe zij zich precies verhouden tot het document “Feedback Eindevaluatie”.

Bovendien is het voor de Raad evenmin duidelijk hoe de opmerkingen in de beide hierboven aangehaalde documenten zich verhouden tot de eindcompetenties die met het opleidingsonderdeel worden beoogd. De Raad brengt de eindcompetenties, zoals vermeld in de ECTS-fiche, hieronder in herinnering. Zij luiden als volgt:

“De student(e)

- maakt een bewuste keuze uit verworven artistieke inzichten en vaardigheden en past deze toe in het autonome onderzoeksproject – verwezenlijkt een eindproject: de masterproef
- kan een artistiek project concipiëren, organiseren, documenteren, presenteren en argumenteren voor deskundigen uit het werkveld
- ontwikkelt inzichten in diverse verschijningsvormen van de beeldcultuur
- beschikt over een brede kennis en gefundeerd inzicht in de traditionele en actuele (audiovisuele) kunsten
- is vaktechnisch, theoretisch en inzichtelijk voorbereid om als kunstenaar, vormgever, leraar of deskundige het werkveld te betreden.

Het bereikte gespecialiseerde niveau wordt gewaardeerd door het culturele werkveld en het bredere publiek.

Na de opleiding is de student voorbereid om als autonoom kunstenaar aan de slag te gaan. Velen kiezen ook voor toegepaste fotografie (architectuurfotografie, mode, documentaire of journalistieke opdrachten...). Een aantal van onze studenten komt ook in het onderwijs terecht en geeft les in kunsthistoria's, het deeltijds of hoger kunsonderwijs.”.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie dat uit het dossier blijkt dat de artistieke jury over alle vooropgestelde competenties heeft geoordeeld. Het is de Raad op basis van de evaluatiedocumenten niet mogelijk vast te stellen of dit het geval is. Evenmin kan de Raad uit deze documenten afleiden welke eindcompetenties door verzoekende partij niet zijn bereikt en waarom zulks het geval is. De Raad merkt wat dit betreft nochtans op dat in het juryverslag de in de ECTS-fiche beoogde eindcompetenties van het opleidingsonderdeel als referentiekader wordt gebruikt. Ten overvloede merkt de Raad op dat ook de scores die

verzoekende partij voor de andere opgenomen opleidingsonderdelen, waaronder de “masterclasses”, de relevantie van de verduidelijking van het onvoldoende behaald hebben van de beoogde eindcompetenties kunnen illustreren. Het is de Raad op basis van de dossiergegevens allerminst mogelijk vast te stellen dat aan deze in artikel 7 van het juryreglement vervatte verplichting is voldaan. Ook wat dit betreft, kan verwerende partij niet volstaan met de in de interne beroepsbeslissing opgenomen overweging dat uit het dossier blijkt dat de artistieke jury wel degelijk over alle vooropgestelde competenties heeft geoordeeld. Hierbij is het voor de Raad niet duidelijk of de artistieke jury de interne dan wel de externe juryleden, of beide groepen betreft. De onduidelijkheid voor de Raad situeert zich tegen de achtergrond van artikel 1 van het juryreglement. Dit artikel bepaalt dat de interne leden van de jury personeelsleden zijn die belast zijn met onderwijsactiviteiten aan de betrokken student of belast met onderwijsactiviteiten binnen de betreffende afstudeerrichting en/of keuzediscipline. De externe leden zijn personen – al dan niet in dienst van de verwerende partij – die omwille van hun expertise in het werkveld in staat zijn de domeinspecifieke competenties van de studenten te beoordelen. Het onderscheid strookt met de ratio van artikel 6 van het juryreglement. Het laat de mogelijkheid open dat beide jury's een verschillende beoordeling zouden kunnen formuleren en dan vervolgens tot een gezamenlijk eindcijfer komen. Bij de totstandkoming van het eindcijfer weegt het oordeel van elk van de jury's gelijk door.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie tevens dat, in het bijzonder na grondige evaluatie van het gevolgde traject gedurende de afgelopen twee jaar, de interne jury tot de conclusie kwam dat de student de omschakeling niet gemaakt heeft van het commercieel opdrachtgerichte veld naar een autonome artistieke praktijk, wat de kern is van wat de master in de beeldende kunst/fotografie beoogt.

De Raad ziet niet hoe de door de interne beroepsinstantie aangehaalde algemene conclusie van de interne jury terug te voeren is op de zich in het dossier bevindende evaluatieliedocumenten. Deze overweging spruit klaarblijkelijk voort uit het document “Toelichting op verzoekschrift [verzoekende partij] – beroep interne beroepscommissie inzake de studievoortgangsbeslissing”. De Raad tast in het duister over het ontstaan en de context van de evaluatie en de conclusie waartoe zij leidde. Evenmin ziet de Raad hoe deze overweging zich tot de te bereiken eindcompetenties verhoudt. Bovendien ziet de Raad, bij gebrek aan toelichting, niet in hoeverre een “evaluatie van het gevolgde traject gedurende de afgelopen twee jaar” de evaluatie van het Masterproefproject schraagt, in het bijzonder in zoverre de evaluatie betrekking heeft op een vorig academiejaar, waarin verzoekende partij het opleidingsonderdeel waarop de betwisting betrekking heeft overigens niet gevuld.

Het document verwijst in dit verband naar het voordeel van de twijfel dat bij de eindpresentatie van het schakeljaar van verzoekende partij aan verzoekster is gegeven betreffende de vraag of er sprake was van een geslaagde omschakeling van een professionele naar een academische bachelorgraad, welk voordeel de interne jury verzoekster bij de masterpresentatie niet heeft gegeven.

Tenslotte blijkt voor de Raad niet uit het dossier hoe de in de ECTS-fiche bedoelde toon-/controlemomenten, die plaatsvinden tijdens het academiejaar, overeenkomstig deze ECTS-fiche in de quoteringen zijn meegenomen. Daarenboven treft de Raad in het dossier geen enkel stuk aan dat verwijst naar de toonmomenten en de tussentijdse evaluaties die bij die gelegenheid zouden hebben plaatsgevonden.

Ten overvloede merkt de Raad op evenmin uit het dossier te kunnen afleiden waar de overweging van de interne beroepsinstantie dat de student, naar het oordeel van de docenten, niet open staat voor adviezen en richtlijnen, maar steeds haar eigen weg wenst te bewandelen, op terug te voeren is. Nergens wordt precies aangegeven welke adviezen en richtlijnen verstrekt zijn en vervolgens genegeerd werden. Evenmin is het duidelijk in hoeverre deze inschatting tot de handhaving van de eindevaluatie door de interne beroepsinstantie heeft bijgedragen.

De Raad slaat tenslotte acht op het door verwerende partij bijgebrachte document “Toelichting op verzoekschrift [verzoekende partij] – beroep interne beroepscommissie inzake de studievoortgangsbeslissing”, waarvan het de Raad niet duidelijk is van wie het uitgaat, wanneer het is opgesteld en hoe het in de beslissing van de interne beroepsinstantie is geïntegreerd. De Raad treft er daarenboven, in de beschrijving van de totstandkoming van het resultaat (bij “3) Vanuit deze evaluatiecriteria kunnen wij stellen dat de studente [verzoekende partij] niet aan alle criteria heeft voldaan.”, en dan meer bepaald bij het eerste punt van deze beschrijving: “Artistieke kwaliteit (creativiteit + authenticiteit)”), geen afdoend antwoord in aan op de onduidelijkheden waarmee hij geconfronteerd wordt betreffende de inbreng van de beide jurygroepen – intern en extern – in de totstandkoming van de eindbeoordeling. Uit deze beschrijving schijnt het de Raad minstens toe dat het zwaartepunt van de beoordeling, in strijd met de uitdrukkelijke tekst van het juryreglement, bij de externe juryleden ligt. De Raad leest er immers: “drie professionele actoren uit het werkveld hebben – los van enige beïnvloeding of vermeende vooringenomenheid van het docentenkorps – de eindpresentatie van [verzoekende partij] een onvoldoende als eindbeoordeling gegeven”. In elk geval vindt de Raad er geen indicatie dat het beoordelingsproces in overeenstemming is met het juryreglement. Wat de evaluatie van verzoekende partij in het licht van de

eindcompetenties, geformuleerd in de ECTS-fiche betreft, stelt de Raad wel vast dat de structuur van het document hiernaar verwijst en dat wordt toegelicht waarom verzoekende partij de betrokken competenties niet zou hebben bereikt. De Raad is echter van oordeel dat de door de juryleden ondertekende evaluatie en het samenvattende verslag de basis van de evaluatie vormen en dat het niet duidelijk is hoe de toelichting op het verzoekschrift zich hiermee verhoudt en in het bijzonder hierop terug te voeren is. Het is de Raad op basis van het betreffende stuk dan ook een raadsel of de in het niet identificeerbare document geformuleerde uitlatingen een weergave vormen van de elementen die de interne en externe juryleden tot hun (respectievelijke) beoordeling hebben gevoerd en door hen gedragen zijn, dan wel veeleer de persoonlijke reflecties van een anoniem gegriefd jurylid. Bovendien brengt het document geen klaarheid in betwiste punten als de rol van de toonmomenten in de beoordeling en bevat het ook elementen die niet onmiddellijk met de jurybeoordeling van het eindwerk van verzoekende partij in verband zijn te brengen.

De voorgaande overwegingen brengen de Raad tot het besluit dat de motivering van de aangevochten beslissing niet stand houdt. De motivering laat de Raad immers niet toe vast te stellen dat de aangevochten beslissing niet kennelijk onredelijk is. Evenmin kan de Raad op basis van de motivering de door verzoekende partij aangehaalde schendingen van de regelgeving, in het bijzonder van het juryreglement van verwerende partij, beoordelen.

Het middel is gegrond.

De overige middelen kunnen niet tot een verdere vernietiging leiden en dienen bijgevolg niet te worden onderzocht.

Rekening houdend met art. II.292, § 1, 2° Codex Hoger Onderwijs, met het belang van beide partijen bij een spoedige en definitieve afwikkeling van de aan de basis van de procedure voor de Raad liggende betwisting betreffende de studievoortgangsbeslissing met betrekking tot het “Masterproject Fotografie” in het licht van de start van het nieuwe academiejaar, met de overwegingen die de Raad tot een vernietiging hebben gebracht en om iedere mogelijke vooringenomenheid bij de beoordeling te vermijden, vraagt de Raad verwerende partij om, voorafgaand aan het nemen van een nieuwe beslissing, het werk van verzoekende partij aan een nieuwe beoordeling (conform haar juryreglement) door een anders samengestelde examenjury te onderwerpen.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.057 van 14 september 2016 in de zaak 2016/233 heeft de interne beroepsinstantie op 20 september 2016 een nieuwe beslissing genomen, waarbij zij aan de opleiding de opdracht geeft om, in overleg met de studente, een nieuw jurymoment met een anders samengestelde jury vast te leggen voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproject Fotografie’, en vervolgens een nieuwe gemotiveerde beslissing te nemen vóór 15 oktober 2016.

Op 5 oktober 2016 heeft het nieuw jurymoment plaatsgevonden en op 6 oktober 2016 ontvangt verzoekster bij schrijven een nieuw rapport. Zij behaalt een examencijfer van 8/20 voor het ‘Masterproject Fotografie’.

Bij aangetekend schrijven van 17 oktober 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.481 van 11 januari 2017 in de zaak 2016/573 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“De Raad stelt vast dat de aan verzoekende partij meegedeelde beslissingen zich beperken tot de beslissing van de interne beroepscommissie van 20 september 2016 houdende een “opdracht” aan de opleiding en de mededeling van een examenresultaat op 6 oktober 2016, dat werd vastgesteld na het nieuwe presentatiemoment van 5 oktober 2016.

Hoewel verzoekende partij in de brief van 6 oktober 2016 tevens werd meegedeeld dat de beslissing van de interne beroepscommissie haar diezelfde dag, met name op 6 oktober 2016, zou worden toegestuurd, is van dergelijke beslissing, behoudens indien het deze van 20 september 2016 zou betreffen, geen spoor aan te treffen in het dossier voor de Raad.

Uit een e-mail van 12 oktober 2016 van het diensthoofd administratie en organisatie leidt de Raad af dat de mededeling op de brief van 6 oktober 2016 waarmee verzoekende partij het puntenblad is toegestuurd op een vergissing berustte en dat geen zending meer zou volgen.

De Raad dient het verzoek dan ook te beoordelen in het loutere licht van het aan verzoekende partij bezorgde puntenblad. Andere elementen die de score verduidelijken zijn aan verzoekende partij niet bezorgd. Dat verzoekende partij in de aangehaalde e-mail is meegedeeld dat zij de feedback met betrekking tot het nieuwe jurymoment dat tot de

aangevochten score leidde na afspraak kon gaan inzien, voert de Raad niet tot een andere vaststelling.

De Raad merkt op dat verwerende partij weliswaar elementen aandraagt betreffende de nieuwe beoordeling en de motivering ervan, doch de Raad treft hiervan geen enkel spoor aan in de aangevochten beslissing. De Raad oordeelt dat toelichting bij de beslissing in het kader van de procedure voor de Raad niet van aard is een eventueel motiveringsgebrek in de procedure te verhelpen.

Op basis van de aan verzoekende partij meegedeelde beslissing tast de Raad dan ook volkomen in het duister met betrekking tot de wijze waarop (behoudens na de organisatie van een nieuw jurymoment) zij tot stand is gekomen en de motieven die ertoe hebben geleid. De Raad is bijgevolg in de onmogelijkheid vast te stellen dat het gezag van gewijsde van de beslissing van 14 september 2016 is gerespecteerd in de nieuwe beslissing. Evenmin kan de Raad vaststellen dat de beslissing niet kennelijk onredelijk en in overeenstemming met de toepasselijke regelgeving is.

In het licht van de opmerkingen in het verzoekschrift betreffende de nieuwe examenjury vindt de Raad het treffend in het dossier geen spoor te kunnen aantreffen van het overleg waaromtrent de Raad in het arrest van 14 september 2016 verzocht. De Raad beval – in het licht van de elementen die hem tot zijn beslissing van 14 september 2016 hebben gebracht – immers om, rekening houdend met de overwegingen van de Raad en in overleg met verzoekende partij, een datum en de modaliteiten te bepalen van een nieuw presentatiemoment, voorafgaand aan de door het bevoegde orgaan te treffen nieuwe beslissing betreffende de score voor “Masterproject Fotografie”.

Hoewel de Raad in zijn beslissing van 14 september 2016 wees op het belang te verduidelijken in hoeverre de scoretoekenning toelaat de evaluatie van het werk van verzoekende partij te koppelen aan de met het opleidingsonderdeel beoogde eindcompetenties (blijkens de ECTS-fiche), dient de Raad – in het licht van de opmerkingen van verzoekende partij over de verhouding tussen de beoordeling van haar werk en de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel – vast te stellen dat de verwerende partij zich in haar beslissing beperkt tot het toekennen van een cijfer, zonder enige verdere toelichting. Dat verzoekende partij de kans is geboden feedback te krijgen en met name het juryverslag kon inkijken, brengt de Raad in casu niet tot een andere conclusie. Het is voor de Raad immers onduidelijk hoe de inhoud van dit verslag in de aangevochten beslissing is geïntegreerd.

De Raad ziet in casu niet hoe sprake kan zijn van een beslissing waarvan de motivering toelaat vast te stellen dat zij een, in functie van de beoogde eindcompetenties, redelijke evaluatie in zich draagt. Tevens acht de Raad het een raadsel hoe hij aan de hand van de jurybeslissing van 5 oktober 2016 kan beoordelen of deze beslissing in overeenstemming is met zijn arrest van 14 september 2016. In het bijzonder kan de Raad niet vaststellen of bij het nemen van de nieuwe beslissing gevolg is gegeven aan het verzoek rekening te houden met de overwegingen uit voornoemd arrest. Wat het zonder meer toekennen van een cijfer aan verzoekende partij betreft, ordeelt de Raad dat dit te meer klemt nu verzoekende partij bij de herbeoordeling van haar werk wordt geacht in mindere mate de opleidingsdoelstellingen te hebben bereikt. Verzoekende partij kreeg initieel 9 op 20 en de nieuwe score luidt nu 8 op 20.

De Raad is dan ook van oordeel dat de aangevochten beslissing niet in overeenstemming met zijn beslissing van 14 september 2016 tot stand is gekomen. Minstens is het voor de Raad niet mogelijk, op basis van de loutere toekenning van een cijfer aan verzoekende partij, vast te stellen dat deze beslissing volledig conform is met de initiële vernietigingsbeslissing.

In het onmiddellijke verlengde van de opmerkingen van verzoekende partij betreffende de jurysamenstelling merkt de Raad ook op dat uit de beslissing niet blijkt dat bij de beoordeling de bepalingen van het Juryreglement (inonderheid de artikelen 6 en 7) zijn nageleefd. De Raad herinnert er in deze context aan deze opmerking ook in zijn overwegingen in het arrest van 14 september 2016 ten aanzien van de initiële evaluatie van het masterproject van verzoekende partij te hebben geïntegreerd.

De Raad stelt vast dat de antwoordnota van verwerende partij hieromtrent het volgende overweegt: “Deze jury heeft de masterproef van de studente volledig opnieuw beoordeeld en kwam unaniem tot hetzelfde resultaat van 8/20. Alle juryleden hebben de vaststelling van het resultaat en de motivering ondertekend.”. De Raad stelt vast dat alle juryleden het document “Jury eindevaluatie overzicht commentaren + akkoord juryleden” van 5 oktober 2016 hebben ondertekend. De Raad stelt wat dit betreft geen wezenlijk verschil vast met het op 16 juni 2016 door alle juryleden ondertekende document “Jury eindevaluatie overzicht commentaren + akkoord juryleden”. Op basis van de stukken van het dossier kan de Raad bijgevolg niet anders dan vaststellen dat het hem nog steeds niet duidelijk is waaruit moet blijken dat bij de beoordeling het juryreglement is nageleefd. Het document laat de Raad niet toe vast te stellen dat bij de nieuwe beslissing met de overwegingen hieromtrent in het arrest van 14 september 2016 rekening is gehouden en aldus het gezag van gewijde van de beslissing in acht is genomen.

Ten overvloede leest de Raad in het onderwijs- en examenreglement weliswaar dat het examencijfer definitief wordt vastgesteld door de verantwoordelijke voor het opleidingsonderdeel, maar hij ziet er tegelijk dat indien het beroep ontvankelijk en gegrond wordt verklaard, de interne beroepscommissie in de plaats van de betrokken verantwoordelijke voor het opleidingsonderdeel, examencommissie, toelatingscommissie of examentuchtcommissie een nieuwe beslissing neemt.

De Raad kan in het dossier echter geen elementen aantreffen waaruit blijkt dat de interne beroepscommissie de in haar beslissing van 20 september 2016 bedoelde gemotiveerde beslissing van de opleiding, na de samenstelling door deze opleiding van een nieuwe jury in overleg met de student, als instantie met “volheid van bevoegdheid” tot de hare heeft gemaakt door deze te bekrachtigen of in een beslissing van haar op enigerlei wijze te integreren. De Raad ziet bijgevolg niet dat de beslissing om een score van 8/20 aan verzoekende partij toe te kennen, uitgaat van het hiervoor bevoegde orgaan van verwerende partij.

Al deze elementen in acht genomen is de Raad genoodzaakt de bestreden beslissing te vernietigen.

De Raad gelast het bevoegde orgaan van verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen. Het instellingsbestuur zal, conform art. II.292 Codex Hoger Onderwijs, een nieuwe beslissing nemen in overeenstemming met de dragende redenen die hebben geleid tot de uitspraken van de Raad.

De Raad slaat tevens acht op art. II.292, § 1, 2° Codex Hoger Onderwijs. Hij leest er dat de behandeling van het verzoekschrift door de Raad kan leiden tot

“2° de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen studievoortgangsbeslissing, in welk geval de Raad het bestuur kan bevelen een nieuwe beslissing te nemen, onder door de Raad te stellen voorwaarden. Deze voorwaarden kunnen inhouden dat:

- a) een nieuwe examen(tucht)beslissing afhankelijk wordt gemaakt van de organisatie van een nieuw examen of een onderdeel daarvan. De Raad kan de termijn en de materiële voorwaarden bepalen waaronder deze organisatie moet gebeuren;
- b) een nieuwe beslissing houdende toekenning van een bewijs van bekwaamheid in voorkomend geval afhankelijk wordt gemaakt van de organisatie van een nieuw bekwaamheidsonderzoek of een onderdeel daarvan. De Raad kan de termijn en de materiële voorwaarden bepalen waaronder deze organisatie moet gebeuren,
- c) welbepaalde onregelmatige of onredelijke motieven bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing niet worden betrokken;
- d) welbepaalde regelmatige en redelijke motieven bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing

kennelijk in ogenschouw moeten worden genomen.”.

De Raad slaat tevens acht op de historiek van de betwisting die tot de huidige procedure voor de Raad heeft geleid en met name de duurtijd van het geschil, zodat de Raad van oordeel is dat een zo spoedig mogelijk definitief einde van het geschil in het belang van beide partijen zich opdringt.

Tevens slaat de Raad acht op het feit dat het werk van verzoekende partij door een nieuw samengestelde jury is beoordeeld en dat het minstens onduidelijk blijft in hoeverre hiermee tegemoet is gekomen aan de door de Raad in het arrest van 14 september 2016 en in het huidige arrest geuite bekommernissen. Daarenboven kan de Raad niet heen om het wantrouwen dat in de relatie tussen verwerende partij en verzoekster is geslopen. De Raad herinnert hierbij aan het reeds in het arrest van 14 september 2016 aangehaalde belang om iedere mogelijke vooringenomenheid bij de jury te vermijden.

Tevens slaat de Raad acht op het belang van de naleving van de toepasselijke bepalingen uit het juryreglement.

Om die reden beveelt de Raad verwerende partij de nieuwe beoordeling van het Masterproject van verzoekende partij door het hiertoe bevoegde orgaan van verwerende partij te laten voorafgaan door een nieuwe presentatie van het werk door verzoekende partij aan een nieuw samengestelde jury.

Verwerende partij zal bij de samenstelling van de jury waarborgen dat geen enkele vooringenomenheid de beoordeling kan beïnvloeden noch dat hiertoe in redelijkheid de schijn zou kunnen ontstaan. Bij de samenstelling van de jury zal erover gewaakt worden dat de deskundige juryleden voldoende affiniteit hebben met de doelstellingen van het “masterproject”, de betrokken discipline en het werk van verzoekende partij, om op ernstige wijze te beoordelen in welke mate verzoekende partij de eindcompetenties van het “masterproject” heeft behaald. De jury zal worden samengesteld in overleg met verzoekende partij.

Bij de totstandkoming van de score moet de naleving van het juryreglement, in het bijzonder wat de respectievelijke bijdrage van de interne en de externe jury tot de totstandkoming van de evaluatie betreft, worden gewaarborgd en deze naleving moet in de beslissing tot uitdrukking komen.

Indien de verwerende instantie geen nieuwe jury kan samenstellen met interne leden waaraan geen enkele schijn van vooringenomenheid kan kleven en die de nodige deskundigheid en affiniteit aan de dag kunnen leggen om het werk te beoordelen, kan de verwerende partij de interne jury samenstellen met personeelsleden uit andere instellingen, belast met onderwijsactiviteiten in een opleiding in hetzelfde competentiedomein als de door verzoekende partij gevuld opleiding.

De nieuwe externe leden dienen omwille van hun expertise in staat te zijn de domeinexpertise van verzoekende partij te beoordelen. Zij dienen in het werkveld actief te zijn en zullen niet aan de verwerende partij gebonden zijn en evenmin mag in hun hoofde van enige, zelfs schijnbare, vooringenomenheid sprake kunnen zijn.

Aangezien de presentatie van het eindwerk reeds voor de tweede keer moet worden overgedaan zal bij het vastleggen van hetgeen aangeleverd moet worden door verzoekende partij en het bepalen van de datum maximaal overleg worden gewaarborgd.

Het middel is gegrond.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.481 van 11 januari 2017 in de zaak 2016/573 heeft de interne beroepsinstantie op 13 februari 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie stelt vast dat op 2 februari 2017 een – in overleg met de studente – nieuw samengestelde jury is samengekomen. Volgens haar werd aan alle formaliteiten voldaan. Ze merkt op dat, om het correct verloop van de jurering te waarborgen, er bovendien een neutrale waarnemer werd ingeschakeld. De interne beroepscommissie herneemt vervolgens het juryverslag. Zij stelt vast dat de nieuwe jurering conform de door de Raad opgelegde richtlijnen is verlopen, en dat de beoordeling door een volstrekt objectieve jury is gebeurd, met een duidelijke motivering die verwijst naar de beoogde eindcompetenties. De interne beroepscommissie is van oordeel dat zij niet anders kan dan het oordeel van de jury te onderschrijven en te bekraftigen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 14 februari 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 februari 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.584 van 4 april 2017 in de zaak 2017/060 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“(...) De Raad is van oordeel dat verwerende partij terecht het belang van de permanente evaluatie aansnijpt. Ter zake leest de Raad in de ECTS-fiche dat toon- en controlesmomenten tijdens het academiejaar in de quoteringen worden meegenomen. In het verzoekschrift leest de Raad dat verzoekende partij nergens in de aangevochten beslissing kon lezen dat over haar (groei)proces is geoordeeld, terwijl zij aangeeft dat het belang van dit aspect van de evaluatie door de Raad tijdens de hoorzitting van 11 januari 2017 is opgemerkt.

De Raad kan in de aangevochten beslissing en de motieven ervan, zoals reeds in een eerder arrest aangestipt, niet afleiden hoe met dit aspect van de in de ECTS-fiche voorziene toetsing rekening is gehouden. Niets uit de beslissing van het interne beroepsorgaan wijst erop dat met deze verplichting uit de ECTS-fiche rekening is gehouden bij het bepalen van de score die aan verzoekende partij is toegekend. De Raad leest in het juryverslag weliswaar dat de student getuigt van werklust en inzet en een ruim vooronderzoek realiseerde, maar ziet niet in hoe deze loutere vermelding er blijk kan van geven dat aan de in de ECTS-fiche voorziene toetsingswijze is voldaan. Dit laat de Raad niet toe vast te stellen welke controlesmomenten/toonmomenten tijdens het academiejaar hebben plaatsgevonden en hoe zij mee zijn opgenomen in de quoteringen. Hierbij wezen opgemerkt dat uit de formulering van het luik “Toetsing” in de ECTS-fiche blijkt dat de “jurybeoordeling” (academiejaar – jurybeoordeling permanent (permanente evaluatie) – 100%) niet het toonmoment/controlesmoment is waarnaar de volgende passage in de ECTS-fiche verwijst :

*“- toon/controlesmomenten tijdens het academiejaar
(worden mee opgenomen in de quoteringen)”.*

In die zin kan de Raad niet anders dan vaststellen dat de beslissing vanuit dit oogpunt niet regelmatig is, met name niet in overeenstemming met de studiefiche voor het betrokken opleidingsonderdeel.(...)”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.584 van 4 april 2017 in de zaak 2017/060 heeft de interne beroepsinstantie op 8 mei 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie stelt vast dat op 2 februari 2017 een – in overleg met de studente – nieuw samengestelde jury is samengekomen. Volgens haar werd aan alle formaliteiten voldaan. Ze merkt op dat, om het correct verloop van de jurering te waarborgen,

er bovendien een neutrale waarnemer werd ingeschakeld. De interne beroepscommissie herneemt vervolgens het juryverslag. Zij stelt vast dat de nieuwe jurering conform de door de Raad opgelegde richtlijnen is verlopen, en dat de beoordeling door een volstrekt objectieve jury is gebeurd, met een duidelijke motivering die verwijst naar de beoogde eindcompetenties.

Verder stelt de interne beroepscommissie uit de nauwkeurige oplijsting van alle pedagogische activiteiten in het kader van de permanente evaluatie van de masters fotografie, opgesteld door de bevoegde docent, vast dat de student op verschillende van deze activiteiten afwezig was. Het gaat meer bepaald om de masterclass van 22 september 2015, een verplicht atelier van 1 december 2015, de studiereis naar Boedapest in maart 2016 en een verplicht atelier op 19 april 2016. De interne beroepscommissie verwijst ook naar de transcriptie van de feedback van de juryleden, die werd opgemaakt naar aanleiding van de prejury op 21 april 2016. Deze feedback werd aan de studenten voorgelezen. Zij merkt op dat hierin wordt gewezen op een aantal concrete kritieken: het gebrek aan een coherente scenografie (er wordt bij haar aangedrongen om hulp in te roepen voor dit luik), het ontbreken van een onderbouwde visie op het printen op stof, het bereiden van soep (zonder dit in een performance-context te kaderen), het proces dat wordt gearchiveerd in fichebakken, maar niet wordt getoond, enz. De interne beroepscommissie stelt vast dat deze commentaren in dezelfde lijn liggen als de bemerkingen welke tijdens de jurybeoordeling werden opgeworpen, zo onder meer de koppeling tussen de voorstudie en het artistieke eindresultaat, het gebrek aan toelichting door de student, de nood om keuzes te maken, enzovoort.

Daarenboven stelt de interne beroepscommissie vast dat de student tijdens verschillende controle- en toonmomenten afwezig was. Zij stelt dat de studente als tussentijdse quotering naar aanleiding van de controle- en toonmomenten tijdens het jaar een 9/20 heeft gekregen en destijds ook als eindscore een 9/20 heeft gekregen. De interne beroepscommissie is van oordeel dat, rekening houdend met de vaststellingen dewelke tijdens deze controle- en toonmomenten konden worden gedaan, in hoofde van de student ook tijdens het academiejaar niet kon worden vastgesteld dat zij de vereiste competenties bereikte. Op basis van deze vaststellingen kan volgens de interne beroepscommissie geen hogere score dan 9/20 worden toegekend.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 10 mei 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 mei 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 3.660 van 16 juni 2017 in de zaak 2017/144 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“(...) De Raad leest dat verzoekende partij aanvoert dat er nooit punten zijn gegeven doorheen het jaar. Zij vraagt zich af hoe de interne beroepscommissie in de aangevochten beslissing een oordeel kan vellen over een permanente evaluatie die slechts een korte tekst van de prejury omvat. Verzoekende partij vraagt zich tevens af waarom er plots een punt van 9 op 20 opduikt voor de permanente evaluatie.

De Raad stelt vooreerst vast dat verwerende partij in de aangevochten beslissing stelt “dat de studente als tussentijdse quotering naar aanleiding van de controle- en toonmomenten tijdens het jaar een 9/20 heeft gekregen”.

Evenwel treft de Raad in het dossier geen elementen aan die deze overweging van verwerende partij ondersteunen. Bij navraag hieromtrent bij verwerende partij – voor aanvang van de zitting – verduidelijkt zij evenmin uit welk dossierstuk de tussentijdse quotering waarnaar de interne beroepscommissie verwijst, mag blijken. Bovendien verklaart verwerende partij tijdens de hoorzitting dat, anders dan uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt, tijdens het academiejaar geen cijfermatige beoordeling aan verzoekende partij is gegeven. Verwerende partij verduidelijkt dat de interne beroepscommissie op basis van de daar voorgelegde stukken heeft geoordeeld dat het werk van verzoekende partij tijdens het academiejaar ook met een score van 9/20 zou zijn gequoteerd, en dat deze beoordeling – die tijdens het academiejaar niet in een specifiek cijfer is uitgedrukt – op deze manier werd meegegenomen in de eindbeoordeling door de interne beroepscommissie.

Deze toelichting kan tevens in de interne beroepsbeslissing worden gelezen, daar waar de interne beroepscommissie overweegt dat “rekening houdend met de vaststellingen dewelke tijdens deze controle- en toonmomenten konden worden gedaan, (...) in hoofde van de student ook tijdens het academiejaar niet kon worden vastgesteld dat zij de vereiste competenties bereikte en ook op basis van deze vaststellingen geen hogere score dan 9 op 20 kan worden toegekend.”.

De Raad stelt dus vast dat de cijfermatige tussentijdse beoordeling waarvan de beslissing van de interne beroepsinstantie gewag maakt, zoals verwerende partij ter zitting aangeeft, niet vorhanden is. De Raad betreurt dit, aangezien de verwerende partij deze tussentijdse score nochtans een wezenlijke rol toebedeelt in de motivering van de aangevochten beslissing van de interne beroepscommissie.

De interne beroepsinstantie lijkt wel overeenstemming met de ECTS-fiche na te streven door permanente evaluatie bij de beoordeling te betrekken, te weten de toon- en controlemomenten.

Het is voor de Raad echter op basis van de voorliggende beslissing van de interne beroepsinstantie, noch op basis van de ECTS-fiche of enig ander dossierstuk, duidelijk wat de verwachtingen ten aanzien van de studenten in het kader van de tussentijdse evaluatie waren. Evenmin kan de Raad vaststellen of de studenten van deze verwachtingen enigszins op de hoogte waren. Zo is het de Raad niet duidelijk welke elementen uit de permanente evaluatie precies in de eindscore worden meegenomen. Gaat het veeleer om inzet, dan wel progressie, of wordt tijdens de toon- en controlemomenten acht geslagen op de hele waaier aan eindcompetenties die in de ECTS-fiche worden vermeld?

Daarenboven stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie haar conclusie ook heeft gebaseerd op de afwezigheid van verzoekende partij tijdens pedagogische activiteiten in het kader van de permanente evaluatie. Het overzicht van deze pedagogische activiteiten werd door verwerende partij toegevoegd als stuk 8 in het administratief dossier. Het betreft een door de docent opgestelde kalender, waarbij hij bij sommige activiteiten de afwezigheid van verzoekende partij heeft aangeduid. Uit dit stuk, noch uit enig ander dossierstuk, blijkt naar het oordeel van de Raad welke van deze activiteiten als de in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlemomenten moeten worden beschouwd. Ook na verwerende partij hieromtrent om verduidelijking te hebben verzocht tijdens de hoorzitting, blijkt niet dat de door de interne beroepscommissie aangehaalde activiteiten waarop verzoekende partij afwezig was (bijv. een studiereis naar Hongarije) in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlemomenten betroffen.

Bovendien ziet de Raad in het dossier geen aanwijzingen voor het feit dat de studenten ervan op de hoogte zouden zijn gebracht welke van de in de kalender aangehaalde pedagogische activiteiten de in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlemomenten zouden zijn geweest. Daarenboven leert het dossier niet – zoals hierboven reeds werd aangehaald – wat de te beoordelen verwachtingen tijdens deze activiteiten zouden zijn geweest en hoe de studenten hieromtrent inzicht is verschafft.

De Raad betreurt eveneens de onduidelijkheid en verwarring die uit de stukken blijkt met betrekking tot de al dan niet afwezigheid van verzoekende partij op een aantal van de door de interne beroepsinstantie ter ondersteuning van de doorwerking van de permanente evaluatie op de eindbeoordeling aangestipte pedagogische activiteiten. Temeer nu de aan- of afwezigheid op de bedoelde activiteiten in de eindbeoordeling is meegenomen, zoals blijkt uit de beslissing van de interne beroepsinstantie, vindt de Raad het onzorgvuldig dat uit het dossier geen duidelijkheid blijkt over de registratie van de studenten tijdens de pedagogische activiteiten die de verwerende partij relevant acht voor de eindbeoordeling. Ook de hoorzitting brengt de Raad terzake geen duidelijkheid.

De voorgaande overwegingen in acht genomen, is de Raad van oordeel dat het onzorgvuldig is de in de beslissing van de interne beroepsinstantie – al dan niet vermeende – afwezigheden in het raam van de permanente evaluatie bij de bepaling van de eindscore mee te nemen. Tevens is de Raad van oordeel dat deze activiteiten, rekening houdend met de argumenten aangehaald in de aangevochten beslissing en de stukken van het dossier, niet in redelijkheid als toon- en controlesmomenten mogen worden aangemerkt, temeer vermits niet blijkt dat aan de studenten werd gecommuniceerd dat het toon- en controlesmomenten betroffen.

Zoals reeds vermeld, haalde verwerende partij tijdens de hoorzitting aan dat er geen tussentijdse quotering in de strikte zin van het woord is gegeven. Er is met andere woorden geen sprake, anders dan de beslissing van de interne beroepsinstantie vermeldt, van een tussentijdse evaluatie van 9 op 20. Daarentegen is de tussentijdse evaluatie meegenomen bij de totstandkoming van de eindscore van 9 op 20. De interne beroepsinstantie stelt dat ook tijdens het academiejaar niet is gebleken dat verzoekende partij de vereiste competenties heeft bereikt en dat zij daardoor ook op basis van deze vaststellingen geen hogere score dan 9 op 20 kan krijgen.

De Raad dient bijgevolg – rekening houdend met het feit dat verzoekende partij in het verzoekschrift onder meer de vraag stelt hoe de interne beroepscommissie een oordeel kan vellen over een permanente evaluatie op basis van slechts een korte tekst met betrekking tot de prejury – te onderzoeken of de overwegingen van de interne beroepsinstantie, die de facto vaststelt dat de tussentijds beoordeelde prestaties ook hoogstens 9 op 20 vertegenwoordigen, de beslissing kunnen dragen.

De Raad is zich bij deze beoordeling bewust van de beoordelingsruimte waarover hij beschikt en treedt dan ook niet in de plaats van de bevoegde beoordelaars binnen de hoger onderwijsinstelling. De Raad onderzoekt of de beslissing in overeenstemming is met de toepasselijke regelgeving, en of zij niet kennelijk onredelijk is.

Wat deze tussentijdse evaluatie betreft, verwijst de interne beroepscommissie naar “de transcriptie van de feedback van de juryleden, naar aanleiding van voormelde prejury op 21 april 2016, dewelke aan de studenten werd voorgelezen”. Het door verwerende partij ter zake bijgebrachte stuk lijkt een e-mail, uitgaande van [G.G.], doorgestuurd op 7 juni 2017 door [E.U.] aan [L.M.] en [G.B.]. De inhoud ervan is omzeggens letterlijk hernomen in de beslissing van de interne beroepscommissie. De niet-gedateerde e-mail bevat voor het overige enkel de inleiding, die stelt dat het een transcriptie betreft van de feedback die de juryleden geven naar aanleiding van de prejury. Tevens bevat hij de naam en functie van de juryleden en de mededeling dat het verslag aan de studenten werd voorgelezen na de prejury. Ter zitting legt verwerende partij een kopie van de handgeschreven nota's neer op basis waarvan de e-mail werd opgesteld. Verwerende partij verduidelijkt ter zitting dat deze nota's vlak na de prejury door de docent [G..G.], die geen deel uitmaakte van de prejury, zijn gemaakt. De Raad merkt op zelf niet te kunnen nagaan van wie de nota's uitgaan, noch wanneer deze werden opgesteld, vermits op de kopie van de handgeschreven nota's enkel de commentaar zelf is vermeld.

De transcriptie van de feedback is hét document waarop de interne beroepsinstantie de permanente evaluatie inhoudelijk baseert. Voor de interne beroepsinstantie geeft het document in voldoende mate blijk van de beoordeling tijdens in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlemomenten.

De Raad beschouwt, zoals hieronder toegelicht, het document evenwel als een feedbackdocument en niet als een evaluatiedocument. Daarbij komt dat het, zoals reeds aangehaald werd in de overwegingen van de Raad, niet duidelijk is welke criteria tijdens de toon- en controlemomenten, die worden meegenomen in de eindbeoordeling, zijn getoetst. Zo criteria zijn bepaald, is evenmin duidelijk of zij de studenten bekend waren. Zelfs indien duidelijk mocht zijn welke criteria zijn getoetst, kan de Raad niet vaststellen hoe het document de elementen die vlak na de prejury door de docent in het document zijn opgenomen in verband brengt met de competenties die tijdens de toon- en controlemomenten worden gemeten om vervolgens in de eindbeoordeling te worden meegenomen.

De Raad ziet het document niet als een document dat een, weliswaar niet-cijfermatige, evaluatie in zich draagt. Zo vermeldt de docent in zijn e-mail zelf dat die “een transcriptie van de feedback die de juryleden geven naar aanleiding van de prejury” bevat. Hij spreekt zelf aldus duidelijk van feedback, en niet van een evaluatie. De Raad leest in de transcriptie bovendien verschillende suggesties uitgaande van de juryleden (bijv. “Hierbij wordt

[geopperd] om er een performance van te maken in plaats van de soep zelf te laten zien.”). De Raad ziet daarenboven niet in hoe de commentaren van de leden van de prejury de beslissing kunnen dragen dat verzoekende partij als tussentijdse quotering naar aanleiding van de controle- en toonmomenten tijdens het jaar een 9/20 heeft gekregen en dat de interne beroepscommissie van oordeel is dat in hoofde van de student ook tijdens het academiejaar niet kan worden vastgesteld dat zij de vereiste competenties bereikte en ook op basis van deze score geen hogere score dan 9 op 20 kan worden toegekend, zodat een eindscore van 9 op 20 gerechtvaardigd is. De Raad houdt bij zijn gevolgtrekking rekening met zijn reeds aangestipte beperkte bevoegdheidsruimte. Zijn conclusie zou daarenboven niet wijzigen indien de commentaren van de leden van de prejury reeds als tussentijdse evaluatie zouden kunnen worden aangemerkt. De Raad herinnert eraan dergelijke draagwijdte niet te kunnen toekennen aan de genoemde commentaren.

De Raad haalde hierboven reeds aan in het duister te tasten betreffende verwachtingen in het kader van de tussentijdse evaluaties. Zelfs zo de Raad ervan uit dient te gaan dat bij de tussentijdse evaluatie de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel als graadmeter gelden, dient de Raad vast te stellen dat de opmerkingen bezwaarlijk een appreciatie bevatten van het werk van verzoekende partij en dat de koppeling met de eindcompetenties niet tot uitdrukking komt.

De erin vermelde valkuilen die verzoekende partij dient te vermijden, de suggesties die erin zijn vervat en de vragen die erin zijn gesteld, kunnen de door de interne beroepscommissie genomen beslissing in redelijkheid niet dragen.

De Raad wijst hierbij op het feit dat de transcriptie in zijn globaliteit niet als evaluatie/waardeoordeel van het op de prejury getoonde kan worden aangemerkt. De Raad leest weliswaar dat de interne beroepscommissie in de aangevochten beslissing overweegt dat ook in de transcriptie van de tussentijdse evaluatie op een aantal concrete kritieken wordt gewezen, met name onder meer het gebrek aan coherente scenografie, waarbij er bij verzoekende partij wordt aangedrongen om hulp in te roepen voor dit luik. De Raad leest in de transcriptie evenwel enkel: “Misschien is het interessant om met iemand samen te werken: een scenografie opbouwen.”. Het is de Raad in het geheel niet duidelijk hoe de interne beroepsinstantie in deze zinsnede de door haar aangehaalde concrete kritiek kan lezen.

Tevens ziet de interne beroepsinstantie in de transcriptie een concrete kritiek betreffende het ontbreken van een onderbouwde visie op het printen op stof en het bereiden van soep (zonder dit in een performance-context te kaderen). De Raad, zich bewust van het tussentijdse karakter

van de evaluatie die volgens verwerende partij uit het transcript moet blijken, leest in de transcriptie wat dit betreft: “De manier waarop ze prints op stof gaat afdrukken kan snel kitscherig worden. De keuze om op stof te werken moet uit een idee voortkomen anders wordt het een gimmick. Evi stelt voorop dat ze een traditionele fotografie wil maken. Onderzoek naar het medium is intrinsiek in alle goede fotografie, dit mag niet uitgespeeld worden als één van de kwaliteiten. Zo is er bijvoorbeeld het idee om soep van foto’s te maken. Hierbij wordt [geopperd] om er een performance van te maken in plaats van de soep zelf te laten zien.”. Ook hier ziet de Raad niet hoe het transcript als een concrete kritiek, zoals vermeld door de interne beroepsinstantie, kan worden gelezen. Een laatste concrete kritiek waarop volgens de interne beroepsinstantie wordt gewezen in de transcriptie betreft het proces dat wordt gearchiveerd in fichebakken, maar niet wordt getoond. De Raad leest hieromtrent in de transcriptie slechts: “Fichebakje voelt aan als haar veilige plek: dit kan hermetisch worden, ze moet het wel ‘presenteren’”.

De beslissing van de interne beroepsinstantie is, zoals uit bovenstaande overwegingen blijkt, niet in overeenstemming met het in de ECTS-fiche bepaalde beoordelingskader wat de evaluatie ter gelegenheid van de toon- en controlesmomenten betreft. Nog de bewoordingen van de beslissing, noch de bijgebrachte dossierstukken laten de Raad toe anderszins te beslissen.

In de marge van zijn beoordeling stipt de Raad, weliswaar ten overvloede, het belang aan van het opleidingsonderdeel, waarvan de evaluatie tot de betwisting voor de Raad heeft geleid, in het mastercurriculum. De evaluatie ervan is cruciaal voor de vraag of verzoekende partij een masterdiploma, m.a.w. een eindgraad, kan verkrijgen. De relevantie van een zorgvuldige beoordeling spreekt dan ook voor zich. Een evaluatie die grondig verschilt van het globale profiel van een student illustreert bij uitstek het belang van deze zorgvuldigheid.

Het middelonderdeel is gegrond. Aangezien de overige middelonderdelen niet tot een ruimere vernietiging kunnen voeren worden zij niet verder beoordeeld.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 3.660 van 16 juni 2017 in de zaak 2017/144 heeft de interne beroepsinstantie op 26 juni 2017 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie stelt vast dat op 2 februari 2017 een – in overleg met de studente – nieuw samengestelde jury is samengekomen. Volgens haar werd aan alle formaliteiten voldaan. Ze merkt op dat, om het correct verloop van de jurering te waarborgen,

er bovendien een neutrale waarnemer werd ingeschakeld. De interne beroepscommissie herneemt vervolgens het juryverslag. Zij stelt vast dat de nieuwe jurering conform de door de Raad opgelegde richtlijnen is verlopen, en dat de beoordeling door een volstrekt objectieve jury is gebeurd, met een duidelijke motivering die verwijst naar de beoogde eindcompetenties.

Verder stelt de interne beroepscommissie dat zij op 8 mei 2017 opnieuw is samengekomen. Ze heeft toen uit de nauwkeurige oplijsting van alle pedagogische activiteiten in het kader van de permanente evaluatie van de masters fotografie, opgesteld door de bevoegde docent, vastgesteld dat de student op verschillende van deze activiteiten afwezig was. De interne beroepscommissie verwijst ook naar de transcriptie van de feedback van de juryleden, die werd opgemaakt naar aanleiding van de prejury op 21 april 2016. Zij heeft hiervan nogmaals kennisgenomen. Deze feedback werd aan de studenten voorgelezen. De interne beroepscommissie merkt op dat hierin wordt gewezen op een aantal concrete kritieken: het gebrek aan een coherente scenografie (er wordt bij haar aangedrongen om hulp in te roepen voor dit luik), het ontbreken van een onderbouwde visie op het printen op stof, het bereiden van soep (zonder dit in een performance-context te kaderen), het proces dat wordt gearchiveerd in fichebakken, maar niet wordt getoond, enz. De interne beroepscommissie was van oordeel dat, rekening houdend met de vaststellingen tijdens de controle- en toonmomenten waarop de student aanwezig was, een eindscore van 9/20 gerechtvaardigd is.

Daarnaast wijst de interne beroepscommissie erop dat de werken van de studenten, zoals ook blijkt uit de juryverslagen, uiteraard zowel tijdens het examen als op tussentijdse toon- en controlesmomenten worden beoordeeld op basis van de competenties die zijn vermeld in de ECTS-fiche en die ontegensprekelijk zijn gekend door de studenten. Ze verduidelijkt dat zowel voor de toets- als de toonmomenten de beoordeling tijdens het academiejaar uitsluitend mondeling gebeurt. De interne beroepscommissie merkt op dat het vanuit pedagogisch oogpunt niet opportuun wordt geacht om tijdens het jaar scores toe te kennen, omdat dit de artistieke ontwikkeling en de mogelijke groei kan verhinderen: een tussentijdse score kan door de student geïnterpreteerd worden als een voorafname op de eindscore en zo de verdere ontwikkeling zowel in positieve als in negatieve zin beperken. Ze stelt bovendien dat, in deze discipline, de score op de eindpresentatie bepalend is, omdat de afgestudeerde in de toekomst, in het werkveld, enkel hierop zal worden getaxeerd.

Vermits deze werkwijze kadert in de jarenlange traditie van de geaccrediteerde opleiding fotografie binnen de Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen, kan de interne beroepscommissie niet tegemoet komen aan de wens van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen om een document voor te leggen waaruit zou blijken welke scores tijdens het jaar zouden zijn toegekend. Dit belet echter niet dat de drie opeenvolgende juryverslagen onbetwistbaar en duidelijk zijn: de student heeft de eindcompetenties niet bereikt, zodat geen andere score kan worden gegeven voor dit opleidingsonderdeel en de graad van Master niet kan worden toegekend.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 5 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 10 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat de beslissing van de interne beroepscommissie dateert van 26 juni 2017. Deze werd door middel van een aangetekend schrijven van 4 juli 2017 ter kennis gebracht aan de studente. Verwerende partij wijst erop dat tegen deze beslissing hoger beroep kan worden aangetekend, uiterlijk de zevende dag na de dag van de kennisgeving van deze beslissing. Vermits het beroep bij de Raad werd geregistreerd op 12 juli 2017 werd het *prima facie* niet tijdig ingesteld.

Verzoekster benadrukt in haar *wederantwoordnota* dat zij de beslissing van de interne beroepscommissie op 5 juli 2017 heeft ontvangen. Zij heeft op 9 juli 2017 beroep aangetekend bij de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen door middel van een aangetekend schrijven. Verzoekster wijst erop dat niet de datum van registratie van het beroep bij de Raad, maar de datum van de aangetekende zending (postmerk) krachtens artikel II. 294, §3, laatste lid Codex Hoger Onderwijs geldt als datum van het beroep, *in casu* 9 juli 2017.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat het dossier dat voorligt zowel de interne beroepsbeslissing van 26 juni 2017 als het bewijs van aangetekende zending bevat. De Raad heeft op basis hiervan kunnen vaststellen dat de aangetekende zending op 5 juli 2017 werd verzonden en dat deze op 6 juli 2017 aan huis werd afgeleverd. De beroepstermijn van zeven kalenderdagen begint dus te lopen op 7 juli 2017. Dit is immers de dag die volgt op de kennisgeving (zijnde de eerste aanbieding van de aangetekende zending op het adres van de bestemming door de postdiensten, wat *in casu* gebeurde op 6 juli 2017) van de interne beroepsbeslissing. Het beroep bij de Raad dateert van 10 juli 2017 en werd dus tijdig ingesteld.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het onderwijs- en examenreglement en de Codex Hoger Onderwijs, het onpartijdigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster benadrukt vooreerst dat in het onderwijs- en examenreglement bij de masterproef duidelijk staat vermeld dat permanente evaluatie wordt ingezet als beoordeling van dit opleidingsonderdeel. Volgens verzoekster blijkt uit de interne beroepsbeslissing dat de instelling dit reglement niet heeft gevolgd. Ze stelt dat de visie op tussentijdse scores niet uitsluit dat dit cijfer doorheen het jaar wel opgesteld wordt, zonder dit mee te delen aan de student. De instelling faalde echter om hiervoor een bewijsstuk voor te leggen (arrest 2017/144).

Waar de interne beroepscommissie argumenteert dat de drie opeenvolgende juryverslagen onbetwistbaar en duidelijk zijn, benadrukt verzoekster dat de eerste twee jury's door de Raad werden vernietigd omdat er onregelmatigheden werden vastgesteld. Deze kunnen dus niet gelden als argumentatie. Verzoekster stelt dat dit gedrag wijst op het vasthouden van een vooringenomenheid van de instelling, wat een inbreuk is op het artikel II.278 van de Codex Hoger Onderwijs.

Verder leest verzoekster in artikel II.245 van de Codex Hoger Onderwijs dat het instellingsbestuur op grond van één of meer bewijzen van bekwaamheid of eerder verworven

kwalificaties een diploma mag uitreiken. Ze merkt op dat haar werd meegedeeld dat ze wel geslaagd was geweest als ze haar vorig werk “Vlaamse Interieurs/Kom Binnen” als masterproef had ingediend. Volgens haar moet de instelling dus op basis van de Codex een diploma uitreiken. Ze vraagt zich af of de Arts in Society Award en de motivatiebrieven uit het culturele werkveld ook niet als bewijs van bekwaamheid van de masterproef gelden. In dit artikel staat volgens verzoekster ook vermeld dat het instellingsbestuur een substantieel verschil moet aantonen wanneer het niet overgaat tot het uitreiken van een diploma. Verzoekster stelt dat noch de bovenstaande argumenten, noch de inhoud van de eerder ingediende stukken dit verschil kunnen aantonen.

Verzoekster citeert vervolgens de definitie van ‘masterproef’ in de Codex en stelt dat de vermelding “*of de onderzoeksingesteldheid*” (in de zin “*Het werkstuk weerspiegelt de algemeen kritisch-reflecterende ingesteldheid of de onderzoeksingesteldheid van de student.*”) één van de wettelijke voorwaarden is waaraan de masterproef moet voldoen. Ze benadrukt dat ze als feedback meerdere keren te horen kreeg dat haar onderzoek heel grondig werd uitgevoerd. Dit werd ook aangetoond door vele stukken (zowel verschillende experimenten met het medium als referenties naar kunstwerken van andere kunstenaars en filosofen). Waar de instelling beweert dat een bepaald niveau niet is bereikt op basis van de eindcompetenties, merkt verzoekster op dat deze zo vaag omschreven zijn dat het niveau vrij kan worden bepaald. Verzoekster verduidelijkt dat ze deze rechtszaak ziet als een onderdeel van haar masterproef. Haar werk is het niveau van een master waardig. De controversiële kunstenaars beschouwen rechtszaken overigens als onderdeel om de vrijheid van hun kunst te waarborgen. Volgens verzoekster acht de Codex Hoger Onderwijs deze competentie bovendien als onderdeel van de masteropleiding, aangezien dit valt onder het zelfstandig beoefenen van de kunsten op het niveau van een (beginnend) kunstenaar.

Verzoekster formuleert ten slotte nog een aantal bemerkingen betreffende de interne beroepsprocedure. Zo stelt ze dat zij niet is gehoord bij aanvang van het intern beroep en dat zij wel degelijk melding heeft gemaakt van een conflict met de docenten (e-mail van 21 april 2016 aan de ombuds). Verzoekster merkt op dat directeur [E.U.] en het toenmalige opleidingshoofd [S.S.] niet alleen betrokken waren bij de tweede jury op 14 september 2016 (nadien vernietigd door de Raad), maar ook zetelden in de interne beroepscommissies die volgden op de arresten 2017/060 en 2017/144. Verzoekster is van mening dat zij hierdoor niet neutraal beoordeeld is geweest. Volgens haar bevestigt de uitspraak van de advocaat over de

rol van de docenten ook het eerder vermoeden van vooringenomenheid dat de student benadeelt.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst vast dat de ECTS-fiche voor het betrokken opleidingsonderdeel inderdaad wel voorziet dat bij de eindscore rekening moet worden gehouden met de toon- en controlesmomenten tijdens het academiejaar, doch niet dat er gedurende het academiejaar reeds cijfermatige scores moeten worden toegekend. Ze benadrukt dat verzoekster steeds mondelinge feedback werd verschaft en dat de drie opeenvolgende juryverslagen onbetwistbaar en duidelijk zijn: verzoekster heeft de eindcompetenties niet bereikt.

Volgens verwerende partij is de besluitvorming wel degelijk regelmatig tot stand gekomen. Het is immers niet zo dat het OER of de Codex Hoger Onderwijs geschonden wordt indien verzoekster niet wordt gehoord in het kader van de procedure voor de interne beroepscommissie, vermits de Artesis Plantijn Hogeschool hiertoe geen verplichting heeft. Het tegensprekelijk karakter wordt bovendien gewaarborgd door de procedure voor de Raad.

Waar verzoekster de samenstelling van de interne beroepscommissie in vraag stelt, merkt verwerende partij op dat de samenstelling ervan wordt vastgelegd in het OER. Het departementshoofd / hoofd van de School of Arts maakt deel uit van deze commissie om zo de andere leden te kunnen informeren over de gang van zaken in het departement. Verwerende partij begrijpt overigens niet waarom verzoekster hier plots aanstoot aan neemt, vermits zij dit nooit eerder als een probleem heeft opgeworpen. Verwerende partij stipt nog aan dat verzoekster in de loop van de procedure geen nieuwe middelen kan ontwikkelen, zodat deze hoe dan ook uit de debatten moeten worden geweerd.

Verwerende partij benadrukt ten slotte dat verzoekster niet voldoet aan de vooropgestelde eindcompetenties in de ECTS-fiche, dat het juryverslag duidelijk gemotiveerd is, dat er rekening werd gehouden met de permanente evaluatie en dat de studente door middel van de ECTS-fiche wel degelijk op de hoogte was van de verwachtingen in het kader van de masterproef.

In haar *wederantwoordnota* stipt verzoekster aan dat de beoordeling door de jury's was afgehandeld in het arrest 3.584, zodat de inhoud van deze jury's niet meer als argument

aangehaald kan worden. Ze stelt ook dat ze in de eerste zaak verschillende bewijsstukken heeft geleverd betreffende haar argumentatie omtrent het gebrek van ondersteuning en permanente evaluatie, die nog niet eerder werden beoordeeld door de Raad.

Verzoekster benadrukt dat, indien de toon- en controlesmomenten getoetst worden aan de ECTS-fiche, deze evaluaties ergens genoteerd moeten zijn. Volgens haar omvat een toets altijd een punt ter evaluatie. Ze merkt op dat de permanente evaluatie, ondanks de vraag van de Raad, nog steeds een beoordeling van deze momenten zonder punten blijft. Verzoekster stelt dat het aannemelijk lijkt dat de betrokken docenten de tussentijdse quotering niet hebben uitgevoerd. Volgens verzoekster negeert de interne beroepscommissie bovendien documenten met betrekking tot een permanente evaluatie die wel vorhanden zijn. De masterclasses, die in rechtstreeks verband met haar masterproef stonden, werden doorheen het jaar immers wel beoordeeld met punten.

Verder merkt verzoekster op dat het gebrek aan begeleiding en duidelijke communicatie een groot probleem vormt tijdens de opleiding. Zo heeft ze tijdens het academiejaar presentaties gegeven, waarop beperkte commentaar volgde, maar de concrete verwachtingen om te slagen werden haar niet meegedeeld.

Beoordeling

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepscommissie van 26 juni 2017 het volgende :

“(…)

- *dat de werken van de studenten, zoals ook blijkt uit de juryverslagen, uiteraard zowel tijdens het examen als op tussentijdse toon- en controlesmomenten worden beoordeeld op basis van de competenties die zijn vermeld in de ECTS-fiche, en deze ontegensprekelijk gekend zijn door de studenten;*
- *dat zowel voor de toets- als de toonmomenten de beoordeling tijdens academiejaar uitsluitend mondeling gebeurt;*
- *dat het vanuit pedagogisch oogpunt niet opportuun wordt geacht om tijdens het jaar scores toe te kennen omdat dit de artistieke ontwikkeling en de mogelijke groei kan verhinderen: een tussentijdse score kan door de student [] geïnterpreteerd worden als een voorafname op de eindscore en zo de verdere ontwikkeling zowel in positieve als in negatieve zin beperken;*
- *dat, in deze discipline, de score op de eindpresentatie bepalend is, omdat de afgestudeerde in de toekomst, in het werkveld, enkel hierop zal worden getaxeerd;*

- dat deze werkwijze kadert in de jarenlange traditie van de geaccrediteerde opleiding fotografie binnen de Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen;
- dat de interne beroepscommissie daarom niet tegemoet kan komen aan de wens van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen om een document voor te leggen waaruit zou blijken welke scores tijdens het jaar zouden zijn toegekend, maar dat dit niet belet dat de drie opeenvolgende juryverslagen onbetwistbaar en duidelijk zijn: de student heeft de eindcompetenties niet bereikt, zodat geen andere score kan worden gegeven voor dit opleidingsonderdeel en de graad van Master niet kan worden toegekend”.

De Raad merkt op dat de interne beroepsinstantie tegelijk de volgende passage uit het arrest van de Raad van 16 juni 2017 in haar overwegingen aanhaalt:

“Bovendien verklaart verwerende partij tijdens de hoorzitting dat, anders dan uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt, tijdens het academiejaar geen cijfermatige beoordeling aan verzoekende partij is gegeven. Verwerende partij verduidelijkt dat de interne beroepscommissie op basis van de haar voorgelegde stukken heeft geoordeeld dat het werk van verzoekende partij tijdens het academiejaar ook met een score van 9/20 zou zijn gequoteerd, en dat deze beoordeling – die tijdens het academiejaar niet in een specifiek cijfer is uitgedrukt – op deze manier werd meegenomen in de eindbeoordeling door de interne beroepscommissie.”

Tevens citeert de interne beroepsinstantie het volgende uittreksel uit de beslissing van de Raad in de interne beroepsbeslissing:

“De Raad beschouwt, zoals hieronder toegelicht, het document evenwel als een feedbackdocument en niet als een evaluatiedocument. Daarbij komt dat het, zoals reeds aangehaald werd in de overwegingen van de Raad, niet duidelijk is welke criteria tijdens de toon- en controlesmomenten, die worden meegenomen in de eindbeoordeling, zijn getoetst. Zo criteria zijn bepaald, is evenmin duidelijk of zij de studenten bekend waren. Zelfs indien duidelijk mocht zijn welke criteria zijn getoetst, kan de Raad niet vaststellen hoe het document de elementen die vlak na de prejury door de docent in het document zijn opgenomen in verband brengt met de competenties die tijdens de toon- en controlesmomenten worden gemeten om vervolgens in de eindbeoordeling te worden meegenomen.”

Vooreerst herinnert de Raad aan de door verwerende partij aangehaalde beperking van zijn bevoegdheid. Het komt de Raad niet toe, behoudens indien sprake mocht zijn van een impliciete weigeringsbeslissing, zich de plaats van de bevoegde beoordelaars binnen de hoger onderwijsinstelling toe te eigenen en de verdiensten van de student te evalueren. De Raad gaat

enkel na of de instelling regelmatig te werk is gegaan bij de beoordeling van de mate waarin de student de met een opleidingsonderdeel beoogde competenties al dan niet heeft bereikt. Behoudens de vraag of de instelling binnen het toepasselijke regelgevend kader is gebleven bij de evaluatie, toetst de Raad of de evaluatiebeslissing niet kennelijk de grenzen van de redelijkheid te buiten gaat.

Als dusdanig kan de Raad in dit arrest niet vaststellen of verzoekende partij al dan niet voldoende “bekwaam” is om te slagen voor de masterproef en zodoende het masterdiploma te behalen.

Waar verzoekende partij verwijst naar art. 245 Codex Hoger Onderwijs, dat de “diplomering” op basis van bewijzen van bekwaamheid of eerder verworven kwalificaties betreft, stipt de Raad aan dat de interne beroepsinstantie geen beslissing in deze context heeft genomen en dat verzoekende partij de procedure hiertoe ook niet heeft aangevat. Niettegenstaande verzoekende partij van oordeel is dat zij op basis van art. 245 Codex Hoger Onderwijs voor diplomering in aanmerking komt – en hierbij verwijst naar eerder werk van haar waaromtrent haar zou zijn meegedeeld dat zij geslaagd zou zijn geweest indien zij het als masterproef had ingediend, alsmede naar een haar toegekende award of motivatiebrieven uit het culturele werkveld – treft de Raad in het dossier geen elementen aan waaruit hij kan concluderen dat verzoekende partij verwerende partij om de in art. 245 Codex Hoger Onderwijs bedoelde diplomering zou hebben verzocht. Zelfs zo zij dit mocht hebben gedaan en deze diplomering haar niet zou zijn toegekend, zou het niet binnen de bevoegdheid van de Raad vallen de appreciatie van de instelling in het kader van art. 245 Codex Hoger Onderwijs over te doen. De Raad zou enkel de regelmatige totstandkoming van de beslissing kunnen beoordelen en kunnen nagaan of niet kennelijk onredelijk werd beslist dat de voorgelegde bewijzen waaruit de behaalde competenties moeten blijken substantieel verschillen van de domeinspecifieke leerresultaten van de opleiding waarvan het diploma wordt beoogd.

Daarnaast overweegt de Raad dat zijn overwegingen beperkt zijn tot de problematiek van de permanente evaluatie, aangezien de beoordeling door de jury, die het voorwerp van eerdere geschillen betreffende de betwiste masterprofevaluatie uitmaakte, niet langer het voorwerp van het geding uitmaakt.

Wat de permanente evaluatie betreft, voert verzoekende partij aan dat uit de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat deze niet voldoet aan haar eigen regelgeving.

In de ECTS-fiche leest de Raad onder de titel “Toetsing” bij “Evaluatie(s) voor de eerste examens” het volgende :

- Moment: academiejaar
- Vorm: jurybeoordeling permanent (Permanente evaluatie)
- %: 100,00

Onder de titel “Toetsing (Tekst)” leest de Raad :

- toon / controlesmomenten tijdens het academiejaar (worden mee opgenomen in de quoteringen)

De Raad is van oordeel dat uit de formulering van de ECTS-fiche blijkt dat aan de toon/controlesmomenten tijdens het academiejaar, die worden meegenomen in de quoteringen, door de instelling een onmiskenbare rol wordt gegeven in de totstandkoming van de eindscore. De Raad kan niet heen om de ECTS-fiche, waarin verwerende partij het beoordelingskader dat zij wenst te hanteren heeft vastgelegd. De Raad is van oordeel dat vanzelfsprekend ook verwerende partij gehouden is door het kader dat zij voor zichzelf heeft vastgelegd.

De aangevochten beslissing is genomen in navolging van de door de Raad op 16 juni jongstleden in deze context uitgesproken vernietiging. Verwerende partij citeert in de aangevochten beslissing het arrest van de Raad van 16 juni 2017, waar de Raad aangaf dat, anders dan uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt, geen cijfermatige beoordeling is gegeven tijdens het academiejaar. Niettemin oordeelde de interne beroepsinstantie dat het werk ook tijdens het academiejaar met een score van 9/20 zou zijn gequoteerd. Deze beoordeling, hoewel tijdens het academiejaar niet in een cijfer uitgedrukt, nam de interne beroepsinstantie naar eigen zeggen in haar eindbeoordeling mee. De Raad stelde in zijn arrest, zoals de interne beroepsinstantie in de aangevochten beslissing citeert, ook vast dat het document waaruit de tussentijdse beoordeling naar aanleiding van toon- en controlesmomenten tijdens het academiejaar moet blijken niet als een evaluatiedocument kan worden gekwalificeerd. Tevens stipte de Raad de onduidelijkheid aan met betrekking tot de

criteria die tijdens de “tussentijdse” beoordelingen zijn getoetst. De Raad kon daarenboven bij lectuur van het document niet vaststellen hoe de elementen die erin zijn opgenomen zich verhouden tot de tijdens de toon- en controlemomenten tussentijds getoetste competenties.

De Raad moet vaststellen dat, in weerwil van de ECTS-fiche, de interne beroepsinstantie geen duidelijkheid verschafft met betrekking tot de door de Raad in zijn vorige arrest opgeworpen opmerkingen of geen documenten bijbrengt waaruit de tussentijdse evaluatie blijkt, alsmede de manier waarop zij in het eindcijfer is geïntegreerd. De Raad verwijst hieromtrent nog naar de reeds aangehaalde overwegingen van de interne beroepsinstantie in de aangevochten beslissing en in het bijzonder de laatste, waaruit blijkt dat de interne beroepsinstantie meent niet aan de wens die de Raad in zijn eerdere beslissing uitte tegemoet te kunnen komen.

Verwerende partij legt de beslissing van de Raad naast zich neer. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie pedagogische motieven aanhaalt om tijdens het academiejaar geen scores toe te kennen. De interne beroepsinstantie acht dit niet opportuun omdat het de artistieke ontwikkeling en mogelijke groei kan verhinderen. De Raad kan begrip opbrengen voor deze overweging en heeft oog voor de vrijheid waarover een instelling beschikt om de pedagogische benadering te kiezen die volgens haar het meest geschikt is om de leerdoelen van de opleiding te bereiken/de met de opleidingsonderdelen beoogde eindcompetenties te bereiken. Dit neemt evenwel niet weg dat indien de instelling uitdrukkelijk een rol toebedeelt aan tussentijdse evaluatie in het kader van de eindscorebepaling van een opleidingsonderdeel, zij deze tussentijdse evaluatie n.a.v. de door haar in de ECTS-fiche omschreven toon- en controlemomenten minstens op minimale wijze moet kunnen documenteren. Dit spreekt voor de Raad voor zich nu de interne beroepsinstantie oordeelde dat, rekening houdend met de motivering van de jury en de vaststellingen tijdens de toon- en controlemomenten, een eindscore van 9 op 20 gerechtvaardigd is. De Raad herinnert er hierbij aan te hebben geoordeeld dat hetgeen de interne beroepscommissie omschrijft als de transcriptie van de feedback van de juryleden naar aanleiding van de prejury, door de beroepsinstantie ook als transcriptie van de tussentijdse evaluatie aangemerkt, voor de Raad niet voldoet als neerslag van de in de ECTS-fiche bedoelde toon- en controlemomenten tijdens het academiejaar die in de quoteringen worden meegenomen.

De Raad leest in de wederantwoordnota dat het volgens verzoekster mogelijk is om binnen het pedagogisch concept van de opleiding tussentijdse beoordelingen te hanteren, die pas na

afloop van het opleidingsonderdeel worden meegedeeld aan de student. Zulks blijkt volgens verzoekster uit de evaluatie van de masterclasses, waaromtrent zij de mening is toegedaan dat zij in het kader van de masterproef een duidelijke indicatie zouden kunnen vormen van de in de eindscore te betrekken tussentijdse beoordeling. Tegen deze achtergrond kan de Raad er niet om heen dat ook in de bij de Raad aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie niet voldaan wordt aan de vraag van de Raad om opheldering met betrekking tot de tussentijdse toon- en controlesmomenten (welke toetsingscriteria werden gebruikt, wanneer vonden zij plaats en hoe werd de student hierbij geëvalueerd en welke motieven dragen de evaluatie?).

De Raad heeft ook begrip voor de overweging dat in de door verzoekende partij gekozen discipline de eindscore bepalend is. De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de afgestudeerde immers enkel op zijn eindproduct, in de toekomst, in het werkveld, zal worden getaxeerd. Het komt de Raad evenwel vreemd voor dat verwerende partij desondanks tegelijk van oordeel is dat toon- en controlesmomenten in de loop van het academiejaar een factor zijn die verwerende partij bij dit opleidingsonderdeel bewust integreerde in de bepaling van de eindscore. Precies omdat van die laatste keuze door verwerende partij, kan de Raad het feit dat de interne beroepsinstantie het belang van de beoordeling van het eindproduct, hoe pertinent zij ook kan zijn, aanhaalt, niet als overtuigend argument aanvaarden om de beslissing van de interne beroepsinstantie, die de eerdere beslissing van de Raad en de door verwerende partij zelf gekozen beoordelingswijze naast zich neerlegt (of minstens niet met de nodige elementen in redelijkheid aannemelijk maakt dat zij het in de ECTS-fiche omschreven beoordelingskader respecteert), alsnog stand te laten houden. Ondanks het door verwerende partij in de interne beroepsbeslissing bijgebrachte argument, kan de Raad de beoordelingswijze, die geen blijk geeft van respect voor de door de opleiding zelf gemaakte beoordelingsregels, dan ook geen *in casu* aanvaardbare aanpak vinden om te bepalen in welke mate verzoekende partij de met de masterproef beoogde competenties al dan niet heeft behaald. Dit betekent evenwel niet dat een keuze voor dergelijke aanpak per definitie onredelijk zou zijn.

De Raad heeft daarnaast ook respect voor de jarenlange traditie van de opleiding fotografie binnen de Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen, waarin de werkwijze kadert die ertoe leidt dat verwerende partij niet tegemoet kan komen aan de ECTS-fiche en de hieruit voortvloeiende vragen van de Raad in zijn eerdere beslissing. Niettemin herinnert de Raad

eraan dat de door de instelling zelf gekozen beoordelingswijze, uitgewerkt in de ECTS-fiche, wellicht van dezezelfde traditie deel uitmaakt. Het geaccrediteerde karakter van de opleiding, dat verwerende partij tevens aanhaalt in de interne beroepsbeslissing, wijst er weliswaar op dat de accrediterende instantie oordeelde dat de opleiding in voldoende mate de accrediteringscriteria bereikte, doch is – alle respect voor de opleiding in acht genomen – geen overtuigend argument om geen gevolg te geven aan de beslissing van de Raad en vooral de eigen ECTS-fiche.

Verzoekende partij stipt aan dat de masterclasses doorheen het jaar wél beoordeeld werden met punten in het kader van permanente evaluatie. De masterclasses maken deel uit van het studieprogramma van de master in de beeldende kunsten: fotografie. De betwiste masterproef maakt onderdeel uit van hetzelfde studieprogramma. Voor de masterproef is de eindpresentatie volgens de interne beroepsinstantie bepalend. De ECTS-fiche van dit opleidingsonderdeel heeft het evenwel ook over in de quoteringen meegenomen toon- en controlemomenten. De interne beroepsinstantie acht een tussentijdse beoordeling met scores pedagogisch geen goede keuze. Dergelijke keuze wordt evenwel, zoals verzoekende partij aangeeft en hetgeen door verwerende partij niet wordt tegengesproken, eveneens in de opleiding fotografie, gemaakt voor de masterclass-beoordeling, en lijkt er niet dezelfde pedagogische bezwaren op te roepen. Uit het feit dat de masterclass-beoordelingen de overwegingen van pedagogische aard in hoofde van de interne beroepsinstantie relativeren kan echter niet zomaar worden afgeleid dat de evaluaties in het kader van de masterclasses kunnen worden gehanteerd om te beoordelen of verzoekende partij de met de masterproef beoogde competenties heeft bereikt. De masterproef en de masterclasses zijn immers onderscheiden opleidingsonderdelen die onderscheiden competenties beogen.

De interne beroepsinstantie overweegt tenslotte dat de opeenvolgende juryverslagen duidelijk en onbetwistbaar zijn en dat eruit blijkt dat de eindcompetenties niet bereikt zijn. Naar het oordeel van de Raad zijn deze juryverslagen in het huidige beroep tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie geen voorwerp van betwisting. De interne beroepsinstantie concludeert tevens dat bijgevolg geen andere score kan worden gegeven voor het betwiste opleidingsonderdeel en de graad van master niet kan worden toegekend aan de student. Het is de Raad niet duidelijk in hoeverre deze beslissing zich opdringt indien men rekening houdt met de tussentijdse beoordelingen tijdens de toon/controlemomenten, waaromtrent verwerende partij evenwel de in het eerdere arrest van de Raad tot vernietiging van de

beslissing op intern beroep leidende onduidelijkheid niet heeft verholpen in de in deze procedure voor de Raad aangevochten beslissing.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie zich er in essentie toe beperkt te overwegen dat de werken van de studenten, zoals naar de mening van verwerende partij ook blijkt uit de juryverslagen, uiteraard zowel tijdens het examen als op de tussentijdse toon- en controlemomenten worden beoordeeld op basis van de competenties die zijn vermeld in de ECTS-fiche en dat deze ontregensprekelijk gekend zijn door de studenten. Een en ander wordt op geen enkele wijze verder geconcretiseerd en gestaafd in elementen die de tussentijdse beoordelingen documenteren. De interne beroepsinstantie overweegt in essentie ten gronde dat in de eerder aangehaalde transcriptie van de tussentijdse evaluatie op een aantal concrete kritieken wordt gewezen en dat de interne beroepscommissie van oordeel was dat, rekening houdend met de motivering van de jury en de vaststellingen tijdens de toon- en controlemomenten – die de Raad, zoals reeds overwogen, niet gedocumenteerd weet en waarop de student aanwezig was – een eindscore van 9/20 gerechtvaardigd is.

De Raad ziet, in het licht van de overwegingen hierboven, niet in hoe verwerende partij tegemoet is gekomen aan het eerdere vernietigingsarrest van de Raad en acht de beoordeling, op basis van de beschikbare elementen in het dossier, niet conform het kader dat verwerende partij voor de beoordeling heeft uitgetekend. Dat aan verzoekende partij, zoals verwerende partij in de antwoordnota aangeeft, steeds mondelinge feedback mocht zijn gegeven kan dit niet verhelpen. Verwerende partij verduidelijkt niet in hoeverre deze feedback kaderde in een beoordeling als bedoeld door de in de ECTS-fiche aangehaalde toon/controlemomenten, of ermee te assimileren is. Zelfs zo deze feedback als beoordeling in het kader van de toon/controlemomenten moet worden beschouwd is de inhoud ervan de Raad niet bekend en heeft de Raad geen zicht op de evaluatie waarin deze resulteerde. De Raad overweegt, in het licht van de antwoordnota, ook nog dat het feit dat verzoekende partij op de hoogte mocht zijn geweest van de verwachtingen in het kader van de masterproef, bij gebrek aan nadere toelichting, niet hoeft te betekenen dat voor haar ook duidelijk was welke verwachtingen bij de evaluatie in het kader van de toon- en controlemomenten zouden worden gehanteerd.

Het middelonderdeel is gegrond en de aangevochten beslissing dient bijgevolg te worden vernietigd.

De Raad acht het niet noodzakelijk de middelonderdelen die betrekking hebben op het horen van de student in het kader van de interne beroepsprocedure en op de samenstelling van de beroepsinstantie te beoordelen nu deze, zelfs zo ze gegrond mochten zijn, niet tot verdere vernietiging kunnen leiden. Op de pijnpunten, die verwerende partij in de antwoordnota kwalificeert als nieuwe middelen, ontwikkeld in de loop van de procedure, slaat de Raad bij de beoordeling geen acht.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van 26 juni 2017.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 21 september 2017 een nieuwe beslissing, rekening houdend met de hierboven vermelde overwegingen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 7 september 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Jan Geens bijzitter

Jean Goossens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot

vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.733 van 30 augustus 2017 in de zaak 2017/216

In zake: Jens CLAES
Woonplaats kiezend te 3800 Sint-Truiden
Hoekstraat 19

Tegen: UC LEUVEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Bergé en advocaat Kristien Vanderheiden
kantoor houdend te 3000 Leuven
Naamsestraat 165
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 28 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jan Bergé, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Stages 2” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 27 juni 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie benadrukt vooreerst dat, waar de student stelt dat de onvoldoende op de stage in groot contrast staat met de positieve beoordelingen van de stagementoren, de stagecommissie van de hogeschool het eindresultaat bepaalt. Ze merkt op dat de beoordelingen van de mentoren uiteraard worden meegenomen in de evaluatie, maar wel in het licht van de evaluatiecriteria die worden vermeld in de ECTS-fiche, de stagewijzer en het stagevademecum. Ze stelt vast dat de stagecommissie zowel voor de stage van het onderwijsvak geschiedenis als voor die van het onderwijsvak Nederlands een score van 9/20 toekent. De interne beroepscommissie stipt aan dat de stagementoren in hun beoordelingen inderdaad positieve aspecten vermelden, maar daarmee is nog niet aangetoond dat de student alle basiscompetenties voldoende beheert. De beoordelingen van de stamentoren zijn overigens niet altijd positief.

De interne beroepsinstantie stelt dat, als er al sprake is van een verschil in beoordeling van de mentoren en evaluatie van de stagebegeleiders, dit zich vooral op het kwantitatieve niveau situeert. De kwalitatieve feedback, de ‘commentaar’ bij de competenties dus, is erg gelijkend. De interne beroepscommissie vindt het bovendien opvallend dat dezelfde werkpunten telkens terugkomen, zowel bij stagebegeleiders als mentoren en zowel voor geschiedenis als voor Nederlands. De werkpunten situeren zich bij de basiscompetenties ‘De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen’, ‘De leraar als organisator’ en ‘Taalgebruik’. Volgens de interne beroepscommissie bestaan er dan ook geen significante discrepancies tussen de beoordelingen van de mentoren en de evaluatie van de stagebegeleiders.

Waar de student aanhaalt dat hij niet goed is begeleid door de stagebegeleiders van de hogeschool, wijst de interne beroepsinstantie erop dat onvoldoende, geen goede en zelfs gebrekkige begeleiding er niet toe kan leiden dat een negatief resultaat moet worden gewijzigd in een positief resultaat, tenzij er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden. Ze stelt vast dat de student zeven stagebezoeken van stagebegeleiders van de hogeschool heeft gekregen, wat meer is dan het minimum aantal vooropgestelde lesbezoeken. Er vonden

bovendien verscheidene feedback- en begeleidingsgesprekken plaats tijdens en na de stage, en de student ontving meermaals en desgewenst vooraf al feedback op zijn lesvoorbereidingen.

De interne beroepscommissie stelt verder ook vast dat de stagementor [R.D.] heel positief oordeelde over de derde stageperiode, maar daartegenover staat dat de andere mentor op dezelfde school dezelfde werkpunten vermeldt en deze inhoudelijk, kwalitatief beschrijft. Stagepedagoog [J.B.] heeft bovendien een les van de student bij mentor [R.D.] bezocht en hij moest een onvoldoende geven op ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen’, ‘opvoeder’ en ‘organisator’. Volgens de interne beroepscommissie is het duidelijk dat mentor [R.D.] de beoordelingsformulieren niet nauwgezet heeft ingevuld, ook al omdat hij geen kwalitatieve feedback noteerde.

De interne beroepscommissie merkt op dat er inderdaad groei is geweest, maar het betrof een beperkte groei in de laatste stageperiode. Ze benadrukt dat een stage bedoeld is om te leren, maar het is niet de bedoeling dat op het einde van de stage sommige leerdoelen niet zijn behaald/werkpunten niet zijn opgelost. Het feit dat de student een bepaalde groei meemaakt, impliceert niet dat de student een “voldoende groei” heeft behaald. Volgens de interne beroepscommissie kan uit de beoordelingen van de stagementoren en feedback van de stagebegeleiders worden afgeleid dat er tekorten blijven. De interne beroepscommissie stelt ook dat het feit dat er in de laatste lesweek geen lesbezoek is geweest geen afbreuk doet aan de geldigheid van de evaluatie. Het volstaat dat er over elke relevante (stage)activiteit voldoende informatie beschikbaar is, zodat de bevoegde instantie met kennis van zaken het geheel van de stageactiviteiten kan evalueren, wat in dit dossier het geval is.

Waar de student suggereert dat één van zijn stagebegeleiders niet objectief zou zijn omdat hij een schijnbaar ongeloof toonde toen de student vertelde dat de stage Nederlands tijdens de tweede stageperiode positief was volgens de mentor Nederlands, merkt de interne beroepscommissie op dat de stagebegeleider voor geschiedenis tijdens de tweede stage op lesbezoek is geweest. De les geschiedenis verloopt niet goed. Ook de lessen Nederlands verlopen blijkbaar niet goed. Tijdens de nabespreking van de les met de student, waarop ook de mentor Nederlands aanwezig is, krijgt de student het heel moeilijk met de negatieve feedback, waarna de mentor haar toon richting de student mildert. Volgens de interne beroepscommissie is het in die context niet verwonderlijk dat één van de stagebegeleiders

zich verbaasd toont op het moment dat de student vertelt dat de stage goed is verlopen. De interne beroepscommissie wijst er ook op dat dit geen concreet element is.

Daarna verduidelijkt de interne beroepscommissie dat niet de lectoren-stagebegeleiders van de hogeschool, maar de mentor geschiedenis de stage geschiedenis van de student effectief heeft stopgezet. De opleiding leek het aangewezen dat de student zijn stage inderdaad niet verderzette, maar besloot de student toch nog een kans te geven. Ze stelt dat, aangezien de stage door de mentor niet werd stopgezet omwille van administratieve redenen of attitude, maar omwille van het vakdidactisch en pedagogisch niet voldoen aan de verwachtingen, het volstond om te verwijzen naar de kwalitatieve feedback van mentoren en stagebegeleiders, die toch wel overeenkomt met een lijst met concrete aandachtspunten. Zowel op 14/03/2017 als op 30/03/2017 heeft de student overigens een gesprek gehad met stagepedagoog [J.B.], waarbij de synthese van de kwalitatieve feedback van de mentoren en de stagebegeleider met de student werd besproken. Volgens de interne beroepscommissie is er geen sprake van een onredelijke druk om de stage stop te zetten.

Ten slotte verduidelijkt de interne beroepscommissie de totstandkoming van het eindcijfer van de student. Zij gaat ook niet in op het verzoek van de student om gehoord te worden door de interne beroepscommissie, vermits het verzoekschrift van de student en het opleidingsdossier waarvan de student de stukken kent, haar voldoende inzicht geven in de argumenten van de student en de motivering van het eindresultaat door de opleiding.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 12 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat artikel II.294, §2, eerste lid van de Codex Hoger Onderwijs voorschrijft dat het verzoekschrift minstens een feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevat. De decreetgever heeft aangegeven dat aldus geen overdreven formalisme wordt beoogd en dat het volstaat dat de verzoeker een eventueel

summier doch duidelijk aangegeven onregelmatigheid aanbrengt, zonder dat deze beweerde onregelmatigheid juridisch moet worden gekwalificeerd.

Verwerende partij stipt aan dat verzoeker enkel de eerste zin van zijn brief wijzigt. Waar hij in het verzoekschrift van 26 juni 2017 aangaf dat “hij gehoord wou worden in verband met de beslissing inzake zijn studievoortgangsdossier”, zegt hij in het verzoekschrift van 18 juli 2017 dat “hij gehoord wil worden in verband met de beslissingen van de interne beroepscommissie”. Volgens verwerende partij wijzigt er inhoudelijk niets aan de argumentatie van verzoeker, zodat het beroep bij de Raad in feite enkel gericht is tegen de studievoortgangsbeslissing en niet tegen de beslissing van de interne beroepscommissie. Verwerende partij stelt dat verzoeker niet verduidelijkt in hoeverre en waarom hij zich niet kan vinden in de wijze waarop het interne beroepsorgaan in het kader van de afweging van de door hem in het intern beroep ontwikkelde argumenten, deze argumenten heeft beantwoord, zodat het voor haar onmogelijk is af te leiden welke middelen verzoeker ten aanzien van de bestreden beslissing ontwikkelt.

Beoordeling

De Raad merkt op dat verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad geen andere middelen ontwikkelt dan deze die hij in zijn intern beroepsschrift heeft geformuleerd. Het enige verschilpunt bestaat erin dat verzoeker vraagt gehoord te worden door de Raad, waar hij in de interne beroepsprocedure verzocht gehoord te worden door de interne beroepsinstantie.

Verwerende partij voert aan dat het verzoekschrift onontvankelijk is omdat het niet aan de minimale voorwaarden, neergelegd in de Codex Hoger Onderwijs, voldoet. Het verzoekschrift moet minstens een feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevatten. De verzoekende partij moet duidelijk, hetgeen evenwel summier kan, aangeven welke onregelmatigheid zij aantreft in de aangevochten beslissing. Verwerende partij wijst erop dat verzoeker inhoudelijk geen wijzigingen heeft aangebracht ten aanzien van de argumenten die hij tegen de initiële studievoortgangsbeslissing heeft ontwikkeld in het kader van het intern beroep dat hij aantekende. Verwerende partij voert aan dat verzoeker niet verduidelijkt waarom en in hoeverre hij zich niet kan vinden in de beslissing van de interne beroepsinstantie en in de door deze instantie gemaakte afweging van de argumenten die hij in zijn intern beroep heeft opgenomen.

De Raad stelt vast dat verwerende partij er niettemin in slaagt in het verzoekschrift, gericht tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie, voldoende elementen te vinden die haar toelaten hierop ten gronde een antwoord te formuleren.

In die context benadert de Raad, in het specifieke voorliggende geval, het verzoekschrift met gepaste welwillendheid. De Raad leest het verzoekschrift zo dat verzoeker het antwoord dat de interne beroepsinstantie heeft geformuleerd op de bezwaren die hij uitte in het kader van het intern beroep derwijze betwist dat hij van oordeel blijft dat, het antwoord van de interne beroepsinstantie in acht genomen, de bezwaren die hij uitte tegen de initiële studievoortgangsbeslissing ook gelden ten aanzien van de beslissing van het intern beroepsorgaan. In de aangegeven mate beschouwt de Raad het verzoek, waaromtrent de Raad oordeelt dat verzoeker erin aangeeft het niet eens te zijn met de beslissing van de interne beroepsinstantie zonder evenwel andere elementen aan te halen dan degene die de beroepsinstantie behandelde, als ontvankelijk. De Raad gaat er hierbij van uit dat verzoeker door de argumenten in het intern beroep te hernemen aangeeft het niet eens te zijn met de conclusie waartoe de beantwoording ervan leidde.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel, het onpartijdigheidsbeginsel, alsook op een gebrekkige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vooreerst dat het resultaat tot stand is gekomen op basis van een momentopname en in groot contrast staat met de beoordeling door zijn stagementoren, die zeer positief was. Volgens hem is deze beoordeling het enige meetbare en objectieve resultaat dat hem kon leiden in deze stageperiode. Hij stelt ook dat hij te weinig concreet werd aangestuurd door zijn eigen lectoren. Daarnaast merkt verzoeker op dat bij zijn lector opvoedkunde en stagebegeleider [J.B.] een schijnbaar ongeloof te bemerken viel omtrent het feit dat hij een zeer positief stageresultaat had verkregen voor één van de stages Nederlands. Verzoeker stipt aan dat hij tijdens deze stage geen controle heeft ontvangen voor het vak Nederlands en dat het enige beoordelingsformulier achteraf irrelevant blijkt, vermits de

lectoren enkel het argument aanhalen van een conversatie tussen de lector geschiedenis en de mentor.

Verzoeker benadrukt verder dat hij, ondanks vele tegenslagen, zijn stage heeft verdergezet en zijn capaciteiten heeft getoond. Dit was niet evident, aangezien zijn eigen lectoren aandrangen om de stage stop te zetten. Verzoeker stelt ook dat er hem gezegd was geweest dat er hem eventueel een lijst zou worden opgesteld met concrete aandachtspunten waaraan hij moest werken. Toen hij hier achteraf naar vroeg bij meneer [J.B.], verwees hij naar het beoordelingsformulier. Verzoeker wijst erop dat hij, ondanks dit gebrek aan steun en begeleiding, heeft getoond dat hij zeker en vast capabel is om voor een klas te staan. Hij geeft ten slotte aan dat hij het op prijs zou stellen dat hij wordt gehoord om alle feiten toe te lichten.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het verzoekschrift een letterlijke herhaling is van het verzoekschrift dat werd neergelegd tijdens de interne beroepsprocedure. Er worden geen middelen naar recht aangevoerd die tegen de beslissing van de interne beroepscommissie gericht zijn. Volgens verwerende partij werden alle grieven van verzoeker tijdens het intern beroep door de interne beroepscommissie alsook door de opleiding gedetailleerd beantwoord.

Verwerende partij stipt aan dat de Raad er reeds meermaals op heeft gewezen dat de middelen gericht moeten zijn tegen de daadwerkelijk na het intern beroep te bestrijden beslissing. Grieven tegen de initiële studievoortgangsbeslissing zijn niet meer relevant door de devolutieve werking van het intern beroep. Verwerende partij stelt verder dat, in zoverre de Raad zou oordelen dat het beroep ontvankelijk is, naar de grond van de zaak enkel kan worden opgemerkt dat verzoeker nalaat enige kritiek uit te oefenen op het voorwerp van de procedure voor de Raad.

Vervolgens herneemt verwerende partij, voor de goede orde, de inhoudelijke antwoorden van de opleiding en/of de interne beroepscommissie met verwijzing naar de stukken. Ze merkt op dat zij niet anders kan doen dan de bestreden beslissing citeren, gezien er op deze beslissing geen kritiek wordt geuit en het voor haar dus ook onmogelijk te achterhalen is waarop ze zich moet verantwoorden. Volgens haar blijkt uit een eenvoudige lezing van de interne beroepsbeslissing dat deze niet kennelijk onredelijk, laat staan onvoldoende gemotiveerd of onzorgvuldig tot stand is gekomen. Het OER en het stagereglement werden bovendien correct toegepast.

Beoordeling

Verzoeker is, blijkens zijn verzoekschrift, van oordeel dat zijn resultaat voor “Stages 2” niet correct is. Volgens hem is de score het gemiddelde van zijn resultaat voor de stageonderdelen “geschiedenis” en “Nederlands” (beide 9 op 20).

De Raad stelt vast dat verzoeker in essentie van oordeel is dat de score resulteert uit een momentopname. Zij staat naar zijn oordeel in groot contrast met de beoordeling van de stagementoren, hoewel deze ook aandachtspunten bevat. Verzoeker is van oordeel dat te weinig waarde is gehecht aan de finale, en volgens hem zeer positieve, beoordelingen van zijn stagementoren. Verzoeker vindt daarnaast dat hij onvoldoende is aangestuurd door de stagelectoren. Hij wijst ook op het schijnbare ongeloof van zijn lector opvoedkunde en stagebegleider t.a.v. een zeer positief stageresultaat dat verzoeker stelt te hebben verkregen voor zijn stage Nederlands [KCST]. Verzoeker stipt ook de irrelevantie van het enige beoordelingsformulier aan. Ook wijst hij erop dat hij zijn stage – ondanks tegenslagen – heeft voortgezet, niettegenstaande hij vermeldt dat zijn lectoren er bij hem op hadden aangedrongen de stage stop te zetten, en dat hij zijn capaciteiten heeft getoond.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie uit het gelijkluidend intern beroepsschrift de volgende argumenten heeft afgeleid:

- *“De onvoldoende op beide stages staat in groot contrast met de positieve beoordelingen van de stagementoren (discrepantie – groot verschil – beoordeling mentoren – evaluatie stagebegeleiders).*
- *De student argumenteert dat hij niet goed is begeleid door de stagebegeleiders van de hogeschool (onvoldoende begeleiding).*
- *De student suggereert dat één van zijn stagebegeleiders niet objectief zou [zijn] omdat hij een schijnbaar ongeloof toonde toen de student vertelde dat één [] stage goed was verlopen (objectiviteit).*
- *De lectoren oefenden druk uit om de stage stop te zetten [twee] weken voor het einde van de stage.*
- *De student gaat ervan uit dat zijn eindcijfer het gemiddelde is van de cijfers op de twee onderwijsvakken (gemiddelde of cesuur)*
- *Tot slot [] vraagt de student om gehoord te worden door de Interne Beroepscommissie.”.*

De interne beroepsinstantie heeft in de voor de Raad aangevochten beslissing de voormelde argumenten gemotiveerd beantwoord. De Raad stelt inzonderheid wat de evaluatie van verzoeker op de criteria “De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen”, “De leraar als organisator” en “Taalgebruik” betreft, dat de interne beroepsinstantie het onvoldoende bereikt hebben van de beoogde competenties in het kader van de stage “geschiedenis” en de stage “Nederlands” uitvoerig motiveert. De interne beroepsinstantie integreert in haar motivering de opmerkingen die met betrekking tot deze competenties doorheen de stageperiodes zijn gemaakt door de mentoren en de bezoekende lectoren. De interne beroepsinstantie wijst op het consistentie karakter van de tekortkomingen over de stageperiodes en in het kader van de stage onderwezen vakken heen en gesignalerd door zowel de mentoren als de lectoren. De interne beroepsinstantie wijst er tevens op dat positieve beoordelingen die de student van de stagementoren heeft gekregen niet noodzakelijk tot het besluit voeren dat hij alle basiscompetenties voldoende beheerst om te kunnen slagen. De interne beroepsinstantie herinnert eraan dat een positieve, constructieve feedback in de loop van een stageperiode een negatieve beoordeling van de globale stage trouwens niet in de weg staat.

De Raad merkt op dat verzoeker in zijn verzoekschrift geen concrete argumenten ontwikkelt met betrekking tot de specifieke beantwoording door de interne beroepsinstantie van het argument dat de verhouding tussen de evaluatie door de mentoren en de uiteindelijke score betreft. De Raad kan slechts vaststellen dat verzoeker het argument zonder meer herneemt.

Zelfs indien de Raad zo welwillend is hierin het argument te lezen dat de interne beroepsinstantie bij de bevestiging van de initieel aan verzoeker toegekende score voorbij is gegaan aan de positieve appreciatie door de stagementoren van zijn prestaties, kan de Raad verzoeker niet bijtreden.

De Raad houdt rekening met zijn bevoegdheid en herinnert eraan zich niet in de plaats te mogen stellen van de voor de evaluatie bevoegde instantie in de schoot van verwerende partij. De Raad kan immers slechts vaststellen of de beoordeling in overeenstemming met de toepasselijke regelgeving tot stand is gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

De Raad slaat acht op de overwegingen die de interne beroepsinstantie heeft geformuleerd. De Raad houdt rekening met de opmerkingen die de bij de stage betrokken personen hebben

geformuleerd en hun onderlinge consistentie. Tevens heeft de Raad oog voor het feit dat de beoordeling door de stagementoren weliswaar door degene die verantwoordelijk zijn voor de eindevaluatie in acht wordt genomen bij deze evaluatie, doch niet doorslaggevend is in zoverre het één van de elementen betreft die de verantwoordelijke lector voor de evaluatie in zijn scoretoekenning betrekt.

Tegen deze achtergrond kan de Raad niet beslissen dat de aangevochten beslissing, in het licht van haar motivering, onregelmatig tot stand zou zijn gekomen of onredelijk zou zijn.

Het argument dat onvoldoende acht zou zijn geslagen op de groei die verzoeker heeft doorgemaakt en dat de beoordeling op een momentopname zou zijn gebaseerd, kan de Raad evenmin bijvallen. De Raad stelt immers vast dat de interne beroepsinstantie dit argument gemotiveerd heeft beantwoord en hierbij onder meer verwijst naar de diverse beoordelingen door de mentoren, de feedbackgesprekken en de zeven stagebezoeken die hebben plaatsgevonden. Wat de groei betreft, stipt de interne beroepsinstantie het te beperkte karakter ervan aan en het feit dat ondanks de groei sommige leerdoelen niet zijn behaald en sommige werkpunten niet zijn opgelost. De Raad leest hieromtrent in de beslissing van de interne beroepsinstantie nog:

“Het feit dat de student een bepaalde groei meemaakt, impliceert niet dat de student een ‘voldoende groei’ heeft behaald. Uit de beoordelingen van de stagementoren en feedback van de stagebegeleiders mogen we redelijkerwijze afleiden [dat] er tekorten blijven. Het feit dat een student in zijn laatste les aantoont dat hij ‘het wel kan op een correcte manier’, impliceert niet automatisch dat hij een voldoende op de stage moet krijgen. Het is namelijk aan de student om op een consequente wijze aan te tonen dat hij de vereiste competenties heeft bereikt. Een algemene evolutie of een evolutie voor een of meer specifieke competenties impliceert niet automatisch dat de student een hoger cijfer moet krijgen (...).”

Het is voor de Raad bijgevolg niet mogelijk te beslissen dat verwerende partij aan de groei van verzoeker voorbij is gegaan en aldus kennelijk onredelijk zou hebben beslist. De Raad oordeelt ook dat, rekening houdend met al het vorhanden zijnde evaluatiemateriaal en het aantal stagebezoeken bij verzoeker, niet kan worden aangenomen dat de beslissing die de score (9 op 20) bevestigt, dient te worden vernietigd. Dat tijdens de laatste stageweek geen stagebezoek is afgelegd, wijzigt de conclusie van de Raad niet, nu niets erop wijst dat

verwerende partij niet op basis van een betrouwbaar beeld van de competenties van verzoeker tot een score is gekomen.

Ook wat betreft de begeleiding die hij heeft genoten, komt verzoeker in zijn verzoekschrift voor de Raad niet verder dan het hernemen van hetgeen in zijn intern beroepsschrift is ontwikkeld. Hij uit geen specifieke opmerkingen in zijn verzoekschrift met betrekking tot de overwegingen van de interne beroepsinstantie ter zake.

In zoverre de Raad welwillend aanneemt dat verzoekende partij voor de Raad aanvoert dat hij, niettegenstaande hetgeen de interne beroepsinstantie hieromtrent heeft overwogen, onvoldoende begeleiding heeft gekregen, kan de Raad in het dossier geen elementen aantreffen waaruit een gebrekkige begeleiding zou blijken. Ook verzoeker stoffeert dit argument niet met concrete elementen die het voor de Raad aannemelijk maken dat hij onvoldoende is begeleid. Veeleer leidt de Raad uit het dossier af dat verzoeker over zijn stageperiodes heen is gewezen op weerkerende werkpunten, die hij onvoldoende heeft kunnen verhelpen om te beslissen dat hij globaal de competenties waarop zij betrekking hebben voldoende heeft bereikt. De Raad merkt daarenboven op dat een gebrek in de begeleiding de negatieve beoordeling niet *ipso facto* in het gedrang brengt. De tekortkoming in de begeleiding moet dermate apert zijn dat in redelijkheid moet worden aangenomen dat de student als gevolg van de gebrekkige begeleiding de competenties die hij in werkelijkheid heeft bereikt niet heeft kunnen aantonen. Het gebrek in de begeleiding moet met andere woorden van dien aard zijn dat de evaluatie *in concreto* geen juist beeld geeft van de verdiensten van de student. *In casu* kan de Raad dit argument, rekening houdend met de stagebezoeken en aansluitende feedback en de na de diverse stageperiodes gegeven feedback, niet bijtreden.

Het met betrekking tot de objectiviteit geformuleerde bezwaar, gelijkluidend in het intern beroepsschrift en het verzoekschrift voor de Raad, is gemotiveerd behandeld door de interne beroepsinstantie en verzoeker voert in zijn verzoekschrift voor de Raad hieromtrent geen concrete bezwaren aan tegen de beslissing op intern beroep.

Zelfs zo de Raad welwillend aanneemt dat verzoeker middels zijn verzoekschrift de beslissing van de interne beroepsinstantie en haar argumentatie in deze heeft beoogd, moet hij besluiten dat niets erop wijst dat een gebrek aan objectiviteit de beoordeling van de stage gebrekkig zou

hebben gemaakt. Verzoeker stoffeert het argument dat is gebaseerd op de beweerde verbazing van een lector omwille van een beweerdelijk goede stageperiode onvoldoende om het voor de Raad aannemelijk te maken dat er ernstige twijfel bestaat betreffende de objectiviteit van de beoordeling van verzoeker. De Raad merkt hierbij ook de door de interne beroepsinstantie geschatte context op waarbinnen de lector zijn verbazing zou hebben geuit. Deze vormt geen indicatie om de objectiviteit van de beoordeling in vraag te stellen.

De Raad leest in het verzoekschrift de vraag van verzoeker om gehoord te worden. Deze vraag stelde hij ook aan de interne beroepsinstantie. De Raad leest de vraag om gehoord te worden niet als een middel dat is gesteund op het feit dat de interne beroepsinstantie de vraag om gehoord te worden niet heeft gehonoreerd. Zelfs indien de Raad zulks zou doen kan hij, rekening houdend met de argumenten die de interne beroepsinstantie heeft bijgebracht (o.a. gebaseerd op art. 162.1 OER verwerende partij) om de student niet te horen, niet beslissen dat de voor de Raad aangevochten beslissing onregelmatig tot stand zou zijn gekomen.

Het argument dat verband houdt met de op verzoeker uitgeoefende druk om de stage vroegtijdig stop te zetten achter de Raad afdoende beantwoord in de beslissing van de interne beroepsinstantie. Verzoeker herhaalt dit argument voor de Raad zonder het toe te spitsen op de beantwoording ervan door de interne beroepsinstantie. Zelfs zo de Raad het verzoekschrift welwillend leest en eruit afleidt dat verzoeker van oordeel is dat de interne beroepsinstantie bij de bevestiging van zijn score onvoldoende rekening heeft gehouden met de druk die hij beweert te hebben ervaren om zijn stage vroegtijdig stop te zetten, kan de Raad er geen grond in ontwaren om de beslissing te vernietigen. Dat verzoeker zijn stage heeft verder gezet ondanks tegenslagen – waarbij hij aanvoert dat zijn lectoren erop aandrangen om de stage stop te zetten – en dat hij aanvoert zijn capaciteiten te hebben getoond, betekent volgens de Raad, in het licht van alle vorhanden zijnde beoordelingselementen, niet dat de hem toegekende score onredelijk zou zijn. De Raad wijst hierbij op de feitelijke nuances die in de interne beroepsbeslissing met betrekking tot dit argument zijn aangebracht. Tevens overweegt dat Raad dat een stopzetting van de stage – die de opleiding aangewezen achtte – verband bleek te houden met de tekortkomingen van verzoeker, waaromtrent verzoeker niet in redelijkheid kan aanvoeren dat zij hem onbekend waren. De Raad kan evenmin vaststellen dat de druk, die verzoeker meent te hebben ervaren, zo er in hoofde van verwerende partij reeds sprake van is, *in concreto* van dien aard is dat zij verzoeker de faire kans ontnam om zijn capaciteiten te tonen. *In casu* is geen sprake van omstandigheden waarin verzoeker de mate

waarin hij de beoogde competenties bereikte niet naar behoren heeft kunnen tonen tijdens de stage waarop hij geëvalueerd is. Aldus kan niet in redelijkheid worden beweerd dat de evaluatie geen getrouw beeld van het kunnen van verzoeker zou geven.

In zoverre tenslotte in het verzoekschrift – dat ter zake het intern beroepsschrift herneemt – een middel ten aanzien van de scoreberekening kan worden ontwaard, is de Raad van oordeel dat de interne beroepsinstantie terecht heeft gewezen op de “cesuurregeling” die in de stagewijzer is opgenomen. Aldus is, anders dan de mening die verzoeker lijkt toegeadaan, geen sprake van een louter gemiddelde van de cijfers op de twee onderwijsvakken. In zoverre de Raad welwillend in het verzoekschrift een middel ontwaart tegen de eindscoreberekening zoals toegepast in de beslissing van de interne beroepsinstantie, kan de Raad niet inzien hoe het tot vernietiging van de beslissing zou kunnen voeren. De Raad slaat hierbij acht op de gehanteerde cesuurregeling en de toepassing ervan blijkens de in de interne beroepsinstantie geïntegreerde verantwoording van het eindcijfer van verzoeker.

Om al de voorgaande redenen acht de Raad het beroep niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 30 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijss

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.734 van 30 augustus 2017 in de zaak 2017/243

In zake: Erwin GEUSKENS
 Woonplaats kiezend te 3500 Hasselt
 Spaarzaamheidstraat 20

Tegen: UC LIMBURG
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Koen Geelen, Wouter Moonen en Nick Parthoens
 kantoor houdend te 3500 Hasselt
 Gouverneur Roppesingel 131
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 juli 2017, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 1” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 28 augustus 2017.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Nick Parthoens, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2016-2017 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 1” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2017 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 18 juli 2017 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stipt vooreerst aan dat de student niet aannemelijk maakt dat de evaluatie zelf al was gestart, zoals hij aanhaalt. Volgens haar is het best mogelijk dat de stagementor en de praktijkbegeleider gewoonweg iets vroeger dan de student aanwezig waren. Dit volstaat evenwel niet om het vermoeden van objectiviteit van de beoordeling van de praktijkbegeleider en van de stagementor te weerleggen, vermits het niet kan worden gezien als ernstige en voldoende concrete aanwijzingen van het tegendeel.

Vervolgens verwijst de interne beroepscommissie naar de motivering van de score en naar de toelichting van de praktijkbegeleider, die op haar vraag concreet heeft geantwoord op de verschillende bezwaren van de student, voor de competenties ‘beroepshouding’, ‘leraar als vakdidactisch expert’, ‘leraar als onderzoeker en innovator’ en ‘taal’. Wat de competentie ‘beroepshouding’ betreft, merkt de praktijkbegeleider op dat de student – zonder aandacht voor het effect – leraren op de werkplek bekritiseert en tijdens de sessies didactisch atelier frequent laat horen welke tekortkomingen anderen hebben. Hij beslist ook zonder overleg om al dan niet aanwezig te zijn in de observatielessen op de werkplek en gaat voorbij aan de opmerking van medestudenten dat zijn vraagstelling en algemene houding imponerend zijn. Dit blijft bovendien telkens terugkomen, ondanks herhaaldelijk gesprek en feedback hierover. De praktijkbegeleider benadrukt dat het gaat om essentiële gedragsindicatoren, zoals genoemd in het evaluatiedocument. Volgens hem toont de student op te veel momenten en in heel verschillende contexten dat hij te weinig empathisch vermogen inzet, te weinig vanuit verscheidene perspectieven denkt en handelt en te weinig gericht is op het eigen leerproces. De praktijkbegeleider merkt op dat de sessies en opdrachten erop gericht zijn om studenten te

ondersteunen in de ontwikkeling van hun visie op goed onderwijs en handvatten aan te reiken hoe zij er nu en later mee kunnen omgaan. Waar de student naar de grote hoeveelheid van 80 lesuren observeren verwijst, wijst de praktijkbegeleider erop dat de student hiermee aantoon dat hij onvoldoende zicht heeft op de invulling van praktijkverkenning in de eerste opleidingsfase, wat nochtans uitvoerig beschreven staat in het praktijkvademecum en besproken wordt tijdens de sessies didactisch atelier. De praktijkbegeleider verduidelijkt dat studenten redelijk wat vrije ruimte hebben om, in overleg met de verantwoordelijken op school en de mentor, hun traject vorm te geven. Door zich te beperken tot het les volgen/observeren, mist de student kansen om het lerarenberoep in de breedte te leren kennen.

Verder stelt de praktijkbegeleider dat de student er niet zomaar mag vanuit gaan dat hij, als eerstejaarsstudent zonder voldoende didactische achtergrond, een interim-opdracht aangeboden krijgt, dat de student moet beseffen dat het initiatief tot overleg omtrent de communicatiestoornis in verband met het al of niet volgen van de lessen van hem moet uitgaan, dat het – zeker in leraarschap – essentieel is om gevoelig te zijn en/of te worden voor het effect van het eigen handelen op anderen en dat het positief is dat de student een kritische houding als werkpoint beschouwt.

Wat de onvoldoende voor de competentie ‘leraar als vakdidactisch expert’ betreft, merkt de praktijkbegeleider op dat er een aantal keer geen lesvoorbereiding werd gemaakt/in de stagemap werd opgenomen. Er was ook te weinig evolutie op het vlak van inhoudelijke verkenning en selectie van informatie, overload aan informatie en een te complexe aanpak. De praktijkbegeleider verduidelijkt dat het de student is die een lesvoorbereiding moet maken van een les die de mentor gaat geven, met de bedoeling om hierover achteraf in gesprek te gaan met de mentor en conclusies te formuleren over het maken van de lesvoorbereiding. De student onderschat de waarde van een degelijke voorbereiding bovendien heel erg. De praktijkbegeleider stipt ook nog aan dat de studenten drie weken de tijd hadden om de micro-teaching opdracht voor te bereiden, dat er over het hele jaar gespreid verschillende sessies en opdrachten zijn waarbij er geoefend wordt op het selecteren van doelen en inhoud en dat het bij wereldburgerschap niet gaat over het al of niet bezitten van deze competentie, maar wel om het kunnen verwoorden van wat deze competentie inhoudt.

Wat vervolgens de onvoldoende voor de competentie ‘leraar als onderzoeker en innovator’ betreft, benadrukt de praktijkbegeleider dat het vermogen tot zelfreflectie en een

onderzoekende, zelfkritische houding te weinig zichtbaar wordt. De student blijft zich beperken tot het herhalen van de gekregen feedback en er is op verschillende punten te weinig evolutie zichtbaar. Daarnaast is het hanteren van het reflectiemodel van Korthagen onvoldoende: de student heeft geen inzicht in de verschillende fasen van reflecteren en kan dit onvoldoende toepassen op concrete ervaringen. De praktijkbegeleider vindt het zeer lovenswaardig dat de student kansen heeft gezocht om les te volgen en les te geven, wat aantoont dat hij heel gedreven is om les te kunnen geven en zich hierin te verbeteren. De student verengt de invulling van praktijkverkenning echter zeer sterk. De praktijkbegeleider stipt aan dat de student naar zijn lessen en voorbereidingen tijdens de vier interim-lesweken verwijst, maar hiervan is echter niets terug te vinden in zijn stagemap en hierover werd vooraf ook niet gecommuniceerd. Hij kan bovendien niet lezen hoe de argumenten uit het praktijkrapport bij de student binnenkomen.

De onvoldoende voor de taalcompetentie, ten slotte, is gegrond op de onvoldoende schriftelijke taalvaardigheid die blijkt uit de fouten die de student regelmatig maakt en die zijn aangeduid in de stagemap en in verslagen. De praktijkbegeleider merkt op dat de student zeker taalvaardig is, zowel mondeling als schriftelijk, en dat hij – mits voldoende aandacht – erin slaagt om correct en leesbaar te schrijven. De praktijkbegeleider stipt aan dat je als lerarenopleiding mag verwachten dat de student zich hier extra op toelegt.

Volgens de interne beroepscommissie blijkt hieruit dat de student ondanks de geboden kansen, de geboden ondersteuning en de gegeven feedback niet aantoont dat hij de vier competenties ‘beroepshouding’, ‘leraar als vakdidactisch expert’, ‘leraar als onderzoeker’ en ‘taal’ heeft bereikt. De vertaalslag van wat er in zijn handelen verandert op vlak van leerwinst is te weinig zichtbaar. Zo zijn er problemen met relationele gerichtheid (teveel handelen vanuit het eigen standpunt), het uitwerken van basisvaardigheden in de lesvoorbereidingen en het toepassen van vakdidactische principes, het niet-toepassen van de reflectiecyclus van Korthagen (waardoor er niet geleerd wordt op basis van reflectie en het implementeren van zelf getrokken conclusies) en fouten in de geschreven taal. De interne beroepscommissie is van oordeel dat de score van 7/20 grond vindt in het dossier dat de opleiding bijbrengt en deze score is zeker niet kennelijk onredelijk of kennelijk onvoldoende gemotiveerd.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2017 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 28 juli 2017 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Inhoud van het verzoekschrift

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij naar artikel II. 294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, dat een aantal voorschriften bevat waaraan een verzoekschrift moet voldoen opdat het op ontvankelijke wijze kan worden ingediend. Verwerende partij wijst erop dat verzoeker *in casu* dezelfde argumentatie heeft aangedragen als hij reeds deed tijdens de interne beroepsprocedure. De vijf argumenten die verzoeker benadrukt zijn dan ook hernemingen van de argumentatie in zijn beroepsschrift dat beoordeeld werd door de interne beroepscommissie enerzijds, en elementen die geen uitstaans hebben met de bestreden beslissing van de interne beroepscommissie anderzijds. Volgens verwerende partij betreft verzoeker op geen enkele manier de motieven van de bestreden beslissing in zijn argumentatie. Bijkomende elementen die verzoeker opneemt, zoals het gesprek van de visitatiecommissie, werden bovendien niet besproken tijdens de procedure voor de interne beroepscommissie en hebben ook geen uitstaans met haar beslissing. Verwerende partij stelt dat verzoeker het voor haar aldus onmogelijk maakt om een verweer te voeren door op geen enkele manier de bestreden beslissing in zijn argumentatie te betrekken.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat hij de aangetekende brief met het besluit van de interne beroepscommissie vanwege een met een feestdag verlengd weekend op een maandag ontving en hij pas dinsdag in de gelegenheid was deze te verwerken. Hij merkt op dat hij voor een ontvankelijk beroep bij de Raad op donderdag bezwaar moest indienen. In die korte tijdspanne kon hij onmogelijk een juridisch onderbouwd verweerschrift ondersteund door een advocaat inbrengen.

Beoordeling

Verwerende partij stelt dat het verzoekschrift niet op ontvankelijke wijze kan worden ingediend aangezien het niet voldoet aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden die de Codex

Hoger Onderwijs bevat. De argumenten die verzoeker voor de Raad aanbrengt zijn volgens verwerende partij immers dezelfde als degene die hij aanbracht in het kader van het intern beroep en die door de interne beroepsinstantie werden behandeld, of zij hebben geen betrekking op de beslissing van de interne beroepscommissie.

Niettegenstaande verwerende partij stelt dat verzoeker het voor haar aldus onmogelijk maakt om een verweer te voeren, beantwoordt zij de in het verzoekschrift aangehaalde punten ten gronde.

In het specifieke voorliggende geval treedt de Raad, in deze context, het verzoekschrift met gepaste welwillendheid tegemoet. Hoewel verzoeker geen specifieke argumenten formuleert tegen het antwoord van de interne beroepsinstantie, geformuleerd op de door verzoeker in zijn intern beroep ontwikkelde argumenten, leest de Raad in het verzoekschrift dat verzoeker het niet eens is met de beslissing van de interne beroepsinstantie die de initiële studievoortgangsbeslissing bevestigt. De Raad oordeelt dat, hoewel niet geëxpliciteerd door verzoekende partij, uit het verzoekschrift blijkt dat verzoeker het niet eens is met de afweging die de interne beroepsinstantie maakte op basis van de door hem tegen de initiële beslissing ontwikkelde argumenten, en dat hij, omwille van het voor hem niet bevredigende antwoord, volhardt in voormelde argumenten en deze – niettegenstaande de overwegingen die de interne beroepsinstantie erover formuleerde – ook van toepassing acht ten aanzien van de beslissing van de interne beroepsinstantie.

De bijkomende elementen, waaromtrent verwerende partij aanhaalt dat zij geen uitstaans hebben met de beslissing van de interne beroepsinstantie, zal de Raad beoordelen vanuit het perspectief van de interne beroepsbeslissing. De Raad leest het verzoekschrift m.a.w. derwijze, en met een zekere welwillendheid ten aanzien van verzoeker, dat hij moet nagaan of deze aangedragen elementen op enigerlei wijze de regelmatigheid van de beslissing van de interne beroepsinstantie kunnen aantasten.

B. Voorwerp

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2017 waarbij aan de verzoekende partij een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel

“Praktijk 1” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 juli 2017 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 162, lid 4 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te herzien.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist verder niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vooreerst dat hij een onredelijk eindpunt gekregen heeft voor ‘Praktijk 1’, waardoor hij niet in staat is zijn studie normaal te vervolgen. Hij stipt aan dat hij het geen

goede gang van zaken vindt dat een eindevaluatiegesprek voortijdig, in afwezigheid van de student aanvangt en dat het nadien onder grote tijdsdruk werd vervolgd. Daarnaast heeft verzoeker bedenkingen bij het bemiddelingsgesprek dat onderdeel uitmaakte van de procedure van betwisting bij de interne beroepscommissie. Daarbij werd opgemerkt dat verzoeker een gesprek had met de commissie van accreditatie voor de opleiding, terwijl hij ervan uitging dat zoets in volledige anonimiteit kon plaatsvinden, zonder enige consequenties voor hem als student. Aan verzoeker werd ook gevraagd of hij wel op de juiste plek zit in de opleiding. Verzoeker benadrukt dat hij in functie van zijn bezwaar dingen strikt gescheiden wil houden.

Vervolgens stelt verzoeker dat er door de beroepscommissie ten aanzien van de competentie ‘beroepshouding’ conclusies worden getrokken die zich niet verenigen met de waarheid. Verzoeker merkt op dat er van de studenten wordt verlangd dat zij 80 uur observatiestage doen en dat hij zelf heeft gekozen voor een school met twee afdelingen (een afdeling methodeschool en een afdeling klassiek atheneum). Hij stelt dat hij bij aanvang van de stage moest wennen aan de gebruiken van de methodeschool, maar na enige tijd vond hij het een goede manier van modern lesgeven. Verzoeker heeft ook twee jaar veelvuldig lessen geobserveerd bij docenten die op beide afdelingen lesgeven en hij heeft zich aan alle afspraken gehouden.

Verzoeker merkt op dat hij zelf actief heeft gezocht naar mogelijkheden om actief betrokken te zijn bij lesgeven. Zo heeft hij in het academiejaar 2015-2016 in het kader van STEM-onderwijs leerlingen geïnstrueerd en zelfstandig laten werken in het programmeren van een verkeerslicht en spoorlicht, waarna hij niet anders kan dan concluderen dat de leerlingen in korte tijd heel wat hebben opgestoken van programmeren en knutselen met elektronica. Hij heeft ook andere lessen geobserveerd en hij was ook getuige van een les waar met soortgelijke elektronica een loopje werd genomen met de techniek. Verzoeker benadrukt dat hij bij zijn lessen zorgvuldig aandacht heeft besteed aan het leren van correct programmeren en vooral weten wat je doet. Hij stelt aldus dat hij, zonder het didactische vakonderwijs dat pas in het tweede leerjaar aanvangt, goed is geslaagd in het afhandelen van een STEM-project.

Verzoeker is tijdens het voorbije academiejaar 2016-2017 ook ingevallen bij een klas van het tweede leerjaar die heel wat lessen natuurwetenschappen had gemist. Hij is van mening dat hij, hoewel hij nog onervaren is in het lesgeven, zich zeer serieus en gedreven voorbereid had

op de lessen en heeft gepoogd de leerlingen in vier weken een deel van de gemiste dingen bij te brengen.

Ten slotte vraagt verzoeker zich af wat de zin is van een observatiestage van 80 uur, zijnde een tijdsduur die zelfs door veel docenten als ontzettend lang wordt ervaren. Volgens hem wordt er daarenboven, als je als student zelf initiatief neemt om lessen zelfstandig over te nemen als er kennelijk behoefté aan is, niets gedaan met je presentatie of de inzet om het zo goed mogelijk in te vullen. Verzoeker benadrukt dat hij de meest nuttige ervaring heeft opgedaan met het zelf lesgeven.

In haar *antwoordnota* herhaalt verwerende partij vooreerst dat geen enkel van de bezwaarargumenten uit het verzoekschrift zich richt tegen de beoordeling van het interne beroep. Het verzoek dat verzoeker voor de Raad neerlegt, is derhalve niet van aard afbreuk te doen aan de bestreden beslissing. Daarnaast merkt verwerende partij op dat niet te begrijpen valt wat nu precies de kritiek van verzoeker op de studievoortgangsbeslissing is. Hij haalt immers geen rechtsregel aan die geschonden zou zijn, noch wijst hij op een element in de beoordeling dat onterecht zou zijn.

Volgens verwerende partij geven de vijf kritieken die omschreven zijn in het verzoekschrift niet weer waarom de bestreden beslissing onwettig of kennelijk onredelijk zou zijn. Het enige wat lijkt op kritiek ten gronde is de stelling van verzoeker dat het oordeel van de interne beroepscommissie op pagina zes van de bestreden beslissing zich niet verenigt met de waarheid. In de verdere uiteenzetting onder deze kritiek wijst verzoeker erop dat hij heeft gekozen voor een school met twee afdelingen. Verwerende partij merkt op dat de bestreden beslissing geen enkel motief bevat over de verdeling van de observatiestage over de twee afdelingen. Het is voor haar dan ook totaal onduidelijk welk element in de beoordeling van de interne beroepscommissie niet in overeenstemming zou zijn met de waarheid.

Verder stipt verwerende partij aan dat de andere kritieken – in de mate van het mogelijke – werden behandeld in de bestreden beslissing van de interne beroepscommissie. Zij verwijst naar de bestreden beslissing betreffende de kritiek van verzoeker omtrent het vroegtijdig aanvatten van het eindevaluatiegesprek. Volgens haar laat verzoeker ook na voor de Raad enige aanwijzing te geven waaruit moet blijken dat de objectiviteit van de beoordeling werd aangetast.

Wat de opmerking van verzoeker over het gesprek met de visitatiecommissie tijdens het bemiddelingsgesprek betreft, stelt verwerende partij dat dit element geen deel heeft uitgemaakt van de beoordeling door de interne beroepscommissie. Ze benadrukt dat het bemiddelingsgesprek volgens het OER een “gesprek [is] naar aanleiding van een interne beroepsprocedure tussen een student en een evaluator, onder leiding van een bemiddelaar”. Na een bemiddelingsgesprek wordt een verslag opgesteld door de bemiddelaar, wat nadien aan de beroepscommissie wordt overgemaakt, zodat zij zich een goed beeld kan vormen van de evaluatieprocedure. Verwerende partij merkt op dat in dit verslag geen melding wordt gemaakt van het gesprek met de visitatiecommissie, zodat de interne beroepscommissie hiervan niet op de hoogte was. Verwerende partij wijst erop dat dit niet in de bestreden beslissing wordt vermeld, noch werd er van dit element gebruik gemaakt ten nadele van de student.

Voor zover verzoeker met zijn opmerking over het goed afhandelen van het STEM-project bedoelt dat dit de eindbeoordeling had moeten wijzigen, merkt verwerende partij op dat de andere opvatting die de student mogelijk over zijn beoordeling en zijn prestaties heeft, niet zonder meer voldoende is om de beoordeling vanwege de onderwijsinstelling te affecteren. Volgens verwerende partij toont verzoeker in elk geval niet aan welke concrete impact het goed afhandelen van het project zou moeten hebben op de concrete bemerkingen van de stagebegeleider en de mentor. Zij wijst erop dat de stagebegeleider en de mentor worden vermoed professioneel te zijn, wat inhoudt dat zij het best geplaatst zijn om te bepalen of een student al dan niet bepaalde competenties heeft behaald. Het feit dat een student zelf vindt dat hij het toch goed heeft gedaan, kan een goed gemotiveerde stagebeoordeling niet onrechtmatig maken.

Ten slotte stelt verwerende partij dat het feit dat een student zich aan alle afspraken houdt, niet impliceert dat de student *ipso facto* geslaagd zou moeten zijn. De opmerking van verzoeker omtrent de duur van de stage, raakt volgens haar de inrichting van de opleiding en heeft geen betrekking op de individuele beoordeling van verzoeker. Verwerende partij benadrukt dat een onderwijsinstelling binnen haar onderwijsvrijheid de gelegenheid heeft om het curriculum vorm te geven op de wijze die zij verkiest. Dergelijk argument kan dan ook niet dienstig in de beoordeling door de Raad worden betrokken.

In zijn *wederantwoordnota* wijst verzoeker erop dat hij universitair onderwijs heeft genoten bij een faculteit gezondheidswetenschappen. Hij merkt op dat veel stukken die dienen als toelichting of bewijsmateriaal allemaal stukken zijn die ofwel niet controleerbaar zijn, ofwel eenzijdig de werkelijkheid weerspiegelen. Verzoeker wenste bovendien het verslag van het bemiddelingsgesprek te ontvangen, doch hij kreeg dit pas samen met de antwoordnota van verwerende partij.

Verder stelt verzoeker vast dat er onjuistheden staan vermeld in de stukken die dienen als toelichting, motivatie of bewijsmateriaal. Het lijkt hem dan ook zeer wenselijk dat zijn schoolmentor wordt gehoord, teneinde de geloofwaardigheid van de extra beklemtoonde onderwerpen van het opstartgesprek te toetsen. Daarnaast benadrukt hij dat hem in het kader van micro-teaching werd verzocht om een les te verzorgen over een wiskundig lesonderwerp in samenwerking met twee andere studenten. Deze opdracht werd drie weken voorafgaand aan de presentatiesessie aangekondigd en hij had zelf het initiatief genomen om te starten met de voorbereiding. Tijdens de sessie micro-teaching waren zes studenten aanwezig, waarvan drie studenten een les godsdienst en drie studenten een les wiskunde gaven. De referentiekaders van beide lessen en toehoorders sloten echter totaal niet aan op de beginsituatie. Verzoeker stelt dat hij, als hij vaststelt dat de hypothetische doelgroep waaraan hij lesgeeft in hoofdlijn niet voldoet aan de beginsituatie, ter plekke bijstuurt.

Verzoeker benadrukt vervolgens dat hij zeer nauwgezet is in zijn bronnenmateriaal. Hij stelt dat wanneer de lector zijn bronnen in twijfel trekt, dit beter direct gebeurt, zodat hij bronnen kan verzamelen en indienen. Er was namelijk vooraf geen afspraak gemaakt over de wijze waarop hij de les moest verzorgen. Verzoeker is zich er wel van bewust dat hij moet leren om lesmateriaal zo simpel mogelijk uit te leggen op niveau van de leerlingen van het secundair onderwijs. Hij stelt dat de enige manier om dit eigen te maken onderwijs is en dat begint pas effectief in het tweede studiejaar. Verzoeker staat ook volledig achter de noodzaak van zelfreflectie en ook de feedback van alle partijen (medestudenten, lectoren, mentoren en – strikt genomen – ook de leerlingen tijdens de stage) is relevant.

Verzoeker stipt ten slotte aan dat zijn ambitie bij lesgeven ligt. Hij is bovendien van mening dat je iedereen een tweede kans moet geven en soms zelf een derde kans. Ongeacht de lopende procedure staat hij ook open voor het vervolgen van zijn studie.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat verzoeker de score die hij kreeg voor “Praktijk 1” niet redelijk acht. De Raad merkt op dat verzoeker dit argument ontwikkelde ten aanzien van de interne beroepsinstantie in het kader van zijn intern beroep tegen de initieel toegekende score (7 op 20). De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie de score uitvoerig motiveert, zich baserend op de informatie die zij bij de praktijkbegeleider heeft ingewonnen, en in het licht van de door verzoeker in zijn intern beroepsschrift ontwikkelde bezwaren. De interne beroepsinstantie doet zulks voor de volgende door verzoeker aangehaalde competenties, waaromtrent werd geoordeeld dat zij in onvoldoende mate zijn bereikt:

- beroepshouding
- de leraar als vakdidactisch expert
- de leraar als onderzoeker en innovator
- taalcompetentie.

De Raad treft, behoudens de bewering van verzoeker dat hem een onredelijk eindpunt is gegeven, in het verzoekschrift voor de Raad geen elementen aan waaruit de Raad kan afleiden waarom de door de interne beroepsinstantie bevestigde score volgens hem onredelijk zou zijn. Meer in het bijzonder kan de Raad uit het verzoekschrift niet afleiden wat de specifieke bezwaren van verzoeker ten aanzien van de beoordeling van zijn prestaties op de vier voormelde criteria zijn. De Raad, die rekening houdt met de hem door de decreetgever verleende bevoegdheid en de rol van de bevoegde instanties van verwerende partij bij de beoordeling van de verdiensten van de student, kan op basis van de motivering die de interne beroepsinstantie aan de score heeft gegeven niet tot vernietiging van de aangevochten beslissing besluiten.

De Raad leest in het verzoekschrift wel dat de interne beroepscommissie tot een besluit met betrekking tot de beroepshouding van verzoeker zou zijn gekomen dat niet overeenstemt met de waarheid. De Raad leest hieromtrent het volgende in het verzoekschrift: *“Er wordt van ons studenten verlangt [sic!] om 80 uur (!) observatiestage te doen. Ik heb zelf gekozen voor een school die twee afdelingen heeft. Een afdeling methodeschool en een afdeling klassiek atheneum. Bij aanvang van de stage moest ik wennen aan gebruiken van de methodeschool. Na enige tijd vond ik het een goede manier van modern lesgeven. Ik heb twee jaar veelvuldig lessen geobserveerd bij docenten die op beide afdelingen lesgeven. Hier heb ik me aan alle afspraken gehouden.”*.

Op basis van het bovenstaande kan de Raad niet concluderen dat de overweging dat verzoeker zonder overleg besliste al dan niet aanwezig te zijn in observatielessen op de werkplek niet met de waarheid zou overeenstemmen. De Raad kan hierin dan ook geen element aantreffen om tot vernietiging van de beslissing van de interne beroepsinstantie te beslissen.

De Raad stelt vast dat verzoeker in zijn extern beroep bij de Raad, zoals voor de interne beroepsinstantie, het argument aanhaalt dat het eindevaluatiegesprek voortijdig is aangevangen in zijn afwezigheid en vervolgens onder grote tijdsdruk snel is afgehandeld. De interne beroepsinstantie heeft dit argument gemotiveerd behandeld. In zijn beroep voor de Raad uit verzoeker geen concrete bezwaren tegen het antwoord dat de beroepsinstantie formuleerde ten aanzien van het reeds in het intern beroepsschrift geuite bezwaar. De Raad die, tegen de achtergrond van de motivering van de interne beroepsinstantie, geen enkele aanwijzing aantreft die toelaat de onpartijdigheid of de ernst waarmee de beoordelingsbeslissing zou zijn genomen te betwijfelen, ziet dan ook geen enkele grond om de beslissing van de interne beroepsinstantie – die in de plaats is getreden van de initiële studievoortgangsbeslissing – waarmee verzoeker een score van 7 op 20 is toegekend, te vernietigen.

In zijn verzoekschrift verwijst verzoeker naar een gesprek dat hij heeft gehad met de “commissie van accreditatie voor de opleiding”. Terwijl hij ervan uitging dat het gesprek in volledige anonimiteit had plaatsgevonden, kwam het ter sprake bij het bemiddelingsgesprek dat deel uitmaakt van de interne beroepsprocedure.

De Raad stelt vast dat in de beslissing van de interne beroepsinstantie geen argumenten vervat zijn die betrekking hebben op het gesprek met de visitatiecommissie. Evenmin is hieromtrent een spoor terug te vinden in het verslag van het bemiddelingsgesprek dat aan de interne beroepsinstantie is overgemaakt. Verzoeker maakt noch aannemelijk dat het gesprek een rol heeft gespeeld in de totstandkoming van de aangevochten beslissing, noch dat deze tot een partijdig oordeel over de *merites* van verzoeker zou hebben geleid.

Waar verzoeker aanhaalt zelf actief te hebben gezocht naar mogelijkheden om actief betrokken te worden bij het lesgeven – waarbij hij verwijst naar een STEM-project en lessen natuurwetenschappen waarvoor hij is ingevallen – verduidelijkt hij niet hoe dit de concrete beoordeling in het kader van het betwiste opleidingsonderdeel zou beïnvloeden. De loutere

inschatting door verzoeker van zijn kwaliteiten laat de Raad daarenboven niet toe te twijfelen aan de ernst en deskundigheid van de, *in casu* grondig gemotiveerde, beoordeling door de bevoegde instanties in de schoot van de verwerende partij.

De Raad ziet ook in de opmerking van verzoeker betreffende de zin van een observatiestage van 80 uur geen reden om de aangevochten beslissing te vernietigen. Verzoeker verduidelijkt niet in hoeverre de duur van de verplichte observatiestage de regelmatigheid en redelijkheid van de aangevochten evaluatiebeslissing in het gedrang zou hebben gebracht. Dat verzoeker van oordeel is dat hij meer ervaring heeft opgedaan door zelf les te geven en dat met zijn inzet en prestatie ter zake geen rekening is gehouden, brengt de Raad niet tot een andere beslissing. De Raad stelt immers vast dat de evaluatie tot stand is gekomen in functie van de voor het opleidingsonderdeel correct bepaalde beoordelingscriteria en evaluatieactiviteiten. De Raad stipt hierbij ook aan dat verwerende partij er terecht op wijst dat het middel daarenboven geen betrekking heeft op de individuele beoordeling van verzoeker, maar op de vormgeving van het opleidingsonderdeel, *in casu* met grote aandacht voor observatiestage binnen werkplekleren (in Praktijk 1), binnen de door de onderwijsinstelling hiertoe ter beschikking staande onderwijsvrijheid. Tenslotte merkt de Raad op dat de opmerking betreffende de duur van de observatie reeds in de beslissing van de interne beroepsinstantie werd beantwoord en dat verzoeker voor de Raad geen specifieke bezwaren met betrekking tot dit antwoord ontwikkelt.

Het feit dat verzoeker het verslag van het bemiddelingsgesprek niet heeft ontvangen in het kader van het intern beroep leidt niet tot een onregelmatige beslissing van de interne beroepsinstantie. Het verslag is opgenomen in de stukkenbundel van verwerende partij voor de Raad. Dit laat verzoeker toe er kennis van te nemen en middelen te ontwikkelen die er betrekking op hebben. De Raad overweegt analoog met betrekking tot de andere dossierstukken en treft in die zin in de wederantwoordnota geen grond aan om de beslissing te vernietigen. Verzoeker merkt ook op dat stukken die door verwerende partij zijn bijgebracht niet controleerbaar zijn of eenzijdig de werkelijkheid weerspiegelen. De Raad merkt op dat er vanuit wordt gegaan dat een bestuur, *in casu* de hoger onderwijsinstelling waar verzoeker onderwijs geniet, documenten opstelt in overeenstemming met de werkelijkheid en de werkelijkheid objectief benadert. Verzoeker staat zijn bedenkingen bij de stukken niet, zodat het voor de Raad niet aannemelijk is dat de juistheid van de door verwerende partij bijgebrachte documenten het voorwerp van redelijke twijfel kan zijn. Vanuit dit perspectief

acht de Raad het ook niet noodzakelijk de mentor van verzoeker te horen alvorens een beslissing te kunnen treffen.

Wat de opmerkingen van verzoeker inzake het aspect “micro-teaching”, waarin hem een wiskundig thema werd toegewezen, betreft, ziet de Raad niet in wat verzoeker belette dit argument eerder in de procedure te formuleren. Daarbij komt dat de visie van verzoeker hieromtrent de Raad, binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid, niet toelaat te besluiten dat de evaluatie kennelijk onredelijk zou zijn in het licht van de te bereiken competenties en rekening houdend met de motivering door verwerende partij in de beslissing van de interne beroepsinstantie. Ook de opmerking van verzoeker in de wederantwoordnota met betrekking tot het gebruik van bronnenmateriaal (in het bijzonder in het licht van de opmerking door de mentor over het begrip ecosysteem) kan de Raad, rekening houdend met het begrensde karakter van zijn bevoegdheid, niet tot het besluit brengen dat de beoordeling kennelijk onredelijk zou zijn. Ook de opmerking van verzoeker in de wederantwoordnota dat hij de noodzaak van zelfreflectie erkent en dat hij er zich van bewust is dat hij moet leren lesmateriaal zo simpel mogelijk uit te leggen, hetgeen hij zich vanaf het tweede jaar middels onderwijs eigen kan maken, is niet van aard te beslissen dat de beslissing van de interne beroepsinstantie niet kan standhouden. Uit deze opmerking blijkt niet dat de score die verzoeker heeft gekregen niet voldoende zou zijn terug te voeren op gemotiveerde tekortkomingen op de voor het betwiste opleidingsonderdeel geldende beoordelingscriteria.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 30 augustus 2017, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.